YAZILAR
7

İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

İSBN:
ismailhakkialtuntas@gmail.com
http://ismailhakkialtuntas.com

Dizgi : **H. İsmail Hakkı Altuntaş**
Kapak :
Baskı- Cilt :

2012

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

İnternetteki sitemiz **http://ismailhakkialtuntas.com/** da 2012 yılarında okuyucularımızla paylaştığım yazıları bu kitapta topladım. Yazılarda sıra gözetilmedi. Değişik konular peş peşe yazıldı. Bu şekilde okuyan açısından fazla sıkıntı oluşturmayacağı düşünüldü.

Tevfik ve inayet Allah Teâlâ'dandır.

İhramcızâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
Esenler /İstanbul

Başlangıç: 03 . 10. 2012

Bitiş : 05.12.2012

"PETER'İN GÖRÜŞLERİ"NDEKİ SEÇİLMİŞ SÖZLER (Konu Başlıklı Düzenleme)

HAYAT

"Gerçekten değerli olan yalnızca yaşamak değil, iyi yaşamaktır."

Sokrat

"İnsanlar bir arada yaşamak için şehirlerde toplanırlar ve daha iyi yaşamak için orada kalırlar."

Aristo

"İnsanoğlunun yaşamında öyle anlar gelir ki, birinin canını dişine takıp sorunları göğüslemesi gerekir."

W. C. Field:

"Olaylar öyle baş döndürücü bir hızla akıp gidiyor ki, yarını şimdiden görebilmenin bir yolunu bulamazsak bugünü elden kaçırabiliriz."

Dean Rusk

"Bir çocuğun tutkusu rüzgârınki gibidir, Gençlerin düşleriyse uzun, upuzun düşlerdir."

H. W. Longfellow

"Sağlıklı yaşlılık gençlikten bile güzeldir."

Robinson Jeffers

"Ölüm cezasına gelince, babalarımızın kuşağı için uygun olduğuma göre bizim kuşak için de uygundur."

Victor Moore

"Hiç kimse kendi ölümüne ağıt yakamaz."

Woody Allen

"Ölüm kalım savaşında berabere kalmak işe yaramaz."

Merle L. Meacham

"Yaşım ilerledikçe yaşam benim gözümde daha da güzelleşiyor. Dünyanın güzellikleri, insanlara da geçip yansır. Güzelliğe budalaca sırt çevirenler sonunda onsuz kalırlar; yaşamları yoksullaşır. Ama güzelliğe akıllıca yatırım yaparsanız, onu tüm yaşamınız boyunca yanınızda, yörenizde bulursunuz."

Frank Lloyd Wright

"Yaşam, eylem ve tutku demek olduğuna göre, 'yaşamamış' olmakla suçlanmak İstemiyorsak çağımızın eylem ve tutkularını paylaşmak zorundayız."

Oliver Wenrell Holmes

"Bence yazmanın tüm başarısı, bizi kendi yaşamımızdan ayırıp başkalarının yaşamlarına girebilmemize yol açmasıdır."

Sherwood Anderson

"İnsanın başına gelebilecek en acıklı durumlardan biri, bir gün ansızın ağarmış saçlarımız ve kırışıklıklarla dolmuş yüzümüzle kısır bir çalışma yaşamının sonuna geldiğimizi görüp, geçmiş yıllar boyunca tüm beceri ve yeteneklerimizin yalnızca küçük bir bölümünü kullanabildiğimizin farkına varmaktır."

V. W. Burrows

"Yaşam, pis su çukuruna benzer: İçinden çıkanlar kendi attıklarımızdır."

Tom Lehrer

"Farelerle insanların ortak yazgıları, İki türün de birlikte yaşamaları."

Robert Burns

"Geçmiş geçmiştir, ama gelecek bizimdir."

F.W. Robertson

"Şehir yaşamının çekiciliği, şartların iyiliğine bağlıdır. Nitekim birkaç yıla kalmadan Amerika'nın en gözde yerleşim yerlerinin bile yeniden düzenlemeyi gerektiren sıkışık mahallelere dönüşeceği görü-

lüyor."

James A. Michener

"Yaşamın çemberini kırdık. Bu yüzden de onun sonsuz dönüşümlü gidişini, insan ürünü düz çizgilere indirgedik."

Blarry Commoner

"Birbirlerinden yeterince uzak dururken zararsız olan atomların, yeterince sıkıştırıldıklarında, nötron denilen başıboş parçacıkların başlattığı zincir-etkilenmeler sonucu korkunç patlamalara yol açtığını artık bilmeyen hiç kimse kalmadı"

Robert C. Wood

"En çarpıcı çelişki, teknolojik gelişim ile toplumsal gerilik arasında olanıdır."

Simon Ramo

"Kanımca çağımızın bir özelliği de, araçların kusursuzluğu yanında amaçların belirsizliğidir."

Albert Einstein

"Doğada ödül, ya da ceza yoktur. Onda yalnızca sonuçlar vardır."

Robert Ingersoll

"Zıtlık, bir ilkenin denektaşıdır. O olmadan kişinin dürüstlüğü ölçülemez."

Henry Fielding

"Kötü günler dehayı uyandırır, iyi günler ise uyutur."

Horace

"Her şey olabildiğince basitleştirilmeli, ama bunda aşırıya gidilmemelidir."

Albert Einsteir

"Herhangi bir görüşte direnmek, kişinin bugün de bir yıl önceki bilgisizliğini sürdürmesi demektir."

Bernard Berenson

"Eğer tüm kalın kafalılar hep birlikte bir tek kişiye karşı çıkıyorlarsa, o kişi hiç kuşkusuz dahidir."

J. Swift

"Bazı kimseler her şeyi olduğu gibi görüp 'Neden böyle' diye sorarlarken ben birtakım şeyleri hiç olmadıkları gibi görüp, 'Neden böyle değiller?' diye sorarım."

Robert F. Kennedy

"Üstünlük, bir kimsenin kendisini başkalarından daha çok zorlamasıdır."

Ortega Y Gasset

"Ben, kendimden öncekilerin bıraktıkları yerden işe başlarım."

Thomas A. Edison

"Doğaya egemen olmanın yolu ona boyun eğmekten geçer."

Francis Bacon

"Bir davranışın ödüllendirilmesi, onun yinelenmesi olasılığını artırır."

B. F. Skinner

"Görenek, gelişmeleri sürekli olarak engeller."

John Stuart Mill

"Tekdüze bir dünya ne kötü olurdu, Bıkkınlıktan sanırım herkes yok olurdu."

J. Walter Walsh

"Koşun, ama soluğunuz tükenene kadar değil; Çok çalışın, ama ölünceye kadar değil."

O. W. Holmes

"Övüncün kendisi aslında erdem değildir, ama pek çok erdemin anasıdır."

J. C. Collins

"Uzun tarih süreci içinde çağımızı simgeleyen şu kısacık zaman süresinde yalnızca tek bir canlı türü —insanoğlu— yaşadığı dünyayı değiştirebilme gücünü göstermiştir."

Machel Carson

"Dünyamız Newton'un dünyası, fiziğimiz Einstein'in fiziği, kafamız ise Frankenstein'in kafası!"

David Russel

"Uzayın üç boyutuyla zaman arasında anlaşılamayacak bir fark yoktur. Yeter ki, bilincimiz zaman sürecini algılayıp izleyebilsin..."

H. G. VVells

"İnsan on dokuz yaşındayken her şeyi yapabilir, o yaşta dünya da tozpembe görünür."

Jim Bishop

GEÇMİŞ

Geçmişin tehlikesi esir olmaktı. Geleceğin tehlikesi ise robot olmaktır."

Erich Fromm

"Geçmişin yıkıntıları, bugünün uyarılarıdır."

George Bancroft

"Geçmişlerini anımsamayanlar, onu yinelemeye mahkûmdurlar."

George Skntayana

"Gelenekçilik, yaşayanları ölü varsaymak değil; ölüleri yaşıyor varsaymaktadır."

G. K. Chesterton

GELECEK

"Kendilerini geleceğe hazırlayanlar, doğru yoldadırlar demektir."

Henrik İbsen

"Geleceği bugünden daha iyi olarak düşlüyorum." "

Lincoln Steffens

"Tarih boyunca geleceğe en fazla önem verilen çağ, bizim çağımızdır. Ama ne yazık ki bu gidişle ona belki de asla ulaşamayacağız."

Arthur C. Clarke

"Geleceğin göz alabildiğine geniş ufuklarına daldım..."

Alfred Lord Tennyson

"Geleneklerin hazırcılığını benimsememeli; yenilikçi olmalıyız."

R. Buckminster Fuller
Ashley Montagu

"Amerika dünyanın en ileri yarı aydın ülkesidir."

Nicholas Murrtay Butler

"Tarihin rayları üzerine yatarak geleceğin treninin kendilerini ezip geçmesini bekleyenler, akıl ve yürek yoksunudurlar."

Dwight D. Eisenhower

"Kanımca Amerika'yı, **'dünyayı kendine uydurma'**daki misyonerlik hevesinden caydırmalıyız. Bu heves gerçekten de çok büyük ve evrensel çapta tehlikelere yol açabilir."

Gunnar Myrdal

EĞİTİM

"Eğitimin temel amacı, çocukları kendi yeteneklerinin bilincine vardırmaktır."

Erich Fromm

"Okul yöneticilerinin içtenlikle inandıklarına göre en başarılı okullar, kendilerine benzer öğrenciler yetiştiren okullardır."

H. A. Overstreet

"Okulları ve öğretimi —eğitimin de bir parçasını oluşturduğu— yaşamdan ve toplumdan ayrı düşün-

mek olanaksız; hem de yanlıştır."

John Anthony Scott

Uygarlık, eğitimle yıkım arasındaki yarıştır."

H. G. Wells

"Eğitim olgusunun en şaşılacak yanı, yararsız bilgilerden oluşturduğu **'Bilgisizlik Dağı'**nın yüksekliğidir."

Henry Adams

"Çocuk eğitiminde en önemli şey, ilgiyi ve sevgiyi konulara yönlendirmektir. Eğer bu yapılmazsa, sırtları **kitapla yüklü bir sürü eşek yetiştirmiş oluruz**, o kadar..."

Montaigne

"Eğitimin temel amacı, zihinleri yüklemek değil, yönlendirmek; beyinlere başkalarının bilgilerini doldurmak değil, öz güçlerden yararlanmayı öğretmektir."

Tyron Edwards

"Eğitimin asıl amacı, önce her konuda ayırım yapabilmeyi (örneğin iyiyi kötüden, gerçeği düzmeceden ayırmayı); sonra da iyi ve gerçeği kötü ve düzmeceye üstün tutmayı öğretmektir."

Samuel Johnson

"Örgün eğitimin asıl önemi, gençleri, ilerde bizlerden devralacakları dünyanın gerçeklerini tanıma ve bunları —sırf değişiklik için değil, değişiklik olmadan yaşanamayacağından dolayı— gereğinde değiştirmek yolunda yetiştirmektir."

Bn. Evrim

"...ve bilimin, tüm yol göstericilerin en üstünü olduğu kesindir. Çünkü tüm öğrencilere ve kendisini izleyen herkese, tarafsız ve yansız gerçeğe ulaşmak için en gerekli şeyi, yani dirençli çabayı; üstelik gözlerimizi de kişisel ve siyasal çıkarlarla kamaşmaktan koruyarak sunan yalnızca odur."

Lord H. D. Dalt

"Günümüzde iyi bir kitaplık, gerçek üniversiteyle eşdeğerdedir."

Thomas Cariyle

"Okumayı bilen bir kimse; kendini yüceltme, çok yönlü olabilme, yaşamını ilginç, üstün ve kusursuz yapabilme gücüne de sahip demektir."

Aldous Huxley

"Hepimiz için en büyük mutluluk her çağda, inançları için direnecek kadar güçlü ve yürekli kişilerin yetişmesidir."

Robert G. Ingersoll

"Kör körü yederse, sonunda ikisi de hendeğe düşerler."

Matta İncili, 15 -14

ÖĞRETİM

"Aslında herkes bilgisiz de, bilgisizlik konuları farklı!"

Will Rogers

"Yapabilenler yapar; yapamayanlarsa başkalarına öğretir."

George Bernard Shaw

"Süreye verilen önemin asıl konudan fazla olduğu iki yer vardır**: Okul ve cezaevi!"**

William Glasser

"Öğretimde içerik değil, yöntem... Yani kafalara bilgi tıkıştırmak değil, yetenekleri ortaya çıkarmak asildir."

"Emerson, kendi yurttaşlarına dünyanın en iyi öğretmenlerini yetiştirmelerini öğütlemişti."

Van Wyck Brooks

"Bir şeyi bilmek nasıl beceriyse, onu öğretebilmek de beceridir."

Çiçero

"Üniversitedeki derslerin çoğu, öğrenciler öğretmen olunca kendi öğrencilerine de öğretsinler diye

okutulur."

G. C. Lichtenburg

"Ya bizler şehirlerimizin kirlenmesini ortadan kaldıracağız; ya da kentlerimizin kirlenmesi bizleri..."

Robert F. Kennedy

Büyükannenin kuralı :

"Önce ıspanak, sonra çikolata!"

"Öğretmenlerin görevi, gençlerde yaşama karşı ilgi uyandırmaktır. Öyle ki, çocuklar büyüyüp yetişmeleri süresince yaşamı hayranlıkla karışık bir heyecanla anlamaya çalışsınlar."

John Garrett

"Okullarımız, tecim (ticaret) çağıyla bozulduğu öne sürülen derebeyliği övüp; işgalci fatihleri, soyguncu soyluları ve hiç durmadan kâr sağlayanları renkli ve başarılı kişiler diye göklere çıkarıyorlar."

G. B. Shaw

"Bir okullarda okutulan ve kitaplarda yazılı **ahlak görüşü** var; bir de **'başarılı olma'** görüşü... Bizler de birbirleriyle çelişen bu iki ahlak görüşünün savaşının ortasında yaşamaktayız."

William Graham Sumner

"Bilgisizlik para getirseydi, Amerikalıların büyük çoğunluğu ekonomi alanındaki bilgisizliklerinden dolayı kuşkusuz servete boğulurlardı."

Luther Hodges

"Öğrenmeye yetenekli tek bir kişinin bile bilgi edinemeden yaşayıp ölmesi, benim için trajedi denmeye değer bir durumdur."

Thomas Cariyle

"Çoğu zaman öğrencilerimize, çözmeleri için sorular yerine, anımsamaları için yanıtlar veriyoruz."

Roger Lewin

"Hayatta öğrenilmesi en zor şey, geçilecek ve yakılacak köprüleri birbirinden ayırt edebilmektir."

David Russel

"Sözcükler, yaşamımızda karşılaşabileceğimiz tüm durum ve olayları yönlendirebilmemizin en belli başlı araçlarıdır. Sözlerimize ne kadar egemen olabilirsek, yaşamımızı da isteklerimize o kadar uydurabiliriz."

Bergen Evans

"Birçok kötülüğün çaresini bulan bilim, bunların en kötüsüne; yani insanların aldırmazlığına ve ilgisizliğine henüz çare bulamadı."

Helen Keller

"Dün tek yönlü diye yerdiğimiz kişilere, bugün uzman adını veriyoruz."

Endre Balogh

FİKİR

"Atsız arabaları çıkacak.
Kazalar çoğalacak,
Düşünceler bir anda
Dünyanın bir ucundan öbür ucuna varacak."

M. (Ana) Shipton (1488 1561)

"Uygulama zamanı gelen bir fikir, dünyanın tüm ordularının toplamından daha güçlüdür."

Victor Hugo

"Bugünlerde aklımız karışık değilse iyi düşünemiyorsunuz demektir."

İrene Peter

"Dünyadaki en büyük güç kaynağı, iyi niyetli ve çalışkan kişilerin kafalarındaki duru fikirlerdir."

J. Arthur Thomson

"Tarihi yönlendiren fikirlerdir."

John Maynard Keynes

10 Yazılar

“Bir düşünceyi gerçekleştirmenin yolu, onu birisine aşılamaktır.”

Ralph Bunche

“Yaratıcılık, çok özen isteyen bir çiçeğe benzer. Övgü onun gelişip serpilmesine, yergi ve ilgisizlik ise daha goncayken kurumasına yol açar. Çabalarımız desteklenirse pek çoğumuz daha fazla ve daha etkin fikirler üretebiliriz.”

Alex F. Osborn

“Akıl ve ruh sağlığımız, düşüncelerimizin insancıllık düzeyiyle ölçülür.”

“Dört yanımız sayısız fırsatlarla çevrilmiş durumdadır.”

Pogo (Walt Kelly)

“Düşünmeden işe girişmek, nişan almadan ateş etmeye benzer.”

B. C. Forbes

“Eyleme dönüşmeyen ilke; yararlı canlı, ya da zorunlu değil demektir.”

Manly Hail

“En sonunda düşmanımızın kendimiz olduğunu gördük.”

Pogo (Walt Kelly)

“Siz, bir şehirde, bir meydanda, bir parkta; bir komite adına dikilmiş anıta rastladınız mı?”

Victoria Pasternak

“İnsandan başka tüm canlı türleri arkalarında kendi izlerini; insanlar ise arkalarında yarattıklarının iz-lerini bırakırlar.”

J. Bronowski

“Denizin derinliklerinde yaşayan tek gözlü, saydam bir yumuşakça ve ben... En yetkin gökbilimcilerin henüz bulup saptayamadıkları yıldız kümelerini bilmekte onunla ikimiz eşit durumda değil miyiz?”

Cari Sandburg

“Tüm bilgilerimizin temelinde algılarımız bulunur.”

Leonardo da Vinci

“Ne tuhaftır çelişkiler, Akla, mantığa gülerler.”

W. S. Gilbert

“Ben sürekli olarak satırların aralarındaki ‘kıtırları’ gözlerim.”

Goodman Ace

“Sağduyu bilgili olmakla eşdeğerdedir.”

Samuel Taylor Coleridge

“Bakmasını bilenler çok şey görürler.”

Yogi Berra

“Bazı kimseler kişiliklerinden hiç ödün vermeseler de sevilirler.”

Don Marquis

“İnsan beceriye, deha insana egemen olur.”

Malcolm Cowley

“Deha, sınırların dikenli tellerini aşmanın çaresidir.”

Robert Lynd

“Yığınların silik kişilikli üyeleri, yaratıcı yalnızların akıl ve erdem düzeylerine hiçbir zaman erişe-mezler.”

John Stuart Mill

“insan düşünen değil, tartışan varlıktır.”

Alexander Hamilton

“İnsanın asıl zararı kendinedir.”

Maurice Freehill

“Hiyerarşilerin çoğu erkekler tarafından kurulur, üst düzey görevleri de onların ellerinde olur. Böylece erkekler, kadınların hakları olan kendi yeteneksizlik düzeylerine erişmelerini engellerler.”

L. J. Peter

“Sağduyu ve yalınlık kadar insanları şaşırtan şey yoktur.”

R. W. Emerson

“Kişilerin değeri, uğraştığı işlerle ölçülür.”

Marcus Aurelius

MUTLULUK

“Eziyetin kişiliği yücelttiği doğru değildir. Mutluluk bazen kişiliği geliştirir, ama eziyet çoğu kez insanları küçültür ve kinlendirir.”

W. S. Maugham

“Şehrin göğe yükselen kocaman yapıları, Bizi mutlu ediyor insanların koşuşturmaları”

John Milton

“İnanç dersini doğadan alabilenlere ne mutlu!”

R. W. Emerson

“Ölülerin ardından iyi konuşmak zorundayız. Öyleyse kişiler sağken doğruyu söyleyelim.”

John S loan

“Bize gerekli olan, inanmaya isteklilik değil, araştırmaya hazır bulunmaktır.”

Bertrand Russel

ÜMİT VE KORKU

“Önderler, ulusların ülkülerinin, ortak amaçlarının, sürekli umutlarının, insan kalabalıklarına ulus olma özelliği kazandıran inançların koruyucu bekçileridir.”

Walter Lippmann

“Umutsuzluk aslında yanlıştır; öyleyse doğru ve geçerli olan umuttur.”

John Lubbock

“Karanlıktan korkar, ışıktan kuşkulanırım.”

Woody Allen

TOPLUM

“Toplumun gücü, bireylerinden kaynaklanır.”

Thomas Jefferson

“Kanımca geleceği öngörme ve yönlendirme dürtümüzün temelinde, bunun için gerekli araçların elde bulunması yanında; teknik veya toplumsal her yeniliğin toplumumuzun karmaşık dengesini dalgalandırması gerçeği bulunmaktadır.”

Ward Madden

“Toplumsal ağırlıklı konularda parmaklar gibi ayrı ayrı olabiliriz; ama ortaklaşa gelişmemiz için el gibi bütün olmak zorundayız.”

Booker T. Washington

“Toplumumuz, endüstrinin gelişmesiyle acaba nereye varacak? Bu gelişmenin hızı kesilince acaba hangi şartlarla baş başa kalacak?”

John Stuart Mill, 1857

“Şehir hayatı: Hep birlikte yalnızlıklarını yaşayan milyonlarca insan...”

Henry David Thoreau

“Yaşlandıkça toplumlar Sanatlar solar Ve tecimin çiçekleri Tüm ağaçları arar.”

William Blalce

“İstemleri körükleyerek üretimlerini arttıran toplumlar, gereksinimlere asla yetişemezler.”

John Kenneth Galbraith

“Bazı kimselerin kafası, bugününkünden daha iyi bir toplumu almaz.”

Henry George

“Uygarlık, kandırılmaya istekli olmakla değil, kuşku duymaya hazır olmakla doğru orantılıdır.”

H.L. Mencken

“Paranın fethedemeyeceği kadar sağlam bir kale yoktur.”

Çiçero

"Darwin sihirli deyneğiyle bir dokundu, tüm yaratıklar kardeş oldu."

G.B. Shaw

"Ortak yararlarımız için, Yanımızda olması gerekenler neredeler?"

Maurice Ogden

"Özgürlük ve güvence arasında zıtlık değil, bağlılık vardır: Ya ikisi de olur-, ya da hiçbiri olmaz."

Ramsey Clark

"Siyahlar giymiş bir adamın çevresinde toplanmış olan 'Gallo' oymağından küçük bir grup üzerinde yarattığım 'etkiyi bugün de hâlâ anımsıyorum: Tam ortalarına bir bomba attım. Grup, katmerli bir gül gibi birden açıldı. O andaki görünüm çok, ama çok eğlenceliydi!"

Vittorio Mussolini

"Hayvanların asıl kralı insandır. Çünkü onun yırtıcılığı tüm hayvanlarınkinden güçlüdür."

Leonardo da Vinci

"Hep birlikte küçük bir uzay gemisinin içinde bulunuyoruz. Gemimizin çabucak etkilenen hava ve su kaynaklarına bağlıyız. Güvenliğimiz de gemimizin denge ve düzenine dayanıyor. Bu denge ve düzeni koruyabilmek için, ileri derecede duyarlı olan gemimize gereken sevgi ve özeni göstermek, ayrıca da çok çalışmak zorundayız."

Adlai Stevenson

"İlk adımda sistemlerin çözümlenmeleri ve yeniden düzenlenmeleri tamamlanmadan; hiç değilse bu yolda çaba gösterilmeden sorunları saptamak ve anlamak olanaksızdır."

Simon Ramo

"Birlikten kuvvet doğar."

Homer

"Dünya ülkem, tüm insanlar yurttaşımdır."

William Lloyd Garrison

"Nüfus patlamasının zararlarını hepimiz düşünüyoruz da, gereken yer ve zamanda değil!"

A. Hoppe

"Kendi geçeceği köprüyü bile balyozlamaktan çekinmez!"

Oscar Levant

"Topluluk dediğimiz zaman koskoca bir kitle düşünürüz. Oysa bu kavram, tek tek kişilerden birkaç milyonunun bir araya gelmesinden başka bir şey değildir."

Lord Bryce

"Bugün dünyamızın karşı karşıya olduğu sorunların pek çoğu, geçen yüzyılda alman üstünkörü önlemlerin sonucudur."

Jay Forrester

"Sistem, aslında biziz."

Art Seidenbaum

YASALAR

"Yasal düzenin bittiği yerde keyfi düzen başlar."

William Pitt Jr.

"Aldırmam yasalarda ne olursa olsun,
Yeter ki bana kaçamak yollan bulunsun."

Finley Peter Dunne

"Yargıya varmak, yasaları bilmekle değil; bilgiyi yasalara uygulamakla olur."

Charles Gow

"Doğa kendi yasalarını asla çiğnemez."

Leonardo da Vinci

"Gerçekten etkin sonuçlara ulaşabilmek için, aklımızın ve deneyimlerimizin elverdiği ölçülerde hem en büyük, hem de en küçük ölçeklerde etkin olabilecek yöntemler düşünebilmeliyiz."

R. Buckminster Fuller

"Gitmek gözlerimizi kapayıp bildiğimiz yoldan Elbet de daha kolay akıllıca davranmaktan."

William Cowper

“Tenis alanına çizgilerin düzgünlüğünü denetlemeye değil, tenis oynamaya çıkarız.”

Robert Frost

GERÇEKLER

“Gerçekçiliğin bir sınırı vardır; ama budalalığın asla!”

Napoleon Bonaparte

“İnsanoğlu gerçeklerden hoşlanmaz.”

T. S. Eliot

“Önemli konularda gerçekten ciddi olmak, genelde ciddi görünümlü olmaktan çok daha önemlidir.”

Robert M. Hutchins

“Çağımızın en önemli aksaklıklarından birisi de, tamahlarımızla gerçek gereksinimlerimizi birbirinden ayırabilmekteki beceriksizliğimizdir.”

Don Robinson

“Acaba dünyamız budala görünmeyi yeğ tutan akıllılarla mı, yoksa gerçek budalalarla mı dolu; bunu bir türlü çözememenin sıkıntısı içindeyim.”

Morric Brickman

“‘Her şeyin sonu iyiye varır’ diyen Pollyanna görüşünden nefret ederim.”

F. P. Adams

“Günümüzün inancı nedir? Her şeyden önce uyumlu olmak, Amerika’yı sorgusuz sualsiz, eleştirisiz, olduğu gibi benimsemektir.”

Henry Steele Conunager

“İnsan hedefe varınca bir de bakar ki, hedefin yerinde yeller esiyor!”

Gertrude Stein

“Bir dönemin çözümleri, bir sonraki dönemin sorunlarıdır.”

R. H. Tawney

“İnsan hedefe varınca bir de bakar ki, hedefin yerinde yeller esiyor!”

Gertrude S tein

“Çeşitli seçeneklerin göz alıcı halısı önümüze karış karış serilirken, ardımızdan arşın arşın toplanıyor.”

Ezra J. Mishan

“Bu Ülke, kurumlarıyla birlikte burada ‘oturup duranlar’ındır.”

Edgar A. Shoaff

“Mutsuzluk arkadaş arasaydı, SSCB ile ABD’nin aralarından su sızmazdı.”

James F. Magary

“Zararlı tutkular çabuk gelişirler.”

Lillian Hellman

“Bir insan bir kaplanı öldürürse spor, bir kaplan bir insanı öldürürse yırtıcılık olur.”

G.B. Shaw

“Banliyö yolcusu koşturup durur Arasında yuvasıyla işinin, Her sabah gözünü açmadan trene atlar Akşama yeniden gözlerini yummak için!”

E. B. White

“İnsanların size karşı olmaları diye bir şey yoktur. Onlar kendilerinden yanadırlar, o kadar.”

Gene Fowler

“Ortalama bir doktora tezi, kemiklerin bir mezardan öbürüne taşınmasıdır.”

J. Frank Dobie

“Sanatçının işlevi, bizim bakıp da görmeyen gözlerimize görüş kazandırmaktır.”

Garret Hardin

“Evren, kendilerini anlayacak olgunluğa erişmemizi sabırla bekleyen binlerce sırla doludur.”

Eden Philpotts

“Tutkusuz kişilerde eylem hevesi de olmaz.”

Claude Adrien Helvetius

14 Yazılar

“Şehitler iyi örnek sayılmamalıdırlar.”

David Russel

“İnsanı, kendinden daha az akıllı olduğu halde daha fazla sağduyulu biriyle karşılaşmaktan çok rahatsız eden şey yoktur.”

Don Herold

“Yersiz özentiler, zararlı sonuçlar doğurur.”

Thomas Fuller

“Hepimiz kendi çapımızda bir şeyler yapabiliriz.”

Samuel Johnson

“Zararlı dediğimiz otlar, yararları henüz bilinemeyen bitkilerdir.”

Ralph Waldo Emerson

“Gelişmeleri durmuş ulusların yaşanıları da durmuş demektir.”

Edmund Burke

“Bolluk değil, nitelik önemlidir.”

Seneka

“Dürüstlükten çok güvenceye, iş yapmaktan çok uydurmaya, yaratmaktan çok taklide önem veren pısırık bir kuşak yetiştiriyoruz.”

Thomas J. Watson

“Kendiniz yapabilirsiniz, ya da hazin satın alabilirsiniz. Ama yok edileni geri getiremezsiniz.”

Reis Manda Kaplan

“Çabaların değeri, onlar için harcanan emek ve özveriyle ölçülür.”

Julian Huxley

“Her çağda, dünyayı yepyeni bir bakış açısıyla değerlendiren bir dönüm noktası vardır.”

J. Boronowski

“Hepimiz biraz daha fazla ilgi ve biraz daha fazla çaba gösterirsek, dünyamız cennet olur.”

Rosalind Welcher

“Bırakın, düzen kendini düzeltsin.”

E. Cantuıı

“Yalnızca kalabalığın bile, çekişmeleri, kavgaları arttırdığı yolunda elde kesin kanıtlar vardır.”

Harwey Wheeler

“Her zırvanın bir tevilcisi vardır.”

Oliver Goldsmith

“Araştırmacılık herkesin daha önce gördüklerini görüp; bunlardan kimsenin düşünmediklerini bulup çıkarmaktır. “

Albert Szent-Gyorgyi

“Akıllıya tek söz yeter; ama o tek sözün boş söz olmaması şartıyla...”

James Thurber

“Her an kulağı yerde bir şeyler dinleyen önderi, ilk bakışta görmek kolay değildir.”

James H. Boren

“Tilki kümesi iyi tanır diye kümes bekçisi yapılır mı?”

Harry S. Trunıan

“Eğer otomobilleri geliştirmekteki çaba ve becerimizi at türünü geliştirmekte kullansaydık, şimdi çok daha iyi durumda olurduk.”

Joe Gould

“O, gerçeği anlaşılır duruma getiriyor.”

James Bone

HÜKÜMETLER

"İnsanlar melek olsaydı, hükümetlere gerek kalmazdı."

James Madison

"Birilerinden alıp başka birilerine veren hükümetler, sırtlarını sürekli olarak o 'başka birilerine' dayamak durumunda kalırlar."

G.B. Shaw

"Hükümet çalışmaları sırasında özellikle tetikte bulunmamız gereken durum, ordu endüstri işbirliğinin (bilinçli, ya da bilinçsiz) baskılarıdır."

Dwight D. Eisenhower

"Hükümetlerin gerekliliği, insanların kötülüklerinden değil; bireyciliklerinin toplumculuklarına ağır basmasındandır."

Thomas Hobbes

"Kendi hükümetimi yola getirmek için ona karşı çıkabilir, hatta hükümetle çatışmaya bile girebilirim. Bu, pek çok ülkede uygulanamayan bir ayrıcalıktır."

Saul Alinsky

"Kötü politikacıları kazandıranlar, oy vermeyen iyi yurttaşlardır."

George Jean Nathan

"Ya demokrasiden, ya da birkaç kişinin zenginleşmesinden yana olabiliriz. Ama bunların ikisi bir arada olamaz."

Louis D. Brandeis

"Yapmak, yıllar süren güç bir iştir. Oysa yıkmak bir tek günlük düşüncesizce girişimin sonunda gerçekleşebilir."

Winston Churchill

"Elimizdeki değerleri korumak ve onları düzene sokmak için yasal dayanakların ötesini de görebilmemiz gereklidir."

Dean Acheson

"Ey özgürlük!... Adalet varsa, sen de varsın!..."

Joseph Joubert

"Çağımızın en acıklı çelişkisi, tek tek ulusların, uluslararası düzeyin gereklerini görememeleridir."

Earl Warren

"Göreve başladığımda beni en çok şaşırtan şey, işlerin gerçekten de bizim seçim propagandası sırasında eleştirdiğimiz kadar kötü durumda olmasıydı!"

J. F. Kennedy

"Artık bu 'Amerikan. Rüyası' gibi boş sözleri bir yana bırakıp, Amerikalıların gerçek rüyalarına kulak verme zamanı geldi!"

(Vali) Reubin Askew

"Lobiciler, destek gören endüstri dallarının çığırtkanlarıdır."

Winston. Churchill

"Elimde daha pek çok örnek var, Ama bu dördü sizlere yeter; Çünkü iyi seçilirse kanıtlar, Dördü dört düzinenin yerine geçer."

Matthew Prior

"Yarışların yinelenmeleri kural olsa, kazanmayan hiç kimse kalmaz."

Gcorge Ade

"Bağımsızlar, politikayı politikacının tutsaklığından kurtarmayı isteyenlerdir."

Adlai Stevenson

"Her yer darmadağın, orta direk bel veriyor, Kargaşa deseniz gemi azıya almış, Kanlı dalgalar arasında

Zavallı suçsuzlar soluksuz kalmış, iyilerin sesleri hiç duyulmuyor, Oysa kötüler borularını öttürüyor."

William Butler Yeats

"Liberaller; tutucularca radikal, radikallerce revizyonist, tüm militanlarca da bozguncu diye suçlanırlar."

Harry S. Ashmore

SİYASET

"İlk izlenimlerimizin bizi en fazla yanılttığı alan politikadır."

David Hume

"Bizim siyasal düzenimizin temel özelliği, halkımızın yasama ve yönetmenin kurallarını saptama yanında; bunları değiştirme yetkisine de sahip olmalarıdır."

George Washington

"Kuşku ve yanılgı da, sonumuzu getirmekte bombalar kadar etkilidir."

Kenneth Clark

"İnsanları yönetme sanatı üzerinde duranların hepsi de, imparatorlukların geleceklerinin gençlerin eğitimine bağlı olduğunu belirtirler."

Aristo

"İki yanlış bir doğru etmezse, üçüncüyü uygula!"

Nixon'un siyasal ilkesi:

"Pireyi Deve Yapma Sanatı: Siyasal Skandallar ve Sonuçları", "Eğrelti Otları", "Özgürce Gezintiler", "Romanlardaki Aşk", "Fransız Mutfak Sanatı", "Siyasal Alanda Başarı Üzerine incelemeler", "Egemenlik ve Kamu Yararı", "Şarlatanların Arabaları", "Herkesi Yanıltma Yolları", "Berrak"

Siyasetçinin okuduğu kitaplar

"İçinde yaşadığımız çevrenin bozulup kirlenmesi tehlikesinin büyüklüğüne karşın, vurdumduymazlığımız etkin önlemler alınmasını engelleyecek ve bu, kamunun büyük bir yıkımla uyanmasına kadar böyle sürüp gidecek..."

Michael Kitzmiller

"İyi yönüyle kamuoyu oluşturmak, bilgi sunmak ve düşünceleri açıklığa kavuşturmaktır. Ama kötü yönlü propaganda yapmak, yanlış bilgiyle düşünceleri saptırmayı amaçlar."

John W. Hill

"'Amerikanizm-Özgürlük-İsa', seçim propagandaları için bir altın anahtar sözcüğüdür."

Warren Harding

"En önemli sorumluluğumuz, sloganlarla çözümleri birbirleriyle karıştırmamaktır."

Edward R. Murrow

"Aslında güvence ve mutluluk dönemleri insanlık için daha çok tehlike taşır. Çünkü bu dönemlerde kötülükler ortadan kalkmaz, hatta yenileri belirir. Ne var ki bu kötülükler savsaklama ve gevşeklik eğilimlerimizin sisleri altında gizlenir."

John Gardner

"Politikaya atılmaya karar verdiğimde, bu yolun sonu cehennemdir demişlerdi, ama dedikleri yerin, birkaç kilometre ötede, üstü kubbeli bina olduğunu doğrusu hiç düşünmemiştim."

Ab ra ham Lincoln

"Gözlerimi kaparım, Partimin dediğini yaparım!"

William S. Gilbert

"Politikacılarımızın iş başında kalmalarında en önemli etken, Amerikan seçmeninin bellek zayıflığıdır."

Will Rogers

“Makamın kişiyi yücelteceği sözü kadar yanlış bir söz olamaz.”

Lord Acton

“Politikacıların hepsi de yoğurdu aynı kaşıkla yerler!”

W. I. E. G ates

“Ülkemiz iyiye gidiyorsa bu böyle sürmeli; kötüye gidiyorsa yönü düzeltilmelidir.”

Cari Schurz

“Dört eyaletin yasama organlarının benden yana olmaları gerekiyordu. Bunları paramla destekle-yerek oluşturma yolunu seçtim. Böylece iş bana çok daha ucuza mal oldu.”

Jay Gould

“Tutsaklığı kaldırdık, ama ırkçılığı değil.”

Henry Steele Commager

“Artık bağımsız adalar dönemi kapandı.”

Edna St. Vincent Millay

“Karnımızı, fırıncının, bakkalın, kasabın iyiliksever oluşlarından dolayı değil; onların kâr bilinçleri nedeniyle doyurabilmekteyiz.”

Adam Smith

“Politika dediğimiz şey, değer verdiğimiz konu ve olayların kamuya mal edilmesidir.”

Willard Gaylin

“Güçlü nedenler, güçlü eylemlere yol açar.”

W . Shakespeare

“Başlangıçta bando mızıka, Sonunda hava cıva!”

Wentworth D. Roscommon

“Geraid Ford, seçimi yalnızca tek bir oy fazlasıyla kazandı ve hiç kimse de sayımın yinelenmesi is-teğinde bulunmadı.”

Bn. Berrak

“Anayasamıza göre herkes, kendisini budala durumuna düşürme hak ve dokunulmazlığına sahiptir.”

John Ciardi

“Az çabayla çok sonuç...”

R. Buckminster Fuller

“Tartışmaları canlandırırım diye her zaman topuzu omuzunda dolaşırdı.”

Fred Ailen

“İnsanların eskiden beri ortak davranışı olan yerel kapsamda ‘yuvayı pisletme’, bugün artık genel kapsamda görülüyor.”

Kenneth Boudling

“Cahilliğin farkında olmamak, cahillik hastalığıdır.”

Bronson Alcott

“Yenilenlere, ağlayacak gözden başka hiçbir şey bırakılmamalıdır.”

Bismarck

“İnsanoğlunun en soylu yaratık olduğunun kanıtı, başka bir caninin bunu yadsıyamamasıdır.”

G. C. Lichtenberg

“Özgürlük de yozlaşabilir; hele sınırsız özgürlüğün yozlaşması da sınırsız ölçüde olur.”

Gertrude Hinunelfarb

“Beşik sallayan eller, dünyayı yerinden oynatacak bir gücü simgeler.”

'Peter de Vries

“Yeni bir dünya kurmak için geç kalmış değiliz.”

Alfred Lord Tennyson

“Dünyamızın kanı akar Ve doğa anamız olan-biteni seyreder, Bir yandan da dizini döver...”

John Milton

“Altta kalanın canı çıkar; becerikliler yaşar, gelişir, Ne var ki bunu söyleyenler Becerip de üste çıkanların ta kendileridir!”

Sarah N. Cleghorn

BARIŞ

“Düzenin kargaşadan, yaratmanın yıkmadan daha iyi olduğuna inanıyorum. Barışı kavgaya, bağışlamayı kin gütmeye üstün tutuyorum. Kanımca bilgisizlikten değil, bilgiden yana olmalıyız. İnsanları sevmek, katı doğmalardan çok daha değerlidir... Bilimsel alandaki tüm ilerlemelere karşın insanoğlu, son 2.000 yıllık süre içinde fazla değişmiş değildir. Bu nedenle tarihten öğreneceğimiz daha pek çok şey bulunuyor. Bu arada tarihin bizim kendimiz olduğunu da unutmayalım.”

Kenneth Clark

“Dünyamız, nükleer devlerle, barışçı cücelerin dünyasıdır.”

General Omar Bratlley

“Uluslararası bir gerginlik silahlı çatışmaya dönüşürse herkes kaybeder, bu önlenebilirse herkes kazançlı çıkar. İşte bu yüzdendir ki ara-sıra uluslararası forumda savunulan konulardan birkaçını kaybedip, karşılığında herkesin yasal düzen altında ve barış içinde yaşayacağı bir dünya kazanmak çok daha iyidir.”

Dvvight D. Eiscnhowor

“Hepimiz tarihin çocuklarıyız.”

Clifton Fadiman

“Bir ülkenin barışı korumak için yalnızca tarafsızlığını duyurmakla yetindiği 19. asrın o eski güzel günleri çoktan gerilerde kaldı.”

William L. Slıirer

“Ya el ele,
Ya ölüme!”

Bertrand Russel

“...En değerli güzellik Yaşamdaki bütünlük,
Canlılarla cansızlar Arasındaki birlik,
Evrendeki Tanrısal güzellik...
Bir de kimsenin uzak kalamayacağı
Aşk!...”

Robinson Jeffers

“Tüm şehirler çılgınlıklarla doludur. Ama oralarda çılgınlık ağırbaşlılık sayılır.
Tüm şehirler güzelliklerle doludur. Ama oralarda güzellikler de asık yüzlüdür.”

Christopher Morley

“Teknolojiyi tümüyle yermek, tuzdan arındırılmış deniz suyu ile yeşeren bahçeleri görmezlikten gelmek; onu gözü kapalı övmek ise Hiroşima’yı unutmak demektir.”

Stuart Chase

“Uygarlığımızın yolları konserve kutularıyla döşelidir.”

Elbert Hubbard

“Gerçi 200 yıl öncesine göre daha akıllı, daha ileri görüşlü, daha az benciliz; ancak bu olumlu özellikler yönünden yeterli düzeye erişmiş sayılmayız. Yüzyılımızın başından bugüne kadar akıl ve erdemde sağladığımız gelişmeler henüz gerekenin çok gerisinde bulunuyor.”

J. W. Krutch

“Bunalım, istem yetersizliğinden değil, sunu yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Yetersizliklerin başında besin yetersizliği (ve besin ürünleri fiyatlarının hızla yükselmesi) ile petrol yetersizliği (ve enerji fiyatlarının hızla yükselmesi) gelmektedir.”

Leonard Silk

“Dünya adlı uzay gemimizi öteki uzay gemilerinden ayıran başlıca fark, elimizde kullanım yönergesinin bulunmayışıdır.”

R. Buckminster Fuller

“Uygarlığın en ileri adımı, boş zamanlan bilinçli olarak doldurabilmektir.”

Amold Toynbee

"Yuva, içindekilerin varlığıyla şenlenir."

E. B. White

SAVAŞ

"Savaş da bütün öteki soygunculuk yöntemleri gibi pek az kimseye çıkar sağlar; zararını ise ondan yararlanamayanlar yüklenir."

Smedley Butler

"Barış, savaştan daha zordur. Çünkü savaş yalnızca tek taraf; barış ise en az iki taraf gerektirir."

Ray Kafalı

"Uygarlığımız ilerlemiyor diyemeyiz. Çünkü her savaşta daha yeni öldürme yöntemleri kullanılıyor."

Will Rogers

"Dünyadaki tüm nisanların, 'Dünya vatandaşları'; ya da 'Dünya Savaşçıları' olma arasında yapacakları seçimin ivediliği gün geçtikçe artıyor."

Norman Cousins

"Barış, savaştan her zaman daha iyidir. Çünkü barış zamanında oğullar babalarını; savaşta ise babalar oğullarını gömerler."

Croesus

"Kendi ülkemizin orduları—her ülkenin öne sürdüğüne göre— başka ülkelerin saldırılarını önlemek; ama başka ülkelerin orduları —pek çok kişinin inancına göre-— saldırmak içindir."

Bertrand Russel

"Kolların, bacakların havada savrulduklarını görmekten çok hoşlanıyorum."

Albay George S. Patton II

"...Ayrıca sırf kolayımıza geldiğinden, yarınlarımız için gerekli kaynaklarımızı bugünden yağmalama ve böylece günümüzü gün etme hevesinden de caymak zorundayız."

Dwight D. Eisenhower

SÖMÜREN EKONOMİ

"Bir girişim ne kadar parlak olursa olsun, temelinde yüce bir itici güç yoksa önemli sayılamaz."

François de la Rochefoucault

"Ekonomik büyüme yalnızca gereksiz değil, aynı zamanda yıkıcıdır."

Alexander Saljenitzin

"Tüm ekonomik çabalar, yıkımı önlemeye değil; tam tersi, hızlandırmaya yönelik görünüyor."

Kenneth E. F. Watt

"Bilgiçlerden hiç etkilenmediklerine kendilerini inandırmış olanlar, genellikle içi geçmiş bir ekonomistin tutsağıdırlar."

John Maynard Keynes

"Sen tutumlu ol, ben de senin vergini indireyim; böylece daha çok para harcama olanağına kavuş!"

Ford'un ekonomik ilkesi:

"Herkes orduya yazılırsa ortada işsiz kalmaz!"

Ford'un iş yaratma ilkesi:

"Benzin ve mazot tüketimini azaltırken, rahat araç kullanmanız için yeni yeni yollar yapacağım."

Ford'un enerjiyle ilgili ilkesi:

"Zenginliğe sırtını dayayan soyluluk ülkemizde hızla oluşuyor. Bir ülkenin ortak refahının en büyük engeli bu tip soyluluktur."

Peter Cooper

"Amaç, halkın alması için daha çok mal üretmek değil; onlara iyi yaşamaları için daha çok fırsat sağlamak olmalıdır."

Lewis Mumford

"İlerleme ve gelişme ancak kişilerin üstün çabalarıyla sağlanabilir. Siz de kişilerden birisiniz!"

Charles Tovvne

“Büyük şirketler, şimdiye kadar pek çok kez, ‘söyleme’ ve ‘yalan söyleme’ özgürlüklerini birbirine karıştırdıklarındandır ki, özgürlükleri zorunlu olarak kısıtlanmıştır.”

Carl Becker

“Para yuvarlaktır. Onun için de avucumuzdan yuvarlanıp gider.”

Sholom Aleichem

“Bir holding şirketlerinden bellidir.”

Ellis O. Jones

“Kaderin tuhaf cilvesi, şu dünyada paraya en çok gerek duyanların, onu bir türlü kazanamamaları değil midir?”

Finley Peter Dunne

“Banka öyle bir yerdir ki, oraya giren bir daha çıkamaz.”

John Kenneth GaJbraith

“Tüm yolsuzluklarım Amerikan görüşlerine uygundur ve bundan sonra da böyle olacaktır!”

Al Capone

“Hırsızlığın küçüğü tehlikeli bir yoldur, Oysa büyük hırsızlık kuşkusuz soyluluktur; Tavuğun tüneğini çalmak suç olur ama, Deveyi hamuduyla yutmak ağalıktır.”

Samuel S. Marshall

“Liverpool limanındaki en ünlü esir tüccan Sir John Hawkins’di. Hawkins, Batı Afrika kıyılarından 75.000’den fazla yerliyi ‘avlatmıştı.’ Bu işte kullandığı tutsak gemisinin adı ise **‘Hazreti İsa’** idi.”

Me. Nell Dixon

ÇEVRE VE FELAKETLERİ

“İnsanoğlu!... Düşüncesiz, dengesiz ve mutsuzsun, Hem kendine, hem de doğaya kıyıyorsun!”

Edward Young

“Doğa öyle bir küredir ki, merkezi her yerde, çevresi hiçbir yerdedir.”

Blaise Pascal

“Havayı, suyu, doğal yaşamı koruma çabalarımız, aslında kendimizi koruma çabalarımızdır.”

Stewart Udall

“Çevresel tehlikeler artık yalnızca kuş meraklılarını ilgilendirmiyor; bu tehlikelerin çanları hepimiz için çalıyor.”

Frank M. Potter, Jr.

“Kirleten ödesin” ilkesine dayanan bir kirletme vergisi, çevrenin temizlenmesini sağlayabilir. “Kirleten ödesin” ilkesinin uygulamada etkin olabilmesi, çevreyi kirletenlerin iyi niyetle bu işten caymalarına yol açmasına da bağlıdır.

“Eğer seçilirsem: Temiz hava, temiz su ve öteki çevre koruma yasalarını sürekli olarak destekleyeceğim!

‘Kirleten ödesin’ tasarısının yasalaşmasına çalışacağım! Çevreyi kirletmeyen ve yenilenebilen enerji kaynaklarından yararlanılması, ulusal kapsamda birbirlerine bağlı enerji sistemlerinin kurulması girişimlerine önayak olacağım! Ulusal savunmamızın bir parçası olarak barış çabalarına ve uluslararası hukuk araştırmalarına önemli ölçüde kaynak ayrılmasını önereceğim!”

“Güvenilirlik boşluğunu dolduracak bir saçmalık her zaman bulunur.”

Richard Clopton

“insanlığa hizmet edecek; yeryüzünde korunması gerekli, bitki hayvan tüm canlıları yaşatacak bir çevre düzeni yaratma elimizdedir. Zaten bu kadarı hepimize yeter.”

Shephei'd Me ad

“İnsanoğlunun gelişmesi, içinde yaşadığı çevreye karşı olan tutum ve davranışlarına bağlıdır.”

René DulJos

“Çevrenin korunması, teknolojimizin yönlendirilmesi yanında tüketim yöntemlerimizin değiştirilmesini de gerektirmektedir.”

Neil H. Jacoby

“Dünyamız bugünkünden çok daha fazla sayıda insanı doyurabilir; ama bu, onların hepsine özgür ve onurlu bir yaşam sağlayabileceği anlamına gelmez. **İnsanın ruh sağlığı için gerekli çevrenin, karnını doyurabileceği ürünü yetiştirmek için gerekli tarladan çok daha geniş olması zorunludur.”**

Konrad Lorenz

“Kirlenme ve öteki çevre sorunları yalnızca yüzeydeki görünümlerdir; asıl hastalık toplumumuzun derinliklerindedir. Bu yüzdendir ki, görünürdeki sorunları çözmeye girişmek hastalığı kökünden iyileştiremez.”

Alexander King

“İçinde yaşadığımız çevrenin, günlük çıkarlarından ötesini göremeyenlerin elleriyle durmaksızın tırmanan bir gidişe bırakılması doğru olabilir mi?... Dünyamız sizlerin yardımlarınızı bekliyor.”

Garret de Bell

“Duyularımızın biricik işlevi, çevremizi algılamaktır.”

Mark Terry

“Çevre sorunlarıyla yaşamın diğer yönleri birbirleriyle o denli içlidışlılar ki öğrencilerin bu sorunları bilmelerini gerçekten istiyorsak, uzmanların kendi konuları için yarattıkları yapay ‘karantina hücreleri’nin duvarlarını yıkmakla işe başlamalıyız.”

Forbes Bottomly

“Dünyamızın zengin kaynaklarını ortaya çıkarmak için şimdi kullandıklarımızdan daha iyi yöntemler bulmak zorundayız.”

Oscar L. Chapman

“İnsanoğlunun doğaya egemen olmadaki becerisi, kendisini denetleyebilme yeteneğini fersah fersah aşmış bulunuyor.”

Emest Jones

“Son zamanlarda Kuzey Kutbu’nda yaşayan ayıların karşılaştıkları bir başka tehlike daha ortaya çıkarıldı: Kanada’nın kutup yöresinde yaşayan ayıların dokularında yüksek düzeyde DDT birikimi bulundu. Bu ayılar beslenme zincirinin son halkasını oluşturduklarından, bu bulgu zehirli kimyasal maddelerin hangi kapsama kadar yayılabildiklerini göstermek bakımından önemlidir. Buna göre Kuzey Kutbu ayılan, DDT zehirinden etkilenen Güney Kutbu penguenleriyle kader ortağı durumundadırlar.”

Kal Lurry Lindall

“New York sokaklarında yılda 80.000 ton köpek tersi birikir.”

Raymond Hull

“Eğer insanoğlunun yırtıcı elleriyle erişebileceği uzaklıkta olsalardı; bugün güneş de, ay da, yıldızlar da çoktan gökyüzünden silinip gitmiş olurlardı.”

Havelock Ellis

REKLAM

“Reklamcılık, yarı doğrulardan tam yalanlar üretme sanatıdır.”

Edgar A. Shoaff

“19. yüzyılın başlarında insanlar ne istediklerini reklamcılardan öğrenmeyi akıllarına bile getirmezlerdi.”

John Kenneth Galbraith

“Reklamcılık, çöp tenekelerinin tıngırdatılmasıdır!”

George Orwell

“Şöyle bir reklam, kafamı iyice karıştırdı: Başkalarına giderseniz onlar sizi kandırırlar; oysa bu işleri biz çok daha iyi biliriz!”

Steve Strosser

“İletişim alanındaki her gelişme, sıkıcılığın düzeyini yükseltiyor.”

Frank Moore Colby

GERÇEKLER

"Gerçekçiliğin bir sınırı vardır; ama budalalığın asla!"

Napoleon Bonaparte

"İnsanoğlu gerçeklerden hoşlanmaz."

T. S. Eliot

"Önemli konularda gerçekten ciddi olmak, genelde ciddi görünümlü olmaktan çok daha önemlidir."

Robert M. Hutchins

"Çağımızın en önemli aksaklıklarından birisi de, tamahlarımızla gerçek gereksinimlerimizi birbirinden ayırabilmekteki beceriksizliğimizdir."

Don Robinson

"Acaba dünyamız budala görünmeyi yeğ tutan akıllılarla mı, yoksa gerçek budalalarla mı dolu; bunu bir türlü çözememenin sıkıntısı içindeyim."

Morric Brickman

"'Her şeyin sonu iyiye varır' diyen Pollyanna görüşünden nefret ederim."

F. P. Adams

"Günümüzün inancı nedir? Her şeyden önce uyumlu olmak, Amerika'yı sorgusuz sualsiz, eleştirisiz, olduğu gibi benimsemektir."

Henry Steele Conunager

"İnsan hedefe varınca bir de bakar ki, hedefin yerinde yeller esiyor!"

Gertrude Stein

"Bir dönemin çözümleri, bir sonraki dönemin sorunlarıdır."

R. H. Tawney

"İnsan hedefe varınca bir de bakar ki, hedefin yerinde yeller esiyor!"

Gertrude S tein

"Çeşitli seçeneklerin göz alıcı halısı önümüze karış karış serilirken, ardımızdan arşın arşın toplanıyor."

Ezra J. Mishan

"Bu Ülke, kurumlarıyla birlikte burada 'oturup duranlar'ındır."

Edgar A. Shoaff

"Mutsuzluk arkadaş arasaydı, SSCB ile ABD'nin aralarından su sızmazdı."

James F. Magary

"Zararlı tutkular çabuk gelişirler."

Lillian Hellman

"Bir insan bir kaplanı öldürürse spor, bir kaplan bir insanı öldürürse yırtıcılık olur."

G.B. Shaw

"Banliyö yolcusu koşturup durur Arasında yuvasıyla işinin, Her sabah gözünü açmadan trene atlar Akşama yeniden gözlerini yummak için!"

E. B. White

"İnsanların size karşı olmaları diye bir şey yoktur. Onlar kendilerinden yanadırlar, o kadar."

Gene Fowler

"Ortalama bir doktora tezi, kemiklerin bir mezardan öbürüne taşınmasıdır."

J. Frank Dobie

"Sanatçının işlevi, bizim bakıp da görmeyen gözlerimize görüş kazandırmaktır."

Garret Hardin

"Evren, kendilerini anlayacak olgunluğa erişmemizi sabırla bekleyen binlerce sırla doludur."

Eden Philpotts

"Tutkusuz kişilerde eylem hevesi de olmaz."

Claude Adrien Helvetius

"Şehitler iyi örnek sayılmamalıdırlar."

David Russel

"İnsanı, kendinden daha az akıllı olduğu halde daha fazla sağduyulu biriyle karşılaşmaktan çok

rahatsız eden şey yoktur."

Don Herold

"Yersiz özentiler, zararlı sonuçlar doğurur."

Thomas Fuller

"Hepimiz kendi çapımızda bir şeyler yapabiliriz."

Samuel Johnson

"Zararlı dediğimiz otlar, yararları henüz bilinemeyen bitkilerdir."

Ralph Waldo Emerson

"Gelişmeleri durmuş ulusların yaşanıları da durmuş demektir."

Edmund Burke

"Bolluk değil, nitelik önemlidir."

Seneka

"Dürüstlükten çok güvenceye, iş yapmaktan çok uydurmaya, yaratmaktan çok taklide önem veren pısırık bir kuşak yetiştiriyoruz."

Thomas J. Watson

"Kendiniz yapabilirsiniz, ya da hazin satın alabilirsiniz. Ama yok edileni geri getiremezsiniz."

Reis Manda Kaplan

"Çabaların değeri, onlar için harcanan emek ve özveriyle ölçülür."

Julian Huxley

"Her çağda, dünyayı yepyeni bir bakış açısıyla değerlendiren bir dönüm noktası vardır."

J. Boronowski

"Hepimiz biraz daha fazla ilgi ve biraz daha fazla çaba gösterirsek, dünyamız cennet olur."

Rosalind Welcher

"Bırakın, düzen kendini düzeltsin."

E. Cantuıi

"Yalnızca kalabalığın bile, çekişmeleri, kavgaları arttırdığı yolunda elde kesin kanıtlar vardır."

Harwey Wheeler

"Her zırvanın bir tevilcisi vardır."

Oliver Goldsmith

"Araştırmacılık herkesin daha önce gördüklerini görüp; bunlardan kimsenin düşünmediklerini bulup çıkarmaktır. "

Albert Szent-Gyorgyi

"Akıllıya tek söz yeter; ama o tek sözün boş söz olmaması şartıyla..."

James Thurber

"Her an kulağı yerde bir şeyler dinleyen önderi, ilk bakışta görmek kolay değildir."

James H. Boren

"Tilki kümesi iyi tanır diye kümes bekçisi yapılır mı?"

Harry S. Trunıan

"Eğer otomobilleri geliştirmekteki çaba ve becerimizi at türünü geliştirmekte kullansaydık, şimdi çok daha iyi durumda olurduk."

Joe Gould

"O, gerçeği anlaşılır duruma getiriyor."

James Bone

Kaynak:
DR. LAURENCE J. PETER, Peter'in Görüşleri, Türkçesi : Melih Ölçer, Birinci Basım Ağustos 1985, İstanbul

MUCİZE MİNERAL SELENYUM DİYABETE YOL AÇIYOR

Prof. Dr. Ahmet Rasim Küçükusta
ahmetrasimk@mynet.com

Son yıllarda tüm dünyayı saran doğal beslenme ürünleri, vitamin, antioksidan çılgınlığının en gözde ürünlerinden biri de şüphesiz **selenyum.**

Selenyum sağlıklı bir hayat için gerekli bir mineral. Antioksidan özellikleri var. Protein ve DNA sentezine katkıda bulunuyor. Bağışıklık sistemini kuvvetlendirdiğini, karaciğer ve troit bezinin daha iyi çalışmasını sağladığını, iyi kolesterolü artırdığını gösteren bulgular var.

Selenyumun popülaritesini artıran en önemli özelliği ise kalp-damar hastalıkları ile kansere karşı koruyucu olduğunun ve yaşlanmayı geciktirdiğinin ileri sürülmesi.

Nitekim FDA, 2003 senesinden beri selenyum içeren ürünlerin üzerine 'sınırlı ve kesin olmayan delillere göre bazı kanserlere karşı koruyucudur' ibaresinin yazılmasına izin veriyor.

Balık, özellikle ton balığı, karaciğer, kabuklu deniz hayvanları, tavuk eti, ceviz, buğday, soğan, sarımsak, domates selenyum bakımından en zengin yiyecekler. Besinlerdeki selenyum miktarı, bitkilerin üretildiği veya hayvanların beslendiği toprağın selenyum miktarına bağlı.

Günlük selenyum ihtiyacının 50 mikrogram olduğu kabul ediliyor. Bunu normal bir diyetle rahatça karşılamak mümkün, ama tüm dünyada selenyum hapı müdavimi milyonlarca insan var.

Benim de pek çok tanıdığım ve hastam selenyum hapları kullanıyor. Selenyumu ne idiğü belirsiz sağlıklı yaşam gurularının reçeteleri ile alanlar da az değil, ama eşin dostun **'Ben aldım çok iyi geldi, turp gibiyim; sen de al'**tavsiyelerine uyanlar çoğunlukta.

Selenyum diyabet yapıyor

Selenyumun sağlığımıza pek çok olumlu katkısının olduğuna şüphe yok ama bu gelişi güzel alınacak bir mineral de değil.

Selenyumun yüksek dozlarının saç dökülmesi, tırnak kırılması, yorgunluk, karaciğer hasarı, bağırsaklarda bozukluk, dalak büyümesi ve deri iltihabı gibi pek çok rahatsızlığa yol açtığı biliniyor.

Beslenme uzmanlarının bu gözde minerali son zamanlarda diyabet yani şeker hastalığına sebep olmakla suçlanıyor.

İki sene önce Amerika' da selenyumun deri kanserini önlemede ne derecede etkili olduğunu belirlemek için yapılan bir araştırma şaşırtıcı bir sonuç ortaya çıkarmıştı.

Günde 200 mikrogram selenyum hapı alanlarda diyabet riski, selenyum kullanmayanlara göre yüzde 50 oranında fazla bulunmuş ve araştırma yarıda kesilmişti. Oysa araştırmanın başlangıcında selenyum alanlarda diyabet ihtimalinin daha az olacağı umuluyordu.

Johns Hopkins Üniversitesi tarafından yapılan ve yeni yayınlanan bir araştırmada da kanlarında yüksek miktarlarda selenyum olanlarda diyabetin daha fazla görüldüğü ortaya çıktı. Bu kişilerde diyabet riskini gösteren açlık kan şekeri ve glikozillenmiş hemoglobin düzeyleri de yüksek bulundu. Selenyum yüksekliğinin kesin olmamakla beraber ensülin direncini artırmak suretiyle diyabete yol açabileceği düşünülüyor.

Gelelim neticeye

Vücudumuzun selenyum ihtiyacını normal bir diyetle karşılamak mümkündür ve bu mineralin hap olarak alınmasının faydalı olduğunu gösteren güvenilir bilimsel bir kanıt da yoktur. Selenyum ancak Çin gibi topraklarında yeteri kadar selenyum bulunmayan ülkelerde beslenme desteği olarak kullanılabilir.

Özel durumlar dışında ne selenyum ne antioksidan olarak bilinen diğer vitamin ve mineraller ve ne de besin destek ürünleri gelişigüzel kullanılacak şeyler değildir.

Her zaman söyler dururum, vitaminler de antioksidanlar da kahverengi şişelerden değil, besinlerden alınmalı.

AHMED BÎCAN YAZICIOĞLU KADDESELLÂHÜ SIRRAHU'L AZÎZ -DÜRR-İ MEKNUN-(SAKLI İNCİLER) KİTABINDAN

ON ÜÇÜNCÜ BÂB (Kısım) HÜKEMA KAVLİNCE OTLAR VE YEMİŞLER VE TAŞLAR HÂSİYYETİN BİLDİRİR

Hakk Sübhanehu ve te'alâ Hazretleri (c.c.) kulları için otları yarattı.

Her birinden bir derde deva, her maraza şifâ için Lokman Hekim'e bildirdi ve hâl diliyle söyledi. Her ot ben filân derde devâyım dedi. Ol dahi halka bildirdi.

Bilgil ki Hak te'alâ hazretleri dünyada bin ot yaratdı. Her birine bir hâsiyyet verdi. Bu otların yeryüzünde yedi yüz yetmiş dördü insan içindir. Bâkisi cin tâifesine mahsusdur. İnsanın ana eli ermez.

Amma bir ot var; iştirak üzerinedir; hem insana nef i vardır. Ana aslü't-tâh derler, burucu'ssânem (yerücü's-sanem) dahi derler. Anın yaprağı pazı yaprağına benzer. Ulu dağlarda biter. Irakdan, gece ile çırağ gibi yanar. Yanına varınca kaybolur. Anı her kim yerinden çekip koparsa düşer ölür. Anı koparmak dileyen evvel, dolayı yanını kazar. Ta kim kopmağa kabil ola. Andan bir uzun ipin bir ucunu ota bağlar, bir ucunu bir kelbe bağlar. Dahi kendi kelbe ekmek gösterir, kelb ekmeğe çekinir. Ot kopar. Bir kere ah eyler. Ol ahi işiten ölür. Kelb düşer ölür. Andan gelirler alırlar. Anın kökü âdem gibidir. Kaşı gözü, iki eli iki ayağı, ağzı ve burnu ve saçı [79b] var; avret saçı gibi. Anın hâsiyyeti gayet şirinlikdir. Her kime değdirsen muhabbet eder; ardına uyar, kesilmez götürenler. Her kim anı görse muhabbeti ziyade ola. Şimdiki zamanın yalancı hekimleri bir yumuşak kökü yonarlar; kaş ve göz gibi yerini belirtirler, sünbül-i rumiyun saç ederler, odur diye satarlar.

(bkz: http://www.agaclar.net/forum/bitkiler-hakkinda-genel-konusmalar/7406.htm)

(http://www.e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/eczaciodasiyayinlari/ila_habr-subt09/8.pdf)

Dahi acâibin biri **SAKANKUR** (Kum Balığı) balığıdır. Ol âdemî zâde olduğu yerde olmaz. Umman ya Muhit cezirelerinde olur. Meğer bir gemi vak'aya uğraya; anı bula getire. Anın hâsiyyeti oldur ki bir kişi seksen yaşında pîr olsa mücerred anı eline almak ile otuz yaşında yiğit gibi kıvam bulsa gerek. Amma şimdiki hekimler, Mısır ile Gazze ortasında Kayne derler kum içinde bir köy vardır. Ol kumda bir keler olur, balık gibi. Hekimler ol yerin Arabına nesne verirler. Arap varır anı tutar. Hekimler anı sakankur diye satarlar. Amma hükemâ kitabında yazmışlar; sakankur yelde timsahdan hâsıl olur; kum içinde keler gibi. Âdemi sokar. Eğer sokduğu âdem becid suya girmese, su bulmazsa işemek gerekdir. Dahi sidiğini yutmak gerek kurtula, balık öle. Eğer işemese, suya girmese âdem ölür; balık kurtulur. Zehi kadir! Neler halk eyler. Her müşkil iş ana asandır. Sâni'-i zü'l-celâl ve'l-kemâldir ve bir aceb dahi bu ki hasiletü'ssa'leb/hasiyyeti's-sa'leb dedikleri od, sakankurun bedelidir [80a] demişlerdir. Anda dahi mukarreblik vardır. Ol dahi ulu dağlarda olur. Anın bir cinsi var yaprağı kızılca olur. Anı daim koparmak âdet edenlerin eli tutmaz olur. Anın ilâcı oldur ki onu kaynattırıp (göyündürüp) mum yağıyla ana dürtseler (sürse demek) şifâ bula. Her kim anı zeyte batıra (yatıra) istimâl ede, cimâya gayet haris ola.

(bkz: http://tr.wikipedia.org/wiki/Kaplan_kum_k%C3%B6pek_bal%C4%B1%C4%9F%C4%B1)

(Kaplan kum köpek balığı (Carcharias taurus), Türkiye'de yaşamaz. Nadiren ağlara takıldığı olur ama dağılımında değildir. Genelde boyu 1.8 ile 3.6 m arasında değişir. Ahtapot, yengeç gibi hayvanlarla beslenir çünkü yunus ve fok gibi hayvanları avlayacak düzeyde değildir.)

(http://oltakeyfi.com/forum/baliklar/30-trakonya-baligi-kum-trakonyasi.html)

Dahi **AKAYBUH** derler bir ağaç var; Hind'de olur. Irakdan bakan âdem onu yelkene benzetir. Anı yerücü's-sanem gibi iple çıkarırlar. Eğer anı çıkaralar içi dolu darı dökülür. Anın dahi hâsiyyeti bu ki hangi evde yaksalar sihir kâr etmese gerek. Bir aceb bu kim nârcil derler bir ceviz vardır; üzerine su dökseler süt olur; sıksalar nardenk olur. Nârcil, Hindistan kozuna dahi derler.

Otların acâibi **RÂVEND-İ ÇİNİ**dir. Bir miskalini yeseler âdemin içinde yanmış ciğerini tâzeler. Çiğ eti pişirip pişdikden sonra râvendi döğüp üzerine ekseler, geri çiğ olur. Ol kozun üzerinde olanı urganlar ederler; gemileri anınla bağlarlar. Hind'de demir kıymetlidir.

Dahi otların acâibi bader nehbube (bader nehbute) ki ana **OĞUL OTU da** derler. Yüreğe kuvvet verir, hafakana gayet de iyidir. Üç nev'dir. Birinin yaprağı ufacıkdır, kokusu turunç kabı kokusuna benzer. Anı bir kişi güneş Hamel burcunda [80b] iken altın ile kesse götürse her kim anı görse muhabbet eder. Akçe kesesine koşalar bereket ola eksilmeye. Üçünün dahi hâsiyyeti bu kim kalbe kuvvet verir. Âdemi ferah eyler. Gussa giderir. Misk'in bedelidir.

Bir aceb dahi bu kim **ŞEHRÂN** derler bir il vardır. Anda bir ağaç vardır. Her zilkade ayında çıkarlar, ne kadar su muslukları varsa su ile doldururlar. Her şehir halkı musluklar etmişlerdir. Bir yıldan bir yıla dek anınla yetireler. Anda kalem biter. Mağrib denizinde bir ağaç çıkar, billur gibi ak. Kaçan, ol ağaç çıksa ucuzluk olsa gerek; çıkmasa kıtlık olur. Bir kerre ol ağacı kalın zincirle bağladılar; dahi urganlar ile sarakodular; gitmesin daima ucuzluk olsun dediler. Ağaç zinciri şöyle iplik gibi kesdi gitdi. Sonra maşrıkdan kervanlar geldi. Eyitdiler: Maşrık denizinde bir ağaç gördük, ortasından zincirle bağlı dediler. Dahi bir ilde bir ağaç, yüz budağı var. Her budağında kuşlar yuva etmişlerdir. Ol ağaç yılda bir gün deprenir. Ol kadar kuş yünü dökülür. Halk anı dererler; tarlalarına dökerler; üzerine ekin ekerler. Ve dahi bir ilde bir ağaç vardır. Dibinde kim yatarsa sıtma tutar. Kalkıp yürüse soğukdan donar. Od yakıp ısınalım deseler yağmur yağar. Bir ilde bir ağaç vardır, od anı yakmaz. Ondan sac ederler. [81a] Üzerinde ekmek gibi, yufka gibi ne ise pişirirler. Herenileri ve kazanları andan ederler. Ve bir ağaç var, yemişi yün olur. Ol ilin kavmi anı eğrirler, dokurlar, dikerler (giyerler). Bir ilde bir ağaç var. Ol ilin kavmi ana taparlar; gökden indi derler. Budağını kesseler kan akar. Yaprağı çıra gibi yanar. Aferin o sâni'in sun'una ki bunları halk eyledi. Pes bizim muradımız Hak te'alâ hazretlerinin sun'unu ve acâibini beyân etmekdir. Amma birkaç meşhurca edviyeden diyelim. Ziyade isteyen hükemâ kitablarını mütâlaa eylesin.

FASIL:

Zencebil:(Zencefi) Taamı hazmeyler, mideyi kızdırır. Süddeye, cimâya, rutubete ve yellere nâfi'dir.

Dârçini: (Tarçın)Mideye, öksürüğe, nezleye, böbreğe, ciğere, süddeye, istiskaya cimâya nâfi'dir.

Dârıfülfül: Tabiati kızdırır. Hazma, cimâya, yellere, kulunca, soğukdan olan ağrılara nâfi'dir. Fülfiil: Dârıfülfül gibidir. Belki daha lâtifdir.

Cevzibevvâ: (Küçük Hindistan Cevizi) Soğukdan olan hastalıklara, istiskaya, mideye, azmış ahlata, yellere faide eyler.

Cevzihindi: (Hindistan Cevizi) Sidik damlamasına, kavık soğukluğuna, arka ağrısına nâfi'dir. Meniyi ziyâde eyler. Şeker ile yiyeler.

Havlicân: (Kulunç Otu)Mideye, kulunca, ekşi geğirmeğe, hazma, böbreklere, cimâya, çok işemeğe iyidir.

Besbase: (Küçük Hindistan Cevizi) [81b] Kan tükürmeğe, bağırsak çıbanlarına, selesü'l-bevle iyidir. Ahlata (Kafa karışıklığı) iyidir.

Kakule: Hazma, yellere, böbrek taşma, göğüse, boğaza iyidir.

Karanfil: Selesü'l-bevle iyidir. Taze sütle içseler cimâya kuvvet verir. Yemeğe saçsalar kalbe kuvvet verir. Yelleri dağıtır.

Kebâbe: Süddeye, sidiğe, taşlara iyidir. Mideye, a'zâya kuvvet verir.

Sünbül-î Hindî ve Rumî: Hafakana ve yellere iyidir.

Füsat: Su ile ezip mefluce süreler, nâfi'dir. Fevkal karası: A'zâya kuvvet verir. İki dirhemi adamı ishal eyler. Göze ağrısına iyidir.

Râziyâne: Suyu gözü tiz eyler. Tohumunu kaynatıp içseler böbrek, göğüs ağrılarına, yellere, süddeye, ahlata, kan tükürmeğe, mideye, sidik yoluna, kökünün suyu yerekana, yaz evvelinde bir dirhem yeseler ol yıl hastalık görmeye.

Anduz: Mideye kuvvet verir. Gussa giderir. Kavık ağrısına, sidik damlamasına, yellere, mafsallara, süddeye, balgama, hazma, bal ile yiyeler iyidir. Sıkıp suyunu içseler kan tükürmeğe iyidir.

Buyî: (Meyan) Pişirip bal ile yeseler, ishal ede.

Yelmeşik: Balgama, öksürüğe, basura, mideye nâfi'dir. Cimâya iyidir.

Kasnı: (Hindiba-yaban Marulu) Bal ile göze sürme eyleseler gözü tiz eder. Diş dipleri yenmesine ve ağrısına, dimağa, yakı edeler nâfi'dir. Zibak yağı ile zekere dürütseler [82a] cimâ etdirir.

Nohut: Suyu yerekana ve cimâya nâfi'dir. Bir gece sirkede ıslatıp ertesi yemek yemeden yeseler kara kordonu kıra ve arka ağrısına ve üşümüş yerlere iyidir.

Hanzal (Ebu Cehil Karpuzu) İçini mâ-i asel ile içseler mafsallara balgamı çeker indirir.

Kar çiçeği: Karasından bir dirhem mahmudiyye ile yeseler balgama, sevdaya, yerekana, göğüs zahmetine, öykene, kavığa, göze inen maddeye iyidir.

Hassetü's-sağleb/hassetü't-ta'leb: Cimâya kuvvet verir. Üçün biri kalınca pişe nâfi'dir.

Hatmi tohumu: Böbrek taşını dağıtır. Kaynatıp içseler bağırsak çıbanlarına, kan tükürmeğe nâfi'dir. Pişirip şişlere vursalar iyidir.

Zernebâd: (Çekirge ayağı) Adamı semirtir. Ferah verir. Yellere, mideye, kalan a'zâya kıvam verir. **Behmen kızılı:** (Turpa benzer bir ot) Kanı giderir. Yumurta ile yiyeler. Pişirip nikrise dürtseler nâfi'dir. Yeseler hafakana iyidir. Cimâya kuvvet verir.

Buzidân: Nikrise, mafsallara, soğuk hastalıklarına, ahlata, sekerlere iyidir. Meniyi (zihni) artırır.

Sığır kuyruğu: Suyunu dişe dürtseler ağrısını gidere. Öksürüğe iyidir. Diş dibine yakı ağrısını giderir.

Tuderi lu'uku: (Haşhaş Tohumu)Göğüsde, öykende (böbrek demek) olan balgama, ahlata, yerekana, arkü'nnisâya iyidir.

Cavşirân: Mâi'l-karâtin ile iki buçuk dirhem içseler a'zâ süstlüğüne, iç ağrısına, sidik damlasına [82b], kavuk uyuzuna, rahim ağnsına nâfı'dir. Balgamı ishâl eder.

Cebelhünk: (Gencemut tohumu) Bir dirhemi safrayı, balgamı giderir, amma mâi'l-karâtin ile içeler.

Cündyâne: (Kunduz otu)Bir dirhem suyunu içseler ağrılara, a'zâ süstlüğüne (sertliğine), ciğere, mide ağnsına, süddelere nâfı'dir. Bedeni tenkiye eder.

Mecend (Mercimek)[bir kelime okunamadı] tabana sürse ler nikrise nâfi'dir.

Şerbet-i berdengder: Mercimek kadar yağ ile kulağına tamzırsalar sağırlığı giderir.

Yüzerlik: (Üzerlik) Tavuk ödü, safran, râziyâne suyu ile göze sürseler cilâ verir.

Hardal: Kaynatıp suyunu içseler ahlat sertliğine nâfi'dir. Sıcak içe.

Bûre: (Borik asitten türeyen sodyum tuzu) Sahk edip bir buçuk dirhem bal ile yeseler, yelmeşik ahlatı giderir. Bağırsak yellerine, balgama, sidiğe, öksürüğe, yan ağrısına, yumurta ile yeseler göğüs zahmetine nâfi'dir. Islatıp içseler kanı sâfı ede. Sevdaya ve bedene, dimağ soğukluğuna ve arkü'n-nisâya nâfi'dir.

Hasek: (Demir Dikeni) Kurusunu taam ile yese mideyi ıslah ede. Sıkıp suyunu göze çekseler cilâ vere. Yemesi ekşi geğirmeğe ve sidik yolunda olan taşa nâfi'dir.

Ratiyene: (Çamsakızı) Uzunu, değirmisi hep birdir. Su ile içseler nikrise, hıçkırığa, uçuğa, azmış ahlata, sinir, beden süstlüğüne iyidir.

Gelincik çiçeği: Döğeler, suyunu göze çekeler cilâ vere, ağrısını gidere.

Şakakul: (Yabani havuç-kara kök)Rutabi mukavvidir. Mideyi, ciğeri kızdırır.

Şeytraç: [83a] Anduzıd ile karıştırıp arkü'nnisâya vursalar azîm fayda, dalağa dahi vursalar nâfi'dir.

Güveyi otu: Ak olanını pişirip suyunu içseler gönül dönmesine, ahlata, ekşi geğirmeğe, balgama, hazma nâfi'dir. İdrarı bol eder. Göz nûrunu ziyade eder. Süddeye faidelidir.

Zam'a: Yumurtaya, tuz yerine saça yiye, öksürüğe nâfi'dir. Galize haltı giderir. Kanırıp tükürmeği def eder. Avâza, mideye, kavığa iyidir.

Akırkarhâ: (Pire otu-nezle otu) İçenler balgamı çıkarır. Suyunu gövdeye sürseler süstlüğü gidere. Soğuk zahmetine döğüp ekseler iyi ola. Nezleye ziftle yakı edeler iyidir. Cimâa, mideye nâfi'dir. Ayı yağıyla bedene ekse kuvvet verir.

Basal-ı 'unsal: (nûşâdır soğanı dirler deniz kenârında biter nişânı oldur. kim bir yerine dürtücek ol yeri gicidir ak soğandır büyük ve değirmi olur katmer katmer olur ve kalın olur) Berverdesi zıyku'n-nefese

nâfıdir. Yatıncak tabanına sürse yedi güne dek zekeri kıvama getire. Yağı göğüs haltına iyidir. Turp yaprağını pişirip yeseler rutubeti helâk ede. Kendisini pişirip yeseler, eski öksürüğü, göğüs haltına, taşı olan yellere faide eder.

Ferfıyun: (Sütleğen Otu veya zamkı)) Karâtin yaprağını içseler başta ve arkada olan ahlatı eritir.

Yonca Tohumu: Yaprağı rneniyi artırır. Titreyen ellere pişirip döğüp vuralar iyidir. Yağını titreyen başa sürseler nâfi'dir.

Karga düleği: Sirke ile pişirip nikrise vursalar nâfi'dir. Hukne etseler arku'n-nisâya [83b] iyidir. Uç miskal suyundan içseler balgamı ishâl ede. İki dirhem arpa unuyla içseler lakataya iyidir. Ham haltı giderir.

Kükürd: Buçuk dirhemini yumurta ile yiye, yerekana iyidir. Zevfâ ile gül suyuyla nikrise vursalar iyidir. Kulağa tütsü etseler ağrısını gidere.

Kişniş: Üç dirhem sinirli yaprağı su ile içseler kanı keser. Yemeğe saçıp yeseler buhara ve hıçkırığa nâfi'dir.

Kimnon: (Kimyon) Tohumunu sirkede ıslatıp kurutup döğe, yiye. Yellere nâfi'dir. Ciğerin, midenin rutubetini giderir ve hıfzı artırır.

Günlük: Yemeğe saçıp yeseler göz kızarmasına nâfi'dir. Bir miskal daima su ile içe, göğüs rutubetini giderir. Göze çekseler kanını kese.

Lâden: papatyaya turak yağıla bir nice kerre vursalar nezleye iyidir.

Süst: mideye vursalar nâfi'dir.

Lisânü'l-asfur: (serçe dili) Kasık ağrısına, selesü'l-bevle, cimaya, hafakana, nâfi'dir.

Lisânü's-sevr: (Öküz dili) Pişirip içmek ferah verir. Bal şerbetiyle içseler öksürüğe, yüreğe göyünmüş halta, teşvişlere, nâfi'dir. Tîn-i âdemî ile içeler hafakana nâfi'dir.

Mi'a: [(a), günlük ağacı, sığala ağacı (liquidambar orientalis) mey'a-i sâile kim karagünlük revâgıdır kim menteş ilinden gelür eyü râyihası olur türkçe zîgâla derler : (a), "zigale,]Tütsü ede kan yaşlığına nâfi'dir. Yağ ile gövdeye sürseler süstlüğü gidere.

Nanhûn: (anason)Pişirip suyunu içseler kuluncu gidere. Yeseler eski sıtmalara, hazma, gönül dönmesine, böbrek taşına nâfi'dir. Bal ile yeseler berasaya, behakaya vuralar iyidir. [84a]

Hindibâ: (yaban Marulu) Mideye iyidir. Yürek zayıflığına yakı edip vuralar ve yeseler süddeye, kan galebesine iyidir.

Mâi'l-karâtin: Oldur ki yüz dirhem bala iki yüz dirhem su koya biri kalınca kaynata. : "100 dirhem balı 200 dirhem su ile kaynatıp üç bölükte biri kalır"

FASIL:

Limon mideyi kavi eyler, iştahâ getirir, ekşi geğirmeği giderir. Suyu kanın rutubetini, göyünmüş **hıltı**, (karışım, besinlerin midede sindirildikten sonra kan, balgam, safrâ ve sevda maddelerinden her biri)

gönül dönmesini giderir. Çekirdeğinden iki dirhem ıssı ve tuzlu suyla içseler mideyi, ciğeri, kalbi kavi eyler.

Fıstık yemişi mideyi ciğeri eridir. Oyken (göğüs) zahmetine, gönül dönmesine mide buharına iyidir. Kalbe ferah verir.

Unnâb (Kızıl İğde)yeseler ya suyunu içseler kan galebesini giderir. Öksürüğe, göğüs ağrısına nâfi'dir. Yemekden evvel yiyeler. Pişirip yeseler içi yumuşatır.

Sanavber yemişi: (Çam ağacı Fıstığı) Göğez içini bal ile yeseler meniyi artırır ve kavığı eritir. Beden süstlüğünü giderir.

Fındık içini bibere katıp yeseler nezleye iyidir. Kavunun tatlısı âdemi semirtir. Meniyi artırır.

Karpuz sıtmaya, humma hararetine iyidir. Ademin içini yaykar, ateşi teskin eder.

Hıyâr, safraya hararete iyidir. Amma kabını kalın keseler. İçi yaykar, ateşi eritir.

Elma, kalbe kuvvet verir. Soyup yiyeler. Kalbe ferah verir. Amma pişirip yeseler daha lâtifdir.

Armut, gıdadır. Tatlısı âdemi semirtir, faidelidir. Yemek üzerine yiyeler buharı def eyler.

İncir, meniyi artırır. Kulunca iyidir. Çok yemek [84b] gıcık getirir.

Hurma da incir gibidir. Mardilkâni (resul-i kâbini) yani hindibâ, marul gibidir hâsiyyetde.

Üzüm: Tatlı şırası fesaddır. Mizâcı muslihdir. Üzümü kabıyla yemek yel eyler. Çekirdeği kabz eyler. Üzümün hâsiyyeti birkaç gün öğün edip yemekdir.

Anâr: (Nar) Tatlısı üzümün şırası gibidir. Çekirdeği kabızdır. Ekşisi sidiği yürütür. Çekirdeğini taama saçalar midede artık haltlara iyidir. Limon suyla içeler kan tükürmeğe fâide eder. Üç tane anâr çiçeğini yeseler göz ağrısını görmeyeler.

Zeytun: Gıdadır. Onu daim âdet edinip yemek âdemi arıklatır. (zayıflatır) Meniyi kat'eyler, ehl-i riyâzatın taamıdır.

Ayva: Mideye kuvvet verir. Sıtmaya ve hararete bevasıra faide eyler. Çekirdeği kabızdır.

Fasıl: Taşların acâibini bildirir:

Evvela biri **elmas**dır. Cümle katı nesneleri ol deler. Anı kurşun yonar. Elmas ucub etdi. Hak te'alâ hazretleri benden pek nesne yaratmadı dedi. Hak celle ve alâ ucub edenleri sevmez. Ululuk ana yaraşır. Hâlik-i mahlûk râzık-ı merzukdur. Pes kurşunu ana havale eyledi. Eğer anı dişin üzerine koşalar fılhâl çıkara ve ne yerde evren ve bebir ulu yılan olsa anda elmas vardır. Pes İskender anı çıkardı. Orda bir gözgü (ayna) eyledi. Yılan ve evren anı görür kör olurdu.

Pirûze: (Firuze) Âdeme ferah [85a] verir. Her sabah kalksa pirüzeye baksa gözünün nûru arta. Ağulara assı eyler ve tutya dahi olur. Yüzük kaşına koşalar câzılık kâr kılmaya.

Talk: (alçı taşı) Bir taşdır ki her kim celb eylese yanar. Oda girse od anı yakmaya. Buz ile kar ile ovalar. Mürayiler anı alırlar, evliyâlanırlar.

34 Yazılar

Mıknatıs: Meşhurdur. Demiri çeker. Hind gemilerine mıknatıs korkusundan mıh vurmazlar.

Yakut: Bir cevherdir. Bir paresini dilin altına koşan susuzluğu keser anın dürüstiti olur. Anı bileyeyim dersen demir ile bilenir. Hergiz anı düribe (döverek toz haline getiremez) almaz ve ana od kâr eylemez.

La'l, inci ve zümrüt ve mercan bunlar cevâhirdendir. Ademin gönülünü ferah eyler Her hâsiyyeti çoktur. Dersek söz uzar.

Yeşim: Bir taşdır. Anı kim götürse yıldırım oku ana kâr etmeye. Hıtayî kavmi anı götürürlerdi. Dahi yıldırım orda çok olur.

Dünyâda taşlar çokdur, biz meşhûrlarını dedik.

Kaynak:

Yazıcıoğlu Ahmed Bîcan, Dürr-i Meknun-(Saklı İnciler) Çevri: Necdet Sakaoğlu Eski Yazıdan Yeni Yazıya Tarih Vakfı Yurt Yayınları 86, İstanbul-1999

FOSFATİDİLKOLİN

Fosfatidilkolin (lesitinden türemiştir), kolinin temel besin kaynağı olup bir fosfat grubu, 2 yağ asidi ve kolinden medyama gelir. İçindeki yağ asitlerinin bileşimi fosfatidilkolinin sağlığı destekleyici değerini belirler. Fosfatidilkolin mideye girdiğinde hücre zarıyla bir bütün olarak birleşmek yerine, çoğu kolin, gliserol serbest yağ asiti ve fosfat grubuna ayrışır.

- Her ne kadar kolin insan vücudunda metionin veya serinden yapılabilse de son zamanlarda bir elzem besin olarak tanımlanmıştır.

İşlevi

- Kolin yağların düzgün metabolizması için gereklidir; yağların hücre içine ve dışına olan hareketlerini kolaylaştırır. Vitamin B12, 5-adenosilmetionin ve folik asit gibi, kolin de insan vücudunda bir metil donör olarak rol oynar. Böylece, karaciğerdeki yağların dışarıya çıkarılması gibi lipotropik etkide anahtar rolü nedeniyle, kolin karaciğer fonksiyonu için esastır. Yeterince kolin bulunmaması halinde yağlar karaciğerde hapsolur, metabolizmayı bloke ederler. Sonuç olarak, yağ ve safranın hareketsizliği siroz gibi daha ciddi karaciğer bozukluklarının gelişmesine yol açar.

- Kolin fosfatidilkolin ve sfingomyelin gibi hücre zarının temel unsurlarının yapımındaki çok önemli rolü nedeniyle hücre zarı bütünlüğü için gereklidir.

- Kolin asetilkolin sentezi için elzemdir. Kolin desteği hafıza da dahil olmak üzere beyin fonksiyonlarında son derece önemli rol oynayan asetilkolinin kümülasyonunu arttırır (Canty, DJ and Zeisel, SH. Nutr Reviews. 52;327-339, 1994).

- Fosfatidilkolin kolesterolün çözünürlüğünü arttırarak ateroskleroza yol açma yeteneğini azaltır. Kolesterol seviyesini düşürmeye, dokularda biriken kolesterolü ortadan kaldırılmasına ve trombosit agregasyonuna engel olmaya yardımcı olur (Brook, JG, Linn, S, and Aviram, M. Biochem MedMetabol Biol. 35;31-39, 1986.). İçeriğindeki yüksek miktarda linoleik asit fosfatidilkolin desteğinin yararlarının çoğundan sorumlu olabilir.

Etki Şekli

- Kolin, özellikle karaciğer fonksiyonlarında metil donör olarak rol oynar.

- Kolin asetilkolin, fosfatidilkolin ve sfingomyelin sentezine imkan verir.

İhtiyaç

- Yakın geçmişte kolin temel besin olarak tanımlanmıştır.

RDA (önerilen günlük miktar):

Bebekler ve çocuklar: 125 ila 375 mg/gün

Kadınlar: 425 mg/gün; Hamile kadınlar: 450mg/gün; Emziren kadınlar: 500 mg/gün Erkekler: 500 mg/gün

ABD de günlük ortalama alım miktarı: Fosfatidilkolin olarak yaklaşık 6 gr/gün **Bulunduğu Besinler:**

- Sebzelerde serbest kolin olarak (özellikle karnabahar ve marulda), tam tahıl, karaciğer ve soyada.

- Lesitin olarak (%10-20 fosfatidilkolin içerir) tam tahıl, et ve yumurta sarısında. **Eksikliği**

- Kolinin tamamen yokluğu nadirdir veya yoktur ve yalnızca araştırma çalışmaları ortamında yaratılmıştır.

- Yetersizliğinde kaslarda zayıflık, el ve ayak parmaklarında karıncalanma, kilo kaybı ve yorgunluk görülür.

- Kolinden fakir gıdalarla beslenen hayvanlarda karaciğer ve böbrek bozuklukları gelişir.

- Kolinden fakir gıdalarla beslenen insanlarda karaciğer yağ infiltrasyonu ve diğer karaciğer fonksiyon bozuklukları gelişir.

Kolin hücre kültürlerinde insan hücreleri için temel besindir. Kolinden zayıf damar içi (intravenöz) solüsyonlarla beslenen insanlarda kolin eksikliği belirtileri gelişir (Canty, DJ and Zeisel, SH. Nutr Reviews. 52;327-339, 1994; Zeisel, SH, et al. FASEB J 5;2093-2098, 1991).

Terapötik Kullanım Karaciğer Bozuklukları

Fosfatidilkolin çeşitli karaciğer bozukluklarının tedavisinde kullanılır:

*Akut ve kronik viral hepatit: Kronik viral belirtiler karaciğeri ciddi bir biçimde tehdit eder. Halen çok sayıdaki kontrollü çalışmalar fosfatidilkolinin (PC)enfeksiyonda güvenli ve güçlü bir girişim olduğunu tespit etmiştir (Mueting 1972, Hirayama 1980, Yamo1978, Kosina 1981, Jenkins 1982, Visco 1985, Hantak 1990, Ilic and Begic-Janev 1991). Bu çalışmalarda oral ve infuzyon yoluyla yüksek doz PC uygulamasıyla optimal sonuçlara ulaşılmıştır. Klinik bulgular normale döndüğünde oral PC dozuna geçilmiştir. Bu hastalarda karaciğer enzimleri, serum lipitleri, immün markerleri ve bilirubin seviyelerinin düşmesinin yanı sıra yapılan karaciğer biopsilerinde yağ dejenerasyonu, inflamasyon, sarılık, karaciğer büyümesi ve fibrozda geriye hareket kaydedilmiştir.

- Azalmış safra çözünürlüğü

- Diabetik yağlı karaciğer

- İlaç kaynaklı karaciğer hasarı: Antikonvulsan ilaç kullanımı sıklıkla karaciğer toksisitesine yol açar. Ortalama beş yıl süre ile antikonvülsan ilaç kullanan demekler GGT ölçümleri ile değerlendirilmiş (Hisanaga 1980) ve altı ay boyunca PC verilmiştir. Deneklerde istikrarlı bir pozitif netice ve ayrıca GGT düzeylerinde azalma elde edilmiştir.

- Toksik karaciğer hasarı: Kuntz (1965) kimyasal zehirlenmeye maruz kalan hastalarda, Esslinger (1966) bitki zehirlenmelerine uğrayan hastalarda PC nin kayda değer etkiler yarattığını bildirmiştir.

- Yağlı karaciğer: Çeşitli derecelerde karaciğer hasarı olan 650 denek 5 yıl boyunca izlenmiştir. Deneklere 950 mg intravenöz PC ile birlikte oral PC (450 - 700 mg) uygulanmıştır. Kan değerleri normale dönünce yalnız oral PC verilmiştir. Hastalar karaciğer hasarı şiddetine göre gruplandırılmıştır: yağ dejenerasyonu, akut inflamasyon, kronik agresif inflamasyon ve ileri fibrotik hasar. Çalışmadaki bütün gruplar yarar görmüştür. Deneklerin çoğunda yağ dejenerasyonunda geriye dönüş görülmüş,

PC akut inflamasyon olanlarda ortalama 10 gün gibi bir süre içinde hızlı bir iyileşme sağlamıştır (Wallnoefer and Hanusch 1973).

• Alkol kaynaklı karaciğer hastalığı: Maymunlar üzerinde yapılan çalışmalar fosfatidilkolin desteğinin alkol kaynaklı karaciğer anomalilerine ve siroza karşı koruduğunu belirlemiştir. Aynı etkilerin insanlar üzerinde de olabileceği tahmin edilmektedir. Bununla beraber kolin tuzunun insanlarda alkol kaynaklı karaciğer hastalığı tedavisinde herhangi bir değerinin olmadığı düşünülmektedir, ancak, genel karaciğer desteğinde yararlı olabilir.

Detoksifikasyon

Membran sağlığı organizmanın tamamının sağlığı demektir. Toksinlerin yağ asit asitlerine afinitesi bulunmaktadır; lipit ortamına tam anlamıyla yerleşir, zayıflatır ve parçalarlar. Muhtemel netice erken apoptoziz, hücrenin erken ölümüdür. Genel olarak normal mitoz vücut sağlığının sürdürülmesi için yeni hücre oluşumunu sağlar. Ancak toksisitenin lipitlere olan afinitesi toksinleri ve hastalıklı toksik lipitleri yeni oluşumların içine kolayca yeniden dağıtabilir. Vücut sağlıklı olduğunda toksinlerin yeni yerleşimlere girişmelerini bağlayacak yeter miktarda glutatyon ve askorbat ile bunları kontrol altında tutabilir. Ne var ki savunma zayıf olunca toksinler sürekli olarak dağılabilir ve sonunda rejenerasyon sürecinin yavaş olduğu merkezi sinir sistemi (MSS) ve kemikte saklanırlar.

Detoksifikasyonun hedefleri:

1. Esansiyel besinlerin dengelenmesiyle, yüksek enerji lipitlerin (PUPA ve HUP A) değiş tokuşu yoluyla rejenerasyon ve detoksifikasyon sürecine enerji sağlamak, böylece yenilenmiş güçle yeniden oluşuma yol açmak.
2. Doğru zamanda toksin gidericiler, askorbat, klorella ve mümkün ise IV glutatyonu dahil etmek

Nörotoksinlerin detoksifikasyonu hücre zarının dengeli yağ asitleri ve destekleyici fosfolipitlerle beslenmesini gerektirir. Fosfatidilkolin hücre zarındaki en verimli fosfalipittir ve 33.000 m2 lik membranıyla karaciğeri toksisite ve enfeksiyona karşı korur. Karaciğer detoksifikasyonda çok önemli rol oynar, ama bünyesindeki yağ asitleri ve nörotoksinlerin lipit eritebilirlik özelliği nedeniyle toksik sıkıntıları ortadan kaldırabilmek için lipide dayalı girişimler gereklidir. Karaciğer bir kez zarar görürse yağları daha fazla normal olarak metabolize edemez. Lipit havuzları karaciğer yoluyla hepatositlerde birikir. Yağ asitlerinin beta oksidasyonu baskılanır, detoksifikasyon ve prostaglandin üretimi zayıflar. PC üzerinde yapılan geniş kapsamlı araştırmalar fosfatidilkolinin karaciğeri alkol, tıbbi ürünler, çevresel kirlilik, ilaç molekülleri(ksenobiotikler) ve viral, bakteriyel ve fungal enfeksiyonlardan kaynaklanan hasara karşı koruduğunu ortaya koymuştur (Lieber 1994a, 1994b, 1995, 2001a, 2001b).

Hiperkolesterolemi ve Ateroskleroz

Fosfatidilkolin kolesterolün çözünürlüğünü arttırarak aterosklerozu indükleme yeteneğini azaltır. Fosfatidilkolin aynı zamanda kolesterol seviyesinin azaltılmasına, kolesterolün doku depolarından atılmasına ve trombosit agregasyonunun önlenmesine yardımcı olur (Brook, JG, Linn, S, and Aviram, M. Biochem Med Metabol Biol. 35;31-39, 1986). Fosfatidilkolin içinde bulunan yüksek linoleik asit içeriğinin yararlı etkileri aşağıdadır:

• * Fosfolipit preparatı olan Lipostabil in ateroskleroz ve yüksek kolesteraol tedavisinde kullanımı üzerine araştırma yapılmıştır. Bu Almanya yapımı %70 fosfatidilkolin içerikli lesitin

preparatının değerlendirilmesiyle ile ilgili yapılan muhtelif çalışmalarda günde bir kez 1.5 gr ile günde 3 kez 3.5gr arasında dozlarla total serum kolesterol ve trigliserit düzeyleri önemli ölçüde düşmüş, HDL kolesterol düzeyleri ise yükselmiştir (Lipostabil. Natterman International GMBH,1990; Wojcicki, J, et al. Phytotherapy Res. 9;597-599, 1995).

• Almanya'da "Essantiale" ticari isimle piyasada satılan yüksek konsantrasyonlu fosfatidil preparatı FDA nın Alman eşiti olan BGA 'dan ruhsat alacak yeterli klinik sonuçlar ortaya koymuştur. Bu form doğru pozisyonda bağlanan, gliserol molekülünün ilk ve ikinci karbonuna bağlanan, esansiyel yağ asiti, linoik asitin molekülün %50 sini oluşturduğu, %90 fosfatidilkolin içermektedir. Bu preparatın önerilen standart kullanım dozu, yemeklerle birlikte günde üç kez 350 mg dır(Essentiale, Natterman International GMBH, 1989).

Bipolar Depresyon

• Mania'nın beyinde kolinerjik aktivitenin azalmasıyla ilişkili olduğuna dair kanıt mevcuttur. 15-30 mg/gün seviyesinde fosfatidilkolin desteğinin bipolar depresyon tedavisinde yararlı etkiler gösterdiği tespit edilmiştir (Wutman, R, et al. Nutrition and the Brain. Vol. 5. Raven Press: New York, 1979; Cohen, B, et al. Am J Psychiat 137:242-243, 1980; Cohen, B, et al. Am J Psychiat 139;1162-1164, 1982).

• Fosfatidilkolin kullanımı ile beyindeki kolin seviyesini yükselterek bipolar depresyon hastalarında kayda değer gelişme veya semptomlarda iyileşme elde edilebilir. Bazı çalışmalar Lityum karbonat, bipolar depresyonun standart ilaç tedavisinin beyindeki asetilkolin aktivitesinin artışı olduğuna inanmaktadır (Jope, R, et al. Am J Psychiat 142;356-358,1985).

Alzheimer Hastalığı

• Kolin desteği normal hastalarda beynin içindeki asetilkolin akümülasyonunu arttırdığı için bazı araştırmacılar Alzheimer hastalarına faydalı olabileceği varsayımında bulunmuşlardır. Bazı çalışmalar kolin desteği ile beyindeki asetilkolin içeriğinin artışının hafızayı geliştirdiğini göstermiştir. Bununla beraber fosfatidilkolin kullanan klinik deneylerde önemli yararlar tespit edilememiştir. Çalışmalarda hem normal kişilerde, hem de Alzheimer hastalarındakolin desteğinin hafızayı geliştirdiği tespit edilmiştir. Bununla beraber, bu çalışmalar ve yorumları hakkında denek sayısının çok az , kullanılan fosfatidilkolin dozunun çok düşük ve çalışmaların çok yetersiz bir şekilde tasarlandırılmış olduğu yönünde eleştiriler ortaya çıkmıştır (Rosenberg, G and Davis, KL. Am J Clin Nutr. 36; 709-720, 1982; Levy, R, et al. Lancet 1;474-476,1982; Sitaram, N, et al. Life Sci 22;1555-1560, 1978).

• Alzeimer hastalığı kolinerjik transmisyonda azalma ile karakterizedir, ama Alzheimer hastalığındaki kolinerjik transmisyon kolin eksikliği ile değil, asetilkolin transferaz enziminin bozulmuş aktivitesi ile ilişkilidir. Asetilkolin transferaz asetilkolin oluşturmak için kolin ile asetil molekülünü birleştirir. Ancak, yüksek düzeydeki kolin bu çok önemli enzimin aktivitesini mutlaka arttırmadığı içinfosfatidilkolin desteğinin Alzheimer hastalarının çoğunda etkili olduğu muhtemelen kanıtlanmamaktadır.

• Hafif - orta dereceli demens hastalarında yüksek kaliteli fosfatidilkolin preparatlarının 15 - 25 gr/gün dozunda kullanımı yararlı olabilir (Murray, M. p. 140, 1996).

Biçim

• Kolin çözünür tuz olarak, en sıklıkla ya kolin bitartrat, sitrat veya klorid, ya da lesitinde fosfatidilkolin olarak bulunur.

• Lesitinin mevcut ticari şekillerinin çoğunda yalnızca %10-20 oranında fosfatidilkolin bulunur.

• "Fosfatidilkolin" olarak etiketlenmiş desteklerin çoğu yalnızca %35 fosfatidilkolin içerir.

• Bazı yeni ve güçlü preparatlar %98 e kadar fosfatidilkolin içermektedir. Fosfatidilkolinin bu saf formları daha az gastrointestinal yan etki nedeniyle tercih edilmektedir. Bu özellikle yüksek dozda (15-30 gr) fosfatidilkolin gerektiren durumlarda özellikle doğrudur, çünkü lesitin gibi düşük

konsantrasyonlu biçimlerde çok büyük miktarlar kullanılmalıdır ki yan etkiler neredeyse kaçınılmaz olacaktır.
İntravenöz formu da mevcuttur. Karaciğer vücudun en büyük organıdır ve infüzyondan ilk PC akışını alır. Ancak artmış PC ve yüksek performanslı lipitleri (HUFA lar) paylaşan her organ, her nöron, her hücrede lipit takası sistemiktir. Artan metabolik performansın da sistemik olması beklenir.

Doz
• %90 fosfatidilkolinli, en yaygın kolin desteği formu lesitinin kullanım dozu (yemeklerle günde 3 kez:
- 350-500 mg t.i.d. karaciğer bozukluklarında
- 500-900 mg t.i.d. kolesteraolü düşürmede
- 5.000-10.000 mg g.d. Alzheimer hastalığı ve bipolar depresyon tedavisinde (Murray, M. p. 141, 1996)

Yan Etkiler
• Kolin ve fosfatidil kolin genellikle iyi tolere edilir.
• Günlük 20 gr dozun üzerindeki saf kolin - fosfatidilkolin değil - balık kokusuna benzer bir koku üretir.
• Yüksek dozda, birkaç gram, lesitin iştahta azalma, mide bulantısı, midede şişkinlik, gastrointestinal ağrı ve/veya bazı kişilerde diareye sebep olur.

Toksisite

Alıntı yapılmış kaynakların hiç birinde belirtilen yan etkiler dışında bir toksisiteye rastlanmamıştır.

Kontrendikasyonlar
• Fosfatidilkolin doktor kontrolü dışında depresyon hastaları (unipolar veya klinik depresyon) için endike değildir, çünkü yüksek dozda fosfatidilkolin bazı durumlarda depresyonu arttırabilir.

İnteraksiyonlar
• Kolin diğer metil donörlerle birlikte çalışır ve vücudun karnitin ve folik asiti korumasına yardımcı olur (Daily, JW and Sachan, DS. J Nutr 125;1938-1944, 1995; Varela-Mreiras, G, et al. J Nutr Biochem 3;519-522, 1992).
• Fosfatidilkolin ve pantotenik asit asetikolini oluşturmada kullanılır.

Fosfatidilkolin "Teknik Versiyonu"
Alternative Medicine Review, Vol 7, #2, April, 2002

Giriş
Fosfatidilkolin (PC), yaşam kaynaklarında her zaman var olan başlıca maddelerden biri olan bir fosfolipittir.(l). PC bütün hücre zarlarının ve kandaki lipoproteinlerin predominant fosfolipitidir. Doğal surfaktantların ana fonksiyonel unsuru ve esansiyel bir besin olan kolinin, vücuttaki en önemli rezervuarıdır(2). PC yağın parçalanmasını, emilmesini ve taşınmasını kolaylaştıran ve entero-hepatik dolaşımla geri dönüştürülen safranın ana bileşenidir. Yakın zamana kadar PC fosfolipitlerin bir komplex karışımı olan lesitin, ve diğer lipitlerle karıştırılıyordu. Yüzde otuz veya daha fazla PC ile zenginleştirilmiş lesitin preparatları PC konsantresi olarak kabul edilmektedir.

Farmakokinetik ve Metabolizma

• Kimyasal olarak, PC gliserole dayalı (CH2OH-CHOH-CH2OH) ve her üç karbonun yerine geçen bir gliserofosfolipittir. Yağ asitleri karbon 1 ve 2 nin, fosfatidilkolin ise karbon 3 ün yerine geçer.

Basitçe anlatmak gerekirse, PCmolekülü bir baş grup (fosforilkolin), bir orta kısım (gliserol) ve iki kuyruktan (farklı yağ asitleri) meydana gelir. İki kuyruktaki yağ asitlerindeki değişkenliklerin nedeni insan dokularında PC moleküler türlerindeki büyük çeşitliliktir.

- İn vivo,PC iki ana yolla üretilir(4). Genel olarak, fosfatidik asit (PC) üretimi için iki yağ asidi (asil "kuyruklar") gliserol fosfata eklenir("orta kısım"). Sonra, CDP- kolinden fosfokolin ("baş grup") eklenince, PA diasilgliserole dönüşür. İkinci yol, fosfatidiletanominalin (PE) metilasyonudur; fosfolipit P Enin etanolamin baş grubuna eklenen üç metil grubu bulunmaktadır, böylece PC ye dönüştürür.
- Oral alımı yemeklerle 24 saatte %90 a kadar iyi absorbe edilir.
- Postprandiyal dönemde PC kana aşama aşama karşır ve 8-12 saat sonra en üst seviyeye ulaşır. Sindirim sürecinde PC moleküllerinin çoğundaki pozisyon-2 yağ asitleri ayrılır(5). Sonuçta oluşan liso-PC kolayca intestinal duvar hücrelerine girer ve arkasından pozisyon-2 de yeniden açillemeye geçerler. Pozisyon-2 yağ asitleri membran akışkanlığına katkıda bulunur (pozisyon-1 ile birlikte), ama öncelikli olarak eikosanoid üretiminde ve sinyal transdüksiyonunda kullanılır. PC yağ asitlerinin omega-6/omega-3 dengesi diyette yağ asiti alımına bağlıdır(6,7).
- Kolin çok büyük bir olasılıkla insan için temel besindir ve besinle alınan kolin genellikle PC olarak mideye iner. Kan ve dokudaki kolinin PC olarak tutulur ve besinle alınan PC "düşük salınımlı" kan kolin kaynağı olarak görev yapar. Yetersiz beslenen düşük kan kolini olan bireylerde karaciğer steatozu ve bununla ilişkili bozukluklar sıklıkla görülür ve bu bireyler genellikle PC desteğine olumlu yanıt verir(10).
- Metil grubun(-CH3) varlığı protein ve nükleik asit sentezi ve regülasyonu, faz-2 hepatik detoksifikasyonu ve metil verme gibi çok sayıda için biyokimyasal proses için çok önemlidir.
- Kısıtlı kolin alımı ile başlatılan metil yetersizliği insanlarda karaciğer steatozu, maymunlarda kanser riskinin artmasıyla ilişkilendirilmiştir. PC her bir PC molekülünden 3 e kadar metil grup temin edebilen mükemmel bir metil grup kaynağıdır.

Etki Mekanizmaları

- PC yaşamsal faaliyetlerin çoğunun gerçekleştiği, dinamik moleküler tabakalar olan hücre zarının temel yapısal desteğidir. Toplam membran fosfolipitlerinin %40 ını oluşturan PC nin varlığı membran akışkanlığının homeostatik regülasyonu için önemlidir. En dıştaki hücre zarındaki PC molekülleri, prostaglandin/eikosanoid hücresel iletişim fonksiyonları için ve hücre dışından içine sinyal transdüksiyonunu desteklemek için yağ asitleri salar.
- PC kanda dolaşan lipoprotein partiküllerinin temel bileşenidir. PC nin akciğerler ve gastrointestinal sistem epitelyal-luminal ara yüzeylerini ciddi anlamda koruyan surfaktan (yüzey-aktif) özellikleri vardır(14,15).
- Biyokimyasal olarak, PC bazı fosfolipitler ve diğer biyokimyasal olarak önemli moleküllerin öncelikli prekürsörüdür. Ayrıca, PC in vivo antioksidan koruma da sağlar. İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan çalışmalarda, PC çeşitli kimyasal toksinler ve farmasötik advers etkilere karşı koruduğu görülmüştür.

Klinik Endikasyonlar

Bugüne PC nin en iyi belgelenen klinik başarısı, muhtemelen hasar sonrası karaciğerin iyileşmesi hücre zarı kütlesinin iyi bir şekilde yenilenmesini gerektirmesi nedeniyle, karaciğer hasarını kayda değer bir şekilde iyileştirilmesi olmuştur. Sekiz çift-kör deney çalışması ve sayısız çalışma raporu bulguları, enzimatik ve diğer biyokimyasal göstergelerde iyileşme, karaciğer dokusunda daha hızlı fonksiyonel ve yapısal onarım, deneklerin genel durumunda hızlı iyileşme ve PC tedavisinden sonra uzamış survi dahil olmak PC nin üzere önemli klinik yararları olduğunu göstermiştir.

Alkole BağlıHepatik Steatoz ve İnflamasyon

- Knuechel alkole bağlı hepatik steatoz (yağlı karaciğer) ve inflamasyonu olan 40 erkek hasta üzerinde çift-kör bir çalışma yapmıştır. Deneklerin aldıkları ilaçlar kesilmiş ve iki gruba randomize edilmiştir; bir gruba plasebo, diğerine ağızdan günde 1350 mg PC (B vitaminleriyle takviye edilerek)

verilmiştir. İki hafta içinde PC nin yararları açıkça görülmüş, sekizinci haftada biyokimyasal karaciğer fonksiyonları ölçümlerinin çoğu plaseboya göre önemli ölçüde düzelmiştir.

• Daha sonra yapılan iki çift-kör çalışma bu bulguları desteklemiştir. Schuller Perez ve San Martin çalışmalarında vardıkları sonucu söyle belirtmiştir: “Görüşümüze göre alkole bağlı steatoz tedavisinde yüksek-doymamış fosfatidilkolin kullanımı çok verimlidir.”(18).

Buchman ve arkadaşları 15 yağlı karaciğer hastasına çift-kör intravenöz total parenteral nutrisyon olarak PC uygulamış ve önemli yararlar elde etmiştir(19). Diğer araştırmacılar da hafif ila orta dereceli hepatik inflamasyonu olan vakaların en çok PC desteğinden yararlandığını bildirmiştir(20).

• Hayvanlar üzerinde yapılan bir çalışmada maymunlara sekiz yıl boyunca günlük alkol kürü uygulanmıştır. Körleme çalışma planlamasından sonra bazı hayvanların diyetine PC eklenmiştir. Birkaç yol sonra PC olmaksızın alkol verilen maymunlarda ileri fibrozis gelişirken PC desteği verilmiş maymunlarda yağlı karaciğer ve hafif fibrozis gelişmiş, ama daha fazla ilerlememiştir. Daha sonra hayvanlardan üçüne verilen PC kesilmiş ve alkole devam edilmiş; bunlarda hızlı bir şekilde yaygın, yaşamı sonlandıran karaciğer fîbrozu gelişmiştir.

İlaca Bağlı Karaciğer Hasarı

• Bir çift-kör çalışmada rifampin ve diğer iki anti-tüberküloz ilaç kullanımı nedeniyle karaciğer hasarı olan 101 tüberküloz vakası plasebo verilenler ve günde 1350 mg güçlendirilmiş PC verilenler olarak iki gruba ayrılmıştır. Üç ay sonra PC grubunun SGOT ve SGPT enzim düzeylerinde ciddi azalma kaydedilmiştir.

Hepatit B

• Kronik Hepatit B virüs infeksiyonu nedeniyle ilerleyen karaciğer hasarı olan (HBsAg negatif) 30 hasta üzerinde yapılan çift-kör çalışmada standart immnosupresif tedavinin yanı sıra hastaların bir bölümüne PC (günde 2300 mg), bir kısmına da plasebo uygulanmıştır. Bir yıl içerisinde PC grubu karaciğer yapısında kayda değer iyileşme ile önemli oranda stabil olurken plasebo grubunun durumu kötüleşmiştir(23).

• Atmış hepatit B pozitif hasta (HBsAg pozitif) 60 gün süre ile güçlendirilmiş PC (günde 1350 mg) ve plasebo grubu olarak ikiye ayrılmıştır. 30 günden itibaren PC grubu %50 HBsAg-negatif olarak, %25 HBsAg negatif plasebo grubuna göre klinik olarak gelişme göstermiştir(24).

• 50 hastanın dahil edildiği bir çift-kör çalışmada, bütün HBsAg negatif, ve biyopsi ve immunolojik testlerle çok ağır karaciğer hasarı tespit edilen hastalarda PC grubu (günde 1350 mg güçlendirilmiş PC) plasebo grubuna göre kayda değer yarar görmüştür($p<0.001$). PC grubundaki hastaların %80 inin (25 hastada 20) önemli oranda gelişme gösterdiği tespit edilirken, plasebo grubundaki hastaların %24 ü (25 hastada 6) orta derecede iyileşme göstermiştir. PC grubunda plasebo grubuna göre hücre yapısı, biyokimyasal, ımmunolojık ve hematolojik parametreler önemli oranda düzelmiştir. Bir yıl süren çalışmanın sonunda klinik iyileşme devam etmiştir(25).

Hepatit C

• Çok merkezli, çift-kör bir çalışmada, kronik hepatiti olan (B veya C) 176 hastaya 24 hafta boyunca interferon-alfa verilmiş, daha sonra 24 hafta süreyle PC (günde 1.8 g) ve plasebo olarak randomize edilmiştir. Özellikle hepatit C alt grubunda olmak üzere önemli miktarda hasta PC ye cevap vermiştir. Buna ilaveten, 24 hafta daha sürdürülen PC desteği ile daha uzun süreli gelişme elde edilmiştir(26).

• Uzun süreli, çok merkezli çift-kör bir PC çalışması sürdürülmektedir; sonuçları bu hayatı tehdit eden hastalığın yönetiminde büyük bir atılım olabilir(27)

Respiratuar Distres Sendromu

*Prematüre bebeklerde surfaktan PC bakımından anormal derecede düşüktür. Dışarıdan verilen olgun profilli surfaktan tedavisi (total fosfatidilkolinin %70-80 i PC ile) respiratuar distres sendromu(RDS) olan veya RDS riski taşıyan bebekler için standart tedavidir. Klinik deneylerin

metaanalizi doğal surfaktanların sentetik olanlara göre daha gelişmiş hayatta kalım ve genelde daha iyi sonuçlar sağladığını önermiştir(28). 78 RDS li bebek üzerinde yapılan bir başka randomize çalışmada doğal surfaktan 6 saat sonra üstünlüğünü kanıtlamış, 24 saattesurfaktan PC profili normale dönmüştür(14).

Nekrotizan Enterokolitis, Gastrointestinal koruma

Gastrointestinal sistemin ana intrensek surfaktanı olarak PC gastrik epitelyumun asit bariyer özelliklerinin korunmasına yardımcı olur. Hayvan çalışmaları, PC aspirin ve diğer non-steroidal anti-inflamatuar ilaçların etkilerini bloke etmeden advers GÎS etkilerine karşı koruduğunu önermektedir(25,29,30). Carlson ve arkadaşları PC den ve diğer fosfolipidlerden zengin formülle beslenen pre-term bebeklerde daha düşük nekrotizan enterokolitis vakası olduğunu bildirmişlerdir(31).

Merkezi Sinir Sistemi Kolinerjik İmbalansı

- Israrlı anekdotsal iddiaların tersine on çift-kör, plasebo kontrollu çalışmada PC kognisyona yarar sağlamamıştır(32). Kolinerjik imbalansının özelliği olan ataksi, tardiv diskinezi ve diğer merkezi sinir sistemi sorunlarına karşı yapılan çalışmalarda düş kırıklığına uğratan sonuçları da açıklayabileceği üzere PC nin "terapötik penceresinin" çok dar olduğuna dair göstergeler bulunmaktadır.

Toksisite ve Yan Etkiler

PC diğer besinlerle gayet uyumludur ve besinlerle birlikte kullanıldığında absorpsiyonu artabilir. Standart toksikolojik değerlendirmeler PC den kaynaklanan önemli akut veya kronik toksisite ve mutajenisite ve teratojenisite olmadığını göstermiştir. PC günlük kullanımda (18 grama kadar) iyi tolere edilir. Intolertans semptomları neredeyse yalnızca GIS rahatsızlığı-diare, fazla şişkinlik hissi ve bulantı ile sınırlıdır.

Doz

Terapötik kullanım aralığı günde 800 - 2400 mg, ve karaciğer salvajı için 4 - 6 gram veya daha fazlası önerilmektedir. Ağır karaciğer hasarı olan vakalarda en iyi sonuç, terapiye intravenöz ve oral PC tedavisine birlikte başlayıp, gelişme elde edilmeye başladıktan sonra oral desteğe devam edilerek elde edilir. "Death cap" diye bilinen mantardan zehirlenme neticesi meydana gelen karaciğer hasarında bu prosedürün hayat kurtarıcı olduğu kanıtlanmıştır(34)

Referanslar

1. Kidd PM. Dietary phospholipids as anti-aging nutraceuticals. In: Klatz RA, Goldman R, eds. Anti-Aging Medical Therapeutics. Chicago, IL: Health Quest Publications; 2000:283-301.
2. Zeisel SH, Blusztajn JK. Choline and human nutrition. Annu Rev Nutr 1994;14:269-296.
3. Schneider M. Phospholipids. In: Gunstone FD, Padley FB, eds. Lipid Technologies and Applications. New York, NY: Marcel Dekker; 1997:15-30.
4. Kent C. Eukaryotic phospholipid biosynthesis. Annu RevBiochem 1995;64:315-343.
5. Zierenberg 0, Grundy SM. Intestinal absorption of polyenephosphatidylcholine in man. J Lipid Res 1982;23:1136- 1142.
6. Kidd PM. Cell membranes, endothelia, and atherosclerosis -the importance of dietary fatty acid balance. Altern Med Rev 1996;1:148-167.
7. Kidd PM. Phosphatidylcholine, a superior protectant against liver damage. Altern Med Rev 1996;1:258-274.
8. Zeisel SH, Da Costa K, Franklin PD, et al. Choline, an essential nutrient for humans. FASEB 1991;5:2093-2098.
9. Wurtman RJ , Hirsch MI, Growdon JH. Lecithin consumption raises serum free choline levels. Lancet 1977;ii: 6869.
10. Buchman AL, Dubin MD, Moukarzel AA, et al. Choline deficiency: a cause of hepatic steatosis during parenteral nutrition that can be reversed with intravenous choline supplementation. Hepatology 1995;22:1399-1403.

11. Ghyczy M, Boros M. Electrophilic methyl groups present in the diet ameliorate pathological states induced by reductive and oxidative stress: a hypothesis. Brit J Nutr 2001;85:409-414.

12. Thistle JL, Schoenfield LJ. Bile acid, lecithin, and cholesterol in repeated human duodenal biliary drainage: effect of lecithin feeding. Clin Res 1968;16:450.

13. Toouli J, Jablonski P, Watts JM. Gallstone dissolution in man using cholic acid and lecithin. Lancet 1975;ii: 11241126.

14. Lloyd J, Todd DA, John E. Serial phospholipid analysis in pre term infants: comparison of Exosurf and Survanta. Early Human Dev 1999;54:157-168.

15. Dunjic BS, Axelson J. Gastroprotective capability of exogenous phosphatidylcholine in experimentally induced chronic gastric ulcers in rats. Scand J Gastroenterol 1993;28:89-94.

16. Lieber CS, Leo MA. Polyenylphosphatidylcholine decreases alcohol-induced oxidative stress in the baboon. Alcoholism Clin Exp Res 1997;21:375-379.

17. Knuchel F. Double blind study in patients with alcohol-toxic fatty liver. Med Welt 1979;30:411-416.

18. Schuller-Perez A, San Martin FG. Controlled study using multiply-unsaturated phosphatidylcholine in comparison with placebo in the case of alcoholic liver steatosis. Med Welt 1985;72:517~521.

19. Buchman AL, Dubin M, Jenden D, et al. Lecithin increases plasma free choline and decreases hepatic steatosis in long-term total parenteral nutrition patients. Gastroenterology 1992;102:1363-1370.

20. Panos MZ, Poison R, Johnson R, et al. Activity of polyunsaturated phosphatidylcholine in HBsAg negative (autoimmune) chronic active hepatitis and in acute alcoholic hepatitis. In: Gundermann KJ, SchQmacher R, eds. 50th Anniversary of Phosp*lipidResearch (EPL). Bingin-Rhein, Germany: wbn-Verlag; 1990: 103-110.

21. Lieber CS, Robins SJ, Li J, et al. Phosphatidylcholine protects against fibrosis and cirrhosis in the baboon. Gastroenterology 1994; 106:152-159.

22. Marpaung H, Tarigan P, Zein LH, et al. Tuberkulostatische kombinations therapie aus INH, RMP und EMH. Therapiewoche 1988;38:734- 740.

23. Jenkins PJ, Portmann HP. Use of polyunsaturated phosphatidylcholine in HBsAg negative chronic active hepatitis: results of prospective double-blind controlled trial. Liver 1982;2:77- 81.

24. Visco G. Polyunsaturated phosphatidylcholine (EPL) associated with vitamin H-complex in the treatment of acute viral hepatitis-H. La Clinica Terapeutica 1985;114:183-188.

25. Ilic V, Hegic-Janev A. Therapy for HHsAg-positive chronically active hepatitis. MedWelt 1991;42:523-525.

26. Niederau C, Strohmeyer G, Heintges T, et al. Polyunsaturated phosphatidylcholine and interferon alpha for treatment of chronic hepatitis H and C: a multicenter, double-blind, placebo-controlled trial. Hepatogastroenterol 1998;45:797-804.

27. Schenker S. Polyunsaturated lecithin and alcoholic liver disease: a magic bullet? Alcoholism Clin Exp Res 1994;18:1286-1288.

28. Halliday HL. Natural vs synthetic surfactants in neonatal respiratory distress syndrome. Drugs 1996;51 :226-;237.

29. Leyck S, Dereu N, Etschenberg E, et al. Improvement of the gastric tolerance of non- steroidal anti-inflammatory drugs by polyene phosphatidylcholine (Phospholipon 100). Eur JPharmacoI1985;117:35-42.

30. Swarm RA, Ashley SW, Soybel Dl, et al. Protective effect of exogenous phospholipid on aspirin-induced gastric mucosal injury. Am JSurg 1987;153:48-53.

31. Carlson SE. Lower incidence of necrotizing enterocolitis in infants fed a preterm formula with egg phospholipids. Pediatr Res 1998;44:491-495.

32. Kidd PM. Unpublished analysis. 1998; El Cerrito, California, USA: drkidd@aol.com.

33. Little A, Levy R, Chuaqui-Kidd P, et al. A double-blind, placebo controlled trial of high- dose lecithin in Alzheimer's disease. J Neurol Neurosurg Psychiatr 1985;48:736-742.

34. Esslinger F. Death cap mushroom poisoning: report of clinical experience. Med Welt 1966;19:1057-1063.

Not: Phosphatidyl Choline ve Fosfatidilkolin adı ile satılan ürünleri vardır.

ASTIM TEDAVİSİNDE VİTAMİN D'NİN ROLÜ

Astım, birçok hücre ve hücre elemanının katıldığı genetik ve çevresel faktörlerin birlikte rol oynadığı kronik enflamatuar, genellikle akciğerlerde yaygın ama değişken ve çoğunlukla kendiliğinden veya tedaviyle geri dönüşlü bir hava yolu hastalığıdır.

Dünya çapında 300 milyon kişiyi etkilediği ve yılda 15 milyon sakatlığa ayarlanmış yaşam yılı kaybına neden olduğu düşünülmektedir. Astımda tedavinin asıl amacı kontrol sağlanabilmesi ve bu kontrolün sürdürülmesidir. Birincil, ikincil korunma ve medikal tedavi ile çoğu astımlı hastada kontrol sağlanabilirken tüm müdahalelere rağmen kontrol sağlanamayan hastaların bulunması astımlı hastalarda yeni tedavi arayışlarına sebep olmuştur.

Vücutta çoğu doku ve hücrelerin D vitaminin aktif formu olan 1,25(OH)2D bulundurmasının anlaşılmasıyla, vitamin D'nin pek çok biyolojik fonksiyonları araştırılmaya başlanmıştır. Kemik dışında hemen her hücrede (beyin, kalp, mide, pankreas, deri, meme, gonadlar, T ve B lenfositleri, monositler, akciğerler vs.) vitamin D reseptörü (VDR) tespit edilmesi ile D vitamininin kemik metabolizması dışındaki diğer dokuların fonksiyonlarında da önemli rolü olduğu ve astım başta olmak üzere pek çok hastalıkla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda D vitamininin; astım gelişimi, astım alevlenme nedeni olan solunum yolu enfeksiyonları, akciğer fonksiyonları, astım ciddiyeti, total IgE ve eozinofil sayısı, anti-enflamatuar tedavi ihtiyacı gibi birçok faktörle olan ilişkisi araştırılmıştır. D vitaminin astım patogenezine; immün fonksiyonları iyileştirerek, anti-enflamatuar etki göstererek, steroid direncini azaltarak, glukokortikoidlerin etkilerini güçlendirerek, hücre döngüsünü yavaşlatarak ve remodelingi azaltarak katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Yüksek doz oral glukokortikoid tedaviye rağmen klinik cevabın kötü olduğu steroid rezistant astımlı hasta grubunda yapılan bir in vitro çalışmada, D vitamininin interlökin-10 salınımını arttırarak rezistansı azaltabileceği saptanmış ancak invivo çalışmalarla bu görüş desteklenememiştir. Akciğer fonksiyonları ile vitamin D eksikliği arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalarda ise çelişkili sonuçlar elde edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletinde yapılan toplum bazlı Üçüncü Ulusal Sağlık ve Beslenme Araştırma Grubunun verilerine göre vitamin D serum düzeyleri ve akciğer fonksiyonları arasında güçlü bir ilişki bulunmuşken, İngiltere'de yapılan The Hertfordshire Cohort çalışmasında, D vitamini ile akciğer fonksiyonları arasında ilişki bulunmamıştır.

Vitamin D ile astım arasındaki bu çelişkili sonuçlar nedeniyle bu çalışmada serum vitamin D düzeyinin ve vitamin D eksikliğinin astım gelişimi ve klinik özellikleri üzerine olan etkisinin araştırılması düşünülmüştür.

Son yıllarda Vitamin D'nin çeşitli hastalıklarla ilişkisine ek olarak astım da rolü olabileceğini gösteren çalışmalar yayınlanmıştır

Bu nedenle stabil astımlı 88 ve alevlenme döneminde olan 24 astımlı hasta ile benzer yaş, cinsiyet özelliklerine sahip 94 sağlıklı yetişkin kontrol grubu olarak alınmıştır. Çalışma sonucunda serum **vitamin D düzeyi ve eksikliğinin astımlı hastalarda kontrol grubundan farklı olmadığı ancak kadın cinsiyet, düşük akciğer fonksiyonları ve obezite ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır.** Vitamin D'nin astım gelişimindeki etkisini ortaya koymada serum vitamin D düzeyi ölçümünün genetik çalışmalarla desteklendiği ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynak:

Dr. Oya BAYDAR, Astım Gelişiminde D Vitamininin Rolü 314499 Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Adana-2012

B12VİTAMİNİ İLE FOLİK ASİTİN NÖROLOJİK HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ

Kobalamin eksikliğinde folat tedavisi uygulanırsa hematolojik anormallikler iyileşebilir ama nöropsikiyatrik bozukluklar ilerlemeye devam edebilir. Vitamin B12veya folik asit tedavisinden 14 gün sonra homosistein düzeyinin normale döndüğü araştırmalarla gösterilmiştir.

İleri yaşlarda görülen B12vitamini eksikliği, megaloblastik anemi, makrositoz ve hiper segmente nötrofiller ile buna eşlik eden nörolojik anormalliklerle birlikte görülebilir. Bu hasta grubunun dışında çok genişbir hasta grubunda da vitamin B12eksikliği gösterilmiştir. Vitamin B12 eksikliği olan hastalarda total homosistein konsantrasyonu artmaktadır.

B12vitamini moleküler düzeyde nörotransmitterlerle etkileşim gösterir ve eksikliğinde nörotransmitter dengesini bozarak psikiyatrik hastalığa yol açabilir. B12vitamini eksikliğinde bu vitaminin kullanılmasıyla semptomlar kısa zamanda iyileşme gösterirler.

B12 vitamini, B vitamin kompleksinin en önemli vitaminlerinden biri olup, vücutta başta hematolojik ve nörolojik sistem olmak üzere çeşitli sistemlere etki eder. Dışarıdan B12 vitamini alınamadığında vitamin depoları 2 yıl süreyle bu vitaminin eksikliğini telafi eder.

Bu depoların boşalması ile birlikte B12 vitamininin eksikliği klinik görünüm kazanır. DNA, RNA ve protein biyosentezinde görev alan B12 vitamininin eksikliği, gastrik mukozal hücrelerin intrinsik faktör salınımındaki defekt, B12vitamininin ileumdan absorbsiyonundaki yetersizlik sonucu oluşur.

Bu eksikliğin klinik görünümleri olarak hematolojik (megaloblastik makrositer anemi), nörolojik (demiyelinizasyon, aksonal dejenerasyon sonucu gelişen parestezi), gastroentestinal (harita dil, anoreksi) belirtilerin yanısıra psikiyatrik belirtiler de görülür. Diğer sistemlerin klinik görünümleri ile psikiyatrik belirtiler eşzamanlı olarak ortaya çıkmayabilirler. Bu yakınmalar birbirinden bağımsız olarak kendilerini gösterebilirler.

B12vitamini eksikliğinin psikiyatrik etkilere sebep olabileceği ile ilgili olarak en eski yayınlardan 1905 yılında yapılmış olan pernisiyöz anemi ile mental fonksiyon bozukluğu arasındaki ilişkiden bahsedilen yazıda pernisiyöz aneminin psikiyatrik bozukluklara yol açabileceği belirtilmiştir. Bu etkileşimin nedenine yönelik çalışmalara daha sonraki yıllarda rastlamak mümkündür.

B12vitamini eksikliği ve psikiyatrik bozukluk gelişiminin etyopatogenezine bakılacak olunursa "ortomoleküler" kavramından söz edilebilir. Bu kavrama göre vitaminler moleküler düzeyde nörotransmitterlerle etkileşim gösterirler ve eksikliklerinde nörotransmitter düzeylerini etkileyerek psikiyatrik bozukluklara yol açabilirler.

B12 vitamininin bir görevi de santral ve periferik sinirlerin yapısında rol almasıdır.

B12vitamini eksikliği gelişen bir hastada yapılan postmortem patoloji sonuçlarından bahsetmek belki de bu vitamin eksikliği ile psikiyatrik yansımalarının daha net anlaşılmasını sağlayacaktır. B12 vitamini eksikliğinde patolojik olarak nöronlarda, kapiller ve arteriollerde, beyaz cevherde mikroskobik değişiklikler ve arteriollerde değişik derecelerde endarterit oluştuğu gözlenmiştir.

B12vitamini eksikliği olan hastaların %35'inde nöropsikiyatrik semptomlar görülebilmektedir. B12vitamini eksikliği beyin fonksiyonlarında bozulmayla giden organik psikoza sebep olur.

B12 vitamini eksikliği sonucu oluşan psikotik olgular sınırlı sayıda literatürde yer almaktadır.

Yapılan bir çalışmada geriatrik 54 hastada B12 vitamini eksikliğine bağlı gelişebilecek psikotik belirtiler

araştırılmış ve hastalarda psikotik bozukluktan daha çok psikotik özellikler içeren depresyon saptanmıştır.

Folat eksikliği sıklıkla beslenme kaynaklıdır ve genellikle alkolikler, gebe kadınlar ve malabsorbsiyonlu hastalarda gelişir. Belirtileri genel olarak makroovalositoz, anemidir. Yapılan çalışmalarda serum homosistein konsantrasyonu ile serum folat konsantrasyonu arasında negatif bir ilişki olduğu gösterilmiştir.

Vitamin B12'nin ve folatın nörotransmitter sentezinde görev aldıkları bilinmektedir. Psikiyatrik bozuklukların monoamin seviyelerindeki artma ya da azalmalar sonucu nöron hücre membranının stabilitesinin bozulmasıile geliştiğine ilişkin çok sayıda kanıt vardır.

Özellikle depresyon ve demans B12vitamini eksikliği ile en sık görülen psikiyatrik bozukluklardır.

Yaşlı kimselerde B12 vitamini eksikliği yanısıra, %40 oranında folat eksikliği gözlenmekte, folat düzeyi normalin altındaki kimselerin %84'ünde ise homosistein düzeyleri artmaktadır.

Folat eksikliği, B12vitamini eksikliği gibi makrositik anemiye neden olmakla birlikte, nörolojik bulgular oluşturmaması ile B12vitamini eksikliğinden ayrılmaktadır. B12vitamini eksikliğinin doğru bir şekilde teşhis edilmesi ve folat eksikliğinden ayırt edilmesi oldukça önemlidir; B12vitamini eksikliğinin folat desteği ile tedavi edilmeye çalışılmasın örolojik bulgularda düzelme oluşturmayacağı bildirilmiştir.

Yaşlılarda, sistatyon βsentetaz ve homosistein metabolizmasında yer alan diğer enzimlerdeki yaşa bağlıazalma veya anormallikler ve böbrek fonksiyonlarındaki bozulma plazma homosistein düzeylerinin artmasına neden olur.

Yaşlılarda B12vitamini ve folat eksikliğine yüksek oranlarda hiperhomosisteinemiye eşlik etmesi sonucunda etiyopatogenezinde hiperhomo sisteinemi olabilecek tüm hastalıkların bu kişilerde daha sık görülebilme olasılığını düşündürmektedir. Yaşlılarda kronik hastalıklar, bilişsel bozukluklar, iştahsızlık, beslenme bozuklukları, kas güçsüzlüğü, konjestif kalp yetmezliği, osteoporoz, depresyon, Alzheimer, multi-infakt veya vasküler demans gibi sağlık problemleri sık bir şekilde gözlenmektedir.

Son yıllarda yapılan pek çok epidemiyolojik çalışma, homosistein düzeylerindeki artmanın kardiyovasküler (Dolaşım sistemi) hastalıklar, inme ve nöral tüp defekt risklerini arttırdığını saptanmıştır.

Homosistein yüksekliği ve/veya B12vitamini ve folat eksikliğinde osteoporoz, Alzheimer hastalığı , depresyon, organik psikoz ve şizofreni sıklığının arttığı, nörokognitif fonksiyonlarda bozulma olduğu bildirilmiştir.

Sonuç olarak Sertralin[1] kullanan depresyon hastalarında yapılan çalışmada 45 günlük tedavi sonrasında MDA düzeylerinde anlamlı düşme gözlenirken, protein karbonil grupları, homosistein,[2] B12 vitamini ve folik asit değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilemese de sertralin tedavisinin depresyonda lipid peroksidasyonunda azalmaya neden olarak, hastalık oluşum etkenlerinden olan oksidatif stres[3] hasarının ortadan kaldırılmasında etkili olabileceğini

---

[1]SERTRALİN: ABD'de 1992'de 2. serotonin geri alım inhibitörü olarak majör depresyonda FDA onayı olan sertralin daha sonra obsesif kompulsif bozukluk, panik bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu, adet öncesi sendromu ve sosyal kaygı bozukluğu içinde onay almıştır.

SERTRALİN: ABD'de 1992'de 2. serotonin geri alım inhibitörü olarak majör depresyonda FDA onayı olan sertralin daha sonra obsesif kompulsif bozukluk, panik bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu, adet öncesi sendromu ve sosyal kaygı bozukluğu içinde onay almıştır.

[2] Homosistein, diyette proteinlerden elde edilen kükürt içeren ve sisteininkine benzer yapısı olan amino asit

[3] Oksidatif stres , Reaktif oksijen üretimi ve biyolojik sistemin kolayca reaktif intermediates detoks ya da kolayca ortaya çıkan zararın tamir yeteneği arasında bir dengesizlik nedeniyle. Hayat her türlü onların hücrelerin içindeki azalan bakiyeli bir ortam sağlamak. Azalan bu ortamda, azaltılmış sabit bir girişten metabolik enerji

düşündürmektedir.

Kaynak:
Ülkü GÜRSOY BEKMEZCİ, Depresyon Hastalarında Sertralin Kullanımının Protein Karbonil Grubu, Lipid Peroksidasyonu, Homosistein, Folik Asit Ve B12vitaminidüzeylerine Etkisi Gazi üniversitesi Sağlık Bilimlerienstitüsü Biyokimya Ana Bilim Dalı 225779 Yüksek Lisans Tezi ANKARA Şubat 2008

---

saklamak enzimler tarafından korunur. Bozuklukları bu normal redoks devlet aracılığıyla peroksitler ve proteinler, lipidler ve dna hücrenin tüm bileşenleri zarar serbest radikallerin üretimini toksik etkilere neden olabilir.
İnsanlarda, oksidatif stres ateroskleroz, **Parkinson hastalığı, kalp yetmezliği, Miyokard İnfarktüsü, Alzheimer hastalığı, kırılgan Sendromu ve kronik yorgunluk sendromu, x gibi birçok hastalığın ilgilenmektedir** ancak kısa vadeli oksidatif stres de önemli önlemede yaşlanma ile indüksiyon mitohormesis adlı bir işlem olabilir. Reaktif oksijen türleri olabilir yararlı, saldırı için bir yol olarak bağışıklık sistemi tarafından kullanıldıkları haliyle ve patojenleri öldürmek. Reaktif oksijen türleri de Hücre sinyallemesi kullanılır. Bu redoks sinyal dublaj.

ÇOCUK SAĞLIĞINDA DOKTORLARIN DİKKAT ÇEKMEDİĞİ VİTAMİN B12 EKSİKLİĞİ

B12 vitamin eksikliği, çocuklarda megaloblastik anemi, büyüme ve gelişme geriliği, ciddi nörolojik hasar ve uzun dönem entelektüel bozukluklara neden olur. Bu nedenle eksikliğin önlenmesi, tanınması, tedavi edilmesi infant ve çocukların sağlıklı gelişimi için önemlidir.

B12 vitamini eksikliği görülme sıklığının ırk, çevre, cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey ve beslenme alışkanlıklarına göre farklılıklar göstermesi her ülkenin kendi içinde prevalans çalışması yapmasını gerekli kılmıştır.

B12 Vitamini Eksiklik Bulguları

Kobalamin eksikliğinden esas olarak hızlı çoğalan dokular, özellikle kemik iliği, gastrointestinal sistemin (GIS) iç yüzeyi ve sinir sistemi etkilenir.

Genel Belirtiler:

Büyüme-Gelişmegeriliği-İştahsızlık-Hipotoni-Letarji-Deride hiperpigmentasyon-İrritabilite-Güçsüzlük-Taşikardi-Kalpte sistolik üfürüm – Hepatomegali

Gastrointestinal (mide ve bagirsaklarla) ilgili Belirtiler:

-İştahsızlık-Bulantı-kusma-İshal-Aftöz stomatit (Ağız içi yaralar)-Glossit (Konuşmada sorunlar)-Generalize malabsorpsiyon (Bağırsaklarda Kötü Emilim)-Yutma güçlüğü

Nörolojik Belirtiler:

-Nöro-motor gelişme geriliği ve gerileme-Duyusal kayıplar-Paraliziler (Felçler)-Ataksi (Kas Bozukluğu)-Hafıza kayıpları-Hipotoni (Tansiyon düşüklüğü)-Konvülziyon (Çırpınma)-Koma-Anormal hareket ve tremorlar (titremeler)-Kişilik değişiklikleri –Depresyon -Okul başarısında düşme

Vitamin B12 eksikliği genellikle düşük sosyoekonomik düzeyi olanlarda ve 2 yaş altında sık görülmektedir. Süt çocuklarındaki yüksek sıklık oranı, annelerindeki eksiklikten dolayı düşük vitamin deposuyla doğmuş olmaları ve düşük vitamin B12 konsantrasyonlu anne sütüyle beslenmelerine bağlı olabilir. 2 yaş ve 12-17 yaş aralığında yoğunlaşması bu yaş gruplarının risk altında olduğuna işaret etmektedir. Hayvansal gıda tüketiminin yetersiz olduğunu gösteren demir eksikliği olan hastalarda vitamin B12 düzeylerine bakılmalıdır.

Süt çocuklarının annelerinin %77'sinde vitamin B12 eksikliği, % 41'inde anemi tespit edildi. **Vitamin B**12 **eksikliği, özellikle 0-2 yaş ve adölesan dönemde sık görüldüğü için bu yaş grubundaki hastalarda rutin olarak vitamin B12 düzeyi bakılmalı ve bu yaş grubundaki hastalara daha sık hayvansal gıda tüketimi önerilmelidir.**

Ülkemiz şartlarında yenidoğanlara K vitamini gibi rutin olarak tek doz vitamin B12 yapılabilir. Bunun yanında gebelerdeki ve annelerdeki eksiklik mutlaka tedavi edilmeli ve annelere beslenme eğitimi verilmelidir. Çölyak hastalığı, parazit ve diğer sorunlar hastalarında vitamin B12'nin emilim bozukluğu eşlik edebilir. Bu nedenle bu hastalar vitamin B12 eksikliği açısından tetkik edilmelidir.

(Çölyak hastalığı bağırsaklardaki sindirimi sağlayan villus denilen yapıların bozulmasına sebep olan ve dolayısıyla da yiyeceklerdeki besinin emilmesini engelleyen ve ince bağırsakta hasarlar oluşturan bir sindirim hastalığıdır.)

<u>50 Yazılar</u>

Faydalanılan Kaynak:
Dr. Ülker ÇELİK, Çocuk Kan Hastalıkları Bilim Dalında Vitamin B12 Eksikliği Tanısıyla Takip Edilen Hastaların Retrospektif Olarak İncelenmesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı 272967-Uzmanlık Tezi Samsun Mart-2011

MİDE ÜLSERİ VE MİDE KANSERİ OLANLAR İÇİN GÖZDEN KAÇMIŞ FAYDALI BİR BİLGİ

VİTAMİN B12 EKSİKLİĞİ ETYOLOJİSİNDE HELİCOBACTER PYLORİ'NİN ROLÜ

Helicobacter pylori (Helikobakter pilori- Hp) mide ve duodenum'um çeşitli alanlarında yerleşen, gram (-), mikroaerofilik bir bakteridir. Yerleştiği yerlerde kronik enflamasyona neden olur. Bu kronik enflamasyon sonucunda duedenum ülseri, mide ülseri ve mide kanseri gelişebilir.

Önceleri Campylobacter pylori olarak adlandırılan bu bakteri, yapılan birçok araştırmanın sonucunda 1989 yılında Camplobacter ailesine ait olmadığına karar verilmiş ve kendi adıyla anılan Helicobakter ailesine taşınmıştır. Dünya'da insanların %50'sinden fazlasının üst gastrointestinal bölgede H. pylori taşımaktadır. Enfeksiyon gelişmekte olan ülkelerde daha sık görülmektedir. Bununla beraber, H. pylori ile enfekte insanların %80'den fazlası asemptomatiktir.

İşaret ve semptomları

Birçok kişi kronik H.pylori enfeksiyonu geçirse de herhangi bir semptom göstermez. Bazılarında ise mide ve duodenal ülserler de dahil olmak üzere birçok ciddi probleme neden olabilir. Ülserler çeşitli semptomlara neden olabilir veya hiçbir semptom göstermeyebilir. Sık görülen şikayetler; ağrı veya sızı (genellikle üst abdomende), şişlik, çok az yemek yedikten sonra dahi doyma hissi, iştah eksikliği, bulantı, kusma, koyu renkli gayta'dır. Bunlara ek olarak, kanamalı ülserler yorgunluk hissi ve düşük kan sayımına neden olabilir. [http://tr.wikipedia.org/wiki/Helicobacter_pylori]

Vitamin B12 Eksikliği Etyolojisinde Helicobacter Pylori'nin Rolü

Vitamin B12 eksikliği ve buna bağlı anemiler hematoloji polikliniklerine başvuran hastaların oldukça önemli bir grubunu oluşturmaktadır. Bu olgularda eğer vitamin B12 eksikliğinin nedeni ortadan kaldırılamıyorsa ömür boyu tedavi uygulanması gerekmektedir. Helicobacter pylori'de toplumda oldukça sık rastlanan bir enfeksiyondur ve birçok gastrik patolojiye (mideye ait, midevi hastalıklara) neden olmaktadır. Helicobacter pylori gibi tedavi edilebilir bir enfeksiyonun vitamin B12 eksikliğinin nedeni olup olmadığını ortaya koymak yapılan araştırmada çıkan sonuçlar şu şekildedir.

Yetişkinlerde megaloblastik aneminin en sık nedeni VitBi2 ve/veya folat eksikliğidir. Hp önemli bir gastrik patojen ve dünyada en sık görülen bakteriyel enfeksiyonlardan birisidir. Bugün Hp kronik yüzeyel gastritin nedeni ve atrofik gastrite yol açan önemli bir faktör olarak saptanmıştır.VitBi2 eksikliğinin etyolojisinde diğer faktörlerin yanı sura Hp enfeksiyonu ve neden olduğu gastrik patolojinin de rolü olabileceği düşünülmüştür. Çalışılmada 421 VitB12 eksikliği olgusunda gerçekleştirildi. Tüm olgulara gastroskopi ve gastrik patolojik inceleme yapıldı.241(%57,24) olguda Hp(+) olarak saptandı. Hp(+) olguların 77'sinde(%31,95) eradikasyon tedavisiyle anemi ve VitB 12 düzeyleri normale döndü. Sonuç olarak Hp, VitBi2 eksikliği etyolojisinde tedavi edilebilir bir neden olarak görülmektedir.

Kaynak:

Tbp.Kd.Yzb. Kürşad KAPTAN, Vitamin B12 Eksikliği Etyolojisinde Helicobacter Pylori'nin Rolü Genelkurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Askeri Tıp Fakültesi Hematoloji Bilim Dalı Başkanlığı, 60277 Uzmanlık Tezi, Ankara, 1997

VİTAMİNLER

Soruyorum size;

Doktorlar birçok hastalığa hemen ilaç vereceklerine hastalarına onun yerine Megavitamin tavsiyesi veya takviyesi yapsalardı milletimiz daha sağlıklı mı olurdu?

Unutmadan söyleyeyim vitaminler reçete ile satılmıyor. Paranızla alacaksınız. Yan etkisi çok olan ilaçlar reçete ile bedava verilirken yan etkisi çok az olan vitaminler para ile satılıyor.

Bir tezat mı var?

Bu işten kimler ne kazanıyor, demek içimi yiyip bitiriyor.

Yüksek yapılı organizmaların yaşamlarını sürdürebilmeleri için yalnızca karbohidrat, protein ve yağ gibi makromolekülleri almaları yeterli değildir. Bu moleküllerin kullanılabilmeleri ve bazı özgül işlevleri için vitamin gibi yardımcı maddelere gereksinimleri vardır.

Vitaminler, organizmanın büyüme, üreme ve organ işlevlerinin sürdürülebilmesi için diyetle miligram ya da mikrogram seviyesinde mutlaka dışarıdan alınması gereken organik bileşiklerdir Vitaminler olmaksızın enzimlerin büyük bir bölümü katalitik işlevlerini yerine getiremez ve inaktif durumda kalırlar.

Günümüzde vitaminlerle doğrudan ilişkili 100'den fazla hastalık bilinmektedir. Bu yüzden vitamin eksikliklerinde çeşitli ciddi bozukluklar görülebilmektedir. Öte yandan herhangi bir hastalık olmaksızın memeli organizmasındaki bir çok metabolik olayın optimum düzeyde yürütülebilmesinde de vitaminlerin önemli rol oynadığı görülür.

Güvercinlerde beriberi hastalığının besinlerle tedavi edildiğini belirleyen **Polonyalı kimyacı 1911** yılında vitamin kelimesini ilk kez kullanmıştır**."Vita"** Latince, hayat anlamında, **"amin"** son eki ile de amin sözcüğü kastedilir, yani vitaminler yaşam için gerekli aminlerdir. Daha sonra çok sayıda amin yapısında olmayan vitamin bulunmasına rağmen isim aynı kalmıştır.

Vitaminler organizmadaki biyokimyasal reaksiyonların hızlı ve düzenli olarak yürümesi için çok az miktarları yeterli olan ve genelde organizmanın sentezini yeterli miktarda yapamadığı, dışardan alınması zorunlu olan organik bileşiklerdir .

Vitaminlerin yapılarının ve vücuttaki fonksiyonlarının birbirinden çok farklı oluşları, gıdalarda eser miktarda bulunmaları ve ısı, ışık oksidasyon gibi dış etmenlerden aşırı derecede etkilenmeleri nedeniyle tayinleri oldukça zor, karmaşık ve zaman alıcıdır. **Normal beslenme koşullarında vitamin eksikliğinin ortaya çıkması söz konusu değildir. Bu daima tek yönlü beslenmenin bir sonucudur.**

Vitaminler lipofil veya hidrofil olmalarına göre yağda çözünenler ve suda çözünenler diye iki grupta incelenir. Bu sınıflandırma hangi tür besin maddelerinin söz konusu vitamini yüksek konsantrasyonda içerdiği hakkında fikir vermesi bakımından da önemlidir. Suda çözüneneler hakkında bilgi verelim.

Suda çözünen vitaminler

Tiamin (B1), Riboflavin (B2), Niasinamid (B3), Pantotenik asit (B5), Piridoksin (B6), Biotin (B7), Folik asit (B9), CN-Cbl (B12) ve Askorbik asit (C) dir.

Tiamin (B1)

Tiaminin kimyasal yapısıve fonksiyonu İlk keşfedilen B vitaminidir. 1936 yılında R.R.Williams tarafından kimyasal yapısı ve sentezi gerçekleştirilmiş ve tiamin adı verilmiştir. Tiamin pirimidinin metil köprüsü ile tiazol grubuna bağlanmasıile oluşmuştur. Pirimidin ve tiazol gruplarını bağlayan metil köprüsü oldukça zayıftır. Özellikle alkali çözeltide ısıtılırsa bu köprü vitamin özelliğini yitirir.

B vitaminleri sinir sisteminin sağlığı ve normal fonksiyonu için çok önemlidir.

B1vitaminin etkileri; koenzim gibi hareket ederek vücutta önemli görevler yapar. Başta glikoz olmak üzere karbonhidrat metabolizmasında rol alarak enerji üretimine katılır. Bunu özellikle hücresel düzeyde gerçekleştirir. Etanolün su ve karbondioksite dönüşümünü sağlar. Yağ asitlerinin ve sterol denen maddelerin üretimine katılır. Bu yolla besinlerle alınan karbonhidratların gereğinde kullanılmak üzere yağa çevrilerek depolanmasını sağlar.

Sinir sisteminin işlemesine yardımcı olur. Bunu sinirsel iletide önemli görevi olan asetil kolin maddesinin üretimindeki rolü ile yapar. Mide, kalp ve bağırsakların adalelerinin çalışmasına etkisi vardır. Büyümeye etkilidir. Zihin faaliyetlerine olumlu katkısıvardır. Özellikle öğrenme üzerine yararlıdır. Damar duvarına yağların yapışmasını engelleyerek damar sertliği (=atheroskleroz) oluşumunu önler. Tiaminin kaynakları ve günlük gerekli miktarları Tiamin bitkilerde serbest, hayvanlarda ise pirofosfat veya proteine bağlı olarak bulunur.

Tiamin bitkiler tarafından sentezlenir. Mikroorganizmaların bir kısmı ve hayvanların bağırsaklarında bakteriler tarafından da sentezlenebilir. B1vitamini en çok bitki tohumlarında bulunur. Ancak bu buğday, pirinç, arpa gibi tohumlar terbiye edilip kabuklarından ayrılırsa B1 vitamin içeriklerini büyük ölçüde kaybederler.

Bakla, nohut, fasulye gibi baklagiller, ıspanak, patates, bezelye, soya fasulyesi, yerfıstığı, portakal B1vitamin içeriği olarak zengindir. Hayvansal besinlerde de yeterince vardır. Yumurta sarısı, balık, karaciğer, kümes hayvanlarının eti örnek verilebilir.

Tiaminin gereksinmesi enerji tüketimi ile ilgilidir. Bu alanda yapılan araştırma sonuçları günlük alınan 0,27–0,33 mg/1000 kalori tiaminin yetersizlik belirtilerini önlediğini göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü ise (WHO) bireysel ayrıcalıklarıda düşünerek günlük 0,4 mg/1000 kalori tiamin alınmasını salık vermiştir. Enerji sınırlı diyette günlük alım en az 1 mg olmalıdır.

B1 vitamini eksikliğinde;

ruhsal sorunlar, depresyon, sıkıntı, isteksizlik, gerginlik, konsantrasyon zorluğu, halsizlik, yorgunluk hali, kuvvetsizlik, adale ağrıları, iştahsızlık, karın ağrısı, kabızlık gibi sindirim sorunları, kalp ritminde yavaşlama ve göğüs ağrısı yakınmalarıoluşur. Eksiklik arttıkça kalp ritmi düzensizlikleri, ayaklarda iğne batmasıhissi, duyu kayıplarıile adalelerde hassaslaşma ve incelmeler ortaya çıkar. Göz sinirinin etkilenmesi ile görme bozulur. Eksikliği dokular tarafından bazı amino asitlerin ve piruvatın kullanımının azalmasına neden olur fakat yağ kullanımı artar. Merkezi sinir sistemi enerji ihtiyacını karbonhidrat metabolizmasından karşıladığı için tiamin eksikliğinde en çok etkilenen merkezi sinir sistemidir.

Nöronlardakromatoliz görülme riski yükselir. Aynızamanda nöron aksonlarını saran miyelin tabakasının aşınmasına ve yok olmasına neden olabilir. Refleks kaybı, adale zayıflaması, kanda piruvat fazlalığı, iştah kaybıve unutkanlık gibi fizyolojik bozukluklar görülür.

Beriberi hastalığına yol açar. Beriberi hastalığının 4 tipi vardır. **Bebeklik, yaş, kuru ve alkolik beriberi.** Bebeklerde büyüme durur, ince tiz sesli bir ağlama ve kalp çarpıntıları meydana gelir. Yaş tipi ayak ve bacaklardan vücuda ilerleyen şişme (=ödem) ve kalp yetersizliği ile seyreder. Kuru tipi ise kilo kaybı, adalelerin incelmesi ve sinirlerin dejenere olmasına yol açar. Alkolik tipine Wernicke-Korsakof Sendromu da denilir. Beyin ile adaleleri tutarak yürüyememe, hafıza kaybı ve kişilik değişikliği yapar. Bu hastalık tedavi edilmediğinde ölümle sonuçlanır.

B1vitaminin tedavide kullanımı;

zona hastalığında, şeker hastalarının duyusal kusurlarının (Neuropathy) tedavisinde, ameliyat sonrasıağrıgiderilmesinde, alkolik kişilerde kalp çalışmasının desteklenmesinde, araç tutmalarında, mide asidi üretimine etkisi nedeniyle değişik nedenlere bağlıbulantılarda ve sindirim şikayetlerinde, huzursuz, morali bozuk ve depresif ruh halinde kullanılmaktadır (Depeint et al., 2006). Bazıdurumlarda B1vitamini ihtiyacıartabilir. Yoğun stres altında olmak, ateşli hastalıklar, ishal, ameliyat öncesi ve sonrası, sigara, alkol, 7 çay, kahve tüketimi, gebelik, emzirme, ilaç kullanımıgibi durumlarda alınmasıgereken miktarlar daha fazla olmaktadır. B1vitamini suda kolay çözülür. Asit ortama ve ısıya dayanıklıdır. Ancak alkali ortamda ısıya duyarlıdır. Alkali konup yumuşatılarak pişirilen etlerde ve sodyum bikarbonat koyularak pişirilen pastalarda önemli ölçüde B1 vitamini kaybıolur. Enzime bağlıform serbest formdan daha da kararsızdır .

Riboflavinin (B2)

Riboflavinin kimyasal yapısı ve fonksiyonu 1935 yılında süt, karaciğer, yumurta ve yeşil bitkilerde sarı-yeşil fluoresans veren bir öğenin olduğu görülmüştür. Bunlardan yumurta akından ayrılana "ovaflavin" sütten ayrılana "laktoflavin" adı verilmiştir.

Aynı yıllarda bira mayasında bulunan bu öğeye Warburg ve Christian sarı enzim adını vermişlerdir. 1938 yılında, bu öğelerin hepsinin aynı olduğu ortaya konmuşve Karrer tarafından "riboflavin" adı verilmiştir. Riboflavinin yapısında riboz ve flavin bulunmaktadır.

Riboflavin, protein, yağ, karbonhidrat ve nükleik asit metabolizması için gerekli bir koenzimdir. Sitrat çevriminde süksinatın fumarata dönüşmesinde görev alır. Aldehid dehidrogenaz enzimi için riboflavin yardımcı enzimdir. Bu tepkimelerde aldehidler asitlereokside olur. Yağ metabolizmasında acil CoA dehidrogenaz enzimlerinin çalışmasına yardım eder.

B2vitamini insan vücudu için çok önemlidir.

Yiyeceklerdeki protein ve yağlardan enerji sağlanmasına yardım eder. Derinin sağlıklı olması ve dokularının tamiri için gereklidir. Kırmızı kan hücrelerinin oluşumu ve vücudun savunma sisteminin önemli bir parçası olan antikorların üretilebilmesi için gereklidir. Karbonhidrat, protein, yağ metabolizması, demir ve B6vitamininin emilebilmesi için gerekli olan bir vitamindir.

B2vitamini; Triptofandan niasinin oluşması için gereklidir. A vitamini ile birlikte B2 vitamini vücudun iç yüzeylerinin ve sindirim sistemi organlarının yüzeylerinin sağlıklı olabilmesi için şarttır. Oksijen kullanımını kolaylaştırarak deri, saç ve tırnakların sağlıklı olmasını, ağız ve dilde ağrının giderilmesini sağlar. Kepek oluşumunu önler. Göz için katarakt tedavisinde kullanılır

Riboflavinin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

Bitkiler riboflavin sentezler. Genç bitkilerde yaşlılardan daha çok riboflavin bulunur. Yapraklardaki riboflavin yoğunluğu tohumlardan daha yüksektir. Maya ve küflerin birçoğu riboflavin sentezleyebilir ama hayvanlar yapamaz. Ancak hayvanların bağırsaklarında bulunan bakteriler tarafından sentezlenebilir. Bitki ve hayvan dokularında riboflavin serbest halde bulunabildiği gibi fosforik asit ve adenine bağlı olarak da bulunur .

B2vitamini için en zengin kaynak süt ve süt ürünleridir. Ayrıca et, karaciğer, böbrek, yumurta, domates ve yeşil sebzelerde bulunur.

Riboflavin normal koşullarda oldukça kararlıdır. B2 vitamini suda kolay çözülür. Işık karşısında dayanıksız, asit ortama ve ısıya dayanıklıdır. Ancak alkali ortamda ısıya duyarlıdır .

B2 vitamini eksikliğinde; idrardaki riboflavin miktarının 50 µg/24 saat, kırmızı kan hücrelerindeki miktarının 8 µg/100ml düzeyine düşmesi, yetersizliğine bağlı klinik belirtilerin başlangıcı sayılmaktadır. **Riboflavinsiz diyet alan bir kişide lezyonlar üç ay içinde gelişmektedir.**

Riboflavin yetersizliğine bağlı dudaklarda "çeliozis', angular stomatit, papilla atrofisi, göz damarlarında genişleme (kırmızıgöz), yanma, görme zorluğu, sinir sistemi bozuklukları, antikor oluşumunda azalma olur.

İnsanda seboreik dermatit (deri iltihabı), atrofik dil iltihabıoluşur. Riboflavin eksikliği yüksek riboflavin içeren süt, karaciğer, et, yumurta ve yeşil yapraklısebzeler gibi besin kaynaklarıyla tedavi edilebilir. Günde 10–15 mg riboflavin verilerek deri lezyonlarının iyileştiği görülünceye kadar tedavi devam eder.

Riboflavinin damar yolu ile verilmesine ancak sindirim sisteminin ciddi hastalıklarında gerek olabilir. Riboflavin sulu çözeltilerde sınırlı çözünürlüğe sahiptir, büyük oranda yıkılır. Riboflavin methemoglobinemi, piruvat kinaz eksikliği gibi defektler de yüksek dozda kullanılır.

Niasinin (B3)

Niasinin kimyasal yapısıve fonksiyonu Niasin B3 vitamini olarak da bilinir ve sindirim için gerekli olan hidroklorik asit üretimi için olduğu gibi, protein, yağ ve karbonhidrat metabolizması için de tüm insanlar tarafından gereksinim duyulan zorunlu bir vitamindir.

Niasin, midede asit üretimi için gerekli olmasının yanı sıra karbonhidrat, yağ ve proteinlerin sindirilmesine, kan dolaşımına, cilt sağlığıve sinir sisteminin işlevlerinin yapılabilmesine yardımcı olur. Beyinde yüksek fonksiyonlarda ve kavrama yeteneğinin sağlanmasında görev alır.

Şizofreni, otizm,depresyon, hipoglisemi, şeker hastalığı, eklemromatizması için tedavi amaçlı kullanılmaktadır. İnsülin sentezinde gereklidir. Kolesterol vetrigliserid düşürülmesi ve alkolizmin tedavisinde kullanılmaktadır. Ayrıca damarlara etkisi nedeniyle arteriyosklerozda, migrende ve bazınörolojik hastalıklarda da tedavi aracı olarak kullanılır.

Niasinin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

Niasin insan organizmasında triptofandan sentezlenebilir. Fakat bilindiği gibi triptofan esansiyel bir amino asitdir ve özellikle bitkisel gıdalarda oranı düşüktür.

Niasin suda kolay çözülür. Işığa, ısıya ve oksidasyona karşı dayanıklıdır. Nötral asit ve alkali çözeltilerde kaynatılınca vitamin özelliğini kaybetmez. **Niasin diğer B vitaminleri gibi tahıl kabuklarında boldur.**

En yüksek oranda bira mayasında bulunur. Buğday, bulgur, pirinç, nohut, fasulye, mercimek, karnabahar, havuç, yerfıstığı, ceviz ve fındık, bazı yeşil sebzeler, kahve, çavdar, patates, domates ve mısır nişastasında bol bulunur.

Hayvani besinlerde de vardır. Sığır ciğeri, böbrek, kalp, peynir, yumurta, kümes hayvanları, balık, sütte bulunur.

Vitamin eksikliğinde;

Pellegra hastalığı görülür. **Pellegra deri, sindirim sistemi veya merkezi sinir sistemi semptomları ile karakterize edilmektedir.** Derinin güneş gören yerlerinde simetrik lezyonlar oluşur. Bu lezyonlar daha sonra siyah renge dönüşür. Döküntü oluşur ve skar dokusu gelişir. Mukokutanöz membranlarda yaralar, dilde kabarma, bulantı ve kusma görülür. İshal gelişir.

Pellegra; 3 D hastalığı(dermatit, diyare, demans) olarak da bilinir.

Santral sinir sistemi semptomlarıolarak başağrısı, uykusuzluk, depresyon, baş dönmesi, hatırlama güçlüğü ortaya çıkar. Pellegra hastalığında hastaya niasin verildiği zaman 24 saat içinde hızla düzelme olur. Triptofanın niasine dönüşümünün bozulmasında dermatit, ışık duyarlılığı ve psikiyatrik değişikliklerle tanımlanan **Hartnup Hastalığı** oluşmaktadır. Nikotinamid hemen hemen hiç toksisite olmaksızın kullanılır. Lipid bozukluğunun tedavisinde 3 g veya daha fazla niasin kullanıldığında en sık görülen yan etki damar genişlemesine bağlıyüzde kızarmadır. Bir tablet aspirin eklemek bunu tedavi eder.

Niasinin diğer yan etkileri derinin renginde artma, kuruma ve karın ağrısıdır. Hepatotoksisite, hiperüremi ve glikoz intoleransı görülebilir. Nikotinik asid verilmesi kesildiğinde biyokimyasal ve histolojik bulgular normale döner. Yüksek doz hatta bazen 75 mg ve üzerindeki dozlarda da allerjik reaksiyonlar gelişebilir.

Niasin Flaşı olarak bilinen yüz, göğüs ve kollarda kaşıntı, karıncalanma ve yanma hissi ve kızarıklığa neden olabilir. Bu durum, zararsızdır ve 20–60 dakika içinde geçer. Çok yüksek doz niasin alınmışsa hızlıbir şekilde birkaç bardak su içilmesi reaksiyon gelişimini önler. Niasinin güvenli kullanım düzeyi kişiden kişiye farklılıklar gösterir. Gebelerde yüksek doz da kullanılmamalıdır. Saf niasin ayrıca mide ülseri, gut, glokom, karaciğer hastaları için sağlık problemlerine yol açabilir.

Bazı hastalıklarda günlük 200–1000 mg dozlarda tedavi amaçlı kullanılabilmektedir. 1000 mg/gün ve üzeri doz niasin alınmamalıdır. Bu dozda niasin doktor kontrolünde kullanılmalıdır. Genellikle günlük 150 mg'a kadar güvenli kullanılabilir. Bazı yayınlarda 450 mg/gün doza kadar niasin güvenli kabul edilmektedir.

Folik asit (B9)

Folik asit B grubundan bir vitamindir. Yeşil yapraklarda yaygın olarak bulunduğu için bu ad verilmiştir. Mitchell ve arkadaşlarıbu vitamini 1941 yılında ıspanak yapraklarından keşfettiler.

DNA ve alyuvar oluşumu, amino asit metabolizması, sinir sisteminin gelişimi ve işlevi, hücre büyümesi ve yenilenmesi için zorunludur. Kalp-damar hastalıkları riskini, tümör oluşumunu ve damar sertliğini önler.

Folik asitin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

Folik asit portakal sarısı renginde bir katıdır. Isıtmakla erimez. fakat 250˚C'de esmerleşerek bozunur. Serbest asit halinde az, sodyum tuzu halinde suda çok çözünür. Bazik ve nötr çözeltilerinde ısıya pek dayanıklı değildir. **Folik asit en fazla yapraklı yeşil sebzeler, bira mayası, karaciğer, böbrek, yumurta, zarı alınmamış tahıllar, ceviz, badem, fındık, fıstık, mercimek, ıspanak, yonca, mavi-yeşil alg, maydanoz, nane, baklagiller ve tohumlu gıdalarda bulunur ve insanlarda sentez edilememektedir**.

Yetişkinlerde folik asit gereksinimi günlük 400 µg dır. Gebelik ve emzirme süresinde 400–800 µg'a gereksinim vardır.

Folat, ince bağırsak epitelinde bulunan bir karboksipeptidaz enziminin yardımıyla, besinlerde bulunan poliglutamil şeklindeki folatlar parçalanarak serbest folat şeklinde ince bağırsakların üst kısımlarında emilir. Bazı değişikliğe uğrayarak kanda metil tetrahidrofolat şeklinde bulunur. Karaciğerde de bu şekilde depo edilir.

Folat eksikliğinde; büyümede yavaşlama, sinirlerde yıpranma, iştahsızlık, hazımsızlık, kısırlık ve megaloblastik anemi görülmektedir.

Eritropoitik stem hücrelerde pürinve timidin sentezinin azalmasına bağlı olarak DNA sentezinin yavaşlaması, hücre bölünmesini etkilemektedir. DNA yapısında yer alan timidilik asitin sentezinde çok önemli bir koenzim olan tetrahidrofolatın folik asitten oluşumunda görevli dihidrofolat redüktaz, bir folat analoğu olan metotreksat ile inhibe olmaktadır. **Metotreksat, DNA replikasyonunu inhibe ettiği için lösemi tedavisinde kullanılmaktadır.** P-Aminobenzoik asitin yapısal analogları olan sülfanilamid ve türevleri, folik asit sentezini engelleyerek DNA ve RNA replikasyonu için gerekli olan nükleik asitlerin sentezini inhibe etmektedir.

Memelilerde folik asit sentez edilemediği için sulfa ilaçları, insanlarda DNA ve RNA sentezini etkilememektedir.

Pantotenik asit (B5)

Pantotenik asit,açil taşıyıcı proteinlerin yapısında bulunan koenzimA (CoA) molekülünün bileşenidir. Pirüvat dehidrogenaz ve sitrat sentaz enzimlerinin katalizlediği tepkimelerde kullanılan CoA, açil grup taşıyıcısıdır. Pantotenik asit, yağasit sentaz enziminin yapısında yer almaktadır. Koenzim A sterollerin, kısmen adrenal hormonların düzenlenmesi için gereklidir. Aynı zamanda asetilkolin sentezi için esansiyeldir. Bilindiği gibi asetilkolin önemli bir nörotransmitterdir

Pantotenik asit; protein, yağve karbonhidrat metabolizmasında görev alır. Besinsel bu etkisinin yanı sıra deri, saç ve epitel dokuların sağlıklı olmasıve sağlıklıkalmasıiçin gereklidir. Antistres vitamini olarak da bilinir. Çünkü böbreküstü bezlerinde steroid ve kortizon üretiminde önemli görevleri vardır. Stresin vücuda olan etkilerini önlemek için görev yapar.

Hayati organlarda yoğunlaşarak vücuda stresli ortamlarda yardımcı olur. Bazı uzmanlar bu vitamininin, depresyon tedavisinde yararı olduğunu düşünmektedir.

Pantotenik asitin kaynaklarıve günlük gerekli miktarları Pantotenik asit, en çok bira mayası, taze sebzeler, meyve, pirinç, hububatlarda, çavdar unu ve buğdayda bulunmaktadır. Hayvansal besinlerde et, karaciğer, kalp, beyin, böbrek, balık, yumurta beyazıve sütte bulunur. Oldukça kararlı bir vitamindir.

Pantotenik asit kullanımı güvenlidir. Kolay tolere edilir. Güvenlik sınırı tanımlanmamıştır. 10 g gibi çok yüksek dozlarında sindirim sistemi bozuklukları, ishal, su dengesizliği gözlenir. Günlük önerilen dozu 6 mg dır. Ancak 500 mg/gün doza dek emniyetle kullanılabilmektedir. Tüm besin maddelerinde bulunduğu için pantotenik asit eksikliği çok nadirdir.

Diğer B vitamin eksikliklerinde olduğunun aksine; eksiklik belirtilerinin ne olduğu tam olarak tespit edilmiş değildir. Yorgunluk, halsizlik, başağrısı, romatizmal hastalıklar, hormon ve metabolizma zayıflığı, mukoza zarı bozukluğu, saçların zayıflaması, adalelerde 18 kramplar, mide ve bağırsak rahatsızlıkları en belirgin bulgulardandır

Piridoksinin (B6)

B6 vitamin aktivitesine sahip ana madde piridoksindir. Ancak piridoksal ve piridoksamin de aynı aktiviteyi gösterir. Merkezi sinir sistemi ile ilgili olarakta glutamik asitin γ-Aminobutirik asite (GABA) ve Dopa'nın dopamin'e dönüşmesi reaksiyonlarında, hemoglobin yapısında yer alan hem sentezi için de gerekli bir maddedir. Porfirin yapımında önemli olan süksinilglisinin, delta aminolevülenik aside dekarboksile olmasını katalizler. **Eksikliğinin insanlarda hipokrom mikrositer anemiye neden olması bundandır** .

Linoleikasidin araşidonik aside çevrilmesinde bir koenzimgibi etki eder. Hücre zarlarından sadece aminoasitlerin ve bazı metal iyonların, birbiriyle şelat kompleksleri oluşturarak geçmelerini sağlar. Bağışıklık sistemi, böbrek ve kalp fonksiyonları için yardımcıdır. Büyüme ve hücre çoğalmasında rol oynayan nükleik asitler için gereklidir.

B6 vitamin formlarının çoğu yakın ultraviyole ışınlarda kararsızdır. B6 vitamini suda ve alkolde kolay çözülür. Kristal formda asit ve alkalilere çok dayanıklıdır.

B6Vitamini, ince barğırsaklardan % 70 kadarı emilir. Fosforile formunun emilimi yavaştır.

B6vitamini; fiziksel ve zihinsel olarak gerekli bir vitamindir. En önemli besin öğesi olmasıyla birlikte pek çok gıda maddesinde bulunması nedeniyle kolayca elde edilebilir.

B6vitamini en çok bira mayası, bezelye, ceviz, yerfıstığı, ayçekirdeği, havuç, buğday ve bulgur da yüksek olarak hububatlarda bulunmaktadır. Daha az miktarlarda da olsa; fasulye, karnabahar, muz, üzümde de vardır. Hayvani besinlerde ise tavuk, sığır ve dana etleri, karaciğer, böbrek, balık (alabalık, sombalığı), yumurta sarısında B6vitamini boldur. Besinlerle alınan protein miktarına paralel olarak B6vitamin gereksinmesi de artmaktadır. 100 g protein için 0,6–1,2 mg alınması uygundur.

B6 vitamininin eksikliğinde;

Çevresel sinirlerde iltihaplanma (Nevrit), duyu kusurları, koordinasyon bozuklukları, dalgınlık, uykusuzluk, bebeklerde erişkinlere oranla daha sık olarak konvülziyon (havale), kansızlık (anemi), huzursuzluk, sinirlilik, depresyon gibi ruhsal sorunlar, migren tipi başağrısı, ciltte kuruluk, kaşıntı, göz ve ağız çevresinde deri çatlamaları, görme problemleri, hamilelik döneminde vücutta su tutulması ile sabahları artan bulantı ve kusma gibi sindirim sitemi şikayetleri görülür.

Hamileliğin ilerleyen aylarında tansiyon artışı, ödem ve reflekslerin şiddetlenmesinin B6vitamini ile ilişkisi uzun yıllardır bilinen ve tartışılan bir konudur. Sık enfeksiyonlara yakalanma, uyuşukluk, adale zayıflığı ve krampları oluşabilir.

B6vitamin fazlalığı; toksik olmaması ve vücutta depolanmaması nedeniyle fazlalık arazları oluşmaz. Fakat yine de bir süre yüksek doz (2–10 g) düzenli alındığında sinir sistemi sorunlarına yol açabilir. Bu vitamin; gebelikte ortaya çıkan şeker hastalığı, sıvı tutulumu ve ruhsal gerginlik durumunda, bebeklikte proteinden zengin beslenmeye ek olarak kasılma ve havalelerin engellenmesi için, bazı ilaçların (tüberküloz, doğumkontrol gibi) yanında olumsuz etkileri önleme için, Nevrit denilen sinir iltihaplarında, bir çok ruhsal şikayetlerin tedavisinde, kansızlık için, kusmaları önlemek amacıyla, hormonal hastalıklarda (galaktoreamenore), şeker hastalarında, eklem ve kalp sorunlarında B6vitamini kullanılmaktadır.

Biotinin (B7)

Biotin H vitamini veya B7 vitamini olarak da adlandırılır.

Biotin çeşitli bakterilerde ve yüksek bitkilerde, ayrıca simbiotik mikroorganizmalar tarafından hayvanların bağırsaklarında sentezlenir ve bağırsaktan doğrudan absorblanır. Biotin, karboksilasyon tepkimelerinde karboksil grubu taşıyıcısı olarak görev yapmaktadır. Bu nedenle glukoneojenez ve yağ sentezinde çok önemli bir role sahiptir. Hayvan hücrelerinde Asetil CoA karboksilaz, piruvat karboksilaz,propionil CoA karboksilaz ve β- metilkrotonil Co A karboksilazlar bulunur. Purin biyosentezi ve bazı amino asitlerin degradasyonunda da biotin görev alır.

Biotin özellikle sinir dokusunun tam ve doğru fonksiyon göstermesi için çok önemlidir. Düşük karboksilaz aktivitesi protein ve RNA sentezinin inhibisyonu ve azalan antibadi üretimi etkisi yaratır

Biotinin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

Biotin bazı besinlerde serbest formda(sebze, meyve ve sütte) bazılarında ise proteine bağlı formda (tohumlar) bulunur. Biotinin günlük alınması gereken miktar 30 µg/gün'dür. Vitamin eksikliği biotinil enzimlerin katalitik aktivitesinin azalmasına neden olur. Klinik semptomlarda esas olarak nörolojik ve dermatolojik etkileri görülür. Eksikliğinin ortaya çıktığı durumlarda, halsizlik, iştahsızlık, adale incelmesi ve ağrıları, kuru, pullu ve hassas bir cilt, kansızlık ve kalp sorunları, saçlarda beyazlama ve dökülme, kan kolesterol seviyesinde artma ve gözlerde kızarma görülür. Biotinin fazla alınması toksik özelliği olmadığından aşırı alımında yan etkileri yoktur.

Yeni doğmuş bebekler, 60 yaşüstü yaşlılar, metabolizma sorunları olanlar ve diyaliz makinesine bağlı olan kişilerin biotin vitaminine gereksinimi yüksektir.

Askorbikasitin (C)

Kimyasal yapı bakımından monosakkaridlere benzer. C vitamini hidroksilasyon tepkimelerinde koenzim olarak kullanılmaktadır. **Vitaminlerin içinde en kararsızıdır ve oksijene duyarlıdır. Isı, ışık ve hava ile vitaminin etkisi kaybolur.**

Askorbikasitin yapısı Kollagen proteinlerin düzenlenmesi için C vitaminine ihtiyaç vardır. Vücut enfeksiyonlarında bakterial toksinler ve virüslerden vücudu korumada etkilidir. **Kan kolesterol düzeyini düşürür.** Safra üretimini arttırır. T- lenfosit sistemlerini kuvvetlendirir. Folinik asitin folik aside dönüşümünü sağlar. Antioksidan vitaminlerden biri olan C vitamini, koroner kalp hastalıkları ve kanser gibi bazı hastalıkların riskini azaltmaktadır. Normal metabolizma olayları sırasında veya

güneş ışığı, ozon, sigara dumanı ve diğer çevresel kirlilikler nedeni ile oluşabilen oksijen radikalleri membran lipidlerine, proteinlere, hücresel DNA yapısına zarar verebilmektedir.

Askorbik asitin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

Bitkilerde glukozdan sentez edilebilen C vitaminin sentezi, insanlarda yapılamamaktadır. **C vitamini meyve ve sebzelerde oldukça bol miktarda bulunur.** Tüm canlı dokularda mevcut olup redoks reaksiyonlarında rol oynar. İnce bağırsaktan çok kolay absorblanır. C vitamini dokuda depolanamaz fakat genellikle vücutta doğrudan dağılır.

Eksikliğinde kollagen yapısındaki prolinlerin hidroksilasyonunun yetersizliği sonucu skorbut hastalığı görülmektedir.

Skorbut hastalığının belirtileri; halsizlik, kolayca kanayan dişetleri, ciltte morluklar, eklemlerde ağrıdır. **Ağır skorbut günde 50-100 mg C vitamini ile engellenebilir**

CN-Cbl B12 Vitamini

B12vitamini 1948 yılında karaciğerden, içinde fosfor ve kobalt bulunan kırmızı bir kristal bileşik olarak izole edilmiştir. B12porfirine benzeyen korrinoid sınıfı bir maddedir. Porfirin halkasından farkı, iki pirol halkasının direk birbirine bağlı olmasıdır.

B12vitamini insan vücudu için çok önemlidir. Kırmızı kan hücrelerinin rejenerasyonu ve düzenlenmesi, böylece aneminin önlenmesine yardımcı olur. Karbonhidrat, protein ve yağ metabolizması için gereklidir ve sinir sisteminin sağlığını korur. Çocuklarda büyümeye yardımcı olur. Enerjiyi arttırır. Kalsiyum absorbsiyonu için gereklidir. DNA sentezine yardımcı olur. İnsanların stresten kurtulmasına etki eder. Çiftlik hayvanlarındaki doğurganlık veriminin artışına yardımcıolur ve hastalıklarla mücadele eder, bağışıklık sistemini kuvvetlendirir .

B12bağlayıcıproteinler mide suyunda, süt, gözyaşı, plazma, tükürük gibi diğer vücut sıvılarında bulunur.

B12vitamini'nin kaynakları ve günlük gerekli miktarları

B12vitamini diğer B vitaminlerinden farklı olarak yüksek bitkiler tarafından sentezlenemez. Fakat bazı küfler ve birçok bakteriler tarafından sentezi mümkündür. Bu durum bağırsak bakterilerine kadar yayılmıştır. Bazı gevişgetiren hayvanların gastrointestinal bölgesinde B12sentezlendiği ve burada sentezlenen vitaminlerin kullanıldığı yolunda bulgular vardır.

İnsanlarda B12 vitaminin kaynağı beslenmedir. B12 vitamini karaciğer, böbrek, yumuşak et, balık, yumurta, süt ve peynirde büyük miktarda bulunur. Karaciğer ve böbrek gibi besinlerin 100 g'ında 100 µg'a kadar yükselir. Süt ürünlerinde ve yumurta gibi besinlerde 50–200 µg/100 g civarındadır. B12vitamininin eksikliğinde ise; pernisiöz anemi ve iştahsızlık görülür. Çocukların iyi büyüyememesi, zayıf kalmalarına neden olur. Yorgunluk, sinirlilik ve beyinde hasar yapar. Spinalcordun dejenerasyonuna yol açar, depresyon ve dengenin azalmasına neden olur.

Normal bir insanın ihtiyaç duyduğu vitamin B12miktarı kesin olarak bilinmemektedir. Amerikan Ulusal Araştırma Konseyi gıda ve beslenme kurulu, erişkin bir insan için günlük alınması gereken miktarı3 µg olarak kabul etmiştir. Dünya Sağlık Örgütü ise (WHO) 2 µg/gün'lük miktarın vitamin eksikliğini önleyeceği fakat depo edilmesi için yetersiz olduğunu, bebekler için 0,3 µg, çocuklar için 0,3–2 µg ve hamile hanımlar için 3 µg günlük B12vitaminine ihtiyaç olduğunu yayınlamıştır. B12vitamini diğer vitaminlere göre kolay depo edilebilir bir vitamindir. Fazla alınması halinde serum normal düzeyi korunur, fazla miktar başta karaciğer olmak üzere dokularda depo edilir. **Yaklaşık olarak toplam vücuttaki B12miktarının 1600 µg (500–4500)'i karaciğerde bulunur.** Geri kalan miktar diğer dokulara yayılmıştır. Erişkin bir insan için toplam vücuttaki miktarı otopsi materyali ile yapılan analizlerde 3900 µg (800–1100) izotop seyreltme ile 2500 µg (900–6000), kinetik izotop seyreltme

yöntemi ile 3000 µg olarak ölçülmüştür. Günde yaklaşık %0,1–0,2 oranında B12harcanır. Bu nedenle gerekli B12miktarının, beslenmeyle dışarıdan alınması gerekir.

Vitamin B12 kaynakları

En fazla "Yumuş akçalar, istridye, karışık türler, Karaciğer, sığır eti (kısık ateşte pişirilmiş)" bulunmaktadır.

Bu sayacaklarımızda ise yeteri kadar bulunmaktadır.

Alabalık ,
Somon,
Sığır eti, fileto (yağsız, kaynatılmış),
Hamburger Takviye edilmiş kahvaltılık tahıllar
Yoğurt (sade, kaymaksız),
Mezgit (pişirilmiş) ,
İstridye (kızartılmış)
Ton balığı (beyaz, suda konserve edilmiş)
Süt (1 su bardağı)
Yumurta (kaynatılmış)
Tavuk göğüs (ateş te kızartılmış , ½ göğüs)

Vitamin B12 Metabolizması Ve Fonksiyonları

Vitamin B12 nin metabolizması, hayvansal gıdalardan elde edilen ve proteinlere bağlı olarak alınan kobalaminin mideye girişi ile başlar. Metabolize olan kobalamin, DNA sentezi, homosisteinden metionin sentezi ve propionilin suksinil koenzime dönüştürülmesi gibi birçok biyokimyasal reaksiyonda kofaktör ve koenzimdir.

Vitamin B12 eksikliğinin geniş spektrumlu ve ciddi sonuçlara yol açmasının temel nedeni, B12 vitamininin monoaminlerin katabolizmasında anahtar role sahip olması ve yaşamın devamı için en önemli faaliyetler arasında yer alan DNA ve RNA yapımında görev almasıdır.

Vitamin B12 insanlarda iki temel enzimatik reaksiyonda gereklidir; bunlar metionin sentezi ve tek sayıda karbon atomu içeren yağ asitlerinden gelen metil malonil CoA'nın izomerizasyonudur. Bu vitamin eksikliğinde anormal yağ asitleri birikir ve sinir sistemi dahil olmak üzere hücrelerin membranlarında birleşirler. **Sinir sisteminde vitamin B12 etkilerinin çok geniş bir yelpaze oluşturmasının ve özellikle myelin üreten hücreleri daha çok ilgilendirmesinin bir nedeni budur.**

Vitamin B12 Eksikliğinde Görülen Klinik Bulgular

Vitamin B12 eksikliği hematolojik, nöropsikiyatrik, sindirim ve jinekolojik belirtilerle ilişkilidir .

Vitamin B12 eksikliğinde gastrointestinal sistem de etkilenir; normalde yenilenme hızı yüksek olan gastrointestinal epitelyal hücrelerde yenilenme güçlüğü görülür. Belirti ve bulgular arasında **iştahsızlık,** atrofik glossite bağlı **dilde ağrı ve kırmızılık, karın ağrısı, bulantı, kusma, dispepsi, mukokutanöz ülserler, sarılık, ishal ile barsak fonksiyonlarında değişiklikler sayılabilir**.

Bunların dışında **saçlarda erken beyazlaşma, taşikardi, konjestif kalp yetmezliği** görülebilir.

Vajinal mukoza atrofisi, **tekrarlayan düşükler**, hipofertilite, venöz tromboembolizm ve anjinanın vitamin B12 eksikliği ile ilişkisi halen araştırılmaktadır .

Vitamin B12 eksikliği bulunan annelerin bebeklerinde veya Imerslünd- Grasbeck sendromu, transkobalamin II eksikliği ve intrasellüler kobalamin bozuklukları gibi **herediter hastalığı bulunan bebeklerde anormal vitamin B12 metabolizması** oluşur. Uterusta kazanılan vitamin B12 depolan boşaldığında, gelişme gerili ği, letarji, zayıf beslenme, mental retardasyon, nöbetler, hiporefleksi, hipotoni, patolojik refleksler, koma, tremor ve myoklonus görülebilir.

Vitamin B12 Eksikliğinde Görülen Nöropsikiyatrik Bozukluklar

Vitamin B12 eksikliğinde görülen nörolojik bulgular, periferik ve optik sinirler, spinal kordun posterior ve lateral kolonları ve beyindeki patolojiye bağlanabilir.

Vitamin B12 eksikliği ile birlikte görülen nöropsikiyatrik değişiklikler paresteziler, bozulmuş vibrasyon, pozisyon, dokunma/ağrı duyulan, ataksi, idrar ve gaita inkontinansı, impotans, optik atrofi, **hafıza kaybı, demans ve hallusinasyon, kişilik değişiklikleri, depresyon ve davranış bozukluklarını** kapsayan çeşitli psikiyatrik bozukluklardır.

Vitamin B12 eksikliğinin klinik özellikleri **kuvvet kaybı, ağrılı dil ve paresteziden** oluşan klasik triaddan oluşabilmekteyse de bu bulgular genellikle başlıca belirtiler değildir.

Nörolojik bulguların başlangıcı, **subakut ve yavaş yavaş ilerleyen karakterdedir. Ancak özellikle nitrik oksit maruziyeti sonrası daha akut seyirler de tanımlanmıştır**.

1986 yılında Schilling nitrik oksit maruziyetinden 1-3 ay sonra parestezi ve el becerisinde zayıflık gelişen ve fark edilmeyen vitamin B12 eksikliği olan iki hasta tanımlamıştı .

1995 yılında Kinsella ve Green 70 yaşında bir erkekte nitrik oksit maruziyetinden 3 ay sonra **parestezi ve el sakarlığı** geliştiğini bildirmişlerdir .

Başlangıç **sıklıkla ayak başparmağı ve diğer parmak uçlarında soğuk hissi, uyuşma, gerilme ve nadiren iğneleyen ağrılarla** olmaktadır. Eş zamanlı kol ve bacak tutulumu sık değildir.

Paresteziler asendandır ve zaman zaman gövdeyi tutarak karın ve göğüste sıkışma hissine neden olur. Tedavi edilmemiş hastalarda ekstremite güçsüzlüğü ve ataksi gelişebilir. 1991 yılında Healton ve arkadaşları vitamin B12 eksikliği olan 143 hastanın ayrıntılı nörolojik değerlendirmesini yapmış ve hastaların % 74'ünün aşağıdaki nörolojik belirtilerle başvurduklarını saptamışlardır;

-% 33 hastada izole uyuşma ve parestezi -% 12 hastada yürüyüş bozuklukları -%3 hastada psikiyatrik ve kognitif belirtiler

-% 0.5 hastada görme ile ilgili belirtiler (Genellikle bilateral optik nöropatiye, nadir olarak da psödotümör serebri veya optik nörite ikincil olarak gelişen görme keskinliğinde subakut ve kademeli azalma)

-Nadir ortostatizm, cinsel disfonksiyon ve barsak ve mesane inkontinansını kapsayan otonomik bulgular

-Baş dönmesi ve bozulmuş tat ve koku duyusu gibi diğer belirtiler -Somatosensory evoked potentials (SSEP) kullanılarak saptanabilen asemptomatik nörolojik belirtiler

-Hastaların % 28 inde bulunan nörolojik olmayan ancak bazıları otonomik sinir sistemini yansıtan belirtiler;

-Anoreksi ve kilo kaybı gibi konstitusyonel semptomlar (% 50), tedavi ile düzelen düşük derecede ateş (% 33) ve halsizlik, yorgunluk gibi semptomlar

-Senkop, dispne, ortopne, çarpıntı ve anjinayı içeren kardiyovasküler semptomlar

-Retrosternal yanma, şişkinlik, konstipasyon, diyare, ağrılı dil ve erken doyma gibi gastrointestinal semptomlar.

Kranial ve periferik sinirlerin etkilenmesi ise, **tat, koku veya görme duyularında** anormalliklerin yanı sıra, tutulan siniri ilgilendiren alanlarda duyu veya kuvvet kayıplarıyla sonuçlanabilir.

Kranial sinir tutulumu açısından literatürde sıklıkla optik nöropati ile ilgili olgu sunumları vardır. Optik nöropatinin yanı sıra izole yukarı bakış paralizisinin vitamin B 12 eksikliğinin bir özelliği olabileceği de düşünülmüştür. **Vitamin B 12 eksikliğine bağlı duyu kayıplarından biri de işitme kaybıdır.** Gürültüye bağlı işitme kaybı olan hastalarda yapılan bir çalışmada vitamin B 12 düzeylerinin kontrol grubuna

göre anlamlı olarak düşük olduğu gösterilmiştir. Başka bir çalışmada ise yaşa bağlı işitme kaybı ile vitamin B 12 eksikliği arasında ilişki olabileceği belirtilmiştir. Tat ve koku duyu kayıpları ile ilgili bilgiler ise olgu sunumları ile sınırlıdır.

Vitamin B12 Eksikliğinin Tedavisi

İlk kez 1948 yılında Karl Folkers ve arkadaşları tarafından tanımlanan vitamin B 12 eksikliğinin klasik tedavisi kristalin vitamin B 12 enjeksiyonlarıdır.

Parenteral tedavide tavsiye edilen uygulama 1000 |ig kobalaminin bir hafta boyunca günde bir kez, daha sonra bir ay boyunca haftada bir kez ve sonrasında hayat boyu ayda bir kez intramuskuler enjeksiyondur. Nutrisyonel eksiklik dışındaki diğer nedenlere ikincil vitamin B12 eksikliği durumlarında oral veya nazal gibi alternatif uygulama yolları önerilmiştir.

1950'li yıllardan itibaren yapılan çalışmalarda oral vitamin B12 tedavisinin etkili olduğu gösterilmiştir. Bir çalışmada vitamin B12 eksikliği bulunan 38 hasta oral ve parenteral tedavi almak üzere iki gruba ayrılmış ve 120 günlük tedavinin sonrasında oral tedavi alan grubun vitamin B12 düzeyleri parenteral alan gruba göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Bunun nedeni olarak vitamin B12 nin yüksek miktarlarda emiliminin daha iyi olduğu ileri sürülmüştür.

Vitamin B12 nin emiliminin değişken olması nedeniyle normalde günlük ihtiyaç 2 |ig olmasına rağmen oral replasman dozu 1000-2000 |ig olacak şekilde önerilmektedir. Belirtilen dozlarda intrinsik faktör yokluğunda bile yeterli miktarda vitamin B12 emilmektedir. Enjeksiyon uygulaması yerine rutin oral tedavinin kullanımı vitamin B12 tedavisinin maliyetini azaltacaktır. **Sublingual vitamin B12** tedavisinin bazı hastalarda etkili olabileceği de bildirilmiştir.

Oral vitamin B 12 tedavisi ile ilgili yapılan çalışmalarda tedavinin etkinliği gösterilmiş olmakla birlikte doz ve komplians açısından kontrollü ve uzun süreli çalışmalara ihtiyaç vardır. Belirgin nörolojik bozukluğu olan hastalarda zamanında yapılan erken tedavi ile birlikte kognitif disfonksiyonun önlenebilir olması nedeniyle başlangıç tedavisi olarak intramuskuler vitamin B12 enjeksiyonları önerilmektedir.

Vitamin B12 Eksikliğinde Tedavi Sonuçları

Nöropsikiyatrik veya psikiyatrik hastalık tanısıyla izlenen hastalarda, erken tanı ve tedavi, ciddi aneminin yanı sıra geriye dönüşümsüz sinir hasarını da önler. Vitamin B12 eksikliğinin erken tanınmasıyla, ciddi komplikasyonların gelişmesinin önlenmesi mümkün olduğundan, yaşlarına ve önceki sağlık durumlarına bakılmaksızın psikiyatrik hastaların ilk başvurularında serum vitamin B12 seviyelerinin rutin tarama testi olarak kullanılması önerilmektedir.

Komplikasyonlar geliştikten sonra, vitamin B12 eksikliğinin tanınması ve tedavi edilmesinin sonuçları ise daha az bilinmektedir. Gecikmiş tedavinin, hematolojik açıdan yarar sağlamasına karşılık, nörolojik açıdan yüz güldürücü sonuç vermeyeceği kabulü yaygındır. **Ancak vitamin B12 eksikliğinin geç tanınması durumunda bile nörolojik komplikasyonların tedaviyle gerileyebileceğine dair ümit verici yayınlar vardır.**

Örneğin vitamin B12 eksikliğinde sık karşılaşılan bir yakınma olan parestezinin tedavi ile kısmen de olsa geri döndüğü ve bu nedenle periferik sinirlere ilişkin parestezik yakınmaları olan kişilerde mutlaka akla getirilmesi gereken bir olasılık olduğu bildirilmiştir.

Vitamin b12 eksikliğinde otonom sinir sistemi ve hastalıklarına varlığını araştıran ve vitamin b12 tedavisine yanıtı ele alan çalışmalar ise hem sınırlı sayıda kalmışsa da vitamin b12 eksikliği anemiye yol açmadan da otonomik disfonksiyon (otonom sinir sistemi ve hastalıkları) tedavisi ile otonomik disfonksiyon düzelebilmektedir.

Faydalanılan Kaynaklar:

DR. Gülnihal TUFAN, Vitami N B12 Eksikliği ve Otonomik Disfonksiyon, Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı 192811-Uzmanlık Tezi Afyonkarahisar 2006

Rabiye ÇINAR BUDAK, Biyokimya 197405-Doktora Çalışması, Ege Üniversitesi 2000-2006

GENÇLERDE KİŞİLİK BOZUKLUKLARI VE CİNSEL YÖNELİM ARASINDAKİ İLİŞKİ

CİNSEL KİMLİĞİN OLUŞMASI

Cinsel Kimlik

Cinsel kimlik, kişinin, erkek ya da kadın olarak biyolojik varlığının farkına varması ve kabul etmesi olarak tanımlanabilir. Cinsel kimliğin kazanımıyla ilgili farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Örneğin,

> **Freud cinsel kimliğin kazanımının temellerinin okul öncesi yıllarda oluştuğunu savunurken, Erikson ergenliğin her iki cins için kimliğin oluşma zamanı olduğunu ileri sürmüş, yalnızca cinsiyet rolü kimliğine değil, kişinin kim ve ne olduğuna ilişkin genel kimlik kavramına da değinmiştir.**
>
> **Erikson'ın cinsel kimlik kavramından yola çıkarak, genel kimlik gelişiminde, bireyin yaşayabileceği cinsel kimlik çatışmalarının önemli problemlere neden olabileceğinden söz edilebilir.**

Öte yandan, Freud'un cinsel kimlik tanımına yakından bakıldığında, çocuk karşı cinsten ebeveynine karşı bir istek duyar. Hemcins ebeveynin varlığı ise çocuk için bir engel teşkil eder. Burada yaşadığı çatışmayı (Ödipal karmaşası) çözmek için de aynı cinsten ebeveyni ile özdeşir. Bulunan çözüm uygun cinsiyet kimliği kazanımının temelini oluşturur.

Cinsel kimliğin kazanımının erken yıllarda cinsiyet rollerinin farkına varılması ve öğrenilmesi ile başladığından söz edilebilir. Anna Freud' da insanda cinsel içgüdülerin 1315 yaşlarında ansızın uyanmadığını, çocuğun gelişimiyle birlikte yavaş yavaş işlerlik kazandığını ve bunun yetişkin cinsel yaşamına geçilinceye kadar sürdüğünü belirtmiştir .

Cinsiyet Rolü Gelişimi

Cinsiyet rolü, kadının ve erkeğin nasıl düşüneceğini ve hissedeceğini belirleyen ve çevre tarafından verilen bir roldür. **Cinsiyet rolü terimi, eril (masculine) ya da dişil (feminine) olarak etiketlenebilen davranışları, tutumları, değerleri, düşünme biçimlerini, konuşmayı, oturmayı ya da yürümeyi, giyinmeyi ve kişinin bedenini süslemesini kapsar.** Birçok kültürde erkek ve kadının farklı yanları, cinsiyetine göre neyi yapıp neyi yapamayacağı açık bir şekilde belirlenmiştir. Anne-babalar, okullar ve toplum erkek ve kız çocuklara farklı davranarak çocukları uygun cinsiyet rollerine uymaları yönünde etkilemeye çalışmaktadırlar. Böylece çocuğun gelişim süreci içinde kendisinden beklenen cinsiyet rolünü benimsemesi öncelikle beraber yaşadığı ailenin ve sonra içinde bulunduğu toplumun etkisiyle sağlanmaktadır .

Piaget'e göre çocuklar yaşamlarının ilk iki yılında duyu-hareket dönemi içerisindedirler. Bu dönem içerisindeki en önemli gelişimlerden biri, nesne sürekliliği anlayışının yavaş yavaş ortaya çıkmasıdır. Nesne sürekliliği kavramına göre, nesneler, algı alanı dışında olduklarında bile var olmayı sürdürmektedirler. Nesne sürekliliği yeteneğinin kazanımı diğer bütün bilişsel gelişimin temel bir öğesi olarak kabul edilmektedir. Küçük çocuklar bir bireyin cinsiyetinin kalıcılığını, örneğin, bir erkeğin saçını uzatarak ve kadın giysileri giyerek kadına dönüşemeyeceğini tam anlamıyla kavrayamayabilirler. Çocukların bir cinsiyet rolü benimsemelerinde kavram gelişimi de işin içindedir.

> **İlkokul çocukları cinsiyet rollerine ilişkin daha ayrıntılı kavramlara sahiptirler, ama bunları hala oldukça dar bir açıdan tanımlayabilirler. Çocuklar, erkek ve kadın diline ilişkin kavramları kısmen televizyonda ve filmlerde gördükleri, kitaplarda okudukları modellerden olduğu kadar, evlerinde, okullarında ve yaşıt gruplarında gördükleri modellerden de öğrenirler.**

Orta çocukluk döneminde çocuklar hemen hemen tümüyle kendi cinsiyetlerinden çocuklarla oynama ve yakınlık kurma eğilimindedirler. Araştırmaya dayalı veriler az olmakla birlikte, yaşıtlar, özellikle de orta çocukluk dönemindeki erkek çocuklar diğer erkek çocuklara cinsiyet rolüne uyma doğrultusunda artan bir baskı uygulanmaktadır.

Örneğin, kız çocuklar diğer kızlar "erkek oyuncaklarıyla" oynadıklarında çok az karşı çıkarlarken, ancak erkek çocuklar "kız oyuncakları" ile oynayan oğlanları şiddetle eleştirebilmektedirler. Ayrıca anne babalar erkek çocuğun erkeklik rolüne uygun davranmasına, kız çocuğun kadınlık rolüne uygun davranmasından daha fazla dikkat edebilmektedirler. **Bunun nedeni ebeveynlerin eşcinselliğin erkekler arasında daha yaygın olduğunu düşünmelerinden kaynaklanıyor olabilir.** Erkek çocuklar ilk dört beş yıllarını genellikle kadınlarla (anneleri, gündüz bakım evi personeli, okul öncesi öğretmenleri) etkileşim içinde geçirmektedirler. Erkek modellerin yokluğu cinsiyet rolü özdeşleşmesini erkek çocuklar için daha karmaşık hale getirebilmektedir. Ailelerde bu karmaşık durumu ortadan kaldırmak için erkek çocukların erkeklik rolüne uygun davranmayı öğrenmesi yönünde daha çok çaba sarf etmektedirler.

Cinslere Bağlı Kişilik Özellikleri

Çeşitli kuramlar, cinsiyete bağlı kişilik özellikleri hakkında değişik tanımlamalar ortaya atmışlardır.

Örneğin, Psikanalitik kuramdan Freud' a göre çocuklar doğuştan psikolojik bakımdan iki-cinslidirler. Hem kadın hem de erkek cinsiyet özelliklerine sahiptirler. Çocuklar cinse bağlı kimliklerini, anne-babalarıyla ilişkilerindeki çatışmalı sevgi ve kıskançlık duygularını çözerek kazanmaktadırlar. Erkek çocuk annesine duyduğu erotik sevgiden vazgeçerek babasıyla özdeşleşmeye girdiğinde, kız çocukta aynı şekilde annesiyle özdeşleşmeye başladığında cinsel kimliğine kavuşma yoluna girmiş demektir. Çocuklar bu ilk adımdan sonra, kendi cinslerinden anne-babalarının davranışlarını, tutumlarını ve değerlerini benimseyerek cinsel kimliklerini toplumsal yönüyle de geliştirirler .

Toplumsal Öğrenme Kuramı'na göre çocuklar doğuşta esas olarak yansızdırlar ve başlangıçtaki biyolojik farklılıkları daha sonraki cinsel kimlik farklılıklarını açıklamaya yetmez. Cinse bağlı kimliğin kazanılması sürecinde seçici pekiştirme ve taklit temel rolü oynamaktadır. Çocuklar aynı cinsten anne-babanın davranışını model aldıkları için ödüllendirilirler; toplumda daha sonra sistemli ödül ve cezalarla bu tür taklidi pekiştirir.

> **Kısaca, cinsiyet rollerinin kazanılmasında, toplumsal öğrenme yaklaşımı ödülün, cezanın ve gözlemsel öğrenmenin önemini vurgulamaktadır.**

Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre ise çocuklar ilk olarak kendilerini erkek ya da dişi olarak etiketlemeyi öğrenirler ve sonra kendi cinsiyet kategorilerine uygun düşen davranışları kazanmaya yönelirler. Bu süreç **"kendi kendini toplumsallaştırma" (selfsocialization)** olarak adlandırılır.

> **Bilişsel gelişim kuramında cinsel kimliğin kazanılması üç evrede ortaya çıkmaktadır.**
>
> **Çocuk üç yaşında** (**birinci evre: cinsin özdeşliği**) kendi cinsiyeti sorulduğunda doğru olarak bilebilir ve başkalarının cinsini de belirli bir doğrulukla belirleyebilir.
>
> **Dört yaşında** (**ikinci evre: cinsin kararlılığı**) cinsiyetlerin değişmeyeceği gerçeğine ilişkin kısmi bir bilinci vardır.
>
> Bununla birlikte aşağı yukarı altı yaşına kadar, öncelikle fiziksel cinsiyet farklılıklarına dayanan kesin bir cinsel kimlik kavramı kurulmuş değildir (**üçüncü evre: cinsin tutarlılığı**). Bu ilerleme genel bilişsel gelişim örüntüsünü izler ve cinsin değişmezliği nesnenin sürekliliğinin özel bir yönü olabilir .

Basow, psikodinamik kuramların cinsin temel doğasını vurguladıklarını; toplumsal öğrenme kuramının çeşitli çevresel etkenlerin cinse bağlı davranışı nasıl biçimlendirdiğini gösterdiğini; bilişsel

gelişim ve cinse bağlı şema kuramlarının da, ailenin ve kültürün etkisine aracılık eden etkin ve düşünen bir organizmanın önemini vurguladığını dile getirmektedir.

Cinsel Yönelim

Cinsel yönelim, bireyde duygu istek ve davranışların belli bir eşeye çekimidir. Başka bir deyişle, kişinin cinsel dürtülerinin yönelmiş olduğu cinsiyettir. Yani hangi cinse istek duyduğudur. Bu yöneliş bireyin cinsel kimliğine uygun ya da karşıtı biçimlerde olabilir. Bazı insanlar ne karşı cinse karşı ne de kendi cinslerine karşı cinsel istek duymayabilirken (aseksüel), insanın cinsel yönelimi karşı cinse (heteroseksüel), kendi cinsine (homoseksüel) ya da her iki cinse birden (biseksüel) olabilir.

Cinsel yönelimin üç unsurdan oluştuğundan söz edilebilir.

Bunlardan **ilki arzudur.** Kişinin kime veya kimlere karşı cinsel arzu duyması durumudur.

İkinci unsur davranıştır. Birey cinsel arzusunu yaşama geçirmekte midir? Bu aşamada toplumsal normlar veya yasaklar erotik arzunun davranışa geçirilip geçirilmeyeceğinin belirleyicisi olmaktadır.

Cinsel yönelimin üçüncü ve **sonuncu unsuru kimliktir.** Kişi cinsel yönelimiyle ilgili durumu kimliği olarak benimsemekte midir ?

Cinsel Yönelimi Açıklayan Kuramlar

İnsan cinsel davranışının karmaşıklığı göz önüne alındığında bireylerin cinsel yönelimini açıklamaya çalışan çok çeşitli kuramların varlığından söz etmek kaçınılmaz olmaktadır.

….

Psikososyal Yaklaşımlar

Cinsel yönelimin belirlenmesinde, cinsel yönelimde etkisi olduğu düşünülen birçok değişkenlerin içinde çocukluktaki mizaç özelliklerinin, çocuğun kendi cinsiyetine uygun ya da uyuşmayan aktivite ve arkadaş seçiminin etkileri olduğu da düşünülmektedir.

Cinsiyet rollerinin kutuplaşması, bir çok kız ve erkeğin karşı cinsiyetteki akranlarından kendilerini farklı hissederek büyümelerini ve yaşamlarının sonraki yıllarında da onlara karşı erotik olarak çekim duymalarını sağlamaktadır.

Bazı araştırmacılar tarafından kadınların cinsel yöneliminin erkeklere kıyasla daha değişken olduğu düşüncesi ortaya atılmaktadır.

Erkeklere kıyasla kızlar cinsiyet rolüne uygun davranmadıkları zaman daha az cezalandırılmaktadırlar. Kızlar erkeklere kıyasla hem cinsiyete özgü aktivitelerde hem de karşı cinsiyete özgü aktivitelerde yer almaktadır. Kızlar çocukluklarında her iki cinsiyetten de arkadaşa erkeklere kıyasla daha çok sahip olmaktadırlar. Bu da kızların erkeklere kıyasla kendilerini hem karşı cinsiyetteki akranlarından hem de kendi cinsiyetlerindeki akranlarından daha farklı farklı hissettiklerini ortaya koymaktadır.

Çocukluktaki cinsiyete özgü davranışlar ve cinsel yönelim arasındaki ilişkinin neden var olduğuna dair yapılan açıklamaları 2 başlık altında toplamak mümkün olabilmektedir; **Biyolojik yorumlar ve Psikososyal yorumlar :**

Biyolojik yorumlar; Hipotalamusun cinsel yönelimi etkileyen bir beyin bölgesi olduğuna dair hipotezler sıkça ortaya atılmaktadır. Ayrıca çeşitli hormonal etkilerinde çocukluktaki cinsiyete özgü davranışlar ve cinsel yönelim arasındaki ilişkiyle ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Konjenital Adrenal Hiperplasi'si olan kadınlarda - prenatal ve erken postnatal'da çok yüksek miktarlarda androjenlere maruz kalma - maskülen davranışlar gözlendiği ortaya konmuştur ve Konjenital Adrenal Hiperplasi'si olan kadınların özellikle fantezilerinde biseksüellik ve homoseksüellik oranlarının yüksek olduğu bulunmuştur .

Psikososyal yorumlar; daha çok ebeveynlerle olan ilişkilere yoğunlaşmaktadır. Literatürün büyük çoğunluğu erkek homoseksüellerde yakın/sıcak anne-oğul ilişkisine vurgu yaparken, baba- oğul ilişkisinin ise oldukça mesafeli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum nedeniyle oğulların baba yerine anneyle özdeşim kurduklarını vurgulamaktadırlar. Yapılan retrospektif çalışmalarda da gay erkeklerin büyük çoğunluğu babalarıyla olan ilişkilerini mesafeli olarak hatırladıklarını belirtmişlerdir .

Kısaca, yukarıda anlatılan modeller dikkatle incelendiğinde, çocukluktaki cinsiyete özgü davranışlar ve cinsel yönelim arasındaki ilişkinin neden var olduğuna dair yapılan biyolojik ve psikososyal yorumların; hem kadın hem erkekler için çocukluk cinsiyet rolü uygunluğunun ya da uyuşmazlığının sonraki cinsel yönelimin en güçlü değil ama en anlamlı ve önemli çocukluktaki habercisi olduğunu ortaya koyduğu göze çarpmaktadır.

KİŞİLİK

Kişiliğin Tanımı

Kişilik, farklı kuramlar ve kuramcılar tarafından tanımı yapılmaya çalışılmış bir kavramdır. Örneğin, Allport kişiliği **" kişinin çevresine karşı kendine has uyumunu belirleyen psikofiziksel sistemlerin kişiye özel dinamik organizasyonları"** olarak tanımlamaktadır.

Kişilik kavramı, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, kişilik genellikle bir kişinin gözlemlenebilen davranışları ile onun bildirdiği öznel iç yaşantılarından oluşmaktadır. Bir yandan kişilik insanı diğerlerinden ayıran ve onu kendisi yapan farklılıkları kapsarken, öte yandan durağan ve süreklidir; zaman içinde ve değişen koşullarda hep aynı kalmaktadır.

Yukarıda kişilik kavramının tanımı yapılmıştır. Sırada kişilik bozuklukları üzerinde durulacaktır.

Kişilik Bozukluklarının Tanımı

Kişilik bozuklukları ergenlik veya erken erişkinlik döneminde başlayan, zamanla sabitleşen, mutsuzluğa veya bozulmaya yol açan, katı ve yaygın nitelikteki öznel yaşantılar veya kültürel normlardan sapma gösteren davranışlar olarak tanımlanmaktadır.

Kişilik bozukluğu tanısı koyabilmek için bireyin toplumsal uyumunda, işlevselliğinde, ilişkilerinde süreklilik sağlayabilmesinde önemli bozuklukların oldukça değişmeyen bir biçimde uzun süre bulunması gerekmektedir.

Kişilik Bozukluklarında Sık Görülen Ortak Özellikler:

Kişilik bozukluklarında sıkça karşılaşılan ortak özellikler aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

1. Benliğe yerleşmiş olan davranış örüntülerinin uyum amacı ile esneklik göstermeden sürdürülmesi; örneğin yapılan yanlışların yinelenmesi, ders alınmaması.

2. Belli bir toplum içinde uyumlu sayılabilmek için geçerli ölçülerden sapması, topluma aykırı davranışlar gösterebilmesi.

3. Çocukluktan ya da ilk ergenlik döneminden beri süregelmesi.

4. Toplum içinde, iş yaşamında belirgin bozulmaya yol açması.

5. Genellikle benliğe uyumlu, yani benimsenmiş olması ve değiştirilmek istenmemesi; bazen de benlikçe benimsenmemiş, benliğe yabancı olsa bile değiştirilememesi.

6. Genel olarak çevre ile çatışma ve sürtüşmeye yol açması; kendisini çevreye değil, çevresini kendisine uydurmaya çalışması.

7. Kişinin bilişsel yetilerinde temel duygulanım ve düşünce yapısında belirgin bozukluk olmaması.

Kişilik Bozukluklarının Oluş Nedenleri:

Kişilik bozukluklarının oluş nedenlerini 3 ana başlık altında toplanarak açıklanabilir. Bu ana başlıklar, genetik yatkınlık, yapısal etkenler ve çevrensel etkenlerdir.

1. **Genetik Yatkınlık**

   Kişilik bozukluklarından sorumlu tutulabilecek genler olmamakla birlikte ikizler ve evlat edinilenler üzerinde yapılan araştırmalara göre kimi kişilik bozukluğu türlerinde soya çekimin önemli bir rolü olduğu ortaya koyulmaktadır.

   Evlat edinilenler üzerinde yapılan soya çekim araştırmalarında şizofreni spektrum bozuklukları arasında sayılan şizotipal, paranoid kişilik, ve antisosyal kişilik bozukluğu gösterenlerde soya çekimin önemli bir etkisinin olduğu ortaya koyulmuştur.

2. **Yapısal Etkenler**

   Beden yapısı ve kişilik arasında bir bağ saptanamamıştır. Ancak doğumdan önce, doğum sırası ve doğumdan sonra merkez sinir dizgesini etkileyen durumlar kişilik bozukluğuna zemin hazırlayabilmektedir. Örneğin çocuklukta dikkat eksikliği sendromu gösteren hiperkinetik, minimal beyin disfonksiyonu olan çocuklarda sonradan kişilik bozukluğu (dissosyal, antisosyal kişilik) riskinin daha yüksek olduğu öne sürülmektedir. Bedensel sakatlıklar da kişilik oluşumunda önemli rol oynayabilmektedir, fakat bunlar özgül neden olarak kabul edilmemektedir.

3. **Çevresel etkenler**

   Kişilik bozukluğunun gelişmesinde geçmişteki ve şu andaki bağlanma süreçlerinin, yaşanan travmatik olayların ve fonksiyonel olmayan bir aile ortamında yetişmenin önemli etkileri olduğu düşünülmektedir.

Kişilik Bozukluklarının Sınıflandırılması

Üç gruba ayrılmaktadır.

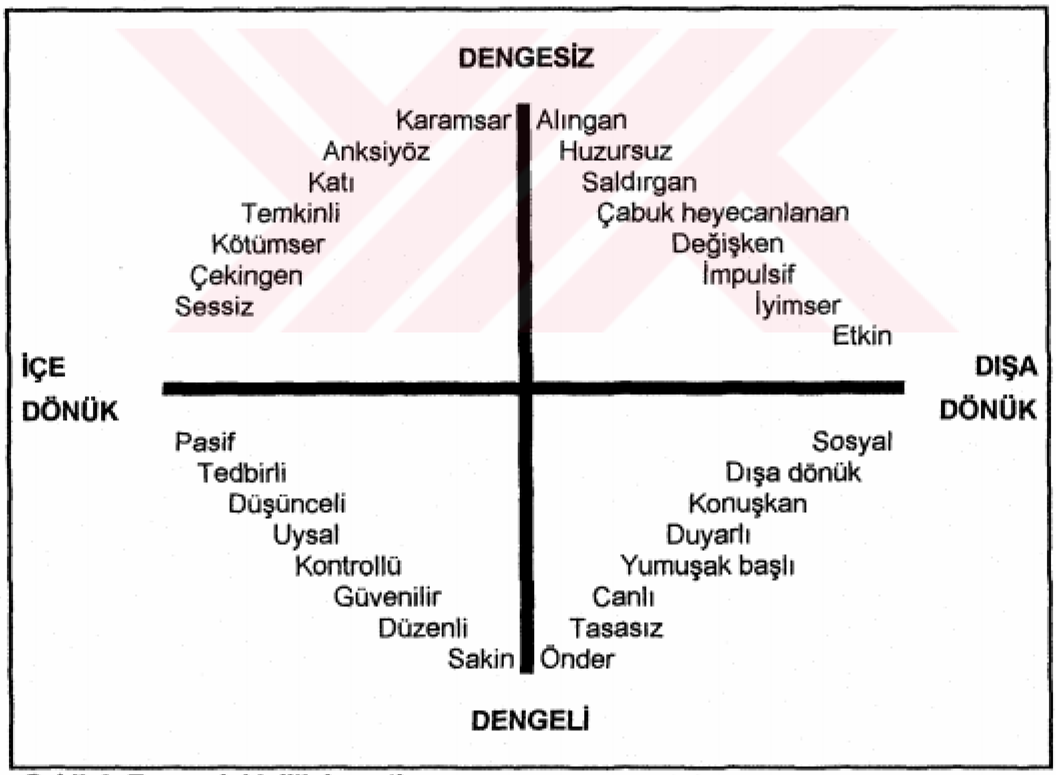
A kümesi; paranoid, şizoid ve şizotipal kişilik bozukluklarını içermektedir; bu bozukluğu olan kişiler sıklıkla garip ve tuhaf olarak adlandırılmaktadır.

B kümesi; antisosyal, borderline, narsistik, ve histriyonik kişilik bozukluklarını içermektedir; bu bozukluğu olan kişiler sıklıkla dramatik, duygusal veya değişken olarak görülürler;

C kümesi; çekingen, bağımlı ve obsesif kompulsif kişilik bozukluklarını ve başka türlü adlandırılamayan kişilik bozukluğu olarak adlandırılan bir grubu (pasif-agresif kişilik bozukluğu ve depresif kişilik bozukluğu) içermektedir; bu kişilik bozukluğu olan kişiler sıklıkla kaygılı ya da korkulu olarak görünürler .

Eysenck Kişilik Envanteri (Eysenck Personality Inventory) Eysenck

Kişilik Kuramında kişilik üç temel boyutta açıklanmaktadır. Bunlar nevrotiklik, dışa ve içe dönüklük ve psikotiklik boyutlarıdır. Boyutların evrende normal dağılım gösterdikleri ve her boyutta kalıtımın önemli yeri olduğu vurgulanmaktadır. Eysenck kişiliği boyutsal bir yaklaşımla sınıflandırmıştır, önceleri dışa dönüklük- içe dönüklük ve nevrotiklik boyutlarından meydana gelen bu model, daha sonra "psikotiklik" boyutunun katılması ile , üç boyut tarafından tanımlanmıştır.

Şekil-4: Eysenck kişilik boyutları

KİŞİLİK BOZUKLUKLARI VE ÖZELLİKLERİ

Paranoid kişilik Bozukluğu

Paranoid kişilik bozukluğu olan kişiler, sürekli olarak başkalarının kötü niyetli olduğunu düşünme eğilimindedirler. Kuşkucudurlar ve başkalarına güvenmezler. Genellikle düşmancıl duygular taşırlar, huzursuzdurlar ve kızgınlık içindedirler. Genellikle eğlenceli kişiler değildirler, "ciddi" bir tavır içindedirler. Oldukça önyargılı olabilirler. Başkalarını alçaltıcı ve tehdit kaynağı olarak görürler. Başkalarının kendilerine olan bağlılığından kuşku duyarlar, hep başkalarının güvenilir olup olmadığını sorgularlar. Oldukça mesafelidirler, başkalarına yakınlık ve sıcaklık duymazlar. Zaman zaman çok akılcı ve nesnel davranmakla övünürler. Güç sahibi olmaya ve kişilerin derecelerine aşırı önem verirler ve zayıf, yetersiz, hastalıklı olan kişilere tepeden bakarlar, onları hor görürler. İş yönelimli etkin kişiler gibi görünürlerse de genellikle başkalarında korku yaratırlar ve başkalarıyla çatışma içinde olurlar .

Şizoid Kişilik Bozukluğu

Bu kişiler başkalarına özlem duymadan tek başlarına bir yaşam sürerler. Başkalarıyla olduklarında kendilerini rahat hissetmezler ve göz ilişkisi kurmazlar. Duygulanımları sınırlı ve yüzeyseldir. Genellikle çekingen bir yapıları vardır ve günlük yaşam olaylarına pek katılmazlar, başkalarıyla benzer kaygıları pek taşımazlar, başkalarına pek bir yakınlık duymazlar. Cinsellikleri salt düşlemleriyle sınırlıdır. Erkekler genellikle bekâr kalırlar, kadınlar edilgin bir tutumla evlenmeye katlanabilirler.

Şizotipal Kişilik Bozukluğu

Şizotipal kişilik bozukluğu olan kişiler davranışlarında, düşüncelerinde, duygulanımlarında, konuşmalarında ve görünümlerinde birçok acayiplikler ve sıra dışılıklar gösterirler. Büyüsel düşünceleri vardır. Kendilerine özgü, alışılmamış, acayip görüşleri, illüzyonları ve gerçek dışılık duyumları olur. Bu kişiler “bir garip” olarak tanımlanırlar. Birçoğunun batıl inançları vardır ya da duyu ötesi algılara inanırlar. Düşlemler içindedirler. Toplumdan uzak kalma eğilimi gösterirler ve stres altında gelip geçici psikotik belirtiler (gerçeği değerlendirme bozukluğu belirtileri) çıkartabilirler. Mezheplere katılırlar, büyücülük ya da acayip dinsel uygulamalar içinde olabilirler. Çok azının yakın arkadaşları vardır ve toplumsal kaygıları çok fazladır .

Antisosyal Kişilik Bozukluğu

Kişinin başkalarının haklarını gözetmediği, onları hiçe saydığı davranışlarla giden bir kişilik bozukluğudur. Manüplatif davranan kişilerdir. Yalan söyleme gibi dürüst olmayan davranışları, evden kaçıp gitmeleri olur. Rasgele cinsel ilişkilere girdiği öğrenilir. Bu kişiler vicdan azabı çekmezler, pişmanlık duymazlar. Dürtü denetimi bozuklukları olur, tasarlayarak davranmazlar. Başkalarına karşı duyarlı ve düşünceli değildirler. Huzursuzluk içindedirler ve saldırgan tutumlar sergileme eğilimindedirler. Başkalarını aldatma ve sorumsuzluk yaşam biçimleridir. Bu kişiler başkalarının ve kendilerinin güvenliğini umursamazlar .

Narsisistik Kişilik Bozukluğu

Kendini büyük görme ve benlik saygısı ile ilgili konularla aşırı ilgilenme ile belirlidir. Bu kişilik bozukluğuna sahip kişiler özel insanlar olduklarına, özel haklarla donandıklarına inanırlar. Eleştirilmeye ya da yenilgiye büyük bir kızgınlıkla ya da depresyonla karşı koyarlar. Dış görünüşleriyle aşırı derecede ilgilidirler ve kendilerine hayran olunmasını beklerler .

Narsisizm terimi, etimolojik olarak, Yunanca’da kuntluk ya da duyarsızlık anlamına gelen “narke” kelimesi ile ilintilidir. Psikiyatri uygulamalarında normal narsisizm ile patolojik narsisizm arasında ayrım yapabilmek her zaman kolay olmamaktadır. İnsanın kendisini sevmesi ve değerli bulması normal ve gerekli bir duygu olarak kabul edilmektedir ancak bu duyguların hangi aşamada abartılarak kişilik bozukluğuna dönüştüğünü belirleyen ölçütleri tanımlamanın oldukça zor bir iş olduğu söylenebilir .

Narsisizm psikodinamiği üzerine yapılan açıklamalarda özellikle Kohut ve Kernberg’in teorileri oldukça dikkat çekicidir. Kohut’a göre narsisistik kişilik bozukluğu gösteren insanlar, çocukluklarında kişilik bütünlüğünün oluşturulabilmesi ve korunabilmesi için çevreden belirli tepkiler alınmasına ihtiyaç duyulan gelişim döneminde takılmış kişilerdir . Ebeveynlerinden gereksinim duydukları ilgi ve empatiyi alamayan bu çocuklar diğerlerinin sadece onların narsisistik ihtiyaçlarını doyurmak için varoldukları düşüncesiyle büyümektedirler .

Kernberg ise narsisistik kişilik bozukluğuyla ilgili olarak farklı bir psikodinamik formülasyon ortaya koymaktadır. Narisisistik kişilik bozukluğunu borderline kişilik bozukluğunun bir alt kategorisi olarak açıklamaktadır. Çoğu narsisistik kişinin ego işlevlerini borderline kişilerinkinden daha iyi

sürdürebildiğini belirtirken bazılarının ise ego işlevlerinin borderline düzeyinde olduğunu belirtmektedir . Kernberg narsisistik kişilik bozukluğu olan bir hastayı borderline olan hastadan, narsisistik bir hastanın bütünleşmiş ama patolojik grandiöz benliğinin olması ile ayırmaktadır . O'na göre, grandiöz benlik, narsisistik kişilik bozukluğuna ait savunucu bir yapıya işaret etmektedir ve bu yapı başkalarına bağımlı olmayı reddetmektedir .

Kohut narsisistik hastalarda görülen saldırganlığı ikincil bir fenomen olarak değerlendirmekte ve idealleştirme ile yansıtma (mirroring) ihtiyaçlarının karşılanmamış olmasına bir tepki olarak yorumlamaktadır. Kernberg ise saldırganlığı birincil bir etmen olarak görmekte ve saldırganlığın, çevredeki insanların beklenileni verememesine bir tepki olmaktan çok kişinin kendinden kaynaklandığı görüşünü ortaya koymaktadır .

Çocuklarına gerçekçi olmayan büyüklük hislerini aktaran narsisistik ebeveynlerin çocuklarında bu kişilik bozukluğunun gelişmesi olasılığının yüksek olduğu ve narsisistik kişilik bozukluğu olan kişilerin çoğunun gerçekte güzel, zeki ve yetenekli kişiler oldukları belirtilmektedir .

Çekingen Kişilik Bozukluğu

Bu kişiler "fobik" olarak da adlandırılan utangaç, çekingen, ürkek, korkak bir kişiliğe sahiptirler. Kolaylıkla incinirler ve dışlanmaya karşı aşırı duyarlıdırlar. Kendi dünyalarında yaşarlar ve başkalarının kendilerini koşulsuz olarak kabul etmelerini beklerler. Sıklıkla "aşağılık duyguları" vardır. Kendilerine güvenleri yoktur, kendilerini geri çekme eğilimindedirler, kendilerini göstermek istemezler.

Çekingen kişiliği, şizoid kişilikten ayıran temel özellik, şizoid kişilerin ilişki ya da ailelerinin bir parçası olma isteği duymamaları ve insanlarla yakınlık kurmaktan zevk almamalarıdır. Çekingen kişiler ise aslında istedikleri halde başkalarıyla küçük düşme ve reddedilme acısını yaşamamak için yakınlık kurmaktan korkarlar .

Çekingen kişilik bozukluğu, fobik nevrozların bir karakter versiyonu olarak görülmektedir. Çekingen kişilik bozukluğuna sahip olan kişiler son derece utangaçlardır, küçük düşme ve mahcubiyet yaşayabilecekleri ortamlardan korkan kişilerdir. Her ne kadar sosyal fobiler spesifik durumları içeriyor olsa da, çekingen kişilik bozukluğundaki algılanan tehdit daha genellenmiş durumdadır.

Utangaçlığın ya da kaçınmanın savunucu yapısı bu kişileri dışlanmadan, başarısızlıktan, küçük düşmeden ve mahcup olmaktan korumaktadır. Psikodinamik açıklamaya göre bu kişilerin yakın ilişkilerden ve sosyal ortamlardan kaçınmasının sebebi, kişisel yetersizliklerinin diğerleri tarafından anlaşılacak olmasından korkmalardır. Bazı araştırmalar utangaçlığın genetik-yapısal bir temeli olduğunu belirtmektedirler ancak çekingen kişilik bozukluğunun oluşmasında reddedilme ya da alay edilme gibi çevresel deneyimlerinde önemli katkılarının olduğu göz ardı edilmemektedir .

Bağımlı Kişilik Bozukluğu

İleri derecede bağımlı, uysal ve boyun eğen kişilerdir. Bu kişilerin gereksinmeleri ve sorumlulukları başkalarınınkilerden sonra gelir ve kendileriyle ilgili kararları başkalarının almasını isterler. Kendilerine güvenleri yoktur, başkalarının öğüt ve desteğine ihtiyaç duyarlar. Tek başlarına kalmaya katlanamazlar ve iş yerinde sürekli bir gözetim altında tutulmaya gereksinim hissederler .

Her insanda farklı oranlarda bağımlılık eğilimi vardır. Ancak her insanda doğal olarak var olan bu ihtiyaçlar bazı kişilerde aşırı oranlarda yaşanarak patolojik bir nitelik kazanmaktadır. Klasik psikanalitik terminolojide böyle durumlar "oral karakter" olarak adlandırılmaktadır .

Yapılan çeşitli kesitsel çalışmalardan elde edilen bulgular kişiliğin oral-bağımlı bir boyutunun olduğunu, bağımlılık, kötümserlik, cinsellikten korkma, kendinden şüphe etme, benmerkezcilik, pasiflik, kolayca etki altında kalma, sebat edememe özelliklerinin uzak bir faktör ya da boyut olarak birlikte ortaya çıktığını ortaya koymaktadır .

Bağımlı kişilik bozukluğunun nedenleri hakkındaki teorilerin çoğu psikososyaldir. Kültürler sıklıkla bunu, cinsiyete, etnik kökene ya da rol beklentilerine göre belirli grupların bağımlı bir rolü olacağı varsayımına dayandırmaktadırlar. Ebeveynler, çocukları bağımsız hareket etme girişimlerinde bulundukları zaman onları incelikli bir şekilde cezalandırmaktadırlar. Bu şekilde davranarak çocuğun özerkliği bağlanmanın ya da kabul görmenin kaybı olarak görmesini sağlamaya çalışırlar .

Bağımlı kişilik bozukluğuna sahip olan kişilerin aile öyküleri alındığında sıklıkla aşırı ilgili anne-baba öyküleriyle karşılaşılmaktadır. Bu ailelerden çocuklara verilen mesaj, özerkliğin tehlikeli olduğu şeklindedir. Ayrıca bu aileler, çocuklarının aileye olan bağlılık ve bağımlılıklarını ödüllendirmektedirler. Oral döneme saplanmayı içeren klasik psikoanalitik açıklamalar günümüzde artık bağımlı kişilik bozukluğunun belirleyici açıklamaları olarak görülmemektedir. Çünkü aşırı derecede bağımlı olan kişiler sadece gelişimin belirli bir döneminde değil çocuklukları boyunca ailelerinden ayrılmanın çok tehlikeli olduğuna dair mesajlar almaktadırlar .

Bağımlı kişilik bozukluğunun oluşumunda genetiğinde katkılarının olduğu 1963 yılında yapılmış olan tek yumurta-çift yumurta ikiz çalışmalarıyla da ortaya koyulmaktadır. Tek yumurta ikizlerinin, çift yumurta ikizlerine kıyasla boyun eğme ve dominant olmayı ölçen boyutlarda daha yüksek korelasyonlara sahip olduğu bulunmuştur .

Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

Mükemmelcilik, düzenlilik, esnek olmayan bir tutum önde gelen özelliklerdir. Kurallar, düzenlemeler, temizlik ve düzgünlük gibi konularla aşırı ilgilidirler. İnatçılık boyutlarına varan bir ısrarcılık oldukça sık görülen bir özellikleridir. Mükemmelci bir tutum içinde de olma eğilimi gösterirler. Kendilerini ve içinde bulundukları koşulları kendi denetimleri altında tutma arayışı içindedirler. Ayrıntılara dalarlar. Otoriter bir tutum içindedirler, kendilerini işlerine ve üretkenliğe adamış bir tarzları vardır. Çok eli sıkı ve cimri olma özellikleri vardır .

Obsesif-kompulsif bozukluk ile obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Bu fark birincisinin bazı klinik belirtileri, diğerinin süreklilik gösteren karakter özelliklerini yansıtmasıdır. Obsesif-kompulsif bozukluğu olan kişiler, hoş olmayan ve çoğu zaman ürkütücü özellikteki düşüncelerin kendi istekleri dışında zihinlerini işgal etmesinden yakınmaktadırlar ya da kendilerini benzer davranışlarda bulunmaya zorlayan, engelleyemedikleri dürtülere boyun eğmektedirler. Bu belirtiler ego-distoniktir, çünkü kişi bunları bir sorun olarak görür ve kurtulmak ister. Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu gösteren kişilerde ise ego-sintonik ve yaşam boyu devam eden bir davranış örüntüsünden söz edilmektedir .

Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu ile ilgili olarak yapılan genetik çalışmalarda elde edilen bulgular bu bozukluğun oluşumunda kalıtımın önemli bir rolü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bozukluğun nasıl geliştiğiyle ilgili olarak ortaya atılan erken dönem psikodinamik hipotezler Freud'un psikoseksüel gelişim teorilerinden yola çıkmaktadır. Psikoseksüel gelişimin anal döneminde -çocuk 2-4 yaşları arasındayken- çocuğun libidinal dürtüleri, ebeveynlerinin çocuğu sosyalleştirme ve tuvalet eğitimi verme girişimleri ile çatışma içerisine girmektedir. Anal tutucu karakterin en uç örneği, obsesif-kompulsif nevrozlarda görülebilmektedir. Ancak bu hipotezi desteklemek için yapılmış olan kültürler arası çalışmalar tuvalet eğitiminin kişilik formülasyonundaki önemini desteklememektedir .

Obsesif-kompulsif karakter açıklanırken, ödipal dönemde yaşadığı kastrasyon anksiyetesi nedeniyle anal saplanmaya geri dönüş yaşama görüşü ortaya atılmaktadır. Karakter örüntüsü ile ilişkili olan anal özellikler, cimrilik, aşırı düzenlilik ve inatçılık olarak belirtilmektedir .

Erikson'un anal dönemi özerliğe karşı kuşku ve utanç olarak yeniden kavramsallaştırması Freud'un teorisinden daha umut verici olarak görülmektedir. Dürtülerin ve duyguların ifade edilişi ebeveynlerden gelen belli tepkiler doğrultusunda olmaktadır. Çocuğun öfkesini ve hoşnutsuzluğunu doğrudan bir tarzda ifade etmesi beraberinde utanç, eleştirilme ve sosyal izolasyonu da getirmektedir. Bu aşamada detaylara önem verme çocuğun eleştirilerden kaçınmak ve ailesinin

ilgisini çekmek için başvurduğu önemli yollardan biri haline gelmektedir. Bu şekilde çocuk obsesif savunmalar geliştirerek duygularından uzaklaşmayı, öfkesiyle ve tatmin edilmemiş ilgi ve bağımlılık ihtiyaçlarıyla başa çıkmayı öğrenmektedir. Çocuk öfkesini nötr bir objeye yönlendirerek-yer değiştirme savunma mekanizmasını kullanarak-ifade edebilir ve öfkeye karşı ahlaki tutumundan (reaksiyon formasyon savunma mekanizması) dolayı ödüllendirilebilir .

Psikoanalitik teori yönünü gün geçtikçe obje ilişkileri teorilerine çevirdikçe, obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu ile ilgili olan literatür anal karakter özelliklerine daha az, benlik saygısı, bağımlılık ve öfke kontrolü, baş etme tarzları ve yakınlık kurma sorunları üzerine daha çok odaklanmaya başlamıştır .

Histrionik Kişilik Bozukluğu

Histrionik kişilik bozukluğu olan kişiler rol yapıyormuş gibi duygusaldırlar ve olumlu izlenimler bırakmaya çalışan kişilerdir. Çok renkli, aşırı derecede süslü, göz alıcı, alımlı olmaya çalışırlar; dikkatleri üzerlerine çekmeye yönelik, ayartıcı ve baştan çıkarıcı tutumlar sergilerler. Çoğu zaman telkine yatkındırlar. Yüzeysel olarak bakıldığında hoşa giderler, albenileri vardır .

Histrionik kişilik bozukluğu 2.400 yıl önce, Hipprocates tarafından tanımlanan histeri teriminden kökeninin almıştır. 19. yüzyılın sonunda, Charcot ve Janet, histeri terimini konversiyon semptomlarıyla ilişkilendirmişlerdir.

1958 yılında histeri teriminin literatürde beş farklı kullanım şekli göze çarpmaktadır: bir kişilik ya da karakter tipi, konversiyon reaksiyonu, fobi ve anksiyete ile betimlenen psikonevrotik bozukluk, alta yatan psikopatolojik örüntünün belirli bir biçimi, ve “opprobrium”un bir terimi .

Blacker ve Tupin’e göre histrionik ve histerik kişilik bozukluğu gösteren kadınlar, psikoseksüel gelişimin iki döneminde zorlanmış kişilerdir. Oral dönemde yeterli anne sevgisinden yoksun kalmışlar ve ödipal dönemi gereğince aşamadıkları için cinsel kimlikleri cılız gelişmiştir .

Histrionik kadın çocukluk döneminde annesinden yeterli sevgiyi görememesinden dolayı umudunu yitirip, beklentilerini ve annesine yönelik libidinal enerjiyi babasına yöneltmektedir. Bu durum ileri yaşamındaki cinsel kimlik sorunlarının temelini oluşturabilmektedir. Bunun sonucu olarak histerik kişilikli kadın düzcinsel bir yaşam sürdürmesine rağmen bilinçdışındaki sevgi objesi yine annesi olarak kalabilir (eşcinsel sevgi objesi) . Erkeklerle flörtöz tarzda davranışlar sergileyerek ilişki kurmasına rağmen onlara gerçek bir duygusal yatırımda bulunmaz .

Babasını eşi benzeri olmayan bir erkek olarak idealize eden histrionik kadın kendisini yaşamı boyunca yasak ya da ulaşılmaz erkeklerin ilgilerini çekmek konusunda diğer kadınlarla rekabet içinde bulabilmektedir. Histerik kadın çoğunlukla evli olan ya da evlenmeyi düşünmeyen erkeklerle romantik ilişkiler kurmakta böylece babasına olan bağlılığından vazgeçmeme konusunda kendisini garanti altına almaktadır .

Histronik kişilik bozukluğu hastaları bastırma savunma mekanizmasını yoğun bir şekilde kullanmaktadırlar. Babalarına karşı olan bağlılıkları bilinçaltlarının derinliklerindedir ve sadece psikoanaliz ya da psikoterapilerle bu eğilimlerinin farkına varabilmektedirler .

Her ne kadar histrionik kişilik bozukluğu kadınlarda daha yaygın olsa da, erkekler de bu bozukluğun tanı ölçütlerini karşılamaktadırlar. Bu kişilerin dinamikleri kadınlarınkine oldukça benzemektedir. Erkek hastalar da annelerinden göremedikleri ilgi ve bakımı almak için babaya yönelmektedirler. Babanın duygusal olarak ulaşılamaz olması nedeniyle, erkek çocuğu ya anne ile kurulan feminen özdeşimden kaçarak hipermaskülen bir tavır ortaya koymakta ya da anneyle doğrudan özdeşim kurarak pasif kadınsı bir kimlik sergilemektedir . Bu sürekliliğin en üst düzeyinde, histrionik kişilik bozukluğu olan erkek hasta çözümlenmemiş ödipal çatışmalarda, annesine bağlı olarak kalmaktadır. Bu erkekler, tanıştıkları kadınların hiç birinin anneleriyle boy ölçüşemeyeceğini düşündükleri için kadınlar konusunda hemen hemen her zaman hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Bazı erkeklerde

annelerine karşı olan bilinçaltı bağlanmalarını devam ettirebilmek için izole bir yaşam tarzını seçmekte ya da bekar kalmayı tercih etmektedirler .

Borderline (Sınırda) Kişilik Bozukluğu

Bu kişilik bozukluğunun tanımlanması çok karmaşık ve zordur, ayrıca çelişkiler içeriyor gibi görünebilir, tartışma götüren yanları vardır. Psikozlar (gerçeği değerlendirme bozuklukları) duygudurum bozuklukları, diğer kişilik bozuklukları ve bilişsel bozukluklarla örtüşen çok yanı vardır. Benlik algısı sorunlarının yanı sıra ayrışma-bireyselleşme sorunları, duygulanımının denetimi sorunları ve yoğun kişisel bağlanma sorunları yaşarlar .

Bu kişiler "her zaman bir bunalım içinde"dirler. Hep bir kriz yaşıyorlardır. Gerçeği değerlendirmelerinin bozulduğu gelip geçici dönemleri olabilirler, bunlar genellikle paranoya ya da gelip geçici dissosiyatif belirtilerden oluşur. Kendilerine zarar verici davranışlarda ya da intihar girişimlerinde bulunabilirler. Başkalarıyla ilişkileri çok çalkantılıdır. Yalnız kalmaya katlanamazlar. Benlik imgeleri ve kimlikleri tutarsızdır. Para, cinsellik gibi konularda dürtüsel davranırlar. Madde kötüye kullanımı, pervasızca araba kullanma ya da tıkınırcasına yeme gibi belirtileri olabilir .

1940'lı yıllar süresince araştırmacılar şizofrenik olarak nitelendirilecek kadar hasta olmayan, fakat klasik psikanalitik tedavi için uygun olamayacak oranda bozukluk gösteren hastalar tanımlamaya başlamışlardır. 1938 yılında "Borderline" terimini ilk kez kullanan Stern, bu bozukluğun narsisizm temelinden kaynaklandığı görüşünü ortaya koymuştur .

1968' de Grinker ve arkadaşları bir grup hasta üzerinde yaptıkları klinik gözlemler ve çalışmalar sonucunda, bu hastaları nevroz sınırından psikoz sınırına yayılan bir spektrum içinde dört alt grupta toplamışlardır :

1. Tip) **Psikotik sınır grubu:** Olağandışı uyumsuz davranışlar, gerçekliğin değerlendirilmesinde meydana gelen bozulmalar, gelişmemiş kimlik duygusu, olumsuz tepkiler verme eğilimi ve açıkça yaşanan öfke.

2. Tip) **Merkez borderline sendromu:** Olumsuz duyguların egemenliği, ilişkilerde zikzak örüntüsü izleyen tutarsızlıklar, açık yaşanan kızgınlık, değişken kimlik duyusu.

3. Tip) **Borderline tipi grup:** Önceki gruplardan daha uyumlu davranışlar, diğer insanların kimliğinin taklit etme eğilimi, duygusal tonların kaybolması, içtenlik ve doğallıktan yoksun ilişkiler.

4. Tip) **Nevrotik sınır grubu:** Anksiyete ve depresyon, nevrotik ve narsisistik kişilik özellikleri.

Bu bozukluğun altında yatan yapının tanısal önemine dikkat çekerek "borderline kişilik organizasyonu" terimini kullanmaya başlayan Kernberg, bu hastaların çok çeşitli belirtiler gösterebileceğine değinmiştir. Bu belirtileri de yaygın anksiyete, disosiyatif bozukluklar, hipokondrik takıntılar, konversiyon belirtileri, obsesif-kompulsif belirtiler, aynı dönemde yaşanan çeşitli fobiler, paronoid eğilimler, çeşitli cinsel davranış sapmalarının birlikte yaşanması ve madde bağımlılıkları olarak sıralamıştır .

Bu bozukluğun nasıl oluştuğuna dair çeşitli görüşler ortaya koyulmuştur ve bunların çoğu psikodinamik yaklaşımla bağlantılıdır. En yaygın olan hipotezlerden biri Kernberg'e aittir. Kernberg, psikoseksüel gelişimin erken dönemlerinde bağlanılan ve bakım veren anne figürünün bebek tarafından iki birbiriyle çelişen gerçeklik şeklinde algılandığını belirtir. Birincisi, bebeğin hep yakınında olan, onu seven iyi anne modelidir. İkincisi ise, nefret uyandıran, uzaklaştırıcı, bebeği daha önceden uyarmadığı konularda cezalandıran ve bebeği tahmin edemeyeceği anlarda yalnız başına bırakıp giden anne modelidir. Annenin bu ambivalans hali, çocuğun yoğun bir biçimde anksiyete yaşamasına yol açar çünkü her iki anne imajı da çocuğun bağımlı olduğu aynı kişiye aittir. Borderline

savunmalarından biri olan bölme bu durumda devreye girerek, birey üzerinde ezici etkisi olan anksiyetenin ortaya çıkmasını engelleyerek, farklı olan bu yaşantıları (sevgi / nefret) birbirinden ayrı tutmaya yaramaktadır. Bu tarz annelerin depresyon, madde kötüye kullanımı ve yordanamayan dürtüsellikten (impulsivite) dolayı sıkıntı yaşama olasılıklarının olduğunu da belirtilmiştir.

Kernberg bu erken dönemki patolojik obje ilişkilerinin borderline hastalar tarafından içselleştirildiğini belirtmektedir. O'na göre, bu içselleştirmeler, sağlıklı kişilerin normal gelişim süreci içerisinde büyüdükçe kullanmayı bıraktığı birincil (primitive) savunma mekanizmalarının kullanılmasıyla devam ettirilmektedir. Yetişkin borderline hastalar, insanları **"her zaman iyi" - "her zaman kötü"** kategorilerine koyarak ilişkilerinin biçimini bozmaktadırlar. İnsanlar onlara ya hep iyi, bağlanılacak kadar kıymetli ya da hep kötü, nefret edilecek kişiler olarak görünmektedirler. Başkaları tarafından terk edilme tehdidine karşı kendilerini korumaya çalışırlar ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılamayan insanları kontrol etme eğilimi gösterirler. Bu bölme savunma mekanizmasının sonucunda iyi insan idealize edilir, kötü insan değersizleştirilir. Karşıt duygular arasındaki bocalama, bu hastalar tarafından zaman zaman yaşanır ve bu hastalar sürekli olarak bir mahrumiyet hissettikleri için kendilerinden nefret ederler ve kendilerini yetersiz bulduklarını ifade ederler. Bağlı oldukları kişilerden de nefret ettiklerini dile getirirler. Başkalarının kendilerini dışladıklarını kafalarında canlandırırlar ve bu hayale tuhaf bir şekilde empati duyarak "Kim benden nefret etmez ki, ben berbat birisiyim" şeklinde düşünürler .

Borderline kişilik bozukluğu tanısı alanlarla yapılan çalışmalar, bu kişilerin anksiyöz, bağımlı, kaybetmeye ve reddedilmeye karşı duyarlı olduklarını göstermektedir. Ayrıca bu kişilerin, eksen I tanılarından panik bozukluk ve agorafobiye de eğilimli oldukları bulunmuştur. Borderline kişilik bozukluğuna sahip kişilerin birinci dereceden akrabalarında alkolizm ve madde kötü kullanımının yüksek oranda olması söz konusu olabilmektedir .

Yapılan bazı çalışmalarla, genel populasyona nazaran borderline kişilik bozukluğunun, bu bozukluğu olan akrabalar arasında beş kat daha yaygın olduğu ortaya koyulmuştur .

Son zamanlarda yapılan çalışmalar, borderline kişilik bozukluğu olan hastaların çocukluk travması öyküsü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kişilerin yaklaşık olarak % 50'si ensest veya çocuklukta yaşanan başka tür cinsel istismara maruz kalmıştır. Diğerleri ise fiziksel ve sözel olarak istismar edilmişlerdir. Çocukluk yıllarında travma öyküsü olan diğer hastalar gibi olarak istismar edilmiş borderline kişilik bozukluğu olan hastalar da, istismar eden kişi ve kurban paradigmasını içeren obje ilişkilerinin karakteristik örüntüsünü hayatlarında tekrar tekrar yaşayabilmektedirler .

Cinsel Yönelim ve Kişilik Bozuklukları

Kişilik bozukluğu ve cinsel yönelim konusu ile ilgili olarak **Zubenko ve ark (1987)**'nın yürüttükleri çalışmada, 19 erkek ve 61 kadından oluşan borderline kişilik bozukluğu olan hastalarda homoseksüel ve biseksüel yönelim yaygınlığına bakmışlardır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgularda, major depresyonu olan borderline kişilik bozukluğuna sahip homoseksüel yönelimli hem erkek hem de kadınların oranının major depresyonu olan ancak borderline kişilik bozukluğu olmayan kişilerden anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca borderline kişilik bozukluğu olan homoseksüel yönelimli erkeklerin oranının borderline kişilik bozukluğu olan homoseksüel yönelimli kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Stone ve ark (1990), borderline kişilik bozukluğu olan 118 erkek ve 118 kadın katılımcıyla yürüttükleri çalışmada, erkek hastaların % 16'sının kadın hastaların ise % Tinin homoseksüel eğilimler gösterdiklerini ortaya koymuşlardır.

Paris ve ark (1995)'nın borderline kişilik bozukluğu olan ve olmayan erkek hastalarla yaptıkları çalışmada çıkan sonuç, borderline kişilik bozukluğu olan erkek hastalarda homoseksüel yönelim % 16.7, borderline kişilik bozukluğu olmayanlarda ise homoseksüel yönelim % 1.7'dir.

Reich ve Zanarini (2008) ise yaptıkları çalışmada borderline kişilik bozukluğu olan (290) ve borderline hariç diğer kişilik bozukluklarından herhangi birine sahip olan (72) toplam 362 kişiden oluşan klinik örneklemde homoseksüellik/biseksüellik ve aynı cinsle ilişki kurma yaygınlığını araştırmışlardır.

Elde edilen bulgular sonucunda kadın ve erkek borderline kişilik bozukluğuna sahip kişilerin homoseksüel ya da biseksüel yönelimleri ve aynı cinsle ilişki kurma yaygınlıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Borderline kişilik bozukluğu olan hastaların yaklaşık üçte birinin homoseksüel/biseksüel yönelime sahip olduklarını bildirdiklerini saptamışlardır.

SONUÇ

Cinsellik ve cinsel yönelim konusu insanlar için her daim ilgi uyandırmakta ancak yüksek sesle konuşulması tabu olarak kabul edilmektedir. İçinde yer aldıkları toplumun büyük bir çoğunluğu heteroseksüel cinsel yönelime sahip olmayan kişilerin sahip oldukları ruhsal rahatsızlıkların yanına, var olan cinsel yönelimlerini de bir ruhsal bozukluk olarak ilave etme eğiliminde olabilmektedir.

Elde edilen bulgular göstermektedir ki herhangi bir kişilik bozukluğuna sahip olmak ile heteroseksüel ya da homoseksüel cinsel yönelime sahip olmak arasındaki bir ilişki yoktur.

Kaynak:

Gülden Nazlı YEŞİLER, Gençlerde Kişilik Bozuklukları Ve Cinsel Yönelim, 267134-Yüksek Lisans Tezi Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Psikiyatri Anabilim Dalı Psk-Yl-2010-001/ Aydın-2010

ÖNEMLİ BİLGİ

Her insan **“İslâm fıtratı üzerine yaratılmıştır”.**

Allah Teâlâ buyurdu ki;

“O halde (Habibim) sen yüzünü bir muvahhid olarak dine yönelt. Allah’ın insanları yaratmasında esas aldığı o fıtrata uygun hareket et.” (Rum Sûresi, 30/30)

Şems Suresi'nin yedinci ve sekizince âyetlerde, **“Nefse ve ona birtakım kabiliyetler verip de iyilik ve kötülüklerini ilham edene”** kasem edilmektedir.

Bu âyet-i kerimeler, **“her çocuğun İslâm fıtratı üzere doğduğunu”** haber veren Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin kelâmıyla birlikte düşünüldüğünde şöyle bir hakikat ortaya çıkar:

“insanın yaratılışı güzel ahlâk” üzeredir. Ancak, insan tabiatına yerleştirilmiş bulunan bütün bu özelliklerin mecralarını bularak tekâmül etmeleri gerekiyor. Bu tekâmülün esasları, İlâhî kitaplarda konulmuş ve peygamberlerce insanlık âlemine tebliğ edilmiştir. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin **“Ben ancak güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.”** hâdis-i şerifinin bir mânâsı da bu olsa gerektir.

Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin, **“Her doğan, İslâm fıtratı üzerine doğar. Sonra, anne-babası onu Hıristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar.”** (Buhârî, cenâiz 92; Ebû Dâvut, sünne 17; Tirmizî, kader 5) hadisi toplum ve ailenin sorumluluklarını izah eder.

Bu hadisteki temel mesaj, İslâm fıtratı üzere doğan yavruları batıl inançların, menfi ideolojilerin yahut sefahat odaklarının eline düşmekten koruma konusunda **anne babaya ve topluma düşen** büyük

görevi ve sorumluluğu ihtar etmektir. Her insan yaratılış itibariyle lekesiz, tertemiz, iman ve İslâm'a en müsait bir hüviyettedir.

Fıtrat, yani yaratılıştaki mahiyeti itibariyle her insan lekesiz, tertemiz ve iman ve İslâm'a en müsait bir hüviyettedir; lekesiz, bembeyaz, üzerine her şey yazılabilecek bir kağıt veya üzerine hiç ses kaydedilmemiş bir bant, şekil verilmeye müsait bir macun, kalıplara dökülmeyi bekleyen maden cevheri veya eğilmeye müsait bir fidan gibidir.

Nasıl dupduru, saf ve berrak bir pınar suyu, esas kaynağı ve mahiyeti itibariyle tertemiz olup, en faydalı ve şifalı bir hâl almaya müsaittir. -Ya da üzerine toz toprak saçmak suretiyle bulandırılıp başka bir mahiyete sokulabilir- Aynı şekilde yeni doğan bir çocuk da fıtrat ve kâinat kanunlarına göre hakikatleri kabule, bulanıklık ve dalaleti ise reddetmeye uygun ve müsait bir haldedir. Bu sebeple, 5-15 yaş grubu çocuklara ne anlatırsanız, onlar hemen onu hafızalarına kaydedip, kalp dünyalarına iman ve İslâm adına yerleştirirler. Veya bunun tersi olarak temiz ve selim fıtrat, küfür ve günahlarla kirletilip, köreltilebilir. Küfür ve inkarla, kâinat çapındaki delillere gözlerini yummuş, kulaklarını tıkamış, vicdanını söndürmüş ve fıtratını köreltmiş; kendini bütün ışık kaynaklarından mahrum bırakıp, karanlıklar içine gömmüş ve haddizatında baştan temiz olan fıtratının üzerine Allah Teâlâ'nın sevmediği kara lekeler sürebilir. O halde; yaratılışta temiz olan fıtrat, sonradan kirletilebilir.

Fıtratın ilk baştaki hali korunmaz, imdadına koşulmaz ve bu yolda gerekli tedbirler alınmazsa, insanın inançsız, kişilik bozukluğu ve hastalıklı olması veya aklınıza gelebilecek her türlü cereyanlarından birisine yem olup gitmesi mümkün ve muhtemeldir.

Her doğan, İslâm fıtratı üzerine doğar; fakat, anne-baba, arkadaş, muhit, toplum ve okul gibi dış tesirlerle, bunları lehinde veya aleyhinde değerlendirecek olan irade, fıtrata müspet veya menfi yönde müdahalede bulunur.

Çocuklarımıza sahip olmak için geç kalmayalım.

(http://www.sorularlaislamiyet.com/article/2697/hz-peygamberin-asm-her-dogan-islam-fitrati-uzerine-dogar-sonra-anne-babasi-onu-hristiyan-yahudi-veya-mecusi-yapar-hadisini-nasil-yorumlarsiniz.html)

İNSANLARIN MUTLULUK ÇİZGİLERİ

İnsanlar vardır. Neşelidirler.

Kendilerini kolay kolay üzüntüye kaptırmazlar. Her şeyin iyi, güzel yanlarını ararlar, bulmağa çalışırlar. Hayatı olduğu gibi kabul ederler. Hayatın sıkıntılarını, zorluklarını olağan sayarlar. Bu sıkıntılardan uzak kalmanın yollarını ararlar. Zorlukların çözüm şekillerini bulmağa çalışırlar. Kendilerine güvenirler, inanırlar. İşlerini severler. Sevdikleri için işlerinde başarılı olurlar. Geleceklerinden endişe etmezler. Kendilerinden memnun olurlar. Önemlerine inanırlar. Başkalarını severler, sayarlar. Başkalarını incitecek, kıracak hareketlerden sakınırlar. Başkaları ile düzenli ilişkiler kurarlar. Bulundukları yerlerin bir huzur kaynağı haline gelirler. Başkaları tarafından beğenilirler, aranırlar, sevilirler. Hayata bağlanırlar. Kendilerini mutlu görürler. Başkalarının mutlulukları için çalışırlar. Evrensel bir mutluluk özlemiyle değerlenirler

Yine insanlar vardır. Üzüntülüdürler. Huzursuzluk, sıkıntı içinde yaşarlar.

Zaman zaman veya durmadan yakınırlar. Hallerinden memnun olmazlar. Yaptıkları işleri beğenmezler. Bu yüzden işlerini sevemezler. Başarılı olamazlar. Kendilerine inanamazlar, güvenemezler. Önemsizliklerine, değersizliklerine, yetersizliklerine inanırlar. Bunun da sonucu olarak, başkalarını beğenmezler. Daha doğrusu beğenemezler. Bu yüzden başkalarıyla anlaşamazlar. Kolaylıkla bozuşurlar, çatışırlar. Bu anlaşmamazlığın nedenlerini kendilerinde değil başkalarında ararlar. Karşılaştıkları ve yarattıkları sıkıntıların sorumluluğunu başkalarına yüklerler. Kendilerini sevemedikleri için başkalarının yakınlıklarına, dostluklarına güvenemezler. Başkalarının kendilerini kendileri gibi yargıladıklarına, değerlendirdiklerine inanırlar. Bunun için de başkalarını birer düşman gibi görürler. Kendilerinden olduğu gibi başkalarından da soğurlar, nefret ederler. Kendileri için daha az tehlikeli bir hale getirmek amacıyla başkalarını önemsizleştirmenin yollarını, çarelerini ararlar. Başkalarını, özellikle güçlülüklerine, üstünlüklerine inandıkları ve inanılan kimseleri yetersiz, kusurlu göstermeğe çalışırlar, yererler. Kötülerler. Saldırgan olurlar. İç dünyalarındaki bunalımlarını dış dünyaya aktarırlar. Çevreleri için gerçek bir sıkıntı kaynağı olurlar. Bu yüzden başkaları tarafından istenmeyen, sevilmeyen, hâttâ nefret edilen birer varlık haline gelirler. Kendileri ve başkaları tarafından istenmemenin yarattığı bunaltıcı bir bunalım içinde günlerini geçirirler. Hayattan nefret ede ede yaşamağa, başka bir deyişle, mutsuzluğun ıstıraplarına katlana katlana hayat selinin kendilerini ulaştıracağı yokluğa doğru yollarına devam ederler. Hayatın taşıdığı gerçek anlamı kavramadan, varlıkları bilincine ulaşmadan, olabilecekleri kimseler haline gelmeden, kendilerini, başkalarını, güzelliklerle dolu dünyayı sevmek imkânını bulamadan göçüp gidecekleri günü beklerler.

Her insan mutlu olmak ister. İster ama, bütün insanlar mutlu değildirler.

Değildirler, çünkü geçmişte olduğu gibi zamanımızda da bütün insanlar mutluluğu yaratmağa elverişli imkânlardan yararlanamamaktadırlar. Kimileri sağlam, gösterişli bir vücut yapısına sahip değildirler. Kimileri ise özellikle çocukluklarında varlıkları ile ilgili olumlu tecrübeler yapamamışlardır. Yersiz, zararlı bir eğitimin etkileri ile karşılaşmışlardır. Yetişkinlik çağlarında yeteneklerine, eğilimlerine uyan işleri seçememişlerdir. Başarılı bir evlenme yapamamışlardır. Yeterlilik, önemlilik bilinciyle değerlenememişlerdir. Olumsuz, kendilerine ıstırap yaratan hayat şekillerini benimsemişlerdir. Yaşadıkları bu hayat şeklinden kurtulmanın yollarını aramamışlardır, insanın yaşadığı sürece kendisini her an değiştirebileceğini, yeni baştan yaratabileceğini düşünmemişlerdir, insanın varlığında yeni bir varlık haline gelmesine elverişli kaynakların bulunduğuna inanmamışlardı. Daha çok bir kendileri olmak için azlıklarından, önemsizliklerinden yakındıkları kendileriyle gerekli mücadeleden kaçınmışlardır. Böyle bir mücadeleyi yapmağı, ısrarla, inatla devam ettirmeği göze alamamışlardır. İnsan vücut yapısındaki kusurları telâfi edebilir. Hatta bu kusurları bir başarı kaynağı haline getirebilir.

Bunun en tipik ve güzel örneğini **DEMOSTEN** vermiştir. Eğer çocukluğunda kekeme olmasaydı Demosten tarihin yetiştirdiği en büyük hatiplerden biri olamazdı. Bundan başka

insan kendisini vücut yapısındaki bir kusuru ile değerlendirmekten kaçınmalıdır. Kendisini bütünü ile ele almalıdır. Bütünlüğü ile taşıdığı değeri göz önünde bulundurmalıdır. Kendisine ıstırap veren vücut kusurunu veya kusurlarını ortadan kaldırmağa, hiç olmazsa, göstermemeğe çalışmalıdır. Vücudundaki rahatsızlığından bir an önce kurtulmalıdır. Gerekirse beklemeden, vakit kaybetmeden ameliyat olmalıdır. Her geçen günün kendisine nelere mal olduğunu, kendisini huzursuzluk, sıkıntı içinde yaşattığını, ameliyattan sonra tamamen iyileşeceğini, rahata kavuşacağını düşünmelidir. Gelecekteki uzun süreli mutluluğu için geçici acılara katlanmalıdır.

Aynı şekilde, insan yersiz, zararlı eğitimin etkilerinden kendisini kurtarmağa çalışmalıdır. Varlığında, bilinçaltında yer alan ve kendisine huzur içinde yaşamak imkânını vermeyen, olumsuz davranışlarda bulunmasına yol açan, kendisini intibaksızlığa sürükleyen komplekslerin, özellikle aşağılık kompleksinin etkilerinden sıyrılmağa ısrarla uğraşmalıdır. Bu komplekslere boyun eğmemelidir. Tersine olarak bu komplekslerle savaşmalıdır. Bu komplekslerin telkin ettikleri, zorladıkları davranış. Yaşayış şekillerinin tam tersini benimsemelidir. Kendisine güvenmelidir, inanmalıdır. Kendisine güvenebildiği, inanabildiği ölçüde başarılı olabileceğini, önem kazanacağını, mutluluğa ulaşabileceğini düşünmelidir.

İnsan, mutluluğunda önemli bir yer tutan meslek ve eş seçimi işinde de gereken hassasiyeti göstermelidir. Mümkün olduğu kadar yeteneklerine, eğilimlerine en çok uyan, daha doğrusu, en fazla sevebileceği işe girmelidir. İnsanın sevebildiği ölçüde işinde başarılı olabileceğini unutmamalıdır. İstemeyerek girdiği işte bile sürekli çabaları, sebatı sayesinde başarıya ulaşacağını, başarıları sayesinde işine bağlanacağını unutmamalıdır. İnsanın, kendisini sevindiren, önemleştiren her şeyi beğendiğini, istediğini, sevdiğini daima hatırlamalıdır.

Evlenme işine gelince, her erkek ve kadın her bakımdan anlaşabileceği biriyle yuva kurmalıdır. Her insanın sevilmek, sayılmak, beğenilmek istediğini unutmamalıdır. İnsanın iyilik yolu ile iyi olabildiğini bilmelidir. Kusurlu, önemsiz tanınan insanın kendisiyle beraber başkalarını da kusurlu, önemsiz görmek eğilimini duyacağını aklından çıkarmamalıdır. Her insanın güler yüz aradığını, asık yüzlü kimseleri sevmediğini daima hatırlamalıdır. Aile mutluluğunun özellikle çocukların gelişmeleri için gerekli olduğunu düşünmelidir. **İnsanın mutluluğunda yeterlilik, önemlilik duygusu da büyük bir yer tutar.** Rahat bir evde oturmak, iyi beslenmek, giyinmek, seyahatler yapmak, iyi yerlere gitmek, eğlenmek, dinlenmek, yakınlarını rahat ettirmek, çocuklarını en iyi şartlar içinde yetiştirmek imkânını bulabilen, yeterli bir kültür düzeyine ulaşabilen insan kendisini her bakımdan güven içinde bulur. Çevresinde seçkin bir yere sahip olur. Başkaları tarafından beğenilir, sayılır.

Mutluluğun en önemli sırlarından biri de şudur.

İnsanın kendisi ve başkaları tarafından istenmesidir. Kendisini aradığı gibi kendisinde ve başkalarında bulabilmesidir. Kendisinde olduğu gibi başkalarında da daha çok bir kendisiyle karşılaşmasıdır.

İnsan kendisini yeterli, güçlü bulabildiği ölçüde aradığı kendisine yaklaştığını sanır. Sevinç duyar. Buna mutluluk diyoruz. Gerçekten mutluluk, insanın aradığı kendisine yaklaştığını duymasıdır. Kendisini olmak istediği bir kendisi halinde yaşayabilmesidir. Kendisinden memnun olabilmesidir. Kendisini sevebilmesidir. Önemliliğine inanmasıdır, insanı mutluluğa ulaştıran yol varlığı değerliliği bilincinden, sevgisinden geçen yoldur.

İnsan kendisini sevebildiği ölçüde olabileceği bir kendisi haline gelebilmek imkânını elde edebilen bir varlıktır. Mutlu dünya ancak kendilerini sevebilen insanlarla mümkün olabilir. Olabilir; çünkü kendilerini sevebilenler başkalarını da sevebilirler. Başkalarının da mutlulukları için çalışabilirler ve mutluluklarını isteyebilirler, iyi dediğimiz insanlar her şeyden önce kendileri için iyi olabilen, kendilerine dostluk gösterebilen insanlardır. **Kendilerine dost olabilenler başkalarına düşman olamazlar. Başkalarından nefret edenler kendilerini sevemeyenlerdir.** Yeryüzündeki hayatın zaman zaman gerçek bir cehennem halini olmasının en önemli nedenlerinden biri de dünyamızın kendilerini sevmekte zorluk çekenlerle, iç dünyalarında cehennem hayatını yaşayanlarla dolu bulunmasıdır.

Onların bu iç dünyalarını andıran bir dış dünya yaratmak arzusunu duymalarıdır. Başkalarını ortak yapmak suretiyle ıstıraplarını azaltmağa çalışmalarıdır.

Kaynak

Dr. Halis OZGU Sabiha ÖZGÜ Nasıl Mutlu Olabiliriz? Modern Psikoloji Ve İnsan, 1968, İstanbul

TERÖR VE SAVAŞIN ÇOCUKLARIN GELECEĞİNE OLUMSUZ ETKİLERİ

Teröre kurban giden ve alet olan çocuklarımızın geleceklerini görmek açısından okunması gereken bir yazı.

İkinci Dünya savaşından sonraki Avrupa'daki durum

İkinci Dünya savaşından sonra ortaya çıkan ve her şeyden önce bir hayata uyma zorluğu anlamını taşıyan Âsi gençlik probleminin kendini göstermesinde çeşitli nedenler rol oynamışlardır.

1939 yılından önce doğan çocuklar savaş yılları içinde ve savaşın sona ermesinden sonra çok çetin şartlar içinde yaşadılar. Gerektiği gibi gelişmelerine hiç de elverişli olmayan, tersine olarak, disiplinsizliğe, güvensizlik duygusuna yol açabilecek olaylarla karşılaştılar. Bütün dünyayı altüst eden savaşın acı sonuçlarına katlanmak zorunda kaldılar. Yetişkinler dramlarına katıldılar. Vücut ve ruh yapılarında bu dramların yankılarını yaşadılar. Yeteri kadar yiyecek bulamadılar. Rahat, konforlu evler-de oturamadılar. Isınamadılar. Birçokları çoğu geceleri soğuktan titreyerek geçirdiler. **Bombardımanlardan kurtulmak, düşmanla karşılaşmamak için yerlerini, yurtlarını bıraktılar. Sevdikleri her şeyden, evlerinden, mahallerinden, yakınlarından, dostlarından, arkadaşlarından uzaklaştılar.**

İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıç yılı olan 1939 da yalnız Fransa'da, Paris'ten 500.000, Alsas Loren'den 400.000 insan yerlerinden ayrıldılar, başka yerlere gittiler. Bu insanların arasında binlerce çocuk, genç de vardı. Yine Fransa'da 1940 yılında milyonlarca insan göç etmek zorunda kaldı. Bunlardan büyük bir kısmı günlerce yürüdü. Çeşitli zorluklarla, sıkıntılarla karşılaştı. Birçok çocuklar yıllarca annelerinden, babalarından, yakınlarından uzak kaldılar. Radyolardan heyecan verici, korkutucu, acı haberler duydular. **Korkunç savaş hikâyeleri dinlediler. Savaş sahnelerine şahit oldular. Ölüm korkusu içinde yaşadılar. Günlerini sığınaklarda, gecelerini uyumadan geçirdiler.**

Bundan başka, savaş birçok geleneksel ahlâk değerlerinde sarsıntılar yaratıyordu. Çocukların, gençlerin hayata gerektiği gibi hazırlanabilmeleri için ilk yaşlarından itibaren büyüklerin bazı kurallara, ahlâk kurallarına göre hareket ettiklerini görmeleri gerekmektedir.

Savaş yıllarında ise çocuklar, gençler, yetişkinlerin zorunlu olarak da olsa, zaman zaman bu kurallara uymadıklarını, birçok kimselerin yorulmadan ve kolaylıkla para kazandıklarını, eğri yollardan milyonlar elde ettiklerini, paranın büyük bir değer taşıdığını görüyorlardı. Bazı çocuklar, sırf bu yüzden para kazanmak için çeşitli suçlar işliyorlardı. Evler soyuyorlardı. Hırsızlık yapıyorlardı.

Aile Çevresinin Rolü

İnsanın çocukluğunda, annesi, babası, kardeşleri ve diğer yakınları ile kurduğu ilişkiler ile sonraki hayat şekli arasında sıkı bir bağlılık vardır.

Bir çocuğun normal bir şekilde gelişebilmesi, varlık kaynaklarına uygun bir şekilde oluşta bulunabilmesi için her şeyden önce annesi, babası tarafından sevilmesi, sevildiğine inanması, annesi, babası arasında iyi bir anlaşmanın bulunduğunu görmesi gerekmektedir. Bu konu ile ilgili olarak yapılan araştırmalar bu gerçeği meydana çıkarmışlardır.

Anneleri, babaları tarafından teröre yöneltilen, sevilmeyen, sevilmediklerine inanan çocukların, çocukluklarını ve daha sonraki hayatlarını sıkıntı, huzursuzluk içinde geçirdiklerini, mutsuz olduklarını, davranış bozukluklarını gösterdiklerini belirtmişlerdir.

İkinci Dünya Savaşının hemen hemen dünyanın her yerinde topluluğun temelini meydana getiren aile müessesesinde de büyük sarsıntılar yarattığı anlaşılmıştır. Gerçekten, savaş yüzünden birçok babalar

askere alındılar. Çok sayıda anneler, gerek savaş yılları içinde gerekse savaşın sona ermesinden sonra evlerinin dışında çalışmak zorunda kaldılar. Bunun sonucu olarak, çocuklar çocukluklarını gerektiği gibi yaşayamadılar. Gelişmeleri, özellikle duygusal bakımdan gelişmeleri için en gerekli anne, baba sevgisinden yeterli bir şekilde yararlanamadılar.

Öte yandan, İkinci Dünya savaşının yarattığı çeşitli sıkıntılar, hayat zorlukları aile bireyleri, özellikle anne, baba arasındaki bağlan zayıflattılar. Güçlü, sağlam temellere dayanmayan yuvaların dağılmalarına, yıkılmalarına yol açtılar.

Suçluluğun artışı

1946 ile 1948 yılları arasında on Avrupa memleketine ait istatistikleri inceleyen zamanımızın tanınmış ruh hekimi ve psikoloji bilgini **Heuyer**, savaş yıllarında hemen hemen bütün Avrupa memleketlerinde suç işleyen çocukların sayısının üç katına ulaştığını söylemektedir.

Yine Heuyer'e göre, çeşitli davranış bozukluklarını gösteren, suç işleyen çocukların ve gençlerin yüzde 88 zi dağılmış ailelerden gelmektedir. Aynı konuda başka memleketlerde de araştırmalar yapılmıştır. Belçika'da suç işleyen çocukların ve gençlerin yüzde 70 nin, İngiltere'de yüzde 62 sinin, İtalya'da yüzde 50 sinin yıkılmış ailelere mensup oldukları görülmüştür.

Dr. Pesle, incelediği 800 suçlu çocuğun ve gencin aynı şekilde boşanma ve ayrılma suretiyle dağılmış ailelerden geldiklerini bildirmektedir.

Birleşik Amerika'da 1929 yılında sosyal çevrelere uyamayan, suç işleyen, çeşitli davranış bozukluklarını gösteren 4000 çocuğun, gencin yüzde 50 sinin, 1949 suçlu ve intibaksız çocuğun, gencin yüzde 42 sinin, İsveç'te suç işleyen çocukların ve gençlerin yüzde 65 sinin, Fransa'da çeşitli zararlı davranışlarda bulunan 654 kız ve erkek çocuğun yüzde 65 sinin, sevgi ile değerlenmeyen ve dağlımış ailelere mensup oldukları anlaşılmıştır.

Kemp, incelediği 530 Danimarkalı düşmüş kızın evlerinde büyümediklerini, bunlardan yüzde 17 sinin evlenme dışı birleşmelerden dünyaya geldiklerini görmüştür.

Görüldüğü gibi, aile dramı ile hayat dramı arasında sıkı bir bağlılık vardır. Yukardaki örneklerden de kolayca anlaşılacağı üzere, aile dramı, üç başlıca aile bireyi arasında oynanmaktadır. Bu dramda birinci derecede anne, baba, çocuk rol oynamaktadır. Aile çevresinde bulunan büyük babalar, anneler, hizmetçiler, amcalar, dayılar, halalar, teyzeler, ilh, ikinci derecede etkiler yapmaktadırlar.

Yirminci yüz yılda insan hayatı ile ilgili problemleri en iyi bir şekilde değerlendiren çeşitli psikoloji doktrinleri, özellikle psikanaliz ve Adler doktrinini, Kültüralizm akımı da aynı görüşü paylaşmaktadırlar. İnsanın, geniş anlamıyla hayata intibak kapasitesinin büyük ölçüde, çocukluğundaki aile çevresine intibak şekliyle değerlendiğini bildirmektedirler.

Gerçekten çocukluğunda aile çevresine intibak edemeyen çocuk sonraları, büyüdüğü zaman diğer sosyal çevrelere uymakta zorluk çeker. Daha doğrusu, diğer sosyal çevreleri aile çevresindeki hayat tecrübelerine göre değerlendirir. Aile çevresinde hayatının ilk yıllarından itibaren ilişkiler kurduğu annesine, babasına göre bir insan anlayışına ulaşır. **Çocukluklarında anneleri, babaları tarafından sevilmeyen, dolayısıyla, annelerini, babalarını sevemeyen kimseler gençliklerinde ve yetişkinliklerinde başkalarına karşı kolay kolay yakınlık duyamazlar.** Duyamazlar; çünkü başkalarını bilinçaltlarında yerleşen ve sürekli olarak etkilerini devam ettiren fena anne, baba hayallerine göre değerlendirirler. Onları gördükleri zaman geçmişte sevemedikleri için nefret ettikleri annelerini, babalarını görmüş gibi olurlar. Bunun da sonucu olarak, onlarla düzenli ilişkiler kuramazlar. Onlarla, vaktiyle anneleri, babaları ile kurmak istedikleri çatışmalı, çekişmeli bir ilişki şeklini kurmak eğilimini duyarlar. Vaktiyle annelerine, babalarına yöneltmek istedikleri, fakat güçsüzlükleri yüzünden vaz geçmek zorunda kaldıkları saldırgan davranışlarını gerçekleştirmeğe çalışırlar. Bazı kimselerin içinde yaşadıkları sosyal, meslek çevrelerine uyamamalarının, çevrelerinde yaşayanlarla anlaşamamalarının, çekişmelerinin, çatışmalarının en önemli nedenlerinden biri de budur.

İnsan daha önce de belirttiğimiz gibi, çocukluğunda annesinden sevgi, babasından da sevgi ile değerlenen otorite bekler. Anne sevgisi insan hayatının en özlü bir yanını meydana getiren, insanın kendi varlığı ve başkaları ile ilişkilerini değerlendiren duygusal dünyanın düzenli bir şekilde gelişmesini sağlar.

İnsanda kendi varlığı sevgisini yaratır. Bunun sonucu olarak, insana hayatı ve başkalarını sevmek imkânını kazandırır. Çocukluğunda anne sevgisiyle bağlandığı yuvasına karşı duyduğu duyguları daha sonraki hayat evrelerinde içine girdiği sosyal çevrelerde de duyar.

İnsan duygusal dünyasının ahengi ölçüsünde hayata intibak edebilen ve mutlu olabilen bir varlıktır. Duygusal dünya ahenginin ilk ve hayat süresince etkilerini gösteren temeli ise aile çevresinde atılır. Bu temel anne sevgisi ve sevgi ile değerlenen baba otoritesi ölçüsünde bir sağlamlık kazanır.

Öte yandan, annesini, babasını sevemeyen çocuk evini de sevemez; çünkü içinde yaşadığı evin sevmediği, sevemediği annesine, babasına ait olduğunu bilir. İnsan, sevemediği kimselere ait olan şeyleri de sevemez. Bu sevemediği şeyleri sevemediği kimselerden birer parça gibi görür. Bu şeyleri görünce sevemediği insanları hatırlar. Daha doğrusu, sevemediği kimselerle onlara ait olan şeyleri bir bütün halinde değerlendirir. Sevemediğimiz kimselerin bize verdikleri şeyleri bir yerde kolaylıkla unutmamızın nedeni budur. Sevmediğimiz insanları her şeyde ve daima hatırlamak istemememizdir.

> Aynı şekilde, annesini, babasını sevmeyen çocuk onları sevindirmek imkânını bulamaz. Çoğu zaman bilmeyerek, annesinin, babasının istemediklerini yapmak eğilimini duyar. Onları üzmekten, onlara acı yaratmaktan hoşlanır. Onları üzecek işler yaptığı zaman, azarlanmasına, hırpalanmasına rağmen, bir çeşit huzura kavuşur. Öcünü almış bir insanın rahatlığını duyar.

Duyar ama davranışının bir eseri olan kabahatlılık duygusunun da etkilerinden uzak kalamaz. Bu duygunun yarattığı sıkıntılı hayatı yaşadığı sürece devam ettirebilir.

Bazı çocukların evlerinde sık sık kaza yapmalarının, gürültücü olmalarının, derslerine çalışmamalarının, saldırgan olmalarının en önemli nedenlerinden biri de onların annelerine, babalarına karşı olumsuz tepki göstermek ihtiyacını duymalarıdır. Çocuk bu davranış bozukluklarını daha sonraki hayatlarında da devam ettirebilir. Özellikle, güçlülük bilincine ulaştığı gençlik çağında daha fazla saldırganlık gösterebilir. Bilinçaltında etkilerini sürdüren aile çevresi hayalinin baskısıyla sosyal düzeni sarsacak hareketlerde bulunabilir.

Toplumsal hayatı bile çevresine benzetebilir. Çocukluğunda sevmediği babasının otoritesini andıran toplumsal hayat disiplinine aykırı davranışları benimseyebilir. Bir anlamda, toplumsal düzenle, geleneksel hayat kuralları ile mücadele mahiyetini taşıyan mutsuz gençlik tipinin ortaya çıkmasında bilinçaltında yer alan bu ilkel tepki ihtiyacının rol oynaması mümkündür.

Adlercilere nazaran, çeşitli eğitim yanlışlıkları, yersiz ve gereksiz davranışlar, aşırılığa kaçan, sindirici, küçültücü baskılarla meydana gelen aşağılık kompleksi de burada geniş ölçüde etki yapabilir.

Yine Adlercilere göre, aşağılık duygusunun patolojik bir şekli olan aşağılık kompleksi değerlenmek arzusunu yaratır. Bu gibi hallerde insan güçlü gördüğü her şeyle ve herkesle boy ölçüşmek ister. Sanıldığı gibi önemsiz bir varlık olmadığını göstermek için kuvvet denemelerine girişebilir. Hiç bir şeyden ve hiç kimseden korkmadığını anlatmak amacıyla sosyal düzeni bozacak hareketlerde bulunabilir. Geleneksel ölçülere ve kurallara uymak zorunluğu duyan insanların yapmadıkları işleri yapmak suretiyle kendisini göstermeğe, belirtmeğe çalışabilir,

İnsan önemsizliğine inandığı ve inanıldığını sandığı ölçüde önemli, güçsüzlüğüne inandığı ölçüde güçlü tanınmak isteyen bir varlıktır. Bu gibi hallerde insan, toplumsal isteklere karşı koymayı bir kahramanlık sayabilir. Hiç bir kimsenin yapmağa cesaret edemediği işleri yapmak suretiyle başkalarının hayranlığını kazanmağa, dolayısıyla, özlemini duyduğu değerlilik bilincine ulaşmağa çalışabilir. Disipline ve disiplini sağlamakla görevli insanlara karşı koymağa kalkışabilir. Kendisine benzeyen kimselerle işbirliği yapabilir. Böylelikle de saldırganlığını daha güçlü ve esaslı bir şekilde

gerçekleştirmek imkânım elde edebilir.

Hayal kırıklığı

İkinci Dünya Savaşının, daha önce kısaca belirtmeğe çalıştığımız sıkıntılı şartlar içinde yetişen çocuklar, gençler savaşın sona ermesiyle bekledikleri rahata, huzura kavuşamadılar. **Savaşın bitimine bağladıkları ümitlerinin boşluğunu gördüler.** Başka bir deyişle, savaş güvensizliğinin yerini barış güvensizliğinin aldığına şahit oldular. **Bunun sonucu olarak, büyük bir hayal kırıklığı ile karşılaştılar.**

> Çocuklar ve gençler de yetişkinler gibi savaşla beraber her şeyin sona ereceğine, bütün zorlukların ve sıkıntıların kaybolacaklarına inanmışlardı. Onlar da bu inançlarında yanıldıklarını anlamakta gecikmediler. Savaşın sona ermesinden sonra da devam eden sıkıntılarının yanında yeni, başka problemlere göğüs germek zorunda kaldılar.

Dünya, savaştan sonra da ekonomik, sosyal bunalımlar içinde yıllarca bocaladı. Savaş boyunca birçok memleketlerde şehirler harap oldu. **Bu yüzden milyonlarca insan barınacak yer bulmakta zorluk çekti. Binlerce aile her memlekette bütün fertleriyle bir evin, otelin, pansiyonun bir odasına sığındı.** Bu yüzden yine her memlekette binlerce çocuk gelişmesi için gerekli şartlardan yoksun kaldı, istediği gibi hareket edemedi. **Çağının oyunlarını oynayamadı.** (Günümüzde birçok çocuk teröre alet oldular.) Kısacası, çocukluğunu tam olarak yaşayamadı. Çocukluğunda yaşayamadığı çocukluğunu daha sonraki hayat çağlarında devam ettirmek arzusunu duymaktan uzak kalındı.

İnsanın içinde yaşadığı çağı tam olarak yaşayabilmesi için daha önceki hayat evrelerini gerektiği gibi yaşamış olması, başka bir deyişle, insanın çağının tam insanı olabilmesi için daha önceki çağların da tam insanı olmuş olması gerekmektedir, insan hayatında yer alan bir boşluk daha sonraki çağlarda başka ve daha geniş boşlukların meydana gelmelerine yol açmaktadır.

Güvensizlik, Kötümserlik

Bundan başka, ikinci dünya savaşının bitiminden sonra da genel bir güvensizlik, ümitsizliğe kaçan bir kötümserlik dünyanın her yanını sardı ve sarsmakta devam etti.

Tarihte eşi görülmemiş ıstıraplara yol açan İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra da milletler arasındaki anlaşamamazlıklar kaybolmadı. Yeni anlaşamamazlıklar ortaya çıktı. **Sıcak savaşın yerini soğuk savaş aldı.** Aşağı yukarı, bütün dünya milletleri sürekli olarak, daha öncekilerden çok daha korkunç bir savaşın, üçüncü dünya savaşının korkusu içinde yaşadılar. Çeşitli haber kaynakları, radyolar, gazeteler, dergiler ve savaştan bir şeyler bekleyenlerin uydurdukları, yaydıkları haberler bu korkuyu devam ettirdiler. **İnsanlar özellikle, gençler İkinci Dünya Savaşında, çocukluklarında duydukları ve bilinç altlarında yerleşen endişeleri, korkuyu daha kuvvetli şekliyle yeniden yaşamaktan uzak kalamadılar.** Oysa onlar çektiklerini unutmak, geçmişte yaşayamadıklarını elde etmek, mutlu bugünkü hayat ve mutlu bir gelecek ümidiyle geçmişin ıstıraplarından kurtulmak istiyorlardı.

İnsanın her çağda ve yaşta mutlu olmak isteyen, mutluluk peşinde koşan bir varlıktır. **Yalnız, insanın en çok mutlu olmak arzusunu duyduğu çağ gençlik çağıdır.** Çünkü insan varlığının en dinamik yaşayış imkânına bu çağda ulaşır. Bu çağa, baskılı, bağımlı hürriyetsizlik içinde geçen bir hayat evresinden, çocukluk çağından gelir. Bu çağdan hayatın durgunlaşmağa başladığı yetişkinlik, gerilediği yaşlılık çağına ulaşır.

Gelecek endişesi

İkinci Dünya Savaşının bitiminden sonra devam eden karışıklıklar, gelecek endişesi özellikle, çeşitli nedenler yüzünden kişilik bakımından yeterli bir şekilde gelişememiş, vücut dengesine ulaşamamış çocuklar, gençler üzerinde derin sarsıntılar, çöküntüler meydana getirdi. Onların gelecekle ilgili endişelerini büsbütün kuvvetlendirdi. Bunun sonucu olarak, en ziyade bu tipteki çocuklar ve gençler, bugünlerinden en iyi bir şekilde yararlanmanın yollarını aradılar. Kendilerinde güvensizlik ve ümitsizlik

yaratan bir yarın için uğraşmak arzusunu duyamadılar. Bunu olağan saymak gerekir. Gerekir; çünkü insan gelecekten beklediği şeyler ölçüsünde çalışabilen bir varlıktır.

İkinci Dünya Savaşından sonra geleneksel sosyal düzene uymayan, insanın yaradılışına, psikanaliz diliyle, haz prensibine daha uygun bir hayat şeklini sağlamağa elverişli bir dünya görüşünü yansıtan fikir, felsefe akımlarına özellikle, Varoluşçuluğa karşı **"Âsi gençliğin"** fazla ilgi göstermesinin en önemli nedenlerinden birini burada gençliğin savaş yılların boyunca çektiği sıkıntıların yarattıkları sarsıntılarda ve savaştan sonra da devam eden ümitsizlikte, bu ümitsizlikle değerlenen hayal kırıklığında arayabiliriz.

Mutluluğunun kaynaklarını daha ziyade kendi varlığında arayan insan mutsuzluğunun nedenlerini çevrelerinde ve başkalarında aramak eğilimini duyar. Bu davranış şekliyle, mutsuzluğunun acılarını azaltmağa çalışır. Evrensel bir mahiyet taşıyan bu insan özelliği yetişkinlerin sebebiyet verdikleri acı olayların etkilerini fazla duyan bazı çocuklarda ve gençlerde, katlandıkları acıların bütün sorumluluklarını yetişkinlerde ve yetişkinlerin yönettikleri dünyada aramak eğilimi şeklini alabilir. Savaş sonrasını izleyen yıllarda ve hatta zamanımızda, bazı gençlerin varoluşçuluğa, özellikle, **Sartre'in varoluşçuluğuna karşı olağan üstü bir ilgi göstermelerinde çevrelerine bağlanamamaları, bunun sonucu olarak, çevreleriyle açık veya gizli bir şekilde mücadele etmek arzusunu duymaları, geleneksel hayatı devam ettirmeğe elverişli tarihle, kültürle, toplumla bağlarını koparmak, toplumsal sorumluluktan kaçmak istemeleri rol oynamıştır.**

> Hiçbir zaman, insanı kendisine ve başkalarına kusurlu göstermek suretiyle mükemmel bir hale getiremeyiz. İnsanı mükemmelliğe ulaştıran yol çevre tarafından ve daha hayatın ilk yıllarından itibaren yaratılan mükemmel olabilme ümididir.

Normal insanın yaradılışında iyi olmak arzusu yer almaktadır. Almaktadır; Çünkü insan her şeyden önce yaşamak mümkün olduğu kadar iyi bir şekilde yaşamak istemektedir. Normal bir yaradılışla dünyaya gelen bir insanın iyi olamamasının nedeni normal şartlar içinde yaşamak imkânından yoksun kalmasıdır.

"Âsi gençlik" adını verdiğimiz mutsuz gençlik tipinin meydana gelmesinde sosyal faktörler, özellikle yanlış eğitim sistemleri geniş ölçüde rol oynamaktadırlar. Biraz önce de işaret ettiğimiz gibi, iyi olmak imkânını bulamayan normal yaradılışlı bir kimse, birçok hallerde sırf iyi olmak ümidini kaybettiği için fena olabilir. **Fena dediğimiz insan, çoğu zaman kendisi için iyi olamayan insandır.**

Aynı şekilde, çeşitli nedenler yüzünden sosyal çevrelere uymakta zorluk çeken, bazı davranış bozukluklarını gösteren insan, yaşı ve çağı ne olursa olsun, iyi olmak arzusunu hiç bir zaman tamamıyla kaybetmez. Yalnız bir daha, tekrar edelim:

İyi olan ve olmayan insanda daha iyi olmak arzusunu yaratan şey daha iyi olabilmek ümididir. Bu ümidi meydana getiren şey ise çevrenin olumlu etkileri ve bu etkilerle güçlenen varlık güvenliği duygusu, varlık yeterliliği bilincidir. İnsanın kendi varlığının değerine inanabilmesidir. İnsanın kendisini sevebilmesidir.

> **Zamanımızın derinliğine psikoloji diliyle, fena insan her şeyden önce kendisini sevmekte zorluk çeken, kendisini sevemeyen, kendisinden nefret eden insandır.**
>
> **İnsanın intibaksızlığı (uyumsuzluğu), mutsuzluğu kendisini sevememesinin bir sonucudur.**

İnsan kendisini sevebildiği ölçüde olabileceği bir kendisi haline gelebilmek imkânını elde edebilen bir varlıktır. Mutlu dünya ancak kendilerini sevebilen insanlarla mümkün olabilir. Olabilir; çünkü kendilerini sevebilenler başkalarını da sevebilirler. Başkalarının da mutlulukları için çalışabilirler ve mutluluklarını isteyebilirler, iyi dediğimiz insanlar her şeyden önce kendileri için iyi olabilen, kendilerine dostluk gösterebilen insanlardır. **Kendilerine dost olabilenler başkalarına düşman olamazlar. Başkalarından nefret edenler kendilerini sevemeyenlerdir.** Yeryüzündeki hayatın zaman zaman gerçek bir cehennem halini olmasının en önemli nedenlerinden biri de dünyamızın kendilerini

sevmekte zorluk çekenlerle, iç dünyalarında cehennem hayatını yaşayanlarla dolu bulunmasıdır. Onların bu iç dünyalarını andıran bir dış dünya yaratmak arzusunu duymalarıdır. Başkalarını ortak yapmak suretiyle ıstıraplarını azaltmağa çalışmalarıdır.

Kaynak

Dr. Halis OZGU Sabiha ÖZGÜ Nasıl Mutlu Olabiliriz?-Modern Psikoloji Ve İnsan, 1968, İstanbul

[ÖNEMLİLİK DUYGUSU- MUTLULUK] VE İSTİSMARI

[TV Showları Tarafından İstismara Uğrayan Halkımız İçin Okumanız Gerekiyor. TV de yapılan programlarda dans etmesini bilmeyenlerin dansçıları, şarkı söylemesini bilmeyenlerin şarkı ve ses yorumları yapmaları, yemek programlarında katılımcıların reyting kaygısıyla acımasız yemek eleştirileri yapan, açlardan habersiz karnı tok aşağılık insanların karşısında zamanını geçirmeye mecbur edilen gariban halkımızın uyanması için bu konuları bilmeniz gerekmektedir. Bu yazıyı okuduktan sonra imkânınız varsa "God Bless America "Tanrı Amerika'yı Korusun" (2011) Filmi seyretmelisiniz. Acı gerçeği göreceksiniz.]

Olağan bir yaradılışla dünyaya gelen her insan hayatı boyunca, gerek kendisi, gerekse başkaları tarafından önemli görülmek, tanınmak arzusunu duyar. Kendisini önemli bulduğu, başkaları tarafından da beğenildiğini anladığı zaman, kendisinde beğenilebilecek bir şeylerin bulunduğunu, yer aldığını düşünür. Yeterliliğine, güçlülüğüne inanır. Kendisine güvenir. Kendisiyle övünür. Böyle bir kendisi olabildiği için sevinir, gelecekte daha iyi bir kendisi haline gelebileceğine inanır.

Bir anlamda mutluluk, insanın dilediği bir kendisi olabilmesi veya olabileceği ümidini taşıyabilmesidir. Varlığı aracılığı ile varlığı dışında kalan şeyleri, başkalarını sevebilmesidir. Başkaları tarafından sevildiğini görmesidir. Başkalarının kendisini istediği gibi tanıdıklarını anlamasıdır. Kendisinde olduğu gibi başkalarında da ulaşmak istediği kendisiyle karşılaşabilmesidir.

İnsan ve başkaları

İnsan yalnız kendi doğal imkânlarının, varlık kaynaklarının, her an biraz daha yeterli, mükemmel bir kendisini bulabilmek hususundaki sürekli arzusunun bir eseri değildir. Başka bir değişle, insan yalnız kendisine göre bir kendisi olarak ortaya çıkmaz, gerçekleş-mez. Hayatının ilk anlarından itibaren başkalarının kendisiyle ilgili düşüncelerine, duygularına, davranışlarına göre de bir kendisi görüşüne, anlayışına ulaşır. Başkalarının kendisiyle ilgili genel davranışlarının yarattıkları bilinçaltındaki varlığı hayaline göre bir yaşayış şeklini benimser. Bu hayalin taşıdığı mahiyete, olumlu veya olumsuz şekline göre bir hayat yönünü izler.

Bütün bunlardan da kolayca anlaşılacağı gibi, insanın başkalarının aracılığı ile iyi bir kendisi anlayışına ulaşabilmesi, başkalarının da yardımlarıyla olmak istediği bir kendisi bilinciyle değerlenebilmesi için başkaları tarafından istenebilen, aranan, beğenilen, varlığı arzu edilen bir kimse olmağa çaba göstermesi gerekmektedir.

İnsan ve beğenilme arzusu

Yetersiz, zayıf bir varlık halinde dünyaya gelen ve dünyaya geldikten sonra da aralıksız bir şekilde yetersizliğini duyan, yaşadığı sürece bu duygunun etkileriyle değerlenen insan daima kendisini daha yeterli, önemli tanımak, tanıtmak ister. Başka bir deyişle, olduğu gibi kendisini tam ve her zamanki bir kendisi olarak kabul etmekte zorluk çeker. En çok bir kendisi gibi kendisini yaşadığı zamanlarda hile daha çok bir kendisinin özlemini duyar. Başkalarının da kendisini her zaman ve her yerde yeterli, önemli görmelerini bekler. **Başkaları tarafından beğenilmekten, övülmekten hoşlanır.** Yetersiz, önemsiz yanlarını başkalarına göstermekten çekinir, korkar. Bununla beraber, bütün hayatı boyunca en çok istediği şeylerden birini, övülmeği istemiyormuş gibi hareket eder. Kendilerini övenlerin, başkaları tarafından övülmeğe, beğenilmeğe çalışanların çevrelerinde iyi karşılanmadıklarını, yadırgandıklarını, olumsuz tepkilerle hırpalandıklarını, yerildiklerini geçmişteki tecrübeleri ile bilir.

> **Kendisini daima beğenmek isteyen insan, kendilerini beğenenleri beğenmez, beğenemez. Beğenemez; çünkü kendilerini beğenenlerin yanında kendisini beğenemez, yerildiğini sanır.**

Bundan başka, varlığı bilincinin, yetersizliği duygusunun etkisiyle övülme isteğinin gerçek anlamını kavrar. Övülme isteğinin övülme ihtiyacından, insanın kendisini olduğu gibi benimsemek, kabul etmek zorluğundan meydana geldiğini anlar. Övülme eğilimi ile yetersizlik, değer eksikliği arasında bir bağlılık bulunduğunu düşünür.

Düşünür ama kendisini övmek, başkaları tarafından övülmek arzusunu duymaktan uzak kalamaz. Kimilerinin bu görüşe aykırı düşen bir davranış şeklini benimsemelerinin, övülmeği istemiyormuş gibi hareket etmelerinin, övüldükleri zaman tepki göstermelerinin, itirazlarda bulunmalarının nedeni, öteden beri sanıldığı gibi gerçekten övülmekten hoşlanmamaları değildir. Tersine olarak, daha çok övülmek arzusunu duymalarıdır. Kendileri için söylenenleri yeterli bulmamalarıdır. Daha çok ve güzel şeylerin tekrar tekrar söylenmelerini istemeleridir. Başkalarının yanında üstün görünmek suretiyle yerilmekten uzak kalmağa çalışmalarıdır. Başkalarının kendilerini beğenen, övülmekten hoşlanan kimseler gibi tanımalarını önlemeğe uğraşmalarıdır. Başkalarının da kendileri gibi övülmek isteyenleri beğenmediklerini, yadırgadıklarını bilmeleridir.

Kendisini beğenmek isteyen, kendisini beğenmeden yapamayan insan, başkaları tarafından övülmekten, önemli, değerli tanınmaktan hoşlanan insan, başkalarının da kendisi gibi hareket etmelerini, övülmek istemelerini iyi karşılamaz. Bir başkası tarafından övülmelerine rıza gösteremez. Bir başkasının başkaları tarafından övülmek istemesini yerinde bulmaz, övülenleri olduğu kadar övenleri de önemsizleştirmek ihtiyacını duyar. Birincilerin yetersizliklerini, İkincilerin de çıkarları için bu şekilde hareket ettiklerini belirtmeğe uğraşır. Her ikisinin de karşılıklı olarak kendilerini değerlendirmek amacıyla böyle davrandıklarını düşünür.

İnsanın bu gibi hallerde bu şekilde hareket etmesinin meğer önemli bir nedeni de başkalarını kendilerini övmelerinden, övülmekten alıkoymaktır. Övülmek isteğini yermek suretiyle başkalarıyla kendisi

arasındaki değer dengesinin bozulmasını önlemektir. Başka bir deyişle, başkalarının daha çok birer başkaları, kendisinin de daha az bir kendisi haline gelmesine meydan vermemektir. Başkalarının üstünlüğüne yol açmamaktır. Başkalarının yanında önemsizleşmemektir. Varlığının devamı için gerekli bulduğu bağımsızlığını, özgürlüğünü kaybetmemektir.

Mutlulukta bağımsızlığın ve özgürlüğün rolü

Bağımsızlık, özgürlük, insan hayatında mutluluk için büyük bir önem taşır. Taşır; çünkü insan, bağımsızlığı, özgürlüğü ile yaşama imkânı, hakkı arasında bir bağlılık bulunduğunu daha hayatının ilk yıllarında anlar.

Henüz üç yaşına yeni basmış, varlığının sınırlarım görmeğe yeni yeni başlayan küçücük bir çocuk annesinin, babasının, evindeki diğer kimselerin işlerine karışmalarını istemez. İşlerine karışıldığı zaman sinirlenir. Hırçınlaşır. Başkaları tarafından isteneni yapmamak, istenmeyeni yapmak arzusunu duyar. Başka bir deyişle, başkalarının varlığı karşısındaki egemenlik eğilimlerinin gerçekleşmelerini önlemeğe, bağımsızlığını, özgürlüğünü savunmağa çalışır.

İnsan, yaradılışının etkisi, zorlaması ile kendisine her zaman ve her yerde bir özne, başkalarını da bir özne nesne gibi görmek, değerlendirmek eğilimini duyar. Bir başkası karşısında daha çok kendisi olmak, başkasını da, bu isteğini gerçekleştirebilmek amacıyla, daha az bir kendisi halinde tanımak arzusunu duyar. Bunun da sonucu olarak, başkasının veya başkalarının kendisi karşısındaki uysal, yumuşak davranışları, egemenliğini kabul etmeleri, daha doğrusu, bir özne nesne şekline girmeleri, öznelliklerinden, dolayısıyla, bağımsızlıklarından, özgürlüklerinden az veya çok vaz geçmeleri, kendilerine bir nesne görüntüsü vermeleri, kendilerini yararlanılması mümkün bir şey gibi tanıtmaları halinde bir rahatlık duyar. Sevinir. Kendisini kendisinin saydığı, kendisinin olabileceğine inandığı özne nesne kadar daha güçlü bulur. Tersine olarak, başkasının veya başkalarının bağımsızlıkları, özgürlükleri konusunda fazla hassasiyet gösterdikleri, fedakârlıktan kaçındıkları, direnmeleri, daha doğrusu kendisi gibi iddialı bir özne şeklinde ortaya çıkmaları, bir başkası veya başkaları için kendilerinden vaz geçmemeleri, bir nesne olmaları hususunda yapılan çağrılara, uyarmalara uymamaları halinde öfkelenir, sinirlenir. Daha yerinde bir deyişle, yeterli, tam bir nesnelliği hususundaki inancını, ümidini kaybeder. Kendisini de yaratmak, görmek istediği bir özne nesne şeklinde tanımak zorunluğu ile karşılaşır.

Bağımsızlığın, özgürlüğün kaynakları

İnsanın egemenlik isteği, özellikle zayıfların yanında güçlenir. Güçlenir; çünkü insan kendisini kendisinden daha yetersiz, zayıf kimseler karşısında, onları daha ziyade bir özne nesne şeklinde görmek arzusunu duyar. Kendisini daha önemli, üstün bir varlık şeklinde tanımak eğilimi ile değerlenir.

Öte yandan insan bir arada bulunduğu, yaşadığı kimselerin üstünlüklerine, yeterliliklerine inandığı ölçüde önemsizleşir. Yetersiz bir hale gelir. Onların her bakımdan kendisinden daha iyi düşündüklerine, duyduklarına, işler yapabileceklerine inanır.

Önemsizliği bilincinin yarattığı düşünme, duyma, davranış yetersizlikleriyle onlarda kendisine egemen olmak arzusunu geliştirir. Bunun da sonucu olarak, onlarla eşitliğe dayanan ilişkiler kuramaz. Bağımsızlığını, özgürlüğünü geniş ölçüde kaybeder.

İnsan, yetersizliği, önemsizliği ile karşısına çıkan veya böyle tanıdığı kimse hakkında birbiriyle çelişen düşüncelere, duygulara sahip olabilir. Bir yandan, kendisine üstünlüğünü gösterdiği için onu ister. Ona karşı bir yakınlıkduyar. Onun daima yanında bulunmasını arzu eder. Öte yandan da, onunla bir arada bulunmaktan kaçınır. Kendisini başkalarına onun bir yankını gibi tanıtmaktan çekinir. Onun, kendisinden yararlanmak için yanında bulunduğunu düşünür. Ondan uzak kalmanın çarelerini arar. Zaman zaman onu incitecek, kıracak şekilde hareket eder. Kısacası, onu gerçekten sevemez.

Aynı şekilde, insan kendisine önemsizliğini, yetersizliğini duyurtan kimselere kolay kolay bağlanamaz. Yetersizliği, önemsizliliği bilinciyle değerlenen insan kendisini beğenmez, sevemez. Kendisinden soğur, nefret eder. Kendisini sevemeyen, beğenmeyen, kendisinden soğuyan, nefret eden insan ise, başkalarını da sevemez. Beğenemez. Gelecekte de bugünkü bir kendisi olacağına, bugün olduğu gibi gelecekte de sıkıntı, huzursuzluk içinde yaşayacağına inanır. Bugünkü mutsuzluğunun sonsuzluğuna, ebediliğine inanır.

Bütün bunlardan da kolayca anlaşılacağı gibi, insan mutluluğunun en etkin ve güçlü kaynaklarından biri de yeterlilik duygusudur. İnsanın maddî bakımdan olduğu kadar manevî bakımdan da kendisini yeterli görmesidir. Maddî ve manevî yeterlilik duygusu insanda güvenlik yaratır. İnsanı rahata kavuşturur. Huzur içinde yaşatır. Mutluluk bir anlamda, yeterlilik duygusundan doğan güvenliğini yarattığı hayat sevgisidir. Mutsuzluk ise, hayatı sevmek imkânsızlığıdır.

Maddî ve manevî yeterliliğin önemi

İnsan maddî ve manevî yeterliliği ölçüsünde hayata bağlanabilir. Hayatı sevebilir. Varlığını dilediği şekilde devam ettirebileceğine inanabilir. Kendisini güçlü bulabilir. Bugün olduğu gibi gelecekte de kendisinden birçok şeyler bekleyebilir. Başkalarının ilgileri ile karşılaşabilir.

İnsan, yaradılışı dolayısıyla, yetersiz, önemsiz bulduğu şeylere karşı bir yakınlık duymaz. Daha doğrusu, onları kendisinin yapmak istemez. İstemez; çünkü onların varlığına bir şeyler katabileceklerine, varlığını zenginleştirebileceklerine, önemleştirebileceklerine inanamaz. Tersine olarak, değerliliklerini gördüğü kimselerle, şeylerle ilgilenir. Onları kendisinin yapmak ister. Onlarla beraber daha çok bir kendisi olabileceğine inanır. İnsan, kendisinde daha çok bir kendisi olabilme ümidini yaratmayanlara kolay kolay yaklaşamaz. Başkası, bizi istediğimiz bir kendimiz yapabildiği ölçüde önem kazanır. Kendisini bize aratır. İnsanın en çok aradığı başkası aradığı kendisini en iyi bir şekilde vadedebilen kimsedir.

> **İnsan, hayatı boyunca ve aralıksız bir şekilde kendisini arar. Arar; çünkü, hiçbir zaman kendisini bulamaz. Daha doğrusu, bulmak isteyemez. Kendisine, hiçbir zaman bulamayacağı, ulaşamayacağı bir kendisini örnek olarak**

seçer. Bir kendisi tasarımı ile değerlenir, insan, bu ebedî, sonsuz kendisini aradığı, bulamadığı için insandır. Bugünkü insandır. Yarının insanı olacaktır. Hayatını meydana getiren bütün anlarının hiç birinde kendisiyle yetinemediği, kendisini tam bir kendisi gibi benimseyemediği, kabul edemediği için insandır, insanın dış evrenle mücadelesinin, başkalarıyla yarışmasının en önemli nedeni budur. Kendisini aramasıdır.

Kaynak

Dr. Halis OZGU Sabiha ÖZGÜ Nasıl Mutlu Olabiliriz?-Modern Psikoloji Ve İnsan, 1968, İstanbul

GOD BLESS AMERİCA “TANRI AMERİKA'YI KORUSUN” (2011) FİLM

Yönetmen: Bobcat Goldthwait
Ülke: ABD
Tür: Komedi | Suç
Rating: 7.4 (7,484 Oy)
Vizyon Tarihi: 09 Eylül 2011 (Kanada)
Süre: 105 dakika
Dil: İngilizce
Senaryo: Bobcat Goldthwait
Görüntü Yönetmeni: Bradley Stonesifer
Yapımcılar: Jeff Culotta | Sarah de Sa Rego | Jim Goldthwait | tümü »
Firma: Darko Entertainment
Web Sitesi: Official site
Çekim Yeri: Hollywood, Los Angeles, California, USA

ÖZET
Ülkemizin on sene sonrasını görmek isteyenler için bir film.
Vurdumduymaz, alakasız bağlantılara düşen ahlak yapımızı irdeleyecek bu filmi seyretmenizi tavsiye ediyorum. Bitmeden, tükenmeden ülkemize çare bulmaya çalışmamızın gerektiğinin bir uyarısı olarak ele almanız gerektiğini düşünüyorum.

Filmde karısından ayrı yaşayan Frank, **hasta ilişkilerden ve hastalıklı sevgilerden nefret eder** bir durumdayken bir de 11 yıldır çalıştığı işinden sudan bir bahane ile işten kovulmasıyla hayatında radikal değişime uğrayışıdır.
Frank’ın olaylara bakış açısının etrafı tarafından anlaşılmaması psikolojik bunalıma girmesine sebep olur..
O, medyadaki şov programlarından halkın kötü yönde etkilendiğini varsayarak bundan kurtulmanın kendince yolunu aramaktır..
İlk önce bunu düşünce dünyasında uygulamaya başlar..
Bu yetmez.
Fikirlerini eyleme geçirmesi genç kızla karşılaşmasıdır.
Film bu kızı bir tesadüf sonucu karşılaşma gibi gösterse de onu en iyi anlayan, iç dünyasının karşılığı ve arkadaşı olan melek yerine koyabiliriz.
Film bu ikilinin **“şeytanlaşmış hayata karşı mücadele”**yi anlatırken günümüzün insan ilişkilerini deşifre etmektedir.

“**Narsisizmin kısa vadeli faydaları vardır, iyi hissettirir.** Aynada kendinize bakıp **"Feci seksiyim"** diye düşünmek keyiflidir; hatta fotoğraflarınızı internete göndermek ve insanlardan **"Feci seksisin"** diye yorumlar almak daha da iyidir. **On beş dakikalık şöhretinizin tadını çıkararak spot ışıkları altında olmak heyecanlıdır.** Havalı olmak ve havalı insanlarla takılmak iyi hissettirir -halta başarı yolunda insanların üstüne basmak, eğlenceli bile olabilir. Ve bir başarı eseri olduğunuzu düşünmek zevklidir -bu, olumsuz geri bildirimleri göz ardı etmek ve başarısızlıklar için başkalarını suçlamak anlamına gelse bile.”

[DR. Jean M. TWENGE & DR. W. Keith CAMPBELL trc: Özlem KORKMAZ, [Kitap]. - Asrın Vebası Narsisizm İlleti- İstanbul 2010]

HİTLER'İN PSİKOPATOLOJİSİ

İkinci Dünya Savaşı sırasında, 1943'te, İngiliz Haberalma Örgütü'nün Hitler'in kişiliğini tanımak amacıyla Dr. Walter C. Langer başkanlığında bir bilim adamları kuruluna yaptırdığı inceleme. İlk olarak 1972'de yayımlanarak gün ışığına çıkan bu **"gizli rapor"**, Hitler'in psikopatolojik kişilik yapısını ruhbilimsel çözümlemelerle gözler önüne seriyor. Propaganda amacıyla değil, dönemin İngiliz yöneticilerini bilgilendirmek üzere hazırlanmıştır. Aslında siyasîlerin güzel bir analizidir.

KENDİ İNANCINA GÖRE HİTLER

1936'da, Rhineland'ın yeniden işgali sırasında, Hitler kendisini yönlendiren etkiyi olağanüstü bir biçimde şöyle açıklamıştı:

> **"İnandığım yolda, bir uyurgezerin sakınmazlığı ve inadıyla yürürüm ben."**

Daha o zaman bile, uluslararası bir bunalımın ortasındaki altmış yedi milyonluk bir halkın tartışmasız önderi olabilmek için yapılan bu konuşma, dünyayı şaşkınlığa sürüklemişti. İzlediği yolun akla uygunluğundan kuşku duyan ihtiyatlı yandaşların eleştirilerine karşı verilen bir güvenceydi bu. Gene de bu sözlerde gerçeğe uygun bir itiraf payı vardı. İhtiyatlı yandaşları, Hitler'in Rhineland'ı yeniden işgal etme önerisinden yalnızca daha çok toprağa sahip olma anlamını çıkarmışlardı. Bu uyurgezer yürüyüşü, onu kimsenin ayak basmaya cesaret edemediği yollara sürüklemiş; sonunda kimsenin erişemediği bir başarının doruğuna ulaştırmıştı, ama bu yol onu aynı zamanda bir felaketin kıyısına da sürükledi. Hitler, tarihin sayfalarına dünyanın şimdiye kadar tanıdığı en sevilen ve en nefret edilen bir kişi olarak geçecektir.

Çoğu kişi duraksayıp, şu soruyu sormuştur kendi kendisine:

> **"Bu adam girişimlerinde gerçekten inançlı mı, yoksa düzenbazın teki mi?"**

Geçmişi konusundaki en küçük bir bilgi bile böyle bir soruyu sormamızı zorunlu kılmaktadır. Dahası, onun yaşamına tanık olanların verdiği bilgilerde bile, birbiriyle çelişen pek çok nokta bulunmaktadır. Bir insanın hem bu denli içten olabilmesi hem de Hitler'in yaptıklarına benzer işler yapması inanılmaz gibi görünüyor. Gerek onunla daha önceleri ilişki kurmuş olan görüşebildiğimiz kişiler, gerekse bu konuda uzman sayılabilecek yabancılar, Hitler'in, kendi büyüklüğüne kesin bir inancı olduğu konusunda aynı şeyleri söylediler. Fuchs, Berchtesgaden'de Schuschning'e Hitler'in şöyle dediğini aktarır:

> **"Gelmiş geçmiş en büyük Alman'ın huzurunda bulunduğunuzun farkında mısınız?"**

Bu sözleri ister söylesin ister söylemesin, şu sıralarda bunun bizim açımızdan pek bir önemi yoktur. Bu cümlede özetlenen bakış açısı, kişisel olarak görüştüğümüz tanıkların anlattıklarında da

belirtilmişti. Örneğin, Rauschning'e bir keresinde şöyle demişti Hitler:

> **"Benim tarihsel açıdan büyüklüğüm, sizin onayınızı gerektirmeyecek kadar açıktır."**

Bir zamanlar Hitler' den korktuğunu açıkça belirtmiş olan Strasser'e göre, onun şöyle dediğini öğreniyoruz:

> **"Yanılmam ben. Söylediğim ve yaptığım her şey tarihtir."**

Bu konuda, daha başka örnekler de verilebilir. Oechsner, Hitler'in bu düşüncesini, aşağıdaki gibi özetliyordu:

> **"Alman tarihinde, hiç kimsenin Almanları kendisi kadar üstün duruma getirememiş olduğu inanandaydı. Bütün Alman devlet adamları bu sanıya kapılmışlar ama gerçekte başaramamışlardır."**

Bu düşünce onu, bir devlet adamı olarak sınırlamaz yalnızca. En büyük savaş tanrısı olduğuna da inancı vardı. Örneğin Rauschning'e şunları söylemişti bu konuda Hitler:

> **"Bana göre savaş bir oyun değildir. Generallerin bana emretmelerine izin vermem. Savaşı ben yönetirim. Saldırı için en uygun anı ben belirleyeceğim. En hayırlı an olacak bu, onu sarsılmaz bir azimle bekliyorum. Kaçırmayacağım o anı."[1]**

Onun, birçok Alman saldırı ve savunma planına katkısı olduğu da bir gerçektir. Kendisini, yargı konularında da yetkili bir kişi olarak görmekteydi. Hatta, Reichstag'da bütün dünyaya karşı yaptığı bir konuşmada şunları söylemekten yüzü hiç kızarmamıştır:

> **"Şu son yirmi dört saat için Almanya'nın en yüce yargıcıydım ben."**

Dahası, kendisini Alman mimarlarının en büyüğü olarak da görür, çoğu zamanını yeni bina taslakları, yeni kent modelleri çizmekle geçirir. Güzel Sanatlar Okulu giriş sınavlarında başarı gösterememesine rağmen, kendisini bu alanda tek uzman olarak görür.

Birkaç yıl önce, bütün sanat konularında son yargıyı vermek üzere üç kişilik bir kurul atamış, ama vardıkları sonucu beğenmeyerek onları görevlerinden alıp, bu işi kendisi üstlenmişti. İktisat, öğretim, dış ilişkiler, propaganda, sinema, müzik ve kadın giyimi konularında da bundan farklı davranmaz. Her alanda, kendisini sorgusuz sualsiz bir otorite olarak kabul etmektedir.

Kendi katı tutumu ve acımasızlığıyla da övünmektedir.

> **"Belki de yüzyıllardan beri, Almanya'da gelmiş geçmiş en kah tutumlu Alman'ım ben. Şimdiye kadar hiçbir Alman önderinin sahip olmadığı yetkilere sahibim. Ama hepsinden öte, kendi başarıma inanıyorum. Kayıtsız şartsız inanıyorum."**

Kendi gücüne olan inancı, **"kaadiri mutlak"**lık duygusunun sınırındadır. Bu konudaki düşüncelerini açıklamaktan da kaçınmaz:

> **"Son bir yıl içindeki olaylar boyunca, onun kendi dehasına, içgüdülerine ve rahatlıkla söyleyebilirim ki, yıldızına olan inancının sınırsız olduğu ortaya çık-**

> **mıştır. Bütün bunlar, kendisinin yanılmaz ve yenilmez olduğuna inancını dile getirir. Bu duygu, eleştiriye ya da kendisininkiyle uyuşmayan bir düşünceye dayanamayışını da açıklar. Ona karşı çıkmak demek, kendi açısından,** Lèse Majesté **(devlete karşı işlenen) bir suçtur. Her ne yönden gelirse gelsin, planlarına karşı çıkmak, tam anlamıyla kaadir-i mutlaklığının vurucu gücünü gösteren bir tepkiyle karşılaşırlar**,"

Sir Nevil Henderson diyorki;

> **“Onunla ilk karşılaştığımda olaylar hakkında akıl yürütmesi ve gerçekler karşısında uyanıklığı, beni etkilemişti. Ama zaman geçtikçe, gitgide akıl dışı tutumu benimsediğini, yanılmazlığı ve büyüklüğü konusunda temelsiz ama kesin bir inanca sahip olduğunu anladım."**

Görülüyor ki, Hitler'in kendi büyüklüğüyle ilgili bu sarsılmaz inancı konusunda, küçük bir şüphe kıvılcımı bile ortaya çıkmamaktadır. Şimdi, bu inancın kökenini araştırma sırası geldi. Hemen hemen tüm yazarlar, Hitler'in kendisine güvenini, yıldız falına olan büyük inancına ve kendisine tutacağı yol konusunda öğütlerde bulunan falcılarla olan sürekli ilişkisine dayandırırlar. Kesinlikle söyleyebiliriz ki, bu doğru değildir. Hitler'i oldukça yakından tanıyan, görüştüğümüz bütün kişiler, bunu saçma olarak karşıladılar. Hepsinin birleştikleri nokta, Hitler'in tutumunu belirleyen olguların kaynağının yine kendisinde olduğudur. Hollanda'nın Berlin'deki elçiliğinin bir mensubu da bu görüşü paylaşıyor ve şöyle diyor:

"Führer, yıldız falına inanmadığı gibi, bu tür şeylere karşıydı da. Çünkü farkında olmadan onlardan etkilenme korkusu içindeydi."

Oldukça anlamlı bir durum da, Hitler'in, savaştan bir süre önce Almanya'da yıldız falcılığını ve her türlü falcılığı yasaklamış olmasıdır.

Hitler'in kendi yanılmazlığı hakkındaki kanısının ve duygusunun ona bir çeşit kılavuzluk görevi yaptığı görülüyor. Yukarıda belirttiğimiz aydınlatıcı bilgiler, olasılıkla, partinin kuruluş yıllarına dayanır. Strasser'e göre, 1920'lerin başlarında Hitler, Hanussen adında, yıldız falcılığı da yapan birinden etkili konuşma ve kitle ruhbilimi konusunda düzenli dersler almıştı. Oldukça zeki biriydi bu. Strasser ve Hitler'e, kitleler üzerinde etkili olmak için, yığınlara nasıl "hitap etmek" gerektiği konusunda epey şey öğretmişti. Öğrenildiğine göre, Hitler'in Nasyonal Sosyalist hareketin özü ve izlenmesi gereken yol konusunda herhangi bir özel düşüncesi yoktu. Hanussen'in o zamanlar Münih'te epey etkin olan falcılarla ilişkisi olduğundan söz ediyor Von Wiegand. Hanussen aracılığıyla, Hitler'in de bu falcılarla ilişkisi olabilirdi. Von Wiegand şunları yazıyor bu konuda:

> **"Adolf Hitler'le ilk tanıştığım 1921-22 yıllarında o, yıldız falına inanan bir çevre ile ilgileniyordu. Yeni bir Reich ve yeni bir Charlemagne'in ortaya çıkacağı söylentileri yaygındı. O günlerde, Hitler, bu yıldız falı ve kehanetlere ne dereceye kadar inanıyordu, bunu bilmiyordum. Bunları ne yadsıyor, ne de onaylıyordu. Gene de, bu fallardan ve kehanetlerden, içindeki inancı ve o**

> **zamanki yeni, mücadeleci eylemini geliştirmek için yararlanmaya da karşı değildi."**

Olasılıkla falcılarla olan yakınlığı söylentisi gittikçe artmıştır da.

Çeşitli konularda epey kitap okumasına rağmen bu "yanılmazlık" ve "her şeyi bilirliğinin" kitaplardan doğduğuna inanmaz. Tam tersine iş, ulusların kaderlerini yönlendirmeye gelince kitapları bile yok sayar. Gerçekte, akla hiç değer vermez. Bu konuda, çeşitli yerlerde söylediği birkaç söze bakalım:

> **"Ussal yeteneklerin geliştirilmesinin önemi ikincildir."**

> **"Bilgi ve zekâya sahip olan okumuş kişiler, içgüdülerin yönlendirici gücünden yoksundurlar."**

> **"Herkesten çok şey bildiğini sanan şu reziller (aydınlar)..."**

> **"Akıl her şeye hükmedecek bir biçimde gelişti, yaşamın bir hastalığı haline geldi."**

Hitler'in uygulamalarına yön veren, bütünüyle farklı bir şeydi. Açıkça görüldüğü gibi, Hitler kendisinin, Almanya'ya kurtarıcı bir Tanrı olarak gönderildiğine, özel bir görevle (mission) yükümlü olduğuna inanmaktadır. Gerçi, bu özel görevin boyutları konusunda kesin bir fikri yoktur, ama Alman halkını kurtarmak ve Avrupa'ya yeni bir düzen getirmek için seçilmiş olduğundan da kuşkusu yoktur. Bu görev nasıl yerine getirilecektir?

Bu konuda açık bir düşüncesi olmamasına rağmen, attığı her adıma yön veren **"içindeki ses"**in peşinden gidiyor, onu yalnız bu ilgilendiriyor. İşte bu içsel ses, onun kendi yolunda bir uyurgezerin sakınmazlığı ve güveni içinde yürümesini sağlıyor.

> **"Bana, Tanrı'nın yüklediği görevleri yerine getiriyorum**

> **"Dünya üzerinde hiçbir güç Alman devletini sarsamaz şimdi; Yüce Tanrı, bu Germanik görevi başarıyla yerine getirmemi buyurdu."'**

> **"Bu ses buyurduğunda, harekete geçmenin tam vaktidir."**

(Germanik görev: (Germanik Task) Alman ulusunu öteki uluslardan üstün kılmayı amaçlayan metafizik inanç)

Bu özel göreve sahip oluş, Tanrı'nın koruyuculuğu ve kılavuzluğu kanısı, Hitler'e Alman halkı üzerinde bu nitelikleriyle etkili olma sorumluluğunu da aşılamıştır.

Çoğu kişi, Hitler'deki bu yazgı (kader) ve görev duygusunun, kazandığı başarılarla ortaya çıktığına inanır. Doğru değildir bu. İncelememizin Beşinci Bölümü'nde, sarsılmaz bir inan durumuna gelmesi çok sonralara rastladığı halde, Hitler'in bu duyguyu uzun yıllar içinde taşıdığım göstermeye çalışacağız. Bu sarsılmaz inancın, son savaş (II. Dünya Savaşı) boyunca Hitler'in eylemlerine, her zamankinden çok yön vermesi zorunluydu. Bu konuda Mend (arkadaşlarından biri) şöyle diyor:

> **"Bu hususta, garip bir 'kehanet'i akla geliyor: 1915 Noelinden kısa bir zaman önce, bir gün kendisinin olağanüstü işler başaracağım söyledi. Yapacağımız tek**

şey, o zamanın gelmesini beklemekti."

Daha sonraları da, kendisinin söylediğine göre, **"Tanrısal Koruma"** altındadır. Bunun en çarpıcı örneği aşağıdaki sözleridir:

> **"Birkaç arkadaşla siperde yemek yiyordum. Birden bir ses sanki bana, 'Kalk yerinden, öte tarafa geç,' der gibi oldu. Bu o denli kesin ve açıktı ki, elimde olmadan uydum. Sanki bir askeri emirdi bu. Önce ayağa kalktım, yirmi adım kadar, elimde yiyecek olarak verilen konserve kutusu olduğu halde, siper boyunca yürüdüm. Sonra oturup yemeğime devam ettim. Kafam o anda bomboştu, yemeğimi yemeyi sürdürdüm. Biraz önce terk ettiğim yerde, içimdeki sesin sağır edici somut kanıtı, ani bir patlamayla belirdi; bir top mermisi, biraz önce birlikte olduğum arkadaşlarımın başında patlamış, hepsi ölmüştü."'**

Gazın yol açtığı ileri sürülen geçici bir körlükten dolayı Pasewalk'taki hastanede acılar içinde kıvranarak yatarken, içine doğan başka bir şey daha vardı:

> **"Yatağa çivilenmiş olarak yatarken Almanya'yı kurtarıp, onu yüce bir devlet haline getirme fikri içime doğmuştu. Bunu hemen yerine getirmeliyim."**

Anlattıklarının, daha sonra, Münihli yıldız falcılarının görüşleriyle tam bir uyum içinde olması gerekir; dahası, Hitler bu falcıların kehanetlerinin altında bir doğrunun yattığına inanıyorsa, büyük bir olasılıkla, onların kendisinden söz ettiğine de inanıyor olmalıdır.

Ama o günlerde, falcılarla kendisi ya da sahip olduğuna inandığı Tanrısal önderlik arasındaki bir ilişkinin varlığına da hiç değinmemiştir. Bu tür bir ilişkinin varlığını açıklamanın, daha işin başındayken, kendisine bir yararı olmayacağını düşünmüş de olabilir. Gene de, Von Wiegand'in belirttiği gibi, amacına ulaşma yolunda, bu tür kehanetlerden yararlanmanın da karşısında değildi. O zamanlar, gerçek kurtarıcının ortaya çıkışını haberleyen **"muştucu"** rolü, tahmin edildiği kadar önemsiz ve masum da değildi. Bu, 1923'teki, Almanya'da Nazi rejimini getirmek için bir başlangıç olarak Bavyera Eyalet Hükümeti'ni devirmeyi amaçlayan başarısız girişimin duruşması sırasında verdiği ifadede de kendisi tarafından açıklanmıştır. Şunları söylemişti bu konuda:

> **"Ne koltuk hırsım var, ne de bunun için mücadele etmek gerektiğine inanıyorum; bunu kabul etmelisiniz. Tarihe, yalnızca bir bakan olarak adını yazdırmak isteyen bir büyük adam için bunun ne değeri olabilir? Daha ilk günlerden beri aklımdan binlerce kez geçirmişimdir: Ben, Marksizmi yok edip ortadan kaldırmakla yükümlüyüm. Bu görevi yerine getireceğim. O zaman, hükümette bir unvan sahibi olmak, benim gibi bir adam için, ne ifade edebilir? Richard Wagner'in mezarını ziyaretimde, daha ilk andan itibaren kalbim övünçle doldu. İşte şurada bir adam yatıyor ki, mezar taşında şunlar kazılı: 'Burada Şehir Senatosu Üyesi, Orkestra Başyöneticisi BARON RICHARD WAGNER cenapları yatıyor.' Şununla övünüyorum ki, o ve Alman tarihindeki nice nice büyük adamlar, gelecek kuşaklara unvanlarını değil, sadece adlarım bırakmakla**

> **yetinmişlerdir. Beni bir muştucu rolü oynamaya iten alçakgönüllülük değildir; önemli olan da budur, gerisi hiçi"**

Landsberg hapishanesinde geçirdiği günlerden sonra, Hitler, artık kendisini bir **"muştucu"** olarak adlandırmayacaktır. Arada bir kendisini Aziz Matta'nın deyişiyle **"vahşet içinde bir çığlık"** ya da görevi, ulusu güçlülüğe ve zafere ulaştıracak olanın (İsa'nın) çıkışı için yol açmak olan Vaftizci Yahya olarak niteliyordu. Sık sık da, hapishanedeyken Hess tarafından yakıştırılan **"Führer"** adıyla anardı kendisini.

Gittikçe, kaderin kendisini Almanya'yı zafere ulaştırmakla görevlendirdiği bir mesih olarak düşündüğü ortaya çıkıyordu. İncil'den daha sık örnekler getiriyor, böylece giriştiği eylem dinsel bir görünüm kazanıyordu. Konuşmalarında, İsa ile kendisi arasındaki karşılaştırmalar gittikçe çoğalıyordu. Örneğin:

> **"Birkaç hafta önce Berlin'e gelip de Kurfuerstendamm'daki bezirgânlığı, görkemi, baştan çıkmışlığı, günahkârlığı, adaletsizliği ayyuka çıkmış görmüştüm. Yahudi maddiyatçılığı beni o denli iğrendirmişti ki, çıldıracak gibi olmuştum. Bir anda kendimi, Baha'sının tapınağına girip yağmacı para babalarıyla karşılaşan Hz. İsa gibi düşündüm. Eline kırbacı alıp yağmacıları tapınaktan atarken, O neler hissettiyse, ben de aynı şeyleri hissediyordum**,"

Hanfstaengel'e göre, Hitler bu sözleri söylerken, elindeki kamçıyı Almanya'nın ve Alman onurunun düşmanları olan karanlık güçleri ve Yahudileri yok etmek istercesine, şiddetle sallıyordu. Hitler'in geleceğin önderi olduğunu ilk anlayan ve bu çabalarına tanık olan Eckart, daha sonraları

> **"Bir adam kendisini Hz. İsa ile aynı kaba koyarsa, onun yeri tımarhanedir,"**

demiştir. Bu özdeşleştirme işi, çarmıha gerilmiş İsa ile değil, öfkeli, yağmacıları kırbaçlayan İsa ile yapılmıştır gerçekte oysa. Hitler, çarmıha gerilmiş İsa'ya pek saygı duymuyordu. Bir Katolik olarak yetiştirilmesine ve savaş sırasında Komünyon törenlerine katılmasına rağmen, sonraları kiliseyle ilgisini kesmişti. İsa'yı yumuşak, zayıf ve Alman Mesihi'ne yakışmayacak nitelikleri olan biri gibi düşünüyordu. Alman Mesihi, Almanya'yı kurtarıp muzaffer kılacaksa, haşin biri olmalıydı.

> **“Hıristiyan olarak duygularım, bana yüce Tanrı'nın ve Kurtarıcı'nın (İsa'nın), mücadeleci varlıklar olduğunu bildiriyor. Yine bu duygularımın bildirdiğine göre, bir zamanlar çevresinde birkaç kişiden başka kimse bulunmayan yalnızlıklar içindeki adam, bu Yahudilerin ne mene kişiler olduğunu ortaya koydu ve çevresine topladığı kişilerle onlara 'cihat' açtı; Tanrı'nın Gerçeği (İsa), yalnızca ilahi acı çeken birisi değil, aynı zamanda bir 'mücahit' olarak da en büyüktü. Sonunda, İsa'nın nasıl öfkelenip kıyam ettiğini ve eline kamçısını alarak, o engerek ve çıyan soylarını (Yahudileri) Baba'sının Tapınağından sürdürdüğünü anlatan bölümleri, kitabından, sınırsız bir aşkla okudum. Yahudi zehirine karşı,**

> **dünyanın selameti için çarpışmak, ne müthiş bir şeydi!"**

Ve bir seferinde, Hitler'in Rauschning'e söz ettiği gibi:

"Kadınsı duyarlığı ve acıma ahlakıyla Yahudi tipi Hıristiyan inancı."

Yeni devlet dininin Hitler planının bir bölümü mü olduğu, yoksa bunun gerçekleşebilir duruma girmesinin, gelişen olayların sonucunda mı ortaya çıktığı sorunu açığa kavuşmadı. Bilinen bir şey varsa, bu devlet dini anlayışını Rosenberg öteden beri savunmuştu, ama iktidara gelinceye kadar Hitler böyle sert bir tutum takınmaya eğilimli değildi. Böyle bir değişikliği yapabilmesi için güçlü bir duruma gelmeyi beklemiş olmalıydı, yoksa kazandığı başarılar kendisine dinsel bir bağlılık duyan halkın gözünde ürkütücü görünüm kazanacaktı. Bunu yapmadı. Her şeye rağmen, bu tanrınınkine benzer rolü hiç duraksamadan benimsedi. White'm belirttiğine görene, Hitler, **"Heil Hitler, kurtarıcımız!"** diye selamlandığında hafifçe eğilir, bu gönül okşayıcı selamlamadan memnun olduğunu belli eder, buna da inanırmış. Gittikçe, Hitler'in kendisinin gerçekten **"seçilmiş biri"** olduğuna ve dünyaya, zalimlik ve şiddetten kaynaklanan yeni bir değerler dizgesi getirmek için görev-lendirildiğine inancı artmakta, kendisini ikinci bir İsa olarak kabul etmektedir. Kendisinin bu rol içindeki görüntüsüne âşık olmuş, çevresini hep kendi resimleriyle donatmıştır.

Anlaşıldığına göre, bu görevi daha yükseklere tırmanmada ayartıcı bir rol oynuyor ona. Bu geçici kurtarıcı rolünden pek hoşnut değil, daha yüksek amaçlar peşinde artık: Gelecek kuşaklar için örnek yaratmak... Von Wiegand şöyle diyor:

> **"Hayati konularda Hitler, başarı ve başarısızlıklarla dolu tarihi eksiksiz olarak gelecek kuşaklara bırakmak konusunda titizlik gösterir."**

Bu örnek yaratma işinin de, gelişigüzel gerçekleşmesine karşıdır. Geleceği güvence altına almak için ilkelere bağlı olmak gereklidir, bu işi de tek başına yapabileceğini düşünür ve bu yüzden, **Alman halkı için kendisinin ölümsüz bir varlık olduğuna inanmaktadır.** Her şey yüce ve Hitler'in onuruna yakışır bir anıt olmalıdır. En azından bin yıl sürecek sonsuz bir yapı kurma düşüncesini içinde yaşatır. Yaptırdığı otoyollar **"Hitler otoyolları"** diye anılmalı ve Napolyon'un yaptırdığı yollardan daha uzun süre dayanmalıdır. **"İmkânsızı mümkün kılmalı"** ve ülkeye damgasını vurmalıdır.

Gelecek kuşaklar için, Alman halkının belleğinde uzun yıllar kalabilmek için düşündüğü yollardan biridir bu. İçlerinde Haffner, Huss ve Wagner'in de bulunduğu birçok kişinin belirttiğine göre Hitler, kendi **ANITGÖMÜTÜ (MAUSOLEUM)** için ayrıntılı planlar hazırlamıştı. Görüştüğümüz daha önce Almanya'yı terk eden kişiler, bu bilgiyi doğrulayacak konumda olmamalarına rağmen, gene de bunun doğru olabileceğini düşünüyorlardı. Bu **anıtgömüt**, Hitler'in ölümünden sonra **Almanya'nın Kâbe'si olacaktır.** Hemen hemen 210 metre yüksekliğindeki bu anıtın her taşı, ziyaret edenlerde ruhsal bir etki yaratmak için, ayrı ayrı ince bir biçimde işlenecektir.

1940'ta Paris'in işgalinden hemen sonra Napolyon adına yapılmış olan Dome des Invalides'e gidip anıtı incelediği de söylenir. Birçok yönden hatalı sayılabilecek bir şey bulmuştu bu anıtta: **Napolyon'u yer düzeyinden aşağıda, çukur bir yere gömmüşlerdi. Bu durumda**

ziyaretçiler aşağıdan yukarı bakmak yerine yukarıdan aşağı bakmak zorunda kalıyorlardı.

> **"Hitler birdenbire, 'Ben asla böyle bir yanlış yapmayacağım,' dedi. 'Ölümümden sonra, halk üzerindeki etkimi nasıl sürdüreceğimi ben bilirim. Halkın yüksekte yer alan mezarıma bakıp beni anımsayacakları, evlerinde daima benim hakkımda konuşacakları bir Führer olacağım. Yaşamım ölümle bitmeyecektir asla; tersine, o zaman başlayacaktır.**

Hitler'in şimdiye kadar benzeri görülmeyen ve sonsuza dek yaşayan bir anıtgömüt olan Kehlstein'ı yaptırdığına bir süre inanıldı. Hit- ler'in, bu konuda benzersiz bir tasarısı var idiyse bile bunu daha görkemli bir tasarıyı gerçekleştirmek için bırakmış olması da olasıdır. Belki de Kehlstein, büyük halk yığınlarının "huşuyla ziyaret" edip manevi yönden etkilenmeleri için pek erişilmezdi. Bütün bunlara rağmen, pek çok plan üzerinde çalışıldığı gerçek gibi görünüyor. Hitler'in planı, bu amtgömütle histerik halk yığınları üzerinde sürekli bir duygusal etki yaratma amacını güdüyor; bu duygusal etkiyle o, ölümünden sonra, başarılarını pekiştirecek ve son amacına ulaşacak...

> **"Şuna kesinlikle inandı ki, içinde yaşadığı ve eylemde bulunduğu o çağ açan atılganlık dönemi (bu dönemi biçimlendirme ve harekete geçirme gücünün kendisi olduğuna tam olarak inanıyordu) ölümünden hemen sonra, başlıca özelliği eylemsizlik olan uzun bir çözülme sürecine dönüşüp dünyayı sarsarak kapanacaktı. 'Bin yıllık Reich'ında Alman halkı, onun adına anıtlar dikecek, bu anıtların çevresini tavaf edip yaptığı işleri anımsayacaklar... İşte böyle düşündü Hitler. 1938'de Roma'ya yaptığı o ihtişamlı ziyaretini anlatırken bin yıldan, yani o görkemli dönemden de söz etmiş ve bugünün çalkantılarının gelecek kuşakların ilgisini çekmemesi gerektiğini söylemişti.”**

Birkaç yıl önce Hitler, amacına ulaştıktan sonra dinlenmeye çekileceğinden de epey söz etmişti. Olasıdır ki, Berchtesgaden'e çekilecek ve ölümüne kadar bir Tanrı gibi, Reich'ın kaderine yön verecekti. 1933'teki Birahane Ayaklanmasıyla iktidara gelişi arasındaki o verimli on yılı nasıl heba ettiğini acı bir dille anlatmıştı. Çünkü, ardılma bırakacağı işlerin tam anlamıyla olgunlaşabilmesi, onun tahminine göre, yirmi yıl alacaktı.[4] Çekildikten sonra Nasyonal Sosyalizm'in İncil'i sayılabilecek ve sonsuzluğu dile getirecek bir kitap yazmak istediği de kimi yazarlar tarafından öne sürülmüştür. Bu konu, Roehm'ün yıllar önce yaptığı bir konuşmayı belirtirsek, daha da ilgi çekicilik kazanır:

> **"Bugün bile Hitler'in en sevdiği şey, dağlarda durup Tanrı rolü oynamaktır."**

1942) s. 59.

Bütün bu kanıtların incelenmesi, bizi, Hitler'in kendisini, dünyaya yeni bir toplumsal düzen getiren bir Yapıcı ve Almanya'nın Yeni Kurtarıcısı olmak üzere Tanri tarafından seçilmiş Ölümsüz Hitler olarak gördüğü sonucunu oluşturmaktadır. Bütün dertlere ve belalara karşı azimle yürüyeceğine, sonunda amacına ulaşacağına kesinlikle inanmaktadır. Geçmişte onu koruyan ve yolunu gösteren içsel sesin buyruklarını izlemesi, tek koşuludur onun. Bu içsel sesin kendisine yol gösterdiği kanısı, fikirlerinin doğru olduğundan değil, kendi büyüklüğüne inancından kaynaklanır. Howard K. Smith ilginç bir gözlemde bulunuyor:

> **"Ben o zandayım ki, Hitler mitiyle koşullanmış milyonların her biri, kendi içinde birer Adolf Hitler taşıyor."**

****

Hitler kitle psikolojisine birçok etmenin önemini kavrayarak uygulama yoluna gitmiştir. Bunlar şöyle özetlenebilir.

1.Bir hareketin başarılı olmasında kitlelerin önemini tam olarak değerlendirmesi.
2.Gençlerin desteğini kazanmada büyük başarısı.
3.Herhangi bir toplumsal hareketin gelişiminde kadınların rolünü değerlendirmesi. (ve toplumu kadın gibi görmesi)
4.Ortalama bir Alman'ın duyarlılığını ve en temel gereksinimlerini ateşli bir dille ifade etme, kendini onunla özdeş tutma yeteneği.
5.İnsandaki en yüce eğilimleri olduğu gibi, en ilkel eğilimleri de ortaya çıkarma yeteneği.
6.Kitlelerin günlük ekmeğe olduğu gibi, politik eylem içindeki sağlam bir ideolojiye de açlık çektiğini değerlendirdi.
7. Çatışan insan güçleri canlı bir biçimde anlatabilme ve sıradan bir insan için bile anlaşılması kolay, somut imgeler yaratabilme yeteneği.
8.Halkın geleneklerini bilme ve klasik mitolojik temalarına başvurarak dinleyicilerin en derin heyecanlarını canlandırma yeteneği.
9.Coşkulu olmayan bir siyasal eylemin gerçekleştirilemeyeceğini kavraması.
10.Kitlelerin ruhsal değerler ya da toplumsal gelişim uğruna kendisini kurban etme isteğini, giderek tutkusunu anlayıp değerlendirmesi.
11. **Büyük toplantı, gösteri ve şenliklerin düzenlenmesinde, sanatsal ve darmatik ögelerin yoğunluğunun önemini kavraması.**
12. Sloganların gönül okşayıcı sözlerinin, dramatik etkisi olan ifadelerin ve ruhu derinden kavrayan özlü sözlerin değerini bilmesi.
13.Zor koşullar altında yaşayan halkın kaygı verici yalnızlık ve bir kenara atılmışlık duygusunu bilme yetisi.
14.Üyeleri arasında dolaysız bir ilişkinin bulunduğu sıra düzeni (hiyerarşisi) olan esaslı bir siyasal örgütün gerekliliğini kavrama.
15.Çevresinde kendi yeteneklerini tamamlayan yeteneklere sahip olan, kendisine adanmış denecek kadar bağlı kişiler bulundurma ve bunların bağımlılıklarını sürdürme yeteneği.
16.Hükümet ve parti içinde yeterlilik ve kararlılık göstererek, halkın güvenini kazanmanın önemini kavraması.
17.Halkın moralini oluşturmada ve sürdürmede sıradan insanın günlük yaşamını etkileyen küçük şeylerin oynadığı rolün önemini bilmesi ve

değerlendirmesi.
18. Önder, halkın saygı ve güvenini kazanmışsa , onların yönetilme , bir şey yapmaya istekli olma ve itaat etme eğilimlerini bilmesi.
19.O bunu taktik alanında bir deha olması sayesinde başarmıştır.
20.Hitler'in en önemli özelliği, belki de yüklendiği göreve olan o sarsılmaz inancı ve yaşamını bu inanca tümüyle adamış olmasıdır. Ulusların yazgısı yalnız ve yalnız ateşli tutkuların yarattığı bir fırtınayla değiştirilebilir, yeter ki bu tutkuları içinde taşıyan bir adam var olsun.
21.Hitler'in halkının koruyucu ve duygudaş ilgisini yükseltmek, kendisini halkın geleceğini ve dertlerini yüklenmiş biri olarak sunmak yeteneği de vardır.
22.Hitler toplumsal açıdan en sorumlu devlet adamlarının kararlarını ve kendisine göre ipe sapa gelmez düşüncelerini etkisizleştiren siyasal kararlar almada vicdansız davranır.
23.Hitler'in korkutma yöntemlerini kullanması ve halkın korkularını harekete geçirebilmesini sağladı.
24.İnandıkları ve temsil ettikleri her şeye şiddetle karşı olduğu kişilerden bile çok şey öğrenme yeteneği vardı.
25.**Propaganda sanatının ustasıdır o. Bir konuda birden fazla olasılık düşünmez; yapılan bir hatadan dolayı suçlanmayı kabul etmez; yapılan her hatayı düşmana yükler ve onu suçlar; halk , büyük bir yalana küçük bir yalandan daha çabuk inanacaktır ; bir yalan kırk kez yinelenirse , halk er geç inanır elbet.**
26.Bıkmaz usanmaz bir ruh vardır onda. En can sıkıcı tersliklerden sonra , yakın arkadaşlarını toplayıp hemen bunu giderme planları yapmaya başlayabilir. Başkalarını yıkabilecek olaylar, hiç olmazsa geçici olarak ,Hitler'in gücünü artırmada bir uyarıcı gibi rol oynar görülmektedir.

Hitler'in en iyi iki silahı öfke ve kötü davranıştır. Zaman zaman pek derin ruh bunalımlarına düştüğü kesin olarak bilinmektedir. İnsanlarla dengeli bir ilişki sürdürebilme gücü epey zayıftır. O, diğer insanlarla kendisi arasında önemli sayılabilecek bir mesafe bırakmaya dikkat etmiştir. Halkın özellikle arkadaşlarının dikkatlerini başka yana yönelten kurnazlıklardan bir başkası unutkanlığıdır. Bugün söylediğinin yarın tam tersini söyleyebilmektedir. Müthiş bir taklit yeteneği vardır. Hitler'in zaaflarından biri de halktan bilinçli bir şekilde gizlenen merakıdır. Bütün ilişkilerini gizli sürdürmüştür. Yirmi beş yaşlarındayken arkadaşlarının yergisine konu olan tek yanı, üst rütbedeki subaylara karşı kul-köle tavrıdır.
Hitler'de iki kişilik vardır:
Birisi oldukça yumuşak , duygusal ve kararsızdır; yöneldiği alanlar oldukça sınırlı, özlediği, hoşlandığı ve istediğinden de azına razı olan bir kişilik bu.
Öteki ise tam karşıtıdır bunun: Katı, acımasız, enerji yüklü ve karalı. Aynı zamanda ne istediğini bilen, onun peşini bırakmayan, ne olursa olsun onu gerçekleştiren kişilik.
Fry,**''Ruhsal yalnızlık , Hitler'in yazgısı olmalı''** diye yazıyor. Dünya Adolf Hitler'i güçlü olma konusundaki doymak bilmez tutkusu, acımasızlığı, zalimliği, duygusuzluğu, yerleşik kurumlara karşı nefreti ve ahlaksal kısıtlamalardan yoksun oluşu ile tanımaya başladı.
Bir deli olarak yalnız Hitler yaratmamıştı Alman çılgınlığını; bu çılgınlık da Hitler'i yaratmıştı. Tanrı tarafından seçildiği ve

yerine getireceği kutsal bir görevi olduğu inancına da kaptırmıştır kendisini. Tüm kötülüklerin kaynağında yahudileri görür. Yahudiler insanlığın kanını emen en büyük asalaklardır ve büyüme yolunda olan her ulusun bulaşıcı hastalıktan kendisini koruması gerektiğini düşünür. **Dev binalar, stadyumlar, köprüler, yollar vb. inşa etme tutkusunu , yalnızca özgüven eksikliğini giderme çabası olarak yorumlayabiliriz.**
Alman halkının düşüncesi, duygusu ve eylemiyle aşırı bir özdeşleşme olmuştur. Sanki Hitler , Alman bireyinin bütün önemli işlevlerini felce uğratmış ve kendisine göre bir role uyarlamıştır onları Hitler'in izleyeceği yol kendisine ölümsüzlüğü sağlayacağı kuşkusuz olan yoldur; aynı zamanda bu yol, kendisini küçük gören dünyadan öcünü almasını sağlayacak olan yoldur ona göre.

Kaynak:

Hitler'in Psikopatolojisi Walter C. Langer Çevirmen Kemal Bak Zeki Çakılalan Yayınevi: Donkişot (8/2002)

MEDYANIN DEĞİŞMEZLİĞİ HAKKINDA ENGİN KÖKLÜÇINAR'IN YAZILARI

SUÇLU ARAYAN MEDYA, ARKASINA BAKSIN...

Bizim medya ile işimiz daha bitmedi. Nasıl bitsin kardeşim, içimizde öyle bir yara ki, anlat anlat bitmez...

İçlerinden biri hidayete gelip, içyüzlerini anlatsa bizde rahatlayacağız. Neyse, geçenlerde **Serkan Seymen,** **"Amiral Battı"** isimli kitabında **Can Ataklı'nın** görüşlerini şöyle anlatıyor:

> **"...Yavuz Donat'a 22 bin dolar verirken bunun yarısını bile bana vermeyen bir Zafer! Hiç olmazsa şunu yap deyince bana "Sen Türkiye'deki profesör maaşını biliyor musun, milletvekili maaşını biliyor musun?'' diyen bir adam. Neye ihtiyacı varsa oraya veriyor. Selalıattin Duman'a 25 bin dolar veriyor, çünkü arkadaşlık yapıyor onunla; Rauf Tamer'e en az 20 bin dolar verirken şöyle bir durum oluşuyor. Bu benim arkadaşım, ona az versek olur, diğer taraftaki adamı bankanın büyük kredi getiren önemli bir şube müdürü gibi görüyor. Kim? Mesela Yavuz Donat, o zaman ona 22 bin dolar bir de 10 bin dolarlık ev kirası. Ahmet Vardar, polisle ilişkileri çok sağlam. Maaşım düşük tutalım, ama Ahmet Vardar neyden hoşlanır? Ev kirasını verelim, çocuğunun Amerika'daki okul masraflarını ödeyelim...** ''

Ayrıca **Hıncal Uluç'un** 22 bin dolar, **Ertuğrul** Özkök'ün 30 bin dolar aldığını söylüyorlar.

> Ne bileyim, her kafadan bir ses. **Ali Kırca,** kanal değiştirirken 2 milyon dolar almış, **Uğur Dündar** bilmem kaç milyon dolar almış, **Reha Muhtar** ın ölçüsüne dolarlar bile yetmezmiş!

Ben bunlardan anlamam. Böyle söylüyorlar. Ben inanmıyorum.

Bu kadar vatanperver, hamiyetli büyüklerimin, bu denli gaddar davranacaklarını sanmıyorum. Herhalde benim gibi kıskananların dedikodusudur.

Farzedelim ki, gerçek olsun. O zaman ne oluyor? Bakın hesaplayalım:

Bu toplumu yönlendiren ünlü büyüklerimin aylıkları, aldıkları transfer paraları hariç 20 bin, 25 bin, 30 bin dolar Yani 30, 37 ve 45 milyar Türk Lirası. (Bugün 15.08.2001 dolar serbest piyasada 1,5 milyon lira) Yahu kardeşim, asgari ücret 122 milyon lira...

Yani bir **Hıncal Uluç** büyüğüm, 183 adam ediyor! **Selahattin Duman** 201, **Rauf Tamer** 222 ve **Yavuz Donat** ile **Ertuğrul Özkök** büyüklerim de tam 375 adam!..

Demek ki **Uluç** 18, Tamer 20, **Donat** ve **Özkök** büyüklerimden de ayrı ayrı 38 manga asker çıkıyor! O halde bu değerli gazetecilerle bir alay, bir tugay kurabiliriz!..

Hele, herkesi asıp kesen, **"Oraya gelirsem, yetim hakkı yiyen senin, ağzını yırtarım''** diyen kabadayı şiveli **Ahmet Vardar** büyüğüm, evlatlarını **Amerika'da** yetim değil, öksüz parası ile okutuyor herhalde. Olsun yetim hakkı değil, öksüz hakkı(!).

Bunların içinden **Ertuğrul Özkök** Beyefendi Hazretleri ile edebi terbiyeden uzak yazma alışkanlığına sahip **Ahmet Vardar** büyüğüm hariç, hepsini okumaktan zevk alırım. İyi yazarlar...

Böyle bir eleştiriyi, bana saldırmalarını sağlamak için yaptığımı, ancak bu sayede medyada, istediğim ortamı bulabileceğimi düşünebilirler...

Böyle düşünüyorlarsa aldanıyorlar. Bunlar bilsinler ki, kendi emrinde çalışan meslektaşlarımızın

çoğunluğu benim duygularımı taşıyor.

> **Türkiye Gazetesi'nde** Allah, Peygamber, İslam adına ahkam kesenler, çalışanların maaşlarını aylarca vermiyorlar, sonra da imandan, doğruluktan söz edip, Amerikan pasaportunu cebe koyup ülkeden vınlıyorlar. (Yalan değil bende şahidim.)

Yahu böyle vicdan olur mu?

Şimdi biz bunları yazınca kötü mü oluyoruz? Bunların rezilliğini çok insan biliyor. Ama söylemiyor. Söyleyemiyor. Biri sağcı ayağıyla soyuyor, öbürü solcu ayağı ile...

> **"DAİMA GERÇEĞİN SAVUNUCUSU OL. SENİ TAKDİR EDEN OLMASA BİLE, VİCDANINA KARŞI HESAP VERMEKTEN KURTULURSUN."**

Fakat görüyorsunuz, para nasıl vicdanı örtüyor. Hele çil çil yeşil olursa!..

Milletin karnı aç olsun, yeter ki medya doysun... Ehh, hesabı alacak kimse de yok...

Savcı onlar, yargıç onlar, tanık da onlar!

Ayrıca, bu astronomik rakamları ben söylemiyorum. Kendi arkadaşları söylüyor. Ben hesabı, ülke gerçeklerine ve asgari ücrete göre yaptım. Herhalde züğürtlükten. **"ZENGİNİN PARASI, ZÜĞÜRDÜN ÇENESİNİ YORARMIŞ..."**

Yorarmış ama şunu da unutmayalım.

"BİR ÇİVİ, BİR NALI DÜŞÜRÜR.

BİR NAL, BİR ATI DÜŞÜRÜR.

BİR AT DÜŞERSE, BİR YİĞİT DÜŞER.

BİR YİĞİT DÜŞERSE, BİR ORDU BOZULUR..."

Niye bozulduk anlıyor musunuz?

(Şimdiki zamanda çok şey değişti mi?)

BÜYÜK KÜLTÜR HÂZİNEMİZ ‘TELEVOLE’LER…

Bu televoleler, zaten yarım olan aklımıza bir vole attılar ki; sormayın gitsin.

Televoleli kanallar ve televole artık bir yaşam biçimimiz oldu. Kentli bir Türk’ün günlük hayatında yemek, trafik, dolar ve televole var.

Sabah uyanınca ekmek paramızı nasıl kazanıp hayatımızı devam ettireceğiz var, hadi hayatımızı devam ettirdik de, bu trafikte işe nasıl gideceğiz, hadi işe gittik de kazancımız ve gelirlerimiz lira ile ama kiralar ve belki de çok yakında fırıncıdan aldığımız ekmek dolara endeksli. Aklımızda hep doların dalgalanması var. Hadi bunu da aştık, diyelim.

Akşam TV’lerde, ülkemizi yönlendiren büyük (!) medyada önce kavga eder gibi haber sunanlar ve de arkasından hayatımızın en büyük parçası televoleler.

Kim, kimin altına yattı?

Nasıl yattı?

Belki de üste çıktı.

Yoksa merdiven altında eski sevgilisine mi gösterdi?

Donu ne renk?!

Ayakkabısının topuğu kimin poposunda. Hangisinin sutyeni **Wagner,** hangisininki **Vakko?** Niçin göbeğini az açtı, puanı 3. Aaa memesinin ucunu gösterdi, 10 üzerinden 9. (Öbürünü de açsa idi o zaman 10 üzerinden 20)

Ve bu suretle, ülkenin ihracatının düşük olmasına **Leyla’nın** önüne her çıkanla yatmasının sebep olduğunu, eğitim sistemimizdeki aksaklığın; **Bülent** ile **Sema’nın Paper-Sun** da yemek yerken makarnanın içinden böcek çıkmasından kaynaklandığını ve de **Sedefin** diş macununun kapağını vidalı yerden açacağına kolayına geliyor diye çıt çıtlı yerinden açtığı sonra da aralık bıraktığı ve de bu yüzden tüpün içindeki macunun kuruduğu, onun için de **“Ulan sizin mankenleriniz bile, dişmacunun macununu, nasıl kullanacağını bilmiyor"** diyerek **Avrupa Birliği** ne asla bizi almayacaklarını öğrenmiş oluyoruz.

Benim en çok merak ettiğim, Demet’in ayakkabı numarası, **Ebru’nun** gece kaç defa çişe kalktığı ve **Faruk’un** orta parmağının kaç santim olduğudur. Her akşam heyecanla bekliyorum, fakat hâlâ söylemediler. Çünkü biliyorsunuz, bunlar program içinde 100 defa bir şeyi anons edip, 1 kerre gösteriyorlar. Ben inanın şu programları ve de içinde en çok merak ettiğim konuları kaçırırım diye, bazen altıma kaçırıyorum!

Hey yarabbim! Aklımıza sahip çık. Her türlü rezillik, sululuk, cıvıklık, kepazelik bunlarda. Bu gariban toplumun sorunları dizboyu değil, boyunboyu olmuşken, hangi makul sebeple bunları yayınlıyorlar. Tek makul sebep var:

Toplumu dejenere etmek!..

Zaping yaparak kanalları değiştiriyorsun da, kanal içinde zaping yaparak sunucuyu veya program yapımcısını değiştirebiliyor musun acaba?

Magazin, kesinlikle medyanın önemli bir bölümü. Edebinle ve yine kararında. Yakışan da bu değil midir?

Shakespeare’nin şu sözünü unutmayın.

“ERGEÇ BİR GÜN GELİR, ZEVK KENDİNİ ÖDETİR.”

Medya’nın gücü bakan, başbakan, siyasi parti lideri, değiştirmeye yetiyor da, kendi içinde otokontrol veya işbirliği ile bu toplum bireylerini yüceltmeye, onları eğitimle çağdaş düzeye

getirmeye yetmiyor mu?

Yeter, yeter de, sonra cebe para kalmaz. O zaman yatlara nasıl binerler, nasıl villalarda kalırlar, nasıl özel uçaklarla Fransız şarapları getirirler, nasıl çiftlik evlerinde Dallas hayatı yaşarlar?!

Vurun abalıya...

YALAN SÖYLÜYORLAR, EN DEMOKRAT ÜLKE BİZİM Kİ...

Marmara Grubu Vakfı olarak Bir Ordu Komutanı tebriğe gittik, **O anlattı.**

> **Bir arkadaşı İsviçre'de gezerken, bir bakıyor ana cadde de kızılca kıyamet. Banka soyuluyor. Polisler, yüzü maskeli soyguncular, pat pat silah sesleri, sirenler, ambu-lanslar, kurşunlardan yaralanmış insanlar, bir felaket. Her taraf ana baba günü. Cadde mahşer yeri.**
>
> **Akşam o kanal, bu kanal gördüğü faciayı arıyor, hiçbirinde yok. Sabah bir İsviçre'n arkadaşına olayı anlatıyor; "Ne tv'lerde, ne de gazetelerde hiç haber yok, niye?" diyor. Arkadaşı yanıtlıyor. "Biz aptal mıyız? Dünyanın bütün parası İsviçre bankalarında. Biz böyle bir kaynağı, riske atar mıyız?"**

Aynı bizim medya (!). Ruhsuz medya.

Bir zamanlar üç beş işsiz güçsüz takımı, İstiklal Caddesi'ne kümelenmiş "cumartesi anneleri" adı altında bir numara ile bağırıp, çağırıyorlar.

Yolum oralara düştükçe bir bakıyorum, "cumartesi anaları"ndan çok medya ordusu. Bağıran, çağıran 15-20 kişi, kameraman, muhabir, fotoğrafçı 50 kişi. Ve hepsi her kanalda arzı endam ediyorlar. Hele şaşırıpta polis birine bir cop indirsin, o zaman seyreyle gümbürtüyü...

İnsan hakları, demokrasi, hürriyet, faşist polis...

Medyamız anarşi ile mastürbasyon yapıyor.

Hele **Reha Muhtar** mı nedir, bir haber okuyor. Haber mi okuyor, dayak mı atıyor anlamıyorsun. Ağzından köpükler çıka çıka ve özellikle kan, barut, ceset, vahşet varsa bir şeyi bin kere göstere göstere rahatlıyorlar.

Bir de ses tonu var ki, Allah muhafaza, sanki biri gelmiş haber okurken adamı arkadan hançerliyor.

Yahu en sakin adam, O'nun sesini duydu mu adrenalini yükselir.

Böyle medya olur mu? Milletlerin ülkelerin dokunulmayacak değerleri vardır, manevi ve müşterek menfaatleri vardır.

Amerika yerle bir oldu. Bir kopmuş kafa, kol, bir yanmış ceset gördünüz mü?

Hangi İngiliz gazetesinde **İRA** terörünün başarısını okursunuz.

> **"BİZDE DE AKŞAMA SABAHA;**
>
> **APO'NUN BAŞYAZI YAZDIĞINI GÖRÜRSEM, BEN HİÇ ŞAŞIRMAM."**

Sizi bilmem...

Bu ülke, konusu komşusu ile zaten, dinamit sandığının üstünde oturuyor. Dıştakiler kolay da en zor içimizdekiler.

Bizim hiç sırrımız yok.

Olsa bile. Ertesi sabah medyada.

Bunu açıklarken de gazetecilik yaptık sanıyorlar.

Ve geri zekalılara eğitim verir gibi, bir şeyi bin defa tekrarlayarak. Artık "ööö" deyinceye kadar.

Koca Aptallar...

Hz. Ebubekir;

"MAL CİMRİLERDE, SİLAH KORKAKLARDA, KARAR DA ZAYIFLARDA OLURSA, DÜZEN BOZULUR." demiş.

Sanki bizim medyayı yönetenler için söylemiş.

Karar veren onlar da...

BÜYÜK, ÇOK BÜYÜK MEDYA, AMA ÇIPLAK MEDYA...

Bende kuyruk acısı mı ne var, anlamıyorum? Bu dev medyaya bir türlü ısınamadım. Herhalde kıskançlıktan...

Adamlar da çifter çifter gazeteler, çifter çifter televizyon kanalları, onlarca dergiler falan filan.

Sen kalk Bablali'de poponu yırt, bir mok olma! Dün Bablali'den geçerken ceket (tabii o zaman ceketleri varsa, veya ceket giyme terbiyesi almışlarsa) düğmelerini iliklemek zorunda kalanlar, bugün ülkeyi yönetenlere hükmedip, kendi çıkarları doğrultusunda, bir **Türkiye** yaratıyorlar!

İsterlerse bir siyasi parti liderine çamur, diğerine gül atabiliyorlar.

Rüzgar onların istediği yönde esmezse, bunlar yalnız meteoroloji bakanlarını değil, mevsimleri bile değiştirebiliyorlar...

İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi olan **Prof. Dr. Ömer AKSU** hocamdan, **Akkan'a** söylerken işitmiştim.

> Başkent'te bir resepsiyonda **Amerikan Büyükelçisi "Sizin medyanıza, dünyanın hiçbir demokrasisi dayanamaz"** demiş...

Büyükelçi farkında değil, o bizim medyamız değil, o onların medyası...

Kendi dünyaları.

Zaten çıkarları oldu mu, bir düşüyorlar ki birbirlerine, ne yatlarına yabancı bayraklar çektikleri kalıyor, ne de yaptıkları usulsüzlükler. Hemen kirli çamaşırlar ortaya seriliveriyor. Sonra araya birileri giriyor, bir bakıyorsunuz kolkolalar...

Bu dünya hâli böyle işte... Daha doğrusu bizim medyanın hâli böyle...

> **"BİR İNSANIN SOYUNDA ASALET OLMADI MI, EVRENİN TACINI GİYSE ÇIPLAK KALIR..."**

Montaigne'nin bu güzel sözü, şu eski ve yeni medyayı ne kadar güzel ifade ediyor.

Eskilerin asaleti şimdikilerde olmadığı için, altından pelerinler içinde, alınlarına pırlantalar da yapıştırsalar, yine de kıçları ve göbekleri açıkta ve çıplak kalıyor!..

Bedii Faik, (ki bir simgedir. Kılığı kıyafeti, nezaketi, asaleti, bilgisi, kalemi ile ve yanında çalışan işçisinin maaşını gününde vermek için arabasını yok pahasına satmasıyla) en son "MATBUAT BASIN ve derkeeen... MEDYA" kitabında bakın ne diyor:

> **"... İkinci savaş sonu demokrasiye başlayış devri Bablâli'sinde otomobili olan gazete sayısı ya altıdır ya yedi. Yunus Nadi Bey'in vardı, iki oğlunun vardı, Asım Us'un vardı, Necmettin Sadak'ın vardı. Ethem İzzet Benice'nin o bahsettiğim 946 dağıtımında ancak olabildi. Son Posta 'nın üç ortağından hiçbirinin henüz yoktur. Tasvir 'in iki ortağından hiçbirinin yoktur. Vatan'da Ahmet Emin Yalman'ın emrindeki araba da otomobilci olan kardeşinin tahsisi idi. Kâzım Şinasi'nin yoktu, Halil Lütfi'nin yoktu, Cemalettin Saraçoğlu 'mut yoktu...**
>
> **Bunları ne yermek, ne de yüceltmek için sıralıyorum. Arabayla, maddi varlıkla,**

manayı ne çıkarabilir ne de düşürebilirsiniz. Sadece devrin gerçeklerini eksiksiz söylemek endişesi beni bunları anlatmaya zorluyor.

1950'den sonra bir Halil Lütfi hariç, o da tabiatı gereği hariç, hepsinin arabası olmuş ve sonra yeni yetme bizlerin de birer ikişer olmuştur da, manalarımız mı değişip yücelmiştir? Yooo... Neysek oyduk ve devrin şartları, çalışmalarımızın payı, şanslarımızın ve fırsat değerlendirmelerimizin sonucu olarak, bir şeyler kazanabildikse, bunlardan bir tekini dahi birbirimizle yarışımının aracı yapmadık! Hiçbirinden ille çok daha fazlasını ve yükseğini istemenin muştasını da yemediğimiz gibi!...

Ben yedi sekiz yılı, yeni deyimiyle fikir işçisi, ondan sonra 25 yılı gazete sahipliği ve daha sonraki yılların bir kısmını yine fikir işçiliğinde geçen yarım yüzyılı çoktaaan aşmış gazetecilik hayatımda, çok varlıklı olmakla övünen ve hep buna çalışan veya kendinden çok varlıklıya hasedinden çatlayarak bakan patron tipini ancak şu medya devrinde gördüm!

Tabiî bir de karşısı var, Saraçoğlu Şükrü Bey 'den Recep Peker'e, Şemsettin Günaltay'dan Nihat Erim'e ve hepsinin üstünde İnönü'den ihtilale, ihtilalden Demirel'e kadar pek çok hükümetten hiçbirinde, ülkeyi fonlarla idare etme furyası-na girmeyi ve buna hazır başlamışken, bir de "MEDYAYI KALKINDIRMA FONU" yaratarak orada da yârân üretelim hovardalığına dalmayı da görmedim!... "

Biz gördük **Bedii Ağabey,** biz gördük. Hem seni, hem **Erol Ağabey** i, **Haldun Ağabey** i hem de diğerlerini...

Ne hazin ki, sonra da bunları ve bunların genel yayın müdürlerini gördük. **"Genel Yayın Müdürü"** makamını, banka genel müdürü sananları, "Başyazar ve Yazarlığı, bakanlıklarda iştakipçiliği olarak algılayanları gördük.

Sizden sonra, bunları görmek; okyanustan sonra, akvaryuma değil de kavanoza girmeye benziyor.

Haşan Ali Yücel, Kızılay'da yürürken bir öğrencisine rastlıyor. Öğrenci hocasının elini öptükten sonra soruyor:

"Hocam, nereden geliyorsunuz?"

Yücel yanıtlıyor:

"**Atatürk'ün sofrasından..."**

Öğrencisi, "Hocam hana Atatürk'ü biraz anlatır mısınız çok merak ediyorum" deyince, Haşan Ali Yücel, gülüyor.

"Neyini anlatayım oğlum. Adam minare, biz maydanozuz-.."

İşte **Bedii Ağabey,** siz minare, onlar maydanoz...

Kaynak:

Engin KÖKLÜÇINAR, Parasız Kitap, (Yeni Gün) 2001, İstanbul

CHAPTER 27 (2007)

Yönetmen: J.P. Schaefer

Ülke: ABD, Kanada

Tür: Suç | Dram

Vizyon Tarihi: 25 Ocak 2007 (ABD)

Süre: 84 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: J.P. Schaefer | Jack Jones

Müzik: Anthony Marinelli

Görüntü Yönetmeni: Tom Richmond

Oyuncular: Jared Leto, Lindsay Lohan, Chuck Cooper, Robert Gerard Larkin

Özet

Jack Jones'un Let Me Take You Down adlı kitabından uyarlanan film, Beatles'ın solisti John Lennon'ı öldüren ve aynı zamanda onun hayranı da olan katili Mark David Chapman'ı cinayete götüren süreci anlatıyor Film ismini, Chapman'ı olay günü cebinden çıkan J D Salinger 26 bölümlük romanı **The Catcher in the Rye**'dan[5] alıyor Chapman'ı canlandıran Jared Leto'nun performansına dikkat!

---

[5] **Gönülçelen** ya da **Çavdar Tarlasında Çocuklar (Özgün adıyla: The Catcher in the Rye),** J. D. Salinger`in romanıdır. Eser ilk olarak İngiltere ve ABD`de 1951'de kitap olarak basıldı.
"Modern zamanların başyapıtı" olarak değerlendirilen bu eser, **"ahlâk dışı" ve "açık saçık"** bulunduğundan ABD'nin birçok tutucu bölgesinde uzun süre yasaklı kaldı. Hâlâ bazı Amerikan kütüphanelerinde yasaklı kalmasına rağmen, kitabın yasaklanması günümüzde ilginç bir hal almıştır: ABD'de lise düzeyinde en çok yasaklanan kitap olmasına rağmen aynı zamanda en çok okutulan kitaptır.
1967'deki Adnan Benk'in İngilizce aslından değil de Fransızca versiyonu olan "L'Attrape-cœurs"den yaptığı dolaylı çevirisinden ötürü kitap Türkiye'de **"Gönülçelen"** olarak tanınır. Kitabın Yapı Kredi Yayınları basımı çevirisi Coşkun Yerli'ye aittir ve bu kez Türkçe adı özgün adına daha yakındır: **"Çavdar Tarlasında Çocuklar"**.
Kitap, anti-kahraman Holden Caulfield'ın okuldan atılmasıyla başlayan süreci Holden'ın kendi ağzından anlatır. **Stylist.co.uk** sitesi tarafından "En iyi ve en ikonik 100 giriş cümlesi" listesinde romanın giriş cümlesi birinci sırada yer alırken "En iyi 101 kapanış cümlesi" listesinde on beşinci sırada yer aldı
KONU
Hikâye ilk ağızdan anlatılır. Holden Caulfield`ın üç gününü kapsayan kitap, Holden`ın okuduğu Pencey Prep`ten Noel'den (tahminen 1949) hemen önce kovulmasıyla başlar. Daha önce, iki okuldan daha kovulmuştur ve bu sefer ailesiyle yüzleşmemek için eve gitmek istemez. İlk önce eski tarih hocası Mr.Spencer`ı ziyaret eder. Canını sıkan hocasından kurtulan Caulfield, yurda döner fakat orada da başta yakışıklı ve atletik Stradlater olmak üzere yurt arkadaşlarıyla kapışır ve orayı da küfürler savurarak terk eder.
New York City`de içmiş şekilde gezmeye başlayan Caulfield, tanıdıklarıyla rastlaşır. Sürekli olarak etrafındaki her insanın **"samimiyetsiz/yapmacık (phony)"** olduğunu söyleyen Caulfield sonunda bir otele çekilir ve bekâretini kaybetmek için bir kadın satıcısıyla kız konusunda anlaşır. Odasına yaşıtı

BEATLES- JOHN LENNON- MARK DAVİD CHAPMAN ÜÇGENİ

John Winston Ono Lennon (d. 9 Ekim 1940 - ö. 8 Aralık 1980), İngiliz şarkıcı, efsanevi The Beatles isimli müzik grubunun üyelerinden biridir.

Hayatı boyunca **muhalif eylemlerde bulunan**, **Vietnam savaşına karşı protestolar düzenleyen, savaş karşıtı şarkılar yazan, yüz binleri arkasından koşturan, bilinçlendiren, hippilik kültürüne inanılmaz katkılar sağlayan, savaşma seviş teorisini seslendiren,** bunun için servetini haracayan, kendi parasıyla savaş karşıtı posterler hazırlatıp, reklam broşürleri bastırıp dünyanın değişik ülkelerindeki şehirlere astıran bir barış insanı **olarak tanınan John Lennon** akli dengesi yerinde olmayan Diye lans edilen **Mark David Chapman** tarafından 1980 yılında New York'ta kaldığı otelin önünde silahla öldürüldü.

---

olduğunu tahmin ettiği bir kız gelir, fakat nedense sevişmek istemeyen Holden yüzünden işler yolunda gitmez ve kadın satıcısı fazladan 5 $ daha alır. Holden daha sonra eski kız arkadaşlarından Sally Hayes ile çıkmaya karar verir ve onu arar. Beraber tiyatroya ve buz pateni yapmaya giderler. Sonunda dayanamayan Caulfield kıza hakaret eder. Sally kaçtıktan sonra Caulfield bunalmış bir şekilde, ailesine çaktırmadan kız kardeşi Phoebe`yi görmek için eve gider. Küçük kız kardeşi ona Noel için biriktirdiği parayı verir. Caulfield ailesi geldiği anda evden kaçar.
Kitabın sonlarına doğru, Holden güvendiği tek hoca olan Mr. Antolini`nin evine gider. Hocası ona geleceği için mantıklı ve yararlı öğütler verir. Uyumaya başlayan Caulfield gözlerini açtığında hocasının onun alnını okşadığını görür. Neden bunu yaptığı kitapta tam açıklanmasa da, Holden bunu hocasının eşcinsel eğilimlerine yorar. Evden kaçan Holden, bir tren istasyonunda uyuyakalır. Sabah kalktığında da, Batı`ya doğru otostop çekip gitmeyi kafasına koymuştur. Tanıdığı bütün insanlardan kaçıp vardığı yerde sağır taklidi yaparak bambaşka bir hayat sürecektir. Fakat önce bitirilmesi gereken bir iş vardır, kız kardeşinin parasını geri vermek.
Holden, Phoebe`nin okuluna gider ve sekretere kız kardeşini öğle teneffüsünde okulun yakınındaki müzede beklediğine dair bir not bırakır. Phoebe, Holden`ın yanına vardığında elbiselerle dolu bir bavul taşımaktadır. Niyeti bellidir ağabeyiyle birlikte gitmek. Holden bu isteğini sertçe reddeder. Kız kardeşine kötü örnek olduğunu düşünmeye başlamıştır artık. Phoebe ona küser ve Holden gitmekten vazgeçtiğini söyler, kız kardeşini sehir parkina götürür. Atlıkarıncaya binen Phoebe, Holden`ı neredeyse ağlatacak kadar mutlu eder.
Holden Caulfield`ın hikâyeyi anlatması burada bitiyor. Günümüze dönerek olaylardan sonra hastalandığını, şu anda bir psikaytrist ile görüştüğünü ve sonbaharda okula gideceğinden bahsederek kitabı sonlandırıyor.
http://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6n%C3%BCl%C3%A7elen_%28roman%29

(Gönülçelen ya da Çavdar Tarlasında Çocuklar'dan bir pasaj)

> **"Ama o müzedeki en iyi şey, her şeyin yerli yerinde kalmasıydı. Hiç kimse kıpırdamazdı yerinden. Oraya yüz bin kez gidebilirdiniz, o Eskimo hâlâ daha yeni iki balık tutmuş olur, kuşlar hâlâ güneye uçar, geyikler o narin bacakları üstünde o pınardan su içer ve göğüsleri görünen o Kızılderili kadın battaniyesini dokurdu. Kimse değişmezdi. Değişen tek şey siz olurdunuz. Çok büyümüş olmanız filan değil demek istediğim. Tam olarak o değil yani. Yalnızca değişmiş olurdunuz. Bu kez sırtınızda bir palto olurdu. Ya da, son gelişinizde sıradaki eşiniz kızıl çıkarırdı ve yeni bir eşiniz olurdu. Veya, Bayan Aigletinger'ın yerine başka biri getirirdi sizi. Veya, o gün banyoda annenizle babanız felaket bir kavgaya tutuşmuş olurdu. Veya, üstünde gökkuşağı renkleri oluşan bir su birikintisi görmüş olurdunuz. Diyeceğim, değişik bir şey olurdu sizde; demek istediğim şeyi anlatamıyorum. Anlatabilsem de, anlatmayı isteyeceğimden pek emin değilim."**

Chapter 27 (2007) filminde Mark David Chapman, hayran olduğu John Lennon'u sorgularken bazı şeyleri yerine oturtamıyordu. Nedenlerine cevap bulamayışı, onu katil olmaya doğru çekişinde etkili olmuştu. Fotoğrafçı ile konuştuğu diyaloğu hatırlayalım.

Mark David Chapman: "Hayır, hayır.

Fotoğrafçı: - (John Lennon oturduğu bina) Neden Dakota Binası dediklerini biliyor musunuz? Çünkü 1800'lerde ilk yapıldığında orada hiçbir şey yokmuş. Sadece çiftlikler. ''Ha burada yaşamışsın, ha Dakota'da'' demişler onlar da. Güney veya Kuzey Dakota bile yokmuş bence, öyle bir yermiş. Ayrıca **''Rosemary's Baby''**yi de orada çektiler.

Mark David Chapman: Filmi mi?

Fotoğrafçı: Hayır, bebeği. Elbette filmi. Burada, Dakota'da çektiler.

Mark David Chapman: Gerçekten mi? -Film sevmezsin sanıyordum. -Bazılarını severim. Bazıları fena değil. **Oz Büyücüsü** harika. **''Rosemary's Baby''** de fena değil sanırım. [Rosemary'nin Bebeği (1968)]

Çok sahte değil. O filmi ben sevmemiştim. Neden?

Fotoğrafçı: " Dakota'da yaşayan herkesin Şeytan'a taptığını söylediği için mi?"

Mark David Chapman: Evet. Ayrıca çok ağır bir film. Sonuna kadar hiçbir şey olmuyor. Evet Jude ama o Polanski.

-Evet, o zaman ben...

Mark David Chapman: -Dur bir saniye. Şu adam **Charles Manson**, karısını öldüren. Değil mi?

-Sharon Tate.

-Evet, ayrıca hamileydi de.

-**Ve çok güzel.**

Mark David Chapman:

''Helter Skelter'' John Lennon, Şeytan'ın dünyaya gelmesi ile ilgili bir filmdeki binada yaşıyor ve (Roman Polanski) yönetmenin[6] karısı ve çocuğu John Lennon şarkısı yüzünden öldürülüyor. Aman Tanrım. Bu tesadüf değil. Bugün o gün. Bugün o gün.

---

[6] **Roman Polanski**, 18 Ağustos 1933 Paris doğumlu Polonyalı yönetmen, yazar, oyuncu ve yapımcıdır. Berlinde kazandığı prestijli ödüllerin ardından 1968 yılında Hollywood'a kapağı atan yönetmen açılışı zekice bir gerilim filmiyle yaptı. Amerika'da çektiği 'Rosemary's Baby / Rosemary'nin Bebeği' adlı filmle adını tüm dünyaya duyuran yönetmenin yaşamı yeni bir trajediyle altüst oldu.

1967 yılında yaptığı 'Korkusuz Vampir Avcıları'ndaki bir bölüm, Charles Manson'ın liderlik yaptığı ünlü Manson Çetesi'ni harekete geçirdi ve 1969 yılında 8 aylık hamile olan eşi Sharon Tate öldürüldü. O sırada şehir dışında olan yönetmen bu olaydan sonra Avrupa'ya geri döndü. 1974 yılında 'Chinatown / Çin Mahallesi'ı çekene kadar da geriye dönmedi. Bu filmle de benzer bir başarı yakaladı ancak usta yönetmenin hayatı trajedilerle sarsılmaya devam edecekti. Yönetmen bu kez de 13 yaşında bir kızla cinsel ilişkiye girmekten suçlandı. **Kızın annesi de görgü tanığı olarak ifade verdi ve Polanski'nin suçlu olduğuna karar verildi. Psikiyatrik testten geçirilmeyi talep eden yönetmen, 50 yıla kadar hapis istemiyle yargılanabilecekti. (http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3041)**

Fotoğrafçı: Bu da bir bakış açısı.

Mark David Chapman: Tesadüf falan yok.

****

Mark Chapman;

John Lennon ile ilgili o makaleyi okudum. Orada tek yediğinin sushi ve sashimi olduğu yazıyordu. Bir de ''Hershey's'' çikolatası, bademli. Ve Fransız sigarası içtiği yazıyordu. **Beatles'ın bir daha birleşip birleşmeyeceği sorulduğunda ise, demiş ki ...bir avuç salak ilk kez özledi diye, tekrar çarmıha gerilmeme gerek yok. Tekrar su üstünde yürümeme gerek yok. Kalabalıklar için balığı tekrardan tanımlamasına gerek olmadığını söyledi.** Bunu gerçekten dedi.

Şimdi burada bu pahalı hayatı yaşıyor.

''Mülkiyet olmadığını hayal edin.'' Pisliğin milyonları var. Yatlar, çiftlikler, yazlıklar ve kim bilir daha neler? Herkese sırtını döndü. Bu benim için inanılmaz bir doğrulama oldu."

Ek olarak şu bilgiyi de ilave edelim. En büyük etken John Lennon'un Amerika'daki bir röportajında o olay yaratacak sözü söylemesi idi:

"Beatles şu anda İsa'dan daha popüler."

Her ne kadar espri olsun diye söylemişse de bu söz elbette dokunduğu konu dolayısıyla toplumun büyük bir kesiminin tepkisiyle karşılaştı. Amerika'da büyük sorun yaratan bu açıklama sonrasında Beatles plakları yakılmaya başlandı. Daha sonra Amerikan basınına yaptığı açıklamada:

"Eğer televizyonda İsa'dan daha popüler deseydim muhtemelen yakamı kurtaracaktım. Ben İsa'dan daha iyiyiz, mükemmeliz demiyorum veya karşılaştırmıyorum. Sadece söylediğim şekilde söyledim; ama yanlış bir ifadeydi ya da yanlış algılandı. Hepsi bu. Bunun için üzgünüm din karşıtı bir söylem değildi. Hala bu kadar yanlış ne yapmış olduğumu tam olarak anlamıyorum. Size ne demek istediğimi anlatmaya çalıştım ama benden mutlaka bir özür bekliyorsanız ve bu sizi mutlu edecekse özür dilerim."

şeklinde konuşsa da bu yıkımdan kendini kurtaramadı.

Sonuç olarak denilecek söz şu olabilir.

"Güneş gibi ol şefkatte, merhamette.
Gece gibi ol ayıpları örtmekte.
Akarsu gibi ol keremde, cömertlikte.
Ölü gibi ol öfkede, asabiyette.
Toprak gibi ol tevazuda, mahviyette.
"Ya olduğun gibi görün, ya göründüğün gibi ol."

Mevlana Celâleddin Rumi
kaddesellâhü sırrahu'l azîz

GENARAL PATTON (1970) Film

Yönetmen: Franklin J. Schaffner

Ülke: ABD

Tür: Biyografi | Dram | Tarihi

Vizyon Tarihi: 01 Şubat 1972 (Türkiye)

Süre: 172 dakika

Dil: İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, Arapça, İtalyanca

Senaryo: Francis Ford Coppola | Edmund H. North | Ladislas Farago

Müzik: Jerry Goldsmith

Görüntü Yönetmeni: Fred J. Koenekamp

Yapımcılar: Frank Caffey | Frank McCarthy |

Oyuncular: George C. Scott, Karl Malden, Michael Bates

Firma: Twentieth Century Fox Film Corporation

Ödüller: 7 Oscar, 18 ödül ve 7 adaylık

Çekim Yeri: Almería, Andalucía, Spain

Özet

Film 1943 yılında 2.Dünya Savaşı'nın Kuzey Afrika cephesi ile başlar.Savaş tarihinin en eksantrik komutanlarından biri olan Tankçı General George S. Patton Jr.(George C. Scott) 'ın karşısında Çöl Tikisi lakaplı ünlü Alman Mareşali Rommel (Karl Michael Vogler) vardır. Askeri dehasının yanı sıra savaş tarihini de çok iyi bilen Patton, Rommel'in yazdığı kitapları da okumuştur ve onun taktiklerini kullanarak 'Çöl Tilkisi'ni Kuzey Afrika'dan sürer. Bu başarısı üzerine korgeneralliğe terfi ettirilerek Sicilya 'ya gönderilir. Burada Müttefiklerin diğer bir ünlü komutanı İngiliz mareşali Montgomery (Michael Bates) ile bir rekabete girer. Kimi zaman üstlerinin emirlerine itaatsizlik eden, bencil, boşboğaz ve küfürbaz bir asker olan Patton'un bu huyları onun askeri dehasının önüne geçer. Disiplin takıntısı yüzünden bir hastane teftişi sırasında korkaklıkla suçladığı hasta bir eri tokatlaması ve ona herkesin içinde hakaretler yağdırması kariyerini tehlikeye sokar.

GENERAL PATTON'UN YAHUDİ ERE TOKAT ATMASI

Patton 2. Cihan Harbinde Amerikan Ordusunun Tank Birliklerinin komutanı idi. Fevkalâde cesur, milliyetçi ve vatansever bir askerdir. General Patton Afrika Cephesinde Almanlara karşı Müttefik Orduları (Amerika. İngiltere, Fransa ve Sovyet Rusya) hesabına ilk ciddi zaferi kazanan komutandır. Patton bu savaşta Almanların meşhur ve kıymetli komutanı Mareşal Rommel'i mağlup etmiş ve böylece de askerî dehasını ispat etmiştir. İşte bu kıymetli komutan, savaşın sonlarına doğru Müttefik Orduları Başkomutanı General Eisenhower tarafından Doğu Avrupa Cephesine tayin edilir. Aynı zamanda şuurlu bir antikomünist olan Patton, o gün için müttefikleri pozisyonunda olan Rusya'nın Avrupa'nın büyük bir bölümünü işgal ederek oraları komünistleştirme emelinde olduğunu anlamakta gecikmez ve bu nedenle artık bertaraf edilmiş olan Alman tehlikesinden sonra muhtemel bir Rus tehlikesini de peşinen önlemek ister. General, Amerikan, İngiliz ve Fransız Birliklerinin Doğuya doğru ilerleyerek, Rusya'nın Avrupa ülkelerini işgal etmesini engellemek istemektedir. Patton Amerika Rusya ittifakının zaten zoraki olduğunu düşünmekte ve savaş sonrasında bunun bozulacağını sezmektedir. Zahirde haklıdır da. Ama gelgelelim daha üst seviyedeki görüşler değişik, hesaplar bambaşkadır. Hikâyeye Cevat Rıfkı Atilhan merhumun kaleminden devam edelim:

> "George Patton, Sovyet kuvvetlerinin müttefikleriyle yaptığı bütün antlaşmaları hiçe sayarak Avrupa'yı kurtarmak maskesi altında Tekmil Avrupa'yı işgal etmekte ol-

duklarını zamanının başkumandanı Ayzenhaur'a bir raporla bildirmişti. Aynı zamanda bir teklifle, **"çıbanın küçük iken kesili patılmasının"** doğru olacağı ve kuvvetle ilerleyen Amerikan Birliklerinin tekmil Avrupa'yı işgal ederek bu şekilde bir Sovyet istilâsın önlemenin daha doğru ve isabetli olacağını söylemişti. Sovyetlerin buna kızarak bir harp hali takınmaları ihtimali karşısında zaten gayr-ı samimi olan bu ittifakın er geç Amerika aleyhine bozulacağını, onun için iyisi mi hareket halindeki birliklerin bir an evvel Moskova'ya girmelerini teklif etmişti. Eğer bu teklif kabul edilmiş olsa idi beşeriyet bugünkü batağa gömülmeyecek, çok şey kazanacaktı. Bu teklif nasıl karşılandı bilir misiniz? **Avrupa'da Amerikan ordularının en fedakâr ve en başarılı olan generali Patton, sanki vatana hiyanet teklif etmiş gibi bütün muvaffakiyetli ve şerefli hizmetleri hiçe sayılarak henüz harp devam ederken Berlin'den yüz mil cephe gerisine çektirilmiş ve vazifesinden azledilmişti."** (CEVAT RIFAT ATİLHAN. Medeniyetin Batışı. Sh: 140-141. Aykurt Neşriyatı 1963 İstanbul)

Şimdi General Patton filminden bazı sahneleri hatırlatarak mevzuu biraz daha açalım.

Filmde Patton, **saldırganlık ruhu taşıyan bir MEGALO MANYAK olarak takdim edilmekte ve yaptığı vatanseverce teklif yeteri kadar ve açık olarak anlatılmamaktadır.** Yine bilhassa Türk seyircilerin herhalde hayretle izledikleri fakat mahiyetini çözmekte güçlükle karşılaştıkları bir başka sahne daha var:

Patton hastanedeki yaralı askerlerini ziyaret etmekte ve gördüğü manzaralar karşısında, askerlerini çok sevdiği için üzülmekte ve hatta gözyaşlarını tutamamaktadır. Burasını bilhassa biz gayet iyi anlıyor ve Patton'a sempati duyuyoruz. Çünkü onun bu hali milliyetperverce ve insanca bir tavırdır. Aynı zamanda gerçek bir komutanın önemli vasıflarından biridir.

Şimdi hastanede geçen ikinci olaya ve sonrasına bir bakalım:

Yaralılar arasında bulunan ve hastanede bir yatak işgal etmekte olan bir erin cepheden kaçmak için kendi kendini yaralamış olduğunu öğrenen Patton, bu ere hakaret eder ve bir tokat vurur. Bu er Amerikan ordusunda bulunan bir Yahudi gencidir. Patton'un bu hareketi gayet normal ve savaş halinde olan bir birliğin komutanının yapabileceği en doğru hareketlerin içinde, en yumuşak olanıdır. Ve bir komutanın en azından böyle bir durum karşısında bu tarz bir tepki göstermesi savaşın kuralları ve psikolojisi yönünden zarurîdir. **Ama Patton'un o güne kadar öğrenemediği bir şey vardır. Tokat attığı er Yahudidir ve her ne sebeble olursa olsun —Yahudi hukukuna göre— bir Yahudiyi küçük düşürmek veya ona vurmak suçtur ve cezayı müstelzimdir.** Ve Amerika'nın Devlet Başkanı o gün için Yahudi'dir, Başkomutanı da Yahudidir. Bu tokadın cezası Patton'a şöyle ödetilir:

Patton'un komuta ettiği birlikler bir araya toplanacak ve Patton kendi askerlerinin huzurunda o "er" den özür dileyecektir. Karar yukarısından gelmiştir. Ve Patton kendi maiyeti önünde trajik bir nutuk çekerek cepheden kaçmak için kendini yaralayan Yahudi askerden özür diler.

Patton bu makûl ve vatanseverce teklifinin niçin şiddetle reddedildiğini ve cephe gerisine çekilerek inisiyatiflerinin elinden alındığı ilk anda idrak etmekte güçlük çekmiştir. Ordusunun ve milletinin gönlünde taht kuran bu mümtaz asker ve komutan, Ayzenhaur ve sürekasınca tehlikeli görülmüş ve kendisine —kaza süsü verilerek — bir suikastta bulunulmuştur. **Film de görüldüğü gibi bir askerî aracın hızla üzerine gelip onu ezmek istediği bu ilk suîkast teşebbüsünden kıl payı kurtulan Patton, bir müddet sonra (hatıratını basmak istediği sıralarda) ölmüştür.** (Patton muhtemelen tedavisi sırasında meçhul bir cinayete kurban gitmiştir) **Patton'dan sonra kızı ve karısı da öldürülmüşlerdir. Bu generalin ve ailesinin başına gelenler Yahudiliğin ne kadar kindar ve acımasız olduğunu gös-termesi bakımından da ibret vericidir.**

Yahudilik, kendisinin düşmanı olarak gördüğü Haman'ı öldürttükten sonra onun on oğlunu da idam ettirmişti. Patton'un karısını ve kızını da öldürdü. (Cezaların şahsiliği" prensibi Yahudi hukukunda yoktur).

FİLMDEN BAZI PASAJLAR

Tankçı General George S. Patton Amerika'n siyasetini şu şekilde deşifre ediyor.

"Şunu unutmayın ki, hiç kimse ülkesi uğruna ölerek savaşı kazanmamıştır... **Savaşı ancak başka aptalların ölmesini sağlayarak, kazanabilirsiniz.** Beyler**... AMERİKA'NIN SAVAŞMAK İSTEMEMESİ VE SAVAŞTAN UZAK DURACAĞI ŞEKLİNDEKİ SÖZLER TAMAMIYLA YALANDIR.** Amerikalılar geleneksel olarak savaşı sever. Bütün gerçek Amerikalılar, çarpışmaya katılmayı sever. Siz çocukken en iyi bilye atıcısını ve en iyi koşanı tutardınız. En iyi top atıcısını, en güçlü boksörü.

Amerika kazananı sever kaybetmeye tahammül edemeyiz.

Amerika hep kazanmaya oynar.

Kaybettikten sonra gülen bir adamı, ben ne yapayım? **Bu yüzden, Amerikalılar hiç kaybetmedi ve hiç savaş kaybetmeyeceğiz çünkü kaybetme düşüncesi, Amerikalılar için bir utançtır.**

Şimdi ordu bir takımdır. Takım gibi yer, içer ve yaşar. Bireysellik diye bir şey yoktur. **Saturday Evening Post**'ta bireyselliği yazan, o züppe salakların gerçek savaş hakkında, hiçbir fikirleri yok.

Bizde, en iyi yemek ve malzeme en iyi moral ve dünyanın en iyi askeri var. Biliyor musunuz aslında karşımıza çıkacak o zavallılara çok acıyorum. Tanrı şahidimdir. **Pislikleri vurmakla kalmayacağız canlı canlı ciğerlerini sökeceğiz ve onları, tanklarda gres yağı olarak kullanacağız.** Bu zavallı zevk düşkünlerini, utanç içinde öldüreceğiz. Evet, bazılarınızın merak ettiğini biliyorum ateş altında kaçacak mısınız? Bunu hiç düşünmeyin. Sizi temin ederim üstünüze düşeni yapacaksınız.

Naziler bizim düşmanımız. Onlara saldırın! Kanlarını ortaya saçın! Karınlarından vurun!

Çatışmaya girince en iyi arkadaşınızın yüzündeki ifadeyi görünce gerekeni yapacaksınız. Ve şunu hep hatırlayın. Bana sakın, **"yerimizi koruyoruz"** şeklinde mesaj yollamayın. **Hiçbir şeyi korumuyoruz. Bırakın onlar yapsın.** Biz sürekli ilerleyecek ve düşman dışında hiçbir şeyi elde tutmaya çalışmayacağız. Biz onları burunlarından yakalayacağız ve kıçlarını tekmeleyeceğiz. Onları, aman vermeden tekmeleyeceğiz ve sonunda, kaçışan kaz sürüsünden farkları kalmayacak! Şimdi evinize döndüğünüzde söyleyebileceğiniz tek şey olacak. Bunun için şükredeceksiniz.

Bundan otuz yıl sonra şöminenin önünde otururken torununuz yanınıza gelip size şunu soracak**: "II.Dünya Savaşı'nda ne yaptın, dede?"** Şunu söylemeyeceksin: **"Evet Louisiana'da gübre kürekledim."** Pekâlâ, aşağılık herifler duygularım belli. Sizlere her zaman her yerde, liderlik etmekten gurur duyacağım her zaman. Hepsi bu."

****

General George S. Patton'un şiiri:

"Çağlar arasında yol alırken...
Savaşın yıkımına ve tozuna rastlarsın.
Acaba yıldızlar kadar sonsuz kez savaşıp...
Şu andaki görünüşüm seni yanıltmasın.
Aslında çok daha yaşlıyım.
Girdiğim tüm savaşlarda,
Başka isimlerle ya da başka üniformalarla da olsa hep bendim. "

*****

General George S. Patton, Yahudi ere tokat attıktan sonra değişen hayatını şu şekilde açıklıyor:

> "Ben, dün gece yine Sezar'ın konuşmalarını okuyordum. Savaşta, Sezar adamlarından ayrılmak için kırmızı pelerin giyermiş. Bu gerçek beni etkiledi; çünkü Hayatımda ilk kez biri bana "Adi" diyor. En azından bu resmi değil, kişisel bir mektup. Adam korkaktı. Yargılanıp idam edilmeliydi. Savaşta yaralanan kahramanların önünde bir korkağı kamçıladım. Onlara onur kazandırdım. **Savaşta önemli olan bu. İki hafta önce, Palermo'yu alınca, Stonewall Jackson'dan sonra en büyük kahramandım. -** Ve şimdi karikatürünü çiziyorlar.
>
> Aşağılık herifler!
>
> Beni, bir piyadeyi demir çizmeyle tekmelerken çizmişler. Bunu gördünüz mü?
>
> Çizmemde gamalı haç var. Benim ayağımda, gamalı haçı olan demir çizme var!
>
> Emir gelmiş **"Tokatladığınız askerden özür dileyin bunu, o gün olaya şahit olan, sağlık personeli çadırda bulunan bütün yaralılar ve 7'nci ordunun toplayabildiğiniz komuta birlikleri önünde, yapmanız gerekiyor. "**
>
> Tanrım iyi değilim. Yüce Tanrım sen benim Tanrımsın. Hep seni arıyorum. Ruhum, sana susuyor. Bedenim, bu kurak topraklarda sana hasret. Kutsal yerde seni görüyorum. Ruhum senin yolunu takip ediyor. **Ama ruhumu yok etmek için kovalayanlar var.** Onlar dünyanın daha alt bölümlerine gidecek. Kılıcın onları öldürecek**.** **Tilkiler tarafından parçalanacaklar.** Ama kral, Tanrıyla bütün olmalı. Onunla yürüyen herkes zafere ulaşmalı. Ama ona karşı yalan söyleyen ağızlar susturulmalı."

******

General George S. Patton'un özür dileyişi:

> **"Buraya gelerek kendimi göstermek istedim bakalım bazılarınızın sandığı kadar pislik biri miyim? Komutam altındaki askerlere davranışımda, kaba ve saygısız davranmak gibi bir niyetim olmadığını biliyorum. Benim tek amacım, onun bir erkek olarak kendini yeniden toplamasını sağlamaktı çünkü o bir asker. Biri korkaklıkla suçlanırsa bana göre kendine olan güvenini, tekrar kazanabilir. Tek amacım buydu. Ve şimdi metodumun yanlışlığını kabul ediyorum Umarım amacım anlaşılıyor ve yaptığım açıklamayla bu özür kabul edilir."**

****

Patton büyük eleştiri alıyor.

Gazete Manşetleri

"Mahkemeye bile çıkarılabilirmiş. Bir askere tokat atmış."

> **"Onların gazetelerine inanıyor musunuz. En iyi komutanlarını, bir asker tokatladı diye kurban ederler mi?"**

*****

Başarılı komutan Patton daha çok işler başaracakken İKE tarafından 3'üncü Ordu'yu elinden alıp emekli ediyorlar. Bu ayrılmanın akabinde suikasta uğruyor. Arkadaşı Brade şunları söylüyor.

> **"Başıma gelen onca şeyden sonra at arabasının altında kalacaktım. Evet, , profesyonel asker için bir tek uygun yol var. Son savaşın, son çarpışmasının, son kurşunuyla ölmek. En azından 3 'üncü ordu görevini başardı. Avrupayı kat ettim,**

> **12.000 tane şehir ve kasabayı düşmandan kurtardım tam yarım milyon düşman öldürdüm."**

Avrupada muhteşem bir iş yapan George S Patton Sicilya'da tokatladığı o asker yüzünden garip bir şekilde yalnızlıklar içinde emekliliğe ayrılıyor.

> **"Yaklaşık bin yıl boyunca Romalı komutanlar savaşlardan dönerken zaferlerini büyük bir şölenle kutlarlardı. Fethedilen bölgelerden müzisyenler, tuhaf hayvanlar ve farklı eşyalar getirilirdi, ele geçirilen hayvanların sırtında hazineler taşınırdı. Komutan şehre girerken savaş arabasına binerdi esir komutanlar, zincirlenerek önünden yürütülürdü. Bazen çocukları da arabaya biner ya da savaş atlarıyla ona eşlik ederdi. Köleler komutanın arkasında dururlardı altından bir taht taşırlardı bu alaya bir uyarı yapardı bütün zafer bir kişiye ait."**

"Filmde eline köpek tutuşturulmuş bir adam olarak sonlanmış bir hayat içine sürükleniyor."

BARIŞ VE EMPERYALİZM

BARIŞ VE EMPERYALİZM konusu 10 Ağustos 1967 günü Evrensel Barış Şenliği 1967 konferansı olarak İstanbul Teknik Üniversitesi konferans salonunda kısaca anlatılmış ve daha sonra lüzumlu katkılar yapılarak kitap haline getirilmiştir.

SÖMÜRÜNÜN KORKUTUCU CEPHESİ

Yüzyıllar boyu cennet vaadi ile uyutulmuş olan insanlar, bugün barış özlemine düşmüş, çatışmalar önlenip ilişkiler düzenlenecek olursa hayal ettiği cenneti Dünya'da yaşayabileceğine inanmıştır. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının geride bıraktığı yıkıntılar ve eziklikler ile savaşın yarattığı korkunç ortam uygar insanın gözünü korkuttuğu için, çoğunluk çatışmanın olmadığı bir Dünya'da yaşamayı, cenneti hayal etmekten daha gerçek bir amaç olarak görmektedir.

Bilginler, sanatçılar, fikir adamları, yazarlar ve politikacılar bütün güçlerini seferber ederek insanların çatışmadan yaşayabilecekleri bir Dünya yaratmaya çalışıyorlar. Bir bakıma barış içinde olduğu kabul edilen Dünyamızda bugün bile korkunç bir savaş sürdürülmektedir. Birleşik Amerika barışı koruma amacı ile girdiği Vietnam'da, kendi Dünya görüşüne uygun davranmayan zavallı insanları en korkunç silâhlarla ölüme mahkûm ederken, silâhlı savaş halinde olmayan birçok ülke, kendi insanlarını mutlu ve barış içinde farz etmekte, fakat istenilen huzura bir türlü kavuşamamaktadır.

Emperyalist ülkelerin, şeklen savaş içinde bulunmayan geri kalmış ülkelerde yürütmekte oldukları sömürücü operasyonlar, bu ülkenin esasen sınırlı olan kaynaklarının ileri ülkelere akmasına sebep olmakta ve geri ülke insanının bunalımı gün geçtikçe artmaktadır. **Dünya'nın bir bölgesinde insanlar kesici, yakıcı ve delici silâhlarla öldürülürlerken, başka bir ülkesinde, açlık, yoksulluk ve hastalıktan zarar görerek yok ediliyorlar.**

Doğum kontrol haplarını piyade tüfeklerinin mermileri gibi kullanan sömürgeciler, geri ülkelerde insanlara Dünyaya gelme hakkı bile tanımak istemiyorlar, insanın biyolojik ve sosyal yapısını eğilim ve inançlarını etüd ederek onu kafese kapatılmış bir fare gibi idare etmeye çalışan ileri ülkelerin sömürgecilik kurmayları, ateşli silâhlarla yönetilen savaşları idare edenlerden çok daha katı yürekli kişilerdir.

> EMPERYALİSTLER, SÖMÜRECEKLERİ ÜLKELERE ARTIK ESKİDEN OLDUĞU GİBİ ÜNİFORMALI ORDULAR, BAYRAKLARI, TOP VE TÜFEKLERİ İLE SAVAŞARAK GİRMİYORLAR. BARIŞI KORUMAK, SAVAŞI ÖNLEMEK VE İNSANCIL YARDIMLARDA BULUNMAK ONLARIN BİR ÜLKEYE GİRMEK İÇİN EN ÇOK KULLANDIKLARI GEREKÇEDİR. ÜNİFORMALI ASKERLER YERİNE, GÜLER YÜZLÜ UZMANLAR, ÖLDÜRÜCÜ SİLÂHLAR YERİNE BESİN MADDELERİ VE DOĞUM KONTROL HAPLARI KULLANIYORLAR.

Ticarî anlaşmalar ile geri ülke yöneticilerinin, emperyalistle imzaladığı ikili anlaşmalar eski savaşlar sonunda imzalanan mütareke anlaşmaları gibi geri ülke insanım mağlûp ve sömürgeciyi

galip ülke haline getirmektedir.

Emperyalistler barış ismi altında savaşı en korkunç kalıplara göre sürdürmekte ve insanları, kanını akıtmadan sakin ve mütevekkil bir hava içinde ölüme sürüklemektedirler. **Böyle olmasına rağmen Dünya kamuoyu, bugün bu korkunç ve sinsi savaştan çok, Vietnam'da sürdürülen savaşla ilgileniyor.** Belki de Güney Doğu Asya'da sürdürülen bu silâhlı savaş, dünya kamuoyunun bu noktaya çekilmesi ve kendi üzerinde uygulanan korkunç projeyi sezmemesi için düzenlenmiş bir sömürgeci oyunudur. Çünkü biz kendini barış içinde yaşıyor farzeden ülkelerin birçoğunda ölen masum insan sayısının Vietnam'da boğazlanan insan sayısından çok daha üstün olduğunu biliyoruz.

Ana rahmine düşmeden doğum kontrol hapları ile yok edilen yavrular, gizli açlığın eline düşüp sessiz sedasız mezara sürüklenen yüzbinlerce insan, batının artıklarıyla beslenmeye mahkûm edilerek fizik ve entellektüel gücünü ortaya koyamadan, insan haysiyetine yakıştırılmadı mümkün olmayan bir düzen içinde yaşamaya mahkûm edilmiş milyonlar hesaba katılacak olursa, Dünyanın diğer geri ülkelerinde olup bitenler, Vietnam'da olup bitenlerden daha iç açıcı değildir. Savaş bu bölgelerde de bütün hızı ile sürdürülmekte ve insanlar hunharca öldürülmektedirler. Fazla olarak Vietnam'da savaşan kişi, savaşta olduğunu bilmekte ve kendini savunmaktadır. Fakat açlığın elinde gücünü yitirerek bilmeden ölenler, neden öldüklerini ve kendilerini kimin, niçin öldürüldüğünü bir türlü anlayamadan hayata gözlerini yumuyorlar. (Günümüzde aynı oyun Ortadoğu'da oynanıyor.)

Bizim kanımıza göre barış, tıpkı cennet gibi insanları avutmak ve aldatmak için uydurulmuş bir kelimedir. **Doğada barış yoktur.** Bütün canlılar sürekli bir çatışma halinde yaşar ve eğer güçlü iseler, güçlü kaldıkları sürece varlıklarını koruyabilirler. Aksi halde çıkarları, hattâ yaradılışları ile dünya görüşleri farklı olan insan toplulukları tıpkı hayvanlar gibi birbirini yok etmek ve onun imkânlarından yararlanmak için elinden gelen her şeyi yapacaktır. Hayvanlar akıllı yaratıklar olmadıkları için bu karşılıklı mücadeleyi içgüdülerine uyarak sürdürürler. Bu suretle de Doğa'daki armoni yaratılmış olur, insanlara gelince, bunlar akıllı yaratıklardır. Fazla olarak son yıllarda bilimsel bulgular ve teknolojik gelişmeler bir kısım insanı, bu imkânlara kavuşamamış geri kalmış ülke insanına kıyasla farklılaştırmış bulunuyor.

Eskiden dinî inançların karşı karşıya getirdiği insan toplulukları, bugün çıkar hesapları ile karşı karşıya gelmekte ve bunun için mücadele etmektedirler. Fakat kazandıkları tecrübe bu mücadelenin kan akıtılmadan sürdürülmesinin, bilhassa bilinçli toplumun çıkarlarına daha uyarlı olacağını onlara anlatmış bulunuyor. Atom bombası ve benzeri korkunç tahrip vasıtalarının ikiye bölünmüş Dünya'da her iki tarafın da elinde bulunması, korkuyu arttırdığından açık savaş artık tehlikelidir. Bazılarının soğuk savaş ve bazılarının ekonomik savaş dedikleri, öncekine nazaran daha korkunç çatışma şekli yaşadığımız günlerde bütün şiddeti ile devam etmekte ve politikacılar bunu barış olarak nitelemekte, çıkarlarını koruyabilme bakımından yarar görmektedirler.

Türkiyemiz de şeklen barış içinde görünmesine rağmen, geri kalmış, kaynaklarına el konmuş ve hattâ insanları

> **bile gücü üzerinden sömürülen bir ülke olarak bu savaşın dışında farzedilemez. Gerçekte bir cennet olan ülkemizin, bugün kardeşin kardeşe düşman edildiği bir cehennem haline gelmiş ve getirilmiş olması sürdürülmekte olan sinsi ekonomik savaşın acı sonucudur.**

Kalkınmayı arzu ettikçe, gerileyen, gelirini arttırmaya çalıştıkça borçlanan toplum, bunalımını fertlere de yansıtmakta ve yaşamak artık bir yük haline gelmiş bulunmaktadır. Bu mutsuz sonucun nedenlerini anlayabilmek için biyolojik, sosyal ve kültürel alanlarda sessiz sedasız yürütülen korkunç projeleri anlamak ve yeni sömürgeciyi korkunç ve iğrenç çehresi ile tanımak gerekiyor.

Toplumları şeklî bir bağımsızlığa kavuşturarak onları bayraklarının gölgesi altında esir etmek ve mümkün olduğu kadar sömürmek yeni bir usuldür. Bu metotla çalışmak, bir ülkeye silâh ve zor kullanarak girmekten çok daha kârlı oluyor, işte bu kitapta biz barışı özlerken, savaş içinde yaşayanların ve bunalanların meselelerine ışık tutmaya çalışacak ve bu yoldan barışı özlemenin cenneti tahayyül etmek gibi boş bir davranış olduğunu ispatlamaya çalışacağız.

Sömürgecilik var oldukça barış var olamayacaktır.

Sömürme içgüdüsü ve bencillik bütün canlılar gibi insanın yapısında vardır. Şu veya bu şekilde güç kazanmış, her nasılsa teknolojik bir üstünlük sağlamaya muvaffak olmuş ülkeler, güçsüz olanı sömürmekten hiç bir zaman vazgeçmeyecekler, ahlâk ve fazilet sınırlarını aşarak daha rahat bir hayat yaşamak için adam öldürmeyi eskiden olduğu gibi, bundan sonra da sürdüreceklerdir.

Adam öldürmek için kullanılan aracın, kılıç, ok, sopa, taş, mermi, gaz veya atom bombası olması ile besin maddesi yahut doğum kontrol hapı olması sonucu pek değiştirmez. Eğer bir toplum, başka bir toplumun insanlarım kendi çıkarları için yok etmeye azmetmiş ise, bu iki toplum arasında savaş var demektir. Bugün bu kalıplara göre yönetilen savaş, geri kalmış, sömürülen ülkeler ile ileri olduğu farz edilen güçlü ülkeler arasında şiddetle sürdürülüyor.

> **Bundan dolayı geri ülkenin inşam kendini barış içinde hissediyor ve eğer böyle düşünüyorsa, eski Çinliler gibi afyonlanmış demektir.**

Osman N. Koçtürk
23 Kasım 1967 Ankara

SÖMÜRGECİLERİN YENİ GÖRÜŞLERİ

Eski çağın sömürgecileri, hegemonyaları altına alıp sömürmek istedikleri toplumları yıldırmak için çoğunlukla kol gücüne dayalı ve savaş meydanlarında karşı karşıya sürdürülen bir mücadelenin sonuçlarından yararlanıyorlardı. Daha sonra ateşli silâhların bulunması ve kol gücünden başka, kafa gücünün de savaş sonucunu etkilemeye başlaması ile yeni bir safhaya girmiş olan sömürgecilik, çağımızda stratejisini büsbütün değiştirmiş bulunmaktadır.

Emperyalistler artık silâh zoru ile girdikleri ülkelerde rahat edemeyeceklerini, sömürülen ülke insanlarından başka, Dünya kamuoyunun da, bir süre sonra onları bu ülkeyi terke mecbur edeceğini gayet iyi biliyorlar. Çünkü bir ülkeye kaba kuvvet kul-

lanarak silâh zoru ile girme, ekseriya pek çok insanın hunharca öldürülmesini ve hayatta kalanların bu suretle yıldırılmasını gerektirmektedir. Bu yılgınlığın etkisiyle bir süre susan insanlarda, korku duygusu zamanla kin ve nefrete dönmekte, bu nefretten hız alan millî duygular örgütlenerek, sömürgeciyi kaynaklarına el koyduğu ülkeden kaba kuvvet ve silâh kullanarak kovmaktadır.

Sömürgeciler, bundan dolayı silâh kullanmadan ve kanlı operasyonlara girişmeden başka topumları istismar etmenin mümkün olup olamayacağını uzun süre araştırdılar ve ikinci Dünya Savaşını izleyen süre içinde bazı bulgularını en geniş anlamı ile uygulamaya soktular.

Bu tarz sömürgecilik ilk nazarda kan dökülmemesi ve zor kullanılmaması bakımından daha medenî bir davranış gibi görülmekte ise de konu ayrıntıları ile incelenince durumun böyle olmadığı görülmektedir.

Eskisine nazaran çok daha İnsanî ve korkunç olan yeni sömürgeciliğin kurallarını kavrayabilmek, zor bir iş değildir. Sömürülen toplumların mutsuz aydınları, kendilerini aldatıcı bir barış içinde mutlu farz etmekten vazgeçip, bütün hızı ile sürdürülmekte olan ekonomik savaşın birer eri veya komutanı gibi olup bitenleri ayrı bir açıdan eleştirmek için olağanüstü bir çaba sarf etmeye ve biraz yorulmaya razı olurlarsa, soğuk savaşın kurallarını öğrenebilir ve hattâ bu savaştan mensup oldukları toplumu yenik çıkarmamak için bazı tedbirler de alabilirler. Dünya sulhunu korudukları gerekçesi ile olaylara karışıp, milyonlarca insanı öldürmek için tertip hazırlayanların, korkunç projelerine akıl erdirebilmek ve bugün ülkemiz üzerinde de uygulanmakta olan oyunları anlamak için biyoloji ve sosyoloji gibi klâsik ilimlerin ana kuralların hatırlamak ve bunların insanların mutluluğu kadar sömürgecinin çıkarlarına da alet edilebileceğini düşünmek lâzımdır.

XVIII ve XIX uncu asrın romantik bilginleri araştırmalarını yapıp, Doğanın sırlarını insanoğlunun malûmu haline getirirlerken XX nci asrın ikinci yarısında bulgularının insanları yok etmek veya köle yapmak için kullanılacağım düşünmemiş ve beşeriyete yardım ettiklerini zannetmişlerdi. Fakat bu bulgular çıkarlarından başka hiç bir şey düşünmeyen faşist guruplar elinde ateşli silâhlardan da daha etkin ve daha korkunç vasıtalar haline getirilmiş ve fareler üzerinde yapılan denemelerden alman sonuçlar daha sonra geri ülkenin mutsuz insanı üzerinde uygulamaya konmuştur.

Fare ile insanın biyolojik yapısının benzer olmasına rağmen, sosyal davranışının toplumdan topluma değiştiğini önceki tecrübeleri ile iyi öğrenmiş olan emperyalistler, sosyal bilimlerin verilerini de değerlendirmeyi ihmal etmemişler ve **«Antropolojik»** araştırmaları sömürgeciliğin geliştirilmesinde en güvendikleri stratejik bilgiler olarak değerlendirmişlerdir. Artık biyolojik yapısı ile üniversal bir hüviyeti olan insan ve bu insanların sosyal davranış bakımından farklılaşan toplulukları, yeni sömürgecilerin avuçlarının içi kadar iyi bildikleri ve kolayca sömürdükleri toplumlar haline gelmiş veya getirilmiş bulunuyor.

Onlar sömürmek de, öldürmek de, güldürmek de sömürgeci için kolay bir iştir.

İnsanlar yaz gelince kışı, kış gelince yazı özledikleri gibi, şu günlerde de en çok barışı özlemektedirler. Çünkü asırlardır ardı ardına sürdürülmüş olan savaşlar ve emperyalistlerin çıkarları için Ölüme sürükledikleri milyonların, geride kalan kuşaklarda bıraktığı hüzün ve eziklik, savaşı istenmeyen bir dunun haline getirmiştir. Artık herkes kaderine razı olmak ve gerekirse az yiyip, az içerek savaşıp dövüşmeden yaşamayı arzu etmektedir. Büyük savaşçı ve değerli lider Atatürk bile, düşmanlarımızı denize döktükten sonra **«Yurtta Sulh, Cihanda Sulh»** demek suretiyle Türk toplumunun ve hattâ bütün dünyanın duygularına aracılık etmişti.

Fakat emperyalistler barışın doğaya aykırı bir durum olduğunu iyi bilmektedirler. Çevremizdeki olaylar biyolojik bir açıdan incelenecek olursa, sürekli bir savaşın devam etmekte ve güçlünün, güçsüzü kıyasıya sömürdüğü ve hattâ kendi yaşantısını devam ettirmek için, güçsüzün yaşantısına son vermekte olduğu görülür. Böylece yaratılmış olan bir Dünyada insancıl duygulara esir olarak, Tanrının verdikleri ile yetinmek, emperyalistlere uyarlı görünmemiştir. İnsanları asırlarca en korkunç silâhlarla boğazlayıp, maksatlarına alet olmaya zorlayanların, belirli bir noktada insanı yüceltmeye çalışan büyük fikir adamlarının etkisi altına girip, başkaları için de yaşama hakkı tanımaları beklenemez.

Nitekim Atatürk bu gerçeği de görmüş ve barışı koruyabilmek için güçlü olmak gerektiğini de bize hatırlatmıştı. O gün, bugün birbirinden daha korkunç silâhların sağladığı bir dengeye dayalı olarak sürdürülen Dünya barışı, gerçekte **«SOĞUK HARP»** şeklinde nitelenen korkunç bir savaşın içine girmiş bulunmaktadır. İnsanlar kedi ile köpek, leylekle kartal, mikropla insan arasındaki mücadeleyi kendi aralarında da değişik kalıplarla sürdürüyorlar. Barış diye isimlendirilen ve derileri başka renkte olanların bunalım!' pahasına başka bir grubun mutluluğuna vesile olan bugünkü yaşantılarımız bio sosyal ilişkiler bakımından en korkunç savaşları aratacak bir ortama sokulmuş bulunuyor. Bu ortamın gereğince tanımlanması ve olup bitenlerin anlaşılması lâzımdır. O zaman barışı sağlamak için ne yapmamız gerektiğini daha iyi öğrenmiş olacağız.

Biyolojik Temel:

İnsan biyolojik yapısı ve temel davranışları ile incelendiği zaman, bütün yaratıklar gibi benliğini koruma ve neslini sürdürme gibi güçlü içgüdülerle donatılmış bir canlı olduğu görülür. İnsan yalnız bu yönü ile değerlendirildiği ve eğitimle sonradan kazandığı nitelikler dikkate alınmaksızın incelendiği zaman birçok davranışları ile hayvandan farksız bir yaratıktır. Gerçekten de insanlar, tıpkı çevremizdeki hayvanlar gibi, doğmakta, gelişmekte, beslenmekte, çiftleşmekte ve bu yoldan çoğalmaktadırlar. İnsanın karnım doyurma ve neslini sürdürme bakımından uyduğu davranışlar hayvanların davranışlarına çok benzer. Eğitilmemiş, çevrenin sosyal etkilerinden uzak tutulmuş bir insanın karnını doyurmak ve neslini sürdürmek için tıpkı hayvanlar gibi hareket etmesi, doğal bir sonuçtur. Fakat Dünyaya gelen insan önce ailenin ve daha sonra din kuruluşları ile okulun etkilerine girmekte ve bu eğitimin etkinlik derecesine göre, hayvana has davranışlardan kendini kurtararak çevrenin bir temsilcisi haline gelmektedir. Biz işin bu tarafına pek girmeden en katı gerçekleri ile insanın biyolojik temel yapısını incelemek ve bu suretle yeni emperyalizmin uygulamalarını anlama bakımından yararlı olabilecek sonuçlar

çıkarmak istiyoruz. **Gerçekten toplumun saygı duyduğu bir kişinin yemek yerken duyduğu haz ve yataktaki davranışı bakımından hayvandan pek farkı yoktur.** Hattâ kamuoyu bunu gayet iyi bildiği için cinsel duyguları bazı uyarsız durumlarda **«hayvani duygular»** olarak isimlendirme lüzumu duymuş ve bu suretle insanın bazı davranışları ile hayvana pek benzediğini ima etmek istemiştir. Geri kalmış ilkel topluluklarda eğitimden ve çevrenin etkilerinden mahrum kalmış kimseler arasında biyolojik temelden gelme davranışların, sosyal davranışlara baskın çıktığı ve aşikâr bir hal aldığı görülür. Bundan dolayı sömürgeciler, insanın bu yönü ile ilgilenmeyi ve toplumları bu suretle değerlendirmeyi kendi çıkarları bakımından önemli kabul etmişlerdir. Uygar insan temel, biyolojik davranışlarım insana hoş görünen bazı yapmacıklarla süslemeyi bilmiş olmasına rağmen, ilkel toplumlarda doğan ve gelişen kişiler, içgüdülerine uymaktadırlar.

Alexis Carrel isimli Amerikalının **L'homme** cette **Inconnu** isimli eseri yayınlandığı günden bu tarafa lâboratuvarlarda yapılan incelemeler bize insanı tanıma bakımından çok değerli olabilecek bilgiler vermiş bulunuyor.

Emperyalistler meyve sineklerinden başlayarak, tavşanlar, kobaylar, fareler, maymunlar ve daha sonra geri ülke inşam üzerinde yaptıkları denemelerle pek çok şey öğrenmişlerdir.

> **Bir ucundan bir mum ışığı ile ısıtılan bir bakır levha üzerine serpiştirilen meyve sinekleri, bir süre sağa sola koşuştuktan sonra levhanın mum ışığından belirli uzaklıkta bir bölgesine toplanmakta ve burada üst üste binerek yumaklanmaktadırlar. İşte bu nokta bu böceklerin haz ettikleri optimal sühunet derecesine göre ısınmış olan noktadır. Böcekler, mum alevine daha çok yaklaşmak veya bulundukları noktadan uzaklaşıp daha soğuk bir noktaya gitmek istemezler.**

Böcekler üzerinde yapılan bu denemelerden alman sonuçlar, ilkel insan topluluklarına da aynen uygulanabilir. Nitekim Dünyanın böylesine kalabalık olmadığı çağda, insanlar öncelikle deniz kenarlarında ve iklimi mutedil olan bölgelerde yerleşmişler ve burada yaşamak istemişlerdir. Akdeniz çevresinin medeniyetin beşiği olmasının gerçek nedeni de zaten budur. Orta Asya'daki iç deniz kuruduktan sonra Türkler, bölgeyi terk ederek daha kolay yaşayabilecekleri topraklar araştırmaya başlamışlardı. Amerika, ayni amaç ile keşif ve iskân edilmiş, hattâ Birinci ve İkinci Dünya Savaşları da Avrupa'nın göbeğine sıkıştırılmış ve bunaltılmış bir Almanya'nın kendine hayat sahası aramasından doğmuştur. Fakat politikacılar ve hayvanlara nazaran çok daha zeki, sonradan da eğitilmiş olan insanlar, bu temel nedenleri gizleyip olayı bir prensin öldürülmesi veya politik bir gelişmenin doğal sonucu gibi göstermeyi bilmişlerdir. Bu basit deneme, insanların ve toplumların temel davranışlarım bilimsel anlamı ile öğrenmek için meyve sineklerinden bile yararlanılabileceğini gösterme bakımından gerçekten değerlidir. Sömürgeciler, araştırmalarım pek tabu olarak bu safhada bırakmamış ve bu biyolojik bulguları Antropolojik verilerle de pekleştirmeyi bilmişlerdir.

İnsana en yaklaşık maymunları lâboratuvarlara doldurup geri ülke insanını hayrette bırakacak miktarda, para harcayarak bir sıra

denemeye girişenler, daha sonra bulguları ile kendini hayretle izleyen ve hattâ ona şaşmakta olan toplumları sömürebileceğim gayet iyi biliyordu.

Analık duygularının hangi noktaya kadar etkinliğini muhafaza edebileceğini tayin etmek için bir maymunla yavrusunu, dışardan ısıtılabilen bir odaya sokan araştırıcı, oda zemini 80 C. derecesinde ısıtılınca ana maymunun yavrusunu kucağına aldığını ve analık duygulan ile onu korumak istediğini görmüştü. Fakat zeminin ısısı 140 C. derecesine çıkarılınca, ana maymun, yavrusunu yere koymakta ve onun üzerine oturarak kendini korumaya çalışmaktadır. Bu sömürgeciye, yeni bir şey öğretmiştir. (Geçim şartlarını iyileştirme yerine daha çok borçlanma tüketim yolunun açılması)

İlkel toplumun, insanı ve hattâ eğitilmiş toplumlar bile fertlerin hayatlarım tehlikeye sokan bir ortama iteklenince, ahlâk kuralları temelinden bozulabilecek ve analık duygusu gibi saygı duyulan biyolojik bir davranış bile şekil değiştirebilecektir. Daha sonra bu denemeleri yapanlar, İkinci Dünya Savaşı sırasında Dünya'nın en mükemmel anası olarak bilinen Alman kadınının istilâcı orduların önünden kaçarken, soğuk, açlık ve korku dolayısıyla bitap bir hale düştüğünde, yavrusunu kar içine fırlatarak ölüme teslim ettiğini ve canını kurtarabilmek için takati kesilinceye kadar kaçtığını görmüş, bunu da not etmiştir.

Emperyalistler, insanın bencil bir yaratık olduğunu ve önce kendi çıkarlarım düşündüğünü, kendi yaşantısını emniyet altına alma eğiliminde olduğunu gayet iyi bilmektedir. **Rumca EGO kelimesi ile doğan bir yavrunun ilk çığlıkları arasında dikkati çeken bir benzerlik vardır. Dünya'ya gelen yavrunun "AGIIUU" diye ağlaması, belki de dikkati çekmiş ve «Ben» anlamına gelen «Ego» kelimesi de bundan doğmuştur, insan, doğum ile ölüm arasını dolduran çizginin her noktasında öncelikle kendi için savaşmakta ve kendi çıkarlarım korumak için çalışmaktadır.** Böyle olmasına rağmen eğitim ve daha sonra yapılacak telkinlerle insana toplumsal bencillik duyguları aşılamak ta kabil olabilmektedir. Bu takdirde, insan toplumsal çıkarlarla kendi öz çıkarları arasındaki ilişkiyi sezerek toplum için yaşama ve toplum için çalışma gibi üstün bir vasıf kazanmış olacaktır.

Toplumsal çıkarları koruma içgüdüsünün bazı hayvan topluluklarında da dikkati çekecek şekilde geliştiğini görüyoruz. Filhakika insanda da böyle bir içgüdü mevcuttur. Afrika'da yaşayan ilkel kabilelerde çevre koşullarına karşı koyabilmek için insanların bir araya geldiklerim ve hattâ iş bölümü yaptıklarını, topluluğun korunması için hayatlarını tehlikeye sokabilecek kadar bencillikten sıyrıldıklarım görüyoruz.

Eski çağlarda yaşamış ilkel topluluklarda da benzer davranışların görülmüş olması, insanın toplum çıkarları için, kendi çıkarları gibi çalışıp savaşabileceğini göstermektedir. Fakat bu duygu hiç bir zaman EGOİZMA «BENCİLLİK» duygusu kadar güçlü değildir. Bunu iyi bilen emperyalistler, sömürdükleri ülkenin ilkel insanına öz

> çıkarları açısından olanak hazırlayarak sömürü düzenini geliştirmeye ve toplumcu davranışları da zayıflatıcı tedbirler almaya bilhassa dikkat etmişlerdir.

İlkel kaldığı için bencillik duygusu, toplumcu davranışın ötesinde güç kazanmış olan geri ülke insanını çıkarları üzerinden ikiye ayırmak ve hattâ birbirine düşman ederek çatıştırmak, yeni sömürgeciliğin bilinçli kurmayları için kolay bir iştir. Hele o toplumu önceden aç bırakmak veya ihtiyaç maddeleri bakımından dara düşürerek daha sonra bazı kimseleri nimete gark etmek mümkün olabiliyorsa, o zaman bu çatışma ortamını yaratmak, çok daha kolay olmakta ve toplumcu davranış, bencil davranışların etkisi altında etkinliğini büsbütün yitirmektedir.

Buna karşılık sömürgeciler, kendi toplumları içinde toplumsal davranışı güçlendirecek değerlerin geliştirilmesine bilhassa dikkat derler. **Dinlerin, ahlâk kurallarının, örf ve âdetlerin veya sanat hareketlerinin çağımızda etkinliğini yitirdiğini iyi bilen emperyalistler, paraya dayanan bir müşterek düzen kurmayı ve kendi insanlarını da biyolojik temele dayalı bir bencillik duygusu yardımıyla birleştirmeyi bilmişlerdir.** Emperyalist ülkelerde çok zaman para, bilinen bütün mânevi değerlerin üstünde bir değer taşımaktadır. Böylece, parası, dolayısıyla çıkarı tehlikeye giren milyonlarla insanı tek bir vücut gibi harekete geçirmek ve toplum çıkarları için tehlikeye atmak mümkün olmuştur. Geri ülkenin aydınları ise daima, romantik kalmayı tercih etmişlerdir.

Güçlerini insancıl duygulardan alan bu idealist kişiler, çıkarları için mücadeleye giriştikleri toplumda, çok zaman, taraftar bulamaz ve en yakınlarını bile bencillik duygularına esir olup, sömürgecilere para ile satıldıklarına şahit olurlar. Günkü, sömürgeci,, insanın kendi varlığını muhafazaya yönelmiş olan karın doyurma içgüdüsü ile neslini muhafaza ve idameyi amaç edinmiş cinsel duyguların insanın biyolojik temelinde yatan en güçlü duygular olduğunu bilmekte ve kendi maksatlarına alet edeceği kişileri bu yoldan zayıf düşürerek, kendi insanlarına ihanet ettirebileceği noktasından hareket etmektedir.

Bu temel kurallara dayatılarak yürütülen sömürme projelerinde emperyalistler nadiren başarısızlığa uğrarlar ve gerçeğin bu olduğunu onlara diğer geri toplumlardaki uygulamaları öğretmiştir. **Çok zaman mahrumiyetler içinde ömür sürmeye mecbur kalmış bir geri ülke aydınım davet ederek, ona binbir gece masallarındaki gibi bir hayat yaşatmak, bir otomobil satın alması için imkân hazırlamak, karnını doyurmak ve cinsel duygularım tatmin imkânı vermek bu insanın kendi toplumuna ihanet etmesi için kâfi gelebilmektedir.**

> Eğer bu ihanet daha ucuza sağlanmak isteniyorsa o zaman sömürülecek toplumda ticarî ve ekonomik operasyonlarla önce bir açlık veya marjinal yaşama ortamı hazırlanır. Bu ortam hazırlandıktan sonra ise, insanları bir kilo ekmeğe satın almak mümkün olabilmektedir.

Yeni sömürgeciliğin hayli karışık olan biyolojik ve sosyolojik çalışmalarım örneklerle izaha çalışmak hayli uzun ve hacimli bir kitabın hazırlanmasını gerektireceği için ve Türkiyede bu kabil kitapları basmak zor bir iş olduğundan, biz ana fikri kavramamıza yardımcı olacak birkaç örnek üzerinde böylece durduktan sonra, bir sıçrama yaparak, alanımıza giren beslenmeye ilişkin emperyalist

çalışmalara el atabiliriz. Gerçekten de yeni sömürgeciliğin şu günlerde en çok üzerinde durduğu konu, beslenme konusu olmuştur. Çünkü, insanın biyolojik yapısı ile davranışlarını böylesine etkileyen ve sömürgeciliğe elverişli başka bir silâh yok gibidir.

SİLAH VE BESİN

Emperyalistler, ilk çağlarda insanları yıldırmak, öldürmek ve ülkeleri yakıp yıkmak için kesici silâhlar kullanıyorlardı. Daha sonra barutu keşfederek yeni bir aşamaya kavuştular. XX. nci asrın ikinci yarısında barut ta etkinliğini kaybetmiş ve onun yerini atom enerjisi almış bulunuyor. Fakat, barutla yürütülen savaşların henüz etkinliğini yitirmediği bir çağda, savaşı kazanmak için her çeşit vasıtanın kullanılmasını mubah gören bir zihniyetin zehirli gazları, mikroplan ve bazı biyolojik araçları da savaş vasıtası olarak kullanma eğilimi gösterdiğini görüyoruz. Daha sonra Milletlerarası bazı kuruluşlar tarafından yasaklanmak istenilen bu çeşit silâhlar, kontrollerin yetersizliğinden faydalanılarak bugün de kullanılmakta ve hem de «Soğuk Savaş» koşullan içinde kullanılmaktadır.

Atom silâhlarının kontrol altına alınmış ve hattâ bu sahadaki çalışmaların kısıtlanmış bulunması yanında belki de bu silâhlardan daha çok maddî ve mânevî kayıplara sebep olan biyolojik savaş vasıtaları ile sürdürülen gizli savaşın da sınırlandırılması gerekirse de, barış ortamında ve bazen de İnsanî maksatlarla ve yardım ediliyormuşçasına uygulamaya konulan bu tahripkâr araçları sınırlandırmak şöyle dursun, tanımlamak bile güç bir iştir.

> **Biyolojik gelişmeyi istenilen istikamete sevk etme veya toplumun üretim gücünü ve sağlığını kontrol altına alma amacı ile mükemmelen kullanılabilen besin maddeleri, yeni sömürgeciliğin baruttan daha çok kullandığı bir silâh haline gelmiştir. Çok önce Çin halkının uyuşturulması ve bu ortamda sömürülmesi için afyonu kullananlar, daha sonra pirinç, buğday, yağ gibi boş kalori kaynaklarının da ayni maksatla kullanılabileceğini anlamış ve Hindistan’da ilk denemelerini yaparak başarılı sonuçlar almışlardı.**

Doğum kontrol çalışmaları ile bazı toplumların üreme güçlerini kırarak uzun süre içinde köklerini kazımak, emperyalistlerin başarı ile kullandıkları bir silâh haline gelmiştir. Artık barut yerine bazen de gebeliği önleyici haplar kullanılmakta ve bu yoldan toplumların direnme gücü kırılarak sömürülmeye elverişli bir ortam yaratılmaktadır.

Yeni sömürgeciliğin hayli karışık ve anlaşılması güç prensiplerini ve bu biçim sömürmenin biyolojik ve sosyal temellerini anlayabilmek için geriye dönüp, beslenme ile insan gücü ve sağlığı arasındaki ilişkileri tanımak ve açlığın insanın davranışı üzerine yaptığı etkileri öğrenmek gerekiyor.

Erkeğin tohumcuğu ile kadının yumurtası ana rahminde birleşip «Zugot» dediğimiz: ilk döllenmiş canlı meydana geldikten sonra, bir tek hücreden ibaret olan bu yaratığın gelişmesi, anadan ve babadan aldığı kalıtıma bağlı nitelikleri ortaya koyarak, güçlü bir varlık olarak yaşayabilmesi için çevreden tedarik edilecek bazı maddelerin özellikle proteinlerin, karbonhidratların, yağların, vitaminler ile mineral maddelerin bu canlıya aktarılması gerekir.

«Intra Uterin Hayat» dediğimiz ve ana rahminde geçirilen bu süre içinde yavru muhtaç olduğu temel besin maddelerini göbek kordonu aracılığı ile ananın kanından almakta ve ana uzviyeti içinde adeta paraziter bir hayat sürmektedir. Yavrunun gelişmesi, rahim içi

hayatını tamamlarken organlarının teşekkülü ve dış hayata intibak edebilecek hale gelmesi bu sayede mümkün olur.

Anne gereği gibi beslenebiliyor ve hem kendine, hem de rahminde gelişen yavruya lüzumlu olan besin yapıtaşlarını yeterli bir şekilde alabiliyorsa, insan yavrusuna ilk kalıbını veren rahim içi gelişme tam ve yeterli olacak, yavru anadan ve babadan aldığı kalıtım faktörlerine uyarlı bir şekilde inkişafını tamamlayıp dokuz ay on gün sonra anayı terkedecek ve bir fert olarak Dünya'ya gelecektir. Bu süre zarfında ana gereği gibi beslenemez ve örneğin **Türkiye'de olduğu gibi, bol tahıl ve az miktarda et, süt, yumurta ve balık tüketecek, yeteri kadar meyve ve sebze yiyemeyecek olursa, o zaman doğacak çocuğun, daha ana rahminde iken fizik ve entellektüel yapı bakımından zedelenmesi ve inkişafını tamamlayamamasından daha doğal bir sonuç beklenemez.** Nitekim şahsen yaptığımız denemelerde bir tek vitaminin yetersizliğinin bile fare yavrularında teşekkülât bozuk-luklarına sebep olduğunu ve yavrunun iskelet ve sinir sistemi ile dimağ yapısında gerilemelerin ortaya çıktığını açık ve seçik olarak görmüş bulunuyoruz.

> **VİTAMİN B12 bakımından yetersiz bir beslenme tarzına tabi tutulan analardan doğma fare yavrularında «Hidrosefalus» denilen, beyinde su toplanması olayına, iskeletin kusurlu teşekkülüne ve sinir sisteminde aksaklıklara çok rastlanmaktadır.**
>
> **VİTAMİN A'dan yoksun beslenen analardan doğma yavrularda göz hataları ve anomalileri çok görülmektedir.**

Fareler üzerinde yapılan bu denemelerden alman sonuçlarla, toplumların beslenme tarzı arasında ilişkiler kurmak da mümkün olabilmiştir. Hindistan, Türkiye ve Pakistan gibi, geri ve daha çok tahılla beslenen insan topluluklarında çocuk ölümlerinin yüksek oluşu, ekseriya hamile annelerin beslenme tarzı ile ilgilidir. Her ne kadar bu çocuklar doğduktan sonra da annelerinin sütlerinin miktar ve kalite bakımından yeterli olmayışı ve ana sütünün yerini tutabilecek başka mamaların da bulunmaması dolayısıyla çetin beslen-me şartları ile karşılaşmakta iseler de ölü veya eksik doğan çocuklar sayısının yüksek oluşu ile erken doğumları başka nedenlere bağlamak güçtür. İyi beslenmeyen kadınlarda erken doğumlar ile eksik ve hatalı doğumlar çok görülen olaylar olduklarından, etten yoksun ve tahıldan hayli zengin bir diyetle beslenen ülkeler halkında bu olaylara daha çok şahit oluyoruz. Örneğin Türkiye'de doğan 1000 canlı çocuktan 162 sinin daha bir yaşım bitirmeden hayata gözlerini yumdukları **Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı'**nda açıklanmış bulunmaktadır. (1968) İngiltere, Birleşik **Amerika, Kanada ve** Batı Almanya gibi iyi beslenen toplumlarda bu sayı 25 30 arasında değişmektedir. Şüphesiz bütün bu ölümleri kötü beslenmeye bağlamak kabil değildir. Fakat kötü beslenme sonucun böyle olmasnıı hazırlayan en önemli etken olarak kabul edebilir. Bu gerçekleri iyi bilmeyen geri kalmış toplumlar, fakir köylülerle işçi çoğunluğunu tahılla beslemeye devam etmekte ve hattâ emperyalistler tüketilen tahılla, boş kalori kaynağı olarak tanımlanan yağ tüketimim sömürdükleri toplumda artırmak için yan çabalar sarf etmektedirler. Birleşik Amerika ile Kanada'nın bir ekonomik sömürge olarak kalmasını arzuladıkları Hindistan, Türkiye ve Pakistan ile diğer geri toplumlara mahallî para karşılığı ve ucuz fiyatla bol miktarda buğday ve yağ sattığı bilinmektedir. Şeklen insancıl bir davranışmış

gibi gösterilmeye çalışılan bu operasyon gerçekte yeni sömürgeciliğin bu toplumları yere sermek ve gelecek kuşakları daha ana rahminde iken örselemek için başvurduğu bilinçli operasyonlardan biridir.

Türkiye bir yılda insan başına 268 kilo tahıl tüketmek suretiyle Dünya'nın çok tahılla beslenen bir ülkesi olmasına rağmen, Amerikalı dostlarımızın bize buğday, pirinç, mısır, soya yağı, pamuk yağı, don yağı gibi boş kalori kaynaklarını satmak için seferber olmuş bulunmalarını da bu açıdan değerlendirmeliyiz.

> **Amerikalılar, yılda insan başına 67 kilo tahıl tüketerek ve fakat her insana ortalama 90 kilo et, bol miktarda süt ve yumurta sağlamak suretiyle beslenirlerken, Türk halkının 268 kiloyu da aşan miktarda tahıl, bol miktarda yağ ile beslenmesini ve bu yoldan doğacak yavrularımızın daha ana rahminde fizik ve entellektüel yönleri ile sakatlanmalarını sömürme düzenlerinin devamı bakımından uyarlı bulmuşlardır.**

Gelmiş geçmiş Türk hükümetleri de bu gerçekleri bilmedikleri için **«Ucuz sirke baldan tatlıdır»** anlayışı içinde hareket etmişler ve Amerika'dan sağladıkları boş kalori kaynakların halka yedirip sağlığı daha da bozarken, bir taraftan seçim meydanlarında parlak nutuklar atmışlardır. Sömürgeciler hayvansal proteinden yoksun bir düzene göre beslenen ülkelerde insanların geri zekâlı, kol gücü bakımından yetersiz kişiler haline geldiklerini ve anaların doğuracakları yeni kuşakların da bu akıbetten kurtulamayacağını iyi bilmektedirler. **Fareler üzerinde yapılan denemelerin sonuçlarından öğrenilmiş olan bu bilimsel gerçek, Hindistan, Çin, Pakistan ve Türkiye ile Güney Amerika ve Afrika toplumları üzerinde de denenmiş, bulguların insanlar için de doğru olduğu anlaşılmıştı.**

Bundan dolayı emperyalistler bazı kalabalık toplumlar! silâh patlamadan Dünya yüzünden silmek ve belirli bir süre içinde kökünü kazımak için tahıla dayalı bir beslenme ortamı yaratmayı o toplumlara savaş ilân etmekten çok daha ucuz ve daha olumlu sonuçlar veren bir uygulama şekli olarak benimsemiş ve bu bulguların bizim üzerimizde de uygulamaya başlamış bulunuyorlar. Şüphesiz bir toplumu yok etmek ve rahatça sömürebilmek için onlara tahıl yedirmek yeterli olmayabilir. Bu çalışmalar doğum kontrol çalışmaları ile de pekleştirilecek ve kültür emperyalizmi ve ticarî operasyonlarla takviye edilecek olursa, o zaman daha kısa süre içinde daha güvenilir Sonuçlar almak kabildir. Fakat biz şimdilik bir noktayı aydınlığa kavuşturabilmek için ısrarla gıda emperyalizmi üzerinde durmaya çalışacağız. Esasen biyolojik ve sosyal temele dayatılmış bulgulara göre geliştirilen yeni sömürgecilik metod'arını tanıyabilmek ve insanların barut kullanmadan yiyecekleri ile nasıl yok edilebileceklerini anlamak için yalnız gıda emperyalizmi ile doğum kontrol çalışmalarını incelemek yeterlidir. Diğer uygulamalar ise yeni sömürgeciliğin etkinliğini artırmak ve sömürme düzenini geliştirmek için başvurulan yan çalışmalar olarak değerlendirilebilir ve iki konuyu anlayan kişiler tarafından kolayca izah edilebilirler. Bu iki önemli konu etrafında yeterli bilgi sahibi olmak bize emperyalistlerin diğer oyunlarını anlama bakımından da yararlı olabilecektir. **Yaşayan kuşaklar beslenmekte oldukları düzen içinde ve gelecek kuşaklar da doğum kontrol hapları ile kontrol altına alındıktan sonra belirli bir süre içinde söz konusu ülkeye sahip çıkmak nasıl olsa mümkün olabilmektedir.**

Bundan dolayı hayatta olanlar için besin maddelerinin ve doğacak olanlar için gebeliği önleyici araç ve gereçlerin baruttan çok daha öldürücü taarruz ve tasallut silâhları olarak bilinmesi gerekiyor.

SAVAŞ ARACI OLARAK BESİN

Savaşan iki toplumdan birinin, diğerim mağlûp edebilmek için onları muhasaraya alarak açlığa mahkûm ettikleri eski çağlarda da çok görülmüştür. Buna karşı eski çağın kaleleri muhasara süresince savaşanların yiyecek ihtiyaçlarım karşılama maksadı ile yiyecek depo ediyorlardı.

İnsanlar muhasaralara karşı böylece hazırlanırlarken, sefere çıkan ordular da kendi yiyeceklerim yanlarında götürmüşler ve çekilen düşman kuvvetlerinin köyleri yakmaları, yiyecek maddelerini yok edip, onları aç bırakarak geri çekilmeye mecbur etmelerini bu yoldan önlemek istemişlerdir. Napolyon'un güçlü orduları Rusya bozkırlarında, çekilen Rus orduları tarafından her şeyin yakılıp yıkılması dolayısıyla aç kalarak Moskova önünden geri dönmek zorunda kalmışlardı. BUNDAN DOLAYI NAPOLYON RUSYA'YI ZAPT EDEBİLMEK İÇİN HER ŞEYDEN ÇOK BİR ET KONSERVESİNE İHTİYAÇ OLDUĞUNU HİSSETMİŞ VE İLK ET KONSERVESİ DE BU MÜNASEBETLE YAPILMIŞTIR.

Türk akıncılarının Dünya'yı bir uçtan bir uca fethetmeleri, böyle bir et konservesine sahip olmaları ile ilişkiliydi. Bugün pastırma diye bildiğimiz baharlanmış ve kurutulmuş eti, akıncılar, eğerlerinin altında taşımakta ve bununla beslenmekteydiler.

Türk atlıları düşman tarafından muhasaraya mahkûm edilip, yiyecek hiç bir şey bulamadıkları zaman yanlarında taşıdıkları bir kamışı sivriltip keskinleştirerek bindikleri atın şah damarına batırmakta ve kan emerek karınlarını doyurmaktaydılar.

Tarihler Türk askerlerinin bir süre bu koşullar altında beslendikten sonra, çok güçlü orduları bile püskürtebildiklerini yazmaktadır. **KIMIZ, YOĞURT, KEFİR VE TARHANA** gibi mükemmel hayvansal protein kaynakları ile beslenmekte olan bu orduların patatesle beslenmekte olan karşı ordular tarafından yenilmesi mümkün olamıyor ve eski çağlarda Türkün bileği bükülemiyordu. **Daha sonra etle beslenmenin bir orduya üstünlük kazandırdığını ve savaş kabiliyetini artırdığını bilimsel nedenleri ile öğrenmiş olan emperyalistler çok etle beslenen ordular teşkil ederlerken, bir taraftan da başta Türkler olmak üzere, sömürmeye niyetli oldukları bütün toplumdan tahılla besleyerek uyuşturmanın iyi bir çare olabileceğini anlamışlardır.** Bugün dikkat edilecek olursa sömürülen bütün toplumların çok tahıl ve az et, sömürenlerin ise bunun tam aksine, çok et ve az tahılla beslenmekte oldukları görülecektir. (Karaşimşek Mercimek niçin yedirildi diye düşünebiliriz.)

Emperyalistler önce bu basit ve fakat etkili formülü uygulayarak işe başlamış ve daha sonra da gıda emperyalizmini geliştirerek daha bilinçli uygulamalara girmişlerdir.

Durumu daha iyi anlayabilmek için belli başlı yiyecekler

üzerinden sürdürülmekte olan emperyalist çalışmaları teker teker incelemeye çalışalım:

(1) Şeker

> Şeker tatlı, yenildiği zaman yiyenlere zevk veren ve bu yüzden geri kalmış ülke insanının değer verdiği bir yiyecektir. **Oysaki şeker kamışı, şeker pancarı gibi bitkisel ürünlerden elde edilen kristal şekerin değerli bir besin maddesi olduğu söylenemez.** Terkibinde karbon, hidrojen ve oksijen ihtiva eden şeker, insan vücudunda yakıldığı zaman, enerji hâsıl etmekte ve daha sonra da karbondioksit ve su halinde vücuttan atılmaktadır. Bir insan şekerle beslenince ondan ancak kalori alabilir. Şekerde proteinler, vitaminler ve mineral maddeler gibi aşman dokuların onarılması ve yaşama olaylarının sürdürülmesi için lüzumlu cevherler hemen hiç yok gibidir.

Bundan dolayı geri kalmış ülke insanım tıpkı çocukları aldatır gibi şekerle aldatıp zevk-ü sefa içinde ölüme mahkûm edebilirsiniz. Bundan dolayı emperyalistler kendi sömürgelerinde şeker kamışı ve şeker pancarı ekimine önem vermiş ve son zamanlarda sömürge halkının bol şeker tüketmelerini de teşvik eder olmuşlardır. Bu suretle şeker üreticisi haline sokulan geri ülkeler, ürettikleri şekeri yabancı pazarlara satamadıklarından ekonomik bir krize düşmüşler ve bunu kendileri kullanmaya mecbur kaldıklarından, sağlıklarını da yitirmişlerdir. Bol şekerle beslenen geri ülke halkı kendini mutlu zannetmektedir. Bugün bile Anadolu'nun birçok köylerinde şeker veya şekerli bir şey yiyebilmek bir zenginlik ve mutluluk belirtisi sayılır. Bayramlarda, düğün ve derneklerde misafirlerimizi şekerler ve tatlılar ile ağırlamaya çalışırız. **Oysaki şekerin besleyici değeri son derece düşük ve dengesizdir.** İnsanlar sağlıklı olabilmek için şekerden çok, et, süt, yumurta, balık gibi proteinden zengin yiyecekler ile vitamin ve mineral maddelerin zengin kaynaklan olarak tanımlanan meyveler ve sebzelere muhtaçtırlar.

> **Emperyalistler bu kabil yiyecekleri kendi insanlarına bol bol yedirip, sömürmeye niyetli oldukları ülkelerin ekim alanlarını şeker pancarı ve şeker kamışı endüstrisinin ilkel ürünlerine tahsis ettirmek için çeşitli oyunlara girmişler ve bu oyunlardan biri de Atatürk zamanında bu büyük insanı bile yanıltarak Türkiye'de sahneye konmuştur.**

Emperyalistler Atatürk'ü nasıl kandırdılar.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, silâhlı çatışmayı başarı ile sonuçlandırıp emperyalizmin zincirlerini kırmış olan bu büyük lider, Türkiye'nin gerçek durumunu yerinde incelemek ve dertlere çare bulmak için güvendiği kişileri de yanına alarak bir yurt gezisine çıkmıştı. Bu gezi sırasında ilkokul çağında olan çocukların çelimsiz, gereği gibi beslenememiş ve soluk benizli çocuklar olduklarım görmüş, emperyalistlerin müteakip saldırılarına karşı koyacak bu genç kuşakların da güçlü kuvvetli ve sağlıklı kimseler olmasını pek arzu ettiği için, yamnda gezdirdiği hekimlerden birine, bu çocukların neden zayıf olduklarını ve bunları, güçlü kuvvetli vatandaşlar haline getirebilmek için ne yapılması gerektiğini

sormuştu. **İşte bu noktada belki bilgisizlik belki de kasdi bir davranışla, Atatürk'e yanlış bilgi verildiğini ve emperyalist oyunların sahneye konulmaya başlanıldığını görüyoruz.**

Nutrition biliminin pratik kurallarını bilmediği için Türkiye'nin bugün izlediği şeker politikasını yeren kişileri suçlama maksadı ile **«Türk Yurdu Dergisi»** nde bir makale yazarak bilgisizliğini ortaya koymuş bulunan **«M. Zeki Sofuoğlu»** isimli bir zat olayı şöyle anlatmaktadır.

> — Filhakika Atatürk, bir yurt gezisi sırasında kendisini karşılamaya çıkarılan ilkokul öğrencilerinin çok zayıf olduklarını görmüş, maiyetinde bulunan doktorlara bunun sebebini sormuştu. Çocuklarını zayıflığının kâfi şekerle beslenmemekten mütevellit (raşitizm) hastalığı olduğunu öğrenince, şu direktifi vermişti;
>
> Şeker fabrikalarının sayısını yirmiye çıkaramaz ve şekeri ekmek kadar kolay alınır hale getiremezsek gürbüz çocuklara hasret kalırız. Bu işleri ihmal etmeyelim. Millî Sağlık Dâvamızı temelinden kavrayan bu emrin ileriki yıllarda icapları yerine getirilirken, ilerici ve Atatürkçü geçinen bazılarının, nasıl şeker fabrikalarının kurulmasının lüzumsuz olduğunu savunduklarını ibretle hatırlamamak mümkün mü?

M. Zeki Sofuoğlu'nun Şubat 1966 tarihinde yayınlanmış olan 320 sayılı Türk Yurdu dergisinde yayınladığı **«Atatürk'e Göre İktisat ve İktisadî Kalkınma»** isimli yazısından aldığımız bu pasaj, bir şeyler bildiği evhamı içinde ilerici ve Atatürkçü aydınları itham etmeye kalkışan Sofuoğlu'nun gerçekte hiç bir şey bilmediğini ve emperyalistlerin hayli karışık ve bilinçli oyunlarına bugün bile nüfuz edemediğini ortaya koymaktadır. O tarihte insanlarım ve cumhuriyeti emanet edeceği genç kuşakları sağlıklı kişiler olarak yetiştirmek için, bilgisine ve ihtisasına güvenmek mecburiyetinde olduğu hekimlere soru soran bu büyük insan, belki kasten ve belki de bilgisizlik dolayısıyla yanıltılmış, hattâ kandırılmıştır. **Çünkü şeker yemekle raşitizm hastalığı arasında hiç bir ilişkinin mevcut olmadığım artık iyi biliyoruz. Raşitizm çocuklarda Vitamin D yahut Kalsiyum yetersizliğinden ileri gelen bir nevi kemik hastalığıdır. Raşitik, çocukları tedavi edip sağlığa kavuşturmak için onlara şeker değil, bol miktarda süt içirmek ve güneşte kalmalarını sağlamak gerekiyordu.** Kaldı ki, o tarihte Atatürk'le birlikte geziye çıkmış olan hekimler, çocukların zayıf ve soluk benizli oluşlarına sebep olan gerçek sebebi teşhisde de hata etmişlerdir. O gün olduğu gibi, bugün de zayıf ve benzi soluk olan Anadolu çocuğu şekersizlikten değil, et, süt, yumurta, balık gibi zengin protein kaynakları ile beslenmemiş olması dolayısıyla bu haldedir. Etini, sütünü ve yumurtasını, büyük şehirlerde çöreklenmiş, mutlu azınlığa satarak, ömrünü bulgurla geçirmeye mahkûm ettiğimiz bu insanların daha sağlıklı olmaları zaten beklenemez ve bunlara bol şeker yedirmenin bir faydası da yoktur. Nitekim, olaylar bunu göstermiş ve Türkiye'de yerden mantar bitercesine şeker fabrikası kurmanın kimlerin işine yaradığı da, zaman içinde ortaya çıkmıştır. **Halkımız eskiye nazaran daha çok şeker yemekte ve fakat her yıl yüzlerce yavrumuz kızamık ve benzeri hastalıklardan eskiden olduğu gibi ölmektedir.**

Hükümet, halka şekeri çok pahalı fiyatlarla satıp bu yoldan adeta

bir nevi vergi almaktadır. Böyle olmasına rağmen başka ülkelere şeker ihraç edemediğimiz için geçen yıl **«Şeker Şirketi Genel Müdürü»** üretim fazlası şekere bir tüketim olanağı hazırlamak için ekmeklere şeker katılmasını teklif etmişti. 10 Temmuz 1966 tarihli Milliyet Gazetesinde intişar eden bu haber, bizi güldürmüş ve muhakkak ki emperyalistlerin de çok hoşuna gitmiştir. Çünkü ekmekte bulunan nişasta, sindirim kanalında parçalandıktan sonra şekerlere dönüşmektedir. Un ve buğday fiyatı ile şeker fiyatları kıyaslandığı zaman ekmeğe şeker katmanın insanı gerçekten güldürecek lüzumsuz ve şaşkınca bir uygulama olacağı kolayca görülebilir. Biz o tarihte ayni gazetede yayınladığımız bir makale ile bu teklifin gülünç ve olumsuz bir teklif olduğunu kamuoyuna açıklamaya çalışmıştık. Nitekim teklifin olumsuzluğu yetkililer tarafından da anlaşılmış bulunduğu için gerçekleştirilmesi bugüne kadar mümkün olamamıştır. Böyle olmasına rağmen Türkiye'nin geniş ekim sahaları bugün şeker pancarı ile kaplanmış durumdadır. Hükûmetin pancar üreticilerini himaye için giriştiği olumsuz uygulamalar, soya fasulyesi ve yem bitkileri gibi bizim için yararlı olabilecek protein kaynaklarının ekimine engel olmakta ve yılda 268 kilo tahıl tükettiği için bol bol karbonhidrat almakta olan Türk halkına bir de şeker yedirilmektedir. Halkın tahıl, şeker ve yağ gibi boş kalori kaynakları ile beslenip etten, sütten, balık ve yumurtadan mahrum kalmış olması ise, **emperyalistlerin işine yaramakta ve bir hasta insanlar ülkesi haline gelmiş olan Türkiye'ye bol bol ilâç satılmaktadır.** Köydeki insanların benzi hâlâ sarı, çocuklarımız güçsüz ve kısa ömürlüdürler. Doğan çocukların büyük bir kısmı daha ilk yaşlarında hayata gözerini yummakta ve yaşayanlar ise hiç bir zaman üretici duruma geçememektedirler. Bu çocuklar yeterli bir şekilde beslenemedikleri için geri zekâlı birer yaratık haline gelmiş bulunuyorlar. Şeker, tahıl ve ithal malı yağlarla beslenen bir toplumun başka koşullar altında bulunmasına zaten imkân yoktur. Bu suretle Türkiye sömürülmeye pek elverişli bir ülke haline getirilmiş ve şeker politikamız da buna alet edilmiştir.

Emperyalistler bu oyunlarını yalnız Türkiye'de değil, bugün sömürmekte oldukları daha birçok ülkede de sahneye koymuş bulunuyorlar. **Güney Amerika ülkeleri ile Hindistan, Pakistan ve daha birçok sömürge bugün bizim bulunduğumuz şartlar içindedirler.** Onların şeker politikalarına hâkim olan ana prensip şöylece özetlenebilir:

> Geri kalmış ülkelerde ekim sahalarının önemli bir kısmı, şeker ve tahıl gibi boş kalori kaynaklarının üretimine tahsis edilecek ve bu ülkeler halkı bu yiyeceklerle beslenerek sağlıkları bozulacaktır. Sağlığı bozulan ve karbonhidratlardan zengin yiyeceklerle beslenmekte bulunan bu toplumlarda entelektüel gelişme mümkün olamayacak ve insanlar hastalıkla uğraşmaktan yurt sorunlarına ve milletlerarası ilişkilere zaman ayıramaz olacaklardır. **Bu hale gelmiş olan topluluklar ne kadar kalabalık olurlarsa olsun, kaynaklarına el atmak ve onları silâh patlatmadan işgal altına alarak, sömürmek kolay bir iştir.** Ayrıca üretecekleri şeker, sömürgeci toplumlar için bir değer taşımadığından bunu satın almamak veya ucuza satın almak suretiyle bu ülkelerin ekonomik yapılarını temelinden sarsmak ve onları hayvancılığı geliştirerek bol et ve bol sütle

> beslenmekten geri koymak mümkün olacaktır. Bu ülkelere satılacak olan şeker fabrikası tesisleri üzerinden de milyonlarca lira kazanıp, ileri ülkeler endüstrilerine pazar hazırlamak mümkün olur.

İşte şeker üzerinde bilmemiz gerekenler kısaca bundan ibarettir. Bugün Türkiye'de bir boş kalori kaynağı olan un ile ayni şekilde **boş kaloriden ibaret ithal yağından yapılmış margarini ve ürettiğimiz şekeri karıştırıp çok lezzetli tatlılar yapıp, bol bol yiyebiliyoruz.** Fakat yabancıya ödediğimiz ilâç parasının miktarı hiç bir zaman azalmamakta, her gün biraz daha artmaktadır. Bu kirli yoldan kimlerin para kazanıp servet edindiklerini ve halkımızın hasta yatağında bile hangi yoldan sömürüldüğünü geçenlerde patlak veren **«İLÂÇ REZALETİ»** açık ve seçik olarak ortaya koymuştu. Şeker yeme yüzünden ölmüş veya öldürülmüş olan insan sayısı, Kurtuluş Savaşı'nda alnından kurşunla vurulup öldürülmüş vatandaş sayısından daha az değildir. **Emperyalistler artık insanı şeker yiyerek öldürmeyi, kurşunla vurup öldürmeye tercih etmiş bulunuyorlar.** Çünkü bu yoldan daha çok insanı, hiç hissettirmeden mezara göndermek mümkün olmakta ve bu insan mezara gidinceye kadar da onlara ilâç parası olarak külliyetli miktarda para ödemektedir. Bize gelince bizim kalemşorlarımız da 1966 yılında şeker yemekle raşitizm arasındaki ilişkiyi bilemediklerinden, şeker politikamızı savunup, muarızlarını bu yoldan lekelemeye çalışıyorlar. Yaptığımız açıklamalar ne kadar acıklı bir durumda olduğumuzu açık olarak göstermektedir.

Bu konuda uyarıcı bir kitapçık daha önce **Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı** tarafından yayınlanmıştı. Fakat emperyalistler sömürmekte oldukları geri kalmış toplumlarda beslenme koşullarını çıkarlarına uyarlı bir ortama oturtmak için şüphesiz yalnız şeker üzerinde durmakla yetinmemekte diğer besinleri de bir ateşli silâh gibi kullanmayı bilmektedirler..

(2) Pirinç ve Diğer Tahıllar

İngilizlerin Hintlilere Uyguladıkları İnek Hilesi

Emperyalistler afyon ve diğer uyuşturucu ve keyif verici maddelerin serbestçe kullanılmasını sağlamak suretiyle bir ülkenin sömürülmesinin mümkün olabileceğini daha önce Çin'de giriştikleri denemelerden öğrenmiş bulunuyorlardı. Asırlarca bu ortamda sömürülmüş olan Uzak Doğu ülkeleri uyanmaya başladıktan sonra, afyon yerine kullanıp insanları sezdirmeden uyuşturabilecekleri yeni vasıtalar aramaya başladılar. Bu yeni vasıtanın tercihen bir besin maddesi olması ve sömürgecilere ticarî çıkarlar da sağlaması gerekiyordu. Klâsik sömürgeler olarak tanımlanan **Uzak Doğu ülkeleri halkının yaşantıları üzerinde yapılan incelemeler ve bunların mutad besin maddeleri üzerindeki araştırmalar pirincin bu maksatla kullanılabileceğini göstermiş olduğundan ilk uygulamalar Hindistan'da yapılmıştır.** Uzak Doğu'da yaşayan halkın dinî inançlarını, örf ve âdetlerini istismar etmek suretiyle İngilizlerin Dünyanın bu bölgesinde yarattığı şartlar, halkın afyon yerine pirinçle uyuşturulmasını mümkün bir hale getirmişti. Bu sayede 40 50 milyonluk bir İngiliz milleti, kendi yaşadığı adadan binlerce mil uzakta, kendilerinden on kat daha kalabalık bir topluluğu, orada silâhlı tümenler de bulundurmadan rahatça sömürmeye muvaffak

olmuştur. Bugün dahi pirinç ve buğday gibi tahıllarla beslenmekte olan Hindistan şeklen istiklâline kavuşmuş görünmekle beraber, ekonomik yoldan eskisi gibi istismar edilen bir sömürge olmaktan kendini kurtaramamış bulunuyor. **İngilizler Hint halkını bol miktarda tahıl ve az miktarda et ile beslenme ortamına itekleyebilmek için küçük hilelere başvurmuşlardır.** Hintliler kendilerine süt verdiği için inekleri analarına benzetmekte ve bu hayvana karşı saygı duymaktadırlar. Bu inanç sömürgecilerin yardımı ile kuvvetlendirilmiş ve Hintlilerin inekleri analarına benzeterek etini yememekte gösterdikleri hassasiyet istismar edilmiştir.

Bugün bile Hindistan'da insanlar sokaklarda açlıktan ölürlerken, sığırlar salma salına gezmekte ve ömürlerini tamamlamaya çalışmaktadırlar. Sığırların kesilerek etlerinin yenmesine müsaade etmeye kalkışan **Hint hükümetleri büyük tepkilerle karşılaşmışlar ve parlâmentoyu basmaya kalkan halkı durdurmak gerçekten güç olmuştur. İngilizler in hiç farkettirmeden Hint halkının aklına perçinledikleri, ineklerin analarına benzediği için etinin yenmemesi gerektiği hakkındaki inancı XX nci asrın ikinci yarısında aydın Hintli münevverler söküp atamamaktadırlar. Bundan dolayı Hint halkı etyemez.**

Beri taraftan pirincin ve buğdayın bol miktarda tüketilmesi için ne gerekiyorsa, o titizlikle yapılmıştır. **Hindistan'ın köylerine kadar giden sömürgeciler, cahil halkı kandırmak için bir tabağa bir avuç pirinç, başka bir tabağa da bir parça et koyarak bunu bir gece öylece bırakmışlar ve ertesi gün her iki besin maddesinin de ne durumda olduğunu halka göstererek onları yanıltmışlardır.** Havanın sıcak olması dolayısıyla kokmuş ve iğrenç bir hâl almış olan et, çevre şartlarının etkileyemediği pirinçle mukayese edilince Hintlileri et yiyenlerin midesinin kokuşacağı ve pirinçle beslenenlerin ise sağlıklı kalacaklarına inandırmak güç olmamıştı.

Böyle olmasına rağmen Hint halkını etten böylece soğutan İngilizler, sabah kahvaltılarında bile tütsülenmiş balık ve domuz pastırması üzerine kırılmış bir yumurta, bol miktarda sütle beslenmeyi ve bu yoldan kendi topluluklarının entellektüel gücü ile sağlığını en üst seviyede tutmayı ihmal etmemişlerdir.

Hindistan'da kurulan ve bugün Türkiye'de de faaliyet göstermekte bulunan **«VEJETARYEN»** dernekleri halka hayvanı kesip etini yemenin bir dehşet olduğunu telkin etmeye devam etmiştir. Bu insanlar, yalnız bitkisel yiyeceklerle beslenmekte ve bundan dolayı aklî gelişmenin tamamlanması için lüzumlu olan hayvansal proteinler ile et, süt, yumurta ve balık gibi hayvansal yiyeceklerde bulunan **VİTAMİN B 12'yi yeterli olarak alamamaktadırlar.**

Sabah kahvaltısında bile domuz sucuğu, tütsülenmiş balık, yumurta ve süt yiyen İngiliz'in, bitkisel yiyeceklerden başka hiç bir şeyi ağzına koymayan hasta Hintliyi sömürmesi ve kaynaklarını istediği gibi kullanması bundan dolayı zor olmuyordu.

İngilizler bu hale soktukları Hintliler ile alay etmeyi de ihmal etmemişlerdir. Bir İngiliz yazarı «Benares» isimli yazısında Hintlilerin mukaddes şehri olan Benares'de günahlarından arınmak için «Ganj» nehrine

> girişlerini tasvir ederken, yüzlerce kilometre uzaktan mukaddes hayvan olarak kabullendikleri sığırlarım da çalınmaması için yanlarına alıp, yalınayak Benares'e kadar yürümüş olan sefil köylülerle en kaba şekilde alay etmektedir.

Bu köylüler, tek yiyecekleri olan pirinci de çıkınlayıp yanlarına aldıkları için Ganj'a girerken sığırları ile pirinç çıkınlarını nehrin kenarına bırakıyor ve sığırlar da köylünün yokluğundan yararlanarak pirinç çıkınındaki pirinçleri yiyorlardı, diyen yazar okuruna şu soruyu sormaktadır:

> **"Bu manzarayı seyrederken insan, sığırların mı, yoksa insanların mı daha akıllı yaratıklar olduğu sorusunu kendi kendine sorma zorunluğu duyuyor."**

Gerçekten de, bol pirinç ve tahıl yedirmek, et, süt, yumurta ve balık gibi yiyeceklerden yoksun bırakmak suretiyle insanları sığırlar kadar ve hattâ onlardan daha aptal yaratıklar haline getirmek mümkündür. Hele bu uygulamalar, insanların dinî inançlarını da istismar ederek ve onları alaca karanlıkta yollarını göremez hale getirmek için girişilen bir takım bio sosyal uygulamalarla da birleştirilecek olursa o zaman İngilizlerin Hindistan'da yarattıkları sömürme ortamını başka ülkelerde yaratmak da zor bir iş olmaz. **Nitekim Hindistan denemesiyle İngilizlerin edindikleri bilgi, bugün Birleşik Amerika tarafından ve daha bilinçli bir şekilde, buğday ve soya yağı ile başka toplumlar üzerinde de uygulanmaktadır.** Bunlardan da sırası gelince söz edilecektir. Amerikalı dostlarımız artık buğday ve soya yağı gibi üretim artıklarını atom silâhlarından da daha etkili savaş araçları olarak sahneye koymuş ve hattâ bizler üzerinde de uygulamaya başlamışlardır.

> ET, KIMIZ, YOĞURT VE KEFİRLE BESLENDİĞİ ÇAĞDA, DÜNYA'YA HÜKMETMİŞ OLAN TÜRKLER, BUGÜN BİR EKONOMİK SÖMÜRGE GİBİ KULLANILMAKTAN YAKMIYORLARSA, UYDUKLARI BESLENME DÜZENİNİN, **ET YERİNE BOL MİKTARDA TAHILLA BESLENMEKTE OLUŞUMUZUN** BUNDA ÖNEMLİ BİR PAYI OLMASI GEREKİR.

Kalıtıma ilişkin niteliği çok üstün olan Türk toplumunu, cengâver ve ilerici bir toplum olmaktan çıkarıp, sömürülmeye elverişli bir ülkenin insanı haline getirmek için ne yapmak gerekiyorsa, dostlarımız bunu yapmışlardır. Türk halkı, kendi ürettiği tahılın tümünü yedikten sonra, emperyalist Amerika'nın üretim artığı olarak ortaya çıkan buğdayı ile soya ve pamuk yağları için de bir pazar olarak kullanılmaya başlamış bulunuyor. Hindistan'da başlatılan oyun zamanla, bütün Dünya'ya yayılmış ve sömürülecek olan ülkenin insanı bu yoldan, hasta, geri zekâlı ve yumuşak başlı, ayni zamanda çıkarcı bir yaratık haline getirilmiştir. Emperyalistler, kendi tarım politikalarına yön verirlerken, kendi insanlarına çok miktarda et, süt, yumurta ve balıkla, az miktarda tahıl yedirebilecekleri bir ortam hazırlamaya ve sömürge halkının ise çok tahıl, az etle beslenmesine bilhassa dikkat ederler.

> **İleri emperyalist ülkelerde bir insanın bir yılda tükettiği tahıl miktarı ile sömürülen ülkelerdeki tüketim karşılaştırılacak olursa, bu gerçek daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.**

> **Sömürgeciler sömürdükleri ülke halkının çok miktarda tahıl ve az miktarda et, süt, yumurta ve balıkla beslenmesini arzu ederler.** Bu düzene göre beslenme entellektüel gücün gelişmesine engel olduktan başka, hastalıklara karşı direncini yitiren kimselerin hastalanmasına ve çocuk ölümlerini artırdığından nüfusun artıp toplumun güç kazanmasına engel olacak. Sömürgeciler ayrıca bol miktarda ürettikleri tahıllara pazar hazırlamış olacaklardır. Sömürülenler çok miktarda tahıl tüketirlerken, emperyalistler de az tahıl tüketerek açığı et, süt, yumurta gibi hayvansal protein kaynaklan, bol miktarda meyve, sebze ile kapatırlar.

Dikkat edecek olursak, bütün oyunu ortaya koyacak ipuçları elde etmemiz için yeterli olabilecektir. Örneğin Birleşik Amerika'da bir insana bir yılda 646 kilo tahıl isabet ettiği ve üretim bu derece yüksek olduğu halde, Amerika vatandaşı bunun yalnız 67 kilosunu tüketmekte ve geri kalan miktar hayvanlara yem olarak verilmekte, tohum olarak kullanılmakta yahut ta geri kalmış ülkelere satılarak değerlendirilmektedir. **Avrupa ve Amerika memleketlerine seyahat eden Türkler, oralarda yaşayanların ne kadar az ekmek yediklerini görmüşlerdir. Bundan dolayı çok ekmekle karın doyurmaya iyiden iyiye alışmış veya alıştırılmış olan Türkler, lokantalarda veya ziyafetlerde birkaç defa ekmek istemek zorunda kalırlar.**

Kanada'da ise çok miktarda buğday üretildiğinden, insan başına düşen yıllık buğday ve tahıl miktarı 929 kiloya kadar yükselmekte, fakat Kanada vatandaşları bunun yalnız 71 kilosunu ekmek olarak tüketmektedirler. Bundan dolayı Kanada'da geri ülkelere buğday ihraç eden ve bu yoldan büyük gelirler sağlayan bir ülke halindedir. İngiltere ve Fransa, Birleşik Amerika ile Kanada'ya nazaran daha az buğday üretmesine rağmen, bunlar da sıra ile 85 kilo ve 110 kilo tahıl tüketmektedirler. Tahılları bu kadar az kullanan bu ülkelerde, daha sonra izah edileceği veçhile, insanlar çok miktarda et, süt, yumurta ve balık tüketerek hem entellektüel ortamı ve hem de toplum sağlığım düzenlemiş bulunuyorlar. **Ürettikleri fazla tahılı da âdeta bir silâh gibi kullanarak, geri ülkelere yardım ismi altında ihraç eden emperyalistler, bu yoldan onları uyuşturmakta, sağlıklarını bozmakta ve bir ilâç pazarı haline sokmaktadırlar.**

1958 yılı esas alınmış olduğu için, Hindistan'ın insan başına yılda 144 kilo tahıl düşecek şekilde bir üretim yapmakta olmasına mukabil, insanların 124 kilo tahıl tükettiklerini görüyoruz. Geriye tohumluk ve hayvan yemi olarak kullanılabilecek 20 kilo buğday kalmaktadır. Bu miktar buğdayla hayvan beslemek kabil olamayacağı ve ayrıca tohumluk olarak değerlendirildiği takdirde yetmeyeceği için Hindistan'da koşullar, o günden bu yana hızla bozulmuş ve Hindistan Birleşik Amerika'dan her yıl 12 milyon ton buğday ithaline mecbur kalmıştır. Şu günlerde bu miktar buğday ithal etmekte olmasına rağmen, Hindistan'da insanlar sokakta açlıktan ölmektedirler.

Artık Hindistan Amerika'nın kıskacına girmiş bulunuyor. Halkı ayakta tutacak miktarlara göre besleyebilmek için Hint Hükümetleri Amerika'nın dümen suyunda gitmeye mecburdurlar. Nitekim iktidarı ele aldıktan sonra, açlığın ülkeyi tehdit etmekte olduğunu fark eden Bayan Gandi'nin ilk işi Washington'u ziyaret etmek ve kendilerine tahıl yardımı yapılması için ricada bulunmak olmuştur. İşte böylece Amerikan buğdayına muhtaç bir hale gelmiş olan Hindistan bir sterlin

sömürü bölgesi olmaktan çıkıp, yavaş yavaş doların sömürdüğü bir bölge haline gelmeye ve el değiştirmeye başlamış bulunuyor. Bundan sonraki devrede kendi üretim imkânım iyice yitirmiş ve ithal malı tahılla beslenmeye alışmış bulunan Hint halkı, açlıktan ölmemek için Amerika'dan buğday getirecek gemileri beklemeye, bunlar için para ödeyip, Amerika'ya dua etmeye mecbur kalacaktır. (Günümüz Türkiyesinde saman ithal ediliyorsa bu durumun vahimliğini daha çok açığa çıkarmaktadır.)

Amerikan'ın Çıkarları İçin Türkiye'yi nasıl kullandı "SONORA 64"

Birleşik Amerika 500 milyonluk Hindistan'ı bu yoldan hiç asker kullanmadan tahılla kontrolü altına almış ve kendi politikasını izlemeye mecbur etmiş bulunuyor. Bol tahılla beslenen Hint halkının yakın bir gelecekte kendini bu kısır çemberden kurtarması ve kendi kaynaklarım kullanarak gerçek bir bağımsızlığa kavuşması beklenemez. Ancak Hindistan olayında Amerika için de sürpriz olabilecek bazı gelişmeler vaki olmuştur. Daha önce Hindistan yılda 4 milyon ton tahıl ithal etmek suretiyle halkını en kötü standartlara göre besleyebiliyordu. Son birkaç yıl içinde havanın kurak gitmesi, mahallî üretimi büsbütün azaltmış ve halkın ithal malı buğdayla beslenmeye alışmış olması da ihtiyacı çoğaltmıştır. Bu suretle ihtiyacı çok artan Hindistan, yılda 12 milyon ton buğday ithal ettiği halde bile halkım doyuramıyor. İşte bu durum emperyalistleri güç duruma düşürmüştür. Çünkü Hindistan'daki olaylar, halkın tahıl ihtiyacının hükümet tarafından karşılanmaması halinde bu kalabalık toplumun hızla sola kayma eğiliminde olduğunu göstermektedir. **Böyle bir ihtimali göze alamayan Birleşik Amerika, Hint halkının tahıl ihtiyacını karşılayabilmek için bütün stoklarını bu ülkeye göndermeyi göze almış ve fakat diğer ülkelerde uyguladığı emperyalist beslenme plânları için de bir miktar buğdaya muhtaç olacağını gayet iyi bildiğinden Meksika, Türkiye gibi belirli ve memleketin ihtiyaçlarına uyarlı bir tarım politikası olmayan ülkeleri de bir buğday tarlası gibi kullanıp Hintlileri MeksikalIlarla, Türklere besletebileceğini düşünmüştür.** **SONORA 64** tipi yüksek verimli buğday cinsinin Türkiye'ye getirilmesi ve **Tarım Bakanı Dağdaş**'ın da işini gücünü bırakıp bu buğdayın propagandasını yapmaya başlamasının gerçek sebebi işte budur. Bundan sonraki yıllarda Türkiye, Çukurova ve Ege gibi sulak ve mümbit bölgelerine bu yüksek verimli buğdayı ekecek ve elde ettiği ürünü de Amerika'nın arzuladığı fiyatla Hindistan'a ihraç ederek, aç Hintlilerin Çin'e kaymasına engel olacaktır.

Amerika'nın yakın zamana kadar yılda 1 milyon ton buğday ihraç ettiği Türkiye'de buğday pazarını kapatıp, Türkiye'yi bir buğday ihracatçısı haline getirmek için ona Sonora 64 tipi buğday tohumu göndermesindeki çıkarları bundan ibaret değildir. Amerika bir taş ile birkaç kuş vurmaya alışık bir sömürgeci olduğundan bize bu buğdayı kabul ettirmekle aşağıda sayılan çıkarları da sağlamış bulunuyor.

(1) — Türkiye, Çukurova ve Ege'de ürettiği pamuğun miktar ve kalitesi bakımından dikkati çeken bir ülke haline gelmeye başlamıştır. **Pamuk üretiminde 9 ncu sırada yer alan Türkiye'nin milletlerarası pamuk pazarından uzaklaştırılması gerekmektedir.** Bu temin edilirse, Amerika pamuklarını daha pahalı satabilecek ve bu yoldan mühim çıkarlar sağlayacaktır. Çukurova ve Ege'de pamuk

üretimine tahsis edilen sulak arazinin Sonora 64 tipi buğdaya tahsisi, pamuk üretimini kısıtlayacak ve bu suretle Birleşik Amerika'nın istediği ortam yaratılmış olacaktır.

(2) — Sonora 64 ve benzeri üstün verimli buğdayları Türkiye'de yetiştirmek için tohumluğun **Birleşik Amerika'dan satın alınması lâzımdır. Çünkü bu tip buğdaylar bir melezleme mahsulü oldukları için birkaç yıl içinde dejenere olmakta ve düşük verimli buğday tipine dönüşmektedirler.** Tohumluk buğday ise çok pahalıya satılmaktadır, örneğin bu yıl ithal edilen ilk parti 20 bin tonluk buğday için 70 milyon Türk lirası kadar bir para ödemek zorunda kaldık. Gelecek yıllarda bu ihtiyaç daha da artacak ve Birleşik Amerika bize daha az buğday satarak 1 milyon ton ekmeklik buğday sattığı devrede sızdırdığı kadar para sızdırabilecektir. Ayrıca Türkiye'de buğday üretimini başlattığı gibi, istediği zaman durdurabilir de, bize tohumluk buğday vermediği takdirde, aynı tohumluğu biz burada yetiştiremeyeceğimizden, istediği takdirde, istediği zaman Türkiye'yi gene buğday ithalâtçısı haline getirmek Amerikalı dostlarımız için çok kolay bir iştir.

(3) — Sonora 64 tipi buğdayın yetiştirilmesi ve **verimin üstün tutulması için çok miktarda fosforlu gübrenin kullanılması gerekmektedir.** Bu gübreyi de Amerika'dan satın alacağımız için dostlarımız bu yoldan da önemli çıkarlar sağlayacaktır ve Türkiye bir de gübre pazarı olarak kullanılacaktır.

(4) — Üstün verimli ürünleri, haşerelerden korumak ve zararlarından uzak tutmak için **Amerika'nın tavsiye edeceği pahalı tarım ilâçlarına ihtiyaç vardır.** Bu ilâçların Amerika'dan Türkiye'ye ithali Amerikan ilâç endüstrisine yeni bir pazar açacaktır.

(5) — Neticede Amerikaya tohumluk, gübre parası, ilâç parası olarak ödeyeceğimiz para tutarı ile Hindistan'a buğday satışından sağlayacağımız para karşılıklı olarak yazılıp, zarar hanesine pamuktan kaybedeceklerimiz de ilâve edildikten sonra, Türkiye'nin bu işten büyük kayıplarla çıkacağı ve Türk tarım işlisinin emeği ile topraklarımız Amerika tarafından sömürülmüş bulunacağı görülecektir.

> Bu suretle bir taşla tam beş kuş vuracak olan Amerika'nın bu oyununu, birçok uyarmalara rağmen **Tarım Bakanı Dağdaş**'a anlatmak mümkün olamamıştır. Türkiye'ye oynanan bu oyunu daha köklü bir şekilde incelemek isteyenler, Amerikan Haberler Bürosu'nun, **TÜRKİYE'DEKİ AMERİKANOFİLLER** için çıkardığı ve İngilizce yayın yapan **«Pariticipant»** dergisinin Temmuz 1967 tarihli, cilt 6, no. 27 dergisini okumalı ve bu yeni oyunun ne şekilde tez şahlandığını oradan öğrenmelidirler.

Bu dergide Türk tarım Bakanının güler yüzlü resimlerini görmek ve Amerikalıların propaganda çalışmalarına hangi yoldan alet edildiğini sezmek kabildir. **Görüldüğü gibi, ilk olarak İngilizlerin Hindistan halkını uyuşturmak ve bu yoldan, kolayca sömürmek için afyon yerine ikame ettikleri pirinç, bugün Amerikalılar tarafından buğdayla yer değiştirmiş bulunuyor.** Artık Türkiye, Pakistan, Mısır, Hindistan buğdayla uyutulmakta ve bir taraftan da açlıkla tehdit edilerek kaynaklarına sömürücü maksatlarla el atılmış bulunmaktadır. **MISIR BAŞKANI NÂSIR**'ın [7]bir aralık Amerikalılarla arayı bozup, sosyalist

[7] Cemal Abdül Nasır (Arapça; جمال عبد الناصر) (d. 15 Ocak 1918 - ö. 28 Eylül 1970), Mısırlı asker ve devlet adamı. Devrimci, milliyetçi, sosyalist lider. Mısır'ın ikinci devlet başkanı (1956-1970). Krallığa son veren darbenin

ülkelerle ilişki kurmaya başlayınca buğday yardımının kesilmesi ile tehdit edildiği ve Nâsır'ın da buna karşılık **«Kanlarımızı akıttığımız topraklarımızı bir avuç buğday karşılığı yabancı yönetimine teslim edecek değiliz»** demek suretiyle emperyalistlere meydan okuduğu hatırdadır. **Bugün buğday ile tehdit edilmiş olan Mısır, bu aşırı davranışları yüzünden, başka bir yoldan yere serilmiş bulunuyor.** Eğer uslu uslu oturup, Amerika'nın dümen suyunda gitmeyi bilseydi, şüphesiz bu hale düşmeyecek ve aç arapları doyurmak için Amerika'dan buğday satın alabilecekti. Fakat bu iki davranıştan hangisinin daha olumlu olduğunu bize zaman gösterecektir. Mısır'ın davranışını yorumlamak için zaman henüz erkendir.

Amerika'nın Tahıl Politikasındaki Hileler

• Birleşik Amerika'nın bugünkü yöneticileri bilim adamlarının kendilerine verdikleri veriler yardımı ile çok tahılla beslenen toplumların, sağlıksız ve entellektüel güç bakımından kaynaklarına sahip çıkabilecek nitelikte kişiler yetiştiremeyecek bir toplum haline geleceklerini iyi bilmektedirler. Daha önce Hindistan'da İngilizler tarafından pirinçle yapılan uygulamalar bunun doğru olduğunu ve bu yoldan başarılı sonuçlar alınabileceğini göstermiş bulunmaktadır. Buğday terkip bakımından pirince çok benzeyen, onun gibi protein kalitesi düşük ve nişastadan zengin bir yiyecektir. Amerika ve Kanada, halkının ihtiyacını aşan miktarda buğday üretebildiklerine göre bu üretim artıklarını bir savaş silâhı gibi kullanıp, sömürülmesi plânlanan ülkelere önce İnsanî bir yardım gibi sokmak ve daha sonra ekim sahalarından buğdayı silerek, bunları **Amerikan buğdayına muhtaç topluluklar haline getirmek pek mümkündür.** Bir toplum bir defa bu hale getirildi mi onu aç kalmakla tehdit ederek, zorla Amerikan dostu yapmak, iç ve dış politikasına hâkim olmak ve aynı zamanda hayvancılığın gelişmesini engelleyerek halka az miktarda et ve sütle yumurta yedirmek suretiyle insanları hasta etmek mümkün olacak ve bu yoldan bu ülke bir ilâç pazarı haline sokulacaktır. **Tahıla beslenen topluluklarda eğitim başarısız ve teknolojik gelişme yetersiz olur.** Bunlar belirli bir endüstri kuramazlar. Bundan dolayı bu çeşit ihtiyaçlarını emperyalistlerden karşılama mecburiyetinde kalacak olan bu ülkeler bir de Amerikan endüstrisi için mükemmel bir pazar olabilecektir.

> Bu ülkelere tam manasıyla sahip çıkıp, bütün kaynaklarına el koyabilmek için halkı tahılla beslemek yeterli değildir. Bu proje yeni sömürgeciliğin diğer sosyal, biyolojik ve askerî metodları ile de tazyik edilmeli ve gerekiyorsa en kısa süre içinde Filipinler gibi Amerikan hâkimiyetini tamamen benimsemiş bir sömürge haline getirilmelidir.

Tahılla Amerika'nın Türkiye Üzerinde Oynadığı Oyun

Yalnız tahılla beslenmenin bir ülkenin çökertilmesi için yeterli bir tedbir olacağı elbette söylenemez. **Fakat bu biyolojik tedbir, bilinen bütün uygulamalardan daha etkin olmakta ve halk kuzu gibi yumuşamaktadır.** Tahılla beslenenlerde zekâ bir türlü gelişemez. İnsanlar karınlarım ekmek ve bulgur gibi yiyeceklerle

---

ardından başbakan ve devlet başkanı olarak Mısır'da köklü dönüşümlere damgasını vurmuş, etkin bir dış politikayla Arap dünyasında bir önder rolü oynamıştır

şişirdiklerinde, doyduklarını ve tok olduklarını zannederek mutlu olur ve hattâ kendilerine bu yiyecekleri sağlayanlara dua ederler. **Fakat karınları şiş olmasına rağmen, aç kalmış olan bu insanlar bilmedikleri bir sebepten kolayca hastalanır, hattâ ölürler.** Bu ülkelerde iktidarlarını sürdürmek için ger çekleri kolayca inkâr edebilen politikacıları, halkın aç olduğuna inandırmak zor bir iştir. Bazı ahvalde bunlar gerçeği görseler bile, inkâr eder ve halkın sefaleti üzerinde saltanatlarını sürdürmek için, gerçekleri dile getirenleri suçlama yoluna girerler. Biyolojik yıkıntıyı böylece olumsuz, sosyal gelişmelerin takip edeceğini sömürgeciler çok iyi bilmektedirler. Tahıl üzerinden sürdürülen bu oyunun en tipik bir örneği Türkiye'de sahneye konmuş olduğu için biz kendi yaşantılarımıza mal olmuş olaylar üzerinden gerçeği daha iyi anlamaya çalışalım.

Bilindiği gibi Kurtuluş Savaşından yorgun ve bitkin çıkmış, harp yıllarında süpürge tohumundan mısır koçanına kadar her şeyi yemiş olan Türk halkı harbin akabinde ekmeklik buğdayım kendi kaynaklarından sağlama olanağına sahip değildi. Bundan dolayı 1923 yılında 12 milyon Türk lirası değerinde buğday ithal etmiş ve bu miktar 1925 yılında 19 milyon Türk lirasına kadar yükselmiştir. Daha sonraki yıllarda yaralarını sarmaya başlayan Türk halkı silâhı bırakıp sapanın başına geçmiş, 1929 yılında ithal buğdayı için ödenen para miktarı 15 bin liraya kadar düşmüştür. Atatürk'ün, gerçek fatihin kılıç değil, sapan olduğunu belirten veciz sözü, halkı etkilediği için yurduna sahip olmaya kararlı Türk toplumu, bundan sonraki devrede tarıma önem verdiğinden, ikinci Dünya Savaşı başlamadan önce, örneğin 1937 yılında Türkiye ürettiği tahıl ile kendi halkını doyurduktan başka 7.885.000 T.L. değerinde buğday ihraç etme olanağına da kavuşmuş bulunuyordu. Harp içinde darlıklar çekilmiş ve fakat halk aç kalmamıştır.

Harbi izleyen ilk yılları da atlatmış olan Türkler, 1953 yılından sonra, Türk toplumunun savaş meydanlarında kökünü kazıyamayacaklarını iyi anlamış ve onu İkinci Dünya Savaşına sokup bu yoldan da hırpalayamamış olan **Anglo Amerikan emperyalistlerinin** sosyo biyolojik saldırılarına sahne ölmüş ve bu yoldan saldırı Türkiye'de başarıya ulaşmıştır. İlk olarak pek İnsanî duygularla Türk halkına yardım olarak tahıl vermek istediklerini söylemek suretiyle bize sokulmuş olan emperyalistler, komünist bloka karşı duyulan nefretten de yararlanarak, askeri ve teknik yardımlarda bulunmuşlar ve dost gibi görünerek hem hükümetlerin, hem de halkın kalbini kazanmayı bilmişlerdir. Bundan dolayı **1953 yılında 1000 ton buğday ithal eden Türkiye, bir taraftan da 896.000 ton buğday ihraç etmiş bulunuyordu.** İhraç edilen miktarın, ithal edilen miktardan çok yüksek oluşu, bizim gerçekten başkalarının buğdayına muhtaç olmadığımızı göstermektedir. Fakat o tarihte hükümet edenler, bunu bir açıkgözlük zannetmişler ve ucuz fiyatla buğday ithal edip, daha pahalı fiyatlarla başka ülkelere buğday satma yoluyla çıkar sağlayacaklarını umduklarından, ülkeyi bir maceraya sürüklediklerinin hiç farkında olmamışlardı. Bunu takip eden yıllarda Türkiye'ye buğday ithalâtı artarak devam etmiş ve bir taraftan da ihracat yapılmıştır. Fakat 1962 yılı idrak edildiği zaman bir

zamanların buğday ihracatçısı ve bu yoldan gelir sağlayan Türkiye'nin halkını beslemekten aciz ve Amerika'nın üretim artıklarına muhtaç bir toplum haline geldiğini görüyoruz. **Hiç de dostça olmayan bu sinsî operasyon, Türkiye'de yandaki tabloda açıklanmış olan kalıplara göre cereyan etmiştir.**

İşte böylece buğday ihracatçısı bir ülke yavaş yavaş buğday ithalâtçısı durumuna sokulmuş ve 1962 yılını takip eden yıllarda ithal ettiğimiz tahıl miktarını daha da artırmak mümkün olmuştu.

Türkiye'yi bu hale getirmekle Birleşik Amerikalının ulaşmak istediği asıl amaç gerçekleşmiştir. Bu sayede esasen çok tahılla beslenmekte olan Türk toplumu daha çok tahıl tüketmek suretiyle :

(1) — **Reaksiyoner niteliğini kaybetmiş ve kuzu gibi uysal bir toplum haline getirilmiştir.** Bu biyolojik sonuç, bilimsel bulgularla tesbit edilmiş olan gerçeklerin tabiî bir neticesidir.

(2) — **Halk arasında dengesiz ve kötü beslenmeye ilişkin hastalıklar ile çocuk ölümleri artırılmıştır.** Hastalanan kimseler kendi dertleri ile uğraşıp, hastahane kapılarında kuyruğa girmekten, yurt sorunlarına ve geliştirilen sömürü düzenine eğilemez olmuş, Amerika ve diğer emperyalist ülkelerden ithal edilen ilâç ve gereç miktarı astronomik bir şekilde artmıştır. Bu yoldan bile Türk Lirası karşılığı verilen tahılların karşılığını aşan miktarda dolar kazanmak mümkün olabiliyordu.

(3) — **Amerikalılar Türk toplumuna yardım etmenin öğüncü içinde bir dost ve bir kahraman gibi içimize sokulmuşlar, yönetimin bütün kademelerine ve üniversitelere sızmışlardır.**

(4) — **Türkiye'de tahıl ekimine tahsis edilen topraklar, şeker pancarı, tütün gibi endüstri bitkilerine tahsis edilmiş ve Amerika'nın Türkiye'den almakta olduğu tütün fiyatları ucuzlatılmıştır.**

(5) — **Türkiye kendi halkım besleme ve bir savaş halinde kimseye muhtaç olmadan ayakta durma olanağını kaybetmiştir.**

(6) — **Entellektüel güç etle beslenen toplumlarda artıp tahılla beslenen toplumlarda düştüğü için, Türkiye'de eğitim ve teknolojik gelişme bu yoldan frenlenmiştir.**

(7) — **Türk toplumu Amerikan buğdayına muhtaç hale getirildikten sonra, satılan buğdaylar karşılığı hükümetin Türk lirası olarak Merkez Bankasına yatırdığı para ile Türkiye'de üslenmiş olan Amerikan personelinin ihtiyaçlarını ve ücretlerini dolar harcamadan karşılamak kabil olmuştur.** Bu paralarla Türkiye'de kurulmakta olan tüketim endüstrisine yatırımlar yapmak suretiyle, Türk livasını dolara çevirmek ve bir taraftan da devamlı bir gelir sağlamak mümkün olabiliyordu. Merkez Bankasında toplanan paralar, Amerika'nın Türkiye'deki çıkarlarım korumak için pek muhtelif maksatlarla kullanılmıştır.

Filhakika bugün Türk halkı, Dünya'nın en çok tahıl tüketen bir toplumu haline getirilmiş bulunuyor. Türkiye'de bir insan, bir yılda ortalama olarak 268 kilo tahıl tüketmektedir. Günde insan başına 700 gram ekmeğin tüketildiği başka bir ülke yok gibidir Zavallı Türk köylüsü ile fakir Türk işçileri karınlarını çok zaman yalnız ekmek veya bulgurla doyururlar. Tüketilen et, süt, yumurta ve balık

miktarı gülünç denecek kadar azdır. Emperyalistler, çok tahılla besleyerek bio sosyal düzenini bozmak ve sömürmeye elverişli bir ortam yaratmak istedikleri ülkelere sokulurlarken şu temel prensiplere uymaktadırlar:

(1) — Öncelikle bu ülkeye, **pirinç, mısır, buğday gibi boş kalori kaynakları, yardım ismi altında ve gerekirse parasız olarak verilmekte ve bir sempati ortamı yaratılmaktadır.**

(2) — Bu ortam yaratıldıktan sonra, o toplum **ekim sahalarında değişiklik yapmakta ve parasız olarak verilen ürünlerle rekabet mümkün olmadığı için buğday, mısır, pirinç gibi ürünleri ekmemekte ve ekim sahalarını başka ürünlere tahsis etmektedir.**

(3) — **İş bu hale gelince bol tahıl yemek suretiyle aptallaşmış ve hastalanmış olan bu insanlara bol bol ilâç satmak ve bir yandan da sömürü düzenini geliştirmek kabil olmaktadır.**

(4) — Bir müddet sonra muhtaç olduğu **tahılı üretme yeteneğini kaybetmiş olan bu toplumdan, ithal ettiği için mahallî para karşılığı ile tahıl bedelinin ödenmesi istenir.** Sömürülen toplumun idarecileri bu talebe uyarlar ve gerekirse para basarlar.

Bu olay devalüasyona gitmek ve bu ülkede doların etkinliğini artırmak için iyi bir vesile teşkil eder. Fiyatı düşük olan mahallî para, mahallî bankalara yatırılarak bu para ile o **ülkedeki Amerikalı personeli dolar harcamadan** beslenir.

Bir taraftan da bu ülkeye dolar karşılığı mamul madde ve ilâç satılarak ekonomik gücü iyice zayıflatılır.

(5) — Ülke aç kalıp, halkım doyurmak için Amerikan tahılına muhtaç hale gelince, o ülkeden tahıl için dolar istenir. Bu yoldan borçlandırılır.

> **Bütün bu işler yapılırken, ülke insanının birbirine düşürülmesi ve kurulacak olan çıkar düzeni üzerinden kardeşin kardeşe düşman edilmesi, ahlâkın bozulması, dinî inançlarla, örf ve âdetlerin zayıflatılması, Amerikan hayranlığının propaganda ile geliştirilmesi, üniversitelere el atılması gibi projeler de geliştirileceği için, parasız buğday ithal etmeyi açıkgözlük zanneden ülke kısa bir süre sonra, emperyalistlerin kucağına düşmüş olacaktır.**

Artık ondan borcu karşılığı, her şeyi yok bahasına alabilir ve istediğinizi satabilirsiniz. Ordularla işgal edilmiş ve süngülerin gölgesinde esir durumuna sokulmuş hiçbir sömürgede elde edemeyeceğiniz çıkarları, bu ülkede rahatça elde edebilir ve bazı çıkar çevrelerinin de müzaheretini görürsünüz. Bu anlattıklarımızın hemen hepsi Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Son safhada ortaya çıkan buğday ithalâtının durdurulması ve Türkiye'nin **SONORA 64 TİPİ** buğday üreterek yeniden ithalâtçı durumu terk ile ihracatçı haline getirilmesi ise, gene Amerikalı dostlarımızın arzularına uyarlı olarak ve Hindistan'daki kriz dolayısıyla ortaya çıkmış bir durumdur. Artık Türkiye, Amerikalıların yönettiği Büyük bir çiftlik haline gelmiş bulunuyor. Bundan sonra halkımız onlar ne isterse onu ekecek, onlara veya onların göstereceği ülkelere satacak, alacağını da onlardan alarak hem alırken, hem de satarken iki defa kazıklanacaktır.

> **Türk tarım işçisinin emeği ile, topraklarımızın üretim gücü, bundan sonra Amerika hesabına buğday üretmek için harcanacak ve bu suretle üretilecek olan Sonora 64 tipi buğday ile aç Hintliler beslenerek, Hindistan'ın komünist olması önlenecektir.**

Buğdayın yaptığı bu işi hiç bir ordu yapamaz ve bu kadar ucuza hattâ kâr sağlayarak bu politik hedeflere ulaşmak mümkün olamazdı. Görüldüğü gibi artık besin maddeleri emperyalistler için baruttan daha yararlı bir silâh haline gelmiş bulunmaktadır.. Bu sayede, Türkler gibi cengâver ve muhafazakâr bir toplum, kuzu gibi uysal insanlardan ibaret ve birbirine düşürülmüş grupların havadan, sudan meseleleri tartıştıkları bir insan kalabalığı haline getirilmiş, kaynaklarına el konarak iyi çalışan bir sömürü düzeni yaratılmış, Amerika'nın kimseye satamadığı üretim artıkları ile düşük kaliteli mamulleri için de bir pazar yaratılmıştır. **Fazla olarak ileri karakol niteliğinde olan Türkiye, milyonlarca insanı ile ve uzaklardan Amerika'nın çıkarlarını savunacak askerî bir güç haline getirilmiştir.**

> **Amerika'nın bu çıkarlarına karşı duranlar, otomatik bir mekanizma tarafından kendiliğinden suçlanmakta ve hain olarak ilân edilmektedirler. Halkın gözünden düşme ve hain olarak nitelenme korkusu, pek çok aydını bu gerçekleri söylemekten menetmekte ve bazı gruplara sağlanan çıkarlar, Türkiye'deki Amerikan menfaatlerini korumaktadır.**

Amerika bu oyunu mahir bir rejisör gücü ile yalnız Türkiye'de değil, daha birçok ülkelerde sahneye koymuş ve başarıya ulaşmış olmasına rağmen, son günlerde oyun anlaşılmış bulunuyor. Bu oyunun bütün iğrençliği ile anlaşılmış olması, vaktiyle Amerika'ya sempati besleyen ve hattâ öğrenimini bu ülkede yapmış olan aydınları bile Amerika'dan soğutmuştur. Bu gerçekte büyük bir kayıptır. Fakat materyalist Amerikalı sevgiyi de satın alabileceğini düşündüğünden bu kayıbını henüz anlayamamış bulunuyor.

İsrail'in Beslenmedeki (Tahıldan Et'e) Değişimi

Sömürülen ulusların yeni yeni ve pek geç olarak öğrenmeye başladıkları bu gerçekler emperyalistler tarafından Hindistan denemelerine girişilmeden önce de bilinmekte ve askerî bir sır gibi gizli tutulmaktaydı. Fakat sömürgeci kadroların içinden sıyrılarak yeni bir devlet kurmuş olan Yahudiler öğrendiklerini kendi toplumlarında da uygulamakta gecikmemişlerdir. **İlk göçmenler Filistin'e geldikleri zaman bu bölgede yaşayan Yahudiler de çevre şartlarına uymuş ve çok tahıl az miktarda et ile beslenmeye alışmışlardı.**

Emperyalist ülkelerden kopup gelenler ve bunların yönetim kadrolarında görev almış oldukları için beslenmenin toplumun bio sosyal karakterine yapacağı etkiyi de iyi biliyorlardı. **Çok tahıl ve az etle, bölgede Arapları bertaraf edebilecek bir uygarlık kurmanın imkânsız olacağını önceden bildikleri için öncelikle ülkenin beslenme alışkanlıklarını değiştirmek için tarımsal üretimi, ithalât ve ihracatı bu icaplara uyarlı kalıplara uydurdular.** Israil'de hazırlanan kalkınma plânlarında halkın daha az ekmek ve daha çok miktarda et, süt, yumurta ve balıkla beslenmesini mümkün kılacak

hedefler öngörülmüş ve plân gerçekleştirmiştir. **17 -18 yıllık bir süre içinde Orta Doğu ülkesi olmaktan sıyrılıp batılı düzene geçmesini bilmiş olan İsrail öncelikle tükettiği tahıl miktarını artırmaya bilhassa dikkat etmiştir.**

Almanya, bunu daha uzun süre içinde ve daha bilinçli bir şekilde eski tarihlerde yapmıştır. **1800 yılında Almanlar bizden de daha çok ekmek ve bizim tükettiğimiz kadar et tüketiyorlardı.** Fakat tahılla beslenen bir toplumun teknolojik gelişmesini tamamlayamayacağını anlamış bulunan Almanlar entellektüel gücün gelişmesine müsait bir biyolojik ortam yaratabilmek içi tüketilen tahılı azaltıp, et miktarım çoğaltmayı bildiler.

Buna göre tahıl tüketimini kısıtlayabilmek için, et tüketimini belirli bir nisbete göre artırmak gerekir. Çünkü insanların tahıl tüketimini kısar da eti de artırmayacak olursanız, o zaman Hindistan'daki gibi bir açlık ortamı hazırlamış olursunuz. Tahıldan 100 kilo bir kısıntı yapabilmek için tüketilen et miktarım 18 20 kilo artırabilmek lâzımdır. **Nitekim İsrail de bunu yapmış ve tahıl tüketimini kısıtlarken et, balık, yumurta ve süt tüketimini artıracak çareler aramış ve bulmuştur.** Sömürgeciler dişlerini geçirdikleri toplumlarda bu uygulamalara müsaade etmez ve hayvancılığın gelişmesini bazı oyunlarla engellerler. Bu oyunlar et bölümünde anlatılacaktır.

İşte Türkiye'de şekerden sonra sahneye konan tahıl oyunu da kısaca bundan ibarettir. Emperyalistler bir zamanlar bol miktarda et tükettiği için ülkelerinde at oynatan Türk toplumunu şeker, yağ ve tahıl gibi boş kalori kaynakları ile beslenmeye alıştırarak emellerine hayli yaklaşmış bulunuyorlar. (Senelerce yumurta dahi yenmesine engel oldular.)

Türkiye bugünkü hali ile bir insanın bir yılda 268 kilo tahıl ve bir günde ortalama 700 gram ekmek tükettiği çoğunluğu yalnız tahılla beslenen sağlıksız ve entellektüel gelişmesini tamamlayamamış bir ülke halindedir.

(3) Yağ

Amerikanın Türkiye'ye Yağ Kazığı

Yağ da tıpkı şeker ve tahıllar gibi bir boş kalori kaynağıdır. Şekerlerle, proteinlerin bir gramı uzviyette yandığı zaman yaklaşık olarak 4.7 kalorilik bir enerji verdikleri halde, yağlar bunların hemen de iki misli ve 9.4 kalorilik bir enerji verirler. **İnsan beslenme ihtiyaçları bakımından az miktarda yağa muhtaçtır.** Çünkü besinlerimizin terkibinde de önemli nisbetlere göre yağ vardır. Sütte sütyağı, ette, et yağı alırız. Hattâ tahıllar bile yağ ihtiva ederler. Böylece bu besinleri yiyen kimseler bir miktar yağ almış bulunmaktadırlar. Ayrıca bol miktarda sızdırılmış yağ almanın zararlarından bahsedilmektedir. **Nitekim çok yağ tüketen ülkelerde kalb ve damar hastalıklarının, az yağ ile beslenen ülkelere nazaran çok daha fazla tahribat yaptığı değişik taramalar ve araştırmalarla inkâra mahal bırakmayacak bir şekilde gösterilmiş bulunuyor.** Ne yazık ki emperyalistler, hayattan kam ve zevk almak için şeker gibi yağı da çok tüketmekte ve bu suretle lezzetli yemekler hazırlamaktadırlar. Çok şeker ile çok yağ tüketmekte oluşları, bir doğal belâ gibi onları kemirmektedir. Bundan dolayı son yıllarda

ileri ülkelerde tahıl ve şeker gibi yağ tüketimini de kısıtlama eğilimi belirmiştir. Kendi yemedikleri besinleri sömürdükleri ülke halkına satarak onların hem paralarını almak ve hem de sağlıklarını bu yoldan bozmak alışkanlığı içinde bulunan emperyalistler, yağ politikalarım soğuk harbin icaplarına uydurmuş bulunuyorlar. (TV lerde sürekli gösterilen yemek programlarındaki hilelerini anlamak gerekir.)

Yağ muhakkak ki yeni sömürgeciliğin tahıldan sonra en etkili silâhı haline gelmiş bulunmaktadır. Sömürgeciler zevk düşkünlükleri dolayısıyla bugüne kadar namlusu kendi toplumlarına dönük olan bu silâhı, şu günlerde geri kalmış toplumların insanı üzerinde hizmete sokmak ve onların böylece yere serilmeleri için kullanmak istiyorlar. **Tahılları ve onların afyon gibi kullanılabileceğini çok önce tanımış bulunan empeyalistler, fazla yağ ile beslenmenin insan uzviyetinde meydana getirebileceği değişmeleri çok geç anlamışlardır.** Hattâ bazı yağ firmaları onların bazı gerçekleri anlamalarını bugün de engellemeye çalışıyorlar.

Yağlar lezzetli yiyeceklerdir. Midede uzun süre kaldıkları için insanı tok tutarlar. Yakın zamana kadar çok yağ ile beslenmek zenginliğin icabı zannediliyor ve emperyalistler, Dünya'ya gelmiş olmanın zevkini bol yağ ve şeker yemekle çıkarıyorlardı.

> Fakat çok yağ yiyen toplumlarda kalb ve damar hastalıkları ile inmeler, dolaşım sistemi hastalıkları tahripkâr bir hâl almaya başlayınca bunun nedenlerini öğrenmek üzere masraflı araştırmalara girişilmiş, neticede çok yağ yeme yanında, **bitkisel yağların hidrojenle sertleştirilmesi suretiyle elde edilen ve tabiatta bulunmayan margarinlerin bunun en önemli yapıcı sebebi olduğu anlaşılmıştır. Soya yağı, Pamuk yağı, Ay çiçeği yağı gibi çabuk bozulan, lezzet ve besleyici değer bakımından düşük yağları üreten ülkeler, ekonomik nedenlerle bilimin ortaya koyduğu bu gerçekleri gölgelemeye çalışmışlar ve margarinlerin sağlık için zararlı olduğunu kabul etmek istememişlerdir. Çünkü bu ucuz ve çabuk bozulan yağların tek değerlendirme şekli onları hidrojenle muamele ederek, iç ve dış yapılarım değiştirmek ve bu suretle insanlara satmaktan ibaret bulunuyordu.**

Fakat güneş balçıkla sıvanamaz. Haysiyetli bilim adamları bulgularım yayınlamaya ve margarinlerin sağlık için zararlı yağlar olduğunu, kanıtları ile ispatlamaya devam etmişlerdir. Artık 1967 yılında margarinlerin zararsız yiyecekler olduğunu savunmak' kabil değildir, ileri ülkelerin tüketicileri, yağ firmalarının şarkılı türkülü reklâmları ile kandırılamayacak kadar bilinçli oldukları için iş çevreleri bu ülkelerde margarinleri satamamakta ve geri ülkelerin bilinçsiz insanını bu çeşit yağların uzun süreli müşterisi haline getirmek için ne gerekiyorsa onu yapmaktadırlar. Yağ para eden bir besin maddesi olduğu için geri ülkelere yağ satışından büyük çıkarlar sağlamak kabil olmaktadır. Özellikle elinde kullanamadıkları büyük yağ stokları bulunan ülkeler, örneğin Birleşik Amerika Devletleri, başka ülkelerde yağ tüketiminin sağlık gerekçesi ile de olsa kısıtlanmasına razı olmamakta ve kendi çıkarları için artırmaya çalışmaktadırlar.

> **Birleşik Amerika'da her yıl kalb ve damar hastalıklarından ölen 750.000 kişinin, ölüm sebeplerinin çoğunlukla, çok yağ tüketmeye ilişkin nedenlere bağlı olduğu anlaşıldıktan sonra, kendi ülkesinde yağ tüketimini kısıtlayıcı çalışmalar yapmış ve margarinler aleyhine yayın yapılmasını müsait karşılamış olan bu toplum, yağ pazarı olarak kullandığı geri ülkelerde benzer yayınların yapılmasına razı olmaz ve bunları hoş karşılamaz.**

Birleşik Amerika'nın bu sıkıntısı elinde geniş soya ve pamuk yağı stokları bulunmasından ileri gelmektedir. Her yıl ortalama 18 milyon ton soya fasulyesi üreten ve çok miktarda pamuk yetiştiren Birleşik Amerika'da % 18 20 nisbetine göre, yağ ihtiva eden soya taneleri ile pamuk tohumlarından külliyetli yağ sızdırılmakta ve bu yağın ülke içinde tüketimi mümkün olamamaktadır. **Bir süre bekletildiği takdirde acılaşan ve kullanılmaz hale gelen bu yağlar hidrojenlenip margarin haline getirildikleri takdirde uzun bir süre muhafaza edilebilmektedirler.** (Bisküvlerin içinde kullanılan yağlara bir baksanıza) Bu mümkün olmadığı takdirde yapılacak tek iş bunları geri kalmış ülkelere satmak ve onların henüz bu konuda aydınlanmamış olan tüketicilerine yedirmektir.

Nitekim bu operasyonlar için **PL 480 KANUNU** ile açık tutulan uygulamadan yararlanan **Birleşik Amerika Türkiye dahil bir çok geri kalmış ülkeye soya ve pamuk yağı satmaya muvaffak olmuş ve bu yoldan önemli gelirler sağlamıştır.**[8] Bizim ülkemiz gibi zeytinyağı üretmeye

---

[8] Bugün geldiğimiz noktada AB ülkeleri ve ABD bir taraftan ihtiyaçları olan tarım ürünlerinin ucuz temini için ülkemizi arka bahçeleri gibi görürken diğer taraftan da, teknolojik gelişmeler ve kendi ülkelerinde tarıma uyguladıkları destekler sonucu, artan ürün fazlalığını eritmek içinde iyi bir pazar olarak görüyorlar. 30 yıldır ülkemize tarıma yönelik desteklerin kaldırılmasını dayatan ABD ve AB kendi tarımlarını koruyacak bütün önlemleri aldılar. Kendileri ithalatı sınırlandırıp, gümrük duvarlarını yükseltip, çiftçilerine düşük faizli kredilerle destek olurken bize tam tersini dayattılar.

II. Dünya Savaşı sırasında tarım alanındaki üretimi devasa boyutlara çıkartan ABD emperyalizmi, ikili anlaşmalarla bizim gibi ülkelerin tarım ürünleri ihracatını resmen kısıtlamıştır. Senatosundan çıkarttığı elde kalmış fazla tarım ürünlerini pazarlamak üzere, PL 480 sayılı yasa ile tarıma krediyi; yerli ve yabancı firmalara Amerikan tarım ürünlerinin pazarlanması ve tüketiminin artırılması, dağıtımı ve kullanılmasına yardım edecek tesisler kurulmasını şart koşar. İşte bu yasa bile ABD ve diğer zengin ülkelerin tarım üzerindeki emperyalist emellerini açıkça ortaya koymaktadır. Bunlara bir de ABD'den buğday, mısır, arpa, konserve sığır eti, peynir, süt tozu, pamuk tohumu vb. ürünlerin ithalatının eklenmesi, zeytinyağı ihracatımızın engellenerek, sabun yapımında ABD'den ithal soya ve donyağı kullanılması, tarım ve hayvancılığın geldiği nokta açısından içine düştüğümüz bu perişanlığın arkasında kimlerin ve hangi saldırıların ne zamandan beri süre geldiğini göstermektedir.

Uluslararası ilişkilerde Avrupa Birliği, ABD ve Kanada arasında en büyük kavgalar tarım ürünlerinin koruyuculuğu üstünden yapılmaktadır. AB ülkeleri kendi tarımlarını ABD'ye karşı koruma önlemi alırken ABD ise bu uygulamaların serbest piyasaya aykırı olduğunu savunarak AB ülkelerine yaptırımlar uygulamakla tehdit etmektedir.

Dünya 50'li yıllarda olduğu gibi tarım ülkeleri ve sanayi ülkeleri olarak bölünmüş değildir. Çünkü sanayi ülkeleri aynı zamanda tarım ülkesi olarak da geliştiği için artık eski tarım ülkeleri, tarım, hayvancılık vb. alanlarda gelişmiş ülkelerin pazarı durumuna düşmüşlerdir. Buğdayda, pancarda, pamukta, tütünde ve bütün ürünlerde fiyatın ve ekim politikasının belirlenmesi şunu açıkça göstermektedir. Uluslararası tekeller, ülke tarımını bütünüyle çökertmeye yönelmişlerdir. IMF ve DB bu çökertme işini emperyalist ülkeler adına planlayan ve dayatan kurumlar olarak başroldedir. Yoksul topraksız köylüler ve küçük üreticiler saldırı politikalarından en

elverişli ülkelere bile soya yağı satmaya muvaffak olan Amerika'nın pazarlama örgütünün çok mükemmel çalıştığı dikkati çekmektedir. Çünkü Türkiye gibi Dünya'nın en nefis ve en lezzetli yağı olarak tanımlanan zeytinyağı üreticisi bir ülkeye soya ve pamuk yağı gibi hiç de makbul olmayan yağları satabilmek demek, tereciye tere satmayı başarmak demektir.

Oysaki Türk halkı çok ekmek yediği için ve ekmekte bulunan nişasta insan uzviyetinde yağa dönüşebildiğinden biz yağa muhtaç değiliz. Kendi ürettiğimiz yağ miktar ve kalite bakımından ihtiyacamızı karşılayacak seviyede bulunmakta ve üretilen miktarın daha da artırılması mümkün görülmektedir. Böyle olmasına rağmen, besleyici değer bakımından bir özelliği olmayan ve gerçekte muhtaç olmadığımız üretim artığı yağları **Türkiye'ye satmakta kararlı olan Amerikalılar yönetici kadroların bilgisizliğinden yararlanarak, soya yağı, pamuk yağı ve don yağı gibi değersiz yağları Türkiye'ye satmaya ve bu yoldan sağladıkları para ile Türkiye'deki misyonlarının masraflarını dolar ödemeden karşılamaya muvaffak olmuşlardır.**

Sömürgeciler, daha önce de belirtildiği gibi sömürdükleri toplumlarm tahıl ve nişasta gibi şişirici boş kalori kaynakları ile beslenmelerini soğuk savaş stratejisi bakımından da arzu etmektedirler. Çünkü bu çeşit yiyeceklerle beslenen ülkeler bir türlü kendilerini toplayamamakta ve hastalıklardan yakasını kurtarıp, yurt ve Dünya sorunlarına eğilememektedirler.

Çok miktarda tahıl tüketerek, beslenmesini boş kalori kaynaklarına dayamış olan bir Türkiye'nin bir de bol miktarda margarin tüketmesinde bu toplumun silâh atılmadan yok edilebilmesi için, emperyalistlerin küçümseyemeyecekleri çıkarlar vardır.

Nitekim Türkiye soya yağı ithaline başlayıp, bunların hidrojenlenmesi ile elde edilen margarinler halka bol miktarda yedirilmeye başlanıldıktan sonra kalb hastalıkarından ölüm vakalarında da bir artışı görülmüştür. Yetişkinleri kalb hastalıklarından ve yetişecekleri de daha Dünyaya gelmeden doğum kontrol hapları ile öldürerek, bir ülkeyi belirli bir süre içinde sahipsiz bırakmak ve daha sonra da buraya elini kolunu sallayarak bir kurtarıcı gibi girerek kaynaklarına el koymak yeni sömürgecilerin yalnız Türkiye'de değil daha birçok geri kalmış ülkede uygulamakta oldukları korkunç bir projedir. Bundan dolayı Türkiye'yi bir yağ pazarı haline getirmek sömürgecilerin yalnız yakın çıkarları bakımından değil, uzak çıkarları bakımından da amaçlarına uygun düşmekteydi. Türkiye'de yağ üzerinde oynanan oyunlar artık Türk aydınlarının meçhulü değildir.

> **Gizli eller, zeytinciliğimizi mahvetmek için son günlerde, hepimizin iyi bildiği korkunç bir oyunu sahneye koymuş bulunuyorlar. Zeytinyağlarımıza, makine yağı karıştırılmış ve bu suretle iç pazar ve dış pazarda Türk zeytinyağlarına karşı bir tiksinti uyandırılmıştır.**

Kilis'den başlayarak zeytin ağaçlarının kesilmesine müncer olacak bu gelişme yakında Türkiye'yi yağ ihtiyacını yabandan

---

fazla etkilenen kesimdir. (http://www.ozgurlukdunyasi.org/arsiv/74-sayi-219/358-nisasta-bazli-tatlandiricida-peskes)

karşılayan ve Avrupa ülkelerine de zeytinyağı satamayan bir toplum haline getirecek ve bu ortamda Birleşik Amerika hem Türkiye'ye hem de Avrupa pazarına bol bol soya yağı ile pamuk yağı satma imkânına kavuşacaktır.

Türkiye'de sermaye birikimi olmadığından, zeytin üreticisinin iç pazarda satamadığı ve yabancı ülkeye ihraç olanağı iyice sınırlanmış olan zeytin ve zeytinyağından para kazanması mümkün olamayacağı için, kısa bir süre direndikten sonra zeytin ağaçlarım kesip, onun yerine tütün ekmesi de beklenebilir. Zeytin ağacı çok güç yetiştirilen bir ağaç olduğu için üreticinin bu yola gitmesi, Türkiye için gerçek bir yıkım olacak ve Türkiye 100 yıl için yağ stoku olan ülkelerin eline bakmaya mecbur bir toplum, bir pazar haline getirilecektir.

Yapılan incelemeler aradan uzun bir süre geçmiş olmasına rağmen zeytinyağı rezaletinin suçlularının yakalanmasını ve cezalandırılmalarım sağlayamamıştır. Kamuoyu tarafından hayret ve şüphe ile izlenen bu çirkin olay, ülkemiz halkının sağlığından başka, millî ekonomiyi tehlikeye itekleyen bu kabil davranışların küçümsendiğini göstermektedir. Türkiye bir margarin pazarı haline getirildikten sonra, bilimsel verilere dayanılarak marginlere karşı açılan savaşta, zeytinyağının üstünlükleri belirtilmiş ve halkımızın büyük bir kısmı margarin yerine zeytinyağı kullanmanın daha isabetli bir davranış olacağına inandırılmıştı. Bu gelişmeyi amaçları bakımından tehlikeli bulan karşı taraf, zeytinciliğimizi kökünden yıkmak ve bu yağın hem iç ve de dış pazarda kullanılması olanağını yok etmek için korkunç bir senaryo hazırlamış ve bunu sahneye koymaktan da çekinmemiştir. **Zeytinyağlarımızın İtalyan gümrüğünde makine yağı ile karışık olduğunun tesbit edilmiş olması, şüphesiz İtalyanların da işine yaramıştır. Çünkü bu ülke de zeytinyağı üreticisi bir ülke olduğu için Türk zeytinciliğinin gelişmesini ve dış pazarlarda kendisine rakip olmasını arzu etmez.**

Birleşik Amerika'nın Türkiye'yi bir yağ pazarı olarak kullanma amacı ile İtalya'nın ülkemizin yağ üretim takatim baltalama arzusu birleşip, yurt içinde onlarla ortaklık halinde çalışmaya hazır sabotaj örgütleri hazırlandıktan sonra, Türk zeytinciliğinin temeline dinamit koymak kolay olmuş ve bunu yapanları cezalandırmak da mümkün olamamıştır. **Bugün Türkiye'de bilinen bütün yağlardan daha çok margarin tüketilmektedir. Oysa ki halkımız bundan 15 yıl önce bu yağı tanımıyordu.** Devlet Radyosu margarin reklâmları ile dolup taşmakta ve günlük gazeteler birkaç kuruş reklâm ücreti alabilmek için sağlığa zararlı olan bu yağların propagandasını yapmaktadırlar. Bugüne kadar hiç bir besin maddesinin besleyici değeri hakkında açıklama yapmamış olan Sağlık Bakanlığımız bundan birkaç yıl önce margarinler aleyhine yapılmakta olan yayınları etkisiz hale getirmek için bir tebliğ yayınlamış ve margarinlerin sağlık için zararlı olmadıklarım iddia ederken, zeytinyağını yerme lüzumu duymuştur.

Görüldüğü gibi halkımız artık karışık, hileli ve sağlık için zararlı yağlar ile beslenmeye mahkûm edilmiş durumdadır. **Yurt içinde tüketilen zeytinyağlarına karıştırılan makine yağları şüphesiz Türkiye'de üretilmemektedir.** Bu yağları Türkiye'ye ithal ederek zeytinyağlarına karıştıran gizli eller vardır. Makine yağlarının Türkiye'ye kimler tarafından sokulduğu ve zeytinyağcılara nasıl ve ne maksatla intikal ettirildiği kolayca tesbiti mümkün bir husus olmasına rağmen, onun bunun evini basıp kütüphanesini alt üst

edenler, işin bu yönü ile pek ilgilenmiyorlar. Emperyalistler ile onların Türkiye'deki ortakları bu kabil incelemelerin engellenmesini sağlamak için gerekli tedbirleri almışlardır.

Halkımız hastalanma bahasına da olsa, makine yağı ile karıştırılmış zeytinyağını, margarinle karıştırılmış tereyağını yemeye mecburdur. Bundan dolayı safra kesesi hastalıkları, kalb ve damar hastalıkları mütemadiyen artmakta ve bu yüzden ölen vatandaş sayısı yükselmektedir, insanları silâhla öldürecek yerde, yağ yedirerek öldürmek, Birleşmiş Milletler ve diğer milletlerarası teşekkülleri harekete geçirememekte ve yurdumuzdaki kontrol imkânları ile bu kabil projeleri sezinleyerek kamu oyuna açıklama ile yükümlü olan üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşları işlemediğinden, meselenin kamu oyu tarafından anlaşılması gecikmekte ve güçleşmektedir. Sömürgeciler bu yoldan hem Türk halkının parasını ve emeğini sömürmekte, hem de sağlığını temelden bozarak ülkemizi bir hasta insanlar ülkesi haline getirmektedirler. Hiç bir ateşli silâhın sağlayamayacağı bu iki yönlü etki emperyalistin belirli bir süre sonra gerçekleştirmeye çalıştığı büyük projenin amaçlarına en geniş anlamı ile yardım etmektedir. Yağ firmalarının fakir Türk halkının sırtından tahsil ederek, kendi ülkelerine aktardığı milyonlar ise bizi her gün biraz daha fakir duruma düşürürken, onların zenginliklerine zenginlik katıyor. Yalnız bu sonuç bile her şeyi para ile ölçen emperyalist için başarı sayılabilir. Bir yağ ülkesi olan, ayrıca Dünyanın en nefis ve en besleyici yağı olan zeytinyağı üreticisi bir ülkede üretim imkânlarını kökünden baltalayarak o ülke halkını sağlık için zararlı bir yağ ile beslenmeye mahkûm etmek ve bundan ayrıca para kazanmak hiç bir ateşli silâhla ulaşılamayacak bir sömürü düzeni yaratmak demektir. Bundan dolayı yeni sömürgeciler, artık top tüfek yerine ikili anlaşmalar ile sağlanan ve bilinçsiz toplumları silâhtan daha çok zarara sokan ekonomik ve tarımsal operasyonları tercih ediyorlar.

Geri kalmış ülke insanı kendini barış içinde ve mutlu bir şekilde yaşıyor farz ederken, emperyalist en azgın savaşçının ihtirası içinde onun yaşama olanağını yok etmekte ve ayrıca sömürmektedir.

(4) Hayvansal Protein Kaynakları

Yeni sömürgeciler, sömürdükleri toplumların hayvansal protein kaynakları bakımından yeterli bir düzen içinde bulunmasını daha önce de kısmen açıklanan sebeplerle arzu etmezler. **Et, süt, yumurta ve balık gibi hayvansal protein kaynakları, ihtiva ettikleri cevherler dolayısıyla, toplum sağlığını, kol ve kafa gücünü geliştiren, toplumun reaksiyoner niteliğini kamçılayan besinlerdir.** En son bilimsel araştırmalar tüketilen hayvansal protein miktarı ile zekânın gelişmesi arasında ilişkiler bulunduğunu göstermiş bulunuyor. Oysaki sömürgeci sömürdüğü toplum insanının afyonlamışçasına uyutulmasını ve millî sorunlarını göremeyecek ve çözemeyecek kadar bilinçsiz kalmasını arzu eder. Bundan dolayı bu ülkelerde, et, süt, yumurta ve balık üretimi dolaylı yollardan daima baltalanır. Halk, bol miktarda tahıl, şeker ve yağ ile başka deyimle boş kalori kaynakları ile beslenmeye ve yetinmeye mecbur edilir. Nitekim Türkiye'mizde son 15 yıl içinde hayvancılığımızı baltalamak ve balıkçılığımızın gelişmesini engellemek için bazı etkili çalışmalar yapılmıştır. **Hint halkını sığırların mukaddes yaratıklar**

olduğuna inandırarak, pirinçle beslenmeye mahkûm edenlerin, Türkiye ve diğer geri ülkelerde benzer çalışmalara girmelerini doğal karşılamak gerekir. Çünkü İngilizler Hintlileri kandırıp sığırın mukaddes bir hayvan olduğuna inandırmakla 500 milyonluk bir toplumu yıllarca sömürmeye muvaffak olmuşlardı. Şu sırada da Amerikalılar Türk halkını uyuşturmak ve uyanmasını geciktirmek için başka usullerle yurdumuzda hayvancılığın gelişmesini ve halkın daha çok et yemesini engelliyorlar. **(Etlerin içine domuz katma hilelerinin ardındaki sır.)**

> **İnsanın kol ve kafa gücünün gelişmesine ve hastalıklara karşı direnç kazanmasına en çok yardımcı olan et ve diğer hayvansal protein kaynakları sömüren ülkeler halkının en çok tükettikleri temel besin maddeleridir. Bu sayede sağlıkları mükemmel, kol ve kafa gücü bakımından yeterli fertlerden ibaret bir toplum olarak, sömürgecinin sömürülen toplumlar üzerindeki baskısı daha da artmaktadır. Buna karşılık hayvancılığı ve balıkçılığı devamlı olarak baltalanan geri ülke insanı çeşitli sebeplerle et yiyemez. Beslenme bakımından tahıla dayalı olan bu toplumlarda kol ve kafa gücü yetersiz ve hastalıklar yaygındır. Bu hale gelmiş olan toplumu sömürmek ve kaynaklarına el atmak sömürgeciler için kolay bir iştir.**

Yakın geçmişte, Türkiye'de cereyan etmiş bazı olaylar bu açıdan eleştirilecek olursa, halkımızın tüketmekte olduğu, et, süt ve balık miktarlarının belirli bir seviyeyi aşamaması için sömürgeciler tarafından sahneye konan bazı oyunları daha derli toplu bir şekilde anlamak kabil olacaktır:

— **Bir aralık İstanbul ve diğer büyük şehirlerimiz çevresinde, pazarı bulunduğu için sütçülük yapmak isteyen vatandaş sayısı hayli artmıştı. Bunlardan bazıları yabancı ülkelerden cins süt inekleri ithal etmişler ve işletmelerine tıpkı ileri toplumların işletmeleri gibi bir veçhe kazandırmak istemişlerdir. Ancak yem fiyatlarının pahalı olması dolayısıyla süt, kilosu bir liraya mal edilebiliyor ve kalabalık merkezlerde aracının çıkarlarını da koruyabilecek bir fiyatla satılabiliyordu.**
  Tam bu sırada dostlarımız, her işi kâr açısından değerlendiren ve kendi anlayışına göre tedbirli bir tüccar gibi çalışmakta olan <u>Et ve Balık Kurumu aracılığı ile Türkiye'ye yavan süttozu ihraç etmişler ve bu süttozları ucuz fiyatla pazara arzedilmiştir.</u> Yavan süttozundan peynir, yoğurt ve diğer süt mamullerini imal edebilen imalâtçılar bu sütü 30 kuruşa mal edebildikleri için yerli süte sırt çevirmişler ve bundan dolayı kâr ümit ederken, zarar eden süt üreticileri cins ineklerini keserek, etini değerlendirmişlerdir.

— **Et hayvancılığı gelişmeye başlayınca dostlarımız donmuş sığır ve koyun eti yollamak suretiyle mahallî üreticileri dolaylı olarak baltalamışlardır.**

— **Tavukçuluk gelişmeye başlayınca da Birleşik Amerika'dan dondurulmuş tavuk ve hindi etleri yollanmak suretiyle tavukçuluk çalışmalarının yere**

serildiği hatırlardadır.

— **Peynir, tereyağ ve benzeri yiyecek yardımları da üreticiler üzerinde benzer etkiler yapmıştır.**

Türkiye'de bir insana bir yılda 268 kilo tahıl düştüğü ve bunun tamamı tüketildiği halde, Sonora 64 ve benzeri tahılları Türkiye'ye sokarak bu tüketimi daha da artırmak için çaba sarfeden AID çevreleri hayvancılık ve balıkçılığın geliştirilmesi için hemen hiç bir yardım yapmamakta ve yapmış olsalar bile bu yardımlar boş kalori kaynaklarını geliştirme maksadı ile yapılan yardımlarla kıyaslandığı zaman devede kulak kalmaktadır.

Bol miktarda et ve sütle beslendiği çağlarda bugünkü uygar Avrupa'nın göbeğinde at oynatmış bir toplumun, tahılla beslenerek uyuşturulmasının amaçlan bakımından daha yararlı olacağını iyi bilen sömürgeciler, hayvansal protein tüketiminin kısıtlanması için çeşitli oyunlar oynamakta ve oynadıkları oyunun anlaşılmaması için de elden geleni yapmaktadırlar. Bu gerçekler tekrar tekrar söylenmiş ve yazılmış olmasına rağmen bizi yönetenler son çare olarak at ve eşeklerin de kasaplık hayvan olarak kullanılmasını görmüşler ve bu eti halka tavsiye etmişlerdir. Daha sonra kamuoyunda uyanan tepkiyi dikkate alarak tekliflerinden vazgeçmiş gibi görünenlerin balıkçılığı geliştirerek halkın tükettiği hayvansal protein miktarını artırmak hiç akıllarına gelmemektedir. **Türkiye'de bir insan, bir yılda 2.5 kilo balık tüketirken, bu miktarın Portekiz'de 41 kilo ve denizi olmayan İsviçre ve Avusturya gibi ülkelerde bile 10 kilo civarında olduğunu görüyoruz. Et ve Balık Kurumu gibi yurt hayvancılığı ile balıkçılığını geliştirme amacı ile kurulmuş bir kurum 12 -13 yıldır hizmete girmiş olmasına rağmen, Türkiye'nin hayvancılık ve balıkçılık kesimlerinde hiç bir gelişme sağlanamamış-tır.**

Kurum bildiğimiz bileli fakir halkın elindeki hayvanı satın alıp ona para ödemekte, halk da bu parayla dallı basma ve transistorlu radyo satın almaktadır. Mübayaa ettiği eti, Ankara, İstanbul ve İzmir'de yaşayan mutlu azınlığa aktarmaktan başka hiç bir hizmet yapmamış olan Et ve Balık Kurumu, balıkçılık ile ilgilenmemiş ve satın aldığı balık avlama gemileri de Istinye koyunda çürümeye terkedilmiştir.

Ayni kurum **Birleşik Amerika'dan daha önce bir boş kalori kaynağı olarak nitelenen pamuk, soya ve don yağlarının ithalâtçılığını ve komisyonculuğunu yapmakta kuruluşuna aykırı olmasına rağmen hiç bir sakınca görmemiş ve bu davranışı ile bilerek veya bilmeyerek sömürgecinin amaçlarına hizmet etmiştir.**

Bugün Türkiye'de yaşayan çoğunluk, işçiler ve köylüler ile fakir aileler bazen ayda bir defa bile et yiyememektedirler. Yumurta ile tavuk eti çok insanın satın alamayacağı bir fiyatla satılmakta ve balık yemek bir lüks telâkki edilmektedir. Böyle olmasına rağmen zaman zaman avlanan balığın bir miktarının fiyatları pahalı tutma amacı ile yeniden denize döküldüğü duyulur. Buna karşı hiç bir tedbir alınmaz. Her yıl bahar aylarında yüz binlerce kuzu boğazlanır ve mutlu azınlık bu yumuşak eti yemekle gününü gün eder. Oysaki meralarımızda bu kuzuları besleyip her birinin on kilo daha ağırlık kazanmasını sağlayacak ot ve yem vardır.

Bize dost olduklarını ve ülkemize iyi niyetle geldiklerini söyleyenler yöneticilere bunlara karşı tedbirler alınmasını

hatırlatacak yerde, kendilerinden ithal edilecek gübre ve tarım ilâçları ile geliştirilecek tahıl çeşitleri tavsiye etmekte ve bunun takipçisi olmaktadırlar. Her kış Doğu Anadolu köylerinde çeşit hastalıklardan vakitsiz ölen binlerce yavru, aslında kötü beslenmenin ve etsiz yaşamanın kurbanıdırlar. Çünkü bunlar gelişmeleri ve hastalıklara karşı direnmeleri için çok lüzumlu olan hayvansal protein kaynaklarını bulamamakta ve yalnız tahılla yetinmeye mecbur bırakılmış bulunmaktadırlar. Halkın entellektüel güç bakımından yetersiz ve hastalıklara karşı direncini yitirmiş bir ortamda yaşaması sömürgecinin hoşuna gider. Çünkü Türkiye’de hastalık çoğaldıkça ilâç sarfiyatı artacak ve sömürgeci bu yoldan da para kazanarak toplumu bir de bu yönü ile hasta yatağında sömürecektir.

Güç Kaynağı Olarak Besindeki Hileler

Sömürdükleri ülke insanını güçten düşürmek ve «entellektüel yapısı ile yetersiz ve hasta kişiler haline getirmek için önceki kısımlarda açıklanan kalıplara göre düzenlenen beslenme koşulları, sömürgeci ülkede değişik ilkelere göre ayarlanmaktadır. Sömürgeci, geri ülke insanına, tahıl, şeker ve yağ gibi boş kalori kaynaklarını yedirip, et süt, yumurta ve balık üretimini dolaylı yoldan baltalarken, kendi ülkesinde bunun temamen aksini yapmaya çalışır.

Sömürgeciler kendi insanlarına bol hayvansal protein sağlar ve böyle bir ortamda tüketilen tahıl miktarım da azaltabildikleri kadar azaltırlar. **Birleşik Amerika’nın tarım politikası kısaca gözden geçirilecek olursa bu gerçek daha rahat bir şekilde görüle- bilmektedir.** Durumu daha iyi kavramak için birkaç temel ürün üzerinde durmak ve bazı örnekler vermek yeterli olacaktır.

1. — Soya Fasulyesi:

Vatanı Mançurya olan Soya Fasulyesi XX nci asrın başına kadar Amerikalıların tanımadıkları bir toprak ürünüydü. Terkibinde % 40-45 kadar üstün değerli protein ile % 18 nisbetinde yağ bulunduğu anlaşıldıktan sonra bu fasulye büyük önem kazanmış ve 1964 yılında yalnız Birleşik Amerika’da üretilen soya miktarı 18 milyon tona ulaşmıştır. Bu ülkede üretilen soya fasulyesi bütün Dünya’da üretilen soya fasulyesi miktarının yarısından da fazladır.

Amerikalılar soya fasulyesinin yağını sızdırdıktan sonra ele geçen proteinden çok zengin küspeyi çoğunlukla hayvan yemi olarak kullanır, et süt ve yumurtaya tahvil ederek değerlendirirler. Bu sayede Amerikalı vatandaş yılda 90 kiloyu aşkın miktarda et ve her gün bir kilo süt ile bir yumurta tüketebilmektedir.

> **Soya fasulyesinden sızdırılan yağ ise bir boş kalori kaynağı olduğu için yeni sömürgeciliğin dolambaçlı oyunlarına akıl erdiremeyen geri kalmış ülkelere satılır ve orada kurulan margarin fabrikalarında hidrojenlenerek halka yedirilir.**

Amerika bu yağları geri ülkeye önce parasız ve daha sonra mahalli para karşılığı vermekte ve ülkenin yağ üretim olanağını, fiyat politikası ile tamamen yere serdikten sonra, onları açlıkla tehdit ederek dolar istemektedir. **Bu oyun Türkiye’de de sahneye konmuştur. Bize Türk Lirası karşılığı soya yağı satarak mahalli üretimi baltalayıp, halkı margarin yemeye alıştırdıktan sonra dostlarımızın**

soya için dolar istediklerini ve Türkiye'nin zeytinyağı ihracını kısıtladıklarını okuyucularımız hatırlayacaklardır. Bunda başarı sağlanamayınca daha çirkin oyunlara girişilmiş ve Türk zeytinyağlarına makine yağı karıştırılarak zeytinciliğimiz bu yoldan tahrip edilmeye çalışılmıştır. Hindistan, Pakistan ve Güney Amerika ülkelerinin pek çoğu benzer operasyonlarla Birleşik Amerika'nın üretim artığı soya yağlarının alıcısı ve pazarı haline getirilmiş bulunuyor.

Böyle olmasına rağmen soya yağı için çok cömert davranan Amerika, soya tanesi ve soya proteini için kıskanç davranmakta ve geri ülkelerde soya tarımının gelişmesini arzu etmemektedir. Bunun iki sebebi vardır. Geri ülkeler soya yetiştirdikleri takdirde bu yoldan bol protein sağlayacak ve bu proteini ya doğrudan doğruya, yahutta hayvandan geçirerek et, süt ve yumurta halinde tüketmeye başladıkları takdirde güç kazanıp direnmeye başlayabileceklerdir. Başkaca soya yağı pazarı olarak kullanılan bu ülkelerin, kendi yağları ile kavrulabilir hale gelmelerinde geniş stokları olan Birleşik Amerika için satış olanağı bakımından tehlike vardır. **Aslında Türkiye'de çok elverişli koşullar altında yetiştirilebilen soya fasulyesi Ordu ilinde bir fabrika kurulup, işlenmeye başlanıldıktan sonra Amerika'nın Ankara'da kurduğu Amerikan Soya Birliği temsilciliğinde bir telaş başlamış ve bu fabrikayı işlemez hale getirmek için ne gerekiyorsa o yapılmıştır.**

Ordu çevresinde yılda 5000 ton kadar soya üretilirken bu miktar son günlerde 2000 tona kadar düşmüş bulunuyor. Yıllık kapasitesi 12.000 ton olan soya fabrikası işleyecek fasulye bulamadığı için çürük fındık ve çay tohumlarını işlemeye çalışmakta, bundan dolayı zarar etmektedir.

Muhtaç olduğu nitrogeni havadan sağlayabilen soya bitkisi, bir de fazla nitrogenli gübre ile gübrelenmiş toprağa ekilecek olursa yanar. Bunu iyi bilen sömürgeciler, bizim makamlarımız ile halkın bilgisizliğinden yararlanarak soya üretim bölgelerine fındık için bol nitrogenli gübre dağıtmışlar ve fındık tarlaları arasına ekilen soya bundan zarar görmüştür. Fındık mahsulünün artırılmış olması da Amerika tek alıcı olduğu için fiyat oyunları düzenlenerek bu ülkenin çıkarına uydurulmuştur.

Türkiye'nin soya üretimine yönelmesi Amerikalının işine elvermez. Onun çıkarı yılda insan başına 268 kilo tahıl tüketen bu ülkeye daha çok tahıl ve daha çok yağ yedirmektedir. Kendi ülkesinde ise bunun tam aksine bir politika izler.

2. — Et ve Süt

Türkiye'de bilhassa köylüklerde yaşayanlar ayda bir defa et yiyemezken, Amerikalının her yemeğinde bol miktarda et bulunur. Sütü su gibi içebilir. Üretim fazlası tahıllarla, soya benzeri protein kaynaklarının yem olarak kullanılması suretiyle gerçekleştirilen bu beslenme ortamı bu ülkede sağlığın tatminkâr, fizik ve entellektüel gücün yeterli seviyede oluşunun temel sebeplerinden biridir. Amerikalı bir insana bir yılda 646 kilo tahıl isabet ettiği halde, bunun yalnız 67 kilosunu kendi yemekte ve geri kalan miktarı hayvana yem olarak verdiği için bol miktarda et ve süt üretebilmektedir. Biz de ise üretilen tahılın tümü yendikten sonra yetişmediği için başka

ülkelerden tahıl ithali gerekiyor. Durum böyle olunca hayvanlar da insanlar gibi aç kalmakta ve et verimi ile süt verimi son derece düşmektedir. Türkiye'de bir inekten bir yılda 400 kilo kadar süt alabiliyoruz. Birleşik Amerika'da bu miktar 3500 kiloyu aşmaktadır. Biz bir sığırdan ortalama 80 kilo et alabilirken, Birleşik Amerika'da bu miktar 400 kiloya yaklaşmış bulunuyor. Benzer farkları yumurta ve balık gibi hayvansal protein kaynaklarında da görmek kabildir. Bilgisizlik, ilgisizlik ve yabancıların dolaylı baskıları Türk toplumunu etsiz, sütsüz ve balıksız bir hayat yaşamaya mahkûm etmiş bulunuyor.

Biz bu ortam içinde günden güne zayıf düşerken, bizi sömürenler bütün yönleri ile güçlenmekte ve aramızdaki fark günden güne büyümektedir. Çünkü sömürgeci ülkelerde insan başına düşen et, süt, yumurta ve balık miktarı her yıl biraz daha artarken, istatistikler bizdeki tüketimin devamlı olarak azaldığını gösteriyor. Bu son durum Birleşik Amerika ile diğer sömürgeci ülkelerin sömürme güçlerinin zamanla arttığını ve bizim ise sömürülmeye daha elverişli bir duruma girdiğimizi göstermektedir.

3. — Balık

Et, süt, yumurta gibi hayvansal yiyecekleri üretmek için hayvanı yemlemek, üretmek ve sağlığını korumak gerekmektedir. Bu bir para sarfını gerektirir. Balık ise denizlerde kendiliğinden üremekte, yemlenmekte ve bu yönü ile hiç para sarfını gerektirmeden avlanabilmektedir. **Balıkta maliyeti etkileyen tek harcama avlama masraflarından ibaret kalır. Ucuza mal edilmesine rağmen et kadar değerli ve bazen ondan da daha besleyici olan balık bundan dolayı hayvansal proteinin değerini tanıyan toplumlarda çok tüketilen bir besin haline gelmiş bulunuyor.** Amerika çok balık avlayan ve çok et tüketen bir ülke olmasına rağmen, bununla da yetinmeyip başka ülkelerden balık ithal etmekte ve halkına daha çok hayvansal protein sağlamak için gayret sarf etmektedir. Denizlerden avlanan balıkla yetinmeyen Amerikalılar, çiftliklerde suni göllerde balık üretmekte ve bu balıkları suni gübre ile yemlemektedirler. Kuzey Avrupa ülkelerinde balık en önemli hayvansal protein kaynağı olarak kullanılır. Bizde ise üç tarafımız denizlerle çevrili olmasına rağmen insan basma tüketilen yıllık balık miktarı 2.5 kilo civarındadır. **Balık üretimini artırmak kimsenin aklına gelmediği için Sağlık Bakanımız geçenlerde halka at ve eşek eti yemelerini tavsiye etmişti. Bu son açıklama balık bakımından bizim ve bizi sömürenlerin durumunu gayet açık bir şekilde göstermektedir.**

İşte böyle bir ortamda sömürülmeye gayet elverişli bir hale getirilmiş olan Türkiye ile onu sömürmekte olan toplumlar arasında beslenme, dolayısıyla biyolojik gelişme olanağı bakımından önemli farklar belirmektedir. Sömürgeciler bu farkı daha belirli bir hale getirebilmek için Türkiye'nin imkânlarını kıyasıya baltalamaya ve kendi imkânlarını da geliştirmeye gayret ediyorlar. Olaylar bir süre bu düzeyde tutulabildiği takdirde, Türk halkının önemli bir kısmı silâh kullanılmadan temizlenecek ve ülkeye sahip çıkacak insan sayısı azalmış olacaktır. Tahıl ve diğer boş kalori kaynaklan ile beslenmekten entellektüel yönleri ile son derece verimsiz hale gelecek olan azınlığı ise menfaat sağlayarak veya kuvvet gösterileri

ile sindirmek ve Türkiye'nin bütün kaynaklarım rahatça kullanmak mümkün olabilir. Daha bugünden Türkiye'de yaşayanların % 2.5 kadarı veremlidir. Doğan 1000 çocuktan 165'i ilk yıl ölmekte ve 12 yaşına kadar ölen çocuk sayısı doğanların yarısına yaklaşmaktadır.

Yurda kontrolsuz sokulan yiyecek maddeleri ile tarım ilâçları, beslenme yetersizliği ve kronik zehirlenmeden hastalanıp ölen vatandaş sayısını her yıl biraz daha yükseltiyor.

Kol gücü ile entellektüel güç bariz bir şekilde azalmakta ve üretim, miktar ve kalite bakımından düşmektedir. Çok ilkel bir hayat yaşamamıza rağmen ihtiyaçlarımızı karşılamak için yabancı ülkelere borçlanmak ve bu borçların faizlerini ödemek için yeniden borçlanmak durumuna girmiş bulunuyoruz.

Hasta insanlar ülkesi haline gelmiş olan Türkiye sömürgeci toplumların ilaç firmaları için bir tatlı kâr ülkesi haline gelmiştir. Kendi derdine düşmüş ve hastalıklarından başka bir şey düşünemez hale gelmiş olan insanlar ile, günlük nafakasını çıkarmak için 24 saat düşünmek zorunda bulunan vatandaş çoğunluğu, yurt sorunları ile meşgul olup, emperyaliste karşı cephe alacak durumda değildir. Bütün gücünü toplayıp emperyaliste karşı koymaya çalışanları, düşünemez hale gelmiş olan, cahil çoğunluğa bir hain gibi gösterip onu etkisiz hale getirmeye çalışan emperyalistler ile onların Türkiye'deki ortakları bu ortamda belirli bir başarı sağlayarak amaçlarına yaklaşıyorlar. Beslenme alanında yürütülen bilinçli biyolojik uygulamalar maalesef diğer uygulamalar için elverişli bir ortam yaratmış bulunuyor. Tabii sömürgeciler bununla yetinmemekte ve besin üzerinden gücü yitirilen vatandaşlarımız ve toplum üzerinde diğer sosyal ve biyolojik projeleri de uygulamaktadırlar. Bunlardan bazıları bundan sonraki bölümlerde açıklanmıştır.

SAVAŞ VE ÜRETİM GÜCÜNÜN UZAKTAN KONTROLÜ

Savaşın ve üretimin sürdürülmesi için bilindiği gibi dört temel unsura ihtiyaç vardır. Bunlar elde bulundurulur ve yeterli bir şekilde kullanılacak olursa o zaman hem silâhla yürütülen klasik savaş ve hem de çağımızın savaşı olarak niteleyebileceğimiz soğuk harpte, başarı sağlamak ve güçlü bir toplum olarak varlığı ve kaynakları koruyabilmek mümkün olmaktadır. Bu temel unsurları öncelik sırasına göre şöylece açıklayabiliriz.

(1) — İnsan (Savaşta asker, üretimde işçi)

(2) — Para yahut sermaye

(3) — Ham madde

(4) —Makine yahut savaş araçları

Bir toplum, insanlarının sağlığı, fizik ve entellektüel seviyeleri ile eğitim olanağı bakımından yetersiz, para bakımından fakir, ham madde kaynaklarından mahrum, makine veya savaş aracını imal ve kullanma bakımından sınırlı bir ortamda ise, bu toplumun hem bilinen usullerle savaş alanlarında ve hem de ekonomik savaşın karışık metodlarını uygulamak suretiyle ekonomik sahada mağlûp, hattâ yok edilmesi zor bir iş değildir. Bütün bunlar arasında insan en önemli savaş ve üretim unsuru olarak nitelenmektedir. Çünkü maddi gücünden başka, inançlarım ve manevi değerlerini de ortaya koyarak

savaşan veya üreten insan bazen diğer unsurların yetersiz olduğu bir ortamda da başarı sağlayabilmektedir. Buna bir örnek olarak Türk toplumunun zengin, iyi silahlanmış ve güçlü toplumlara karşı vermiş olduğu Kurtuluş Savaşını gösterebiliriz. İnsan çalışınca savaşta olduğu gibi, ekonomik çatışmada da başarıya ulaşabilmektedir. Japonlar çalışkan bir millet olarak bunun örneklerini vermiş bulunuyorlar. Sermaye, ham madde ve makine savaşın kazanılmasında, ekonominin güçlendirilmesinde şüphesiz önemli roller oynarlar. Fakat emperyalistler sömürdükleri ülkelerde kredi oyunları ile sermaye meselelerini çözümlemekte bazı çıkar guruplarına tavizler vermek suretiyle ham madde kaynaklarını ele geçirebilmektedirler. Kurmuş oldukları dev endüstriler ve teknolojik inkişaf sömürgecilere makine üstünlüğünü zaten sağlamıştır. Bundan dolayı onların en çok üzerinde durdukları hem yalın savaş ve hem de ekonomik savaş bakımından önemli olan insan unsurudur.

Emperyalistlerin insan üzerinde önemle durmalarını gerektiren daha başka sebepler de vardır. Genel olarak sömüren ülkelerde insanların üretimde tükettikleri güç miktarı, makine gücüne nazaran çok azdır. Buna karşılık sömürülen geri ülkelerde insangücü ve kolgücü, makine gücünden çok daha fazla kullanılır.

Bu ülkelerin savaş kabiliyetini ve üretim olanağını kontrol altına alabilmek için inşam kontrol altında bulundurmak ekseriya yeterli olur.

Kanada ve Fransa gibi sömürgeci ülkelerde endüstri üretimini daha çok makine gücü etkilemektedir. Bundan dolayı bu ülkeler, savaş ve üretim olanaklarını üstün bir düzeyde tutabilmek için daha çok makine gücünün kaynağı olan petrol ve diğer yakıtlarla ilgilenme durumundadırlar. Çok az insangücü kullanmalarına rağmen çalışanların yakıtı olarak kabul edebileceğimiz besin ve beslenme sorununu en iyi şekilde çözümlemiş olan sömürgeci ülkelerde petrol meselesi en önemli sorun haline gelmiştir.

Buna karşılık üretimde kullanılan tüm gücün % 64.7’sinin beşeri kaynaklardan sağlandığı Bulgaristan, % 68.8’inin kol gücüne dayalı olduğu bilinen Hindistan ile Kızıl Çin, her şeyden çok insan gücünün kaynağını teşkil eden besin ve beslenme sorunlarına eğilme durumundadırlar. Çünkü bu ülkelerde insanlar miktar ve kalite bakımından yetersiz beslenecek yahut aç kalacak olurlarsa, Kanada ile Fransa’nın makinelerine yakıt sağlayamadığı zaman ortaya çıkması beklenen problemler zuhur edecek ve hem üretim hem de savaş kabiliyeti ehemmiyetli bir nisbete göre düşecektir.

İşte bundan dolayıdır ki, emperyalistler kendi aralarındaki savaşı sürdürme bakımından petrol kaynaklarını ve geri kalmış ülkelerin üretim ve savaşma gücünü de uzaktan kontrol için besin kaynaklarını ele geçirmek isterler. Petrol üretim bölgelerinde, ileri ülkelerin birbiri ile giriştikleri mücadele kamuoyunun malumudur. Türkiye de bu ülkelerden biri olduğu için, bir süre önce memleketimiz de petrol savaşma ve çeşitli oyunlara sahne olmuş ve bu münasebetle halk pek çok şey öğrenmiştir.

ASLINDA BİZ TÜRKLER İÇİN BESİN MESELESİ PETROL MESELESİNDEN ÇOK DAHA ÖNEMLİDİR. Elimizde güvenilir rakamlar olmamasına rağmen üretimin daha çok insan gücüne ve hayvan gücüne dayalı olarak yapıldığım iyi bildiğimiz Türkiye’de koşullar Bulgaristan, Hindistan veya Çin gibi olabilir. Millî endüstrimiz henüz emperyalistlerin

çıkarına hizmet eden bir montaj ve tüketim endüstrisi şeklinde gelişmekte olduğundan, makine çoğunlukla yabancı ülkelerden ithal edilip, yedek parça sıkıntısı çekildiğinden, Türkiye'de makine gücünün, kolgücüne nazaran daha çok kullanıldığını iddia edemeyiz. Türk işçisi çok zaman eli ve kolu ile çalışarak üretim yapar ve bu üretimi yapabilmek için muhtaç olduğu enerjiyi de besinlerden sağlar. Aslında güneşten Dünyamıza akan enerjinin bitki yaprağında cereyan eden özümleme (fotosentez) olayı ile tesbiti sonu, gıda maddelerinde biriken bu enerji insan uzviyetinde, insan gücüne çevrilmekte ve şekil değiştirmektedir. Bu yönü ile insan ile makine arasında temel prensipler bakımından önemli farklar yok gibidir. Yalın savaş, insan ve makine gücü ile yürütülmekte, üretimde de bu iki güç kaynağı maliyeti ve prodüktiviteyi etkileyen önemli roller oynamaktadır. Bundan dolayı hem savaşta ve hem de ekonomik savaşta üstünlüğü sağlamak ve başarıyı elde tutabilmek için bu iki güç kaynağına hâkim olmak yetecektir.

Nitekim emperyalistler bunu başarmış bulunuyorlar. Bize tahıl ve yağ gibi üretim artıklarını ucuza satarak, yurt içi üretimi baltalamak ve kendi yağımızla kavrulma olanağım ortadan kaldırmak isteyen Birleşik Amerika bu amacı gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

Petrollerimize el koyarak, bunları kontrol altına alması da hem mekanize olmuş diğer sömürgeci ülkeler ve hem de Türkiye'nin endüstrileşip bağımsızlığını kazanması ihtimaline karşı mücadele halindedir. **Bir taraftan uzmanları ile Tarım Bakanlığına ve Enerji, Tabiî Kaynaklar Bakanlığına sızarak, tarım ve enerji üretim politikamıza çıkarlarına uyarlı bir kalıp vermeye çalışması da bu nedene bağlıdır. Türkiye'deki bazı olaylar ve uygulamalar bu açıdan değerlendirilecek olursa mesele daha iyi anlaşılabilecektir.**

Bundan birkaç yıl önce Kıbrıs üzerinde uçan jetlerimiz, bir süre sonra yakıt ikmâl imkânları olmadığı için yere inmek zorunda kalmışlardır. İlerde gireceğimiz bir yalın savaşta, tankların, taşıtların hareket halinde bulunmaları geniş çapta gene yakıt ikmalinin gereği gibi yapılmasına bağlı kalacaktır. Tıpkı bunun gibi besin maddelerini ayarlamak, kısıtlamak ve bollaştırmak suretiyle Türkiye'nin hem savaşta ve hem de üretimde başarı derecesini uzaktan ayarlamak mümkün olabilecektir. **Sömürgeciler bu korkunç usulleri yalnız Türkiye'de değil, istismar ettikleri daha pek çok geri kalmış ülkede uygulamaktadırlar. İsrail Arap savaşının sonuçları bu iki önemli etkeni göreve sokmak ve başka projelerle de desteklemek suretiyle gerçekleştirilmiştir.** İnsan ve makine gücünün kaynaklarını ellerine geçirdikten başka, sermaye ve ham madde kaynaklarına da hâkim olan emperyalistler, sömürdükleri ülkenin insanlarını, viteslerini kontrol altında bulundurdukları küçük ve gülünç makineler haline getirmiş bulunuyorlar. Üretimi ve savaş sonuçlarını etkileyen fizik güç kaynaklarını böylece uzaktan kontrol eden sömürgeciler, entellektüel güç kaynaklarını da bazı biyo-sosyal uygulamalarla hâkimiyetleri altına almış ve hattâ kendi hizmetlerine sokmuşlardır. Biyolojik, pedegojik ve sosyolojik bulguları birlikte hizmete sokarak gerçekleştirilen entellektüel sömürgecilik, başka deyimle kültür emperyalizmi, bugün Türkiye'nin kaynaklarını da insafsızca sömürmek için kullanılmakta ve uygulanmaktadır.

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ

Sömürgeciler sömürdükleri ülke insanının uyanmasını, kaynakları

ile güçlerine sahip çıkmalarım arzu etmezler. Bunun neden dolayı böyle olduğunu anlamak zor değildir. Entelektüel yönleri ile uyanmış ve değer kazanmış kişilerin azınlıkta ve cahillerin çoğunlukta olduğu bir toplumu kandırmak ve azınlıkta olan entelektüellere çıkar sağlayarak ve taviz vererek kendi insanlarından koparıp sömürgeci ile işbirliği halinde çalıştırmak mümkün olabilmektedir. Yeni sömürgecilik Dünyanın birçok ülkesinde saltanatını bu yoldan sürdürmekte ve işbirliği halinde çalıştığı kompradorlarla, masum insanları insan haysiyetine pek yakışmayan bir yaşama düzeyine itekleyerek, kaynaklarını sömürmektedir.

Bu düzenin değiştirilmeden sürdürülmesi için çoğunluğun cahil ve eğitilenin de sömürgeciden yana olması şarttır. Böyle bir düzen kurulabildiği takdirde silâh kullanmadan ve yalın savaşın çetin mücadelesini sürdürmeye lüzum kalmadan bir ülkeye dost gibi girmek ve bu ülkenin insanlarını kıyasıya sömürürken, kanını akıtmadan öldürmek, köklerini kazımak kabildir.

Eğitim kalıplandığı takdirde yokluk, açlık ve sefalet içinde yaşayan çoğunluk kendilerini mutlu ve barış içinde yaşadıkları için talihli kişiler olarak farzeder, hattâ canlarına kasdedenleri dost ve kurtarıcı olarak selamlamayı da ihmal etmezler. Bu çoğunluk afyon yerine barış ve yardım vaitleri, görülmemiş kalkınma, nurlu ufuklar masalları ile uyutulur. Entellektüeller faşist baskılarla susturulduğu için cahil çoğunluğun gerçeği görüp kendilerine gelmelerine imkân bırakılmaz. Emperyalistler bu ortamda soğuk savaşın icaplarına uyarlı olarak hazırladıkları hunharca projeleri rahat bir şekilde uygulama imkânı bulur ve bütün bunları barışı korumak için yaptıklarını savunarak çoğunluğu inandırırlar. Kendilerini engellemeye çalışan bütün aydınlar, barışı bozma suçu ile suçlandırılır ve hattâ cezalandırılırlar. Direnme güçlendiği zaman ise Vietnam'da olduğu gibi yalın savaşa geçilerek direnenler ateşli silâhlarla yok edilmeye çalışılırlar. Sömürülen ülkede yaşamanın tek şartı, sömürülmeye razı olmak ve barış içinde bulunduğuna yürekten inanmaktır.

Bu ortamda emperyalistler toplum bünyesinde en çetin savaşların bile yapamayacağı tahribatı yapar; insanları, kaynakları alabildiğine sömürürler. Bütün bunlar diğer sömürgecilik projeleri ile de desteklenmektedir.

Temel Uygulamalar :

Kültür emperyalizminin temel uygulamaları biyolojik alanda cereyan eder. İnsan zekâsının ve entellektüel gücün gelişmesine elverişli olmayan bir biyolojik ortam hazırlamak için sömürülen ülkenin insanı ana rahmine düştüğü günden itibaren bu yönü tahribe çalışılır.

Bilimsel bulgular yavrunun ana rahminde, ana kanından sağladığı besin maddeleri ile beslendiğini ve ananın beslenmesi miktar ve kalite bakımından yeterli olmazsa doğacak yavrunun fizik ve entellektüel yönü ile zayıf bir kişi olarak doğacağım göstermiş bulunmaktadır.

Bu yoldan ünlü yazar **Aldous Huxley**'in **'Yeni Dünya'** isimli kitabında uzun uzadıya tarifini yaptığı, yaşantısından memnun ve daha ana rahminde iken entellektüel gücü kısıtlanmış, sömürgeciler hesabına çalışmakta sakınca görmeyecek sürüler yetiştirmek mümkün

olabilir.

Zengin kaynakları olan ve sömürülmesi plânlanmış bir ülkenin sahipsiz topraklar haline getirilmesi, ya da bu topraklar üzerinde yaşayan insanların kendi dertleri ile uğraşmaktan toplumsal sorunlarla ilgilenemeyecekleri bir ortamın yaratılması gayretleri yeni kuşaklar ana rahminde iken başlattırılır. **Nitekim çoğunluğu tahıldan ibaret ve biyolojik değeri yüksek hayvansal proteinden yoksun gıdalarla beslenen annelerden ekseriya bu isteğe uyarlı yavrular doğmaktadır.** Sömürgeciler bu yavrulara Dünyaya geldikten sonra da anaları gibi beslenecekleri bir düzen hazırlarlar. **Halk bol tahılla beslenmeye ya alıştırılır yahut ta mecbur edilir.** Hayvancılık ile balıkçılık dolaylı yollardan baltalanır. Rahim dışı gelişme çağının başında ve bilhassa sütten kesildikten sonra, hayvan sütleri, yumurta ve diğer hayvansal protein kaynaklarını bol bol kullanması gereken yavrular pirinç, nişasta ve terkip itibariyle bunlara benzeyen boş kalori kaynakları ile beslenmeye mecbur bırakılırlar. İşte bu ortam çocuğun fizik kişiliği gibi, entellektüel kişiliğinin de gelişmesine elverişili değildir ve böyle bir ortamda okul öncesini tamamlamış olan çocuk, ilkokul sıralarına geldiği zaman da, ondan yeterli şekilde yararlanmak mümkün olmaz. Bu çocuklar arasında geri zekâlı tiplere daha çok rastlanır.

Zeki olanların birçoğu fizik yapılarının yetersizliği dolayısıyla eğitimin gerektirdiği canlılığı gösteremez ve sağlık gerekçeleri ile ayıklanırlar.

Biyolojik ortamı bozarak eğitimi güçleştirme veya verimsiz hale getirme operasyonlarına geri kalmış ülkelerde çeşitli projeler halinde rastlıyoruz. Bu çalışmaların sonuçları gerçekten sömürgeci için yararlı ve sömürülen toplum için ise çok zararlı olmaktadır.

Güney Amerika’nın sömürülen topluluklarında, Afrika ve Orta Doğu’da, Uzak Doğu memleketlerinde sömürgecilerin yeni kuşakların yakasına daha ana rahmine düşmeden yapıştıklarını ve bunları eğitim olanağından bazı biyolojik ve sosyal uygulamalarla ölecekleri güne kadar uzak tutmaya çalıştıklarını görüyoruz.

Doğum kontrol hapları ile gebeliği önleyici araç ve gereçler, sömürülen ülkede yeni kuşaklara musallat edilen ilk biyolojik silâhtır.

Bu meseleyi daha iyi anlayabilmek için değişik çağlardaki uygulamaların sırasıyla tanıtılması daha uygun olacaktır.

(1) — **Sömürgeci doğanın bir tepkisi olarak ortaya çıkan hızlı artıştan korkmaktadır. Geri ülkedeki nüfus artışı zaman içinde sömürgecinin <u>baş edemeyeceği bir insan kalabalığı</u> ile mücadeleyi gerektireceğinden, emperyalistler nüfus artışını önlemek için, düzenledikleri bir sıra yalanla geri ülke yöneticilerini kandırır ve onlara artış yavaşlarsa ekonomik kalkınmalarını daha kolay tamamlayacaklarını telkin ederler.** Bunu sağlayabildikleri takdirde geri ülkeye gebeliği önlemek için lüzumlu araç ve gereçlerin tümünü parasız verir ve bazı çıkar guruplarını da yemlemeye başlarlar. Uygulamayı makul ve bilimsel göstermek için lüks otellerde seminerler düzenlenir ve bu seminerlerde kendi ilim adamları ile onlara yakınlığı ile tanınmış kişilere propaganda niteliği taşıyan konuşmalar yaptırılır. **İşçi sınıfları, fakir halk tabakaları, helezonlar ve haplarla kısırlaştırılır.**

Bu uygulamalar toplumun üretim gücü ve kolgücü varlığını törpülemekle kalmaz, entellektüel güç ile eğitim çalışmaları da aksatılmış olur.

(2) — **Doğum kontrol hapları ile kadınların rahmine yerleştirilmiş helezonlardan kurtulup, nasılsa ana rahmine düşmüş olan yavrular da ananın kötü beslenme koşulları dolayısıyle gereği gibi gelişmezler.** Çoğu rahim içi devreyi tamamlayamaz, eksik, kusurlu, hastalıklı ve hattâ ölü doğarlar.

Ekonomik nedenlerle hayatta olan yavrularını besleyemeyen anneler, bazen çocuklarını düşürmek için olmadık çarelere başvurur ve bu esnada kendi hayatlarını da kaybederler. Sömürüle, sömürüle kendi insanlarının beslenme olanağını da yitirmiş olan ülkede sağlam doğanların yaşama ve gelişme şansı kısıtlanmıştır. Afrika'da çok yaygın olan bir çocuk hastalığı Kwashiorker, proteinden yoksun yavruları kasar kavurur. Binler milyonlar bu yüzden ölürler. Ayni hastalığı başka bir isimle ve yaygın olarak Güney Amerika'da, Uzak Doğu'da Orta Doğu'da, tüm sömürülen ülkelerde görüyoruz.

Örneğin sömüren ülkelerde doğan 1000 çocuktan 25-30 kadarı ilk yılda öldükleri halde, sömürülen ülkelerde bu miktar 200'e kadar yükselmektedir. Türkiye'de ise 165 civarındadır. Memleketimizin bazı yoksun bölgelerinde hayatının ilk yılında gözünü Dünyaya kapayan çocuk sayısının 200'ü aştığını görüyoruz.

(3) — Okul öncesi çağ dediğimiz çağda çocuklar kızamık, difteri, kabakulak, ishal, tüberküloz ve iyi beslenemeyen yavrularda görülen her çeşit öldürücü hastalığın saldırısına maruz kalırlar. Bundan dolayı ilkokul çağına ulaşabilenler, doğanların yaklaşık olarak yarısıdır. **Sömürgeci bunu gizli elleri ile gayet iyi ayarlar ve görüntüyü korumak için de bazı yetersiz müdahalelerle yardım ediyor görünür.** Gerekirse bu ülkeye sağlık ekipleri yollar. Fakat bu ekipler bir sıra propaganda çalışması yapıp bazı resimler çektikten sonra ülkelerinin yolunu tutarlar. (Sahte grip aşıları- domuz gribi)

(4) — **ilkokul, orta öğrenim ve yükseköğrenim çağları aynı şekilde yokluk ve hastalıklarla doludur.** Pek çok çocuk, eğitimini sürdürmek için aç karnına okula gitmeye mecbur durumdadır, ilkokul çağındaki çocukların beyinlerini yıkamak ve onları daha küçük yaşta sömürgeciye minnettar bırakmak için, emperyalistler bazı yiyecek yardımları da plânlar ve kendi ülkelerinde kullanılmayan üretim artığı düşük vasıflı yiyeceklerle bu çocukları beslerler. Bu uygulamalar on yıldır Türkiyemiz'de de yapılmış ve son günlerde, özellikle **Ege bölgesinde yavan süttozundan zehirlenme olayları arttığı için sağlık bakanlığı tarafından durdurulmuştur.** Bu koşullar altında lise ikmal edildiğinde, sömürülen ülkenin eğitim ürünleri hem sayıca azalmış ve hem de kaliteleri ve bilimsel nitelikleri itibariyle emperyalistlerin okumuşlarından çok geride kalmış bulunurlar. (Geçen sene süt dağıtımını hatırlayın.)

Eğitim ve öğretim koşullan ne derece mükemmel olursa olsun, biyolojik yapılan itibariyle eğitime elverişli olmayan bu insanlar arasında koşullara direnip sivrilen ve her nasılsa üstün bir nitelik kazananlar da daha sonra para vaadi ile kandırılarak, sömürgeci ülkenin ekonomisine hizmet eden kişiler haline getirilecek ve kendi toplumlarından kopartacaklardır. Durumu daha iyi anlayabilmek için sömüren iki ülke ile sömürülen iki ülkede doğan 1000 çocuğun liseyi

ikmal edene kadar sayıca geçirdikleri değişiklikleri tetkik edelim.

SÖMÜREN VE SÖMÜRÜLEN ÜLKELERDE EĞİTİM SAFHALARI VE EĞİTİM DIŞI KALANLAR

Fransa'da aynı yıl doğan 1000 çocuktan 220'si, Birleşik Amerika'da 487'si, buna karşılık sömürülen Hindistanda 23'ü ve Filipinlerde ise 28'i liseyi ikmal edebilmektedir. Sonucun böylesine dengesiz olmasında sömürgecilerin sömürdükleri ülkede uyguladıkları projelerin ve bilhassa bunların biyolojik ve sosyal temele dayalı olanlarının önemli bir payı vardır. Yükseköğrenim çağında da hem yaşama koşulları ve hem de öğrenim olanağından uzak tutulan genç kuşaklar yeni bir kırıma uğrarlar. Bunlar arasında tüberküloz ile çeşitli intani ve organik hastalıklar geniş tahribat yapar ve sonuç ekseriya elem verici olur.

Biyolojik ortamın başka deyimle beslenme, yaşama koşullarının kötü oluşu nihayet ortalama ömrü etkiler. Genellikle sömüren ülkelerde (70) yılın üzerinde olan ortalama ömür geri ülkelerde (33) yıla kadar düşmektedir. Bundan dolayı eğitimini tamamlayan bir aydın, toplumuna yararlı olmak için yeter zaman bulamaz.

> **Sömüren ülkenin çocuğu ile sömürülen ülkenin mutsuz kuşakları arasında eğitimini tamamlama bakımından şans farkları vardır. Biyolojik ve Sosyal ortamda sürdürülen çok ayrıntılı savaşçı çalışmalar ile geri ülkenin genç kuşakları daha ana rahmine düşmeden ölümle karşı karşıya getirilir ve daha sonra da gizli açlığın eline teslim edilirler. Bir sömürgeci ve NEOEMPERYALİZMIN başarılı uygulayıcısı olarak tanımlanan Birleşik Amerikada doğan 1000 çocuktan ortalama 487 si liseyi ikmal edebildiği halde, sömürülen Hindistan'da bu sayı 23'e kadar düşmektedir.**
>
> **Bizim yaptığımız kaba hesaplamalara göre Türkiye'de doğan 1000 çocuktan lll'i liseyi ikmal edebilmektedir. Oysa ki bu rakam biyolojik ve sosyal ortamdan başka eğitim koşullarının da sömürülen ülkelerin gücü ile iyice düzeltildiği sömürgeci Amerika'da 487'ye kadar yükseliyor. Ayrıca bu 111 kişiden yüksekokulu ikmal edebilenlerin kabiliyetleri olanları seçilecek ve çeşitli yollardan aktarmaya tabi tutularak Amerikan teknolojisinin emrine sokulacaktır. Bu acıklı sonuç sömürülen Türkiye'yi çok çetin şartlar altına sokarken, emperyalist toplumun teknolojik gücünü artırır.**

Örneğin biyolojik ortamın elverişli olduğu Birleşik Amerika'da, yaratılan koşullar bir insanın ortalama olarak 70 yıl yaşamasına elverişlidir. Bu süre daha eski bir sömürgeci olarak tanımlanan İngiltere'de 71 yıldır. Birleşik Amerika veya İngiltere'de yükseköğrenimini tamamlamak için 24 yıl tüketici olarak okula gidecek olan bir insan topluma ve kendisini yetiştiren aileye karşı olan borcunu ödemek için 46-47 yıllık bir zamana sahiptir. Bu süre ekseriya borcun ödenmesi ve topluma yeni değerler kazandırılması için yeterlidir. Oysaki Hindistan'da yükseköğrenim için 24 yıl tüketici olarak yaşayan bir insan, ortalama ömür 32 yıl civarında olduğundan topluma olan borçlarını ödeyebilmek için 8 yıllık bir zamana sahiptir. Bu süre okul acemiliğinin giderilmesi ve üretime

yönelebilme için bile yeterli olamadığından Hint aydınları topluma borçlu olarak ölür ve yurt ekonomisine hemen hiç bir katkı yapamazlar. Bundan dolayı sömürülen ülkelerde eğitim hiç bir zaman toplum yararına sonuç vermez ve sömürülen ülkenin uyanması gecikir. Kaldı ki sömürgeci daha sonra uygulayacağı bazı sosyal ve ekonomik projelerle sömürdüğü ülkenin başarılı aydınlarının bir kısmını kendi ülkesine aktarma imkânını da bulacak ve geri ülkedeki harcamalarla yetiştirilmiş olan bu teknisyeni kendi teknolojisinin hizmetine sokabilecektir.

> **İngilterede doğan bir insan sosyal ve biyolojik koşulların elverişli olması dolayısıyle (71) yıl yaşama şansına sahiptir. Buna karşılık Hindistan'da doğan bir insan ancak (32) yıl yaşayacaktır. Bu iki ülkede de yükseköğrenimi tamamlamak için eşit ve aşağı yukarı (24) yıllık bir sürenin okulda tüketici olarak harcanması gerekir. Bir İngiliz (24) yıl okuduktan son mensup olduğu topluma (47) yıl üretici olarak hizmet edecek ve kendi için harcanan paranın ötesinde para kazandıracaktır. Hindistan'da aynı süre tüketici olarak okula giden bir Hint aydınının topluma hizmet için yalnız sekiz yılı vardır. Bu sekiz yıl içinde aydın kendine yapılan (24) yıllık masrafı topluma ve aileye ödeyecek ve fırsat bulursa da kazandıracaktır.**
>
> **Nikbin (İyi gören, iyimser, her şeyi iyi tarafından gören çevrelere göre) Türkiye'de ortalama ömür süresi (54) ve gerçekçi çevrelere göre ise (33) yıldır. Biz, (33) rakamını daha uyarlı buluyoruz. Çünkü doğan 1000 çocuktan 165'inin daha bir yaşım bitirmeden öldüğü bir ülkede ortalama ömür (54) yıl olamaz, Türkiye'de yüksek okulu bitirmek için (24) yıl tüketici olarak okula giden vatandaşların, ülkemize üretici olarak hizmet edebilmek için bir hesaba göre (9), bir hesaba göre de (30) yıllık bir zaman vardır. Bu süre aile ve topluma borçlanılan parayı ödemek için elbette yeterli değildir. Ortalama ömür uzun olduğu için Üniversiteyi bitirdikten sonra toplumuna (46) yıl hizmet etme olanağı olan Birleşik Amerika teknisyenleri kendi güçleri ile yetinmemekte ve bizden de teknisyen çalmaktadırlar.**

Hindistan ile İngiltere arasındaki bu durum son günlerde sıkı ilişkiler kurduğumuz Birleşik Amerika ile Türkiye arasında da aynen görülmektedir. Ortalama ömrün 70 yıl civarında bulunduğu Birleşik Amerika'da yükseköğrenimini tamamlayanlar Amerika'ya 46 yıl hizmet edeceklerdir. Bu süre içinde ana rahmine düştüğü günden itibaren uyarlı bir biyolojik ortamda yaşamış olan kişi, nazari bilgi bakımından yeterli olduğu için tecrübe kazanacak ve etkinliğini her gün biraz daha artıracaktır. Türkiye'de ise ortalama ömür bazı nikbin çevrelere göre 54 ve gerçekçi çevrelere göre ise 33 yıldan ibarettir.

Sömürülen Ülkeden, Sömüren Ülkeye Teknisyen Aktarılması

Hayatın 24 yıllık bir devresini eğitim dolayısıyla tüketici olarak harcayan Türk aydını, topluma borcunu ödeyebilmek için bir ihtimale göre, 9 yıl, bir ihtimale göre de 30 yıllık bir zamana sahiptir. Bu süre içinde aydın yetiştirilmesi için harcanmış olan

yüzbinlerce lirayı çok zaman üretemez ve Hintli aydın gibi topluma borçlu ölür.

Birleşik Amerika bu farklı sonuca rağmen, pek çok Türk teknisyenini Türkiye'de yetiştikten sonra kendi ülkesine aktarmakta ve işin bilincine varmamış olan Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu da yabancı teknolojilerin emrinde görev almış olan bu kimselere ödül vermektedir.

Hal böyle olunca ne suretle sömürüldüğümüz ve eğitim çalışmalarının neden dolayı başarıya ulaşamadığı daha iyi anlaşılmaktadır, işte bundan dolayı içinde bulunduğumuz koşullan barış olarak nitelemeğe imkân yoktur. İnsanları ana rahmine düştükleri günden itibaren yakasından yakalayıp, bazı biyolojik, sosyal ve ekonomik oyunlarla saf dışı bırakmak ve hatta öldürmek savaşın ta kendisidir. Bu savaş ekseriya sömürgecinin insanlık dışı zaferler kazanması ile son bulmakta ve bu zaferlerin devamı için de savaştan söz edilmesi istenilmemektedir.

Sömürgeci, beslenme ve yaşama koşullarını bozarak, geri ülkeyi etle değil tahılla besleyerek ulaşılan bu noktada durmamakta ve çalışmalarım sosyal düzende geliştirmektedir. Eğitim metodları, uzmanları, barış gönüllülerini sömürülen ülkeye sokarak sürdürülen şaşırtmacalar, eğitime elverişli olmayan ve üretici nitelik taşımayan bir ortamın yaratılması sonucu etkiler. Bundan dolayı geri ülke ile ileri ülke arasında teknisyen oranı dikkati çekecek şekilde farklılaşmıştır. Bugünkü ekonomik savaşta bir ülkenin teknisyen sayısı bakımından diğerinden üstün oluşu, klasik savaşta asker ve subay sayısı ile savaş araçlarının üstün oluşu ile yaratılan koşulların yaratılmasına yardımcı olmakta ve sömürgeci bunu baskı aracı olarak kullanmak suretiyle sömürü düzenini daha geliştirmektedir.

Çalışan nüfus içindeki teknisyen sayısı bakımından A.B.D. ile Türkiye ve İngiltere ile Hindistan mukayese edilecek olursa gerçek daha iyi anlaşılabilecektir. Birleşik Amerika'da çalışan 1000 insandan 34'ü teknisyendir. Bu rakam İngiltere'de 20, Türkiye'de 5, Hindistan'da 4 kişiden ibaret bulunur. Sömürülen ülke insanını doğum kontrol hapları ile ana rahmine düşmeden yok etmek, doğanları gizli açlığın pençesine terkederek öldürmek ve bundan da kurtulanları sosyal operasyonlarla etkisiz hale getirmek, yetişenleri kandırıp yurtlarından koparmak suretiyle gerçekleştirilen bu başarı Dünyanın en korkunç savaşının sonuçları olarak kabul edilmelidir. Türkiye, Birleşik Amerika'ya ve Hindistan da İngiltere ve diğer sömürgeci toplumlara bu koşullar altında bile bilim adamı ihraç eder. Bu suretle ortaya çıkan gedikleri kapamak için gerçekte ekonomik savaşın birer casusu olduğu iyi bilinen yabancı uzmanlar celbedilir ve önemli yerlerde görevler alırlar.

Birleşik Amerika'da çalışmakta olan 1000 insandan 34'ü teknisyendir. Bunların 10'u lise ve üniversite öğretim üyesi, 7'si doktor, eczacı, dişçi, veteriner, 17'si de mühendis veya bilgin olarak vazife görürler. Türkiye ise bunca çabadan sonra çalışan 1000 kişiden 5'inin teknisyen olduğu bir ortam yarat maya muvaffak olmuş bulunuyor. İki ülke arasındaki dostça ilişkilerin bir sonucu olarak, Türkiye Birleşik Amerika'ya hekim, üniversite öğretim

üyesi, mühendis ihraç etmekte ve Amerikan teknolojisinin emrinde görev almış olan bu kişiler TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU tarafından bilim ödülleri ile mükâfatlandırılmaktadırlar. Bu suretle teknisyen bakımından sıkıntıya düşen ülkemizin teknisyen ihtiyacı Amerika'dan getirilen yüksek ücretli uzmanlarla sağlanır.

Eski bir sömürgeci olarak bilinen İngiltere, yıllarca sömürdüğü ve kaynaklarını istismar ettiği Hindistan'ın yer altı ve yer üstü servetlerinden başka entellektüel gücünü de sömürmekte sakınca görmemiştir. İngiltere'de çalışan 1000 kişiden 20 kişi teknisyen ve bunların 7 si, lise ve üniversite öğretim üyesi, 3'ü doktor, eczacı, dişçi yahut veteriner, 10 u da mühendis yahut bilgindir. Böyle olmasına rağmen çalışan 1000 kişiden 4 kişinin teknisyen olduğu Hindistan İngiltere ve diğer sömürgeci toplumlara teknisyen ihraç eder. Bu düzen sömüren düzenin teknolojik alanda güç kazanmasını ve sömürülenlerin de büsbütün güçten düşmelerini hazırlamaktadır.

İşte barışı koruma gerekçesi ve kalkınmayı destekleme vaadi ile Vietnam'a, Hindistan'a, Türkiye'ye giren sömürgecilerin yarattıkları ortam böyle bir ortamdır ve onlar sömürdükleri toplumun bu ortamı barış olarak nitelemesini ve kendilerini mutlu farzetmelerini pek arzu ederler.

Savaşın ta kendisi ve sömürme düzeninin en canlı örneği olan bugünkü ilişkiler bütün yönleri ile barışın da, cennet gibi bir hayâl ve insanları uyutmak için uydurulmuş bir slogan olduğunu göstermektedir. Geri ülke halkı aralarına dost olarak karışan ve onlara insancıl gayelerle yardım etmeyi vadedenlerin gerçek bir savaşçı ve sömürgeci olduklarını çok zaman fark edememektedirler.

Bugün eğitim alanında gedikler açmak ve Türkiye'nin uyanmasını geciktirmek için girişilen tertipler tabii bunlardan ibaret değildir. Daha çok kamuoyunun bilgisine sunulmamış yönleri ile açıklanmaya çalışılan kültür emperyalizminin, biyolojik alandaki hunharca uygulamalarım destekleme amacı ile daha pek çok proje yürütülmektedir. Bunlardan bazıları bir hatırlatmada bulunmuş olmak için aşağıda kısaca açıklanmıştır.

(1) — **Sömürgeciler, uyanmasını arzulamadıkları ülke de ata et, ite ot prensibini yerleştirmeye çalışırlar.** Bundan dolayı hiç bir uzman kendi uzmanlık alanında çalışma olanağı bulamaz. Makine mühendisleri, kütüphane memurluklarına ve banka memurları da Üniversite rektörlüklerine atanır ve bu makamlarda tutunurlar.

(2) — **Besin ve beslenme gibi biyolojik uygulamaları denetleyici hizmetler, bu işten hiç anlamayan kişilere ve örneğin bir aritmetik öğretmenine tevdi olunur.** İş böyle olunca geri kalmış ülkeye, ileri ülkelerde kullanılması mümkün olmayan bayat yiyecekleri satmak mümkün olacak ve bu toplumun uyuşturulması için boş kalori kaynakları tüketime hâkim duruma getirilecektir. Bu sağlanınca yeni kuşaklar afyonlanmış olarak gelişmesini tamamlayamayacaktır.

(3) — **Ülkenin öz evlâtları hizmetten uzaklaştırılınca, yabancı uzmanlar düzeye hâkim olurlar.** Plânlama dairesinin baş müşavirinden, bakanlıkların müşavirlerine kadar hepsi yabancı kişiler olduklan için ülke eğitimi gerçekçi olmaktan ziyade teorik bir temele

oturtulur ve insanlar havanda su döverek diploma sahibi olmaya alıştırılırlar.

(4) — **Sömürülen ülkenin inanç, örf ve âdetleri bilinen metodlarla yozlaştırılır.** Din toplumu parçalamak ve kardeşi kardeşe düşman etmek için bir araç olarak kullanıldıktan başka, eğer kuralları elverişli ise bir uyutma aracı olarak kullanılır.

(5) — **Öğretmen, öğrenci ilişkileri bozulur ve öğretmenler ile öğrenciler çıkar gurupları halinde bölünürler.** Çatışmaktan öğrenmek için zaman kalmaz ve eğitim güçleştirilir.

(6) — **Ahlâk kuralları bozulur. Değer ölçüleri değiştirilir.** Özel okullar ve benzeri kuruluşlar aracılığı ile diploma para karşılığı temin edilebilecek değersiz bir kâğıt parçası haline getirilir.

(7) — **Öğrenim çağında olan kimselerin genç olmasından yararlanarak seks meseleleri kamçılanır.** Diskotekler ve benzeri ahlâk bozucu kuruluşlar el altından geliştirilir. Moda cereyanları kuvvetlendirilir ve gençleri yiyeceklerinden çok giyecekleri ile ilgilenen kişiler haline getirirler. Yozlaştırıcı moda cereyanları, sinemalar, dergiler ve sömürülen ülkeye sızdırılmış olan kişiler ve guruplarla etkin hale getirilirler. Zaman zaman ve özellikle millî günlerimizde, İzmir, İstanbul limanlarımıza yanaşıp, etekleri çok kısaltılmış genç İngiliz kızlarının yozlaştırıcı cereyanları güçlendirmek ve millî şuuru zayıflatmak için bir araç gibi kullanıldıklarım ve bunların plânlı aynı zamanda maksatlı davranışlar olduğunu burada hatırlatmak yerinde olacaktır.

(8) — **Sportif çalışmalar ve özellikle bunların ferdî olmaktan çok guruplar şeklinde uygulanan çeşitleri teşvik edilir.** Sporcular bir eşya gibi kulüpler arasında satışa çıkarılırlar. Böyle bir ortamda birçok genç insan okumaktan vazgeçip, iyi ve satış fiyatı yüksek bir sporcu olmak için çaba sarf eder. Bunlar daha sonra isteklerinin kurbanı olur ve eğitim dışı kalırlar. (İletişim konusu bugünlerde ilkokul ikinci sınıf derslerinde okutuluyor.)

Bu müsabakalar toplumu parçalamak ve hattâ iki komşu şehir halkının bir birini taş ve sopa kullanarak öldürmesine müsait bir ortam yaratmak için yararlı olmaktadır.

(9) — **Milli kumar müessesesi el altından desteklenir.** İnsanlar çalışarak ve öğrenerek değil, millî piyangolar ile at yarışlarında ve totolardan zengin olacaklarına inanır hale getirilirler. (Toto-Loto….)

(10) —**Ülke radyolarına ve gazetelerine sızılır, yabancı şivesi ile söylenen şarkılar beğenilen şarkılar haline getirilir.** Radyo temsillerinde yabancı kültürlerin ve inançların propagandası yapılır. (Yabancı şarkıcılar ne kadar çok geliyor ülkemize)

(11) —**Üniversite çağındaki çocukları futbol sahalarına çekmek için stadyumlar inşa edilir.** Buna karşılık gençlerin karınlarım gereğince doyurabilecekleri üniversite kafeteryaları, kütüphaneler alabil-diğine ihmale uğrarlar. (Arenalar kampanyası)

(12) —**Yabancı dilde öğretim yapan Üniversiteler kurulur.** Ana dilde öğretim yapmasına rağmen genel tutumu itibariyle memleketçi olmayan kuruluşlar yardımlar ile personeline daha çok ücret sağlayan kuruluşlar haline getirilirler. Bu kuruluşlar Millî üniversitelerin

öğretim personelini yozlaştırır ve kendi çatısı altına toplayarak etkisiz hale getirir.

(13) —**Dernekler, kadın kulüpleri ve benzeri kuruluşlara sızmak suretiyle yozlaştırma çabaları genç kuşaklardan sonra yetişkinleri de etkisi altına alır.**

Saymakla bitmeyecek kadar çok olan yan çalışmalar, bu kitapta önemle üzerinde durulan biyolojik baltalamalar kadar önemlidirler. Fakat bunların pek çoğu geçen süre içinde kamuoyunun malumu haline geldiğinden ve uyanan Türk halkı artık bunları iyi tanıdığı için biz bu konulara ayrıntılı bir şekilde değinmek istemiyoruz. Her biri bir kitaba konu teşkil edecek kadar ayrıntılı olan bu yan çalışmalar yetkili kimseler tarafından teker teker incelenmeli ve bizim de bilmediğimiz pek çok gerçek su yüzüne çıkarılmalıdır.

Türkiye'nin (1968 Yılına) Göre Durumu

Önceki bölümlerde yer yer değinilmiş olmasına rağmen, Türkiye'nin bugünkü durumunun kültür emperyalizmi açısından ayrıca incelenmesinde faydalar vardır. Son 10-15 yıl içinde toplumumuz üzerinde barışı koruma ve Türkiye'yi kalkındırma gerekçesi ile uygulanmakta olan emperyalist projeler, Atatürk Türkiye'sini bu yönüyle bir bunalıma sürüklemiş bulunuyor.

Kendi insanlarını tanıdığı kadar, emperyalistleri de iyi tanıyan büyük Atatürk, uzağı görüp ülkeyi Türk gençliğine emanet etmiş olmasaydı, muhakkak ki sömürgecilerin yoğun çalışmaları daha da etkili olabilecekti. Fakat Cumhuriyeti ve Türk istiklâlini gençliğe emanet ederken, bu değerlerin ne şekilde korunacağını da açıklamayı ihmal etmemiş olan kurtarıcı, ölümünden sonra çok değişen koşullar içinde bile genç kuşaklara ışık tutabilmektedir.

Deha düzeyine ulaşmış bir seziş ve bilinçle, bugünkü koşulları önceden görebilmiş olan bu büyük insan, Türkün bileğini savaş meydanlarında erkekçe bükemeyen sömürgecilerin, zamanı gelince yurdumuzu başka bir usulle istilaya kalkacaklarını ve hattâ Türkiye'de de taraftar bulacaklarını tahmin etmiş ve buna karşı hazırlanmıştı. Bütün büyük insanlar gibi 'Barış'a gönül bağlamış olmasına rağmen gerçek barışın sağlanamayacağını biliyor ve emperyalizmin korkunç ihtirasının sınır tanımayacağını da anlamış bulunuyordu. **'Yurtta Barış, Cihanda Barış'** dediği zaman bile güçlü olmak gerektiğini ve gerçek barışın kuvvetler dengesi ortamında gerçekleştirileceğini genç kuşaklara hatırlatmış ve öğretmiş olmanın rahatlığı içinde aramızdan ayrılan bu büyük insan, sömürgecilerin bilinçli saldırılarından toplumunu inandığı anlamda kurtaramamıştır. Onu izleyen yöneticilerin bilgi ve sezgi sınırlarını aşan **bilinçli operasyonlar Türkiye'de millî eğitimi sarsan bir başarıya ulaşmış bulunuyor.** Türk toplumunun en güç koşullar altında bile kendini toplayıp, akılcı bir davranışla silkinip tehlikelerden kurtulma yeteneği olmasa, geleceğimizden ümidi kesmemiz ve olaylara teslim olmamız gerekir. Türk milleti gibi, şanlı bir tarihi, köklü bir kültürü, sarsılmaz inançları olmayan türedi toplumlar, bugün Türkiye'ye uygulanan baskının etkisi altında kolayca eriyip yok edilebilirler. Fakat Türkiye emperyalistlerin baskılarına bütün noktalarda direnmekte ve bu hali ile onları da şaşırtmaktadır. Türkiye'ci aydınlar ile halktan yana güçler 1960 uyanışını gerçekleştirmiş ve bu tarihten sonra hazırlanan ortamda gerçeği

görmek ve geniş halk tabakalarına mal etmek kolaylaşmıştır. Yürürlükte olan Anayasanın sağladığı haklar ve Anayasa kuruluşlarının koruyucu kanatları altında Türk toplumu kendine ışık tutan aydınların işaret ettikleri yönde olumlu gelişmeler kaydetmiş bulunuyor. Sömürgecilerin kültür alanında gerçekleştirmeye çalıştıkları çöküntüyü geciktiren ve hattâ imkânsızlaştıran bu uyanış, tıpkı kurtuluş savaşında olduğu gibi **'Hasta Adam'** olarak nitelenen tarihî bir toplumun, toplumsal tepkisinin başlangıcı olacaktır.

İkinci Dünya savaşına girmemiş olmanın getirdiği rehavet içinde ve barış ortamında yaşıyorum zannetmiş olmamız dolayısıyla kaybettiğimiz maddi ve manevi değerler, yeniden topluma mal edilecek ve sömürgeciler kapımızı üçüncü defa çalmaya mecbur kaldıkları zaman başka metodlarla çalışmaya mecbur kalacaklardır. Yaşantılarını masum toplumların kaynaklarını insafsızca sömürmeye ve onların yeraltı ve yerüstü kaynaklarından başka kol ve kafa gücünü de kendi hizmetlerinde, hizmete sokmaya pek alışmış bulunan emperyalistler, bu uyanışın ortaya çıkaracağı gerçeklerle yüz yüze geldikleri zaman çok sarsılacaklardır. Çünkü yalnız Türkiye'de değil, bugüne kadar uyutulan ve sömürülen üçüncü Dünya'da da geciktirilmesi her gün biraz daha güçleşen hızlı bir uyanış vardır.

Mazlum ve istismar edilen toplumlara, silahlı çatışma ile özgürlüğe kavuşmanın ilk ve en güçlü örneğini vermiş olan Türk toplumu, bugün yeni sömürgeciliğin kirli metodları ile kanları emilmekte olan milyonlarca insana yeni örnekler vermenin hazırlığı içindedir. Barış vaitleri ile avutulma ve savaş korkusuyla korkutulma siyaseti etkisini her gün biraz daha kaybediyor. İnsanları çıkar sağlayarak kendi toplumuna ihanet edebilecekleri bir ortama sürüklemek için harcanan paralar muhtemelen boşa gidecek ve satılmış kişiler dahi kendi toplumuna dönme lüzumu duyacaklardır. Çok iyi plânlanmış olmasına rağmen, doğaya ve ahlâka aykırı bir temele oturtulmuş bulunan yeni sömürgecilik, Dünya'nın her tarafında etkisini kaybetmekte ve uygulamaların sahipleri sevilmeyen toplumlar haline gelmiş elmanın ezikliğini duymaktadırlar. **Sevişmek için yaratılmış bir Dünyayı, savaşın aralıksız sürdürüldüğü bir cehennem haline getirdikten sonra bu cehennemde cennet hayatı yaşamaya çabalayanlar artık yalnızdırlar ve sevilmiyorlar.** Sevgisiz yaşamanın ekmeksiz yaşamaktan çok daha kötü olduğu sömürgeciler tarafından ergeç anlaşılacak ve onlar da **'İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'** ile bütün insanlara tanınmış olan hak sınırları içine çekilme lüzumunu duyacaklardır.

DOĞUM KONTROLÜ

Emperyalistlerin çıkarlarına uyarlı, fakat doğaya aykırı uygulamaları sömürülen toplumlarda biyolojik bir tepki yaratmıştır. Beslenme ve yaşama koşulları kıyasıya bozulmuş ve bu yoldan sağlıkları tehlikeye sokularak yaşama süreleri kısaltılmış olan geri ülke insanları her an ölüm ile karşı karşıya bulundukları için, içgüdülerine uyarak cinsel faaliyetini artırmakta, neslin korunmasına yönelmiş olan bu reaksiyon bu ülkelerde nüfusun hızla artmasına sebep olmaktadır.

Sömürgeciler, sömürdükleri ülkelerin insanlarının hem sayı ve hem

de kalite itibariyle onların çok gerisinde bulunmalarını arzu ederler. Kaliteyi bozayım derken ortaya çıkan bu sayı üstünlüğü emperyalistleri kızdırmakta ve hattâ korkutmaktadır. **Doğa ile çatışmak ve doğayı yenmek ekseriya zor bir iş olmasına rağmen, nüfus artışının da üstesinde gelebileceklerini ümit eden yeni sömürgeciler, gebeliği önleyici araç ve gereçler kullanmak suretiyle bu artışı önleyebileceklerini zan ve tahmin etmektedirler.** Olay derinliğine incelenince bunun hiç bir surette mümkün olamayacağı ve bu arada henüz uyanmamış ve doğum kontrol çalışmalarının gerçek nedenini anlayamamış toplumların da bu uygulamalarda bazı zararlar görecekleri anlaşılmaktadır.

Aslında bütün canlıların dikkati çeken iki güçlü içgüdüsü vardır. İnsanlar kadar, hayvanlarda da fertlerin :

(1) — **Nefsini korumak**

(2) — **Neslini korumak**

için olağanüstü bir çaba sarf ettikleri ve hattâ tüm yaşantılarını bu iki hususun gerçekleştirilmesine bağladıkları görülür. İnsanlar nefislerini korumak için çalışır, beslenir, giyinir, barınır, ısınır, dinlenir ve eğlenirler. Ferdin hayatını tehlikeye sokan, yahut ta nefsini koruması için gerekli ihtiyaçlarını karşılama bakımından kısıtlayan olaylar karşısında gösterdiği şiddetli tepki, bu içgüdünün yönettiği vazgeçilmez bir reaksiyondur. Tıpkı bunun gibi, insanlar hayvanlar ve bitkiler ile mikroorganizmalar ölüm kapılarını çalmadan önce yavru yapar ve bu yoldan nesillerini korumaya çalışırlar. İnsanlar ile hayvanlar belirli bir çağa ulaştıkları zaman cinsiyetlerinin icaplarına uyarak karşı cinsiyetin temsilcisi ile birleşir ve yavru yaparlar. Bitkiler ayni şekilde tohumlarlar mikroorganizmalar da çeşitli yollardan çoğalırlar. İnsanın evlenmesi ve aile teşkil ederek bazı külfetleri üzerine alıp benimsemesi, çocuklarını sevmesi hep bu içgüdünün yönettiği ve topluma şekil veren sosyal gelişmelerdir. Toplumlar yavrularının inançları ve dünya görüşleri ile başka toplumların etkisi ve baskısı altında kalıp sömürülmeden mutlu bir hayat yaşamaları için hükümetler kurar, ordular teşkil ederler. Bugünkü uygar topluluklar ve hayli karışık Devlet ve Hükümet mekanizmasının gerçekleştirmeye çalıştıkları amaç, neslin devamını sağlayacak tedbirleri gereğince almaktır. İlkel hayvanlar da ayni amaçla örgütlenir ve akılları ile olmasa bile içgüdüleri ile nesillerinin sürdürülmesini sağlamaya çalışırlar.

> **Ne yazık ki bu noktada pek de mutlu olmayan bir çelişme vardır. Bazı topluluklar, kendi nesillerinin yaşama olanağını sağlamak için, başka toplulukların köklerini kazımak ve onları yoketmek ihtiyacı duymaktadırlar.**

Bu zıt eğilime doğada birçok münasebetle rastlıyoruz. Kedi ile fare arasındaki doğal zıtlık, şüphesiz insan toplulukları arasında da bulunacaktır. Bunun en iyi örneklerinden birini medenî Amerika vermiş bulunuyor. Renk farkı bu ülkede önemli bir mesele olmuş ve zenciler ile beyazlar arasındaki anlamsız mücadele çağımıza kadar sürmüştür. Tıpkı bunun gibi, daha büyük ve daha küçük topluluklar arasında doğal bazı zıtlıklar veya çıkar çatışmaları vardır. Küfler yaşadıkları ortamda mikropların gelişmesini önlemek için, bazı özel maddeler ifraz etmektedirler. Biz bu maddelerden biri olan **«Pencillin»** den bugün tıpta yararlanıyoruz.

İşte mikroplar, böcekler, balıklar, hayvanlar arasında görülen bu zıddiyet aynen insanlar ve toplulukları arasında da vardır, ikisi de ayni türden olmasına rağmen kurtla köpek arasında sürdürülen mücadele nesillerini sürdürme olanağı bakımından, insanlar arasında da aynen sürdürülüyor. Hele XX nci asrın materyalist ortamı içinde çıkarları karşılaşanlar, bu mücadeleyi çok daha çetin bir şekilde yapmakta ve istemedikleri insan topluluklarım dünyadan kaldırmak için bilinen ve bilinmeyen bütün çarelere başvurmaktadırlar. Eskiden bu mücadele ateşli silâhlarla ve savaşlarla sürdürülüyordu. Bugün ise emperyalistler çok daha etkili yeni vasıtalar bulduklarına inanmaktadırlar. Gebeliği önleyici uygulamalar ile bir toplumun kökünü kazımanın daha kolay olacağı inancı sömürgeci topluluklarda pek yaygındır. Konuyu iyi anlayabilmek için emperyalistlerin davranışını zaman içinde izlemek daha uygun olacaktır.

Bir toplumun kendi genç kuşaklarına yaşama olanağı hazırlamak için başka toplumları ortadan kaldırma maksadıyla çağın icaplarına uygun savaşlara giriştiğini hep biliriz. Bu savaşlar önce diş dişe, tırnak tırnağa, daha sonra taştan yapılmış kesici ve vurucu araçlaıla, kılıç, ok, top, tüfek, zehirli gazlar, hattâ atom bombası ile devam ettirilmiştir. Bütün bu mücadele sonunda ortaya çıkan gerçek şudur. Bir toplum klâsik savaş metodları ile tüm olarak yok edilemez. Muzaffer toplumlar bir süre sonra güçten düşerler ve yok etmeye çalıştıkları toplulukların tutsağı olurlar. **Savaşlarda belirli bir kuşağın öldürülmesi ve böylece törpülenmesi toplum üzerine çok zaman bir ağacın budanması gibi uyarıcı etkiler yapmakta ve yok edilmek istenilen toplum bazen daha güçlü kuşaklarla ortaya çıkmaktadır.** Bundan dolayı toplumların savaş meydanlarında ateşli silâhlarla yok edilemeyeceğini iyi anlamış olan emperyalistler, şu günlerde savaşı ana rahmine nakletmiş ve istemedikleri toplulukları doğum kontrol hapları ile ortadan kaldırıp kaldıramayacaklarını denemeye başlamış bulunuyorlar.

> Bu düşüncenin hayvanlar üzerindeki uygulamalarından olumlu sonuçlar alınmıştır. **Amerika’nın bazı tarım bölgelerinde tarımsal ürünlere zarar veren çakalları tüfekle, zehir kullanarak ve hattâ helikopterlerle yok etmeye çalışan Amerikalılar, üreme mevsimlerinde çakalların bulunduğu sahaya doğum kontrol haplarının etkin maddesi olan sentetik hormonları ihtiva eden yem maddeleri atarak, bunların çoğalmalarını başarılı bir şekilde önlemiş bulunuyorlar.** New York’u istilâ etmiş olan farelerin, aynı metodla kısırlaştırılarak yok edilmesi düşünülmektedir. Bu proje basma yansımış bulunuyor. Bazı zararlı böcekler, atom ışınları ile erkekleri kısırlaştırılarak bir nesil sonra üreyemez hale getirilmekte ve bu suretle ortadan kaldırılmaktadırlar. Kısacası emperyalistler, savaşı savaş meydanlarından ana rahmine nakletmekle asırlardır ulaşamadıkları bir amaca bu yoldan ulaşacaklarına iyice inanmış bulunuyorlar. Ancak bütün ümitler bu projeye bağlanmış değildir. Bir taraftan da sömürülen toplumları bir pazar gibi kullanmak ve onların kol gücü ile entellektüel güçlerinden mümkün mertebe yararlanmak eğilimi vardır.

Bilinçlenmiş ve uyarılmamış toplumların yeraltı ve yerüstü kaynaklan sömürülürken, bunların güçsüz, hastalıklı ve tehlikesiz

bir topluluk olarak var olması da emperyalist için lüzumludur. Bu maksatla beslenme koşullan tahıla göre ayarlanır, güç kaynakları kontrol altında tutulur ve eğitim çalışmaları baltalanır. İnsanlar, varlıkla yokluk, açlıklı tokluk arasında sınırlı bir hayat yaşamaya mahkûm edilirler. Bu duruma getirilmiş olan ülkeler iyi bir pazar ve politik alanda da sadık bir müttefik olarak kullanılabilecektir.

İşte bütün bu art niyetlerle emperyalistler, bu kitapta tanıtılmaya çalışılan çeşitli uygulamalarla ortaya çıkarlar. Bunların biyolojik ve sosyal temele dayalı olanları şöylece sıralanabilir:

1. **Sömürülen toplumu arzulanan ortamda tutabilmek için afyon gibi uyuşturucu maddeler araç olarak kullanılabilir.**
2. **Benzer amaçlarla boş kalori kaynağı olarak bilinen yiyecekler, pirinç, buğday, mısır ve yağ sömürülen ülkede en çok tüketilen yiyecekler haline getirilir.**
3. **Hayvansal protein kaynaklarının tüketimi kısıtlanır.**
4. **Eğitim çalışmaları baltalanır.**
5. **Endüstrileşme ve kendi kendine yeterlilik geciktirilir.**
6. **Hastalıklar yaygın bir hale getirilerek ilâç endüstrisine pazar hazırlanır.**
7. **Ahlâk çeşitli yollardan bozulur.**

Askerî ve ekonomik operasyonlarla da desteklenen bu kabil çalışmaların en korkunç olanı muhakkak ki gene de **«Doğum Kontrolü»** dur. Çünkü bu yoldan insanın en tabiî hakkı olan, yaşantısına anlam kazandıran çocuk yapma hakkı kısıtlanmakta ve insanın yaradılışında mevcut olan iki içgüdüden biri sınırlandırılmaktadır.

Dinler kadar, aklıselim ve ahlâk kurallarının da benimsemediği bu uygulama doğaya aykırı olduğu için, kâinatın ahengini düzenleyen faktörler harekete geçerek bazı tepkilere sebep olurlar. Bu tepki aslında hem bitkisel ve hem de hayvansal yiyeceklerle dengeli bir şekilde beslenmesi gereken insanlar, çoğunluğu tahıldan ibaret bir beslenme düzeni içinde yaşamaya mecbur bırakılınca, çok aşikâr bir duruma gelmektedir.

Doğal Tepki:

Daha önce de açıklandığı gibi, insan bütün yaşantısını nefsini ve neslini korumaya dayamıştır. Bir insanın nefsi tehlikeye girdiği veya sokulduğu zaman, doğa bu gelişmeye bir tepki ile cevap vermekte ve o kimsenin seksüel faaliyeti dikkati çekecek şekilde artmaktadır. **Bu tepkinin en iyi örneği olarak, firengi ve tüberküloz gibi müzmin ve kemirici hastalıklara tutulanların aşırı bir cinsel faaliyet göstermelerini ele alabiliriz. Bu kimseler ölüme iyice yaklaşmış bulundukları için, nefislerini koruma güçleri azalınca, nesillerini koruma amacıyla seksüel faaliyetlerini artırmaktadırlar.** Bu davranış akıl ve düşünce yoluyla varılmış bir karara bağlı değildir. Başka deyimle, şahıs, mademki ben ölüyorum, neslimi sürdürmem için yavru yapmam, dolayısıyla cinsel faaliyetimi artırmam gerekir diye düşünmez. Davranış, içgüdülerin ürünü olarak ortaya çıkar**. Düşünme niteliğinden tamamen yoksun yaratıklar olan bitkilerin bile fert olarak tehlikeye girdikleri zaman, nesli korumak için cinsel faaliyetlerini artırdıklarını ve tohum miktarım yükselttiklerini görüyoruz.**

Hatta Anadolu köylüsü nedenini bilmeden bunun uygulamasını yapar. Boya kalkan ve sıhhatli tanelerden ibaret olan buğday, köylü tarafından tarlaya hayvan sokularak çiğnetilir ve hayvana yedirilir. Aslında boya kalkmış olan buğday bitkisi, sıhhatli bir bitki olduğu için, neslini sürdürme amacı ile makul miktarda ve iyi kaliteli tohum yapacaktır.

Fakat Türkiye'de buğday kilo ile pazara arz edildiğinden ve kalite önemli olmadığı için, köylü kalitesiz de olsa çok miktarda buğday almak ister. Bunun için sağlıklı bitkiyi hayvana çiğnetir. Örselenen ve hayatı tehlikeye giren bitki ise, tıpkı aç bırakılan ve verem hastalığına tutulan insan gibi seksüel faaliyetini artırmak suretiyle neslin devamına yönelecek ve çok tohum yapacaktır.

İşte aynı mekanizma ile etten, sütten, yumurta ve balıktan mahrum bırakılarak yalnız ekmek, pirinç ve mısırla beslenmeye mahkûm edilen topluluklarda aynı sebeple nüfusun hızla arttığını görüyoruz.

Sömürgeciler bu ülkelerde entellektüel gelişmeleri engelleme ve toplumu uyuşturma, ayni zamanda üretim artıkları için pazar hazırlama maksadı ile insanlara bol tahıl ve yağ yedirip hayvansal protein kaynaklarını baltalarlarken, bu defa hoşlarına gitmeyen başka bir olayla karşılaşmakta ve nüfus artışı onları korkutmaktadır. Çünkü yeteri kadar protein almadıkları için hastalıklara direnme gücünü yitirmiş olan bu insanlar, nefislerinden ümidi kestiklerinden, nesillerini sürdürme amacı ile cinsel faaliyetlerini artırır ve çok çocuk yaparlar.

Dikkat edilecek olursa bu izah tarzım doğrulayan pek çok örnek bulunabilecektir.

- **Türkiye'de nüfus büyük şehirlerin mutlu merkezlerinde değil, gecekondularda ve köylerde daha hızlı artmaktadır.**

- **Dünya çapında, düşünüldüğü zaman nüfus artışının hızlı olduğu Türkiye, Pakistan, Hindistan gibi ülkelerin sömürgeciler tarafından emperyalist amaçlarla tahılla beslenmeye mahkûm edilmiş ülkeler oldukları görülecektir. Buna karşılık bol et, süt, yumurta ve balık yiyen Amerika, Kanada, İngiltere ve hattâ Fransa'da nüfus artışından bir şikâyet yoktur.**

Nitekim halk da bilimsel nedenlerini iyice bilmeden bu gerçeği anlamıştır. Bir İspanyol ata sözüne göre, **«Zenginin sofrası, fakirin yatağı zengin olur.»** Halk, kendiliğinden beslenme şekli ile çocuk sayısı arasında bir ilişki kurmuş ve bunu dile getirmiştir.

Türkçemizde de başka bir deyim, ayni anlama gelir. Kısaca ifade edilmek istenildiği takdirde, emperyalistlerin masum toplumları aç bırakarak ve hasta ederek sürdürmeye çalıştıkları sömürme düzeni, doğanın başka bir tepkisi ile toplumu koruyucu gelişmelere sebep olmakta ve nüfus hızla artmaktadır.

Sakal, Bıyık Meselesi

İşte bu noktada emperyalistler bir çelişme ile karşı karşıya kalıyorlar. Sömürülen toplumu geri bırakmak ve kalkınmasına engel olup kontrol altında tutabilmek için bu toplumu tahılla beslemek, hastalıkları yaygın hale getirmek, eğitimi baltalamak, hayvancılığın gelişmesine engel olmak gerekmekte ve böyle yapılınca da nüfusun hızla arttığı görülmektedir.

Tanınmış Güney Amerikalı bilgin **«Jouse de Castpo»** İngiliz bilgini **«Prof. Fritzgerald»** tarafından izah edilmiş olan bu biyolojik reaksiyon, tahılda bulunan düşük kaliteli proteinlerin, cinsel hormonların nötralize edilmesi için lüzumlu kükürtlü amino asitlerin kifayetsizliği ile de makul ve bilimsel bir sonuca bağlanabiliyor. Fakat biz işin bu yönünün burada ayrıntıları ile açıklanmasına lüzum görmüyoruz.

Bu durumda aşağı tükürsem sakal, yukarı tükürsem bıyık misali bir güçlükle karşı karşıya kalan emperyalistler, sömürdükleri ülke halkını tahıl ve yağ gribi boş kalori kaynakları ile beslemekten bir türlü vazgeçememektedirler. Çünkü bu uygulama entelleklüel gelişmeyi engelleme ve hastalıkları yaygın hale getirerek, fertleri dolayısiyle toplumu güçten düşürme ve ilâç endüstrisine pazar hazırlama bakımından çok yararlı olmaktadır.

Sömürülen ülkelerde nüfusun hızla artışı ise, sömürgecilerin gelecek kuşakları için bir tehlike halinde büyümektedir. Geri topluluklardaki ideolojik gelişmeler bakımından da tehlikeli olabilecek bu ortamın yaratılmaması ve nüfus artışının önlenmesi gerekiyor. Bugün bile Dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğunu teşkil etmekte olan geri kalmış ülke halkının böylece hızla çoğalması 2000 yılındaki tehlikeyi daha da artıracak ve emperyalist düzen tehlikeye girecektir.

İşte bundan dolayı doğum kontrolü emperyalist için lüzumlu bir uygulama haline geliyor. Milletleri bir taraftan tahıl yedirerek aptallaştırmak, bir taraftan da gebeliği önleyici haplar yutturarak kısırlaştırmak bugün için en iyi çare gibi görülmekte ve Türkiye'mizde de, doğum kontrol çalışmalarına bu amaçla girişilmiş bulunmaktadır. Fakat sömürgeciler asıl amaçlarım gizli tutmakta ve bizi kandırmak için doğum kontrolünü ekonomik ve medikal nedenlere bağlamaktadırlar.

Emperyalistler, aslında kökünü kazımak istedikleri, nüfusunun hızlı artışı dolayısıyla kendileri için bir tehlike haline gelmesinden korktukları toplumlar, da fikirlerini kabul ettirebilmek için o ülke içindeki ortakları ile birlikte şu gerekçeyi ileri sürer ve savunurlar:

1. **Bu ülkeler halkı fakirdir. Dünyaya getirdiği çocukları besleyememektedir. Bundan dolayı, kadınlar fennî olmayan bir takım çarelere başvurarak çocuklarını düşürürler ve bu arada hayatlarını tehlikeye atmış olurlar. Oysaki insan hayatı değerlidir. Bu annelerin bu tehlikeden kurtarılması lâzımdır.**
2. **Zenginler ile okumuşlar hekime başvurarak, istedikleri kadar çocuk yapmakta yahut ta korunmayı bilmektedirler. Fakir ve cahil halk tabakaları bunu bilmedikleri için, lüzumundan fazla çocuk yaparlar. Bu sosyal adalet**

ilkelerine uymaz. Fakirler de istedikleri kadar çocuk yapmalıdırlar. Bunun için devlet ve hükümet, fakirlere çocuk yapmamaları için yardım etmelidir.

3. **Nüfus hızla artarsa, kalkınma gerçekleştirilemez. Çünkü doğan çocuklar, ekmek yerler, barınak ve eğitim isterler. Bunlar masraflı işlerdir. Doğan çocuk sayısı haplar ve helezonlarla kısıtlanacak olursa o zaman bu masraflar yapılmaz, tasarruf edilir. Bu tasarruflar ile makine, silâh, yakıt alınır. Kalkınma ve savunma gerçekleştirilir.**

Bu iddialar saf ve bilgisiz kimseleri kandırmak için yeterli olmakta ve geri ülke kanun yapıcıları doğum kontrol kanunlarını böylece meclislerden geçirilmektedirler. Nitekim Türkiye'mizde de bu gerekçeler ortaya atılmış ve kamuoyu bu suretle şaşırtılmıştır. Oysaki tedavi konularında sosyal adalet gereklerine uymayan hükümetlerin, çocuk yapmama hususunda sosyal adaletçi olmaları, hastaların hastahane kapılarında süründükleri ve ilâç satın alamadıkları bir toplumda, evlerine kadar gelen ekipler tarafından işçi kadınlarının kısırlaştırılması başlı başına bir çelişmedir. Kullanacak insan olmayınca, ne makinenin üretim ve ne de silâhın savunma için yararlı olmayacağı ortadadır.

İNSANLAR DÜNYA'YA GELDİKLERİ ZAMAN YEMEK İÇİN BİR AĞIZ VE ÇALIŞMAK İÇİN İKİ ELLE DOĞARLAR.

Bu eller hüner ve kafa da bilgi ile donatılacak olursa, o zaman yeni kuşaklar kendilerinden başka gelecek kuşakları da doyuracak bir ortam yaratabilirler. Fakat toplumun kökünü kazımak ve sömürü düzenini böylece sürdürmek isteyenler tabiî işin bu yanına değinmezler. **Bir Amerikan tarım işçisinin kendisinden; başka 25 30 insanı doyurabildiğini tamamen unutarak, gerekirse dinî sakıncaları da bertaraf etmek üzere lâyık bir ülkede yabancı medreselerden fetvalar alarak amaçlarına yaklaşmak isterler.** Bu arada yabancı sömürgeci çevreler doğum kontrol çalışmaları için para, ilâç, araç ve gereç verirler. Kulüpler, dernekler ve üniversitelerde bu iş için enstitüler kurulur. **Örneğin, halkın makine yağı ile karıştırılmış, zeytinyağı, eşek eti karıştırılmış sucukla beslenmeye mahkûm edildiği Türkiye'de henüz bir Gıda Kontrol Enstitüsü kurulamamış ve üniversiteler bu konuyu bir eğitim konusu olarak benimsememiş olmalarına rağmen Rockfeller fonlarından yararlanarak Hacettepe Üniversitesinde bir nüfus etüdleri enstitüsü kurulmuş ve bunun başına da doğum kontrol kanununun çıkarılması sırasında Sağlık Bakanlığı müsteşarlığı ve bu işin takipçiliğini yapmış olan kişi getirilmiştir.** Ayni şahıs, Müslümanları bu uygulamaların günah olmayacağına inandırmak için Mısır'ın El Ezher medresesinden fetva almış ve fetvayı da yanlış tefsir etmişti.

Bugün hekimin uğramadığı gecekondu semtlerinde, köylerde ciplere bindirilmiş doğum kontrol ekipleri kol gezmekte ve önüne gelene helezon takarak, gebeliği önleyici hap dağıtarak insanları kısırlaştırmaktadır.

Gıda kontrol işlerine sırt çevirmiş bulunan Sağlık Bakanlığı halkın sağlığı ile yakından ilgili bir hizmeti, Anayasanın (52) nci maddesi ve yürürlükte olan kanunların serahatına rağmen yüzüstü bırakmış ve doğum kontrolü için bir genel müdürlük tesis ederek bu işin peşine düşmüştür.

Bazı derneklerde belirli kimseler yüksek ücretlerle bu işin propagandasını yapmakta ve lüks otellerde seminerler düzenleyerek emperyalist ülkelerin kasıtlı bilim adamlarını konuştururken doğum kontrolüne karşı çıkanlara konuşma fırsatı tanımamaktadırlar.

Köylere kadar gönderilen, nerede ve kim tarafından bastırıldığı belli olmayan cin ve peri hikâyeleri ile donatılmış broşürler ile köylü aldatılmakta ve savaş meydanlarında bileği bükülemeyen Türkiye bu yoldan göçertilmeye çalışılmaktadır. Bir bakıma insanları kurşunla vurmakla, doğum kontrol hapı kullanmak suretiyle ana rahmine düşmeden öldürmek arasında pek fark yoktur. Emperyalistler ikinci usulün birincisine nazaran çok daha ucuz ve çok daha etkili olduğunu hesaplamış ve bu korkunç uygulamayı sömürdükleri ülkelerde o ülkenin kendi insanları tarafından çıkarılan kanunlarla yürürlüğe sokmuş bulunuyorlar.

Fakat doğanın her yolsuz davranışı izale eden tepkileri ve geri ülkelerdeki uyanış bu uygulamayı da etkisiz hale getirecektir. Nitekim Türkiye’de gençlik ve işçi kuruluşları gibi aydın ve memleketçi örgütler bu emperyalist oyununun asıl amacını anlamış ve buna yayınladıkları bildiriler ile karşı çıkmış bulunuyorlar. Çağımız savaşının en etkili silâhlarından biri olan doğum kontrol hapları, Türk toplumu üzerinde tamiri güç tahripler yapmadan, doğum kontrol uygulamalarının durdurulması ve kadınlarımızın kısır-laştırılmasının önlenmesi gerekiyor. Çünkü Türkiye için en önemli ve değer biçilmez yatırım, çocuktur. Atatürk’ün ülkeyi ve cumhuriyeti genç kuşaklara emanet ettiğini ve genç kuşakların da görevlerini ge-reği gibi yapma yolunda olduklarını iyi bilen sömürgeciler, geleceğin genç kuşaklarını bugünden yok etmek için barış diye isimlendirdikleri bir düzen içinde, yeni sömürgeciliğin en korkunç savaşını vermekte ve binlerce masum yavruyu ana rahmine düşmeden yok etmektedirler.

Doğum kontrolcülerinin daha çok gecekondular ile köyleri hedef ittihaz etmiş olmaları da manidardır. Bu suretle belirli bir sınıfı zaman içinde zayıflatıp güçsüz düşürmek ve başka bir sınıfı hâkim kılmak amacı güttüğü zehabım uyandıran bu kökü dışarda çalışmalar; sınıf farkı yaratılmasını yasaklayan anayasa muvacehesinde, bir suç haline gelmektedir.

Biyolojik ve sosyal prensipleri insancıl amaçlarla kullanıp daha mutlu bir dünya düzeni yaratacakları yerde, bunu tek taraflı çıkar projelerinin aracı haline getiren ve amaçlarını saklayarak yalan söyleyen, halkı ve resmî makamları bu yoldan kandıran sömürgeciler ile onların geri kalmış ülkelerdeki ortaklarının suçları tabiî çok büyüktür. Zaman içinde bu uygulamaların asıl amaçları bütün geri kalmış ülkeler tarafından anlaşılacak ve o zaman bu suçun cezasının ne olabileceği düşünülecektir.

Bizim anlatmak istediğimiz, bize barış diye kabul ettirilmek istenen bugünkü ortamın, en korkunç savaşlara sahne olduğu gerçeğidir. Bu yeni savaşta insanlar şarapnel ile vurulmamakta ve kılıçla başı kesilerek kanı akıtılmamaktadır. Fakat emperyalistler, gizli gizli sürdürülen savaşı kazanmak ve çıkarlarını korumak için Hindistan, Türkiye ve Pakistan gibi ülkelerde binlerce yavrunun ana rahmine düşmeden yok edilmesi olanağım ele geçirmiş bulunuyorlar.

Bu sessiz ve kansız savaş en korkunç ölçülere göre yürütülmekte ve yaşlı kuşaklar, doğaya aykırı bir tutum içinde kendilerini takip

edecek genç kuşakları yok etmek için sömürgecilerle anlaşma halinde çalışmaktadırlar.

Mutlak barış mümkün olmakla beraber, fakir ve geri kalmış Türkiye'yi hiç değilse Kurtuluş Savaşını izleyen günler ortamına ulaştırmak isteyen memleketçi güçler bu uygulamaları dikkatle izlemeli ve değerlendirmelidirler. Bu yapılmayacak olursa, bundan 30 40 yıl sonra dikensiz gül bahçesi ve ihtiyar ve hasta insanlar ülkesi haline gelecek olan savunmasız Türkiye'yi bütün varlıkları ile ele geçirmek ve daha geniş çapta sömürmek, sömürgeci için zor olmayacaktır.

Barışı özleyenler, bugünkü savaşın kurallarım tanımalı ve emperyalistlerin gizli emellerini öğrenmelidirler.

DİĞER EMPERYALİST UYGULAMALAR

Emperyalistlerin sessiz savaşı sürdürmek için giriştikleri operasyonlar bundan önceki bölümlerde açıklananlardan ibaret değildir. Amaçlarına ulaşabilmek ve yaradılış itibariyle bağdaşamadıkları toplumları zaman içinde zayıflatıp yok ederek, olanaklarından yararlanmak için emperyalistler, aslında gayri ahlâki ve gayrî İnsanî olan bütün çarelere başvururlar. Yalın savaşın yaptığı tahribattan çok daha etkin bir tahribata sebep olan bu uygulamaları yürütürlerken, zarar verdikleri topluma dost görünmekten, onlara yardım ediyormuşçasına davranmaktan, barışı korumakta olduklarını iddia etmekten de geri durmazlar.

Sömürgecilerin, sömürmekte oldukları toplum içinde, kendileri ile işbirliği halinde çalışan ve bu yoldan çıkar sağlıya zayıf iradeli ve kendi toplumuna ihanet halinde bir örgütleri hemen daima mevcuttur. Sömürgecilik terminolojisine **«KOMPRADOR»** olarak geçmiş, olan bu tip insanlar, kısa süreli çıkarları için en kirli işlerde görev almakta ve emperyalistin ekonomik savaş ordusunun casusları gibi vazife görmektedirler. Bu tiplere özel kesimde, üniversitelerde ve hattâ sömürülen toplumun yönetici kadrolarında rastlamak mümkündür. Bunlar çevrelerinde daima sömürgeciyi güçlendirici telkinler yapar ve propagandasını sürdürürler. Esasen marginal bir yaşama düzenine iteklenmiş ve tahıl ile beyni uyuşturulmuş, hastalıktan baş alamaz bir hale gelmiş olan çoğunluğu kandırmak kolaydır. Bu kandırmacanın son bulduğu, uyanışın başladığı noktada ise, sömürgeci, yönetim kadrolarına sızmış olan kompradorlar eli ile toplumu uyandıranları lekelemeye, tehdit etmeye ve çeşitli yollardan etkisiz hale getirmeye başlar.

Türkiye'mizde işin bu safhasına ait çeşitli örnekler bulmak mümkündür. Başta aydınlar olmak üzere geniş halk tabakalarının artık iyi bildikleri bu kabil çalışmalara, sözü uzatmamak için kitabımızda fazla yer ayırmıyoruz. Ancak emperyalistin amaçlarını gerçekleştirmek için başvurabileceği diğer biyolojik ve sosyal temele dayalı operasyonları kısaca da olsa bilmekte fayda vardır.

Bunlardan bazılarını kısaca şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Tarımsal Operasyonlar :

Sömürülen ülkelerin çoğunluğu ekonomileri zayıf kalmış tarım ülkeleridir. Bunlar çok zaman bilimsel temelden mahrum bir tarım politikası uyarınca, bölgede iyi yetişen bir veya birkaç tür ürün

üzerinde çalışırlar. Bu ürünleri ham madde olarak değerlendiren sömürgeci ülkeler, fiyat politikalarını, ithalât ve ihracat rejimini kontrolleri altına alarak ve bilhassa o ülkenin tarım politikasına yön veren yönetici örgütlerinde yetkili kişi olarak görev almış olan kimselere çıkar sağlamak suretiyle, ülkenin tarım politikasını kendi çıkarlarına uyarlı bir yörüngeye oturtabilmekte, bu da olmazsa dejenere etmektedirler. Plânlama dairelerine, müşavir ve uzman ismi altında yerleştirilen kimseler bu operasyonlarda etkili olmakta-dırlar.

Genel olarak sömürülen ülkenin kendine yeterli olma olanağı iyice kısılır. Toplumun temel ihtiyaç maddeleri ve bilhassa yiyecekler ile güç kaynaklan emperyalistin kontrolü altına sokulurken, ülke mah-sulünü yabana satmadığı takdirde aç ve yoksul kalacağı bir ortama sürüklenir.

Bütün bu anlatılanlar, Türkiye’de parça parça sahneye konmuş oyunlar olduğu için ve konu başka kitaplarımızda ayrıntılı olarak incelendiğinden biz meseleyi burada tekrarlamak istemiyoruz. Fakat zeytinyağı, tütün, fındık, pamuk gibi toprak ürünlerimizin üzerinde büyük oyunların oynanmakta olduğu hususunu burada tekrarlamak lâzımdır.

Bundan 20 yıl önce bir buğday ihracatçısı olan Türkiye, bugün buğday ithal etmeye mecbur ve bir yağ ülkesi olmasına rağmen, Amerika’dan yağ satın alarak karnım doyurma durumunda ise bunu kendi kendine olmuş bitmiş bir hâdise olarak niteleyenleyiz. Tütünde, fındıkta, pamukta karşı karşıya kaldığımız oyunlar ve hızla gelişen montaj endüstrisinin, toprak ürünlerinden sağlanan geliri alıp götürüşü, nihayet ağır tarım endüstrisinin Türkiye’de kurulamamış olması, gıda ve tekstil endüstrilerine sızmalar ile bu iki kesimin millî ihtiyaçlara uyarlı bir şekilde gelişmemiş olması, tarım politikamız üzerinde yabancıların söz sahibi oluşlarındandır. Borç olarak alman paradan önemli bir kısmının tüketim endüstrisi kesimine yatırılıp, tarımın bundan mahrum bırakılışı ve son olarak **Türkiyede Sonora 64 ve Bezastaya buğdayları üzerinden sürdürülmek istenen kirli oyun tarımsal operasyonların canlı örnekleridir. (Şimdide Rus Buğdayına aynı hikaye işleniyor.)**

Tarım kesiminde yanlış ve yersiz gübreleme, zehirli tarım ilâçlarının satışı ve kullanılışı suretiyle verimi düşürmek ve insanları bu yoldan zehirlemek, emperyalistin hiç düşünmeden başvurabileceği kötü oyunlardır. Bu suretle, sömürgeci hem kendi ülkesinde kullanmakta sakınca gördüğü zararlı tarım ilâçları ile üretim fazlası gübreye pazar bulmuş olacak ve hem de karşısında gördüğü toplumu bu yoldan zayıflatabilecektir.

2. Medikal Operasyonlar:

Emperyalistler sömürdükleri ve çökertmek istedikleri ülkede hastalık mikropları yaymak veya organik hastalıkların çoğaltılacağı bir ortam yaratmak suretiyle hem ilâç endüstrilerine pazar hazırlar ve hem de önemli sayıda inşam bu yoldan öldürebilirler. Mukavemeti kırmak için bu ülkelere verilen yiyecek ve ihtiyaç maddelerinin özel olarak plânlanması ve hattâ bazı toksik maddelerle karıştırılıp, müzmin zehirlenme ortamının yaratılması her zaman mümkündür. Geri ülke kamuoyunda ve İdarî makamlarında itimat yaratıldıktan sonra ihtiyaç maddesini parasız olarak veren veya ucuz fiyatla satan

ülkeye duyulan minnettarlık havasından yararlanarak, kontroldan uzak bir ortam yaratmak ve bu ortamdan yararlanarak, kalitesiz, hattâ zararlı maddeler ihtiva eden yiyecekler ile diğer ihtiyaç maddelerini geri ülkeye sokarak topluma zarar vermek kabildir.

Son günlerde yalnız Ege bölgesinde ilkokul çağındaki çocuklarımızın ardı ardına, **CARE teşkilâtı** tarafından verilmiş olan yavan süttozundan zehirlenmeleri ve uyarmalar üzerine Sağlık Bakanlığının, beslenme çalışmalarını durdurmuş olması bu açıdan değerlendirilebilir. Geri ülkelerin bu ihtimallere karşı çok uyanık olmaları gerektiği halde, başta politikacılar olmak üzere, bu kabil yardımları kabul etmekte ve kontrolsüz olarak yurda sokmakta suçu olanların sömürgecinin yanında yer alıp, kendi hatasını örtmek için olayları kapama eğilimi göstermesi emperyalistlerin çok işine yarayan bir gelişmedir.

Gereğince muayene edip, her yönü ile temiz ve sakıncasız olduğuna inanmadan ülkelerine bir sucuk kangalını bile sokmayan emperyalistler, kurdukları özel posta servisi ile hatta gümrük kapılarından, sömürülen ülkeye istediklerini sokabilmekte ve bu yol-dan istedikleri tahribatı yapmaktadırlar.

Vietnam'da ekinleri mahvetmek ve insanları hasta etmek için çeşitli çareler düşünülmüş ve Amerikan Üniversitelerinde özel olarak mikrop hazırlanmıştır. Dünya basınına da intikal eden bu çeşit teşebbüsler, sömürgecilerin amaçlarına ulaşmak için neler yapabileceklerini açık ve seçik olarak göstermektedir. Geri ülkeye satılan aşılar, ilâçlar ve diğer tıbbî maddeler esaslı şekilde muayene edilmeli ve geri ülke emperyalistle olan ilişkilerini şüpheci bir davranış içinde sürdürmelidir.

3. Sosyal Operasyonlar :

> **Barış gönüllüleri, turistler, yardım teşekküllerinin hattâ milletlerarası organizasyonların temsilcileri daima gözaltında tutulmaları gereken kişilerdir.**

Bunlar ülke halkının eğilimlerini, güçlü ve zayıf oldukları yönleri saptayarak, müstakbel projeler için bilgi toplayan ve zararsız görünen kişiler olabilirler. Aslında bunların çoğunun bu kabil insanlar olduklarını kabul etmek lâzımdır. Bunlara açılmak ve bildiklerini samimiyetle söylemek topluma zarar vermek demektir.

Bu kişiler çok bilinçli davranışlarla ülke içinde ikilik yarattıktan başka bir gurubu başka bir gurupla çatışma haline getirebilmektedirler. İşçi örgütlerine sızan ve bu örgütlere bazı yardımlar ile maddî olanak sağlayarak tabandaki işçi kitlesi ile temaslar kuranların maksatlı kişiler olduklarını kabul etmek

lâzımdır.

Radyo ve basın gibi yayın vasıtalarına sızma yolu buldukları takdirde emperyalistler daha tehlikeli olabilmektedirler. Gazetelere sağlanan parasız klişeler, kültür merkezlerinin ucuz veya parasız yayınları, filimler, plâklar, bantlar hep belirli maksatların ger-çekleştirilmesi için hazırlanmış etkili araçlardır. Çocukların okudukları komik kitaplar ile kadınların izledikleri moda dergileri maksatlı olabilirler.

Bunların doğrudan doğruya kontrol altına alınması demokratik

anlayışa aykırı düşüyorsa, toplumda bu şuuru ve şüpheyi yaratarak, toplumun dikkatli davranacağı bir ortam yaratmak gerekir. Fakat sömürülen ülkeler bütün bunlara ekseriya dikkat etmez ve bu ilgisizlik, bu alam emperyalistin müsait sonuçlar alabildiği bir alan haline getirir.

Yabancı ülkelere öğrenim için gönderilen genç insanlarla diğer personelin, gidişinde iyi seçilmesi ve dönüşünde de kontrolü gerekir. Bu insanlar çok zaman yabancı ülkede kaldıkları süre içinde beyni yıkanarak, emperyalistin aracı haline getirilmektedirler.

Bu örnekleri çoğaltmak ve emperyalistlerin soğuk savaş ortamında sömürgeciliği geliştirmek için başvurdukları değişik metodların ayrıntılı bir şekilde açıklamasını yapmak elbette mümkündür. Fakat biz bu kitapta barış ve emperyalizm arasındaki ilişkiyi kısaca biyolojik ve sosyal açıdan inceleyerek ülkemiz için önem taşıyan birkaç konuya değinmeyi amaç edindiğimiz için diğer uygulamaları konu dışı bırakıyoruz.

SONUÇ

Bütün bu açıklamalar bize barış denilen ve insanların cennet gibi hayallerinde yaşattıkları kapsamın, pratikte mevcut olmadığını göstermektedir. XX nci asrın ikinci yarısında barış içinde yaşadıklarını zan ve tahmin ederek, kendilerini rehavete kaptıran toplumlar, emperyalistlerin geniş faaliyet gösterdikleri ve güçlerince sömürdükleri toplumlardır. Doğadaki kuralları ve fertler ile toplumlar arasındaki ilişkileri gerçekçi ve bilimsel açıdan inceleme ve tanıma imkânı bulmuş olanlar, barışı sağlamanın mümkün olamayacağını da anlamışlardır.

Savaş insan yaratıldığı günden bugüne kadar araçlarını ve stratejisini değiştirerek, hiç aksamadan sürmüş veya sürdürülmüştür, insanın yaradılışındaki özellikler, bunu kaçınılması imkânsız bir sonuç haline getirmiş bulunuyor. Bir Amerikalı bize ne kadar sevimsiz ve anlamsız görünüyorsa, bir Hintli, bir Pakistanlı, bir Kızılderili de Amerikalıya o kadar lüzumsuz görünmekte ve sevilmeyen İngilizler Dünyanın başka insanlarını sevimsiz buldukları için burunları havada gezmektedirler.

Kurtla, köpek, fareyle kedi arasındaki zıtlık, insanlar arasında da vardır. Gelinle kaynana arasındaki bilinen anlaşmazlık bu zıt yaradılışın bir aile içinde bile mevcut olabileceğine inanmak gerektiğini gösteriyor.

İnkâr edilemeyeceğine inandığımız bu gerçek, çıkarların ve inançların karşı karşıya gelmesi ile daha da güçlenmiştir. **Amerikalılar Kızılderilileri nasıl temizledilerse, bugün de sarı derilileri, kara derilileri ve inançları ile çıkarları kendilerine zıt düşenleri aynı şekilde temizlemek, böylece Dünyayı bütün kaynakları ile ele geçirmek istiyorlar.** Fakat bunu eskiden olduğu gibi kalabalık topluluklarla göğüs göğüse savaşmak suretiyle gerçekleştiremeyeceklerini iyi bildikleri için, burada kısmen açıklanan etkili usulleri kullanmaya başlamışlardır. İnsanlar çıkarlarına dokundukları ve onları rahatsız ettikleri için, sinekleri, böcekleri, fareleri de yok etmek ve Dünyadan kaldırmak istiyorlar. İnsanla kıyas edildikleri zaman çok güçsüz oldukları kolayca görülen bu küçük yaratıklar, akıldan mahrum oldukları halde yok edilememişlerdir. Çünkü doğanın koruyucu mekanizması toplulukları hattâ fertleri kanatları altına almakta ve onlara bağışıklık kazandırmaktadır.

> **DDT bulunduktan sonra Dünya'dan silineceği zannedilen böcekler ile sinekler, bugün bu ilâca karşı direncini artırmış ve daha az hassas türler ortaya çıkmıştır.** Bir taraftan da tarım zararlılarını yok etmek için geniş çapta DDT kullanan topluluklar bir taraftan kendi insanlarının müzmin bir şekilde zehirlendiğini anlamış ve bunun için tedbirler araştırmaya başlamış bulunuyorlar.

Tıpkı bu örnekte olduğu gibi, doğada mevcut savaş kalıplarını aşıp, aşırı bir mücadeleye girişerek Dünyanın bütün nimetlerini ele geçirmeyi hayal edenler, bir gün gürültülü çöküşlerinin şahidi olacaklardır.

Doğanın ahengi içinde barış da savaş da belirli ölçülere ve

kalıplara göre sürdürülebilir. Bu ölçünün sınırlarını aşıp, başkalarını kandırarak gayrı ahlâkî ve gayrı İnsanî ölçüler içinde savaşa yönelenler gelecekten korkmalıdırlar.

İnsanları cennet ve barış şarkıları ile uyutup, bugüne kadar verilmiş savaşların en korkuncunu ana rahminde sürdürmek, onların ekmekleri ve inançları ile oynayıp ölüme mahkûm etmek, doğa kurallarına aykırı düşer.

Akıl bunun için kullanılmamalı ve teknoloji bu amaca araç yapılmamalıydı. Nitekim sanatkârlar ve büyük fikir adamları, bu kişilerin etkiledikleri masum topluluklar barış kandırmacasının altında yatan gerçeği görmekte ve bu davranışı tepki ile karşılamaktadırlar.

İşin en korkunç yönü sömürgecilerin baskı ve faşist uygulamalarla kendilerine karşı çıkanları ve gerçekleri ortaya koyanları Susturabileceklerini zannetmekte oluşları ve toplumsal gelişmeyi durdurmaya çalışmalarıdır.

Emperyalistler, sömürücü metotlarını ne kadar geliştirirlerse geliştirsinler, bu kötü usulleri geliştiren kafalar yanında iyiden, güzelden, doğru ile barıştan yana olan kafalar da çalışacak ve onların bütün kepazeliklerini ortaya koyarak direneceklerdir.

YAZ GELİNCE HAVALARIN ISINMASINI VE KIŞ GELİNCE DE KARIN YAĞMASINI KİMSE ÖNLEYEMEYECEK VE BU DÜZENİ DEĞİŞTİRMEYİ UMANLAR BAŞKA YOLLARDAN CEZALANDIRILACAKLARDIR.

Klasik sömürü metodları ayrıntıları ile öğrenildikten sonra, sömürgelerini teker teker terkederek bağımsızlıklarını tanıma zorunda kalan bir İngiltere’den sonra Yeni Sömürgeciliğin kurucusu olan Birleşik Amerika’nın da istenilmeyen bir toplum olarak nüfuz bölgelerinden uzaklaşmaya mecbur kalacağını bugünden biliyoruz, işte o zaman başkalarının sırtından yaşama alışkınlığı içinde olan başka bir toplum, daha yeni ve daha karışık metodlarla ortama hâkim olacak ve muhtemelen bugünün sömürgecileri bu toplum tarafından sömürülecektir.

Bizim kanımıza göre, savaş doğanın kendisinde vardır. Barış ise doğaya aykırı ve insan muhayyelesinin yarattığı, gerçekte mevcut olmayan bir durumdur. Bu gerçek, geri kalmış ülkelerin insanları tarafından anlaşılmalı ve savaş bu anlayış içinde sürdürülmelidir.

Sanatçılar, fikir adamları ve iyi niyetli bilginler savaş ile barış üzerine şiirler ve kitaplar yazabilirler. Bu insan olmanın iyi ve iftihar edilecek bir yanıdır. Fakat emperyalistler hem bu kitapları ve hem de şiirleri okuyup, dost olarak girdikleri ülkelerde düşmanca davranmaya ve küçük çıkarları için henüz ana rahmine düşmemiş çocukları doğum kontrol hapları ve yetişkinleri de aç bırakarak öldürmeye devam edecek, çıkarlarını sürdürmek için daha korkunç uygulamalara girişmekten geri durmayacaklardır.

Osman Nuri KOÇTÜRK, BARIŞ VE EMPERYALİZM, Ararat Yayınevi, Şubat 1968, İstanbul

Prof. Dr. Osman N. KOÇTÜRK, TÜRKİYE'NİN KALKINMASINDA: T A R I M V E S A N A Y İ Yeni Bir Düzen

AGRİNDUS (Endüstri'nin Tarım Kesimi içinde Entegrasyonu)

Türkiye'de kesimler arası dengesizlik rahatsız edici bir ortam yaratmış ve yaşantılarımızı etkilemeye başlamış bulunmaktadır. Büyük şehirlere akın ve özellikle gizli işsizlik vatandaşlarımızın yaşama olanağı aramak üzere, yabancı ekonomilerin hizmetine girmelerine sebep oluyor. İthalât ve ihracatta başarısızlık ile dengesizlik, ekonomimizi her gün biraz daha zayıflatmakta ve ileri ülkelerle alış veriş yapmamızı engellemektedir.

Bir tarım ülkesi olan Türkiye'de, asıl amacı karanlık garip bir tüketim endüstrisi kaynaklarımızın yabancıların eline geçmesi için müsait bir ortam hazırlıyor. Bu durumda tarım ile endüstri arasındaki ilişkileri düzenleyen ve halkı köylere bağlayarak, endüstriyi de yurt sathına yaymayı öngören yeni bir düzen ve hayat görüşüne ihtiyaç artmaktadır.

Yapılan çalışmalar bir temel görüş ve felsefeden uzak kaldığı sürece başarıya ulaşmak veya başarısızlıkların gerçek sebeplerini anlamak mümkün olamayacağına göre, bugünkü karışıklıktan kendimizi kurtarmamız ve belirli bir düzen içinde çalışmamız lâzımdır.

Sosyalist, kapitalist ve karma ekonomi düzeni içinde başarılı bir şekilde uygulanabilen AGRINDUS[9] sisteminin kısaca, bilinmesini bundan dolayı yararlı görüyoruz. Türkiye gibi ekonomisi daha çok tarıma dayalı ve endüstriye sıçrama çabaları içinde bulunan bir toplum için bu temel felsefeye uygun davranma, sağlam ve istikrarlı kalkınmanın teminatı olabilir.

Bu kitapta düzenin nazariyatçısı Haim Halperin'in görüşlerinden yararlanarak ve yurdumuzun gerçekleri ile Anayasamızdaki hükümleri de dikkate almak suretiyle AGRINDUS[10] anlayışını kısaca anlatmaya çalıştık.

Yapılan açıklamaların üretici, tüketici ve aracı guruplar ile siyasî görüşleri değişik kimseleri de ilgilendireceğini ve birleştirici bir düzen olarak bu yeni düzeni tanımakla çıkış yolu arayanlara yardımcı olacağını tahmin ediyoruz.

Osman Nuri KOÇTÜRK
20 Ağustos 1967
Ankara

[9] AGRINDUS sistemi her gün biraz daha ciddiyet kazanmakta olan ekonomik dengesizlik ve moral yıkıntılara karşı kurulmuş, halktan yana bir yönetim düzenidir. İngilizce Tarım anlamına gelen **AGRICULTURE** ve Sanayi anlamına gelen **INDUSTRY** sözcüklerinin ilk bölümleri alınarak birleştirilecek olursa klasik sözlüklerde bulunması mümkün olmayan yeni bir sözcük ortaya çıkar. **İsrail Hebrew Üniversitesi Ziraî Ekonomi Profesörü Haim Halper**'in tarafından fikirlerini izah edebilmek için kullanılan bu kelime Türkçe'de ve başka dillerde de karşılık bulabilmektedir. Örneğin biz de **TARIM** ve **SANAYİ** sözcüklerini birleştirerek **TARSAN** anlamı içinde AGRİNDUS ünitelerine yönelebiliriz. AGRİNDUS felsefesi çağımızın ihtiyaçlarından doğmuş ve birinci bölümde kısaca açıklamaya çalıştığımız sorunların köy seviyesinde çözümlenmesini hedef tutmuştur. Öyle tahmin ediyoruz ki Türkiye'nin gelecekteki çalışmalarının demokratik düzen ve karma ekonomi sistemi içinde gerçeklere uyarlı bir yönetim felsefesine göre AGRİNDUS düzeyine oturtulması gerekmektedir. Son derece bozulmuş ve ülkemizin geleceği bakımından tehlike haline gelmeye başlamış olan, ekonomik sarsıntılar ile tarım ve endüstri kesimleri arasındaki dengesizliği, moral çöküntüyü önleme bakımından Agrindus sisteminden daha uyarlı bir düzen tanımıyoruz. İsrail'de geniş ve olumlu bir uygulama alanı bulmuş olan Agrindus sisteminin sosyalist, kapitalist ve karma ekonomi düzenine göre yönetilen çeşitli toplumlarda başarı ile uygulanabilir bir karakter taşımaktadır.

[10]

KONUYA GİRİŞ

19 uncu asrın ilk yansında başlayan endüstri devrimi, eski çağda parmakla sayılabilecek kadar az olan kalabalık merkezlerin sayısını çoğaltmaya başlamıştır. Ticaret, Sanat ve Kültür merkezleri olarak çağının gelişmelerine sahne olmuş büyük şehirler, endüstri devriminden sonra endüstri merkezlerinde kurulmaya ve hızla gelişmeye başlamışlardır. Şehirde yaşayanlarla, köylerde yaşayanların oran ve sayısına geniş etkiler yapan bu gelişmeleri XIX uncu asrın başından bu tarafa Dünyanın her tarafında izlemek kabildir. İnsanlar tarih boyunca biyolojik bir davranışa uyarak yaşantılarını en kolay ve en mutlu kalıplara göre sürdürebilecekleri bölgelerde toplanıp birlikte yaşamayı denemiş görünüyorlar.

Meyva sinekleri üzerinde yapılan denemeler, bu sineklerin bir ucundan bir mum alevi ile ısıtılmış bir bakır levha üzerinde kendileri için en uygun suhunete ulaşmış olan noktada kümelendiklerini göstermiştir. Sinekler gibi, bitkiler ve diğer canlı türleri de, ayni davranışa uyar zekâları ile olmasa bile içgüdüleri ile yaşamalarına en elverişli ortamı seçerek o ortamda yerleşirler. Sosyal bir davranış olarak kabullenmekten çok biyolojik bir içgüdü olarak değerlendirmeye elverişli olan bu davranışı zeki bir yaratık olan insanın hareketlerinde de görüyoruz.

Bir zamanlar uygarlıklara yataklık etmiş olan Akdeniz kıyıları ve bilhassa Ege sahilleri, insanların yaşamak için seçtikleri elverişli bölgelerdi. Orta Asya'da yaşamakta olan atalarımız oradaki içdenizin kuruması ve yaşama şartlarının güçleşmesi sonu bu biyolojik içgüdüye uyarak, yaşamaya daha elverişli topraklar aramak üzere bulundukları yeri terk etmişler, bu suretle büyük göç ve akınlar başlatılmıştır. Eski çağda yaşamaya daha elverişli bölgelerin ele geçirilmesi için yapılan mücadelenin bugün, büyük savaşların gerçek nedeni haline geldiğini görüyoruz. Bu temel davranış, çağımızda da değişmemiş ve fakat insanlar rahat yaşayabilmek için başkalarının sahip olduğu kaynaklara el atarak, onların gerçek sahibi olmayı tercih etmişlerdir. Modern teknolojinin uygulamaya sokulması ile, toprak ve iklim koşulları mükemmel olmayan bölgelerde bile uygarlıklar kurmak mümkün bir hale geldiğinden, başka toplumların kaynaklarını, insan gücünü, olanağını sömürmek ve kendi ayağına getirmek suretiyle Dünyanın her yerinde optimal yaşama şartlarını hazırlamak artık mümkün olabiliyor. Bundan dolayı Avrupa’nın dar ve yorgun topraklan üzerinde yaşayan batılı toplumlar, asırlardır yaşadıkları toprakları artık terketmek istemiyorlar. Bu bölgede kurulan modern endüstri ve bilinçli sömürgecilik çarkı, Dünyanın bütün nimetlerini bu insanların ayaklarına kadar getirmekte ve onlar dedelerinin yaşadığı kalabalık merkezlerde, eski mutlu düzenlerini devam ettirmektedirler. **Avrupa’dan göç etmiş olan bir gurup insanın Kuzey Amerika’da kurdukları uygarlık, bu ülkenin yerlilerini yok etmekle işe başlamış ve daha sonra da endüstrileşerek, Dünyayı sömürme olanağı kazanmıştır.** Köylerde yaşayanların kalabalık merkezlere akını ile başlayan yeni gelişmeler ve endüstri merkezlerinin kuruluşu XVII nci asrın sonunda Dünyanın bütün değer ölçülerinde önemli değişmelere sebep olmuş bulunuyordu. Bu yeni akım, biyolojik bir karakterden çok, biyo sosyal bir karakter göstermekte, aklın içgüdülere hâkimiyeti yeni akımın niteliği olmaktadır. Artık insan doğanın bütün nimetlerinden ölçüsüz olarak faydalandığı köy hayatını bırakarak, geçimini sağlamak için endüstri şehirlerinin sisli ve dumanlı havasını teneffüs ederek, bir robot gibi çalışmanın zarurî olduğuna inanmış ve apartmanlarda konserve kutularına yerleştirilmiş sardalye balıkları gibi sun’î bir yaşantıyı, köylüklerin insana daha uyarlı yaşantılarına tercih etmiştir. Endüstrideki üstün kazanç ve istikrar, tarım kesimindeki gelir düşüklüğüne ve istikrarsızlığa galebe çalmış bulunuyor. Güvenlik duygusu ve geleceğini garantiye bağlama içgüdüsü, tarım kesiminden geçinen milyonları, endüstri ve hizmetler kesimine aktarmış ve kalabalık merkezlerde yaşayan nüfus son 150 yıl içinde hızla artarken köyler tenhalaşmıştır.

Birleşik Amerika’da 1790 tarihinde büyük şehirlerde yaşayan insan miktarı, tüm nüfusun ancak % 5,1 kadarını teşkil etmekteydi. 1850 tarihinde bu oran % 15,3’e ve 1940 da % 56.5’a, 1950 de ise % 59,0’a yükselmiştir. Eğer 2500 insanın toplu olarak yaşadığı merkezleri kasaba olarak kabul ederek bir hesaplamaya girişecek olursak, bugün Birleşik Amerika’da nüfusun % 88,5 kadarının kalabalık merkezlerde yaşamakta olduğunu söylemek kabil olacaktır. **(The Economist ,10. Feb., 1962, p. 515, a diagram).**

İngiltere'de, XIX uncu asrın başında tüm nüfusun ancak % 10 kadarı kalabalık merkezlerde yaşarken bu nisbet 1921 yılında % 80'e çıkmış ve 1961 yılında da ayni düzeyde kalmıştır. Birleşik Amerika ile İngiltere'de gayet hızlı bir tempo ile vaki olan bu gelişmeler, bilhassa İkinci Dünya Savaşından sonra geri kalmış ülkelerde de kendini göstermeye başlamış ve Asya, Afrika, Güney Amerika gibi daha çok köylüklerde yaşayan insanların çoğunlukta olduğu bölgelerde, endüstrileşmeye bağlı bir şehirleşme cereyanı belirmiştir. Az kalabalık merkezlerin, daha kalabalık şehirler haline gelişinde endüstrileşmenin en önemli etken olduğunu bu ülklerde çok daha açık bir şekilde görebiliyoruz. Kasaba ile kalabalık şehrin sosyolojik yapısı ve karakteri arasında önemli farklar vardır. Bu karakter farkı bilhassa köy ile şehir kıyaslandığı zaman çok daha bariz bir hale gelmektedir. Endüstri merkezlerinde ve kalabalık şehirlerde sosyal bir tecanüs (Heterogenity) sağlamak mümkün olmadığı halde, köyde bunun kendiliğinden şekillendiğini görüyoruz.

Şehirde yaşayanlar arasında gelir ve sınıf farkları uçurumlar yaratabilecek kadar değişiktir. Çalışma alanlarının farklı oluşu, eğitim imkânları ve kültür farkları kalabalık şehirde yaşayan insanlar arasında dil, örf ve adet farkları bile yaratabilmekte, çıkar gurupları arasındaki sessiz mücadele yaşantıları tatsız bir ortama sürüklemektedir. Kalabalık şehir halkına hâkim olmak ve onları ayni şekilde etkileyerek bir anlayış etrafında birleştirecek yeni değerler bulmak ve bu değerleri kullanmak gerçekten zor bir iştir. **Bundan dolayı şehirleşme ve endüstri merkezlerinde yumaklanma cereyanına karşı olan sosyologlar ile köylerde yaşamaya taraftar olan ve köy hayatını öğen sosyologlar arasında hâlâ devam eden çetin bir mücadele vardır.**

Şehirdeki yaşama şekli ile köydeki yaşama şekli karşılıklı olarak mukayese edilecek olursa, şehirdeki yaşama şeklinin tüm olarak farklı olduğu görülecektir. Şehirlinin yaşantılarına daha hızlı bir tempo hâkimdir. Köye nazaran çok daha dinamik bir karakter gösteren kalabalık şehirlerde hayatını kazananlar, değişik kalıplara göre çalıştıklarından değişik itiyatlar kazanır, örfleri ve âdetleri bakımından da menşe aldıkları köy ünitesinden uzaklaşırlar. Bunların büyük şehirlerde doğan çocukları ise artık köyden kopmuş ve köy hayatına tahammülü olmayan ayrı bir varlık niteliği gösterirler. Yeni şekillenen, her gün biraz daha kalabalıklaşan endüstri merkezlerinde ve kalabalık şehirlerde köy yaşantılarının henüz muhafaza edildiği (gecekondular) bölgelere rastlanabileceği gibi, köy hayatından şehir hayatına geçişi temsil eden gruplara ve bundan başka tamamen şehirleşmiş topluluklara da rastlamak kabildir.

Bu tip ünitelere bilhassa Türkiye gibi bir düzenden başka bir düzene geçme oluşumu içinde olan memleketlerde daha çok rastlıyoruz. **Aslında köy ile şehri birbirinden bıçakla keser gibi ayırmak ve ayrı ayrı mütalea etmek yanlış bir davranış olur.** Çünkü en eski ve kendi içinde düzenlenmiş şehirlerde dahi köyün etkilerini görmek kabildir. Köy ile şehir, endüstri ile tarım arasındaki ilişki Dünyanın hiç bir yerinde tam olarak koparılamamış ve bu üniteler arasındaki karşılıklı alışveriş sıfıra indirilememiştir.

Bundan dolayı biri gittikçe büzüşen ve küçülen ve diğeri ise serpilip gelişen köy ve şehir anlamları kullanılırken temelde müşterek olan birçok niteliğin de mevcudiyeti akıldan çıkarılmamalıdır. Buhar gücü kullanılmaya başlanılmadan önce bir milyon insanın bir araya gelip beraberce yaşayabileceklerini düşünmek gerçekten güç bir işti. Bugün ise üç beş milyon insanın bütün ihtiyaçlarının aksamadan karşılanabildiği kalabalık şehirlerin sayısı az değildir. Bu şehirlerde yaşayan insanlar işlerine otomobiller, otobüsler, trenler ve tramvaylarla taşınmakta, ulaşım vasıtaları yer üstü kadar yerin altına oyulmuş geçitlerden de faydalanmaktadırlar. Çocuklar gökdelenlerin arasında günde birkaç saat güneş alan yeşil sahalarda, evcil hayvanlarla oynama mutluluğunu tatmadan yetişiyor ve gelişiyorlar. Bu çocukların oynadıkları bütün oyuncaklar basit makinelerden ibarettir. Bir oyuncak otomobil, konuşan bebek, evin salonuna döşenen raylar üzerinde hareket ederek çocuğu eğlendiren oyuncak tren kırılıp parçalanacak olursa birtakım çarklar, yaylar ve vidalardan ibaret olduğu görülür.

İşte bu ortam içinde yetişen şehirli çocuk, köyde yetişen çocuktan çok farklı bir anlayışa sahip olmaktadır. Köyde yetişen kazandığı tecrübe ve çevresi ile kurduğu

ilişkiler bakımından **«İnsan insanın dostudur»** anlayışına uyarlı bir ortamda gelişirken mekanik araçlarla oynayan ve güneşin doğuşunu bir gökdelenin 53 üncü katından seyreden çocuk **«İnsan İnsanın Kurdu veya Düşmanıdır»** inancı ile yetişmektedir.

Şehrin gürültülü hayatı ile bu çocuğun çevresinde olup bitenler onu başlangıçtan itibaren mücadeleci bir yaratık haline getirir. Böyle olmasına rağmen insanın yapısında ve çatısında mevcut olan doğanın kucağında yaşama eğilimi yorgun şehirlide de zamanla kendini göstermekte ve büyük şehirlerde emeklilik çağını idrak etmiş veya bu çağa yaklaşmış olanlar artık bir köy kulübesinde ve tabiatın kucağında sakin bir hayat sürmeyi en çok özledikleri bir rüya haline getirmişlerdir. Bu rüyayı gerçekleştirmek isteyen şehirliler ise kısa bir süre sonra köyde de yaşamanın mümkün olmadığını fark eder ve tekrar kalabalık şehrin gürültülü ortamına dönerler.

İnsanı şaşkın ve ne istediğini iyi bilmez bir yaratık haline getirmiş bulunan endüstri devrimi kendisi ile birlikte sayısız problem getirmiştir. Bir arada, hızlı ve streslerle dolu bir hayat yaşamanın sebep olduğu **«Sivilizasyon Hastalıkları»** tıp otoritelerini en çok meşgul eden konu haline gelmiş bulunuyor. Kalb ve damar hastalıkları, çocuk felci, kanser şehirde yaşama ve anormal yiyeceklerle beslenmenin ortaya çıkardığı problemler olarak kabul edilebiliyor. Ruh ve sinir hastalıkları ile yorgunluk ve çöküntülerin sebep olduğu tahribat, içme suyu temiz olmadığı için hastalıklara maruz bulunan köy ünitesindeki tahribattan daha az değildir. Gürültü, her gün ve her dakika çözümlenmesi güç bir mesele ile karşı karşıya gelme zorunluğu şehirliyi müzmin bir hastalık gibi törpülemektedir. Şehirde yaşayanlar gece hayatı, alkol ve tütün ile diğer kötü alışkanlıklardan, köylerde yaşayanlara nazaran daha çok zarar görürler.

Böyle olmasına rağmen insanlar devamlı olarak şehre akmaktadırlar. Şehrin yorucu ve insanı kendinden uzaklaştırıcı hayatı, köyde yaşayanı kendine çekmektedir.

Asırlarca önce Mısır'da Safo isimli bir fahişenin insanları birbirine kattığı günlerde kuzeye doğru seyahat eden bir rahip, bir gece bir manastıra misafir olduğunda etrafına halkalanan ve İskenderiye'de olup bitenleri öğrenmek isteyen din adamlarına, büyük şehrin iğrenç hayatını dilinin döndüğü kadar anlatmaya çalışmış ve fahişelerin erkekler ile sokaklarda buluştuklarım tiksinerek anlatmıştır.

Bu iğrenç yaşantıyı tiksinti ile takip eden rahipler gece odalarına çekildikten sonra uzun uzun düşünüp kararlarını vermiş bulunuyorlardı. Ertesi gün manastırı terk edecek olan kuzey yolcusu, manastırda allahaısmarladık diyecek tek rahip bulamamıştı. Çünkü rahiplerin hepsi, bir gece önce tiksinerek izledikleri olayların sokaklarda cereyan ettiği İskenderiye'ye bir an önce ulaşmak için manastırı terk etmiş ve kuzeyden güneye doğru yol almaya başlamışlardı. (Şimdi bu hikayeler TV kanallarında paparazzi şeklinde sunuluyor.)

Düşünen ve bilen adam şehirdeki yaşantıyı beğenmemekte ve ondan kaçma çarelerini aramaktadır. Fakat manastırlardaki rahipler ile köylerde yaşayan bilinçsiz insanlar şehrin hikâyelerini dinleye dinleye, yenemeyecekleri bir özlemin içine düşer ve kendilerini insanı öğüten bu değirmenin taşları arasına atarlar. Sokaklarından altın toplayacaklarını sandıkları şehirlerde ise onları bir sıra mutsuz olay beklemektedir. Şehirden köye giden insan bir süre sonra tekrar şehre dönebildiği halde, köyden şehre gelen artık geri dönememektedir. **Mutsuz yaşantısını böylece devam ettirerek köyle şehir arasındaki köprünün temeline atılmış bir moloz olarak kalan ve hayatını böylece yitiren milyonlara Dünyanın her yerinde rastlamak kabildir.**

Bu güçlü akım 1910- 1957 yılları arasında yalnız Birleşik Amerika'da 12 milyon insanın köyden şehre göç etmesine sebep olmuş bulunuyor.

İngiltere'de 1881 yılı ile 1951 yılları arasında köylerdeki insangücü, % 13'den, % 5'e ve 1955 de ise °/o 4,5'a kadar düşmüştür. Bir anlama tarımsal üretimi etkilemesi gereken köydeki insan gücünde azalış, Amerika Birleşik Devletlerinde ve İngiltere'de koşulları değiştirememiştir. Tarımın makineleştirilmiş ve modernize edilmiş bulunması üretgenliği (prodüktivite) artırmış olduğundan, bu

iki ileri ülke, artan nüfusun da yiyecek ihtiyacını daha mükemmel bir standarda göre karşılama imkânına ulaşmış bulunuyorlar. Birleşik Amerika'da bir tarım işçisi kendisinden başka 25 - 30 insanı doyurabilecek kadar besin maddesi üretebildiğinden köy nüfusundaki azalış bu toplumu etkilememiştir. Fakat **Türkiye'mizde ve bizim koşullarımız altında bulunan diğer ülkelerde köyde çalışan üç insan, şehirde yaşayan bir insanı bile doyuramadığından, bu insanların da köyü terk edip büyük şehre göç etmeleri hayatî bir önem taşır.**

Teknik bakımdan ileri ülkeler şu günlerde insanın toprakla ilişkisini tamamen koparacak çalışmalar yapıyorlar. Buhar ve elektrik gücü ile köyde yaşayanların büyük bir çoğunluğunu büyük şehirlere çekebilmiş olan insanoğlu, atom enerjisini kullanmaya başladıktan sonra sentez yolu ile yiyecek maddeleri hazırlamayı ve güneşten Dünyamıza akan enerjiyi sun'î araçlarla depo ederek, bitkileri aradan çıkarmayı düşünmektedir. Bitkiler güneşten Dünyaya gelen enerji ünitelerini karbonhidratlar, yağlar ve proteinlerin moleküllerini içine hapsederek insana gıda maddeleri aracılığı ile aktarma etmektedirler.

Ayni şeyi yapabilen bir sistemin kurulması bitkileri ve hayvansal yiyecekleri de lüzumsuz hale getirecek ve belki bir gün endüstri merkezlerinde sentez yoluyla yiyecek yapan tesisler de kurulacaktır. Fakat insana şimdilik bir **Jule Verne** hikâyesi gibi gelen bu ihtimaller üzerinde durmak istemiyoruz. XX nci asrın sonuna yaklaşmakta olan insan henüz topraktan koparılamamıştır. Feza yolculuğuna çıkan astronotlar bile beraberlerinde toprakta yetiştirilmiş yiyecekler bulundurmakta ve bununla beslenmektedirler. **Gökdelenlerin 53 üncü katındaki çocuklar her sabah bir ineğin memesinden sağılmış süt ile karınlarını doyuruyorlar.** Bu yiyecekleri üretmek ve büyük şehrin doymak bilmez ağzına ulaştırmak için bugün bile milyonlarca insanın köylerde yaşaması ve toprakla güreşmesi gerekiyor. Toprak insanların süt anası olarak durumunu tarihten önceki çağda olduğu gibi muhafaza etmekte, topraktan gelmeyen yiyecekler ve yiyeceklere renk, koku ve lezzeti artırmak için katılan kimyasal maddelerle beslenenler cezalandırılmaktadır. Kanserogen (kanser yapıcı) etkileri olduğu anlaşılan bu cins maddeler Dünyanın her yerinde kanunlarla yasaklanmışlardır. İnsan yaşamak, çalışmak ve sağlığını korumak için gene toprakta yetiştirilen bitkisel yiyeceklerle, hayvandan elde edilen besinlere muhtaç bulunuyor. Tabiat ana bu noktada gayet kıskanç davranmakta ve onları insafsızca cezalandırmaktadır. Bundan dolayı biz bu gerçeğe uygun olarak hareket etmek ve ayaklarımızın altındaki toprakla ilişkilerimizi dikkate alarak yeni bir düzen kurmak durumunda bulunuyoruz. Topraktan ve doğadan tüm olarak kopamamış olan insanın şehirlerde toplanarak köyleri tamamen boşaltması nasıl olsa mümkün olamayacak ve mevcut nizamı değiştirene kadar bir kısım insanın şehirde yaşaması için bir kısım insanın da köyde bulunması gerekecektir. Tekniğin geliştirilmesi ve tarımın mekanizasyonu İngiltere ve Birleşik Amerika'da olduğu gibi üretimi etkilemeden köyde yaşayan nüfusun azaltılmasına yararlı bir ortam hazırlamakta ise de ayni şeyleri geri kalmış ülkelerde ve örneğin Türkiye'de hızla uygulamak toplumun geleceği bakımından çok tehlikeli ve yanlış bir uygulama olabilir.

Köyden şehre akın, bir anlamı ile de tarım kesiminden endüstri kesimine kayma demektir. Teknolojideki hızlı gelişmeler büyük şehirlerde yaşayan ve endüstriden para kazanan kişileri zengin insanlar haline getirmiş bulunuyor. Köyde yaşayanın bir yılda kazanamadığını şehirli bazen bir günde kazanabilmekte ve bunu bir günde harcayıp başka bir kazancın peşine düşmektedir. Köydeki ise az kazanıp az harcamaktan ibaret tutucu bir yaşantıyı sürdürme durumundadır. Buna rağmen şehirde yaşayan kadar yorulur ve bazen daha çok yorulması gerekir.

Aslında bütün insanlar başka bir insana hizmet etmek için yaratılmışlardır. Bu emek alışverişi adil olursa, bizim belirli bir düzen içinde yaşamamıza yardımcı olur. Köyde yaşayanlar ağır hizmet koşulları içinde, şehirlinin yiyecek ve ilkel madde ihtiyacını karşılarken, endüstri merkezlerinde yaşayanlar kendilerini pek yormadan makineleri hizmete sokarak imal ettikleri bazı araç ve gereçlerle köylüye ve şehirde yaşayan diğer kişilere hizmet etmekte ve fakat bu hizmetleri karşılığı daha çok kazanç sağlamaktadırlar. Sonucun böyle oluşunda şehirlerin yalnız bir endüstriel üretim merkezi olmakla kalmayıp, yetkileri elinde bulunduran yönetici gurupların da barındıkları merkezler oluşunun etkisi büyüktür. Bu merkezlerde yöneticiler ile üreticiler arasında kurulmuş olan ilişkiler ve dostluklar

ticarî operasyonlarla köylünün elindekinin ucuz alınmasına ve köylüye satılanların da yüksek fiyatlarla satılmasına yardımcı olmaktadır. **Paranın şehirlerde birikmiş olması ile tesislerin şehirlerde oluşu, şehrin köy üzerindeki hegemonyasını devam ettirmesi bakımından iş adamlarına yardımcı olur.** Üniversiteler, okullar, sanat ve ticaret merkezleri hep büyük şehirlerde kümelenmiş ve endüstri ile yakın ilişkiler kurmuşlardır. Dostluklar halinde gelişen bu ilişkiler daha sonra şehrin köy üzerindeki baskısını artırmak için etkili bir araç olarak kullanılacaktır.

Sayıları gittikçe çoğalan büyük şehirlerin gittikçe kalabalıklaşan halkını sayıları ve nüfusu hergün biraz daha azalan ve ekonomik gücü zayıflayan köy üniteleri sırtından ilânihaye geçindirmek kabil değildir. Bunun bir limiti ve bir sınırı olması gerekir. Çünkü büyük şehir bir taraftan endüstrisinin mamullerini satmak ve bir taraftan da topraktan yetiştirilecek olan ürünlere olan ihtiyacını karşılamak için köy ünitesini iki yönlü bir yüzey üzerinde mütemadiyen istismar etmektedir. **Alırken ve satarken daima zarara uğrayan köylü, zamanı gelince bu yaşama düzenine tahammül edemez hale gelmekte ve biraz açıkgöz olanları köyü terk ederek, büyük şehirlere ve hatta yabancı ülkelerin büyük şehirlerine kadar kaçmaktadırlar.**

Oradaki hayatı tanıdıktan sonra da bu insanı tekrar köye döndürmek artık mümkün olmadığından tüketici gurup bir kişi fazlalaşmış ve üretici güç ise belirli bir nisbete göre azalmış bulunuyor. İşte bütün mesele burada düğümlenmekte ve şehir ile köy arasındaki dengeyi sağlayacak yeni bir düzenin düşünülmesi bundan dolayı gerekmektedir. Bu akımın böylece devamı halinde çok garip bir durumun ortaya çıkacağı aşikârdır.

> Nüfusu 50 milyonu aşkın büyük şehirlerin kurulması ve bu şehirlerde iskân, trafik, beslenme gibi meselelerin çözümlenmesi belki mümkün olabilir. İnsanlar teknik olanaklarını harekete getirerek yer altında 20 katlı metrolar yapıp trafik meselesini böyle çözümleyebilirler. 300 katlı binalarda yüzbinlerce insanın barındırılması ve hergün işine ulaştırılması belki kabildir. Fakat böylece üretilen endüstriel ürünlerin üstün kârlar sağlamak suretiyle satılabileceği binlerce köy ünitesi düşünmek ve bu köylerin 50 milyon insanın yiyecek ihtiyacını karşılayabilecek bir çalışma düzeni içinde bulunacağını farzetmek gülünç olur. Bu noktada biraz durup, bu işin nereye varacağını ve bütün Dünyaya sirayet etmiş olan şehirleşme eğilimini toplumun çıkarlarına uyarlı bir şekilde nasıl önleyebileceğimizi düşünmemiz gerekiyor, işte AGRİNDUS anlayışı bu ihtiyaçtan doğmuştur. Bir taraftan köy ile şehir bir taraftan tarım ile endüstri arasındaki dengenin tesisi zarureti bizi şehir ile köy ve tarım ile endüstri arasında statik bir birey üzerinde düşünmeye zorluyor. Bu bireyin kurulması ve işletilmesi zora dayalı olmamalı ve insanlar bu ünite içinde mutlu ayni zamanda yaradılışımıza uygun bir hayat sürebilmelidirler. işler sıkışınca şehirlerde yaşayanları süngü ile apartmanlarından çıkarıp, köylerde kurulacak kulübelere yerleştiremeyeceğimize, tırnakları ve saçları boyalı bir sekreter hanımı köye gidip tarhana hazırlamaya zorlayamayacağımıza göre, Türkiye'nin şu kritik devresi içinde bazı tedbirler alınabileceğini düşünüyoruz. Bu kitap Haim Halperin'in AGRÎNDUS isimli kitabı esas alınarak ve Türkiye gerçekleri düşünülmek suretiyle bu temel anlayış içinde kaleme alınmıştır. (Şimdi yeni çıkan kanunlarla köyler şehrin mahalleleri oldular.)

TARIM ENDÜSTRİ DENGESİNDE KÖY VE ŞEHİR

Bütün Dünyada köy ile şehir arasındaki denge tehlikeli bir şekilde sarsılırken, tarım kesimi ile endüstri ve hizmetler kesimi arasındaki denge de sarsılmış bulunmaktadır. Teknolojide ilerlemiş olan Birleşik Amerika ve İngiltere gibi ülkeler bu denge sarsıntısını, prodüktiviteyi etkileyen araç ve gereçleri hizmete sokarak atlatabilmiş iseler de, Türkiye'mizin de dâhil bulunduğu birçok geri kalmış ülke bu iki kesim arasındaki dengesizliğin zararlarım görmüş bulunuyorlar. **Bir tarım ülkesi olarak tanımlanan Türkiye'mizde insanların köyden büyük şehirlere kaçmış olmaları artık ekmeğimizin, yağımızın, ilkokullardaki çocuklarımıza verilen sütün, yabancıdan sağlanmasını gerektirmiştir.**

Büyük şehirlerde yaşayan tüketici guruplar, köy üzerindeki baskılarını büsbütün artırdıklarından köyden şehre ve hatta Türk köyünden batı Avrupa'nın endüstri merkezlerine korkunç bir akın başlamış ve köyler boşalmıştır. Tarım kesiminden kaçıp, endüstri ve hizmetler kesimlerinde yaşama olanağı arayan bu insanların büyük şehir çevresinde gecekondularda yumaklandıklarını görüyoruz. Çünkü endüstri ve hizmet kesimleri, tarımdan kaçanları absorbe edecek şekilde cihazlanmamış ve bunlara iş sahası hazırlayamamıştır. Endüstrinin böylece gelişememesinde şüphesiz köyden ibaret olan pazarın satın alma gücünün zayıf oluşu ile hergün biraz daha zayıflamakta oluşunun da büyük bir yeri vardır.

İş böyle olunca Türk köyünün besleyemediği, büyük şehirler halkını borçlanarak alınan yiyecek maddeleri ile beslemek ve satılacak bir şeyimiz olmadığından ve endüstrimiz dış ülkelere satış yapamadığından insangücünü satmak, yahut da dinlenmek için Türkiye'ye gelecek üç beş turistin bırakacağı birkaç dolara bel bağlamak durumunda kalıyoruz.

Yabancı sermaye kendi köylüsüne satamadığı endüstriel ürünleri de Türk köyünde pazara çıkardığından, köyün kaynakları bu suretle yabancı ülkelerin hizmetine girmektedir. Türk tarımı ile yerli endüstrinin arasına girmiş olan yabancı sermaye alım ve satış safhalarında sağlanan çıkarları iki ünitenin de elinden alarak kendi kasasına aktardığı için Türk köyündeki bunalım artık büyük şehirlerde de kendini göstermeye başlamış ve bu bir siyasî uyuşmazlık yaratmış bulunuyor. Çıkar guruplarının siyasî örgütlere sızıp, çıkarlarını bu yoldan devam ettirmeye çabalamalarının da gerçek sebebi budur. Bozulan dengenin belirli bir gurubun çıkarını engellemeden ve yabancı sermayenin çıkarlarını da korumak suretiyle denge haline getirilmesi gerçekten güç ve sun'î baskıları gerektiren bir yönetim şeklidir. Bize kalırsa Türkiye'nin asıl meselesi de budur.

XIX uncu asırda İngiltere ve Birleşik Amerika gibi ülkeleri etkileyen büyük şehirlere akın cereyanı İkinci Dünya Savaşından sonra geri kalmış ülkeleri de etkisi altına aldığı için, geri ülkeler bu hareketin daha önce başladığı ekonomileri endüstri ile güçleşmiş ülkelerin iktisaden sömürdükleri bölgeler haline gelmiş bulunuyorlar. Millî gelirin ve millî prodüktivitenin düşük olduğu geri ülkelerde sömürülebilecek kaynaklar doğal kaynaklar ile bu ülkeler insanının emeğinden ibaret kalmaktadır. Orta Doğu ülkelerinden birçoğu sahip oldukları petrol kaynakları ile ileri ülkenin sömürme arzusuna cevap verirken, Türkiye ve koşulları bize benzeyen ülkelerde, köyde yaşayanlar yabancıların sömürücü davranışlarını tatmin edebilecek bir sömürme aracı olamamakta ve buna konu teşkil ettiklerinde büsbütün zayıflamaktadırlar. Türkiye'de köy ünitesi endüstri ile uzaktan veya yakından ilişkisi olmayan tam bir tarım ünitesidir. Bu ünitenin yetiştirdiği mahdut sayıdaki tarım ürünlerinden pek mahdut bir kısmı ihraç mevzuudur.

> **Tütün, pamuk, fındık, incir, üzüm, zeytinyağı, afyon gibi parmakla sayılabilecek kadar az toprak ürünü büyük şehirlerde yaşayan iş örgütlerinin aracılığı ile yabancı ülkeye aktarıldığı zaman kazancın önemli bir kısmı şehirde tutulmuş ve pek sınırlı bir kısmı köye aktarılmış olur.**

Buna karşılık yabancılar ve şehirde yaşayanlar tarafından köye sokulan ve köyde satılan ihtiyaç maddelerinin çeşit ve miktarı hergün biraz daha artmaktadır. Eskiden köyden şehire akan ve köy ünitesinin şehirden para kazanmasına yardım eden yemeklik yağlar, bugün margarin halinde endüstri merkezlerinden köye akmaktadır. Aslında ilkel maddesi, tesisleri ve sermayenin önemli bir kısmı yabancıya ait olan bu çeşit yağlar karşılığı köylünün ödediği para şehirde de kalmamakta ve bunun bir kısmı da yabancı ülkelere transfer edilmekte, bir daha köye dönmemektedir. **Artık bir ihtiyaç haline gelmiş olan transistörlü radyolar, lâstik ayakkabılar, ilâç, yabancı gazozlar, plastik eşya ve bütün tüketim maddeleri ile şehirli ve yabancı ortakları köyün gelirine el koymuştur.** Buna karşılık köylünün şehirliye ve yabancıya satabileceği tarımsal ürünlerin miktar ve kaliteleri köyün ihtiyaçlarını karşılama bakımından yeterli kabul edilemeyecek bir seviyeye düşmüş bulunuyor. Şu halde Türkiye'deki tarım endüstri dengesi başta yabancı sermaye olmak üzere şehirlinin bencil davranışları ile ve hızlı bir tempo ile bozulmuş, tashihi hayli güç bir ortama girmiştir. Şehirden köye satılan endüstri ürünleri, köydeki tarımsal üretimi artıracak ve bu suretle köyden şehre satılan ürünlerin miktar

ve kalitesini köy lehine düzenleyerek kazancı artıracak maddeler olsaydı denge bu kadar ciddî bir şekilde bozulmayacaktı. Kurtuluş savaşını izleyen ilk yıllarda ekonomimiz çok fakir ve güçsüz olmasına rağmen tarım endüstri dengesi başarı ile korunmuştur. Yabancı müdahalenin bu dereceye varmamış olması dolayısıyla köyle şehir arasındaki ilişkiler belirli kalıpların dışına taşamamıştı. **Köylü pazara yağ, yoğurt, yumurta ve ürettiği toprak ürünlerini getirir, bunlar karşılığı edindiği para ile de kasabadaki ilkel endüstrinin kendisi için hazırladığı temel ihtiyaç maddelerini satın alırdı.** O tarihlerde endüstrinin bugünkü gibi güç kazanmamış olması ve bilhassa yabancı müdahalenin mevcut olmayışı paranın çoğunlukla köyde birikmesine ve köy halkının ilkel bir hayat yaşamalarına karşılık satın alma gücünün üstün kalmasına sebep oluyordu.

Daha sonra Cumhuriyet hükümetlerinin kurduğu millî endüstri incelenecek olursa bunların çoğunlukla köy halkının vazgeçilmez temel ihtiyaçlarını karşılamaya yöneldiği ve ilkel maddelerin çoğunu da köyden satın aldığı görülecektir Sümerbank'ın kurduğu tekstil endüstrisi pamuk ile yapağısını köyden almış ve ona kumaş satmıştır. Ayni kuruluş ayakkabı ve deri eşya yapımında kullandığı deriyi gene köylüden almaktaydı. Şeker endüstrisi köylüden pancar almış ve köylüye şeker satmıştır. Üç örnekle anlatılmaya çalışılan köy ve endüstri ilişkileri şehrin köyü kıyasıya sömürmesine elverişli değildir.

Bugün ise şehir köyden fazla birşey almamakta ve köye pek çok şey satmaktadır. İşin fenası köye satılan ihtiyaç maddelerinin büyük bir çoğunluğu da yabandan gelmekte ve köyden çıkan paranın gerçekten önemli bir kısmı bir daha geri gelmemek üzere köyü terk etmektedir. Lâstik, plastik, margarin, gazoz, radyo ve köye mal olmaya başlayan birçok rahat yaşama aracı bu oluşuma örnek olarak gösterilebilirler. Artık köye de girmiş olan naylon giyim eşyalarının çoğunlukla yabandan geldiğini ve bunu imal etmek için köylüden birşey alınmadığını biliyoruz. **Soya yağını margarin halinde köylüye satıp yedirenler, onun elindeki zeytinyağlarını satın almamakta ve başka ülkelere ihracını da kısıtlamaktadırlar.** Bu şartlar altında köylü, köyden şehire göç etmekten başka çare bulamamakta ve şehire geldiği zaman da işsizlik yakasına yapışmaktadır. Şehirde bir gecekondu kurup geçinme imkânları hazırlayamayanların yapacakları tek iş bir çaresini bulup Türkiye'den çıkmak ve kendini sömüren yabancı endüstrinin hizmetine girmek oluyor. Halbuki tarım endüstri dengesini tesis suretiyle köylüyü köyünde mutlu kılmak ve onu yaşadığı toprağa bağlamak pek mümkündür. Bu düşünüş tarzının iyi örneklerini vermiş olan toplumları incelemek suretiyle fikri tesbite çalışalım. .

Çeşitli Dünya ülkelerinde tarımsal gelirin endüstriye intikal eden miktarlarını aşağıdaki tablo bize açık bir şekilde göstermektedir.

Görüldüğü gibi İngiliz endüstrisi üretimini tarım kesiminin ihtiyaçlarına yönetmiş ve bu kesimde üretimi etkileyecek araç ve gereç imalini ön plâna almış olduğu için tarımdan dolayısıyla köyden endüstriye intihal eden gelir tüm tarım gelirinin yarısına kadar yükselmiş bulunuyor. Bu sayede şehirler kendilerini besleyecek olan köy ünitelerini kuvvetlendirmiş ve onları güçlü alıcılar haline getirmiş bulunuyorlar. Buna karşılık millî endüstrisi tarım kesiminin dolayısıyla köyün ihtiyaçlarına yönelmemiş bulunan Yugoslavya, İspanya ve Yunanistan'da endüstri köye çok az şey satabilmekte ve üretgenlik bundan dolayı artırılmadığından köy üniteleri fakir pazarlar halinde kalmaktadırlar. Bu takdirde köy kendi endüstrisinin sağlayamadığı traktör ve eker biçer gibi diğer tarım âletleri ile ihtiyaçlarını yabancı endüstrilerden sağlama yoluna gitmeye ve günden güne fakirleşmeye mahkûmdur. Türkiye'deki endüstrinin durumu da aynen İspanya, Yugoslavya ve Yunanistan'daki gibidir. Köylünün eline geçen paranın büyük bir kısmı endüstriye yatırıldığı halde, bu endüstri tam manasıyla millî olmadığından paranın önemli bir kısmı dışarı kaçar. Tarımsal üretimi etkileyecek olan taşıtlar, traktör, ziraat ilâçları ve köylünün şahsî ihtiyaçları için ödenen para ise çoğunlukla dışarı gitmektedir.

Dengesizliği besleyen ve artıran bu durumu millî endüstrimizi yurt gerçeklerine ve köy ihtiyaçlarına yönetmekle tashih edebiliriz. Fakat bu husus bugüne kadar düşünülmemiş ve endüstri nerede fazla kazanç varsa o kesime akmıştır. Şehirde yaşayanların köyden şehire gelen parayı ölü

yatırımlar halinde lüks konutlar yapımı için harcamış olmaları yanında ekserisi ithal konusu olan konfor vasıtalarına yatırmış olmaları, köyün parasının dışarıya kaçmasına ve köylünün her gün biraz daha fakirleşmesine sebep olmuştur.

Şehirde yaşayanlar kendi aralarında yürüttükleri alış veriş, banka ve faiz gelirleri, komisyonlar ile mutluluklarını sürdürmeye çalışmışlar, bu durum onları bir süre sonra yabancı sermayenin oyuncağı haline getirmiştir.

Köyden şehire akının yapıcı sebebi köyün fakirliğidir. Hizmet kesiminde görev almış kalabalık bir memur kitlesi ile diğer hizmetleri yürütenler aldıkları ücret ile optimal şartları sağlayamadıkları halde şehri terketmek ve köye giderek üretim işlerinde görev almak istememektedirler. Böyle bir ortamda yabancı şirketler şehirli aracılığı ile Türk köyünü sömürmeye devam etmektedirler. Bu sömürme devam ettiği sürece köyden şehire akın durdurulamayacak ve bir süre sonra da şehirde yaşamak bir cehennem azabı haline gelecektir. Yiyecek maddeleri ile köyün sağladığı ihtiyaç maddelerinin alabildiğine pahalılaşması ve buna rağmen köylünün eline yeterli miktarda para geçmeyişi, köyün üretim takatinin düşük ve şehirlerde karargâh kurmuş olan aracı gurupların astronomik çıkarlar sağlamakta oluşları ile izah edilebilir. Türkiye bugünkü hali ile bu akımı durduracak bir tedbir almış değildir. Filhakika bu konuda bilgi sahibi olan ileri ülkelerde de köyden şehire akın eğilimini durdurmak kolay olmamıştır. Birleşmiş Milletlerin bir ihtisas organı olan Milletlerarası Çalışma Ofisi (ILO) durumu şöyle özetliyor:

> **………….Tarım kesiminin dışındaki kesimlere kayma bütün Dünyada dikkati çeken bir eğilim haline gelmiş bulunuyor. Emek artık toprağı terk etmektedir. Bütün ülkelerde üretimde kullanılan tüm insan gücü içinde, tarıma tahsis edilen miktarın her yıl biraz daha azaldığına şahit oluyoruz. Fransa'da bir aşıra yaklaşık bir süreden beri tarım kesimindeki insan gücünde azalma müşahede edilmektedir.**
>
> **Avustralya'da bu cereyan 1930 da başlamış ve Kanada, Danimarka, Almanya, Norveç'e de sirayet etmiştir. Bilhassa son yirmi yıl içinde azalma hayli hızlı olmuştur.**
>
> **Tarım kesimini terk edip diğer kesimlerde görev almış olan kişilere neden dolayı tarımı terk ettikleri sorulduğunda değişik cevaplar alınmaktadır. Gerçek sebebi öğrenmek için çeşitli ülkelerde araştırmalar yapılmıştır. Genel olarak tarımı terekedenler daha fazla ücret sağlamaktadırlar. Bunlar iliştikleri yeni kesimde daha az çalışarak, daha çok kazanma, daha rahat bir hayat sürme, eğitim, nakil vasıtalarından faydalanma olanağına kavuşuyorlar. Daha küçük bir evde daha mutlu ve daha emniyetli bir hayat sürüyorlar.**
>
> **(ILO, Why Labour Leaves the Land, Geneva, 1960)**

İfadelere dayanılarak yapılan araştırmalar bilimsel yoldan değerlendirilince tarım kesimi dışında sağlanan izafi gelirin yüksek ve iş bulma imkânlarının açık olması iki yapıcı sebep olarak ortaya çıkmaktadır. Bu iki ciddi sebep gelecek yıllarda da etkisini devam ettirecek olursa köy ünitesinin tamamen silinmesinden korkulmaktadır. Gerçekten ileri endüstri ülkelerinde her gün biraz daha gelişen endüstri merkezlerinin hudutları birbirine karışmaya ve köyler kaybolmaya başlamıştır. Geri kalmış ülke köyünü, pazar edinen bu güçlü endüstrilerin kendi köy ünitelerini yok etmeyi göze almış olmaları şüphesiz yanlış bir davranıştır. Çünkü bugün mamullerini geri kalmış ülkelere pahalı fiyatlarla satıp, onların tarımsal ürünlerini yok bahasına alabilen bu güçlü ekonomiler, geri ülkelerin uyanıp millî endüstrilerini kurmaları halinde pazar olanağından mahrum kalabilirler. Bu takdirde üretim artığı haline gelecek olan endüstri ürünleri için satış imkânı bulmak ve kendi halklarını doyuracak miktarda yiyecek maddesi satın almak gerçekten güç olacaktır.

Yakın bir gelecekte endüstri yiyecek maddelerini de sentez yoluyla imal edip insanın toprakla ilişkisini tamamen kesemeyeceğine göre, ileri ülkeler arasındaki endüstri rekabetinin onları meçhul bir istikamete götürdüğünü daha şimdiden söyleyebiliriz. Açlığın tehdidi altına girmiş olan Dünyada yiyecek maddeleri her gün biraz daha önem kazanmakta ve başta Amerika olmak üzere bütün endüstri ülkelerinin geri kalmış ülkeleri endüstrileşmekten vazgeçerek tarıma önem verme

bakımından teşvik etmeleri tehlikenin sezildiğini göstermektedir.

Bu suretle önce kazanç hırsı ile işe girişen endüstri ülkelerinin bozduğu Dünya çapındaki tarım endüstri dengesi yeniden tesis edilmeye çalışılmaktadır. Fakat Hindistan'da başlayan açlık, üretim olanağından mahrum ve tembelliğe alışmış milyonların tutumu bunun kolay bir iş olmayacağım gösteriyor. Artık insanlar rahat bir ömür sürmek ve büyük şehirlerde yorulmadan yaşamak istemektedirler. Bunları tekrar köylere göndererek karasapanın başına geçirmek ve üretime zorlamak kolay bir iş değildir. Büyük şehrin bunalmış genç kuşakları, yaşama olanakları daraldığında **«Asî gençler»** olarak ortaya çıkmakta ve yeni bir problem teşkil etmektedirler. Ahlâkın bozulması, kumar ve fuhuşun gelişmesi, uyuşturucu madde iptilâsı, insanları köyden şehre çektikten sonra onları olanaksız olarak kendi haline terk etmenin acı sonuçları halindedir, işler böyle bir noktaya gelince genel olarak bir savaş beklenir. **Fakat politikacıların gayretleri ile savaşlar da önlenmiş olduğu için bunalım her geçen gün etkilerini biraz daha artırıyor. Köyler bomboş ve şehirler ise lüzumundan fazla kalabalık, bu iki ünite arasındaki denge tarihte görülmemiş bir kalıba göre bozulmuş bulunuyor.**

Dengeyi kurabilmek için şehirle köy arasında ve hem tarımsal hem de endüstriel karakter gösteren yeni bir ünitenin yaratılması gerekmektedir. Bu ünite hem tarım ve hem de endüstri karakterini taşıyacak, köy ile şehir arasında bir köprü vazifesi görecektir. Bu küçük ünite içinde tarım endüstri dengesini kurmak ve iki kesim arasındaki gelir dağılışını tanzim çok daha kolay ve iyi plânlandığı takdirde sonuçlan bakımından da uyarlı bir uygulama olur.

MORAL ZORUNLUKLAR:

Çağımızda toplumları tehdidi altına almış olan ters gelişmeler, ekonomik yönleri kuvvetli olan endüstrileşmiş toplumların, geri kalmış tarımsal topluluklar üzerine yapageldikleri baskının artmış olmasından ibaret değildir. Şehirleşmeye paralel olarak kalabalık merkezlerde ahlâk ve insanlar arasındaki ilişki de bozulmakta mutsuzluğu artıran önemli bir etken haline gelmektedir. Halperin büyük şehrin moral çöküntüsünü elle tutulur gözle görülür bir örnekle tanımlama bakımından bize yardım için köyde ve şehirde yapılmakta olan ölüm merasimlerini örnek alıyor. Gerçekten Ankara ve İstanbul ile İzmir gibi kalabalık şehirlerde insanlar en yakın arkadaşlarının bile ölüm haberlerini gazetelerden okumakta ve bazen işi olduğu için yıllarca dostluk ettiği bir arkadaşına son görevini de yapamamaktadır. Ankara'da yaşayanlar **«Hacı Bayram»** camiinde yapılan cenaze merasimlerinde büyük bir çoğunluğun ölüyü Anafartalar caddesine kadar takip ettikten sonra ortadan kaybolduklarını ve işlerinin başına döndüklerini bilirler.

> Cenaze merasimlerinin tenha veya kalabalık oluşu, ölü ile yaşayanlar arasındaki sevgi ve bağlantıdan çok, ölünün geride kalan aile fertlerinin malî ve politik nüfuzu ile alâkalıdır.
>
> **Ünlü kişilerin yaşlı anaları öldüğü zaman camilerin kapısı kum gibi insanla dolduğu halde, bazen topluma büyük hizmetler yapmış olan kişiler mezara kadar üç dört arkadaşı tarafından götürülürler.**

Köyde olaylar böyle cereyan etmez. Köy ünitesi içinde doğum, düğün ve ölüm olayları ayrı ölçülere göre değerlendirilirler. Çünkü bu toplum içinde herkes birbirini yakından tanımakta ve beşerî ilişkiler normal kalıplara göre gelişmektedir. Fahişeler, uyuşturucu madde kullananlar, kaçakçılar ve kanun dışı geçim yollarını deneyenler köyde kolay tanımlanır. Çünkü köy ünitesi herkesin mutfağında ne pişirildiğini ve her saçağın altında neler olduğunu bilmekte ve izlemektedir. Şehirlerde ise bir semtte namuslu vatandaş rolü oynayan insanların, başka bir semtte ve kamuoyunun gözünden gizlenmiş bir noktada en büyük alçaklıklara alet olduğu çok görülmektedir. Şehirlerde kamuoyunun kontrolü, polis tarafından yürütülür. Fakat toplumu moral değerlerle yönetmek, polis gücü ile yönetmekten çok daha kolay ve çok daha olumlu bir yönetim şeklidir. Şehirlerde komşuluk ve karşılıklı yardımlaşma materyalist ölçüler içinde yok olmuştur. **Bazen aynı apartmanda karşılıklı dairelerde oturanlar yıllarca tanışmaz ve konuşmazlar. Buna karşılık**

dairelerin birinde, dul bir kadınla üç yetim, babaları için döğünürken karşı daireden çılgınlıkların yapıldığı sarhoş partilerinin düzenlendiği çok görülmüştür. Eğitim, şehirde daha başarısızdır. İnsanın insana dost olmadığı inancı ilköğretimini şehirde yapmış kişilerde daha kolay yerleşmektedir.

Köyde yetişenler ise daha önce izah edildiği gibi **«İnsanın insana dost olduğuna»** inanırlar. Çağımızda milletlerarası ilişkileri insancıl bir düzeyde tutup sulhun korunması için köyde yetişmiş iyi niyetli kişilere, çıkarından başka hiç bir değer ölçüsü tanımayan şehirli aydınlardan daha çok ihtiyaç vardır.

Şehirli aile ile köyde yaşayan aile arasında da önemli sosyal farkların belirdiğini görüyoruz. Köylü aile genel olarak şehirli aileden daha kalabalıktır. Bu aile içinde kişilerin belirli bir veri vardır. Yemek topluca yenir. Yemeğe başlarken ve bitirilirken Tanrıya şükretmek, köyün unutmadığı bir gelenektir. **Şehirde yaşayanlar ise dar yaşama olanağına uymak için ekseriya çocuk yapmaktan sakınır ve az kalabalık aileler olarak kalırlar.** Bu ailenin bütün fertleri değişik süre içinde işleri başında bulundukları için birlikte yemeğe oturulması bile mümkün olmaz. Gece hayatı anne ve baba ile çocuk arasındaki ilişkileri zayıflatır. Çocuklar bu kalabalık içinde ekseriya yalnız büyürler.

Kedi ve köpek gibi evcil hayvanlarla oynayarak ve doğanın harika gücünü izleyerek gelişmesi gereken çocuk, mekanik oyuncaklarla oynayarak yetiştiğinden sert tabiatlı ve kuru bir insan olarak gelişir.

Misafirperverlik ve muhtaç olana yardım işleri şehirde zayıflamıştır. Bu hizmetler bu yoldan politik güç kazanıp, nüfuz sahibi olmak isteyen gayri samimi kişiler tarafından ve dernekler aracılığı ile yürütülür. Bir tek misafirin bile şehirli aileyi ziyaret etmesi, ailede sinirlilik ve gerginlik yaratır. Bu insanlar dinî bayramlarda, tebriklere gitmemek ve gelen misafirleri kabul etmek külfetinden uzak kalmak için şehirlerden kaçarlar. Köylerde dinî ve millî bayramlar daha gösterişsiz ve fakat daha anlamlı kalıplara göre kutlanır. Köyde yetişen bir çocuk, babası, anası gibi köyün bütün yaşlılarına saygı ve bütün yaşlılar da çocuklara karşı sevgi beslerler. Şehirde ise bu saygıyı tesis etmek ve çocukların çevresinde çok muhtaç oldukları sevgi çemberini hazırlamak güç bir iştir.

Büyük şehirde Üniversiteye giden bir genç kızın babası yaşında bir erkek tarafından otobüste çimdiklendiği ve gençlerden ibaret bir grubun bir yaşlı ile alay ettiği çok görülmüştür. Netice itibariyle kalabalık endüstri merkezlerinde toplu yaşamanın gerektirdiği moral nitelikler zayıflamakta, bunun yerine çıkar esasına dayalı gayri İnsanî bir davranış güç kazanmaktadır. Bu gelişme insanlığın sonu ve sulhun muhafazası için tehlikeli bir gelişmedir. Her toplumun kendi inançları, politik anlayışı, örf ve âdetlerine uyarlı bir şekilde mutlu bir hayat yaşayabilmesi için, ekonomik koşullar kadar, moral ortamının da elverişli olması zarurî olduğundan toplumlar inanç ve eğilimlerine uyarlı bir noktada birleşmek ve materyalist değer ölçüleri kadar moral ölçüleri de yaşantılarına mal etmek durumunda bulunuyorlar. **Bunu yapmayan ve köyü alabildiğine ihmal ederek, kalabalık şehirlerde daha çok kazanma hırsı ile yumaklanan toplumlar, moral çöküntü içinde atalarının canları ve kanları bahasına döğüşerek onlara verdikleri toprakları satmak, yabancı çıkar gurupları ile birleşerek toplum zararına ortaklıklar kurmak, rahat yaşama bahasına namus ve şerefini pazara çıkarmak gibi yanlış davranışlara girebilirler.** Bu gibi insanların çoğunluğa geçmesi, maddî kaynakları ele geçirerek ve köyün manevî değer ölçülerini de bir istismar aracı olarak kullanarak onları kandırmaları o toplumun göçmesine ve dağılmasına sebep olabilir. Sırası gelince savaşabilmek ve gelecek kuşakların mutluluğu için canına kadar her şeyini verebilmek için insanların moral değerlere sosyal adalet duygusuna saygılı olmaları gerekiyor. Büyük şehir bütün bu duyguları zayıflatmaktadır.

Görüldüğü gibi endüstri devrimi büyük şehirlerin nüfusu ile sayısının hızla artmasına sebep olurken bir taraftan da ekonomik ve moral düzeni menfi yolda etkilemiştir. Toplumlar bu menfi gelişmeleri yenmek, tarım kesimi ile endüstri kesimi arasındaki dengesizliği gidererek hem tarım ve hem de endüstri için mutlu bir gelecek hazırlamak için tedbirler almak zorundadırlar. Şehirleşmenin sebep olduğu moral çöküntüler ile halk sağlığı üzerindeki yıkıntıları tamir için bilim adamları her zamankinden daha çok gayret sarf ediyorlar. Güçlü endüstri toplumları köyü kaybetmenin telâşı içindedirler Beri taraftan fakir ve geri tarımsal topluluklar, yeni sömürgeciliğin pazarı ve uygulama

alanı olmaktan bezmiş görünüyorlar.

Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkelerinde başlamış ve güç kazanmış olan uyanış, bu toplumların süresiz olarak sömürülmelerinin mümkün olamayacağını gösteriyor. Böyle bir gelişme mümkün olduğu zaman geri toplumlar, ileri toplumların endüstri ürünlerine boykot ederek pazar olmaktan çıkacak, ileri toplumlar güç koşullar içinde ölesiye çalışarak onlara yiyecek sağlayan geri ülkelerin geri toplumlarını eski kalıplara göre sömüremeyeceklerdir. Bu durumda köy seviyesinde tarım endüstri dengesini kurabilmiş ve bu iki kesim arasında gelir dağılışını düzene sokmuş toplumlar, mutsuz gelişmelerin en az etkileyebileceği sosyal üniteler olarak ayakta kalacaklar, güçlü endüstri toplumları ile yalnız tarıma dayalı bir ekonomi ile yönetilen topluluklar ciddî güçlüklerle karşılaşacaklardır.

Kaynak:

Prof. Dr. Osman N. KOÇTÜRK, Türkiye'nin Kalkınmasında: Tarım Ve Sanayi- Yeni Bir Düzen : AGRİNDUS (Endüstri'nin Tarım Kesimi içinde Entegrasyonu), Ekim 1967 İstanbul

DESERT FLOWER/ÇÖL ÇİÇEĞİ (2009)

Yönetmen: Sherry Horman

Ülke: İngiltere İngiltere, Almanya Almanya, Avusturya Avusturya

Tür: Biyografi | Dram

Vizyon Tarihi: 05 Eylül 2009 (İtalya)

Süre: 120 dakika

Dil: İngilizce, Somali, Fransızca

Senaryo: Smita Bhide | Waris Dirie | Sherry Horman |

Müzik: Martin Todsharow

Görüntü Yönetmeni:Ken Kelsch

Yapımcılar: Martin Bruce-Clayton | Gerhard Hegele | Peter Heilrath |

Oyuncular: Awa Saïd Darar, Soraya Omar-Scego

ÇÖL ÇİÇEĞİ'NDE KIZ SÜNNETİ

Waris Dirie (Somalice : Waris Diiriye, Arapça : 1965) (واريس ديري doğumlu) bir olduğunu Somalili model , yazar , oyuncu ve insan hakları aktivisti .

Süpermodel **Waris Dirie** 1965 yılında okuma yazma bilmeyen bir Somalili ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş. Dirie, 6 yaşında ailesinin keçilerine bakmak amacıyla çobanlığa başlamış. Evlendirilmek üzere satılacağını anlayınca da 13 yaşındayken evden kaçmış. Bu, Dirie'nin öyküsünün yalnızca küçük bir bölümü. Şimdi bu öykü bir sinema filmi. **"Çöl Çiçeği"** adıyla sinemalarda gösterime giren film büyük ilgi görüyor. Film, Dirie'nin otobiyografisi ve onun Somali'deki zor çocukluğunu ve bir o kadar da zor olan Londra'daki gençliğini anlatıyor. Çöl Çiçeği'nde bir başka süpermodel, ilk oyunculuk denemesinde Etiyopyalı Liya Kebede, Waris Dirie'nin gençliğini oynuyor.

Göçebe bir kültürde kadınların sünneti kaçınılmaz. Dirie de çıkış yolu olmadığı için dayanmış. Ancak 13 yaşındayken babası onu çok yaşlı biriyle evlendirmeye kalkınca kaçmaktan başka çaresi kalmamış. Çölde günlerce yürümüş, insanlar ve hayvanlardan kaynaklanan birçok tehlikeyi geride bırakmayı başararak Mogadişhu'daki akrabalarına ulaşmış. Büyükannesi, onu Somali Büyükelçiliği'nde hizmetçilik etmek üzere Londra'ya uğurlarken **"Nereden geldiğini hiçbir zaman unutma"** diye nasihat etmiş. Somali Büyükelçiliği'nde tam dört yıl haftanın yedi günü bulaşık yıkayan, temizlik yapan Dirie, televizyon izleyerek kendi kendine İngilizce öğrenmiş, okuma yazmayı da sökmüş. Dirie, büyükelçi geri çağrılınca Somali'ye dönmek zorunda kalacağı korkusuyla tekrar kaçmış. 18 yaşındaymış o zaman. Bir lokantaya temizlik işçisi olarak girmiş. Orada ünlü bir fotoğrafçı tarafından keşfedilmiş. Sözleşme imzaladığı modellik ajansının sert yöneticisi ona defilelerde yürüme dersi vermiş. İngilizce bilgisinin yetersizliği filmde de görüldüğü gibi çoğu zaman traji-komik durumlara yol açmış. Örneğin neden model olmak istiyorsun sorusuna, Dirie **"hizmetçilikten çok daha iyi de ondan"** diye yanıt vermiş. **"Yürümeyi biliyor musun?"** diye sorulduğunda- ki burada podyumda yürümek kastediliyor- Dirie, **"Elbette biliyorum, ben çölü geçip ta Mogadishu'ya kadar yürüdüm"** diye yanıtlıyor. Dirie beyaz insanları ilk kez Mogadishu'dan Londra'ya giderken görüyor, alafranga tuvaleti ilk kez uçakta kullanıyor.

1997'de modellik yaşamının zirvesinde Dirie kendi deneyimini anlatarak kız çocuklarının sünnetinden açıkça söz eden ilk ünlü olmuş. Önce bir gazeteciyle, ardından da Birleşmiş Milletler'de konuşmuş. Sonra da kendisini bu davaya adamak amacıyla mesleğinin zirvesinde modelliği bırakmış. Waris Dirie'nin hayatını oynayan 32 yaşındaki Liya Kebede filmin Dirie'nin mesajını bütün dünyaya

duyuracağını umuyor. Kebede, filmin çok duyarlı ve son derece dürüst bir anlatımı olduğunu söylüyor. **"İzlemesi harika bir hikaye, hem üzülecek, hem eğlenecek, buarada özellikle Afrika'da çok yaygın olan ciddi bir sorunu öğreneceksiniz"** diyor. Çöl Çiçeği Avrupa ve Güney Amerika'da büyük ilgi gördü. Amerika'nın yanısıra da Gana, Nijerya ve Güney Afrika'da büyük ses getirdi. Şimdi 46 yaşında olan Waris Dirie Avusuturya'da yaşıyor ve Çöl Çiçeği Vakfı için kadın haklarını savunduğu kampanyalar düzenliyor.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünyada 100 ile 140 milyon kız çocuğu sünnet deneyimi yaşamış. Afrika kıtasında dokuz yaşın üstündeki yaklaşık 92 milyon genç kız ve kadın zorla sünnet edilmiş. Her yıl en az 3 milyon kız çocuğu sünnet edilme tehlikesiyle karşı karşıya. Üstelik sorun sadece Afrika'yla sınırlı değil. Arap ülkelerinde, örneğin Irak'ta, Mısır'da, ayrıca Hindistan'da sünnet vahşeti çok yaygın. Çoğu yerde törensel bir niteliği var bu şiddetin ve kız çocukları kendi babaları dahil bir grup babanın ve ailelerinin gözleri önünde bu dehşeti yaşamak zorunda kalıyor.

Kız çocukları kadar anneler de çaresiz, çünkü onlar da bu acıyı yaşamış zamanında. Dünyada kız çocuklarına, kadınlara şiddetin durdurulmasını bütün ülkeler öncelik sıralamasında daha yukarılara çekmeli. Bu kabul edilir bir durum değil. Çocuklara ve kadınlara karşı şiddet derhal durmalı!

Benim gibi kız çocuğu olan anneler için bu vahşeti düşünmek bile çok zor, değil görmek ve yaşamak! Siz olsanız çocuklarınızın bu acıyı çekmesine razı olur muydunuz? Bu çok can acıtan konuda görüşlerinizi bekliyorum.

(Hülya Polat: Cumartesi, 28 Mayıs 2011 http://blogs.voanews.com/turkish/gokkusagi/tag/waris-dirie/)

KADINLARI SÜNNET ETMENİN DİNİ YÖNDEN İZAHI

Bazı toplumlarda, kızlarda erkekler gibi sünnet edilirler. Daha çok gizli olarak icra edilen bu sünnet Mısır, Arabistan ve Cava'da yaşayan müslümanların bir kısmında halen mevcuttur. Bu toplumlarda İslamiyet öncesi de sünnetin varlığı bilinmektedir. İslâmiyetin zuhuruyla İslâmi bir anlam kazanmıştır. Bütün İslam dünyası dikkate alınırsa azınlıkta kalan yerel bir âdet olarak görülür (A.J. Wensinck, Hiton, IA, VlI, s. 543).

Klitoris üzerindeki küçük bir parçanın kesilmesi olan, kadınların sünneti rivayete göre Hz. İbrahim zamanından kalmıştır ve ilk sünnet olan hanım Hz. Hacer'dir (Taberi, Milletler ve Hükümdarlar Tarihi, çev. Z. K. Uğan, Ankara 1954, I, 371).

Hz. Peygamber, **"Sünnet (hıtan), erkeklere sünnet, kadınlar için fazilettir"** (Ahmed b. Hanbel, V, 75; Ebu Davud Edeb, 167; el-Fethu'r-Rabbânî, XVII, 1312) buyurur. Bu sünnet, Ebu Hanife ve İmam Malik'e göre mutlak sünnet, Ahmed b. Hanbel'e göre erkeğe vacib, hanımlar için sünnettir. Şafiî erkek ve kadın arasında vucûb bakımdan bir fark görmemiştir (el-Fethu'r-Rabbanî, XVII, 1312). **Çoğunluğu Hanefi olan Türklerde kadınlar sünnet edilmezler.** Ebu's-Suud Efendi kendisine yöneltilen; **"Diyar-ı Arap'da avratları sünnet ederler. Bu fiil sünnet midir?"** sorusuna **"el-Cevap: Müstehaptır"** şeklinde cevap vermiştir (M. Ertuğrul Düzdağ, Şerhul-İslam Ebu's-Suud Efendi Fetvaları, İstanbul 1972, s. 35).

Kadınların sünnet edilmesi konusunda İslâm âlimleri farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Bir kısmı, Maşrık kadınları ile Mağrib kadınlarının fizyolojik bakımdan farklı olduklarını kabul ederek Maşrık kadınlarındaki yaradılıştan gelen fazlalık sebebiyle, sünnetle yükümlü olduklarına, öbürlerinde ise böyle bir fazlalığın bulunmayışı sebebiyle sünnetle yükümlü olmadıklarına hükmetmişlerdir.

Rivayetler Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem zamanında, bizzat Medine'de, kızların sünnet edildiğini ve sünnet etmeyi kendilerine meslek edinmiş kadınların bile bulunduğunu ifâde etmektedir. **Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellemin kızların sünnet edilmeleriyle ilgili olarak sağlığa uygun bir tarzda olması için tâlimât verdiğini de öğrenmekteyiz.** Ebû Davûd'un rivayeti şöyle:

"Medine'de bir kadın (ki ismi Ümmü Atiyye'dir) kızları sünnet ediyordu. Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) ona: **"Fazla derin kesme, çünkü derin kesmemen, hem kadın için ahzâ (en ziyâde haz ve**

lezzet vesîlesi) hem de kocası için daha hoştur" der. Hz. Ali kerremallâhü vecheden gelen bir rivayette sünnetci kadına Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem birisini yollayarak (çağırttığını) ve **"Sünnet ettiğin zaman üstten hafifçe kes, fazla dipten kesme..."** dediğini öğreniyoruz.

Münâvi, bu hadisi şerh ederken, kadınlardaki sünnet mahallinin derin kesilmesi hâlinde, kadının cinsî arzusunun söneceği, bu nedenle de kocası ile cinsel ilişkiden nefret edebileceğini belirtir.

Bu açıklamalardan, kızların sünnet edilmesinin biyolojik yapısına göre değişebileceğini, eğer fazlalık varsa alınması daha uygun ise de, alınmamasında da dini bir sakınca olmadığını söyleyebiliriz.

(**Sorularla İslamiyet**

http://www.sorularlaislamiyet.com/qna/7879/kiz-cocuklarinin-sunnet-edilmesi-gerekir-mi.html)

Sonuç olarak Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin buyurduğu üzere "Sünnet (hıtan), erkeklere sünnet, kadınlar için fazilettir" babından kadınların sünnet edilmesi kültür ve adetler kapsamına girmektedir. Dini hiçbir vecibesi ve mecburiyeti yoktur. Bu nedenle terk edilmesi gereken adetlerdendir.

HAKÎKİ MÜRŞİDLERİ VE SAHTE ŞEYHLERİ BİLMEK İSTEYENLER İÇİN YAZILMIŞ MÜHİM BİR RİSÂLE

“MİR'ÂTÜ'L-KULÛB”

Sufi Muhammed Danişmend’in Mir'âtü'l-Kulûb adlı bu eseri, Ahmed-i Yesevî'nin tasavvufî görüşlerini derleyen bir eser olduğu için önemlidir. Eserde Sûfî Muhammed Dânişmend'in görüşlerinden başka Necmeddin-i Kübrâ'nın da görüşlerine yer verilmektedir. Yeseviliğin ilk dönemine ait bu risale, Necdet Tosun Beyefendi tarafından sadeleştirilerek günümüz Türkçesine aktarılmıştır.

"Yeseviliğin İlk Dönemine Ait Bir Risale:, Mir'âtü'l-Kulûb”, İlâm, C 2, s. 2, Temmuz-Aralık 1997, İst. 1998, s.41-85. Eserin orijinal metni bu makale içinde yer almaktadır (s. 49-68).

MİR’ÂTÜ’L-KULÛB (Gönüllerin Aynası)

Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Hamd, işiten ve bilen Allah Teâlâ’ya mahsustur, yaratıcı ve cömert olan Allah’ı tesbih ederiz.

Yani bil ve haberdâr ol ki, bu mübârek risâleyi derleyen (kişi) şeriatın delîli ve tarikatın ehli, yani Mevlânâ Sûfî Dânişmend’tir. Ariflerin sultânı, vera’ (takvâ) ehlinin rehberi, yeryüzünün kutbü’l-aktâbı olan Hâce Ahmed Yesevî rahmetullahi aleyh’in sözlerini, bu aziz Sûfî Muhammed Dânişmend (nakledip) anlatırlar.

Bu risâlenin yazılmasının sebebi şu idi ki, tüm sûfîler, sabah ve akşam belki sürekli zikir halkasında doğru bir hâl içinde iken, günlerden bir gün Hz. Sultân Ahmed Yesevî’ye:

"Şeyhlik ve müridlik hakkında ve bu yüce silsilenin sülük (usûlü) ve tarikatı konusunda bilgi verseniz, sizden sonra ehl-i tarikata hâtıra kalır", diye arzettiler.

Sonra bu risâleye **Mir’âtü’l-Kulûb** adı verildi, yani Gönüllerin Aynası. **Her kim aynaya baksa yüzünü görür ve gayb aynası olsa onu da (gaybı da) görür.** Binâenaleyh her kim bu kitabı okusa ve kendi kusurunu görüp bilse, onu telâfiye çalışıp tevbe ve istiğfâr ile benliğinden geçse, ümit edilir ki, Allah Teâlâ o kusur ve günâhı afveder. Her sâlik ki bu risâleyi okusa veya okuyandan dinleyip amel etse, kalb gözünü açsa, on sekiz bin âlemdeki acâyip ve gariplikleri görse, kıyâmette inandık ve tasdik ettik Celâl sâhibi (Allah Teâlâ) ile buluşup keyfiyetsiz olarak onun yüzünü görse, (bu) hiç acâyip ve garîb (bir hal) olmaz. Ancak Ondan (Allah’tan) yardım dileriz.

Muhabbet, yakıcı ateş ve şevk diyerek bu Mir’âtü’l-Kulûb risâlesini üç bölüm üzerine binâ ettiler. Zîrâ Hak Teâlâ , "kullarım bana yaklaşsın (beni tanısın)”, deyip din ve İslâm yolunu bahşetti. O yola üç isim verdi.

Birinci şerîat, ikinci tarikat, üçüncü hakikat.

Bu sebeple (bu risâle) üç bölüm üzerine binâ edildi. Ve dahi (Hak Teâlâ Kur’ân'da) kelâmı içinde şöyle zikretti: Allah Teâlâ’nın kelâmı:"

(İbrahim aleyhisselâm dedi ki:) **“Ben Rabbime gidiyorum, O bana doğru yolu gösterecek".** (Saffat, 99).

İbrahim aleyhisselâm Şüphesiz Rabbim beni doğru yoluna sevk etti, dedi. Yani bu yoldan maksad, İslâm yoludur. Ama Hak Teâlâ’nın yolu, şu delil ile üç yoldur. **İslâm dini Allah’a giden yoldur.** Başlangıcı şerîat, sonu hakikat ve ikisi arasında tarikat vardır. Ve dahi şeyh Necmüddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh haber verir ki:

Her işte şeriat, tarikat ve hakîkat vardır. Müridlikte de böyledir. Şeriatta ilim müşâhede ve buluşma vardır.

Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem der ki:

“Şerîat benim sözlerim, tarîkat fiillerim (işlerim), hakîkat ise hâlimdir.”

Sultânü’l-ârifîn (Ahmed Yesevî) der ki:

“Şerîat zâhiren uzuvlarla amel etmek; tarîkat, kalb ile amel etmek, hakîkat ise sır (kalbin içindeki cevher, gönül) ile amel etmektir.”

BİRİNCİ BÖLÜM: Şerîat Hakkında

Sultânü’l-ârifîn-Yesevî der ki:

“**Kendisine uyulan önder insanlar üç kısımdır:**

Şerîat önderleri âlimler ve pâdişâhlardır, tarîkat önderleri şeyhler ve sûfîler, hakîkat önderleri de ârifler ve Hakk’a yakın olan şeyhlerdir.

Eğer âlimler ve pâdişahlar şeriatta emredilene uyup yasaklanandan sakınır ve başkalarına da (bu emir ve yasakları anlatıp) emrederlerse doğru yoldan şaşmazlar. Onlara uyanlar da şaşmazlar. Eğer bu şartlarla birlikte olmazlarsa, şerîat yolundan saparlar,

Şeyhler ve sûfîler riyâzât ve çile çekip gönül âlemlerini açsalar, yetmiş makamdan geçip gâib ruhlar ve meleklerle sohbet etseler, bu tür şeyh ve sûfîler tarîkat yolundan sapmazlar. Bu tür büyüklere tâbi olanlar da sapmazlar. (Ama onlar) bu şartlarla birlikte olmazlarsa tarîkat yolundan saparlar, onlara uyanlar da saparlar.

Hakk’a yakın olan kullar ve şeyhler, hakîkaten Allah’tan başka her şeyden vaz geçip gönüllerini sırrra ulaştırırlarsa maksadlarına erişip hakîkat yolundan sapmazlar. Onlara tâbi olanlar da sapmazlar.

Eğer bu şartlar içinde bulunmazlarsa hakîkat yolundan sapıp gâye ve maksada ulaşamazlar. En iyisini bilen Allah’tır.”

Sûfî Muhammed Dânişmend, buna örnek vererek derler ki;

Meselâ Hicaz bölgesinin pâdişâhı, Hıtay bölgesinin padişahına elçi (heyet) gönderse, o elçi yolu bilmese, (içlerinden) biri başkan olup yola koyulsalar, (başkan) doğru yoldan sapıp şaşırır ve dolayısıyla elçi de şaşırır. Eğer o kılavuz, gördüğü yolu şaşırmasa, kılavuza uyanlar da sapmazlar. Derviş veya şeyh olan kişiler, yolu bilen kılavuza benzerler. Onlara uyanlar da kılavuz tutan insanlara benzerler.

Sûfî Muhammed danişmend der ki:

Hangi şeyh yetmiş makamdan geçmeden şeyhlik ve önderlik iddiasında bulunsa iddiâsı bâtıl (geçersiz) olur. Nidâ ederler ki:

"Ey bâtıl iddiâda bulunan! Sana tâbi olanlar bâtıl ve bozuk (yoldadırlar)". Tâbi olan mürid ve arkadaşlarının da günahları, o sahte şeyhin boynuna olur.

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“Bazı insanlar "şeriatla yürüyorum" bazıları da "hakikatla yürüyorum" deyip iddiâda bulunur, şeriatla yürüdüğünü iddiâ edenlere mü’min ve müslüman derler.

Tarikatla yürüyenlere şeyh sûfî ve zâhid derler. Hakikatle yürüyenlere de ârif, âşık ve muhib derler. Bu yolda yürüdüğünü iddiâ edenlerin mânevî hâl sâhibi olmaları gerekir. Eğer (kişinin) mâneviyatı ve iddiası düzgün olursa, Hak Teâlâ onu dost edinir. Eğer maneviyâtı düzgün olmayıp iddiâsı yalan olsa -bundan Allah’a sığınırız böyle bir kimse Allah Teâlâ’nın düşmanıdır. Allah Teâlâ’nın kelâmı:**“O gün, yalanlayanların vay hâline,”** (Mürselât, 15).

Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem yine şöyle buyururlar.

“Yalancı, Allah’ın düşmanıdır. Bu yolda yalancılıkla yürüme, dürüstlükle yürü ki iddiâya mâneviyât gereklidir.” Mâneviyât size gerekir, ama herşeyin manâsı kendi yerinde (ve konumunda) açıklanacak inşaallah.

Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“Şeriat sözlerim, tarikat fiillerim ve hakikât hâllerimdir.”

Dediler ki; şeriat benim söylediğim sözdür, tarikat benim yaptığım işlerdir. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem, şeriat benim söylediğim sözdür demekle yetindi, tarikat söylediğimdir, demekle yetinmedi, yaptığım işlerdir, dedi. Bunun cevabı (izahı) şöyledir: Demişlerdir ki: **Hz. Peygamber mirâc gecesinde Mevlâ azze ve celle ile vâsıtasız olarak doksan bin konuda sözleşti. Otuz bini şeriatla, otuz bini tarikatla ve otuz bini hakîkatla ilgili idi.** (Hak Teâlâ’dan) ferman geldi ki:

“Şeriat sözlerini bütün mü’min, kâfir ve fâsıklara (herkese) anlat. Tarikat sözlerini dileyen ve isteyenlere anlat, ama hakikati aslâ söyleme.”

Sultânü’l-ârifîn Hz. Hâce Ahmed Yesevî buyururlar ki:

“Şeriat, uzuvlarla yani zâhirle amel etmektir. Uzuvlarla (bi’l-erkân) kelimesinden maksad, farz, vâcib sünnet ve edeblerin tümü olur. Ama şeriatla yürürüm deyip iddiâda bulunanlar, Müslüman (diye) adlandırıldılar, iddâlara mâneviyât gerekir.

O mâneviyât da şudur ki, Hak Teâlâ’nın emri kullarına iki şekilde olur: Emredilen iyi işler (farz) ve yasaklanan kötü işler (haram). Siz insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten menedersiniz, (Al-i İmrân, 110) buyurdu.

“Mü’min ve müslüman diye adlandırılanlar, tüm emredilenleri yerine getirip yasaklananlardan sakınsalar, şeriatta iddiâları doğru, mü’min ve müslümanlıkları da dürüst olur. Hak Teâlâ’nın hakîkî kulları olurlar. Allah Teâlâ’nın kelâmı: Allah inananların dostudur, onları karanlıktan aydınlığa çıkarır,” (Bakara, 257).

Eğer (insan) emredileni yerine getirmez, yasaklanandan sakınmaz ise, mü’min ve müslümanım diye iddiâsı yalandır ve kendisi

yalancıdır. Emredilen şudur ki, dine uygun olan her şeyi kabul etmek ve başkalarına da onu emretmek. Yasaklanan şudur ki, küfür, nifâk, şüphe, şirk, kendini beğenmek, gösteriş yapmak, zulmetmek, haram yemek, yalan söylemek, gıybet yapmak, zinâ etmek, içki içmek, uyuşturucu bitki (beng) yemek ve mü'minlere haksız yere zulmetmek. Bütün bunlar yasaklanmıştır.

Sizden biriniz bir kötülük gördüğünde onu eliyle değiştirsin, eğer gücü yetmiyorsa diliyle (müdâhele edip karşı çıksın), ona da gücü yetmiyorsa kalbiyle (öfke duysun) ki, bu imânın en zayıf şeklidir.

Bir kişi nehyedilen bir kötülüğü yapıyor olsa, ona engel olmak gerekir. Eğer eliyle gücü yetmese diliyle, diliyle gücü yetmese gönlüyle o kişiye düşman olsun (ki bu sonuncusu) îmânın zayıflığındandır. Eğer mü'min o (kötülüğü) yapıp yüklenen kişiyi görüp engel olmasa, onu yapanın günahına ortak olur. Nitekim Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuşlardır: Kâfirliğe rızâ göstermek kâfirliktir, günâha rızâ göstermek de günahtır.

Şeyh Hasan-ı Basrî rahmetullahi aleyh der ki:

"Hızır aleyhisselâmı görme düşüncesi gönülden silinince, işte o zaman şerîat tamam olur."

Hulâsa adlı kitapta nakledilir ki: Kalbinde hardal tanesi kadar kibir bulunan kişi Cennet'e giremez. Yani kalbinde küçük bir tane kadar kibir olan kişi Cennet'e giremez.

Ve dahi ehl-i ma'rifet şöyle derler. Kibirli, kendisini başkalarından üstün gören kişidir. Kibirli insan kendisini başkalarından üstün görür, işte böyle kişiler Cennet'e giremez. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Cimri, mü'min de olsa Cennet'e giremez; cömert, kâfir de olsa Cehennem'e girmez."

Şeyh Cüneyd-i Bağdâdî rahmetullahi aleyh derler ki:

"Tüm âlimler korku ile ümit arasındadırlar."

Hak Teâlâ'dan: Tüm kullarım cehennemlik, sâdece birisi cennetliktir, diye bir fermân gelse, cennetlik ben olacağım, diye ümîd etmek gerekir. Eğer, Birçok kul cennetliktir, sadece biri cehennemliktir, diye bir fermân gelse, cehennemlik ben olmayayım, diye düşünüp tasalanmak gerekir. Yani korku ile ümit arasında olmak gerekir.

Sûfî Muhammed Dânişmend, Sultânü'l-ârifîn'den naklederler ki:

(Bir kimsenin) şeriatı tamam olmadan tarikat yoluna girmesi (doğru) olmaz. (Kişi) benlikten geçip yokluğa (fenâya) erişse, dünyâyı terk etse, sonra tarikata girse (câiz) olur.

Nitekim Hz. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular:

"Ölmeden önce ölünüz." Peygamber doğru söyledi.

İKİNCİ BÖLÜM: Tarikat Hakkında

Allah Teâlâ buyurdu:

"Doğru yola yönelerek İbrahim'in dinine uy" (Nahl, 123)!

"O gün, ne mal, ne de oğullar fayda etmez. Ancak Allah'a temiz

bir kalb (kalb-i selîm) ile gelenler fayda görür.” (Şuarâ, 88-89)

Hz. Hâce Ahmed Yesevî şöyle buyurdular.

“Allah Teâlâ, Hazreti sallallâhü aleyhi ve sellem’e emretti ki İbrâhim’in doğru dînine tâbi ol! Ve yine emretti ki: (Siz de) onun doğru dinine tâbi olunuz. Hz. Muhammed Mustafâ sallallâhü aleyhi ve sellem kâinâttaki herkesin (ve her şeyin) önderi idiler.

“Biz seni, ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik” (Enbiyâ, 107).

İbrâhim’in dînine uyun demekte hikmet nedir?

Cevap: Allah en iyisini bilir, hikmet odur ki; İbrâhim aleyhisselâmı **"atanız"** diye zikretti. Oğul, ataya tâbi olur. Pekiyi, İbrâhim aleyhisselâmı "atanız" diye zikretmesinin hikmeti nedir?

Cevap: **İbrâhim aleyhisselâm’dan önce tarîkat verilmedi, ilk tarîkat İbrâhim aleyhisselâma verildiği için "atanız” dedi.**

Haberde nakledilir ki:

“Ruhların anası Muhammed aleyhisselâmdır ve cesedlerin anası Âdem aleyhisselâmın cesedidir. Tenler (bedenler)in atası, Âdem aleyhisselâmın tenidir,” demişler.

En iyisini bilen Allah’tır.

Hz. Muhammed aleyhisselâmın rûhundan önce ruh yaratılmadı ve dahi Âdem aleyhisselâmın zâtından önce beden yaratılmadı. Bu sebeple Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin rûhu, ruhların atası oldu. Âdem aleyhisselâm’ın bedeni de bedenlerin atası oldu.

Allah Teâlâ yüce kelâmında şöyle zikretti:

“O gün, ne mal fayda verir ne de evlât. Ancak Allah’a temiz bir kalb ile gelenler (o günde fayda bulur)” (Şuarâ, 88-89).

Yani kıyâmet günü mal, mülk, oğul ve kız fayda etmez. Ancak (kişi) kalb-i selîm ile Allah’a ulaşırsa, o (kalb) fayda verir. Müfessir şeyhler arasında kalb-i selîm konusunda fikir ayrılığı çoktur. Ama Mevlânâ Sûfî Dânişmend rahmetullahi aleyh Hâce Ahmed Yesevî’den şöyle nakleder:

“(İnsanda) kalb-i selîm olmadıkça tarikata girmesi câiz olmaz. Her kim dört deryâdan geçse, kalb-i selîm olur.

Birinci dünyâ deryâsı, ikinci halk deryâsı, üçüncü şeytan deryâsı, dördüncü nefs deryâsı.

Bu deryâlar için gemi gerekir, gemisiz geçilmez. Birinci, dünya deryasının gemisi zühd, yiyeceği kanâat, âlimi (veya bilgisi) horlanıp küçümsenmek, gemisinin demiri sabırdır.

İkinci halk deryâsı, onun gemisi ümîdi kesmek ve uzlet, gemi demiri ayrılık, oturuşu halvettir (yalnızlık).

Üçüncü şeytan deryâsınm gemisi zikir, yiyeceği teşbih, demiri korku ve ümit, oturuşu muhabbettir.

Dördüncü nefs deryâsı, gemisi açlık ve susuzluk, yiyeceği aşk, demiri zevk, oturuşu şevktir. İşte bu deryâlardan geçen kimse

tarîkat yoluna lâyık olup kalb-i selîm elde eder.[11] **Bu deryâlardan geçmeden ve yürünecek bu yolları kat etmeden (bir kişi) tarîkat yoluna adım atsa, o ahmaktır. Böyle kişiye tâbi olanlar da ahmaktır."**

Nitekim Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

"Ahmak benim düşmanımdır."

Ve dahi bilmek gerekir ki, Resûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular:

"Tarîkat, benim fiillerimdir." Yani yaptığı işleri. Gecelerde aslâ uyumazlardı. Zikir ve tesbihten bir ân bile uzak kalmazlardı. Sadece gündüz öğle vaktinde kaylûle uykusu yaparlardı. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular:

"Gözlerim uyur ama kalbim uyumaz."

Yani göz uyur ve gönül uyumaz. Yemeği az yerdiler. Bir rivâyette Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem yetmiş üç dindaşı ile birlikte on iki batman yemek yemişlerdi.

Mugîre b. Şu'be radiyallâhü anh dedi ki:

"Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem, bir gece ayakları şişinceye kadar namaz kıldı. Kendisine denildi ki:

"Niçin böyle yapıyorsun, oysa senin geçmiş ve gelecek tüm günahların bağışlanmıştır."

Nebî sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki:

"Çok şükreden bir kul da olmayayım mı ?"

Mugîre adlı sahâbe der ki:

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem her gece şafak atıncaya kadar ibâdet ederlerdi ki, mübârek ayakları şişti. Sahâbe radiyallâhü anhüm dediler ki:

"Yâ Rasûlallah! Hakk Teâlâ, sizin geçmiş ve gelecek tüm amellerinizi bağışladığını söylüyor. Niçin kendinize meşakkat ediyorsunuz?"

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Ey ashâbım! Benim gibi yetim Muhammed'i, Rabbim, "dostum ve habîbim" diye zikretti. Onun şükrânesi olarak itâat ve ibâdet ediyorum."

Bundan sonra Mevlâ azze ve celle fermân buyurdu:

"Ey örtünüp bürünen (Rasûlüm)l Birazı hâriç, geceleri kalk namaz kıl. (Gecenin) yarısını (kıl). Yahut bunu biraz azalt." (Müzzemmil, 1-3)

---

11 Bu rivayetin bir benzeri Lemehât'ta şöyle geçer: "Dünya denizlerinin gemisi zühd, tâat ve kanaattir. O geminin demiri sabırdır. Rüzgarı töhmet, gıybet ve iftiradır. Halk deryasının gemisi, halktan ümidi kesmek ve onlardan tamamen uzak kalmaktır. Gemiye rüzgar esince, rüzgarın şerrinden kurtulmak için demir atar. " Bkz. Âlim Şeyh Muhammed Âlim Sıddıkî, (Lemehât min Nefahâti'l-Kuds, Neşr M. Nezîr Rancha), İslamâbâd-Lahor 1986, s.74-5

Yani “Ey Muhammed Seni eziyet için yaratmadım. Gece ortasında itâat et. Arttırma ve fazla yapma. İşte bu ferman buyurulduktan sonra Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem gecenin üçte birini ibadet ile geçirmeye başladılar. Ve seninle olanlardan bir grup. (Müzzemmil, 20) Yani (Hak Teâlâ) o tâife ki, seninle olsa yani sana bey’at edip senin gibi amel etseler, onlar da senin gibi gecenin üçte birini uyanık durup itâatle geçirsinler diye fermân buyurunca, Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem böyle yaptı ve ashâbına da öyle (ibâdet) yapmalarını emretti. Ashâb da öyle yaptı,

İşte ey sâdık mürid ve tâbi olan dost!

O Hazret sallallâhü aleyhi ve sellem’in fiil ve amellerini bunca anlattık. Eğer ümmet isen, ona tâbi olup çaba ve gayret sarfet! Yalancı olma ki: “**Yalancı, Allah’ın düşmanıdır”,** dediler.

Mevlânâ Sûfî Dânişmend dediler ki: Hâce Ahmed Yesevî lütfedip buyururlar.

“Tarikat kalb ile amel etmektir. Yani tarîkat, gönül ile amel etmektir ve gönül âlemi gözünü açmaktır.”

Nitekim Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem bu konudan şöyle haber verirler:

“Allah Teâlâ’nın nur ve zulmetten yetmiş bin perdesi vardır. Eğer bu perdeleri açsaydı, baktığı her şey yanardı. Şüphesiz, Tanrı azze ve celle’nin nurdan ve karanlıktan yetmiş bin perdesi vardır. Eğer bunları açsa, gözünün nûru her nereye ulaşsa kesinlikle onu yakardı.”

Ve (ayrıca) âlem-i kübrâ (büyük âlem) ve âlem-i suğrâ (küçük âlem) vardır. Gözle görünmeyen nesneler âlem-i kübrâdadır. Ama ehl-i tasavvufa göre, kişinin gcnül âlemi açılsa onsekiz bin âlemi apaçık görür, tıpkı âlem-i suğrâ’da göründüğü gibi. Ama gönlü açmak için sert çile çekmek gerek. Mevlâ azze ve cele Kur’ân’da şöyle haber verir:

“Bizim uğrumuzda cihad edenleri (gayret sarfederleri) elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz.” (Ankebut, 69)

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurur ki:

“Ölmeden önce ölünüz.”

Şeyh Hasan-ı Basrî rahmetullahi aleyh der ki:

“Şeyh Bâyezîd-ı Bistâmî’ye kadar tüm şeyhler altmış günde bir lokma yemek yerler, bu altmış gece gündüz de uyumazlardı. Tanrı’yı zikredip, göz açıp kapanıncaya kadar bile olsa zikirden ayrı kalmazlar, sonra gönül âlemleri açılırdı.”

Şeyh Bâyezid-ı Bistâmî rahmetullahi aleyh’den Hâce Ahmed Yesevî’ye kadar diğer şeyhler kırk gürde bir lokma yemek yediler ve kırk gece gündüz uyumadılar. Uyuyup zikirden uzak kalmadılar. Sonra gönül âlemleri açıldı. Hakîm Süleyman kaddesellâhü sırrahu’l azîz kırk gün böyle yaptı. Mahmûd Hâce rahmetullahi aleyh yirmi dokuz gün ve Zengî Ata rahmetullahi aleyh on dokuz gün böyle yaptılar.

Şeyh Necmeddin Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“Gönül âlemi açılmadıkça şeyhlik yapmak ve mürid edinmek doğru olmaz.”

Şeyh Ahmed Yesevî der ki:

“(Bir kişi) yetmiş makâmdan geçmeden şeyhlik iddiâsında bulunsa o hemen kâfir olur.”

Sadr Ata Risâlesi’nde nakledilir ki:

“Bir kişi gönül âlemi açılmadan gavs ve gavslar, Hızır ve İlyâs başta olmak üzere gayb erenleri ile sohbet etmeden ve onlardan icâzet almadan şeyhlik iddiâsında bulunsa yalancı, bid'atçı ve şeytan’dır” demişler.

Eğer bir kimse bu adı geçen gayb erenleri ve ruhlarından icâzet alıp şeyhlik makâmında mürid ve dostlarıyla halvete otursa, böyle şeyhi gayb erenler terbiye edip tarikatı öğretirler ve ona yardımcı olurlar. Ayrıca mürid ve dostları da bu halvetten vecd ve feyz elde ederler. Bu hâle sekr makâmı derler. O makâmda sâlike bazı şeyler zuhur eder. Gayb makâmından ne gelse buna tecellî eder veya **şeyh denen kişi müridin üç yüz altmış damarından hangisinin râzı, hangisinin râzı olmadığına vâkıf olur, işte, şeyh denen kimse müridi terbiye edip murâdına ulaştırabiliyorsa, onun mürid edinmesi câiz ve uygun olur. Eğer müridi maksada ulaştıramıyorsa, mürid edinmesi câiz olmaz.** Kıyâmet gününde hesap yerinde cevap vermesi gerekir. (Şeyhlik yapması câiz) ve helâl olsa sevap; haram olsa azap görmesi gerekir. Ama gönül âlemi açılsa ve yetmiş makâma ulaşsa, o gönül Mevlâ azze ve celle’nin nazar ettiği yer olur.

Nitekim Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem buyururlar:

“Mü’minin kalbi, Rahmân’ın Arş’ıdır ve mü’minin kalbi Rahmân’ın evidir.”

Hz. Dâvûd aleyhisselâm Hakk’a yalvarıp dedi ki:

“İlâhî! Dünyâda pâdişâh denen kulların var ve onların hazîneleri var. Pekiyi, senin hazînen neredDuring?

Mevlâ azze ve celle'den fermân geldi:

"Ey Dâvûd" benim hâzinem, mü’min kullarımın gönülleridir. Dünyâda pâdişâh denen kullarım hazinelerine zaman zaman bakarlar. Yâ Dâvûd! Ben o gönül hazîneme her gün üç yüz altmış kere bakarım."

Binâenaleyh, bu özellikteki gönül belki Ka'be’den daha üstün olur, onun için Kâ'be’yi Hz. İbrâhim binâ etti, gönlü ise Rabbü’l-celîl binâ etti. Bu görünen Kâbe’ye tüm yaratıklar nazar eder ama gönül (sadece) Hak Teâlâ nazar eder.

İŞTE O ÖNDER (ŞEYH) Kİ, BU ÖZELLİKTEKİ GÖNÜL ÂLEMİNİ AÇSA VE YETMİŞ MAKAMDAN GEÇSE, ONUN ŞEYHLİK YAPMASI KABUL EDİLİR. EĞER BU ÖZELLİK OLMADAN ÖNDER OLSA YALANCIDIR. BÖYLE ŞEYHTEN SAKINMAK GEREKİR.

Gönül âlemi açılmış olan bir mü'şid-i kâmilin nazarı müridin üzerine düşse, o mürid bayılıp yıkılır. Nitekim Hz. Mûsâ sır makâmında Sînâ Dağı’nda Tanrı’nın zâtî tecellîsine erişince dağ parça parça oldu ve eriyip aktı. Mûsâ aleyhisselâm bunu görüp bayıldı. Sonra Tanrı azze ve celle kelâmında haber verir ki: Allah Teâlâ’nın kelâmı:

“Rabbi o dağa tecellî edince onu paramparça etti, Mûsâ da baygın düştü.” (A’râf, 143)

Hz. şeyh Necmeddin Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“Müridin bayılmasının üç şekli (ve izahı) vardır. Önce cezbe hâli, ikinci vecd hâli, üçüncü şeyhin nazarı hâlinden (bayılır), ilki bid’at, İkincisi sünnet, üçüncüsü vâcib ve aynı zamanda itâattır.

Cezbe şudur ki, (mürid) Tanrı azze ve celle’nin lutfu, rahmeti ve huzûruna yakın olayım deyip yıkılır (bayılır). Bu bid'attir

Vecd hâli şudur ki, Tanrı azze ve celle’nin kelâmı veya zikri gönüle tesir edip tatlılık ve lezzet taşar, (mürid) tâkat getiremeyip yıkılır. Bu sünnettir.

Üçüncüsü ise (mürid), şeyhin nazarına tâkat getiremeyip yıkılır. Bu vâciptir.”

Şeyh Muzaffer Deryâyî rahmetullahi aleyh şöyle dedi:

“Hızır aleyhisselâm ile yedi yıl yürüdüm (arkadaş oldum). Sordum ki:

“Ey Hâce! Dâvud aleyhisselâmın meclisinde bulundunuz mu ve sözlerinden işittiniz mi?

Hızır dedi ki:

“Evet işittim. Sözleri ism-i zât (Allah) idi. Zevk ve şevk hâlinde Allah Allah deyince, mecliste hazır bulunanlardan bir dostuna hâli tesir etti, nâra atıp yıkıldı ve aklı başından gitti. Dâvud aleyhisselâm dedi ki:

“Bu kişiyi sürüyüp deryâya salın! Eğer bunu nâra atışı ve bayılıp yıkılışı doğru (ve samîmî) ise deryâdan kurtulur. Eğer yalan (ve sahte) ise kurtulmaz. Hemen o kişiyi deryânın yanına getirdiler, o vakit deryânın suyu kurudu. Dâvud hunu görüp nâra attı ve kendisini minberden attı.”

Şeyh Necmettin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh dedi ki:

“(Kişi) yetmiş makamdan geçse ondan sonra nâra atıp yıkılmaz ve kendine zarar vermez.”

Şeyh Ahmed Yesevî nakleder ki:

“Yetmiş makamın ilmini bilmek gerek, ondan sonra Mevlâ azze ve celle’den yardım gelirse (yüksek) makâma ulaşır.”

Mevlânâ Sûfî Dânişmend der ki:

“Keşfu’l-kubûr (kabrin içindekileri görmek) ve keşfu’l-kulûb (kalbin içindekileri görmek) bu makamlar cümlesindendir. Bunlar (diğer makamlardan) daha küçük olanlardır. Bu kıyâs ile (bu şekilde), bir kimse yetmiş makâmdan geçse, sonra şeyhlik makâmına oturup mürid edinmesi, zaruret hâlinde adak alması ve ihtiyaç hallerinde velîlik hâli makamından haber vermesi ve (kerâmet) göstermesi câiz olur ve kabul edilir. Böyle yetmiş makamdan geçmeden ve gönül âlemini açmadan bir şeyh mürid edinse ve (şeyh gibi) davransa bu câiz olmaz. Böyle bir şeyh ölüp dünyadan gitse dînine zarar ve îmânına tehlike getirir.”

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ der ki:

“(Müridden) hediye almanın şartı şudur. Kulun verdiği az çok her ne olursa olsun, onu fakir, yoksul ve muhtaçlara vermek gerek.

İkicisi, az ve çoğu denk görmek gerek. Üçüncüsü (şeyh bu hediyeyi) kendi âile efrâdına vermemelidir. Ayrıca o hediye şüpheli ise hiç almamalıdır. (Hediye veren) kula duâ edip Tanrı'dan emirlerine uymada doğru yol nasîb etmesini dilemelidir."

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

"Yetmiş makamdan geçen ve gönül âlemini açan önderin, ihtiyaç ve zarûret olduğunda velîlik ve kerâmetten haber vermesi câizdir. Hz. Peygamber'den kâfirler mucize isteyince zarûret ve ihtiyaç halinde mucize gösterdiler. Onun için derler ki: Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdular: <u>Söz, fiil ve hâlleri yönünden, kavmi içindeki şeyh, ümmeti içindeki peygamber gibidir, işte mürid, böyle bir şeyhe bağlansa bu uygundur.</u> Ve böyle bir şeyh, inkârcı ve münâfıklara doğru yolu göstermek için kerâmet gösterse bu câiz olur."

Sûfî Muhammed Dânişmend der ki:

"Sultânü'l-ârifîn Hâce Ahmed Yesevî rahmetullahi aleyh'dan şöyle işittim ki: Mürid, bir şeyhe intisâb ettikten sonra gidip başka bir şeyhe intisâb etmesi (uygun) olmaz. Ama şâyet bu şeyh (hakîkî) mürşid değilse ve müridi maksada ulaştıramıyorsa, mürid de başka şeyhe gidip hizmet etse ve o mürşid sâyesinde murâdı hâsıl olsa bu câiz olur. Ama şeyhten izin almak gerekir. Şu deyim meşhurdur: **"İcâzet bir kişiye hizmet bin kişiye."** Şeyhin, müridine emir ve tavsiyelerde bulunması, onu makamdan makama ulaştırıp yükseltmesi vâciptir. Müridin de, şeyhin emrettikleriyle amel etmesi gerekir. Haberde gelir ki: Peygamber'e yüklenen, sâdece açık-seçik duyurmaktır, (Nur, 54). Peygamber, Tanrı Teâlâ'nın emrini nasıl ümmetine ulaştırdıysa, şeyh de Tanrı emrini müridlerine öyle ulaştırır ki, onları (yüksek) makama ulaştırsın.

Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem gece gündüz ümmeti hakkında kaygılanıp beş bin defa ağladığı gibi, şeyh olan kimse de gece gündüz yalvarıp müridin murâdına ulaşmasını diler. Nitekim Tanrı Teâlâ ferman buyurur:

"Her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, iyi iş (sâlih amel) yapsın," (Kehf, 110).

Yani şeyhten emretmek, müridten yapmak, Mevlâ'dan lutuf, şeyhten himmet (mânevî yardım). Bunlar yerine gelirse, mürid murâdına ulaşır.

Derler ki:

"Şeyhin küfrü, müridin imânıdır." Bunun mânâsı şudur: Yetmiş makamdan geçip gönül âlemini açan şeyhe bir mürid intisâp etse, o şeyh, bu makâmı müride öğretip göstermek için bu yüce makamdan aşağıya dönse, bu şeyhin küfrüdür. Bu küfre imân getirmez (?). O, müridin imânıdır. Veya o şeyhle müridin hâli şuna benzer ki, bâliğ olmamış (küçük) oğlana annesi nasıl şefkatle davranırsa, şeyh de müridi merhamet ve muhabbetle öyle terbiye eder.

Yine (asıl) maksada geldik. **EĞER ŞEYH, (HAKÎKÎ) MÜRŞİD OLSA VE MÜRİDİ MAKSADA ULAŞTIRSA (UYGUNDUR). EĞER MÜRİDİ MURÂDINA ULAŞTIRAMIYORSA ŞEYHLİK MAKÂMINDA OTURMASI CÂİZ OLMAZ.** Şeyh, müridin elini tutsa (mürid edinse), din için edinir. Eğer dünya için mürid edinirse, bu yanlış (ve fâsid) olur, câiz olmaz. Bu sebeple Hz. Muhammed Mustafa şöyle buyururlar:

“Dünya sevgisi tüm günahların (hatâların) başıdır.”

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“İntisâbın (şeyhe bağlanmanın) şartı şudur: Eğer şeyh zengin, mürid fakir olsa, müridin nafakası şeyhin üzerine vâcip olur. Eğer şeyh fakir olup mürid zengin olsa, şeyhin nafakası müridin üzerine vacib olur.”

Sûfî Muhammed Dânişmend, Şeyh Haşan Basrî’den nakleder:

“Sohbet üç türlü olur: Birincisi kîl u kâl ile şeriat konusunda; İkincisi hâl, velîlik, himmet ve olgunluk ile tarikat konusunda; üçüncüsü sır (gönül ve hâl ile hakîkat konusunda sohbet. Binâenaleyh şeriat, tarikat ve hakîkat sahibi olanlara gereken şey, tevâzû ile riyâzat (perhiz) ve çile çekip duâ ve niyâz ederek, inkârcı münâfık ve yoldan çıkmışları doğru yola sokmak ve tevbe ettirmektir. Eğer tevbe etmezlerse, Allah Teâlâ tevfîk (ve hidâyet) verinceye kadar sabretmektir. Nitekim Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle haber verir. Tevfîk, büyük (ve önemli) bir şeydir, sâdece azîz (değerli) kula verilir.”

Baba [Maçin?] Risâlesi’nde şöyle derler:

“Şeriat, tarikat ve hakîkat sâhibi diye adlandırılan kimselere gereken, doğru yoldan sapıp yolunu kaybeden sohbet (tartışma) ehlini doğru yola getirmek için teşvik edip onlara tevbe tavsiye etmektir. Şeyh, o yolunu kaybetmiş insan için hidâyet diler, üç gün üç gece onun için duâ eder. Eğer bu süre içinde doğru yola girmezse beş gün riyâzat ve çile çekmesi gerekir. Eğer beş günde de tevbe etmezse, yedi gün böyle yapması gerekir. Bu kıyas ile kırk güne kadar çile çekip yanlış yolda olanları doğru yola getirmelidir ki, şeyhlik onun için câiz olsun.”

Eski şeyhler derler ki:

“Derviş üç şeyi sürekli vird edinmelidir: Birincisi açlık ve susuzluk, İkincisi uykusuzluk, üçüncüsü zikr-i hafî yani kalb ile zikir. Bu üçünü beraberce yapmak gerekir. Eğer biri eksik olsa derviş murâdına erişemez. Yani oruç gününü bu şekilde geçirmek gerekir. Önce, günde bir lokmanın yarısını yemek ve zikirden bir an bile uzak kalmamak için bir gece gündüz uykusuz kalmak gerekir. Bu bir gece gündüz uyanık kalmadan sonra, üç günde bir lokma taam yeyip üç gece gündüz uyumaz ve zikirden gâfil kalmaz. Bu üç gün uykusuzluktan sonra kötü ruhlar görünmeye başlar. Mürid onlara hiç iltifat etmemeli. Sonra beş günde bir lokma yemek yeyip beş gün uyumaz. Sonra gönlünün toz, bulanıklık ve zulmeti görünmeye başlar. Sonra her yedi günde bir lokma taâm yeyip yedi gece gündüz uyumaz, göz açıp kapayıncaya kadar bile zikirden gâfil olmaz. Bundan sonra keşfü’l-kulûb (kalpleri okuma) makamı açılır. Sonra bu usûl ile dokuz gece ve gündüz uykusuz kalır. Bundan sonra keşfü’lkubûr (kabrin içindekileri görme) makamı açılır. Sonra on bir gece gündüz uykusuz kalır, keşfi-ervâh-ı tayyibe (iyi ruhları görme) makamı açılır. Sonra on üç günde bir lokma taâm yeyip gece gündüz uykusuz kalsa, keşfü’l-melâike (melekleri görme) makamı açılır. Sonra on beş gece gündüzde bir lokma taâm yeyip gece gündüz uykusuz kalsa, keşf-i zü’l-Celâl (Hak Teâlâ’yı müşâhede) açılıp murâdı hâsıl olur. Eğer böyle on beş günde maksadı hâsıl olmasa, kırk günde hâsıl olur. Eğer kırk günde hâsıl olmasa altmış günde elbette hâsıl olur. Eğer bunda da hâsıl olmasa üç yüz altmış gün gece böyle (perhiz) yapmalıdır.

Eğer (yine) muradı hâsıl olmazsa, kendi kusurudur. Kendi kusuruna bakıp tevbe istiğfâr edip duâ ve yalvarış ile meşgul olmalıdır. Ama Hak Teâlâ'nın vaadinden ümitli olmak gerekir ki:

"Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz," (Zümer, 53). Eğer bu dünyada hâsıl olmasa âhirette hâsıl olur, deyip korku ve ümit içinde itâat ve ibâdetle meşgul olur."

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh ve Sultânü'l-ârifîn Hâce Ahmed Yesevî rahmetullahi aleyh derler ki:

"Gönül âleminin kusuru çoktur. Bulanıklıkları da şunlardır. Dünya sevgisi, hırs, hased, öfke, düşmanlık, isyan unutkanlık, kendini beğenmeme, riyâ ve gösteriş yapma. Bu tür yasaklanan şeylerden biri müridin gönlünde bulunursa, o, maksadına ulaşamaz. Mürid olup murâdına ulaşmak isteyen, seven olup sevdiğini arayan kimseler, gönül âleminin kirlerini yok edip perhiz ile çile çekseler, ayrıca şeyh yardım ve Mevlâ Teâlâ inâyet etse, o zaman murâdları hâsıl olur."

Allah Teâlâ'nın kelâmı:

"Uğrumuzda çaba sarfedenleri elbette yollarımıza eriştireceğiz," (Ankebut, 69).

Hz. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem de şöyle buyururlar:

"Her şeyin bir zekâtı vardır. Bedenin zekâtı da açlık ve susuzluktur. Böyle perhiz ve çile ile gönül âlemini açanların şerefi ve bereketi sâyesinde, Allah Teâlâ günahkârların günâhını afveder."

Şeyh Muzaffer Deryâyî rahmetullahi aleyh şöyle dedi:

"Yedi yıl Hâce Hızır aleyhisselâmın sohbetinde bulundum. Gavsların gavsı, Hızır, İlyâs ve Kutub başta olmak üzere tüm gayb erenler, abdâllar ve evtâdlar hepsi şöyle deyip duâ ediyorlardı:

"İlâhî! Emrini tutmayan, tâat ve ibâdet etmeyen, peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem'in sünnetine uymayan, günah ve fesad içinde yürüyen kullarına hidâyet ve tevbe nasîb eyle!"

Yine şöyle duâ ediyorlardı:

"İlâhî! Belâ, sıkıntı ve türlü eziyetlerle mübtelâ olan kullarına acıyıp eziyetlerini def et!"

Ve onların duâları kabul olup yoldan sapmış olanlar doğru yolu buluyorlardı,

İşte ey derviş! Bil ki, tüm peygamberler, velîler, yaşayan, ölmüş, gâib ve hâzır tüm seçkin kullar duâ ile meşgul imişler. Bu konuda Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle haber verir:

"Sâlihler olmasaydı, zâlimler helâk olurdu."

Şeyh Şiblî rahmetullahi aleyh der ki:

"Velînin, velî olduğunu bilip bilemeyeceği konusunda şeyhler arasında fikir ayrılığı vardır. Bazıları: Velî olduğunu bilebilir, der. Bazıları ise: Bilemez, der. Zîrâ şu hadis buna delâlet eder: Kubbelerim altında öyle velîlerim vardır ki, onları benden başkası bilemez."

Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem de şöyle buyurur:

"İhlâslılar da büyük bir tehlike içindedirler,"

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“Alâmet olunca (kendisinin) velî olduğunu bilebilir, dediler. Eğer alâmet üçten az olursa o kişi velî olamaz. Birincisi, o kişide dünya sevgisi olmamalıdır. İkincisi, açlık ve susuzlukla nefsini öldürmüş olması gerekir. Üçüncüsü geceleri uyanık olması gerekir.”

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ rahmetullahi aleyh der ki:

“Az yemek, çok kanâat etmek, az uyumak, çok uykusuz kalmak, az konuşmak, çok zikretmek ve diri (aktif) olmak gibi alâmetler bir kişide olsa, ümid edilir ki, o velîlerdendir.”

Şeyh diye adlandırılan ve tarikat yolunda yürüyoruz diye iddiâ edenler, (eğer) yetmiş makamdan geçip, gönül âlemlerini açıp, gayb erenler, şeyhler ve ruhlardan icâzet alırlar ve tarikatta iddiâları doğru olursa, şeyhlik makamına oturmaları câiz olur. En iyisini bilen Allah’tır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Hakîkat Hakkında

Allah Teâlâ buyurdu ki;

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol,”(Hud, 112)!

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki;

“Hakîkat benim hâllerimdir.”

Şeyh Ahmed Yesevî rahmetullahi aleyh dedi ki:

“Hakîkat, gönülle amel etmektir. Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem Emrolunduğun gibi dosdoğru ol, âyetinden korkup, doğru yola yönelerek İbrâhim’in dinine uy, (Nahl, 123)! âyeti ile yetmiş makamda âyet geldi Allah Teâlâ’nın kelâmı:

“Onlar için yetmiş kez af dilesen de, Allah onları aslâ affet-meyecek,” (Tevbe, 80).

Bu âyet yetmiş makama işâret eder. (Hak Teâlâ) yetmiş bin hicâbı, yetmiş makam içine koydu. Yetmiş makamı da yedi yakîn (kesin ve gerçek bilgi) içine koydu. Bunlar isme’l-yakîn, resme’l-yakîn, ilme’l-yakîn, ayne’lyakîn, hakka’l-yakîn, hakîkat-ı yakîn ve Allah-ı Hakka’l-yakîndir. Bu yedi yakîni de mücâhede (çaba ve çile) içine koydu ki:

“Uğrumuzda çaba sarfedenleri elbette yollarımıza ulaştıracağız,” (Ankebut, 69).

Mücahedeyi de Hak Teâlâ’nın inayeti (lütfü ve yardımı) içine koydu. Allah Teâlâ’nın kelâmı: Ancak sana ibâdet eder ve ancak senden yardım dileriz, (Fatiha, 5) diye ferman gelince Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem Hz. Mevlâ azze ve celle’den inâyet dileyip mücâhede etti. Beden miracı da ondan haber verir. Allah Teâlâ’nın kelâmı:

“Bir gece, kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (Muhammed) kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübârek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir,” (İsrâ, 1)

Bilesin ki, Hz. Peygamber, mirâçta Rabbü’l-izzet’e varıncaya kadar elli mertebe aştı.

1. Akıl,

2. Onun (Teâlâ) varlığını bilmek,
3. Onun kâinattan önce var olduğunu bilmek,
4. Onun bâkî olduğunu ve yok olmayacağını bilmek,
5. Diri olduğunu ve ölmeyeceğini bilmek,
6. Alîm olduğunu bilmek,
7. Kâdir olduğunu bilmek,
8. İşitici olduğunu bilmek,
9. Gördüğünü bilmek,
10. Dilediğini bilmek,
11. Fâil (iş yapan) olduğunu bilmek,
12. (Metinde eksik),
13. Emredici olduğunu bilmek
14. Benzerinin olmadığını bilmek,
15. Doğurmadığını ve doğurulmadığını bilmek,
16. Onun yerine geçecek bir şeyin olmadığını bilmek,
17. Hikmet sahibi olduğunu bilmek,
18. Doğru sözlü (samîmî) olduğunu bilmek,
19. Hiç bir şeye ihtiyacının olmadığını bilmek,
20. Peygamberler gönderdiğini bilmek,
21. Kalbleri ülfet ettirdiğini söyleyen olduğunu bilmek,
22. (Metinde eksik)
23. Kabirlerden diriltenin O olduğunu bilmek,
24. Onun, iyilik yapanları fiillerinden dolayı sevdiğini bilmek,
25. Kulların günâhlarını affettiğini bilmek,
26. dil olduğunu bilmek

(metinde eksiklik ve yanlış yazımlar var) sonra niyet, sonra sabır, sonra yakîn, havf, recâ, hayâ, hilm, şerh (kalbin açılması), tasdîk, itikad, ihlâs, istiâne (yardım isteme) temkîn, kabûl, tevekkül, tevfîz (işleri Allah’a havale edip râzı olma), zâhid nasihat, şefkat, velâyet, ilim, kerâmet ve rahmet (mertebeleridir).

(Hz. Peygamber), bu mertebeleri aşınca niyetine ve maksadına ulaştı. Hak Teâlâ’dan tüm ikramları gördü. Öyle ki gönül ve gönül sahibi (peygamber) için hiç bir perde kalmadı. Lutuf ve şevk yakınlığı ile Hakk’a iki yay mesafesinden daha yakın oldu. Bu, önceki ve sonraki mutasavvıfların (ortak) görüşüdür.”

Sûfî Muhammed Dânişmend, Sultânü'l-ârifîn Hâce Ahmed Yesevî rahmetullahi aleyh’dan nakleder ki:

“Mukarreb olup Hakk'a yakınlık makamında duran kişi, Hak Ta'âlâ'nın cemâli ile müşerref olur.” Nitekim Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem :

“Gönül gözümle cemâli müşâhede ettim, dedi ve baş gözüyle görmedim,” dedi. Mevlâ Teâlâ şöyle haber verir:

“Allah Teâlâ’nın kelâmı: Fakat (o kul Allah'a yakın olanlardan ise, ona râhatlık, güzel rızık ve naîm cenneti vardır,” (Vakıa, 88-89).

Ama inkârcı ve münâfıklar şöyle dediler:

“Böyle mirâç nasıl olur, yedi kat göğü bir saatte kat etmek, onun ilginçliklerini görmek, cenneti seyredip ilginç yerlerinde dolaşmak, ayrıca arş, kürsî, levh ve kalemi görmek, vasıtasız doksan bin kelâm konuşmak ve kurbet makâmında durup cemâl-i İlâhîyi müşahede eylemek, bu işler imkânsızdır,” dediler.

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ radiyallâhü anh der ki:

“Bu yolda sabır ile murada ulaşan kişi hakkında Allah kelâmı şöyle haber verir: Ancak sabredenlere mükafatları hesapsız ödenecektir,” (Zümer, 10).

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem de şöyle buyurur:

“Sabır, Allahu Ta'âlâ'nın hâzinelerinden bir hazinedir. Onu ancak velî kuluna bahşeder.”

Şeyh Necmeddin-i Kübrâ radiyallâhü anh şöyle dediler:

“Şeriatta belâya sabretmek, tarikatta belâya şükretmek ve hakikatta belâdan tad almak gerekir.”

HZ. HÂCE AHMED YESEVÎ'DEN ÇOK ÖNCELERİ, ÂDEM ALEYHİSSELÂM’A ŞERÎAT VERİLDİ. SIRA İBRAHİM ALEYHİSSELÂM’A GELİNCE TARİKAT VERİLDİ. MUHAMMED MUSTAFA SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM’E GELİNCE HAKİKAT VERİLDİ. O zaman Peygamber sallallâhü aleyhi ve sellem münacatta bulundu.

“İlahî! Bu hakikatla yürümek zordur. Ümmetlerim bu yolla amel edemez, âsî olurlar,” deyince, Allah Teâlâ fermân buyurdu:

“Senin ümmetlerine şerîatı, tarikatı ve hakikati verdim. İsterlerse ikisinden yürüsünler. Ama ey Muhammed! hakikati herkese söyleme, ârif ve âşık olanlara açıl, söyle. Çünkü bu, anlatılmayacak sır ilmidir, dil ile anlatma” dedi.

HAKİKATLA YÜRÜYORUM DEYİP İDDİA EDENLER VE HAKK'A YAKIN ŞEYH DİYE ADLANDIRILAN KİMSELER, BU HAKİKAT KONUSUNDA ANLATILAN YETMİŞ MAKAMI GEÇİP, YETMİŞ PERDEYİ AŞIP HAKİKATA GİRSE VE RESULULLAH'IN GÖRDÜKLERİNİ GÖRSELER, O ZAMAN MANEVÎ HALLERİ DÜZGÜN VE İDDİÂLARI DOĞRU OLUR. HAKK'A YAKINLIK VE ŞEYHLİK ONLARA CAİZ OLUR. AMA HAKİKAT KONUSUNDA ANLATILAN YETMİŞ MAKAMI GEÇMEDEN, YETMİŞ BİN PERDEYİ AŞMADAN VE HZ. PEYGAMBER SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM İN GÖRDÜKLERİNİ GÖRMEDEN, BİR KİMSE "BEN HAKK’A ULAŞIYORUM" DİYE İDDİÂDA BULUNSA, İDDİASI YALAN, KENDİSİ YALANCI VE TANRI’YA DÜŞMAN OLUR. Nitekim buyurdular: **Yalancı, Allah’ın düşmanıdır.**

Nebî aleyhisselâm buyurdu:

“Her iddiânın bir mânâsı (içeriği ve özü) vardır. Mânâsı olan kişi doğru, olmayan ise yalancıdır, insanlara öyle bir zaman gelecek ki iddiâ çok ama mânâ (ve mâneviyât) az olacak. Kim bir şeyi iddiâ eder ama karşılığını bulunduramazsa, o yalancıdır.” Peygamber doğru söyledi.

Kutbü'l-aktâb Hâce Ahmed Yesevî ve Tabakât meşâyıhı (Tabakâtu’s-sûfiyye adlı eserdeki ilk dönem sûfîleri) şöyle demişlerdir.

“Âhir zamanda bizden sonra öyle şeyhler zuhur edecek ki; şeytan aleyhi’l-lâne onlardan ders alacak ve onlar şeytanın işini yapacaklar. Halka dost olup halk ne isterse onu yapacaklar. Müridlerine yol gösterip onları maksada ulaştıramayacaklar. Dış görünüşlerini süsleyip müridden çok hırs sahibi olacaklar ve içleri (bâtınları) harâb olacak. Küfür ile îmânı farklı görmeyecekler, âlimleri sevmeyecek ve onlara iltifât etmeyecekler. Ehl-i sünnet ve cemâati düşman görüp ehl-i bid'at ve dalâleti sevecekler. Kötülüklerini öne çıkarıp hak teâlâ’dan iyilik umacak ve şeyhlik iddiâsında bulunacaklar. Ama şeyhlik işini de kötü yapıp müridlerin kapısında (veya istekleri doğrultusunda) yürüyecekler. Bu haldeki kişi, müride şeyhlik yapmamalı ve ondan bir şey almamalıdır. (ama) mürid bir şey vermezse, o zorla alacak. Eğer o aldığı nesneyi lâyık olan kişiye ve yoksula vermeyip kendine ve âilesine sarf ederse, it ölüsü yemiş gibi olur. Eğer o taraftan alıp yese ve kıyâfet giyse, o giysi üzerinde (omuzunda) olduğu sürece, kıldığı namaz ve tuttuğu oruç Allah Teâlâ dergâhında makbul olmaz ve yediği her lokma için cehennem’de üç bin yıl azap görür.”

Sultânü’l-ârifîn şöyle derler:

“Bizden sonra böyle bir bid’atçıya kim pîr deyip hizmet etse kâfir ve mel’ûn olur. Böyle bir kimsenin yaptıklarını ilim yerine (bedeline) tutmak ve bid'atını sünnet yerine tutup helâl görmek, tüm bunlar şeriatta küfür, tarikatta reddedilmiş ve hakikatta usanılmış işlerdir.”

Ayrıca Hâce Ahmed Yesevi rahmetullahi aleyh der ki:

“Vay o kişilere ki böyle şeyhlere el uzatıp mürid olurlar.” “Kendilerini azâba atarlar, şüphesiz azâbım şiddetlidir,” (İbrahim, 7).

EY DERVİŞ!

“Şeyhlik dâvâsında bulunan kimsenin, kırk yıl bir mürşid-i kâmilin hizmetinde bulunmuş, çile çekip ondan icâzet almış olması gerekir. (Aksi takdirde) onun mürid edinmesi ve hediye alması haram ve bâtıldır. Şeriata aykırı iş yapan kişi dinden çıkar, tarikata aykırı iş yapan da merdûd olur, reddedilir. Ve her kim tevbe etmeden dünyadan göçerse cehennemde azap görür. Bundan Allah’a sığınırız.”

Hikâye:

Günlerden bir gün şeytan aleyhi’l-la’ne, Hızır aleyhisselâm a dedi ki:

"Bilesin ki, ben mü’minlere günâhı kolaylaştırırım, namazı terketmek, dinen suç işlemek ve dünyevî arzulara heves gibi konulara onları teşvik eder özendiririm. Kalblerini bozarım ama onlar kendilerini başkalarına sâlih, zâhid ve Müslüman olarak gösterirler. Hakikatta Mevlâ Teâlâ katında münâfık olurlar, benim arzum da hâsıl olur".

Hızır aleyhisselâm dedi ki:

“Bu sözleri şeytan’dan işittim ve Resûlullah sallallâhü aleyhi ve selleme söyleyince efendimiz çok ağladılar ve şöyle buyurdular:”

“EY HIZIR! BUNUN ÇÂRESİ ŞUDUR: O MEL’ÛN KUL, MÜ’MİNİN GÖNLÜNE BOZUK DÜŞÜNCELERİ SALAR. MÜ’MİN SÜNNET VE FARZ NAMAZ ARASINDA KELİME-İ TEMCÎDİ ÇOK OKUSUN. ARDINDAN ŞU DUÂYI OKUSUN:

EY ALLAH'IM! **LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜ'R-RASÛLULLÂH** KELÂMI HÜRMETİNE, ŞİRK, NİFAK VE BEDBAHTLIĞIN SAÂDETE GÂLİP GELMESİ HÂLLERİNDEN SANA SIĞINIRIM. MÜŞRİKLER BEĞENMESE DE (ALLAH TEÂLÂ, HZ. PEYGAMBER'İ) BÜTÜN DİNLERDEN ÜSTÜN KILMAK ÜZERE HİDÂYET VE HAK DİN İLE GÖNDERDİ."

Bunun (vesvesenin) mânâsı şudur: şeytan, namaz içinde vesvese verse, namaz kılanın gönlü istikrarsız olup birçok şeyi düşünür, rükû, secde, teşbihler ve namazın tüm şartlarını yerine getiremez, riyâdan daha beter bir yola sapar ve tüm tâatı geçersiz olur. İşte namaz kılan kişiyi böyle bir hâl kuşatırsa şu kelime-i temcîdi çok okusun. Allah'ım! Bizi koru, utandırma, riyâdan ve hevâya uymaktan koru, rızân ve rahmetinle hâlis olarak tâatına muvaffak eyle, ey merhametlilerin en merhametlisi.

Eğer deseler ki:

"Nûr kaç kısımdır?"

Cevap olarak de ki:

"Üç kısımdır: Birincisi nûr-i zât, İkincisi nûr-i sıfât, üçüncüsü nûr-ı hâk (toprak nûru), Nûr-i zât, Allah Teâlâ'nın nûrudur. Nûr-ı sıfât, Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem in nûrudur. Nûr-ı hâk, insanoğlunun bu dünyada gördüğü mülk nûrudur."

Eğer deseler ki:

"Şeriat imânı, tarikat imânı ve hakîkat imânı nasıl olur?"

Cevap olarak de ki:

"Şeriat imânı, kelime-i tayyibe (LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜ'R-RASÛLULLÂH) okumak; tarikat imânı, Allah Teâlâ'dan korkmak ve hakîkat imânı, dürüstlük (ve samimiyet) ile Hak Teâlâ'ya yönelmektir."

BİLMEDİĞİMİZ BİRÇOK MESELE

MEGAVİTAMİN TEDAVİSİ

Tanım

Bazı vitaminler yönünden yetersiz olabileceğimizi ve bu eksikliğin giderilmesinin, dolayısıyla hastalığın önlenme ve tedavisinin, eksik vitaminlerin çok fazla dozlarda sindirilmesiyle mümkün olabileceğini öne süren tıbbi ve tıp-dışı uygulama dalı.

Arkaplan

Megavitamin, tıp bilimine oldukça yeni bir katkıdır. Daha önce düşünülemeyen ölçülerde fazla dozda vitaminin hastalıkların önlenme ve tedavisinde kullanılabileceğiyle ciddi olarak ilgilenen iki kişi, çifte Nobel ödülü sahibi ve C vitamini savunucusu Dr. Linus Pauling'dir. 1963 yılında, en yüksek, en iyi anlamına gelen *orto* kelimesinden 'ortomoleküler' tıp kavramını ortaya attı. İlk çalışmaları, C vitamininin soğuk algınlığının önlenme ve tedavisinde kullanılması üzerinde yoğunlaşmıştı. Fakat daha sonraki çalışmaları, çok fazla dozda vitamin kullanımının ne kadar işe yaradığı üzerinde bazı şüpheler ortaya koydu. Muhakkak ki, bu tartışma yıllar boyu sürecektir.

Soğuk algınlığı, megavitamin tedavisi uygulayıcılarının üzerinde çalıştığı tek alan değildir. Çalışmalarını çok geniş tutup bugün alkolizm, aşın hareketli çocuklar, bazı uyuşturucu bağımlılıkları, kemik ve eklem iltihapları, sinir iltihabı, şizofreni, depresyon ve diğer ruhsal bozuklukların tedavisinde etkili olduğunu iddia etmekteler. Ortomoleküler tıp günümüzde özellikle ortomoleküler psikiyatri üzerinde yoğunlaşmaktadır, zira toplum bu hiç te hoş olmayan hastalıklardan nisbeten daha kolay bir şekilde kurtulmak istemektedir. Aynı zamanda, psikoanalitik tedavi veya hastalan bir akıl hastanesinde tutma gibi metodlar hem çok pahalıdır, hem de diğer birçok nedenle kabul edilemez durumdadır. **Vitamin haplarıyla şizofrenik bir hastayı tedavi edebilme düşüncesi de çok cazip görünmektedir.**

Ortomoleküler psikiyatriyi ortaya atan kişiler, normalde insan vücudunda bulunan maddelerin yoğunluklarının değiştirilmesiyle akıl hastalıklarının kontrolünün mümkün olabileceğini düşünüyorlar. Teorilerine göre, vücuddaki değişik hücreler farklı türde besinlere ihtiyaç duyarlar. Mesela, beyin ve sinir hücrelerinin vücudun diğer kısımlarına göre çok daha fazla B ve C vitaminlerine ihtiyacı vardır. Kısacası birçok psikiyatrik hastalıkların tıpkı diğer hastalıklarda olduğu gibi bozulmuş biyolojik-kimyasal dengelerin anlaşılmasıyla açıklanabileceğini ileri sürüyorlar. Mesela İngiltere'de, psikiyatri çevrelerinin şizofreninin biyokimyayla ilgili olduğunu kabulde isteksiz olduğu düşünülürse, bu fikir bir çok yönden umut vericidir. **Psikiyatristler şizofreniyi aile ve diğer kişilerle olan ilişkilerden doğan bir problem olarak görmektedir.** Bu ise. şizofrenik kişinin anne ve babasını fazlasıyla rahatsız etmekte ve bu şanssız hastaların bazılarındaki biyo-kimyasal anormallik ve yetersizlikleri gösteren umut verici gelişmeleri görmezlikten gelmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde ise ibre ters tarafı gösteriyor. Ortomoleküler psikiyatristler birçok akıl hastalığının, vitamin yetersizliğinden ortaya çıktığını ve eksik olan vitaminin verilmesiyle tedavinin mümkün olabileceğini söylüyorlar.

Ortomoleküler psikiyatrinin öncülerinden Dr. Hoffer, insanda iki tür vitamin açığının olduğunu ileri sürüyor. Birincisi, hepimizin vitamin yetersizliği dediğimiz ve iskorbit (scurvy), pellegna gibi hastalıklarda gördüğümüz durum ki, tedavisi eksik vitaminlerin normal dozlarda hastaya verilmesiyle

mümkün olur. Bağımlılık halleri ise çok farklı bir durumdur. Bu tür vitamin hastalıklarına kişinin gıdasında almış olduğu vitaminlerin normal bir şekilde emıhm:yip, özümlenememesi neden olmaktadır. Dr. Hoffer, bu tip hastaların aşırı dozda vitamin almaları gerektiğini, böylece hiç değilse bir kısmının sindirim sonrası kan dolaşımına katılabileceğini öne sürüyor. Tahmin ettiğimizden daha fazla hastalıkta sindirim sisteminin iyi çalışmadığı bir gerçektir. **Örneğin şizofreni hastalarında, çölyak hastalarında olduğu gibi bağırsak dokusunda değişiklik görülmektedir ki, bu hastalara vitamin emilmesinin çok yetersiz olması sebebiyle fazladan vitamin verilmektedir.** Bağırsak dokusunda değişme olan her rahatsızlıkta, hastanın normalden daha fazla vitamine ihtiyacı olabilir.

Beyinin, yeterli çalışabilmesi için riboflavin (B_2), nikotinamid, piridoksin (B_6), siyanokobalamin (B_{12}), askorbik asit (C), folik asit gibi vitaminlere ihtiyacı vardır. Sadece beynin dış yüzeyinin biyo-kimyasını ele aldığımızda bile, bunların yanında bir çok kimyasal madde beynin sağlıklı işleyebilme-si için gereklidir.

Resmi beslenme uzmanlarının da belirttiği gibi bu vitaminlerden vücut için gerekli miktar çok düşük olmasına rağmen günlük gıdalardan aldığımız bu değerli maddeler gerekenden az olabilir. Bazı psikiyatristler vücudumuzun bu vitaminlerden bazılarına gereğinden fazla ihtiyacı olduğunu öne sürmekteler. Bazı ruhsal hastalıkları olan kişilerin diyetlerine pek çok vitamin ve minerallerin eklen-mesi bu alandaki yeni gelişmelerdendir. **En çok B_3 ve C vitaminleri kullanılmaktadır. Nikotinamid (B_6) vitamini poilepra ve bazı psikotik rahatsızlıkları tedavi eder.** Bu vitaminin normal günlük gerekli miktarı 20 mg olmasına rağmen ortomoleküler psikiyatrinin iki öncüsü Hoffer ve Osmand günlük 3000 mg'lık doz öneriyorlar. Böyle aşın dozlarla bile herhangi bir tehlike olmadığı öne sürülüyor. C vitamini de aynı şekilde fazla dozda kullanılıyor.

Megavitamin tedavisiyle ilgili denemelerin sonuçlan en çok ABD'de görülüyor. Detroit'teki Brighton hastanesinde alkolizm uzmanı olan Dr. Russell F. Smith yoğun A vitamini tedavisine tabi tutulan 507 alkolikten % 77'sinin iyileştiğini öne sürüyor. Bu hastalardan 133'i mükemmel gelişme göstermiş ve tedavinin sona ermesinden bir yıl sonra bile herhangi bir gerileme göstermeyerek sağlıklı hallerini muhafaza etmişlerdir.

New York Manhasset'teki kliniğinde Dr. David Hawkins şizofreni ve alkolizm tedavisinde bazı şaşırtıcı sonuçlar elde etmiştir. Bu klinik 600'ü alkolik olan 4000 hastayı tedavi etmiştir. Amerikan Şizofreni Birliği'nin 1977'de yaptığı bir araştırma, bu yeni ortomoleküler metodlarm şizofrenilerin tedavi maliyetini % 90 azalttığını göstermektedir.

Bu klinik günde 400'er mg B_3 ve C vitamini ile 50 mg B_6 vitamini vermekte, bazı hastalara 400 mg E vitamini de ilave edilmektedir. Bu derece fazla dozlarda bile hiç bir vak'ada herhangi yan etki görülmemiştir.

Şizofreninin ortomoleküler yöntemle tedavi edilmesinin öncüsü 2000 hastayı sadece yüksek dozda vitaminlerle tedavi etmiş olan Dr. Abram Hoffer'dir. Califomialı iki hekim de E vitaminini deri soyulması, gece krampları ve bacak ağrıları gibi birçok durumun tedavisinde kullanıyorlar.

Bu konuda verilebilecek örnekler çok fazladır. Megavitamin tedavisinin faydalan hakkında birçok kitap yazılmakta ve yapılan çalışmalardan olumlu sonuçlar alınmaktadır.

İşe yarıyor mu?

Bütün bu sonuçların geçerli olması ve alkolizm, şizofreni, diğer akıl hastalıkları ve hareketli çocukların tamamıyla tedavi edilebilir aşamaya gelmiş olmaları umut vericidir.

Alkolizm tahminen dokuz milyon Amerikalının hayatını olumsuz yönde etkiliyor. Amerika hastanelerindeki yatakların yansını ruh hastaları doldurmakta ki, bunun yansı şizofreniktir. Amerika'da ilkokul öğrencilerinin nerdeyse % 30 40'ı dengesiz gıda yüzünden düzeltilebilir öğrenme bozuklukları gösteriyor. Ve soğuk algınlığı Batı dünyasında milyonlarca işgününün kaybolmasına sebep oluyor. Bütün bu problemlerin çözümü için basit bir açıklama aramamız ve onun getirdiği çözüme sıkı sıkıya yapışmamız oldukça şaşırtıcıdır.

Ne yazık ki olanlar aynen böyledir. Bu tür tedavilere halkın ilgisi ve umudu çok fazla olmuştur. Amerika Psikiyatri Birliği'nin 1974'te megavitamin tedavisini incelemek için kurduğu bağımsız kurul, konu hakkında yapılan yoğun reklamları «acınası» olarak nitelemiştir.

Birçok biyokimyacı ve psikiyatrisi faydasına inandıracak hadiselerin çok az olması nedeniyle, aşın dozda vitaminin reçetelere yazılmasının gerçekçi bir açıklaması olduğunu kabul etmektedirler. Tek bir vitaminle yapılan kontrollü deneylerin tek tek olması bu yöntemin ne gibi faydalar sağlayacağının tahminini güçleştirmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği'nin B_3 vitaminiyle şizofreni hastalan üzerinde yaptığı denemeler bu uygulamanın fazla bir faydası olmadığını ortaya koymuştur.

Hararetli bir tartışmadan sonra 1974'de Alberta Ünivsisitesi doktorları üç bilim adamından oluşan bir komiteyi konuyu gözden geçirmekle görevlendirdi. Bu komite dünya literatürünü taradı, öncü uygulayıcılarla ve tedavi oldukları iddia edilen hastalarla görüştüler. Bu çalışmanın sonuçlan 1977'de *Kanada Tıp Birliği Dergisinde* yayımlandı. Bu üç uzman güvenli sonuçlara ulaşamadıklarını açıklıyorlardı. Megavitamin tedavisinin faydalı olduğuna dair kesin kanıtlar olmamasına rağmen bazı araştırmacıların elde ettikleri sonuçlar da gözden kaçırılabilecek gibi değildi. Şizofreni, artrit, depresyon ve çocuktaki aşın hareketlilik gibi durumların tedavisi için kontrollü klinik deneylerin yapılması gereğini vurgulayan bu üç bilim adamı,

A ve D vitaminleri gibi fazla alındığında zehirli olabilen vitaminlere karşı tedbirli olunmasını da özellikle belirttiler.

Shayvvitz ve Yale Üniversitesi'ndeki meslektaşları, nöroloji kliniklerine başvuran çocuklardan %10'unun beslenme uzmanlarınca megavitamin yöntemiyle tedavi edilenlerden oluştuğunu ve şikayetlerinin beyin fonksiyonlarında bozulma olduğunu belirten bir çalışma yayınladılar.

Bunun üzerine *Amerikan Tıp Birliği Dergisi*'nde iki makale yayınlandı. Birincisinde megavitamin tedavisinin öğrenme bozuklukları, otizm ve şizofreniye faydalarının belirsiz olduğu ileri sürülüyor ve ABD'de önerilen normal dozların 80, 160, 320 katını içeren mültivitamin tabletlerinin satılmasını bir suç olarak değerlendiriyordu. Diğerinde ise osteoartrit ve nöropsikiyatrik rahatsızlıklar için A vitamini, kemik incelmesi için D vitamini, soğuk algınlığını önlemek için C vitamini, nevrit için B vitamini ve kısırlık ve koroner kalp hastalıkları için E vitamini kullanılması gibi bilinen vitamin yanlış kullanım örnekleri sıralanıyordu.

Soğuk Algınlığı Batı Dünyasında Milyonlarca İşgücünün Kaybolmasına, Sebep Oluyor

Birçok megavitamin terapisti hastalarının, bu yazarların belirttiğinin aksine, zararlı olabilecek dozlarda vitamin almalarına izin vermezler ve benim inancıma göre Batı'daki halkın büyük bir kesimi vitamin ve minerallerden yeterli miktarda alamamaktadır. Batı'nın beslenme rejimini oluşturan hazır yemekler, basın yönünden çok fakirdir ve sağlıklı olmak için gerekli miktarda vitamin ve mineral içerdikleri söylenemez. Yapılması gereken, megavitaminlerin işe yaradığı iddia edilen alanlarda ciddi, kontrollü deneylerin tatbik edilmesidir. Tek vitamini gözönüne almasının dışında, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin yaptığı deneme çok iyidir ve yaygınlaştırılması gerekir. Bitkisel ilaçların etki biçiminden anladığımıza göre, bir maddenin yalnız olarak verilmesi yerine başkalarıyla birlikte verilmesi daha yararlı

olmaktadır. Bu tür tedavi üzerinde kesin bir yargıya varmamıza yardım edecek türde ciddi ve laboratuvara dayalı araştırmalar çok azdır. Bilim adamları megavitaminlenn dozları üzerinde detaylı, aynı zamanda pahalı biyo-kimyasal araştırmalar yapmalıdırlar. Bunun zor olduğunu ve yıllar alacağım biliyorum, ancak bu konudaki tanışmalar ancak böyle nihayet bulacaktır. Öte yandan tıp camiası hadiselerden daha iyi haberdar edilmelidir. **Batı dünyasındaki hastalıklardan birçoğunda mineral ve vitamin eksikliği görüldüğü bir gerçektir, buna da dikkat edilmesi gerekir.** Değişkenlerin çokluğu biyo-kimyasal araştırmaları zorlaştırmaktadır. Kanda eksik olduğunu saptadığımız X maddesini hastaya vererek hastalığı tedavi edeceğimize inanmak yanlış olur. Belki bizim varlığından bile haberli olmadığımız Y maddesi tedavi için çok daha önemlidir.

Karmaşık problemleri' çözebilen kolay çareler her zaman çekicidir. Megavitamin tedavisi de böyle kolay bir çare olarak görülüyor. Ancak bunun faydalı olup olamayacağını araştırmaların sonuçlan gösterecektir.

Kaynak:
Andrew STANWAY, ALTERNATİF TIP EL KİTABI,
Özgün Adı, alternative medicine -a guide to natural therapiespelican books, 1982, trc. Alp AKER Arif KUT Alptekin OKÇU, 1992, İnsan Y. İstanbul, s.167-163

KONU İLE İLGİLİ DAHA ÖNCE YAYINLADIĞIMIZ BELGESEL METNİNİ MUHAKKAK OKUYUN.

ŞAŞIRACAKSINIZ

FOOD MATTERS (2008)

'Gıda Maddeleri ve Konusu Üzerine'

"Let Thy Food Be Thy Medicine, And Thy Medicine Be Thy Food." –

Yönetmen: James Colquhoun, Carlo Ledesma

Senaryo: James Colquhoun, Laurentine Ten Bosch

Sunanlar: Ian Brighthope, Jerome Burne ,Phillip Day

Belgesel: 80 dk.

"Let Thy Food Be Thy Medicine, And Thy Medicine Be Thy Food."
“Bırak yiyeceğin ilacın ve ilacın yiyeceğin olsun.”
HİPOKRAT

Bu yeni ve cesur bir belgesel film yankılandı. “Food Matters” mevcut sağlık ve gıda sektörü durumuna hızlı tempolu ve sert bir eleştiri getirdi. Milyarlarca dolar finansman ve araştırma, kronik hastalıkların gizli sebepleri ve hastalıkları yüzünden acı çekmeye devam eden insanların yeni sözde tedavileri içine rağmen, toksik tedaviler ve besin değeri düşük gıdalar ile aşırı hoşgörülü aldatmalarla insanlara kesinlikle yardımcı olmuyor, olduğunu göreceksiniz.

TÜRKÇE ALT YAZI METNİ
(Altyazı Hzl. – Deepblue)

''Bırak yiyeceğin ilacın ve ilacın yiyeceğin olsun''
Hipokrat (M.Ö. 460-370)

Yunanistan dolayları M.Ö. 400 Hipokrat modern tıbbın temellerini attı. İnsan vücudunun doğuştan kendini iyileştirme kapasitesi olduğuna inandı. **''Hipokrat Yemini''** tıp doktorları tarafından hala ezbere okunur. Hipokrat'ın zamanından beri hastalıkların tedavisine yaklaşımımız her nasılsa değişti... Bugünün doktorlarının beslenme eğitimleri varsa bile, çok az. Modern tıp **'her hastalık için bir ilaç'** etrafında dönüp duruyor. Ve hastalık endüstrisinin devam etmek istediği yol bu. Bir kere soru sormaya başladın mı, bir daha duramazsın. Görüyorsun, asıl mantıklısı sağlıklı olmak, fakat sağlık para getirmiyor.

KALP VE KANSER AMERİKA'DAKİ ÖLÜM ORANI EN YÜKSEK İKİ HASTALIK.

Ek olarak her yıl...

39 BİN KİŞİ gereksiz ameliyat ve diğer hastahâne hataları yüzünden ölüyor,
80 BİN KİŞİ hastanelerdeki diğer enfeksiyonlar yüzünden ve şok edici olan,
106 BİN KİŞİ ters ilaç tepkimesi sonucu ölüyor. .

1. Kalp hastalığı = 652.486 ölü
2.Kanser = 553.888

Ölüm ve beslenmeyi yeterince dikkate almayarak, bu insanlara çok büyük zarar verdik.

''İDEAL BESLENME YARININ İLACIDIR.''

Dünyadaki her insan, her kültürden, dilden, ülkeden, dünyadaki herkes biliyor ki, ne yiyorsan o'sundur.

Yiyecek fark yaratır.

SÜPERMARKET; bugün, bu ülkede kaliteli yaşamın sembolü.
Bütün bu ürünler mesafe ve mevsim gözetmeksizin tarlalardan ve çiftliklerden geliyor. Mucizevi tarımın sonucu olarak, her şekilde masanıza taze ürün kalitesini taşır.

Yiyeceğiniz ne kadar taze?

Eğer bir düşünürseniz, en iyimser şekilde yiyeceğiniz, siz onu satın alana kadar bir haftalık ve ile 2000 ile 3000 km arası seyahat etmiş oluyor. Bir sonraki soru ise: En az 5 günlük olan bir yiyecekten ne kadarlık besin elde ediyorsunuz?

Eğer şanslıysanız, ihtiyacınız olanın %40'ını alırsınız. Büyük şehirlerdeki marketlerde bulduğunuz yiyeceklerin hemen hemen hepsi işlemden geçmiş, yolda gecikmiş çoğunlukla tabağınıza gelene kadar besin değerleri azalmış ya da tamamen yok olmuştur. Sebebi fark etmeksizin her şeyi her türlü tarım ilacı, bitki ilacı, lavra ilacı, mantar ilacı ile spreylemeye ve hakkında hiç bir şey bilmediğimiz şeylerin genleriyle oynamaya karara verdik. Ve en büyük problemlerden biri tabii ki toprak ve bizim toprağa ne yaptığımız ve havaya ve de suya, gıdamızı sağlayan her şeye. Toprak defalarca ve defalarca kullanılıyor ve bütün besleyici maddeleri çekiliyor ve yeni çöller haline geliyor ve bu bütün dünyada böyle. Bizim gerçekten de tarım metodumuz, ne yediğimiz ve onu nasıl ürettiğimiz hakkında düşünmemiz lazım.

**Gübre dediğimiz şey başlıca üç mineralden oluşur:
N,F,P, NİTROJEN, FOSFOR, VE POTASYUM.**

Peki, güzel, ama, problem şu ki, **toprak ortalama 52 farklı minerale gereksinim duyar.** O zaman kalsiyum, magnezyum, manganez, çinko ve demir ve adını sayamadığım diğer mineraller nerede?

Onlar kayıp. Ama toprak yetersizse bitkiler de yetersiz ve zayıf kalıyor, ve savunmasız kalıyorlar, böylece böcekler, hastalıklar ve mantarlar tarafından saldırıya uğruyorlar. Böylece ağlayarak ilaç şirketlerine geliyorlar ve diyorlar ki; ekinlerimiz ölüyor ve büyümeyecekler, ve haşerelerimiz var, ve tabii ki ilaç şirketleri onlara tarım ilacı, mantar ilacı satmaktan ve bunlara ve diğer her türlü şeye artan talepten dolayı gayet mutlular. İnsanoğlu zekası sayesinde, diğer bütün hayvan türleri üzerinde üstünlüğünü kurdu. Modern kimya, biyoloji ve adanmış araştırmalarından gelen ve tarımda devrim niteliğinde verim artışı sağlayan binlerce etkili kimyasal bileşim var. **Yani sadece ticari vejateryan gıdalardan alsak bile eksik ve toksik besin alıyoruz, çünkü bütün bu tarım ilaçları, kimyasallar, spreyler ve diğer her şey yüzünden, yiyecekler sağlıklı değil.** Ve yetersiz. Sonuçta yetersiz ve toksik olmasından başka şansımız yok. Ve sonra...

SONRA ONU PİŞİRİYORUZ!

Ve araştırmalar gösterdi ki, hafif bir pişirme bile içindeki enzimlerin yok olmasına sebep oluyor. Yiyeceklerdeki en temel şey, vücudunuza onların sindiriminde ve içlerindeki besin maddelerinin kullanımında yardım eden canlı enzimler, ya da canlı işçilerdir, yani **herkesin beslenmesinde çiğ gıdalar yer almalı.**

Pişmiş gıdaya bağışıklık sistemi zehirmiş gibi tepki verir. Birçok insan bunu bilmez. Pişmiş gıda aldığında vücut, buna tepki olarak sindirim lökositozu denen ve beyaz hücre aktivasyonuna yol açan bir süreç başlatır. Muhtemelen pişirme sürecinin yiyeceğin yapısını değiştirmesinden dolayıdır. **Bir şekilde vücut bunun ayrımına varamaz ve besine zehir muamelesi yapar.** Beslenmeyi umduğunuz gıdaya vücudunuzun bunu yapması hoş bir şey değil.

PAUL KOUCHAKOFF ADINDAKİ İSVİÇRELİ BİR DOKTOR 1930 'larda ilk defa gösterdi ki; diyetinizin %51'den fazlası pişmiş gıdalardan oluşursa, vücudunuz buna yabancı bir organizma tarafından saldırıya uğruyormuş gibi tepki verir. İlk defa Dr. Kouchakoff ispatladı ki; **gıdanızın %51'i çiğ olduğu takdirde lökosit olmayacaktır.** Ya da beyaz kan hücresi reaksiyonu olmayacak, böylece vücudun bağışıklık sistemi yanlış alarm almayacak. Günümüzde çok fazla bağışıklık sistemi sorunuyla uğraştığımızdan, çiğ gıdaların her öğünümüzün en az %51'ini kapsadığından emin olmalıyız. Böylece zaten zorlanan bağışıklık sistemini daha da zorlamamış oluruz. **Zayıf malzemeler ile inşa ettiğin bir binanın yüz yıl dayanmasını nasıl beklersin?**

Aynı şey vücudun için de geçerli, eğer onu sağlam beslemezsen, uzun ve keyifli bir hayat sürmesini nasıl bekleyebilirsin?

HERKES BİLİYOR Kİ, NE YERSEK OYUZ. EĞER ÇÖP YERSEN, ÇÖP OLACAKSIN.

Bunu kronik gıdasızlık gibi düşün, çünkü olan o. İnsanlar bu yüzden yorgun gözüküyor. Öğleden sonra yorgun olmaman lazım. Canlı ve hareketli olman lazım. Bunun doğal sonucu olarak insanlar süper besinler ve çok yüksek kalitede vitamin ve mineraller içeren özel besinler, her çeşit çoklu etkileri olan enzimler ve özel kimyasallar keşfediyorlar, daha uzun yaşamamızı ya da daha yumuşak bir cilde sahip olmamızı sağlayan gibi.

SPİRULİNA MEKSİKA'DA 5 BİN YIL BOYUNCA BAŞLICA PROTEİN KAYNAĞI OLARAK KULLANILDI. SPİRULİNA PROTEİN YÖNÜNDEN DÜNYADAKİ EN ZENGİN YİYECEKTİR. [1]

Max Planck Enstitüsü her hangi bir yiyeceğin pişirildiğinde % 50 kadar proteinin yok olduğunu bulmuştur. Bu yüzden, süper gıda bitkisel protein kaynakları geleceğin anahtar besini olacaklar. Çünkü ihtiyacımız olan tüm proteini ısıyla zarar görmemiş ve tamamen emilebilen bu kaynaklardan alabiliriz. Kolayca sıvıya dönüştürülebilirler - emilebilirlikten kastım bu. Spirulinayı sıvıya çevirmek ve tüketmek sizce ne kadar çaba gerektirir?

Spirulinayı suya ekle, işte sana sıvı hali, içtiğin gibi hücrelerinde dolaşmaya başladı bile. Fakat bir bifteği sıvıya dönüştürmek ve sindirim sistemi tarafından emilebilir hale getirmek çok fazla enerji gerektirir. Bu süper yiyecekler sağlığınıza ve mutluluğunuza olağanüstü katkılar sağlayabilir.

DÜNYADAKİ HİÇ BİR ŞEY MİNERAL YOĞUNLUĞUNDA KAKAO ÇEKİRDEĞİ İLE YARIŞAMAZ.

En yüksek doğal magnezyum kaynağı odur. En yüksek doğal kromyum kaynağıdır. Aynı zamanda en yüksek demir kaynağıdır. Ve yine en yüksek magnezyum kaynağı. Ayrıca en yüksek çinko kaynaklarından biri. Bakır oranı en yüksek bitkilerden bir kakao. Sağlıklı bir metabolizma için gerekli tüm bileşenler kakao çekirdeğinde mevcut.

DÜNYADAKİ EN YÜKSEK C VİTAMİNİ ORANINA SAHİP YİYECEKLERDEN BİRİ AMA SICAKLIK C VİTAMİNİNİ ÖLDÜRDÜĞÜNDEN, İŞLEM GÖRMÜŞ ÇİKOLATADA HİÇ C VİTAMİNİ YOK.

En yüksek anti-oksidan içeriğine sahiptir. Beslenmeyle ilgili öğrendiğimiz her şeyden faydalandığımız takdirde bunun anlamı, anti-oksidanlar sayesinde DNA bozulmasından, virüslerden, kanserden, cilt hastalıklarından vb. korunmamız demek. Ya bu olacak ve onu yiyeceğiz, ya da bu olacak ve onu yiyeceğiz. Ve burada tüm zamanların en korkunç kimyasal çorbası olabilir, ya da tüm zamanların en olağanüstü süper yiyeceği... ve ikisini de yemek aynı miktarda çaba gerektiriyor. Sanırım tüm değerleri tepe taklak olmuş bir kültürüz. Paramızı en iyi gıda için harcamaktansa, kiraya yatırmayı tercih ederiz.

ÇOCUKLARIMIZI ŞİMDİYE KADAR KEŞFEDİLMİŞ EN İYİ SÜPER YİYECEKLE BESLEMEKTENSE PARAMIZI ARABA YA DA EV İÇİN HARCAMAYI TERCİH EDERİZ. ÇÜNKÜ BİLMİYORUZ! KAFAMIZ KARIŞTIĞI İÇİN DEĞERLER YER DEĞİŞTİRMİŞ.

Bizi bu arabayı almaya ikna eden programlar izliyoruz ve birden bire o arabayı alıyoruz, aslında o parayı en iyi yiyeceği alarak ailemizin sağlığına yatırmamız gerekirken ki asıl önemli olan budur. Eğer her gün ucuz sandviç ekmeği yersem, kahvaltıda bir fincan çay ve bir dilim kızarmış ekmek, öğleden önce şekerli içeçek, öğle yemeğinde çörek, ve akşam için fast-food kızarmış tavuk...

Her türlü besleyici maddeden yoksun kalacağım ve bu sadece tek bir gün. Bu durumda bazı tamamlayıcılara ihtiyacım olacak. **Böylece ertesi gün durumu düzeltmek için, kulaklarımdan çıkana kadar salata yiyeceğim yine de bir gün önce verdiğim zararı hiç bir şekilde düzeltemem.** Her zaman bir yerlerde bir kalıntı, bir sorun olacak ve bunun cefasını çekmeden ondan kurtulamayacaksınız. **Şanslıyız, son yüz yıl içinde hiç vitamin takviyesi almamaktan, onları her yerde hazır bulur hale geldik.** Ve hala birçok insan vitaminlerin ne kadar önemli olduğunu bilmiyor. **Ve onları yeterli miktarlarda alırlarsa, hastalıklardan korunabilirler ve eğer yeterince fazla alırlarsa hastalıkları tedavide kullanabilirler. Peki bu nasıl mümkün olur?**

VİTAMİNLER

Haberlerde duymadım, aslında haberlerde **''çok fazla vitamin almayın, zararlı olabilir''** deniyor. Ve yine de buna hiç bir kanıt göstermiyorlar, sadece söylüyorlar. Doktorlar diyor ki;

''Vitaminlere inanmıyorum.''

Peki..

Biz bir şamana danışmıyoruz. Burada bilim adamlarıyla hareket etmemiz lazım. İnançlardan değil, gerçeklerden bahsediyoruz.

Amerikan Zehir Kontrol Merkezi Birliği'ne göre, son 25 yılda 10 kişi, sadece 10 kişi vitamine bağlı olarak hayatını kaybetmiş. Bu 1 ve 0, 25 yılda 10 kişi.

İki yılda bir ölümden bile az ve bunlar bile kanıtlanmamış, onaylanmamış ama vitaminlere atfedilmiş ölümler. İnsanlara yardımı dokunacak şeyleri, aslında tehlikeliymiş gibi göstermekte çok başarılı bir ülkemiz var. Bazı çalışmalar, eğer her gün multi vitamin alırsan bunun sana zarar verebileceğini iddia ediyor. Bu sadece saçmalık**.**

Bazı araştırmalar C vitamininin böbrek taşına sebep olduğunu iddia ediyor. Tıp kaynaklarını araştırdım, ve tüm öğrencilerimden araştırmalarını istedim, meslektaşlarımdan da araştırmalarını istedim, ve C vitamininin böbrek taşına neden olduğuna dair her hangi bir bilimsel kanıt bulurlarsa bana göndermelerini istedim. Referans istedim. 30 yıl geçti ve hiç bir şey almadım. Bu durumda ya herkes dilsiz, ya da bu sadece söylenti.

Vitaminleri ilaç gibi gören ve o şekilde değerlendirilmesi gerektiğine dair bir varsayım var. Bir varsayıma göre iyileştirici özellikleri varsa, tehlikelidirler de çünkü ilaçlar öyle. Bütün hayatımız boyunca tüketici olmayı öğrendik, çoğunlukla da modern ilaçların, eczane ilaçlarının tüketicisi. **Peki ya;**

REÇETEYLE ALDIĞINIZ İLAÇLAR?

Bugünlerde bir çok kuvvetli ve doktor tavsiyesi dışında alınması tehlikeli olan ilaçlar var ama doktorunuza ve eczacınıza bu konuda güvenebilirsiniz. Her ikisi de alanında eğitim almış uzman kişiler. Bir eczacı saygıdeğer bir üniversitede eğitim almış olmalı. Doktor tıp okuluna gider, tıp eğitimi alır, tıp tecrübesi vardır, reçeteler yazar ve ona Tıp Doktoru denir. Şimdi bunun yerine beslenmeyi koyalım ve nasıl gözüktüğüne bakalım. Doktorum diyetisyen okuluna gitmiş, diyetisyenlik eğitimi almış ve diyetisyenlik derecesi olan ve besin reçeteleri yazan bir diyetisyen. Kulağa çok garip geliyor. Doktora gittiğimizi söylediğimizde tıp doktorunu ima etmiş oluruz. Staj yıllarımda kimsenin hastaların diyetiyle ilgilenmemesi beni şaşırtmıştı; profesörlerimle konuştuğumda diyetle ilgilenmediler, hastalar diyetle ilgilenmediler ve hastaneler de ilgilenmediler, yani beslenme hiç söz konusu olmadı.

AMERİKA'DA, DİYET ÜZERİNE RESMİ EĞİTİM ALAN MEZUN DOKTORLARIN ORANI % 6'DAN AZ.

Ne zaman beslenmeden bahsetsem, basitçe duymamazlıktan geldiler. Öğrenci olarak vaktimi Boston'daki Bringham Hastanesi'nde geçirdim, Harward Tıp Okulu'nun hemen yanındaydı. Ve bu hastane, 1974'de bile kriz yeriydi. Hastadan çok doktor vardı. Gerçekten sevimsiz bir yerdi. Tıbbın başarısızlığını izlemek ve gözlemlemek için bir şansım oldu. Benim hatırladığım Lösemili kadın gibi yemesi için beyaz ekmek ve jöle verilen insanlar görürdünüz. Beyaz ekmek ve jölenin kansere sebep olduğunu söylemiyorum, ama çare olmadıkları kesin. Taburcu olan hastaların %26 sı geldikleri güne

göre daha fazla gıdasız kalmış oluyorlardı. Ve hastaneye geliş nedenleri, vakaların % 80 ile 90'nında kötü beslenmeleriyle ilişkiliydi.

William J. McCormack ve Frederick Robert Klenner'ın çalışmalarını okumaya başladım;

YÜKSEK DOZDA C VİTAMİNİ KULLANIMININ ÖNCÜLERİ VE BU ADAMLAR 1940'LARDA BULAŞI HASTALIKLARI YÜKSEK DOZDA C VİTAMİNİ İLE TEDAVİ EDİYORLARDI.

Ve sonra duraksadım. Şimdi bir dakika, bekle bir saniye. Bunlar tıp doktorları ve vitamin kullanıyorlar, yüksek dozda vitamin kullanıyorlar ve başarılı oluyorlar. **Bunların hiç birini okulda görmedim.** Tıp mesleği, tıp eğitimi, bu amaçla lisans eğitimi, dergiler ve televizyon yoluyla genel eğitim, hepsi oturma odasında gergedanlar yürütmeye yarıyor. Ve ben onları oturma odasında görüp diyorum ki: '

'Hey, oturma odasında bir gergedan var!'' ve tüm bilgi yığını orada, ortada duruyordu, tüm bilgi ve daha da içine daldıkça çok daha fazlasını buldum. İlk kez **LİNUS PAULİNG**, C vitamininin soğuk algınlığına karşı işe yarayabileceğini öne sürmüştü ama bu tahmin ya da seziye değil, zamanın bilimsel verilerine dayanıyordu.

PAULİNG, ALBERT EİNSTEİN VE ZAMANIN DİĞER BİRÇOK DAHİ İSMİN MESLEKTAŞIYDI. VE İKİ NOBEL ÖDÜLÜ VAR: KİMYA VE BARIŞ OLMAK ÜZERE. YANİ HAFİFE ALINMAYACAK ZEKİ BİR ADAM.

Problem şu ki; klinik tıbbın alanına giriyordu ve bu konuda uzmanlığı yoktu, böylece eleştiriye çok müsait bir durum ortaya çıkıyordu ve C vitamininin soğuk algınlığı üzerinde etkisi olabileceği önerisi tıp dünyası tarafından fazlaca alaya alındı. Ve tıp dünyasının her zaman o kadar bilimsel ve aydın fikirli olmadığını söylemem lazım. Sorun yaratan başka bir şey daha, insanların yapı maddeleriyle olan ilişkisi ki bir yapı maddesi birçok şeye iyi geliyor.

E Vitamini kalp hastalıklarıyla mücadelede, kemiklerin güçlenmesinde ve ayrıca epilepsi hastalarının nöbetlerinin azalmasında etkili. Şimdi bu oldukça değişik.

Mesela C vitamini, anti-toksin, anti-histamin, anti-virüs, kan şekerini düzenlemeye ve depresif ruh halini yükseltmeye yardım eder, birçok şey için çok fazla iyi ve benim bunun için bir cevabım var. Bir vitaminin birçok hastalığa iyi gelmesinin sebebi, yine bir vitamin eksikliğinin bir çok hastalığa sebep olmasıdır. Söz konusu olan sadece iki düzine yapı taşı ama yine de vücudunuzda binlerce kimyasal reaksiyon var. Bir vitamin bir çok reaksiyona dâhil olduğundan, her şeyin vitaminle ilişkili olduğunu kabul edebiliriz. Mineraller için de aynı şey geçerli.

HER HASTALIĞA BİR İLAÇ GİBİ ESKİ BİR TIP İNANIŞIMIZ VAR.

Her hastalığa bir ilaç; nokta atışı. Ve bu yapı maddeleri için doğru değil. **Tek bir bölgeyi iyileştiremezsin. Eğer gerçekten iyileşirsen, her şey iyileşir.**

Mesela bir hasta sadece kanser ile değil yüksek tansiyon, ve şeker hastalığı ve hatta lif dokusu iltihabı ve diğer rahatsızlıklarla gelse bütün sorunlar ortadan kalkar. Bir hastalığı iyileştirip diğer ikisini tutamazsınız, bu imkansız. **Vücut iyiye gittiğinde, her şey iyileşir.** Siz bedeni beslersiniz ve beden kendini tamir eder. İnsanlar vitamin aldığında, vitaminler özellikle iyileşme sağlamaz onlar vücudun bunu yapmasına olanak verir, vücudun kendini iyileştirmesine. Bu, olaya tamamen farklı bir bakış açısı. Vücudun, babamın değişiyle, kendini iyileştirme mekanizması var ve biraz daha ileri giderek demişti ki,

"DOKTORLARIN GÖREVİ BU MEKANİZMAYI TEKRAR VE TEKRAR AKTİVE ETMEKTİR." Ve rahatsızlığın ne olduğuna bakmaksızın hastalar iyileşir. İnsan vücudundaki tek bir hücre bile ilaçtan yapılmamıştır. Cerrahi müdahale size hiç bir şey katmaz. İçinize plastik bir şeyler koyup, zararlı bir şeyleri çıkartabilirler. Ama en sonunda, vücudu kesip biçmek onu daha iyi yapmaz. Bedene ilaç yüklemek aslında daha fazla sağlık getirmez. Yani yeni bir boyutta, buna tamamen yeni bir bakış açısıyla bakmamız gerekiyor. Sağlığı arttırma henüz denenmedi, bu gerçekten de hiç yapmadığımız şeylerden biri. Yapı maddeleri tedavi amaçlı test edildiğinde çok düşük dozlarda kullanıldığından, halk ve doktorlar hep belirsiz sonuçları olan araştırmaları görüyorlar. Yayınlanmış bir çalışma vitaminlerin az bir yararı olduğunu ve diğeri vitaminlerin o kadar da faydası olmadığını söylüyor ve siz ikisinin arasında gidip geliyorsunuz. Ama asıl sorun bu çalışmaların düşük dozlarla yapılmış olması. Tavsiye edilen günlük alınabilecek vitamin miktarı, nüfusun çoğunluğu tarafından eksiliğinde oluşan rahatsızlıkları önlemek için gerekli görülen miktardır. Yani, eğer

Avusturya'da herkese günlük tavsiye edilen doz olan 60 mg C vitamini verirsek, bu ülkede diş eti hastalığına rastlamamamız lazım. Ancak bu ülkede hala diş eti hastalığına rastlıyoruz. Eğer çok stresli bir işin içindeyseniz ya da stresli bir hayat tarzınız varsa, ev geçindiriyor, çocuk bakıyor ve aynı zamanda çalışıyorsanız vücut adrenalin üretmek için C vitaminini kullanacak. Kalp krizi ile stres arasındaki ilişki buradan geliyor, stresli olduğunuzda vücut adrenalin üretiyor ve bu da vücuttaki C vitamini seviyesini aşağıya çekiyor. Bu da C vitamini eksikliği yüzünden dolaşım sisteminizin savunmasız kalmasına neden oluyor. Modern tıp sadece hastalığı tedavi eder, bir çok şeyin ilk sebebine dönüp bakmazlar çünkü anlayamazlar; egzersiz sonucu hangi kimyasalların oluştuğunu, meditasyonla hangi kimyasalların ortaya çıktığını, ya da yediklerimizden hangi kimyasalların çıktığını anlamazlar. Geleneksel tıbbın uzun süredir tıkanmış olduğu nokta, başa çıkılması zor, kronik problemler. Ve kronik sorunlarda tıkanmış olmalarının sebebi, hastanın en başta rahatsızlanmasına neden olan sebebi değiştirmek için hiç bir şey yapmıyor olmaları. Sadece belirtileri tedavi ediyorlar. Ve tüm yaptığınız belirtileri tedavi etmekse, hastalığı iyileştirmezsiniz. Yapmanız gereken asıl sebebi değiştirmek. Geleneksel tıbbın tahminlerine göre çoktan ölmüş olması gereken hastaların, **KLASİK KLİNİK ORTAMLARDA PEK MÜMKÜN OLMAYAN ŞEKİLDE, BİR KAÇ AYDAN FAZLA YAŞAMAYI BAŞARDIKLARINI VE BİRÇOK HASTANIN GELENEKSEL TIBBI İZLESELERDİ ÖLMÜŞ OLABİLECEKLERİNİ İDRAK ETMEM NEREDEYSE İKİ YILIMI ALDI.** Bir kaç yıl bir programa katıldıktan ve arka arkaya iyileşen, gayet canlı hastaları gördükten sonra ve ortadan kaybolan tümörler, çeşitli doku sertleşmeleri, kireçlenme ve egzamalar ve yok olan bütün bu dramatik problemlerden sonra doğru yolda çalıştığıma ve bu çalışmaların gerçekten çok değerli şeyler başardığına yüzde yüz ikna oldum. **Kalp-damar rahatsızlığı medeniyetin getirdiği bir hastalık, yaşam tarzının hastalığı, çünkü çok fazla yanlış şey yiyoruz ve yeterince doğru gıda almıyoruz.** Ve büyükannen söylemişti, onun da büyükannesi söylemişti ve herkes böyle olduğunu biliyor ama yine de... ...çok az vitamin barındıran fastfood ve et, ve yağ, ve şeker, ve nişasta, ve işlenmiş gıda ayrıca vitamin takviyesi de alma çünkü sana zarar verebilir! Tabii ki

KALP-DAMAR RAHATSIZLIĞI

- ne bekliyorsun ki! En az 25 yıldır kalp-damar hastalığının geri çevrilebileceğini söylüyorum. Geleneksel tıp uzun zamandır bunun geri çevrilemez olduğunu iddia ediyor. Tedavi yöntemine göz atmak, bize sebep hakkında ipucu verebilir. Dr. Dean Ornish ciddi kalp-damar rahatsızlığı olan kişilerle, onları vejetarten beslenmeye dayalı sıkı bir diyete sokmak yoluyla çok iyi bir çalışma yürüttü. Bu demektir ki, bitki temelli, yüksek oranda lif içeren ve vitamin ve minerallerle dolu ve en iyisi de organik bir şekilde topraktan yetişip gelmiş bir beslenme. Ornish ayrıca onların sterslerini de azalttı ve bu insanların kalp-damar hastalıkları bir- iki yıl içinde durakladı ya da geri çevrildi. Yani kalp-damar rahatsızlığının sebebi, yeterince vitamin almamak ve yanlış beslenme. İyi haber ise; ileri derecede damar rahatsızlığı olan kişiler bile beslenmelerini değiştirip düzgün gıda almaya başladıklarında, ameliyat olmadan hastalığı durdurabilir ya da geri çevirebilirler. Beni şaşırtan ise; sınırsız bütçeli lider tıp kurumlarının koridorlarında dolaşan onca zeki, parlak ve en iyi

konumlarda olan insanlarımızın bu rahatsızlıklara sebep olan gıda ve batı yaşam tarzı konusuna parmak basmaya hiç istekli olmamaları. Gerçek şu ki; ölümlerin yarısı kalp-damar hastalıkları yüzünden ve bu ölümlerin yarısında da ilk hastalık belirtisi ölüm. Yani insanlar ömür boyu hiç bir belirtiye rastlamadan devam edebilirler ve sonra öldüklerinde her şey için geç oluyor. İlaç almak için çok geç, by-pass için çok geç, ambulans için çok geç, hatta hayata döndürmek için çok geç. Eğer her, kişiden biri, tabii böyle bir canlı düşünebiliyorsanız, kalp-damar hastalıklarından can veriyorsa, bu toplum temelde bir şeyleri yanlış yapıyor demektir. Kazanmanın tek yolu oynamamak ve bu da hayatlarını değiştirmelerini gerektiriyor.

Oysa biz ne yapıyoruz?

Her yıl milyarlarca dolarlık by-pass ameliyatı yapıyoruz, aslında sadece yeme-içme ve yaşam şeklimizi değiştirerek kontrol altına alınabilirler.
Daha güvenli olduğundan bahsettim mi?

Ve daha ucuz olduğundan?

Ve gayet iyi işe yarıyor. Dolayısıyla neden tüm kardiyologlar bu yolu tavsiye etmiyor?

ADİL OLMAK GEREKİRSE HEPSİNİN BU KONUDA ÇALIŞMASI YOK. VE DOĞRUYU SÖYLEMEK GEREKİRSE... İLAÇ ŞİRKETLERİNİN BU KONUDA EDECEK BİR İKİ LAFI VARDIR. BU UYGULAMADA İLACA YER OLMADIĞINI FARKETTİNİZ Mİ?

Meditasyon ve vejetaryen diyetten oluşan tamamen ilaçsız bir tedavi. Burada hiç kazanç yok!

...Prozak, ADD tablet, taş, toz, yani biliyorsun numaralar çeviriyorum, çünkü yaşayabilmek için kafayı bulurdum, TV'de gördüğüm her şeye inanırdım , yaşayabilmek için kafayı bulurdum, bana sattığın her pisliği yerdim...

İlaçlara yaklaşımdaki büyük problemlerden biri yan etkileri; **TERS İLAÇ TEPKİMESİ**

TERS İLAÇ TEPKİMESİ

başlangıç olarak, İngiltere'de her yıl ters ilaç tepkimesi sonucu oluşan ölümler için genel olarak kabul edilen rakam yaklaşık olarak onbin. Olaya başka bir açıdan bakacak olursak, **her yıl araba kazalarında ölen insanların sayısı 500**. Hepimiz araba kazaları konusunda çok endişeleniyoruz; ters ilaç tepkimeleri konusunda hiç endişeli gözükmüyoruz. Bu ülkede prostat kanseri sonucu ölen insanların sayısı ki gayet endişe vericidir ve bu konuda kampanyalar ve dahası var, ortalama dokuz bin civarındadır.

AMERİKAN TIP BİRLİĞİ DERGİSİ'NİN YAYINLADIĞI ÇALIŞMALARA GÖRE, REÇETELİ İLAÇLAR YÜZÜNDEN HER YIL YAKLAŞIK 106 BİN AMERİKALI HAYATA VEDA EDİYOR.

Şimdi bunlar olması gerektiği gibi reçetelendirilmiş, doktor hatası olmayan ve beklenen yan etkileri olan ilaçlar. Ve bunlar da söylendiği şekilde ilaçları kullanan insanlar. Aşırı dozlar ve yanlış kullanımlar konu dışı. Yani sadece bir yılda ve sadece **Amerika'da, ilaçların beklenen yan etkileri yüzünden ölen insanların sayısı 106 bin ise, yirmi üç yılda bu çok büyük sayıda insan demektir, milyonlarca insanın reçeteli ilaçlar yüzünden ölmesinden bahsediyoruz. VE 23 YILDA, VİTAMİNLERLE İLİŞKİLENDİRİLEN SADECE 10 ÖLÜM VAR.**

VİTAMİNLERİ REÇETELENDİRMEYİ ÇOK DAHA CİDDİYE ALMAMIZ GEREKTİĞİ AÇIK. (Şu anda vitamin almaya kalkmayın en pahalı ilaç ve reçeteye yazılmıyor. Cebinden alacaksın)

Ve panathenic asidin kaşifi, Roger Williams'ın da dediği gibi şüpheye düştüğünde önceliği vitamine ver. **Eczacılık sektörünün işi ilaç yapmak değil. Onun işi para kazanmak.** Ki bence bu gayet kabul edilebilir, büyük uluslararası şirketler olarak hissedarlarına karşı sorumlulukları var ve şirketlerin yaptığı şey budu**r, PARA KAZANMAK.**

Kapitalist bir toplumda yaşıyoruz ve ben bunun kötü olduğunu düşünmüyorum. Ve bence kapitalizmin büyük avantajları var ve son derece suistimal edilebilir de, biz her iki yönünü de gördük. Problem onu düzenleme şekillerinden kaynaklanıyor. Bazı çok iyi düzenleyicilerimiz olduğuna inanıyorum ama çok yetersiz düzenleyicilerimiz de var. İlaçları patentlendirmek ve onlara daha sonra neler olduğunu izlemekle görevli kurumların ödemeleri ilaç şirketleri tarafından yapılıyor. **Eğer restaurantların hijyenini denetleyenlerin ödemelerinin mekân sahipleri tarafından yapıldığını öğrenseydeniz, onların sundukları sonuçlar konusunda şüpheci olmanız gerekirdi.** Bizim ilaçlarla ilgili olan ve değişmesi gereken durumumuz da böyle bir şey. İlaçları denetlemesi beklenen düzenleyicilerin paralarını onlar ödüyor, ilaç araştırmaları yapan akedemisyenlerin paralarını onlar ödüyor ve yürütülen mahkemeler yine sıklıkla ilaç şirketiyle ilişkisi olan kişilerce yürütülüyor. Ayrıca tıp dergilerine reklam veriyorlar ki tıp dergilerinin çoğu ilaç şirketlerinin reklamları ile destekleniyor. Eğer son 65-70 yıl içindeki tıp literatürüne göz atarsak, yüksek dozda vitaminin hastalıkları tedavi ettiğini gösteren binlerce çalışma var. Şimdi bu çalışmaların bazılarını okuyamıyorsunuz. Çünkü bunların yayınlandığı dergiler, Birleşmiş Milletler Ulusal Tıp Kütüphanesi tarafından indekse alınmamış. İlginç değil mi?

Yani ortada kara listeye alınmış tıp dergileri var. Bazı tıp dergilerinde yayınlananlar, benim asistan editörlüğünü yaptığım Doğru-Moleküler Tıp Dergisi gibi, dergimizde son 41 yılda yayınlanan her ne varsa, ve yüzlerce çalışma, hiç biri Amerika Ulusal Tıp Kütüphanesi tarafından indekse alınmadı, dünyadaki en büyük tıp kütüphanesi olduklarını söylüyorlar. Yani samimi gözüken bilimsel akademik çalışmalar, yayınlanan dergiler ve tüm o ihtişamıyla bilim, aslında ilaç şirketleri tarafından onların pazarlama departmanlarının birer kolu haline dönüştürülmüş. Ama bize reklamlarla ulaşan sağlık bilgileri hakkında bilmek istediklerim?

Biz buna ticari sağlık bilgisi diyoruz. Bu güçlü, büyük bir sektör. Sağlık ürünleri reklamlarına milyonlarca dolar harcandı her türlü acı ve sancı için her çeşit tablet ve diğer ilaçlar. Görüyorsunuz ki reklamlar bazen aldatıcı olabilir. Bu ülkedeki reklamların %25'ini ilaç reklamları oluşturuyor. Her şeyden önce, neden?

Çok para harcamayı sevdiklerinden değil elbette. Çünkü bir yandan TV deki dakikalara yüz milyonlarca dolar harcarken, milyarlarca doları hasta oldukları için bu ürünleri satın alan insanlardan geri alıyorlar. Kendilerini iyi hissetmiyorlar. İlaçlara ihtiyacımız var. Sorgusuz sualsiz. **ACI KONTROLÜ, ÇOK ZEKİCE.** Ve ilaçlar gerekli ama burada şöyle bir noktaya geliyoruz, eğer azı yararlıysa çoğunun daha da yararlı olduğuna inanan bir toplumda yaşıyoruz. Yani elimizde her şey için ayrı ilaç bulmaya çalışan bir ilaç sektörü var. Biliyorsun kötü bir alışkanlığın mı var- bir ilaç al. Depresif mi hissediyorsun mesala- al bir ilaç, ve halk buna güvenir hale geldi, halk ilaç almanın hastalığı iyileştirdiğini kabul eder oldu. Eğer herkes bolca taze organik gıda alsaydı, en az işlem görmüş olanlardan ne olurdu acaba?

BENCE SALGIN DERECESİNDE SAĞLIKLI OLURDUK. SANIRIM PİYASALAR SARSILIRDI. İLAÇ SEKTÖRÜ, YILLIK DEĞERİ YARIM TRİLYON DOLAR OLAN DÜNYA ÇAPINDA BİR HOLDİNG. Yaklaşık 300 milyar dolarlık kısmı sadece Kuzey Amerika'da. Bu gerçekten, gerçekten büyük bir sektör. Herkes sağlıklı olsaydı ne olurdu?

Sağlık para getirmiyor. Görüyorsunuz ki asıl mantıklı olan sağlıklı olmak, fakat sağlık para getirmiyor. Bence etik bir ilaç sektörümüz olabilir. Gerçekten öyle düşünüyorum. Bence işe düzenleyicilerle, ilaçları yapan insanların bölümlerini keskinleştirmekle başlamalıyız ki burada tam bir dağınıklık söz konusu. Genel fikire göre bütün ilaçlar kesin olarak kanıta dayanır, ve bütün ilaçsız tedaviler sadece umut ve kuruntunun bir karışımıdır, ve placebo etkisi ve şarlatanlar deneyimlere gerçekten göğüs geremezler. Mesela, bir ilacın patent alabilmesi için iki ayrı olayda placebodan daha etkili olduğunu göstermesi lazım. Bu demek değildir ki ilaç şirketleri başka bir sürü deney yapamazlar, daha etkili olduğunu ispatlamayacağından dolayı, onlar yayınlanma gereği duyulmaz. Yapılması gereken düzenleyiciye gidip ve bizim şu iki deneyimiz var demek, bu ilacın placebodan daha etkili olduğunu gösteriyor. Pazarlamak için patent alabilir miyiz lütfen?

Bunlar üreticilerin ünsilin ve antibiyotik yığınlarının arasından seçtiğimiz örnekler. Onları satılmadan önce saflık ve etkileri için test ederiz. Tabii her zaman yeni ilaçlar ortaya çıkıyor ve biz onların pazara sürülmeden önce test edildiğinden ve güvenli olduğundan emin oluruz. Doktorlar size ilaçların denendiğini ve test edildiğini söyleyecekler fakat yeni bir ilaç aldığınızda farketmeniz gereken şey aslında kontrol edilmemiş bir deneye girişiyor olduğunuzdur. İlaçlar sadece patent alma amaçlı olarak, bir kaç yüz hadi en fazla bir kaç bin kişi üzerinde test edilmiş oluyor ve sonrasında milyonlarca kişiye veriliyor. Ve bu milyonlarca kişi arasında sistemlerinin çalışma şekli ve ilaçlara verdikleri tepkilerde çok büyük farklılıklar olacak Ve böylece insanlar yan etkilerini görecek. **Ayrıca şöyle bir gerçeklik var; batıda insanların karşılaştıkları asıl problem ilaçların çok kolay başa çıkabildiği akut rahatsızlıklar değil, kronik rahatsızlıklar.**

Depresyon, diyabet, kalp, kireçlenme vb. rahatsızlıklar.

Bunlar seni öldürmeyecek şeyler, daha çok seni perişan hale sokup ve daha da kötüleşmeni sağlayan ve uzun süre devam eden şeyler. Bunlar, bütün ilaçların hedef olarak gösterildiği durumlar fakat aynı zamanda ilaçların pek tedavi edemediği durumlar. Bazıları kısa dönemde gerçekten hayat kurtarır, onlara ihtiyacınız var. **Bazıları kortisoyid steroyidler ve herkesin hayır, hayır dediği diğer başka şeyler. Kısa dönemde hayat kurtatır, güzel.** Antibiyotikler kısa dönemde hayat kurtarır, sorun değil. Uzun ilaç tedavileri olan hastalarımın olmasından nefret ediyorum ve dünyada hastalarınızın bırakmasını sağlamayacağınız ilaç yoktur. **Bir ilaç şirketinin gözünde mükemmel ilaç, insanları tedavi etmez çünkü işin kar getirmesi için insanların o ilacı uzun süreli satın alması lazım.** Ayrıca, bunlar baştan beri tedavi için en iyi yöntemler mi?

Ve cevap çok açıkça öyle olmadığı yönünde. Yani sonuçta birçok kronik durum için, akla en yatkın olanı, başlangıçta ilaçsız olarak ne yapabiliyorsan onu yapmak. Çünkü birincisi aynı çeşitlilikte yan etkilerinin olma ihtimali pek yok ve ikincisi bir takım durumlarda sadece semptomları tedavi etmektense, altında yatan problemi yakalama şansları daha fazlaymış gibi gözüküyor.

Doktor Abram Hoffer, Adsız Alkolikler'in kurucusu Bill W. ile çalıştı ve Bill W ve Abram yakın arkadaşlık kurdular. Bill W. ağır depresyon geçiriyordu.

ABRAM O'NA NİASİN ALMASI GEREKTİĞİNİ SÖYLEDİ.
GÜNDE 3000 MG NİASİN ÖNERDİ. BU BİLL W İÇİN DEPRESYONUN SONU OLDU.

Sonrasında Bill W alkoliklere Niasin (B3 vitamini) [2]almayı denemelerini, depresyon ve alkol probremlerine çözüm olup olamayacağını görmelerini önerdi. Ve Niasini deneyen insanların büyük çoğunluğu çok iyi gelişmeler gösterdi. Böylece Bill W, kurucusu olduğu Adsız Alkolikler'de Niasin ve vitaminin tedavi amaçlı kullanılmasını istedi. Fakat çoktan ilaç tedavileri tarafından, en iyi tabirle, işgal edilmiş olan Adsız Alkolikler bunu reddetti. Bugün ise AA övgüye değer birçok adıma odaklanmış durumda, alkoliklerin içmeyi bırakabilmeleri konusunda. Ama vitamin tedavisini

önermiyor. Zamanında bir endişe vardı, SSRI grubu anti-depresan ilaçların intihara sebep olup olmadığı konusunda büyüyen bir endişe ve bu ilaçlarda sorun olduğunu söyleyen bir kaç, belki 2000 dolayında kampanyacı ile bunu red eden düzenleyici otoriteler ve ilaç şirketleri vardı.

Amerika'da okullardaki öğrenci terörü üzerine tam bir çalışma yürüttük. Ve çalıştığımız bir dizi olayın çoğunda, bir çoğunda... tetikçi suça karıştığı zaman, ya bu çeşit psikiyatrik tedavide ya da tedaviden geri çekiliyor oluyor. (Teröristlerde aynı durumda) Ve hala bu tür şeylerin hiç biri mahkemelerde ortaya çıkmıyor. Ve bir Amerikan araştırmacısının ortaya çıkardığı **PROZAK GERÇEĞİ**, tabii ki zamanın lider markasından söz ediyoruz, patent almak üzereyken yeni bir ilacın ortaya çıkıp çıkmadığını merak ettiler. **Ve yaptıkları araştırmalar sonucunda gerçekten de Prozak R adında, moleküler yapısı biraz düzeltilmiş bir ilaç olduğunu buldular.** Yeni bir ilaç üretmek için, ne gibi gelişmeler olacağını söylemek lazım ve Prozak R için olan patent başvurusunda mevcut olan ilaca atfedilen intihar düşünce ve duygularının bunda olmayacağı söyleniyordu. Tam olarak da ilaç şirketinin son on yıl boyunca inkâr ediyor olduğu şey. Ölümcül derecede depresyonu olan bir kadınla çalışmıştım. Ailesiyle birlikte yaşıyordu. Ellilerindeydi ve bütün günü bir köşede duvara dönük oturarak geçiriyordu. Kimseyle konuşmazdı. Kimseyle yemek yemezdi. Tamamen iletişim kurulamaz durumdaydı. Tabii ki psikiyatrist kontrolündeydi, olması gerektiği gibi, ve beklenildiği gibi psikiyatrist ona çeşitli ilaç tedavileri uyguluyordu. Ailesi vitaminleri merak ediyordu, onlara **DR. HOFFERS'IN NİASİN İLE OLAN ÇALIŞMALARINDAN BAHSETTİM,** ve onlar da bu derece hasta biri için ne kadarlık doza gerek olduğunu sordular. Ben de Dr. Hoffer'ın normalde günde mg Niasin verdiğini, ama bazılarının özellikle çok hasta olanların çok daha fazlasına ihtiyacı olduğunu ve onu iyileştirecek kadar çok vermeleri gerektiğini söyledim. Bunu deneyebileceklerini anladılar. **BÖYLECE GÜNDE 11.500 MG NİASİN** ile masada onlarla oturup muhabbet ediyordu, sanki hiç bir şey olmamış gibi. Sonra psikiyatriste gidip ona bu iyileşmiş insanı gösterdiler ve psikiyatrist onlara;

''Bu kadar çok Niasin verebileceğinizi sanmıyorum, zararlı olabilir.'' dedi. Böylece Niasin vermeyi kestiler ve ve o da köşedeki yerine geri döndü.

NİASİN GÜVENLİ Mİ?

NİASİN YÜZÜNDEN YILLIK ORTALAMA TEK BİR ÖLÜM BİLE YOK, SON 15-20 YIL İÇİNDE ONA ATFEDİLMİŞ SADECE BİR KAÇ VAKA VAR.

Ama Niasin yüzünden olan yılda tek bir ölüm bile yok. Ve intihar derecesinde depresyonda olan kaç kişi gerçekten de hayatlarına son verdi.

İKİ AVUÇ DOLUSU KAJU FISTIĞI, ÖNERİLEN PROZAC DOZUNA EŞİT BİR İYİLEŞME SAĞLIYOR.

Şimdi herkes diyecek ki;

'' İki avuç dolusu kaju, şişmanlatmaz mı?

'' Ve benim sormak istediğim, umurunda mı?

DEPRESYONDAN KURTULMAK İSTİYOR MUSUN?

BASİT BİR TERAPİ ALMAKLA ZORLANIYORDUN. AMA BUNU YAPABİLİRSİN. DEPRESYONDA OLANLARIN YAPABİLECEKLERİ İLK ŞEY, DEPRESİF OLMANIN SORUN OLMADIĞINI BİLMELERİDİR. EĞER İYİ BESLENMİYORSANIZ, DEPRESİF OLURSUNUZ. Yani buna devam etme ve gidip düzgün beslen. Zihinde, beyinde olup bitenler -zihin dediğimiz her ne ise- vitaminlerden, kimyasallardan ve olanlardan etkilenebiliyor. Psikolojik tedavilerin önemiz olduğu

söylenmiyor, tabii ki önemliler ama psikolojik ve psikiyatrik semptomları olan bir hastayla hiç bir yere varamazsınız, eğer beyinleri aç kalmış, açlıktan ölmüş ya da zehirlenmiş ise. **Tıptaki acı gerçek şu ki, senin kemik ölçümünü yaptığım takdirde vücudunda, bir Mısır firavununda olması gerekenden kat fazla kurşun bulurum.** Eğer senden yağ örnekleri alırsam, onlarda hala DDT, DDE ve DDD olacaktır, DDT uzun süre yasaklanmış olmasına rağmen. Tabii başka çeşitli kimyasallar da olacak. Ama kimse bunu duymak istiyor mu?

Hayır. Ve hala kayıtlı değiller ya da belki de doktorlar sadece bunu yapmak istemiyorlar. çünkü kullandıkları her şey zehirli, kullandıkları her ilaç, reçeteli ilaçlar, tezgahlardaki ilaçlar bütün ilaçların karaciğer toksik sınırı yok. **79 milyon kadar Amerikalı hergün ağızlarına CİVALI DOLGU koyuyorlar.** Resmi olarak onların toksit olduğunu söylemememiz lazım, yani hastalarıma bundan söz etmem. Ama bir belgesel için, aynı mı?

Aynen öyle. **Eğer beynini inceler ve biyopsi yaparsam, sisteminde büyük miktarda civa bulurum, ağızında amalgam (civa karışımlı dolgu) dolguları varsa. Peki ne Amalgam ve civayı dişine konduğunda, dişçinin tepsisinde durduğundan daha güvenli yapar?**

Son derece zehirli ve dişçi, insanoğlu için bilinen en zehirli maddelerden biriyle başa çıkmak durumunda ama ağzınıza konduğu anda güvenli oluyor. Saçmalık bu. ....eğer onu ağzına koyarsan zehirlenirsin. Hikayenin sonu.

Toksinleri sisteme tıkmayı bıraktığınızda, dışarı çıkmaya başlarlar. Ve aslında şimdi sadece diyetinizi organik beslenmeye çevirirseniz, bütün zehiri serbest bırakırsın, dolaşım sistemine ve böbreklere geçer ve böbreklere onu atması için yardım etmezsen yeni hasarlara yol açabilirsin. Bu bir hata, bu yarım tedavi, tedavinin diğer yarısı ise **DETOKS (Zehiri Giderme). Kolonik, lavman, vücudunu temizlemene yardım eden şeyler.** Bitkiler toksiklerden kurtulmana yardımcı olur. **Su detoksa yardımcı olur.** Bunlar temizlenme denklemindeki hassas faktörler, çünkü vücudumuzun başlıca temizlenme ve **detoks yöntemi** bağırsaklardan geçer. Besinlerin dokulara girmesine izin vermek için toksiklerden kurtulmak zorundayız. Eğer zehirle doluysan, onları içeri alamazsın. Tek bir alana iki şey sığdıramazsın. Temel fikir, en basit şeyi yaparak başlaman gerektiği, **bol bol su içemeye başlamak gibi.**

ZAYIFLAMAK İÇİN

Basitliği kadar ne kadar az insanın gerçekten bunu uyguladığı da şaşırtıcıdır. Hiç bir şey yemeden önce 1-2 litre su için, kahvenizden önce, ya da çayınızdan önce, sabaha her ne ile başlıyorsanız. Sadece su için ve sonra gününüze başlayın. İlk olarak farkettiğimiz şey, boom, boşaltım sistemi çalışıyor. Kuzenim 18 aylık programımızın sonunda tam 67 kilo verdi... Tüm seçenekler arasında çiğ, organik, doğal yiyeceklerden söz ediyoruz. Ve kuzenim bütün toksikleri bağırsakları yoluyla vücudundan attı. **Günde 12 bağırsak hareketi. Bir keresinde, bir gün içinde 7 kilo verdi.** Bu gayet ilginç ama topluma bundan bahsetmek çok zor, çünkü kilo kaybetmekten bahsettiğimizde, egzersiz yapıp olanı kasa çevirmeyi ve bolca terlemeyi düşünürüz, ama aslında **bu çağda ortalama yağ hüsresine sahip, ortalama bir insandaki toksikleri cildiniz yoluyla vücudunuzdan atmak istemezsiniz.** Onlardan bağırsaklarınız yoluyla ve mümkün olduğunca çabuk atmak istersiniz. Kanser araştırmalarıyla ilgili en büyük sorun, insanları tedavinin hemen köşe başında olduğuna inandırılmış olmasıdır.

GAZETELERDE ÇOĞU HAFTA ŞÖYLE BİR HABER GÖRÜRSÜNÜZ; KANSERDE YENİ TEDAVİ.

Ve şöyle bir geri çekilip gerçekte ne olup bittiğine baktığında görüyorsun ki akrabaların, akrabalarım ölmeye devam ediyor, kanser buluşu yine kansere sebep olan yeni bir ilaca dönüşüyor çünkü bu kemoların birçoğu, kendileri kansorejen ve bütün olay şu ki; bunlar tümör hücrelerini tekrarlamamak üzere zehirlemek için tasarlanmış toksik hücreler. Yani buradaki büyük yanlış kanser endüstrisinin tümörü kanser olarak görmeye devam etmesi ve biz tümörün kanser olmadığını biliyoruz, çünkü eğer öyle olsaydı, bu tümörü kesip vücuttan atabileceğimiz ve bir daha ortaya çıkmayacağı anlamına gelirdi ve bunun doğru olmadığını, tümörlerin yeniden büyüyebildiğini biliyoruz ve tekrar büyümelerinin sebebi altında yatan metabolik süreci düzeltmemiş olman.

KANSER

insanoğlunun karşılaştığı en ölümcül ve ele geçmez düşmanlardan biri. Kanser hücresi bir kere ortaya çıktı mı, doku parçasında büyüyüp tüm vücuda zarar verecek şekilde yaşar. Bu doku diğer hücrelerden, dokulardan ve organlardan besinleri çalar. Birçok insan geleneksel tıbbın işe yaramadığını fark etmeye başladı.

ATB (Amerikan Tıp Birliği)nin verdiğe bilgiye göre, kanser için doktora gelen hasta, kaçıncı evrede olduğundan bağımsız olarak, 1. ya da 4. evre olsun -çoğu kanser 4 evreye ayrılıyor- evresinden bağımsız olarak ilk defa doktora gelenlerin %30'undan azı, kemo, ameliyat ve radyasyon ile 5 yıl yaşıyor. Bu demektir ki %70'inden fazlası ölüyor. Bu kabul edilemez. Ne kadarlık şansım var doktor?

(Marshall... Seni yanlış bilgilendirmek istemem İyileşmenin kesin olmadığını anladığına eminim, fakat... ...mümkün olduğunca çabuk ameliyat edebilirsek İyileşme şansının iyi olduğuna inanıyorum.)

DR. MAX GERSON'A AİT VE 1930 LARA DAYANAN ÖRNEK OLAYA GÖRE, VİTAMİNLER VE ÖZELLİKLE BÜYÜK MİKTARLARDA TAZE SEBZE SULARI VE ORGANİK YİYECEKLER KANSERİN GERİ ÇEVRİLMESİNİ SAĞLAYABİLİYOR VE GERSON ÖLÜMCÜL HASTALARDA % 50 BİR BAŞARI ELDE ETTİ,

ki gerçekten yüksek bir oran. Kötü huylu tümürlerde, Gerson Terapisi olağanüstü. Gerson Terapi'nin kendisi her doktorun öğrenmesi için yeterli sebep sunuyor, ama öğrenmiyorlar. Tıp okulu bu tür alternatiflerden bahsetmez. Bu görüntüler, kanser kurbanlarının Gerson Plus Besin Terapisi'nden önce ve sonra çekilmiş resimleri. -şiddetli tümör- - ay sonra- -non-Hodgkin's tümörü- - 18ay sonra- Normal insan vücudunun savunma sisiteminin kuvveti kanseri imkansız kılacak noktadadır.

İNSAN VÜCUDUNUN SAVUNMASI O KADAR KUVVETLİDİR Kİ, NORMAL SAĞLIKLI BİR VÜCUT KANSER YA DA BAŞKA BİR KRONİK HASTALIK ÜRETEMEZ VE ÜRETMEYECEK DURUMDADIR.

Ayrıca iyi, sağlıklı, normal, zengin, organik yiyeceklerle hastalıkları geri çevirebilirsiniz, bizim yaptığımız da bu. Eğer kanseri geri çevirmek istiyorsanız yapmanız gereken, içe dönüp kanserin gelişmek için dayandığı içsel çevreyi tahrip etmektir ve bu kliniklerin yaptığı da budur. Onların yapmadıkları ise, vücuda yığınla kemoterapi, radyasyon ve zehirler yüklemek ve zaten zayıflamış olan bağışıklık sisteminde daha fazla soruna yol açmak - kişi bu sebepten kanser oluyor zaten.

KEMOTERAPİ

VE G. EDWARD GRİFFİN'İN SÖYLEDİĞİ GİBİ, EĞER BİRİNİ KANSER ETMEK İSTİYORSANIZ, ONA KEMOTERAPİ VERİN. ÇÜNKÜ ÇOĞU ZAMAN BU KEMOTERAPİLERİN KENDİSİ KANSEROJEN.

Yılda aldığım binlerce telefondan, pek de az olmayan bir kısmı hastanelerin onlara verebileceği en iyi tedavilerden geçmiş ve tümörleri sürekli geri gelen insanlardan geliyor... ve neden kanseri tekrar tekrar yaşadıklarını sorduklarında ise doktor;

''Bilmiyoruz, aslında kansere gerçekten neyin sebep olduğunu bilmiyoruz.'' diyor.

ASLINDA BUNU 60 YILDIR BİLİYORUZ!

Doğrusu Edinburg Üniversitesi'nden **PROF. JOHN BEARD'ÜN 1904'TE YAZDIĞI TEZDEN BERİ BİLİYORUZ Kİ; KANSER DURDURULMAMIŞ BİR İYİLEŞME SÜRECİDİR.** Yine aynı yere geliyoruz, ilaç endüstrisi özellikle insanlara yalan söylemiyor, sadece olayları olması gerektiği gibi ele almıyorlar. Klasik bir örnek, hayatta kalma oranlarını değiştirmeleri. **''Yaşamak''** kelimesini bir reklamda duyduğunuzda demek oluyor ki;

'' TAMAM, BİZE BAĞIŞ YAP, ÇÜNKÜ ARTIK GÖĞÜS KANSERİ OLAN KADINLARIN %80'İ HAYATTA KALIYOR.'' VE YAPTIKLARI ANCAK **''HAYATTA KALMAK''** İFADESİNİ İLK TEDAVİDEN İTİBAREN **5 YIL ANLAMINDA YENİDEN TANIMLAMAK.**

Teyzemi ele alalım - teyzem kanser oldu, kanserden kurtulan olarak ölümsüzleştirildi çünkü 5 yıl yaşadı ama bundan 6 ay sonra öldü. Yani iyileştirildi ve öldü.

1972 'de Başkan Nixon, eğer kanser sorununa yeterince para akıtırsak, çözebileceğimizi belirtti. Aya insan gönderebildiğimize göre bu problemi de çözebilmemiz lazımdı. Birlikte zor yeniliriz yeryüzünde hiç bir güç yoktur ki Amerikan halkının şevk ve ruhuyla örtüşebilsin. Ve 'de büyük miktarda para kaynağı sağlamaya karar verdi**. O sene 25 bin Amerikalı kanserden öldü.** Tam 25 yıl sonra, **USA TODAY**, büyük bir gazete, sanırım Newsweek de tam olarak ne olduğunu rakamlarla yayınladı. Olan şey, Amerikan hükümetinin biz vergi mükelleflerini, 39 milyar dolarlık kanser araştırması yükü altına sokmasıydı.

25 yıl sonra, 1996'daki sonuç ise 560 bin insan kanserden öldü, iki katından fazla!

Neredeyse her kanser türü için 5 yıl ya da biraz daha iyi olan yaşam oranları son kırk yılda değişmedi. Gerçekten çok üzücü.

KANSER İNSANIN İKİ NUMARALI KATİLİ, İKİNCİSİ KALP RAHATSIZLIĞI.

Bay Marshall gibi kanser kurbanı biri depresif olur mu merak ediyorum. Savaşla ilgili bir şey görüyorsun, ve bu kanser savaşı, savaşlar ancak çatışmaya devam ettiğinde kazançlıdır. **Kabul edelim ki; kanser yarın ortadan kalksa, milyonlarca insan işsiz kalırdı.** Yani ne yapmamız gerektiği konusunda gerçek ortaya çıktığı taktirde, ortadan kaldıracağınız yıllık 200 milyar dolarlık değeri olan bir endüstri.

BİRÇOK ÜLKEDE KANSER HASTALARINI,
BESİN TERAPİSİ İLE TEDAVİ ETMEK YASAK.
BU ÜLKELERDEKİ TEK YASAL TEDAVİ YÖNTEMLERİ;
AMELİYAT, RADYASYON TERAPİ VE KEMOTERAPİ.

Bir çok insan niye Meksika'da olduğumu soruyor. İşte bu yüzden buradayım. Amerikan vatandaşıyım, San Diego'da yaşıyorum, çocuklarım burada okula gitti, doğru olduğuna inandığım şeyi doğduğum ülkede yapmak isterdim. Hastalarımın birçoğu Amerika'dan geliyor. Hastalıklarının tedavisi için uygun olduğunu düşündükleri programı kendi ülkelerinde uygulayabilmeyi isterlerdi, bu

ister Avustralya olsun, ister Yeni Zellanda, ister Kanada, ister İngiltere ya da Amerika, fark etmez. Maalesef sağlık hizmeti kanunları değişmedikçe bunu yapamayız.

Kansere karşı savaşta hep bir kol arkada dövüşüldü ve ben asla ringe çıkıp, dünya ağır siklet şampiyon ile bir kolum arkada dövüşmezdim. Ve **HALA KANSER ARAŞTIRMASINI VE TEDAVİSİNİ TEMELDE İLAÇ, AMELİYAT, RADYASYON TEŞEBBÜSLERİ İLE SINIRLI TUTUP VE BESLENMEYİ CİDDİYETLE DİKKATE ALMAYARAK BU İNSANLARA ÇOK BÜYÜK ZARAR VERDİK.**

Yani bu, insanlar yalan söylüyor, kanser endüstrisinden çalışan herkes bir şekilde şeytan ya da ahlaksız demek değil. Burada baktığımız şeyde gördüğümüz, bir çok insanın en iyisi olduğuna inandığı şeyi yaptığı. İçten olabilirsin ve içtenlikle yanılıyor olabilirsin. İyi haber ise bugün bunu değiştirdiğimiz. Kişinin az sayıda olan özgür seçimlerinden biri de, neyi yiyip yemeyeceğidir. Yani vücudu yıkmak için değil, güçlendirmek için her şeyi doğru yaptığımızdan emin olmalıyız. Bu dünyanın her yerinde kabul görür, değil mi?

Yapabileceğin her şeyi yapmak ve güverteyi yararına şeylerle doldurmalısın, yani bağışıklık sistemini beslenme ile güçlendirmek ve vitaminleri hastalığa karşı vücuda destek için kullanmalısın çünkü yetersiz beslenme kanseri yenmene yardımcı olmaz.

ERKEKLERDE EN SIK SİNDİRİM SİSTEMİ KANSERE TUTULUR. KOLON KANSERİ BAŞLANGIÇ İÇİN İYİDİR ÇÜNKÜ TEDAVİSİ PEK DE KOLAY DEĞİL.

KOLON KANSERİ

çok ciddi bir hastalık ve % 100 önlenebilir, tabii ki yüksek lif içeren bir diyet ve kanseri ağırlaştıran şeylerden kaçınarak, bazı katkı maddeleri, gıda koruyucular, çevresel kimyasallar...gibi her türlü kansere sebep olabilecek şeyler. Japonya'da yaşayan ve **standart Japon yemeklerini yiyen, standart Japon yaşam sekline sahip Japonlar, dünyadaki en düşük kanser oranına sahipler.** Ve bu düşük oranın, çok miktarda deniz ürünü, balık ve deniz sebzeleri tüketimi ile ilişkili olduğuna inanılıyor. Bu diyet ile yüksek miktarda **SELENYUM, ÇİNKO VE GERMANYUM ALIMI OLUYOR, VE DİĞER BÜTÜN ANTİ-KANSER ELMENTLERLE BİRLİKTE.** Ayrıca sadece kansere karşı değil,

ALZHEİMER VE KALP HASTALIĞINA KARŞI DA KORUYUCU ETKİSİ OLAN, YÜKSEK MİKTARDA OMEGA BALIK YAĞI ALIMI DA OLUYOR.

Ve yeşil çay içiyorlar, yeşil çayda bizi, hücrelerimizi, genlerimizi kansere karşı koruyan bir dizi kimyasallar var.

Kadınlarda meme ve rahim kanseri en yaygın olanları. Meme kanseri oranının çok düşük olduğu Japonya'dan, bir Japon kadını alıp Amerika'ya transfer et ve yaşam şeklini değiştirsin, kansere yakalanma ihtimali Amerikalı kadınlarınkine ulaşacaktır, ki bu oran % 13 civarında. Yani Amerika'daki kadınların % 13 ü meme kanseri riski taşıyor. **Japonlarda bu oran % 1 den az.** Biz doktorlar tekniklerimizi geliştiriyoruz. Hiç kimse kansere karşı savaşında yalnız değil. Araştırmacılar her gün daha fazla olgu buluyor ve açıklıyorlar. Kanseri yeneceğiz.

ASIL KEMOTERAPİK MADDE OLARAK, DAMAR İÇİNDEN YÜKSEK DOZDA C VİTAMİNİ VERİLENLERE BAKTIĞIMIZDA, DÜNYADAKİ HER KANSER HASTASI İÇİN CANLANDIRICI, HARİKA HABERLERİMİZ VAR.

Kolay ve güvenli - ucuz olduğunu söyledim mi?

- enjeksiyon yapacak bir doktor lazım. Sadece ısrarcı olmalısınız. Önümüzdeki on yıl boyunca bunun daha çok kabul göreceğine inanıyorum ama kanserli hastaların bekleyecek zamanı yok ve çoktan ölmüş olanlar ise tıp dünyası ve sözüm ona her ihtimalin özgür araştırma ve geliştirilmesini desteklediği varsayılan hükümet tarafından fena halde haksızlığa uğradılar.

KEMOTERAPİ YERİNE C VİTAMİNİ

VE ORTAYA ÇIKIP KEMOTERAPİ İLE KANSERİ TEDAVİ ETMEK YERİNE DAMARDAN GÜNLÜK 30, 60, 100 BİN MG. C VİTAMİNİNİ DOĞRUDAN KAN DOLAŞIMINA VERMEYİ ÖNEREBİLİRSİNİZ VE BU KANSER HÜCRELERİNİ ÖLDÜRECEKTİR.

BU KADAR YÜKSEK DOZDA C VİTAMİNİ ÖZELLİKLE KANSER HÜCRELERİ İÇİN ZEHİRLİDİR VE BU TAM OLARAK KEMOTERAPİNİN YAPTIĞI ŞEYDİR AMA C VİTAMİNİ SAĞLIKLI HÜCRELERE ZARAR VERMEZ VE İNSANLARIN MİDESİ BULANMAZ, SAÇLARINI KAYBETMEZLER, TEK YAPTIKLARI İYİLEŞMEKTİR.

Dozu 40.000 mg, 50.000 mg, 60.000mg'a yükselttik, 100.000 mg'a kadar çıktık, hatta 200.000 mg, bir günde nerdeyse çeyrek kiloya kadar enjekte yaptık. Ters etki yok, ters bir yan etki yok sadece hafif bir sersemleme hali. Oysa büyük miktarlarda C vitamini içeriği, 100 mg almanız halinde böbrek taşına sebep olacağı anlamına geliyordu. Şimdi bunun neden uygulanmadığını merak ediyoruz. Çünkü varsayıyoruz ki; eğer bu çok iyi bir şey olsaydı doktorum zaten biliyor olurdu, eğer gerçekten iyi olsaydı televizyonda olması gerekirdi, eğer çok iyi olsaydı tıp okulunda öğretiliyor olurdu ve bu da başka bir varsayım. Tıp okulunda neden vitaminleri öğretmek isteyeceksiniz ki?

Tıp okumuş ve bunun pratiğini yapmış tıp doktorları, ve ilaç şirketleri tarafından yüklüce yardım alırken neden gidip vitaminlerle ilgilensinler ki?

İLAÇ ŞİRKETLERİ VİTAMİNLERİN REKLAMINI YAPMAYACAKLAR, BU İŞE YARAMAZ. HÜKÜMET BUNLARIN İLAÇ ŞİRKETLERİ, DİĞER LOBİLER VE TIP LOBİLERİ TARAFINDAN SAKLANDIĞI KONUSUNDA HİÇ BİR ŞEY BİLMİYOR. İNSANLAR HABERSİZLER ÇÜNKÜ ALDIKLARI EĞİTİMDE ORTOMOLEKÜLER (VİTAMİN TEDAVİSİ) KELİMESİ HİÇ GEÇMEDİ.

Dr Hugh ortomoleküler, yani tedavi edici besinlerin, **ORTOMOLEKÜLER TIBBIN** [3]tıp fakültesinde ele alınan hiç bir konunun cevabı olmadığını söyledi. Yani burada elinde olan, sağlık sektöründeki iki farklı görüş ve karşılaştığın şey bizim şu anda tecrübe ettiğimizle aynı, imkânsız bir çatallaşma. İnsanlara kanser için yüksek dozda C vitamini kullanımından bahsettiğinizde, ve bunun sıkıca test edildiğini söylersiniz hatta Ulusal Sağlık Örgütü tarafından da onaylandı. Dr. Reardon'un ekibi bunu 25 yıl ya da daha fazla zamandır yapıyor. **Otuz yıldır, yüksek dozda vitaminlerin bir kanser hastasının hayat kalitesini fazlasıyla yükselttiğini ve ömrünü fazlasıyla uzattığını gördüm.** Ve kaynaklara bakıp bir çok yerde, yüksek dozda vitamin tedavisinin kanseri durdurduğunu ve hatta geri çevirdiğini destekleyen yazılar bulabilirsiniz.

İMKÂNSIZ BİR SORU.
BU NEDEN UYGULANMIYOR?

Ve cevap tabii ki de, yeterince insan şikayet edene kadar .... uygulanmayacak. Ancak **herkes besin terapisini talep ederse durum değişecek.** Şu anda besin terapisi ister ve bunun için doktora gidersen, bu bir şekilde Fransız restaurantında noodle (erişte) ısmarlamaya benzer. Menüde yok ve nasıl yapılacağını bilmiyorlar, ve sen de onu alamayacaksın. Kendine bakmak ve yardım etmek senin hakkın. Düzenleyicileri, politikacıları doktorları ve üniversiteleri ve tıp eğitimi alan insanları, anti-kanser özellikleri olan bitkiler olduğunu, kemoterapinin sonucu olan mide bulantısına karşı kusmaya karşı bitkiler olduğunu, isiliğe yardım edebilecek bitkiler olduğunu, yorgunluk ve baş ağrısına çözüm

olabilecek bitkiler olduğunu anlamaları için yeniden eğitmeliyiz. Anne dinle... Artık eminim ki, hükümet çalışanları işlerinde uzmanlar. Fakat Bay Kahumana'nın çayını aldığımdan beri harika hissediyorum. Neden, bir tedavinin bu kadar etkili olabileceğini bilmezdim. Neden her zamanki ataklarım olmuyor artık. Peki ya Bay Kahumana'nın çayından dolayı değil ise?

Ya Amerika'daki herkese bedava sağlık sigortası verseler ve kimsenin buna ihtiyacı olmasaydı?

Amerika'da herkese sağlık hizmeti sağlamak için nasıl finanse etmemiz ve değiştirmemiz konusunda bir sürü tartışma var. Çoğu medeni ülkenin, hemen hemen herkes için sağlık hizmetini garantileyen milli sağlık programları var. Amerika'da ise bunun olmadığı çok açık. Birleşik Devletlerde sigortasız olan belki milyon insan var. Bu durum, olması gerektiği gibi dikkat çekiyor. Ama pek de iyi çalışmayan bir sisteme giriş hakkı vermek çözüm mü?

Ya da nasıl sağlıklı olunacağını öğretmek mi iyi bir fikir olurdu?

BENCE TEDAVİYE DEĞİL, EĞİTİME İHTİYAÇLARI VAR.

İnsanlara sağlıklarını geliştirmenin, büyük faydasının anlatılması lazım kanser ya da her ne hastalıkları varsa. Tıp dünyasında olup bitenlerin büyük ölçüde değiştiği bir dönemdeyiz, artık bütün bilgi sadece onların elinin altında değil, internet bu durumu değiştirdi. Ve nüfusun giderek artan bir kısmı, sağlığını kendi ellerine almaya başlıyor. Çok daha fazla değişiklikler olacak, bu şekilde devam edemez. Yani artık sistem parçalanıyor. Toplum için besini öncelikli koruma yöntemi yapmalıyız ve bu konuda en az küresel ısınmada olduğu kadar istekli olmalıyız. Yapmamız gereken şey halkı şunlara ikna edebilmek; ne yiyorsan osundur, yiyecekler modunu değiştirebilir, sen, şu ana kadar kendine yaptıklarının sonucusun, ve yaptığın seçimler hayatının sonucunu direkt olarak etkiler. Ve yaşında gayet fit ve sağlıklı iken kötü beslendiğini unutmak yeterince kolay olabilir ama40 lı, 50 li ve 60 lı yaşlara geldiğinde her şey çok farklı gözükür ve bir seri dejeneratif hastalık ile yatağa düşersin. Hala gerçekte hastalık hizmeti sektörü olan bir sağlık sistemimiz var, doktorlar, hastaneler, pataloglar ve eczacılarla donatılmış durumda. Ve bu şekildeki bir sistem kendisiyle ilgilenecektir, daha fazla iş ister ve gerçekte hastalık ve rahatsızlıkları azaltmakla ilgilenmez. Daha fazla iş, daha fazla kazanç demek ve bu da tıp endüstrisinin bir parçası ve orada bulunması gerekiyor, bu son derece önemli. Tıp endüstrisi birçok şeyi doğru yapıyor. Doğumda bebek kalımtımı - dahice. A&K (Acil&Kaza) travma tedavisi - dahice. Tanrı korusun otobanda paramparça oldunuz ve sizi tekrar bir araya getirmek zorundalar, bunu yaparken çok başarılılar.

HASTALIK

Tıp dünyası bunu yanlış anladı. Vitamin öneren tıp okulları bile, çok büyük dozda vitamin önermiyor. Alternatif tıp üzerine kurs veren fakülteler bile, buna tam anlamıyla odaklanmıyor. Bence sadece kafa sallayıp geçiyorlar. Bunu fark eden her insanın vereceği cevap, eğer bir şeyin doğru yapılmasını istiyorsan kendin yapmak zorundasın. Okumak zorundasın. Araştırmak zorundasın. Bu bilgiye ulaşmayı istemek zorundasın ve ayrıca eklemeliyim ki, gerçekten vitaminleri almaya ve gerçekten sebzelerin suyunu çıkarmaya istekli olmalısın. Bekleneni yapmak zorundasın. Ve şu anda bunu seyreden, bir seçim yapma seviyesinde olan herkes kendi hayatlarını, ailelerinin, çocuklarının ve gezegenin kendisinin hayatını da iyileştirecek bir şeyler yapmak ister. Ve bütün bitkilerin ve her şeyin hayatını da. Eğer bu bizim seçimimiz ise, gıda seçimlerimiz de bununla ilişkilendirilmeli çünkü uçak yolculuğu yaptığında ve pencereden baktığında aşağıda gördüklerin sadece tarlalardır. **Gezegenimizle etkileşimde olduğumuz öncelikli yol tarım ve eğer gıda seçimlerimizi değiştirirsek, tarımı değiştiririz ve birden bire mısır, buğday, soya diyetlerinden süper gıda diyetlerine ve organik diyetlere ve çiğ gıda diyetlerine geçeriz ve gezegenle etkileşim şeklimizi tam anlamıyla ve tamamen değiştiririz.** Bu gezegende yaptığımız bir numaralı şey bir şeyler

yetiştirmek. Bütün bu kimyasal kontrollü dev tarım işine rağmen, yetiştiricilik hala ön planda. Genetiği ile oynanmış mısır yetiştirebiliriz, ya da dünyadaki en muhteşem goji börütlenlerini yetiştirebiliriz. Daha birçokları alternatiflere dönüyor, çünkü öncesinde yapılan hiçbir şey işe yaramadı, işe yaramadı işte.

YÜKSELEN KANSER ORANLARINA BAKTIĞIMDA, KALP HASTALIĞI, FELÇ, ALZHEİMER VE YAŞLILIK BUNAMASI VE BİLİŞSEL ÇÖKÜŞ...

Değişiklik zamanı gelmiş. Eski yöntemlerin işe yaramadığı çok açık ve yapmamız gereken ise, taze bir algılamaya ve esasa dönmeye ihtiyacımız var. Ve esas olan, bu problemlerin hiç birine sahip olmayan kültürlere dönüp bir bakmak. Aynı şekilde eğer bir milyoner olmak istiyorsan, git bir milyonerle konuş, barda oturup, kaçırdığı son altın fırsatın enkazından kurtulmaya çalışan adamla değil.

Git sıradan bir şekilde kanser ve kalp hastalığına yakalanmadan yüz yıl yaşayan insanları bul, ve bak bakalım bunu nasıl başardıklarını anlayabiliyor musun ve biz bu çalışmayı yaptık, bunu bilimsel olarak geçtiğimiz yüz yıl boyunca yaptık ve tamamen görmezden gelindi.

Verdiğim ilk kurs 1976 yılındaydı ve tıpta unutulmuş araştırmalar adını taşıyordu ve bugün de aynı çalışmayı yapıyorum. **BÜTÜN KALBİMLE İNANIYORUM Kİ DÜNYADAKİ EN İYİ DOKTOR, DÜNYADAKİ EN İYİ DİYETİSYEN SİZSİNİZ. ASLINDA HER ŞEY SENİN İÇİNDE VAR, BİR ŞEYLERİN SENİN İÇİN DOĞRU OLUP OLMADIĞINI HİSSETMENE YARAYACAK TÜM EKİPMANA SAHİPSİN.**

İyi haber ise insanların bir avuç aptal olmadığı. Abraham Lincoln bunu şöyle ifade etmişti,

''BAZI İNSANLARI HER ZAMAN KANDIRABİLİRSİN VE BÜTÜN İNSANLARI BAZEN KANDIRABİLİRSİN, AMA BÜTÜN İNSANLARI HER ZAMAN KANDIRAMAZSIN.''

Ve bu yüzden nüfusun yarıdan fazlası artık vitamin alıyor, doktorların çoğunun bunun gerçekten gerekli olmadığını söylemelerine rağmen. Tıp profesörlerinden daha çabuk anlayan bir halkımız var. Bir şekilde üzücü ama bir şekilde de çok iyi. İnsanlar hasta olmayı bırakıp, kişi olmaya başlamalılar. Neden sağlıklı ve mutlu olmayasın?

NEDEN OLMASIN?

Hayatını değiştir, biraz egzersiz yap, doğru beslen, daha iyi hissediyorsun, tamam çok iyi, daha iyi gözüküyorsun, peki güzel, daha uzun yaşıyorsun, güzel, paranı kurtarıyorsun, güzel, ve bunu kendine yapmaktan dolayı gayet memnun oluyorsun. İnsanlar düşünüyor ki; '

'TIP EĞİTİMİM YOK, BEN BUNU YAPAMAM.'' Hadi ama! Doğru beslenmek, sebze suyu içmek ve egzersiz yapmak ne kadar zor olabilir?

Bu bilgi için bir seviyede olman gerekmiyor. Çok basit işliyor. Ucuz, basit, güvenli ve etkili. İnsanların bunu yapmamasındaki en büyük sebep sorumluluk almayı gerektirmesi ve bu da tek çıkış yolu. Çiğ, organik ve bitkisel temelli beslenmeyi seçtiğimizde, gücümüzü geri kazanırız ve kalitemizin olacağına karar veririz ve kimyasalların içinde olan, daha önceden adını bile duymadığımız farklı içerik yüzünden acı çekmeyiz. **Vejeteryanizm, veganizm ya da çiğ beslenme konusunda vaaz veren büyük bir savunucu değilim. Ama bir gerçeklik olarak biliyoruz ki; % 80 çiğ, organik bitki bazlı, her türlü meyveyi, sebzeyi, kuru yemişi, tohumu, deniz bitkilerini, lahanaları, otları, süper gıdaları ve yabani otları kapsayan bir diyet, sağlıklı ve son derece bereketli bir hayatın büyük değerli bir parçasıdır.**

Sihirli değnek yok; monoterapi yok kanseri ya da kalp hastalığını tedavi eden. Ama yaşam tarzı değişikliği var; ciddi kronik hastalıkları önleyen, durduran ve geri çeviren. Çözüm burada ve her zaman buradaydı. Geriye kalan tek şey eğitim, çünkü insanların bir kez çözümün en olduğunu bildikten sonra ona göre hareket edeceklerine eminim. Karar verecekler - evet, bunu yapıyorduk.

"EV ALMAK İÇİN PARA BİRİKTİRECEĞİNİZE SAĞLIĞINIZ İÇİN DAHA İYİ BESLENİN.

Vücudunuz karşılığı bulunmayan en güzel evdir. Allah Teâlâ'ya şükredelim, cihanda sağlıklı vücut ve nesil gibi bir nimet yoktur"

---

[1] Spirulina her ne kadar 21. yüzyılın süper gıdası olarak tanıtılsa da yüzyıllar önce insanoğlu tarafından keşfedilmiş bir besindir. Spirulina'nın Texcoco gölü kıyısında yaşayan Aztekler tarafından tüketildiğine ilişkin en eski kaynak 1524 yılına dayanmaktadır. Ayrıca Çad Gölü kıyısında yaşayan Kanembu kabilesi yerlileri de bu besini çok eski çağlardan beri tanımakta ve yiyecek olarak tüketmektedirler. Ancak ticari kültürlerinin yapılması ve bilimsel anlamdaki çalışmaların başlaması; ürünün 1963 yılında Fransız Petrol Araştırma Enstitüsü tarafından ortaya çıkarılarak. %60-70 oranında protein içeren spirulina algini laboratuarlarında üretilmesiyle olmuştur. Daha sonra NASA astronotlara besin tableti yapılması amacıyla bu alg üzerinde yapılan ilk çalışmalara öncülük etmiştir. Dünya üzerinde bir çok ülkede spirulina üretimi yıllardan beri yapılmaktadır. Geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler ve Dünya Tarım Örgütleri tarafından spirulina'nın çocuklar ve yetişkinler için güvenli ve faydalı bir besin olduğu kabul edilmiş ve tüketimi önerilmektedir. Türkiye'de de 3 yıllık bir çalışmanın sonucunda başarı sağlanarak ilk yerli spirulina Ege Üniversitesi EBİLTEM ve Egert Ltd. işbirliğiyle üretilmiştir.

http://ekolojikurunler.ekoses.com/shopexd.asp?id=863

BU ÜRÜN İTHAL Mİ EDİLİYOR?

Spirulina uzun yıllardır ithal edilmekteydi. Ancak Ege Üniversitesi Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi - EBİLTEM - bünyesinde gerçekleştirilen çalışmalar sonrasında ülkemizin ilk yerli Spirulina üretimini İzmir'deki tesislerde gerçekleştirmiştir.

Doğadaki en zengin komple yüksek biyolojik değerde proteine sahiptir. Kendisine en yakın soya fasulyesinden yaklaşık 2 kat daha fazladır.

Doğadaki en zengin B-12 vitaminine sahip besindir. En yakın takipçisi dana ciğerine göre 2-6 kat daha fazladır. B-12 kısaca yüksek enerji anlamına gelmektedir. Doğadaki en zengin organik demir oranına sahiptir. Ispanaktan 58 kat. dana ciğerinden 28 kat daha fazladır.

Doğadaki en zengin antioxidant kaynağıdır. Başlıca sahip olduğu Antioksidantlar; vitaminler B-1 . B-5 ve B-6. Mineraller çinko . mangenezyum ve bakır. amino asitler methionine ve superantioxidant beta-carotene. vitamin E ve selenyum.

Doğadaki en zengin E vitamini içeren besindir. Kendisine en yakın buğday filizinden 3 kat daha fazladır. Sentetik E vitaminine göre. Biyolojik aktivitesi %49 daha fazladır. Doğadaki en zengin Gamma Linolenic Asit (GLA) içeren besindir. En yakın Çuha Çiçeği yağından 3 kat daha yüksektir.

Doğadaki en zengin klorofile sahiptir. Alfalfa ve buğday bitkisinden 5-30 kat daha fazladır.

SPİRULİNA HAKKINDA BAZI ÇARPICI GERÇEKLER:

[2] Niyasin: Niyasin, Nikotinik asit veya B3 vitamini suda çözünür bir vitamindir. Türevleri olan NADH, NADPH, NAD ve NAD+ hücrelerde enerji metabolizması, nükleik asit, protein, yağ ve karbonhidrat metabolizmasında gereksinim duyulan zorunlu bir vitamindir. Vitamin B3 terimine niyasinamit de dahil edilir çünkü bu bileşik vücuda alındıktan sonra niyasine dönüşür.

Vitamin B3 Niacin, aynı zamanda Nicotinik asit veya Niacinamide olarakta bilinir. Yağların, proteinlerin ve karbonhidratlerın metabolizması için gereken vitaminlerdendir. Midedeki sindirimde önemli rol oynayan hidro klorik asit salgılanmasında da niacin önemli bir yere sahiptir.

Hayvansal besinlerin yanısıra kabuklu buğday, limon, kabak, soya, domates, patates, bira mayası, hurma, incir, portakal gibi bitkisel besinlerde bol miktarda bulunur. B3 vitamini eksikliğinde deriyi, sinir sistemini ve sindirim sistemini tutan pellegra adlı hastalık ortaya çıkar.

Niacin merkezi sinir sistemi içinde çok önem taşır. Beyin fonksiyonları ve düşünmek içinde niacin gereklidir. Bazı ruh hastalıklarının tedavisinde de bir yardımcı olarak niacin kullanılır. Enerji metabolizmamızın en önemli yöneticilerinden insülin yapımı içinde niacin gereklidir. Seks hormonlarımız olan estrojen ve testesteron yapımıda niacin gerektirir.

Niacin eksikliğinde pellegra hastalığı ismi verilen bir hastalık ortaya çıkar. Bu hastalık eskiden uzun süre denize açılan denizcilerde görülürdü. Merkezi sinir sisteminin fonksiyon bozuklukları, sindirim bozuklukları, ishal, bunama, depresyon, ve deride kalınlaşma bu hastalığın bulgularıdır.

Niacin'in kan kollesterol seviyesini düşürücü etkileri konusunda ciddi çalışmalar sürmektedir. Yüksek dozlarda niacin alımı özellikle yüzde ve deride kızarma, yanma ve kaşıntı ile kendisini belli eden, zararı olmayan ve 20 dakika içinde kendinliğinden geçen bir tablo yaratabilir. Bir bardak su içmek tablonun daha kolay geçmesi için yardımcı olur. Yüksek dozlarda niacinin kullanımı bazı hastalığı olanlarda hastalığın şiddetlenmesine neden olabilir. Mide ülserleri, gut hastalığı, glokom, diabet (şeker hastalığı) ve karaciğer hastalıkları şiddetlenebilir. Bu nedenle doktorunuza danışmadan yüksek dozlarda (1.000 mg gibi) kullanılmamalıdır.

Niacin doğal olarak kırmızı ette,havuçta, yoğurtta, yumurtada, balıkta, sütte, patates ve domateste bulunur.

[3] **Ortomoleküler Terapi**: İnsan organizmasında nice farklı maddeler bulunur. Bunların bir kısmı vücudun kendisi tarafından üretilir, büyük bir kısmıda yiyeceklerle alınır. Bunlar vitaminler, antioksidanlar, mineraller, esensiyel doymamış yağlar, peptidler ve enzimlerdir ve sağlığımız için çok önemlidirler. Olmaları gereken onsantrasyonda değillerse, eksiklikleri ve buna bağlı hastalıkların oluşması sözkonusudur. Aşırı efor sarf edilen zamanlar ve hastalıklar esnasında günlük yemekle alınan bu maddeler oranca açığı kapatamazlar (Hele son yıllarda öğünler bu maddeleri içermek açısından hiç de zengin olmadığı için) ! Hastayken vitaminlere, minerallere olan ihtiyacımız yaklaşık yüz katına çıkar.

Bunun üzerine, çok rahatsızlıklar esnasında bağırsakların hazımda zorlanması gerekli maddeleri ayrıştıramaması gelir. Tabii hazım sıkıntısı vücutta gerekli besin ögelerinin tutulmasını engeller. Aynı şekilde bağırsakların kendine has bakteri tabakası değişime uğradığından ya da normalde zararsız olan Candida mikrobu (Mantar hastalığı) yaptığında da zaruri ihtiyaç olan besin ögeleri alınamamakta ve tam manasıyla bağırsaklarda boşaltımda olamamaktadır. Üreme tekniklerinin kullanıldığı dönemlerde hastaların bu maddeler açısından dengede olması şarttır.

240 Yazılar

LATİFE HANIMIN HALİFELİĞİN KALDIRILMASINDAKİ ETKİSİ

……

1925 yılı başlarında Doğu bölgelerinde Şeyh Sait İsyanı çıkıyor. Lozan'da İngilizlerle Irak sınırı belirlenemediği için müzakereler Lozan sonrasında sıkıntılı bir şekilde devam ediyor. Fakat gerek petrol bölgeleri meselesi, gerek Amerikan Başkanı Wilson'un **'Halklar Bildirgesi'** nedeniyle ortam gergin. Gazi her ne kadar savaşmak istemese de iç kamuoyundaki muhalefetten dolayı sıkıntılı. Bunun nedeni, Musul'un Misak-ı Milli sınırlarına dâhil olmasına rağmen Lozan'da alınamayarak Türkiye sınırları dışında kalması. Bu yüzden oluşan iç muhalefet sebebiyle İngilizlere **'Gerekirse savaşırım'** mesajı göndermek zorunda kaldığı için huzursuz. Lozan'da çözümlenemeyerek sonraya bırakılan Musul görüşmeleri sürerken, bu sonraya bırakma karşılığında başlangıçta **'hâlihazırdaki mevcut sınırların içindeki'** <u>Kürtlere karışmamaları teminatı alınıyor. Aynı şekilde petrol imtiyazları da Amerikalılara bırakılarak aynı garanti onlardan da alınıyor.</u> Amerikan Başkanı Wilson'un seçimi kaybetmesi ve yerine gelen Başkan'ın da Halide Hanım'ın yakın arkadaş grubunun içinde olması buna çok büyük katkı sağlıyor. **İngilizler savaşmak istemeseler bile Musul'u kaybetmek istemiyorlar ve Mustafa Kemal'in blöf yapıp yapmadığını anlamaya çalışıyorlar. Bu sırada Kürtler, Erzurum ve Sivas Kongresi'nde ve 1921 Anayasası ile kendilerine verilen sözlerin tutulmadığını ileri sürüyor ve 1924 Anayasasının getirdiği değişikliklerden dolayı rahatsızlık duyuyorlar.** İngilizlerin de bu karmaşaya el altından destek vermeleriyle ortaya büyük bir memnuniyetsizlik çıkıyor. **Aslında etnik kökenli olan bir ayaklanma, sonradan durumu kurtarmak için resmi tarihte yıllarca "gerici ayaklanma"** diye anlatıldı. Ancak bu durum Musul'un sonuçta tamamen kaybedilmesine yol açıyor.

Latife Hanım'ın da Cumhuriyet Halk Fırkası'nın İstanbul Kongresi'nde yaptığı konuşma birlik, beraberlik ve kardeşlik üzerinedir. Bu konuşmayla Takrir-i Sükûn Yasasına ve Şeyh Sait İsyanı'nın sert bir şekilde kanla bastırılmasına taraf olanlarla açıkça çatışıyor. Bu konuda ciddi bir muhalefet geliştiriyor. Bu sebeple Paşa'nın çevresinde sertlik yanlısı olanlar açısından tehlikeli biri olarak görülüyor. Kars Türk Ocağı üyeliği, Van'dan milletvekili olma isteği ve Takrir-i Sükûn Yasasını despotik bularak eleştirmesi şahinlerin tepkisini çekiyor. İsis yayınlarından çıkan Rıfat Bali'nin hazırladığı **'New Documents on Atatürk'** adlı çok ilginç ve birbirinden değerli belgeleri içeren yayında, 1925 sonunda (boşandıktan sonra) Amerika'da, Latife Hanımın yazdığı iddia edilen bir mektuba atfen **Boston Globe ve Boston Advertiser** da ve daha birçok başka gazetede yayınlanan ve Ankara'ya da ulaştırılan bir makale var. Bu makaleye göre; Latife Hanım'ın boşanma darbesini üç aydır beklediği, dişi bir Musolini'nin kocasının kulağına devamlı fısıldadığı ve Mustafa Kemal'in, etrafındaki boş kafalı şahinlerin etkisi altında kaldığı anlatılıyor. İstanbul'da konuşma yaptığı Cumhuriyet Halk Fırkası kongresinin tarihi ile kavga sonrası ayrılma tarihine baktığımızda gerçekten üç ay süre geçmiş olduğunu görmek çok ilginç. Dönemi iyi bilen büyükler ve dönem araştırmacıları ile tarihçiler, bu dişi Mussolini'nin İç İşleri Bakanlığı da yapmış ve Paşa'nın çok yakınında olan birinin eşi olduğu yönünde fikir birliği içindedirler. Ancak bu konuda, kim olduğunu bilmeme rağmen, bir isim vermek benim için hukuken elbette zordur.

İşte o gece yaşanan kavganın öncesi durum bu şekildeydi. Amstrong ve Kinross'un kitaplarının haricinde devrin önemli diplomatlarının da belirttiği gibi, **"Latife Hanım, kocasının seçtiği yolun Türkiye için tek ve en iyi çözüm olmadığını görmüştü ve kendi fikirlerini ortaya koyarak, sadece bir cumhurbaşkanı eşi olmanın çok ötesine geçmeye başlamıştı."**

<u>242 Yazılar</u>

Burada çok önemli bir konuyu da açıklığa kavuşturmak lazım. Mustafa Kemal, Topal Osman meselesi ve Cumhuriyet'in ilanı sırasında çıkan sorunlardan dolayı 9-10 Kasım'da iki kalp krizi geçiriyor. Önce o sırada Latife Hanım'ın zatürre olarak açıklanan rahatsızlığının tedavisi için Çankaya'da bulunan Dr. Refik Saydam'ın müdahalesi ile kurtuluyor. Sonra İstanbul'dan gelen ünlü Doktor Neşet Ömer (İrdealp) Bey kontrol ediyor. Latife teyzemin kendisi de hasta olmasına rağmen uyguladığı hastabakıcılığını mükemmel buluyor.

Doktorun kesin emri ile nekahet dönemi için İzmir'e gidiyorlar. İstirahat sırasında yanma kimse alınmadığı için arkadaşları bundan çok rahatsızlık duyuyor ve Latife Hanım'a karşı iyice bileniyorlar.

> **Tam bu sırada yabancı basında, belki gazeteci işgüzarlığı, Latife Hanım'ın ikinci cumhurbaşkanı olabileceğine yönelik haberler çıkıyor. Bu olasılık Paşa'nın erkek egemen arkadaş çevresinde iyice karışıklığa yol açıyor. Bu yazılarda Latife Hanım'ın önündeki en büyük engelin halifelik sorunu olduğu yazılıyor. O zamanlar özellikle İngiltere ve Amerika'da Mustafa Kemal'in halifeliği kendi üzerine alacağı yorumları yapılıyordu. Bu teze göre; eğer Paşa ölürse, Latife Hanım Reisicumhur olsa bile halifeliği bir kadın olarak alamaz, bu da sorun yaratır deniliyor.**

İşte tam bu sırada Yusuf Kemal Bey İzmir'e kriptolu bir mesaj getiriyor. Padişahlığın lağvedilmesinden sonra Meclis tarafından halife olarak atanan eski veliaht Abdülmecid Efendi'nin cuma selamlığında halkı selamlarken, Eyüp Sultan'da Fatih'in kaftanını giyip kılıcını kuşandığı ve beyaz bir atla İstanbul'u dolaştığı anlatılıyor mesajda. Mustafa Kemal bu duruma çok kızıyor.

> Latife teyzem ona eski rejime ait insanların yeni Türkiye Cumhuriyeti ve prensipleri için tehlikeli olduğunu söylüyor ve halifeliğin kaldırılması gerektiğini ekliyor. Bunun üzerine Paşa, **"İyi düşündün Latif, al eline bir kâğıt, kalem, gel hemen Meclise bir mektup yazalım,"** diyor ve son derece sert bir mektup yazdırıyor teyzeme. Sonra da tüm hanedan sınır dışı ediliyor, halifelik kalkıyor.

<u>Paşa zaten buna muhakkak karar vermiştir fakat Latife teyzemin sözü üzerine bunu hızlandırıyor.</u> **Yabancı basındaki haberlerde Latife Hanım'ın cumhurbaşkanlığına yönelik dile getirilen bir engel ortadan kalkmış oluyor.** Görünürde cumhurbaşkanlığına giden yol açılmış gibi oluyor. **<u>Bu durum bazıları tarafından Latife teyzemin siyasetteki bir hamlesi, başarısı olarak addediliyor ve onları korkutuyor. Ne pahasına olursa olsun durdurulması gereken biri olarak kabul edilip aleyhine kampanya başlatılıyor.</u>**

Kaynak:

TEYZEM LATİFE, Hazırlayan: Fatih Bayhan Konuşmacı: Mehmet Sadık Öke, Pegasus Yayınları, 3. Baskı: Mayıs 2011,İstanbul, s. 349-352

NUSRET ÖZCAN (rahmetullâh-ı aleyh)

25 Kasım 1958'de İstanbul-Eyüp'te doğdu. Gümüşsuyu İlkokulu'nu bitirdikten sonra (1965-70) Gaziosmanpaşa İmam-Hatip Lisesi'ne kaydoldu. 1972'de İstanbul İmam-Hatip Lisesi'ne geçti. **"Uyumsuz ve aykırı öğrenci"** olarak 1977'de Tekirdağ İmam-Hatip Lisesi'ne **"sürgün"** edildi. Bu kısa maceradan sonra **"yuvaya"** dönerek 1978 yılında İstanbul İmam-Hatip Lisesi'nden mezun oldu.

Bu dönemde anarşi olayları ve siyasi istikrarsızlık sebebiyle neredeyse kangrene dönmüş olan üniversite eğitim ortamı dolayısıyla üniversite hedefini erteleyerek öncelikle askerlik görevini aradan çıkarmak istedi. Bu arada nişanlandı (Şubat 1979).

Mart 1979'da başladığı askerlik görevini, Antalya'daki acemi birliği dönemini müteakiben Mayıs 1979'da gittiği Ardahan'da, 12 Eylül darbesinin sert rüzgârları altındaki 1980 sonbaharında tamamladı (Kasım 1980).

1981'de Millî Gazete'de çalışma hayatına başladı.

3 Aralık 1981'de evlendi. Eylül 1982'de ilk oğlu **Abdullah Ümit** dünyaya geldi.

12 Eylül cuntasının baskıcı yönetiminin hüküm sürdüğü bir tarihte, 25 Mayıs 1983'te vefat eden büyük şair ve mütefekkir **Necip Fazıl**'ın cenazesinde gözaltına alınan gençler arasındaydı. 15 gün gözaltında kaldıktan sonra serbest bırakıldı.

1982 yılında girdiği Marmara Üniversitesi ilahiyat Fakültesi'ni bırakıp yine aynı üniversitenin Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi (1983-1987).

Öğretmen olarak ilk atama yeri olan Bingöl-Kiğı'ya gitmedi. 1990 yılında ikinci atama yeri olan Nevşehir-Hacıbektaş ilçesinde öğretmenliğe başladı ancak ikinci oğlu Ahmet Bilal'in doğumu ve İstanbul hasreti dolayısıyla 15 gün sonra istifa ederek İstanbul'a döndü.

Birkaç arkadaşıyla kurdukları Nüans Ajans'ta dizgi, baskı, mizanpaj ve reklam işleri yaptı. Ağustos 1992'de üçüncü oğlu Mehmet Yusuf dünyaya geldi. Nüve Ajans'ı kurdu, daha sonra adını değiştirerek Ümit Ajans yaptı (1993).

Bir süre TGRT ve MÜSİAD'da çalıştı. Kuruluş çalışmalarına katıldığı Yeni Şafak gazetesine geçti. Başta kültür-sanat sayfası olmak üzere muhtelif birimlerde editör olarak görev yaptı ve bu görevini ölümüne kadar sürdürdü. Ayrıca Radyo Onbeş'te "Her Mevsim İstanbul" adlı bir program hazırladı ve sundu.

Lise yıllarında tiyatro ile ilgilenen Nusret Özcan, MTTB (Millî Türk Talebe Birliği) bünyesinde de oyuncu ve yönetmen olarak tiyatro faaliyetlerine katıldı. Büyük bir yetenek olarak görüldüğü hâlde 1980'lerin ortalarında çeşitli sebeplerle tiyatroyu bıraktı.

Edebî çalışmaları ve yazıları izlenim, Kayıtlar, Dergibi, Kafdağı, Kitle, Cemre, Semerkand Aile ve Bizim Market gibi dergilerde ve Yeni Şafak gazetesinde yayınlandı. Şiir, hikâye, roman ve deneme türünde eserler verdi. Çok önem verdiği, titizlendiği ve bir kısmını da "olmaya" bıraktığı şiir çalışmalarını kitaplaştırmaya fırsat bulamadı.

Sağ ayağındaki damar tıkanıklığı sebebiyle son yılları tedavi sorunlarıyla geçen Nusret Özcan 22 Haziran 2007 Cuma günü sabaha doğru kalp krizi geçirerek önce Vakıf Guraba Hastanesine, oradan da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırıldı. Aynı gün saat 11:15 sularında vefat etti. 23 Haziran 2007 Cumartesi günü Eyüp Sultan Camii'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazından sonra Eyüp mezarlığında Necip Fazıl Kısakürek ve Hilmi Oflaz'ın yakınında toprağa verildi.

Yayınlanmış Eserleri:

Birkaç düzel Gün (çocuk romanı, 1998; 2002 baskısında adı *Bizim Mahalle* olarak değiştirilmiştir)

Mustafa Kutlu Kitabı (Kemal Aykut'la birlikte, 2001)

Sokak Sesleri (belge-anı, 2003)

Beşir Ayvazoğlu Kitabı (Kemal Aykut'la birlikte, 2004)

Leyla ile Mecnun (roman, 2005)

Kar Kelebekleri (uzun hikâye, 2006)

Bir Hüzün Yolcusu (hikâye, 2007, vefatından sonra yayınlanmıştır.)

KENDİ DİLİNDEN

“İBADETİ DE ARKADAŞLIĞI DA ‘AŞK’LA YAPMAK LAZIM'

Söyleşi: Ebubekir KURBAN

Doğunun en büyük aşk hikâyesi Leyla ile Mecnun’u yazdın. Neden?

Bu bir aşk hikâyesi olduğu kadar aşk hikâyeleri içerisinde de aşkın murâdına uygun olan bir hikâye. Zira çok temiz. İnsanın murâdı iyi, güzel ve doğruya ilişkin değerlerle yaşamak. Onlarla birlikte hemhâl olmak. Leyla ile Mecnun hikâyesindeki neredeyse hiçbir unsur kötülüğü murâd etmez. Ama yine de, bu hikâyede dahi trajedi dediğimiz bir açmaz vardır. Aşkı güzelleştiren de aslında odur. Dolayısıyla hem aşkı duyma adına, hem aşkın murâdı adına çok uygun bir hikâyedir Leyla ile Mecnun. O yüzden işte Leyla ile Mecnun’u ele aldım. İyi ki de yazmışım diyorum.

Yeniden gündeme getirmen bir aşk ‘yoksunluğu’ndan mı?

Şimdi bir aşksızlık olduğu gerçek. Aslında modern dünya pek çok kıymetimiz gibi aşkı da alıp götürdü bizden. **“Kimsenin uykusunun fesleğen koktuğu yok, kimseler âşık değil bu şehirde”** diyor şairlerimizden İsmet Özel. Gerçekten ciddi bir aşksızlık var ve insan bazı şeyleri aşk zannediyor. Ama bu, aşkın olmayışından dolayı değil. Belki de modern dünyanın insan hayatını imhâya yönelik dayatmalarından kaynaklanıyor. İşte o yüzden aşkı tekrar gündeme getirmek, insanlarla aşkı yeniden buluşturmak, **“Aşk diye bir şey vardı hayatımızda; farkında mısınız?”** diyebilmek için yazdım. İnsanlar aşka kayıtsız maalesef.

Evet, İsmet Özel, kayıtsızlık bağlamında, “İnsanlar hangi dünyaya kulak kesilmişse öbürüne sağır” diyor...

Evet aşk çok ulvi, çok manevi bir şeydir. Ama maddileşen dünyada yeterince duyamıyoruz ister istemez. Aşka kapatıyoruz yüreğimizi.

Leyla ile Mecnun da bizim çok dışımızda, ötede bir yerde duruyor adeta. Aşk'ı hayatımıza katamıyoruz. Ne dersin?

Ama işte hayatımıza getiremeyişimizin sebepleri aşkı yanlış anlamaktan kaynaklanıyor. Ve hayatımızda aşk olmazmış gibi geliyor. Oysa...

Oysa olmaması mümkün değil...

Kesinlikle! İnsanoğlunun olduğu her yerde aşk vardır. Mesela hatırlayın, ***Love Story*** diye bir film çekildi ve bayağı bir sükse yaptı. Batılı bir aşkı anlatıyordu. Fakat o zamanlar dedim ki "Bırakın Allah aşkına bu çok ciddi bir film değil"; bizim konfeksiyoncu kızımızla kunduracı çocuğumuz daha trajik bir aşk yaşıyordu. Bizde daha sahici aşklar var, Doğuda daha sahici aşklar var, ama biz farkında değiliz bunun.

Sahici aşklar artık çok geride kaldı diyorlar...

Şimdi şöyle bir şey söyleyeyim ben size, hayat Allah'ın sanatıdır. Aşk ise o sanatın şiir bölümünde bence. Aşk yeryüzünde cennet duygusudur. Hepimiz, erkekler biraz Hz. Âdem'den parça taşıyoruz, hanımlar da Hz. Havva'dan... Ve ilk aşk cennette başladı. Yeryüzünde hayat sürdükçe aşk her zaman var olacaktır. Günümüzde eğer gençler âşık olamıyorsa bu onların bir eksikliğidir ve tabii ki burada dış etkenler, modern dünyanın getirdiği dayatmalar söz konusudur. Ama "aşk eskide kaldı" gibi bir sözü kabul etmem mümkün değil, hayat sürdüğü sürece aşk sürecektir. Bir yerlerde birileri binlerine âşıktır ve biz de onlara karışacağız.

Günümüz insanı aşkın neresinde duruyor?

Ne yazık ki çok uzağında duruyor. İşte biraz önce de konuştuk, aşkların hep geride kaldığını zannettiğimiz sürece âşık olamıyoruz. Oysa aşk ısmarlama olmaz. Aşk, Allah'ın vermiş olduğu bir şeydir, nasıl insan kendi kendine var olamazsa, kendi kendine de âşık olamaz. Bu, Allah vergisidir. Günümüzde aşktan bahsederken hep bir netice bekleniyor. Oysa aşk bir netice beklemez. Yani bir şeyler öğrenmeye, iç âleminin büyümesine sebep olur aşk. Hiçbir zaman kötülüğü istemez. Hep iyiliği ister. İnsanımız değer karmaşası yaşadığı için iyi ve kötü de birbirinden ayırt edilemez oldu. Aşk da bu değer karmaşasının kurbanı oldu. Oysa buna lâyık değil bizim insanımız. Gerçekten çok iyi şeylere layık. Aşk toplumuyuz aslında biz, bunu fark etmiyoruz. Aşk toplumu olduğumuz unutturulmak isteniyor.

Modern hayat bunları düşünmemize izin vermiyor. Mesela gençlerimiz ünlü olmak, meşhur olmak, kariyer yapmak istiyor. Ne diyorsunuz gençlere ?

Modern hayat eleştirisi yapıyoruz ama, bir insanın hem kariyer yapması hem âşık olması birbirini yok eden, birbirine tezat teşkil eden şeyler değil ki. Hem âşık olsun hem okusun hem iyi bir noktaya gelsin. Çok sıkı âşık olsunlar, sırılsıklam âşık olsunlar, o kariyerlerine de çok büyük katkı sağlayacaktır. Zira yapılan kariyerde ruh dediğimiz şeyin etkisi çok büyüktür. Aslında insan aşkta kendi ruhunu da duyar. İşte bu yüzden zevksiz, keyifsiz bir hayat sürüyoruz. Aşkı tekrar bulmamız lazım.

Ne kayboldu ki aşk gitti hayatımızdan?

Aşkı biz sanki olsa da olur olmasa da olur diye telakki ediyoruz ve sadece bazıları yaşar diye düşünüyoruz. Halbuki öyle değil, mutlaka ve mutlaka Allah her insana bir gün dahi olsa, bir an dahi olsa hissettirmiştir. Bunu devam ettirip ettirmemek belki kişinin elindedir.

Nasıl olacak bu?

İşte sebat gösterecek. Âşıkân-ı sâdık dediğimiz şey bu. Aşkı takip etmek lazım.

Konuşurken, çay içerken...

Elbette. Ne güzel söylüyorsun, konuşmayı da aşkla yapmak lazım. İbadet yaparken de aşk olacak, arkadaşlık yaparken de.

Fethi Gemuhluoğlu yeni tanıştığı her gence "Hiç âşık oldun mu?" diye sorarmış. Ardından da "Git âşık ol, öyle gel!" dermiş...

Fethi Bey Ağabeyimiz bir geleneğin temsilcisi, çok da güzel bir geleneğin temsilcisi. Aslında Fethi Bey'in devam ettirdiği şey tasavvufta bazı mürşid-i kâmillerin de çok sık başvurduğu bir şey. Müridini kabul ederken mürşit onun istidadını ölçme noktasında, Allah'ı sevdirme noktasında, bir şeyi sevip sevmediğini yoklama açısından, "Hiç âşık oldun mu, herhangi bir şeyi sevdin mi ?" dermiş. Fethi Bey Ağabeyimiz de aşkı hayatın içinde arayan birisiydi. **"Kalplerinizi aşka açın; âşık anneler, babalar olun"** derdi.

Peki âşık kalpler, âşık anneler, nereye götürür bizi?

Kanatlandırılmış bir hayata götürür. Çok güzel bir hayata götürür. Bütün insanlar kanatlanmış bir şekilde yaşardı.

Başımızı döndürür müydü?

Başımızı döndürmek ne demek? Sarhoşlar olarak dolaşırdık. Hayat o kadar güzel olurdu ki kanatlanıp uçmak isterdik. Zaten bakın cennet duygusu derken, yani huzur içerisinde olmak; Hz. Âdem ve Havva annemiz cennette huzurdaydı. Aşkın "yeryüzündeki cennet duygusu" oluşu da burada başlıyor. Yüksek, ulvi bir duygu. Ancak yeryüzüne inen bir şey; dolayısıyla gündelik hayatın içinde olması gereken bir şey. Seninle benim, benimle onun arasında olması gereken bir şey. Aşkı bulutların üzerinde değil, hayatın içinde, inceliklerde, detaylarda, yeryüzünde aramamız gerekir. Hayatımızın merkezine yerleştirmemiz gerekir.

Yani bakışlarımızı dış dünyaya ve imajlara çevirmeyelim, kendi içimize dönelim, orada derinleşelim diyorsun. Burada nasıl yoğunlaşabiliriz? Bu detaylarda...

Ne yazık ki inceliklerimiz kaybettirilmek isteniyor. İncelikleri fark etme hassasiyetimiz... Bize dayatılan maddi hayat o kadar bizi kuşattı ki. Biz hayatın içerisinde çok küçük ama küçük olduğu kadar da insanı kanatlandıracak olan şeyleri ıskalamaya, görmemeye başladık. Oysa bunlar lazımdı. Mesela âşık insanı düşünelim; binlerce güzel vardır ama hiçbir tanesinin gözünü süzüşü veya saçını yana atışı kendi sevdiği gibi değildir. Zira aslında karşı cinste gördüğü, Allah'ın bir sanatıdır. Bunu bilse de bilmese de Allah'ın sanatıdır. Aslında ona tutunuyordun Elbetteki suretlerin, manaların

tecelligâhı olması bâbında... Biz işte yeniden o incelikleri görmek zorundayız. Mesela, bu incelikleri fark edenlerden ve hayatına bunu aktaranlardan bir büyüğümüz var, belki siz de tanırsınız, Yusuf Abi; karınca besleyen birisi o. Karıncaları gerçekten besliyor. Bu çok büyük bir incelik.

Genç âşıklara bir şey söylüyor musun?

Kesinlikle ama günümüzde gençler aşktan bir netice bekliyorlar. Aşktan illa bir netice beklenmemesi lazım. Gençler gerçekten sevmeli; aşkı zaten severek öğrenecekler. Siz bunların önüne geçtiğiniz sürece aşksız kalacaksınız. Dolayısıyla gençlere sevmeyi de öğretmek gerekiyor. Sevmenin, aşkın bir incelik olduğunu anlatmak gerekiyor. Bunu en başta Allah'tan istemeli gençlerimiz. Aşık olan gençleri de hiç kimse örselememeli, zira aşk Allah'ın o insana, gönüllere bir lütfudur. Ben hem yaşıtlarıma hem diğer yaştakilere genç âşıkları örseleyici, incitici sözler söylemeyin diyorum. Aşklarını köreltici sözler söylemeyin diyorum. Alabildiğine, çılgınca, çığlık çığlığa sevmelerini istiyorum.

Çocuklarına da söylüyor musun aynı şeyi?

Elbette çocuklarıma da söylüyorum. Uç oğlum var, üçüne de söylüyorum. Zira biz bir aşk ailesiyiz.

Ustad, bir tanımı var mı aşkın?

Aşkın tanımı yok. Niye yok? Çok ferdî, çok kişisel bir şey olduğu için yok. İnsan adedince aşk vardır. Bu, aslında aşkın içinde olan biricikliği duymakla alakalıdır. Sadece biricikliği duymak değil, aslında yaratış ve yaratılış sırrını anlamakla da alakalı. İşte bu yüzden ağır. Biricikliği düşünme, yaratış ve yaratılışı anlama çok rabıtalı bir şeydir. İşte bunu duyamıyor insanlar, çünkü öğretilmiyor. Bu öğretilseydi yani biz bu geleneği kopartmamış olsaydık emin olun insanlar daha güzel olacaktı, daha güzele âşık olacaktı ve daha mutlu olacaktı. Hayatlarını daha çok seveceklerdi.

Hiç âşık oldun mu?

Elbette. Çok büyük bir aşk yaşadım. Elhamdülillah şu anda eşim. Hadi çekinmeden söyleyelim, dünyaya bir kere daha gelsem yine onu isterim.

Gerçek Hayat, Şubat 2007

KENDİ KALEMİNDEN

EFENDİM!

Ne uzun bir bekleyişti Efendim!..

Ne uzun... ve ne hazin bir bekleyiş!...

Zaman ve mekân

Efendimi bekledi,

Âlemler Efendimi...

Dünya Efendimi bekledi...

Her doğan gün “Belki bugün...” diye tarifsiz bir umutla sürdürdü bekleyişini...

Haberciniz olan Resûller geldikçe bir bir daha da arttı bekleyişin azabı...

Resûller Efendimi bekledi,

ümmetler Efendimi...

Gece ve gündüz; güneş ve ay ve yıldız Efendimi özledi...

Yeryüzü, gökyüzü ve deniz Efendimi...

Dağ-ağaç, göl-ırmak ve kara toprak Efendime hasretti... Taş, kuş-ağaç, göl-ırmak ve kara toprak Efendime hasretti...

Onlar yalnız Efendimi bekledi.

Efendimi bekledi dünya ve insan yalnız Efendimi istedi...

Keremli Mekke asırlarca sürdürdü bu hasret ateşini...

Safa ve Merve ile birlik Kâbe, Efendimi bekledi...

Putlardan kurtulmak ve Efendime kavuşmak için, Efendimi... Onulmaz hasretiyle Medine yollarınızı gözledi her gün, her saat...

Her gül mevsimi Efendimin geleceğinizi umut ederek gül açtı Medine...

Başınızda cezbelenip cezbelenip aç Medine’nin gülleri...

Başınızda cezbelenip cezbelenip dolaşan bulut ve Bahira, Efendimi bekledi..

-Abdullah’ın pâk zevcesi, annelerin annesi Âmine, O Sevgili Annemiz Efendimi bekledi... Ve Annelerimiz Halime,

Hatice, Fâtıma ve Âişe Efendimi... Dört gözle gözbebeğiniz Ebu Bekir ve Ömer ve Osman ve Ali... ve Sahabe ordusu, Efendimi, Efendim’de Efendimi..

Kur’ân’ı indirmek için Cebrail dahi Efendimi... Kusvâ da hep Efendime hazırladı kendini. Burak ve muhteşem İsrâ gecesi ve Kudüs Efendimi bekledi... Fethedilmeye can atarak Diyâr-ı Rûm, Konstantiniyye, İran ve Tûran, Endülüs Efendimi Efendim Efendimi... Küfrü karanlığında boğmak için Efendimi bekledi Bedir, Uhud ve Hendek...

Ay muazzam bir istiğrakla tâ orta yerinden büyük bir vecdle yarılmak için parmak işaretinizi... Hira önce ağırlamak ve bir ömür boyu saklamak için en aziz hatıralarını... Sevr bir kerecik sımsıkı basmak ve kıyamete kadar bu saadetle mest olmak için yüzyıllarca açık tuttu bağrını... Arafat gaşy olmak için saadetli kademlerinizin altında, Uhud dertleşmek için ... Ensar ve Muhacir öğrenmek ve bütün insanlığa öğretmek için kardeşliği...

Gonca gülleriniz Haşan ve Hüseyin Efendilerimiz... Yüzünüzün hasretiyle yanan fakat “Gül Yüzünüz’ü göremeyen ama “Kardeşlerim!...” dediğiniz Efendimden sonraki ümmetiniz...

Ve bütün âlemler şereflenmek için Efendimin teşrif etmenizi... Boğulmak için rahmete... Efendimi bekledi.

Yâ Rasûlallah!

Hep bekledik

Efendim!

Bütün ruhumuzla Efendime kulak kesildik. Dedik ki: Gel! Ey En Sevgili Resûl! Başımızın Tâcı, Gönüller Sultanı Efendimiz! Gel ki gönlümüzün toprağı ayaklarınızın altını öpmekle şereflensin... Kararmış ufuklarımız eşsiz ışığınıza garkolsun. Paslanmış kalplerimiz Yed-i Beyzâ'mzın nûruyla cilâlanıp ışısın...

Ey Allahım, başlasın bahar ve gül mevsimi!

Ve geldiniz Efendim!...

Ne muhteşem, ne şanlı bir gelişti o Yâ Rabbî!

Kitap gibi geldiniz, yıkıldı Kisrâ'ların saraylarındaki burçlar...

Sûre gibi geldiniz, ey Allah'ın Sevgilisi...

Âyet gibi geldiniz, söndü ateş gecelerdeki nâr...

Geldiniz ve ashab dedi: Kalbimizde taht kurdun ey Yürüyen Kuran... Bütün benliğimiz emrindedir

Ey Resûl-i Zîşân !

Anamız babamız hepsi Efendime kurban olsun,

Bu canımız Efendime kurban!

Geldin, kavurucu sıcaklardan bunalmış, dudakları çatlamış çöllerden berrak ırmaklar çağıldadı çavlan çavlan.. Geldin ki bir aşk deminden bir aşk demine ve aşktan söz ettiğinde... Saf aşk kesti kalpler...

Canım Efendim! Varlığın Nûr'u Efendim! Bizler dahi beklemedeyiz... Yüzünü dünya gözüyle bir kerecik görememenin azabıyla yanan bizler, yani ümmetin, biz dahi beklemedeyiz

Efendim!...

Ne kahredici, ne yakıcı, ne kavurucu bir bekleyiştir.

Efendim!..

İslâm coğrafyası her ne kadar şerha şerha kanasa da bugün, Somali'de açlıktan kırılırken Müslümanlar, bir köşede yine de Efendimi ve emanetlerinizi düşünüyor bir yandan, direniyor açlığa ve zorbalara Efendim!... Daha dün "Allah Allah!" nidâlarıyla yedi iklim dört bucak koştururken i'lâ-yı kelime-tullah uğruna Efendimin müjdelerinizi bekliyorduk ve gürbüz coğrafyalar açılıyordu omuzda... Nasıl dün Efendimin emanetinizi yaymak için dünyaya canla başla uğraştıysak bugün de Afganistan'da Efendimin kutlu nefesinizin rüzgârıyla darmadağın oldu düşmanlar... Bosna'da Efendimin ümmetinizin kanı aktı ve Kosova'da sizin ümmetinizin kanı akıyor oluk oluk... Cezayir'de, Eritre'de, Doğu Türkistan'da, Çad'da Efendimin ümmetiniz direniyor bütün zorluklara, Efendimin ümmetiniz olma onuruyla ve aşkla...

Efendim,

Ah Efendim!..

Efendimin Livanız altında buluşmayı bekliyor ümmetiniz...

Ne uzun sürmekte Efendim!..

Ne uzun anlı ve ne kutlu bir bekleyiştir...

Ne şanlı ve ne kutlu bir bekleyiştir...

Savaşta ve barışta Efendimin aşkınızdır gönülleri yakan Efendim! Sürüyor eşsiz sevginiz ve getirdiğiniz aşk...

Cânım Efendim!

Cânımın cânı Efendim!...

Şairler yürek yakıcı ateşten kelimelerle seni anlatıp duruyorlar bir hayli zamandır; güzelliğinizi bitiremiyorlar.

Efendim!...

Kelimeler tükendikçe daha da artıyor güzelliğiniz.

Rabbim! Yüce Rabbim!

Bütün ümmetin beklentisini boş çevirme adı görklü Yüce Rabbim!

Kavuştur bizi!..

Boğsun bizi de Allahım bu nûr tufanı... bu aşk... bu... bu... bu...

Kafdağı

(Nusret Abi, metinde geçen Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem için yazdığı "Siz'i" ve "Siz'e" kelimelerini hassaten bana "Efendim" olarak değiştirerek yazmamı istediğinden bu şekilde kayda geçirdim.)

ZAMANA VE HAYATA DAİR

Bu gözleri zekâ pırıltılarıyla dolu çocuk daha geçenlerde, kundağının içinde sevinç çığlıkları atan o ak pak bebek midir?

Bu delikanlı ne zaman düştü ekmek tuz derdine ?

Taşlığında dizi dizi hüsnüyusuf, fesleğen, menekşe saksıları olan evi hatırlıyor musunuz?

Gazi madalyalı dede demek artık rahmetlik.

Bu bahçe nasıl bozuldu? Daha düne kadar her tarafı pıtrak gibi goncalarla doluydu yediverenin. Hanımeli yağmurdan sonra ak zambakla bir olup akıştan bir bahis açardı. Daha dün gibi diye başlayan cümlelerle dolu hayatımız, daha dün gibi... Zamana karşı direnmek ne mümkün! Ne varsa alıp götürüyor kendi hâzinesine. Silik fotoğraflar olarak alıyoruz yerimizi bu macerada.

Hep ucunda yaşıyoruz zamanın. Geçmiş, bütün haşmetiyle o kısacık anda saklı; bizi biz lalan ne varsa, hayatımızı idare eden ne varsa o kısacık anda bir bütün olarak duruyor. Kimbilir hangi kırıklıklarımızla hangi mahzunluklarımızla o kısacık anda sürdürüyoruz varlığımızı. Unutmak istediğimiz hatıralar yaralıyor.

Geçmişi onaramamanın acısıyla kanıyor içimiz. Güzel günleri yâd edince mutlu bir tebessüm dudaklarımızda. Geleceğe açık, meçhullerle dolu bir serüven bizimkisi, işimiz zor. Tedirginliğimiz bundan. Kader bir muamma. Tehlikeli ve girift. Üstelik, boynumuzu büken bu acziyet.. Ve günümüzün cinneti...

Hayat müthiş olağanüstü ama göremiyoruz. Bir çocuk gözümüzün önünde büyüyor, bir çiçek gözümüzün önünde patlatıyor tomurcuğunu. Yaratışın kesiksiz sürdüğünü anlamıyoruz nedense. Gözümüzün önünde yalan söyleniyor ve hayret, inanılıyor o yalana bile bile. Şaşırtıcı

bir kuşatılmışlık daraltıyor bizi. Her şeyi tüketiyor ve eritiyor zaman.

Günübirlik telaşlar bizi dağıtıyor, hayatı ve zamanı duyamıyoruz. Bu keşmekeş içinde hayatı iyiliklerle, güzelliklerle donatmamız gerektiğini unutuyoruz. Tökezlediğimizin, sürçtüğümüzün farkında değiliz çoğu kere.

Hayatı kaçırıyoruz. Kendimize ayırdığımız vakit yok. Kendimize ait olmayan şeyler alıyor zamanımızı. Kendimize aitmiş gibi gelen nice şeyler. Hayatımızın merkezine bir sürü araz musallat. Günler yeni bir şey getirmiyor. Yüzümüz asık, kırık dökük oradan oraya sürükleniyoruz biteviye. Yine de bir şeyler var; sözleri aşan, ifadelere sığmayan, hareketlerimizden ayrı, bakışlarımızdan başka.

Çıkıp kurtulmak istiyoruz bu cenderenin içinden. Zamanı ve hayatı duymak istiyoruz. Başka bir hayatı. Daha arı duru, daha dingin ve huzurlu. Ama takatimiz yok, yorgunuz. Bir yığın fuzuli şeyle meşgul ve baş döndürücü değişimlerle allak bullak. Ama ya ruhumuz? Göklere ağmak, bütün bu kayıtlardan uzaklaşmak istiyor. Sonsuzluğu duyuyor çünkü. O biliyor bize lazım olanı ve direniyor. Günümüzün bu amansız cinnetine sabırla direniyor. O hep bir adım ileride, hayatı arındırmak istiyor. Vazgeçin boş uğraşlardan, bana kulak kabartın, diyor gülerek. Güzel bir şarkıyı bizim için istiyor, içimizin şarkısını istiyor. Hür ve uzun bir şarkı için hazır mıyız?

Yeni Şafak, 07.09.1996

VIRGINIA WOOLF’A DAİR İKİ YENİ KİTAP

Nasıl da zor bir hayattı Virginia Woolf’unkisi... Bu dünyanın kirliliği erken bulaşmıştı ona... Bu kirliliğin o büyük ve amansız boşluğuna düşmekti onun nasibi... Bu halin biçimlenmesi kalıyordu ona yaşamak ve yazmak için... O da öyle yaptı ömür boyu... Izdırap çekti ve yazdı... Çocukluğunda başlayan -kimbilir belki de dehasını ve dolayısıyla sanatını besleyen bu acı, onu kuralsız ve kutsalsız bir yaşama hazırlıyordu. Kuralsızlık ve kutsalsızlık; her anarşist için nasılsa öyle... Kuralı ve kutsalı kendisinin koyması yani... Hayatından çok sanatında görülen bu içsel kargaşa, bu bir türlü yuvasını bulamama, bu huzursuzluk ve bunalım -hem de ne bunalım!- hayatına mal olacak, ama edebiyata çok şey kazandıracaktır... Fakat hayat da bir eser değil midir sanki?...

Üç yaşına kadar konuşamamış, ebeveynini bu yüzden telaşlandırmış bu çılgın, aykırı ve uyumsuz kız, daha sonraları bütün kardeşleriyle birlikte uyuduğu odalarında geceler boyu anlattığı hikâyeleriyle hazırlanıyordu geleceğine... Dilin imkânları ve hayal gücünün muhteşemliği hikâyeleri dinleyen kardeşlerinden çok kim-bilir belki de onu büyülüyordu... Dilin ve hayalin ona fark ettirdiği şey şuurunu aydınlatıyor ve o gerçekten de zamanından önce büyüyordu... Önemli bir dönemdi o devir: Dostoyevski öldükten bir sene sonra doğmuştu Virginia... Marcel Proust ile aynı yıllarda yaşayacaktı... Oscar Wilde fırtınası henüz dinmemişti. Sacher-Masoch hayattaydı. Rimbaud’nun anısı tazeydi. Gide ve Zweig gibi devlerin mevsimiydi... Nietzsche öleli de çok olmamıştı... Avrupa’nın zihin serüvenindeki hareketlilik sürüyor ve tıpkı Virginia Woolf gibi, cinnet karanlığı ile deha parıltılarının arasında gelgit yapıyordu koca kıta. Ne

garip?.. James Joyce ile yaşıttı Virginia, her ikisi de aynı rüzgârlı, dik ve tehlikeli bir dağa tırmanıyordu... Bilinç ve zihin bulanıklığı, yoğunlaşan ve genişleyen anlarla uğulduyordu her ikisinin de duyduğu gerçek... İşin tuhafı bu isimler gerçekten sıra-dışı ve hepsi tam bir günahkârdı...

Virginia daha henüz küçük bir kızken üvey ağabeyinin tasallutunu hatırlar ölmeden bir yıl kadar önce ve kayda geçer... Çocukluğu mudur kirletilen, yoksa cinsiyeti mi? Aslında bütün bir ömrü tarazlanmıştır Virginia'nın... Daha sonraki yıllarda yaşayacağı şeyler bu hasarlı mizacı daha da hassaslaştıracak hayata karşı, olağanın dışına çıkmaya zorlayacaktır... Mevcut olandan kaçış, içe kapanış, üst oluş Dostoyevski'nin aksine, hayatın değil, zihnî olanın daha gerçeküstü olduğuna, dolayısıyla asıl olanın, kıymetli olanın bu olduğuna inanır Woolfonun hayatının idaresini ele alır... Dalgalar'da, bu **"nesirden fazla şiirden eksik"** metinde, o zihin aydınlığını, o iç âlem zenginliğinin ferahlatıcılığım yakalamaya ve göstermeye çalışır... Becerir bunu... Zira o dış hayattan kaçarken, bir korkuyu, güvensizliği, tedirginliği de ardında bırakmak ister ve bilincin enginliğine sığınır... Nasıl sığınmasın ki?

Dış dünyada yaşadığı birçok olumsuzluk vardır. Nişanlanmıştır ama bunun doğru olup olmadığını bilmiyordun.. Ayrılır... Kocasına karşı kadınca hemen hemen hiçbir şey hissetmiyordur, ama saygı duyuyordun.. Erkek veya kadın eşcinsellerin olduğu çeşitli derneklere gidip geldiği için ruhu, günah duygusu ile kıvranır... İntihar girişimlerinin ikisi istediği gibi neticelenmemiştir ve hayat ona ağır gelmektedir... Kendini hem kıymetli hem değersiz görüyor, Kirilov gibi olmasa da varlığının ispatı olarak ölmek istiyordur. Eserleri için yapılan sert eleştirilere tahammül edemiyordun 40 yaşında, kendinden 10 yaş küçük, kendini kadından ziyade erkek gören Vita Sackville-West ile tanışır ve tuhaf bir ilişki başlar... İki ünlü kadın yazar birbirlerine hem hayrandır hem de iktidar savaşına girişir.. Aslında her ikisi de birbirlerinde olmayanı seviyordun. Fakat kirli ve yanlış bir sevgidir bu, yer yer de çirkin ve kötü... Zihnî temellendirmelerinde haklılıklarını ve doğruluklarını göstermeye çalışsalar da aslında ikisi de biliyordur bu ilişkinin günah dolu olduğunu ve o yüzden de beyhude yere haklılıklarını söyleyip dururlar.. Ama ruh intikamını alır... Her ikisi de hakaretlere varan ifadeler kullanmaya başlamışlardır.. Evet Virginia daha kibar ve nazik davranır ama zehir zehirdir...

Garip bir çekicilikle bu ilişki Virginia'nın son ve kesin intiharına kadar sürer... Yaklaşık yirmi yıl... Vita da tıpkı Virginia gibi çocukluğundan itibaren haksızlığa, belki de tasalluta uğramış bir kadındır... Onun hayatı da zordur ve sıradışı olmayı istiyordur... Virginia ve Vita'yı birbirine ruhlarında besledikleri bu sıradışı olma ihtirası kaynaştırmıştır dersek haksızlık etmiş olmayız... Birbirlerine yazdıkları mektuplarda bu tuhaf ikili ruh hali yani hem sevme hem aşağılama görüldüğü için, aynı zamanda iki kadından ziyade iki sanatçının iktidar kavgasını da okumuş oluruz... Hem bedensel hem zihinsel tuhaf bir hazdır onlarınkisi... Anlaşılmaz bir şekilde birbirlerine sığınırlar zaman zaman... Sonra ne olursa olur, hakaretler başlar yine... Virginia kocasını da seviyordun Vita'yı da ama bu her ne olursa olsun sağlıklı değildir, Virginia bir gün bunu anlar.. Virginia için hakikatin perdesi aralanmış ve o saadeti yok olmakta bulmuştur... Hayata katlanamıyordur artık.. Sıradışı yaşayan

ve yazan Woolf hayatın dışına da sıradışı bir şekilde mesut bir cinayet/intiharla çıkar...

Virginia Woolf'un yeğeni Quentin Bell bu sıradışı yaşam öyküsünü "Yaşam Bir Rüyadır, Uyanmak Öldürür" adıyla kaleme almış. Çok emek verilmiş güzel bir çalışma... Mütercim Zehra Savana ve Everest Yayınlarına Woolf için gösterdiği gözükaralık için tebrikler...

Vita Voolf mektuplaşmaları da Louise DeSalvo ve Mitchell Leaska tarafından derlenmiş. Vita'nın hırçın ve küstah ifadeleri, Woolf'un o asil mukabeleleri ile nasıl yumuşamış ve zaman zaman zavallılaşmış doğrusu okunmaya değer... Mefkure Bayatlı Türkçeye kazandırmış bu çalışmayı... Agora Kitaplığı'ndan Virginia hayranlarına mükemmel bir jest...

> *Léonard Woolf'a, İS Mart 1941*
>
> *Sevgilim, yine çıldırmak üzere olduğumu hissediyorum... Ve ben bu kez iyileşemeyeceğim. Sesler duymaya başladım. Odaklanamıyorum. Bu yüzden yapılacak en iyi şey olarak gördüğüm şeyi yapıyorum. Sen bana olabilecek en büyük mutluluğu verdin. Benim için her şey oldun. Bu korkunç hastalık beni bulmadan önce birlikte bizim kadar mutlu olabilecek iki insan daha düşünemezdim. Artık savaşacak gücüm kalmadı. Hayatını mahvettiğimin farkındayım ve ben olmazsam rahatça çalışabileceğini de biliyorum. Bunu sen de göreceksin. Görüyorsun ya, bunu düzgün yazmayı bile beceremiyorum... Söylemek istediğim şey şu ki yaşadığım tüm mutluluğu sana borçluyum. Bana karşı daima sabırlı ve çok iyiydin. Demek istediğim, bunları herkes biliyor. Eğer biri beni kurtarabilseydi, o kişi sen olurdun. Artık benim için her şey bitti. Sadece sana bir iyilik yapabilirim. Hayatını daha fazla mahvedemem. Bizim kadar mutlu olabilecek iki insan daha düşünemiyorum.*

[Virginia Woolf Vita Sackville Mektuplaşmaları, Mitchell Leaska,

Agora Kitaplığı, 425 sayfa,

Yaşam Bir Rüyadır, Uyanmak Öldürür, Quentin Bell, Everest Yayınları, 698 sayfa]

Kafdağı, 02.05.2007

SESİN

Sesin karlı buzlu kış geceleri

Keskin ayazlar sesin

Dağların doruğunda uğuldayan bir rüzgâr

Buz tutmuş aynasında yapayalnız göllerin

Titreyen ayışığı

Yüzyıllar ötesinden elenir gelir sesin

Ve karanlıklar kadar derin

Öyle meçhul, öyle kimsesiz

Bildik bir hikâyeyi fısıldar

Öleceğiz... öleceğiz

Dergâh Mayıs 1996

AĞRILAR

Vefakâr göğüslerde boğuluruz bir zaman
Artık kendimizi ne yapsak tanıyamayız
Birden kanar rüyalar
Ve günden güne büyür büyük boşluklarımız.
Kan revan güneşlerle her gün terk ediliriz
Ağlayarak bir çocuk bu kuytu akşamlarda
Rüzgârlı sokaklarda, sırılsıklam yağmurda
Gezdirir yalnızlığı O korkunç ıssızlığı
Her gece kuyusuna inilen mağarada
Kıpkızıl bir köpeğin ağzında sürünürüz
Ve nedense bu tuzlu, bu kekre uykulardan
Yeşil bir ejderhanın zehri kalır yalınız
Ve bir türlü bilmeyiz, bilemeyiz nedendir
Durmadan ağrır durur, sızlar hep bir yanımız.

KENDİ NOTLARINDAN

Kötü davranışlardan istemediğiniz için kaçının, beceremediğiniz için değil.

***

İçimizdeki şarkılar gibisi var mı?

***

Bilmek ihtiyacı, yabancı olunan âlemdeki ifade arayışlarıyla orantılıdır.

***

"Ben şuuru" hakkında bir yazı hazırlamam gerekti. Gördüm ki kafamdakileri kağıda geçiremiyorum. Ne oldu Allah'ım... Yazamamak ne kötü. Oysa konuya hakim olduğumu sanıyorum. Okul hiç mi hiç çekmiyor. Sırada bekleyen roman, hikâye, piyes gibi bir sürü taslak var fakat içimden hiç kalemi elime almak gelmiyor... beni boğan bir takım şeyler var... Yeni bir dil kurmanın zorluğu. Bilinen kelime dağarcığıyla yeni, yepyeni şeyler anlatmak... Ben ben değilim, bu değilim.

10.04.1986

***

Allah'ım! Bu yalnız kulunu affet.

Sanatçı: Dış dünyada olup bitenlerle kendi iç aleminin karşılıklı yankılanmaları arasında tarassut kulesini kurmuş ve bunu bilinçli bilinçsiz yapan kişidir.

***

Kişinin yabancılaşması problemiyle ilgili Marxist felsefeye bakın: *Adam Schaff, Marxizm ve Varoluşçuluk, De Yayınları, Kasım 1966, sahife: 8, 9, 10*

***

Her işte bir sanat yönü vardır. Sanat da fikirsiz olmaz.

O halde Necip Fazıl'ın sanatı ile mütefekkir yönünü birbirinden ayırmak kabil değil.

***

Birbirimizin zindanı olmak!

***

Şiirde duygu; bildirim cümlelerine hayır.

***

Günün bütün hengâmesini ardınızda bırakıp şöyle bir uzandığınızda, dalların arasında bir yıldız yağmuru.

***

Merhametle bakmak her şeye. Çepeçevre kuşatıldığımız ama farkında olamadığımız merhametle bakmak.

İKTİBASLARINDAN

“Ne söylediğine ve hangi zamanda söylediğine dikkat et.”

Hz. Ebubekir radiyallâhü anh

“Şu topluluk senin kullarındır. Dinlerine olan bağlılıkları yüzünden ve sana yaklaşmak ümidiyle beni öldürmek için toplanmışlar. Onları affet. İyi biliyorum ki bana açtığın sırları onlara açsan yahut onlardan gizlediğin şeyleri benden de gizleseydin bu hâl başıma gelmezdi.”

Hallâc-ı Mansûr

Gazel

Zât-ı Hakk’ta mahrem-i irfan olan anlar bizi,

İlm-i sırda bahr-ı bî-pâyân olan anlar bizi.

Bu fenâ gülzârına bülbül olanlar anlamaz,

Vech-i bâkî hüsnüne hayrân olan anlar bizi.

Dünyâ vü ukbâyı tamir eylemekten geçmişiz,

Her taraftan yıkılıp vîrân olan anlar bizi.

Biz şol abdalız bıraktık eğnimizden şâlımız,

Varlığından soyunup üryân olan anlar bizi.

Kahr-u lûtfu şey-i vâhid bilmeyen çekti azâb,

Ol azabdan kurtulup sultân olan anlar bizi.

Zâhidâ ayık dururken anlamazsın sen bizi,

Cür’a-yı sâfî içüp mestân olan anlar bizi.

Arifin her bir sözünü duymaya inşân gerek,

Bu cihânda sanmanız hayvân olan anlar bizi.

Ey Niyâzî katremiz deryâya saldık biz bugün,

Katre nice anlasın ummân olan anlar bizi.

Halkı koyup lâ-mekân ilinde menzil tutalı,

Mısrîyâ şol canlara cânân olan anlar bizi.

Niyazî-i Mısrî kaddesellâhü sırrahu’l azîz

“Mescide komadılar meykededen şiirdiler âh

Ne helâle yarar olduk ne harâma nidelüm”

Necâtî Bey

“Sanıyorum, ruhsal kuvvetini ve şiirsel duygularını muhafaza etmek isteyen her kişi hayvansal gıda maddelerinden ve çok yemekten çekinir”

“Kim yüce bir varlığın her yerde hazır ve nazır olduğuna samimiyetle inanırsa, gıda olarak her şeyden yararlanabilir.”

Henry Thoreau

"Söyle evladım diye teselli ederdi annem beni. Söyle de hicran olmasın. Hicran oldu anne."

Oğuz Atay *Tehlikeli Oyunlar*

"Kötü adam kendinden ürküp kaçar; dışarıya atılarak neşelenir; endişeli gözlerle etrafına bakınarak kendisini eğlendirecek bir mevzu arar; acı hiciv, saldırıcı alay imdadına yetişmese hüzün ve kederden kurtulamazdı; alaycı gülüş tek zevkidir. Bunun tam tersine, doğru adamın huzuru kendi içindedir; onun gülüşü sinsi değildir, duyduğu saadettendir: o bu saadetin kaynağını kendinde taşır."

Rousseau

"Fichte'nin sisteminin egemen düşüncesi, yaratıcı insan düşüncesidir; insanın yaptığından ibaret olduğu düşüncesidir. Kuşkusuz ki bu noktada varoluşçuluğun temel ilkesiyle karşılaşıyoruz: insanda varlık özden önce gelir. Fichteci Le Guier'in bu ana teması, varoluşçular tarafından sık sık yeniden ele alınmaktadır: Yapmak, yaparken kendini yaratmak ve yapılandan başka bir şey olmamak. Fakat bu noktada Marxizm, Fichte'nin öğrettiklerini daha yakından izlemektedir. Çünkü Fichte için öz ile varlık arasındaki ilişki diyalektiktir."

Garaudy

"Yalnızlığına kaç dostum! Seni büyük adamların gürültüsünden sersemlemiş, küçüklerin iğneleriyle de delik deşik olmuş görüyorum.

Seninle nasıl susulacağım pek iyi bilir orman ve kaya. O sevdiğin ağaca benze yine sen, o geniş dallıya; sessiz ve dinlercesine sarkar o denizin üstüne.

Yalnızlığın bittiği yerde, pazar yeri başlar; pazar yerinin başladığı yerdeyse büyük oyuncuların gürültüsü ve ağılı sineklerin vızıltısı başlar.

Dünyada en iyi şeyler dahi, göstereni olmazsa değersizdirler: halk bu göstericilere büyük adam der."

"Her insan, benliğinde entelektüel yüksekliğin ve ahlaksal temizliğin çifte özlemini taşır. Her düşüncede açılmak eğiliminde olan iki kanat vardır: deha ile kutsallık."

Nietzsche

"Tanrı ufkunuzu her gün daha genişletsin! Kendilerini sistemlere bağlayan kişiler, tüm gerçeği algılayamayanlar ve onu ancak kuyruğundan yakalayanlardır; bir sistem, gerçeğin kuyruğundan başka bir nesne değildir ve gerçekte kertenkeleye benzer; onu yakaladığınızda kuyruğunu elinizde bırakıp kısa sürede bir yenisini üreteceğinin bilinci içinde kaçıverir."

Turgenyev'den Tolstoy'a

"Büyük fikirler, büyük zekâlardan daha çok büyük ruhlardan doğar."

"Ben ancak önemsiz konularda uysal ve küçük insanlara özgü bir yumuşakbaşlılık gösteririm. Önemli konularda hiçbir zaman boyun eğmem." (*Delikanlı*'dan)

Dostoyevski

“Günümüzde şiiri, şiirden çok da felsefeyi birer ölü sanat haline getiren şey nedir biliyor musunuz ? Hayattan kopmuş olmaları. ”

Andre Gide *Ayrı Yol*

“Ve ben ancak inleyerek arayanları beğenirim.”

Pascal

“Tanrıya şiddetle ihtiyacım var, diyor; çünkü daima sevebileceğimiz biricik varlık odur.”

S. Zweig *Dostoyevski*

“Felsefe bir romanda sindirilmemişse, bir cümlenin altını çiziyor, verilen bir öğüdü makasla kesip çıkarabiliyor, parçaları birleştirip bir düzen oluşturabiliyorsak, o zaman bu felsefede, romanda ya da her ikisinde birden bir yanlışlık var diyebiliriz.”

***The Common Reader* V. Woolf-J. Bennet**

“Trajik duygu aslında iki yöne bakan bir yüzdür, dehşete doğru ve acımaya doğru bakar.”

“Sanırım Eflatun güzelliğin, doğrunun görkemi olduğunu söylemişti. Bunun bir anlamı olduğunu sanmıyorum ama güzelle doğru akrabadır.”

“Güzellik için üç şey gereklidir: bütünlük, uyum ve aydınlık...”

James Joyce

Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi

“Bizzat kendi kendilerinin hakemleri olsunlar. En hür, en içten gelen arzularının kendilerini nereye sürüklediğini görsünler, bilmeksizin ne yaptıklarını ve yapmaksızın ne bildiklerini öğrensinler.”

Blondel

“Şiirin orta hallisi veya kötüsü için kurallar, ustalıklar bir ölçü olabilir. Ama iyisi, yükseği, harikuladesi aklın kurallarını aşar... Büyük şiir, muhakememizi tatmin etmez, allak bullak eder.”

Montaigne

“Bir eserin içinde bir fikir, bir soyut düşünce bulamayınca o eserden hemen ümidinizi kesmeyin. Ben Faust’ta hangi fikri ortaya koymak istediğimi biliyor muyum sanki!”

Goethe

“Şiirle resim başka başka yollardan aynı kanunlara uyarlar; bir resmin ana şartı resim olmak, bir şiirin ana şartı şiir olmaktır!”

Chabaud

“Şiir, konuşma ile susmayı bir araya getirmektir.”

Cariyle

“Zevk sahibi bir genç tanırım, her resim yapmaya başlarken diz çöker, dua ederdi: Yarabbi beni modelden kurtar!”

Diderot

“Yazmak, insanların davranışlarını yazarak kurcalamak hayatı formüle edip çözülebilir bir problem haline soktuğunda, insan ilişkilerinin duygusal paylaşım yanı absürd bir görüntü kazanmakta.”

İhsan Durdu

Kaynak:

Hayy’dan Hû’ya-Nusret ÖZCAN, Editör: Ekrem AYYILDIZ, İstanbul, 2012

BİLİNMESİ GEREKEN MUHTELİF BİLGİLERDEN

DÜNYAYI KİM YÖNETİYOR?

İnsan dünyayı yönetendir. Hayvanın yöneticilik vasfı yoktur. Peki yönetmek ve yönetilmekteki kıstas nedir? Bunda esas olan bilenler, bilmeyenleri yönetmekle hükümlü kılınmış olasıdır. Ancak "Bilen Yöneteciler" çıkar çizgisinde olunca sorunlar çıkmaktadır. Tarihin geçmişinden gelen yönetenleden en güçlü olanlar okült örgütlerdir. Bunların yönetimdeki etkinlikleri ve dünya yöneticilerini fark etmekte zor olmaktadır.

Gizliliğin içinde olan okült yönetenleri bilebilmek için gizli ilimlere ulaşan bilgiye sahip olmak ve onların kendi aralarında kullandığı takvimi bilmek gerekir. Onların takvimi 360 gün üzerinedir. Bu nedenle onların bize göre gaybî kendilerine göre huzûrî bilgileri bugün itabarıyla 2500 gün öncedendir. Onların bu bilme özellikleri ile yönetilen dünya üzerinde hâkimiyet kurmaktadırlar.

Dünyayı yönetenlerdeki hâkimiyette bir ayrıcalık var mı diye düşündüğümüzde, onlar için devletlerin esası ve varlıkları üzerinde "üst tasarımcılar" diye adlandırılırlar. Bu hâkimiyet her zaman bir şekilde kendilerini yok eder gibi, görünerek bir diğer guruba intikal ettirilir.

Dünyada olaylar bahsedilen takvim esasına göre 36 yıllık periyotlar ile 108 yıllık zaman çevresinde doğudan batıya dönüşümlü olarak devreder. Her otuzaltı yılda insanlar bir önceki yılın inkarı ve çelişkisi ile uğraştırılırken "üst tasarımcılar" yönetilen bilmeyenlere hâkim olurlar.

Günümüz itibarıyla yönetenler, 19 yüzyılın izimleri iken, gelecek yüzyılı kuantum ve teknoloji terorileri bilgileri ile mücehhez olanlar yönetecektir, denilebilir.

Yöneten "üst tasarımcılar" koydukları kuralları tespit eder. Yönetilen insanlara bildirdikleri kavramlar da kozmik âlemde pek değer taşımayanlardır. Her 36 yılda değişim tekrar eder. (1989 baz aldığımızda enigma oprasyonlarının bu yüzyıl için başlangıç kabul edilmektedir.) eski bilgiler paçavraya dönüştürlmekte ve yeni bilgiler ile inasn bilgilikleri sarsıntıya uğratılmaktadır. İşte bu sebeple bazı kimselerin önceden bildikleri komplo türüne varacak kadar olan bu bilgiler ve olaylar 2500 gün önceden tasarlanmış ve uygulamaya sokulmuş planın aksiyon şeklidir.

Kavramlar, bilgiler "üst tasarımcılar" elinde oyuncak gibidir. Bu şekilde oluşan gelecek zaman zuhuratı, daha önceden yönetilenlere kehanet ve öngürü gibi sunulması ve ön aşamada kastî bilgi sızdırılması ile mümkün olmaktadır. Neticede bu tür bilgiler toplumda tatmin sağlama yanında bir korku imparatorluğu da oluşturulmaktadır. Bu korku yönetilen gurubta tahliye, tasfiye ve mankurtlaşmayı sağlamaktadır.

TAVİSTOCK ENSTİTÜSÜ

İlluminati, gül ve haç kardeşliği vesair örgütlerin en tepesinde bulunan ve bir çatı vazifesi gören bu örgütlenme CIA'in kontrol etmek istediği ülkelerde operyasyon yapabilmek için kurduğu bir enstitüdür. Bunlar anglo sakson kökenlidir ve dünyadaki atmosfere İngiltere kanadından gizli olarak yön verildiği kanısı oluşurken göz ardı edilmemesi gereken örgütlenmedir. Haklarında çok geniş bilgiye ulaşmak mümkün değildir.

tavistock enstitüsü'nün ilham kaynağı ünlü psikanalist Sigmund Freud'un "insan davranışlarının kontrolü" konusundaki araştırmaları olmuştur. Zihin kontrol operasyonları, toplumların psikolojileri ve insanların psikolojileri üzerinde çok derin araştırmalara sahiplerdir ve bir enstitü olmasından dolayı bu alanda çok önemli çalışmaları vardır. Bu örgütün en üstte olduğunu düşünmek, işlerini gizliden yönetmeleri ve doğrudan insan ve toplum psikolojileri üzerine çalışmalarından dolayı gayet mantıklı bir yaklaşımdır. Teknolojik yapılanma ve tasarımda bu örgüt ve silsilesinde on yıllar olacak kadar en üst düzeydedir.

AMERİKA'NIN DIŞ SİYASETİ

Amerika tarihte tek başına bir savaş kazanamamıştır. Bir tek 81 ölü vererek Ordusu olmayan Panama'ya karşı kazanmıştır.

Amerika'da her şey olağanüstüdür. Hiçbir olay, suikast vb. onun imajını zedelemez.

Amerikan toplumunda ekonomik çıkarları zedelenenince temizleme operasyonları vardır. Kovboy demokrasisi olduğundan Amerika'nın imajı hiç zedelenmez.

Amerikan, son dönme dış siyasette Afganistandan Suriye meselesine kadar 40 000 askeri öldüğü için Amerika artık **HOLİSTİK DIŞ POLİTİKA** uygulamasına geçmiştir.

HOLİSTİK, şumulî bütünselci, bütüncülük, eşyaların bütün birimler olduğu ve bunların böylece muamele görmesi ve birbirinden ayrılmaması teorisi dir. Yani bedensel hastalıkların tedavisi ancak beden tarafından yapılmalı, dışarıdan müdahale edilmemelidir. Ancak dışardan yardımcı olacak takviye yapılarak bedene yardımcı olmaktır. Bu nedenle son dönemde Amerika İslâm âlemine bir bütün olarak bir hastalığı var olarak bakmaktadır. Hastalık vardır, bu İslâm Dininin kendisidir ve bu din getirmiştir demektedirler. Öyle ise biran önce İslâm Devletlerine **Laikleşme ve sekülerleşme** ilacı verilmelidir. Dil yapısına göre Fransızca konuşanlara ve kültürüne yakın olanlara laisizm, İngilizce konuşanlara ve kültürüne sahip olanlara sekülerizm ilacı verilmesi gerekiyor, diye dış politikalarını geliştirmektedirler.

Dünya bankası Amerika'ya ı değil, BM ye bağlı ekonomik Ve sosyal Konseye bağlıdır. Bu Konseyde 26 şirkete bağlıdır. Son Arap Baharı da Finans sektörüne 65 Milyon Kredi kartı kullanıcı sağlanması için demokratikleşme paketi altında canlandırma operasyonlarının görünmeyen yüzüdür.

İSRAİL HAKKINDA

İsrailin güvenliği Ortadoğu'daki terörle korunmakta olduğundan Siyonistlerin iktidarda kalabilmeleri için bir Orta Doğuda 20-30 yıl daha sürmesi beklenen Kürt problemi çıkartılmıştır. Çünkü Amerika'nın İsrail'in toprak büyütmesine izin vermemesi ve Filistin arasında büyük bir savaş yükünü çekmek artık mümkün değildir.

Yakın zamanda bir İsrailli ere karşılık 1073 Filistinli serbest bırakılması, İsrail için bir vatandaşının ne kadar değerli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Filistin BM devlet olmak için başvurduğu için İsrail'in ona direk olarak bir saldırı yapması mümkün olmadığından pasif görünümden kaçınma politikalarına örnek teşkil eder.

İsrailin hedefleri için yeni "çatışma bölgeleri" oluşturulması gerekiyordu. Bu nedenle sorun merkezi için Türkiye en uygun bölge seçilmiş ve 1960 larda PKK yı İsrail bir örgüt olarak dizayn etmiştir. Burada unutulmaması gereken hiçbir zaman PKK istese de dahi kendi iradeleri ile silah bırakamazlar.

İsrailin gerçek adı "İsrail Siyonist Devleti" dir. Yahudiler ikiye bölünmüştür. Siyonizm tutarsızlıkları nedeni ile çökecek önümüzdeki 20 yılda bir çok değişim tedbirleri almazsa sıkıntılara düşeceği görülmektedir. Çünkü Siyonizm İsrailin de başına bela olmuştur.

KÜRT AÇILIMINDAN SONRAKİ DİĞER AÇILIMLAR

Türkiyenin bütünlüğünü bozmak için Kürt açılımından sonra "Laz açılımı" da hazırlanmaktadır. Almanya'da yaşayan Lazlar kendi anadillerine sahip çıkmak için kurdukları Lazebura Birliği'yle dillerine sahip çıkmaya çalışıyorlar adı altında Lazebura, 1983'te bir çalışma gurubu olarak Almanya'nın Stutgard yakınlarında Üç kişi tarafından kuruldu.. Aralarında etnolog Wolfgang Feurstein de vardır. Lazca'ya uygun bir Latince alfabe geliştirdiler. Ayrıca 1984'te Kafkasoloji Kongresi'ne sunulmuştur.

IRAK DEVLETİ

1930 yılında Irak hükümeti bağımsız bir devlet olma yolunda İngiltere ile 25 yıllık bir anlaşma imzalarken, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne bağımsız bir devlet olarak katıldı. Irak Devleti (1932)de BM girişinde 12 maddeyi kabul etmiştir. Bu 12 maddeden biri Sınırlarında Irak'ın kontrol edemediği bir sınır çatışmasında ve bir şiddetle karşılaştığı zaman sınırdaşı olduğu komşu ülkeyi davet etme hakkı vardır. (Yani Amerika'dan izin alması gerekmez.)

Irak tarih boyunca kaynayan kazan gibi etnik çatışma kabiliyetine sahip konumdadır. 1933 Kral Faysal'ın ölümünün ardından ülkede dinsel ve etnik çatışmalar arttı. Son zamanlarda Amerika Kuzey Irakta tam teçizatlı 600 Binlik taşeron bir ordu kuruluşuna yardım ettiği için ileride Irak kendi arasında çatışmalara sahne olacaktır, denilebilir.

TESETTÜR SOYGUNU- İTALYA İLİŞKİSİ
"SEVAB, KEBAB, MENFAAT ÜÇGENİ"

Nino Lo Bello tarafından yazılan The Vatican Empire "Vatikan İmparatorluğu" isimli kitabın son bölümünde 1958 de Katolik kadınlar nasıl tesettüre girme yani başlarına şapka giydirdiklerini ve örttürdüklerini izah etmiştir.

1958 baharında, Amerika (İtalyan Menşeli) şapka üreticileri **"Dinsel araştırmalar Merkezi"** diye bir paravan örgüt kuruyorlar. Guido Orlando adında bir gazeteci Amerika Şapkacılık Enstitüsü tarafından işe alındı.[12] Orlando derhal ilan Araştırma Enstitüsü, oluşturulan yirmi milyondan fazla "bir anketin sonuçları" Kuzey Amerika'da kadınların her hafta ayinine katılırken başlarını kapatmadan gitmedikleri hakkında bir rapor hazırlayarak Papa **Pius XII** giderek sundular. Katolik kadınların kiliseye giderken başlarının örtmesi gerektiğini belirterek papayı yönlendirip bir açıklama yapmasını istediler. Papa kiliseye ve dini törenlere giderken şapka giysinler diyerek bildiri yayınlandı. Sonuçta şapka üreticileri 63 Milyon şapka satıldı.

Daha sonra aynı şirket İran'da ortaya çıkıyor. Şahın döneminde bu İtalya'daki şirket İran'da eşarp, çarşaf ile İranı din adına soydular. Daha sonrada Türkiye'de aynı senaryo dindarlık adına uygulamaya sokuldu ve başarı sağlandı. Şimdilerde Lüks Eşarplar ve giyim tarzı Lümpen burjuva (Paçavra burjuvası)nın bütün hayatî alanlarını da kapsayacak şekil ve tarzda muhafazakar ve mutaassıp geçinen elit tabaka tarafından temsil ediliyor. Yeni olarak İtalyanlar Kuzey Irak'ta Kürt kadınlarına başlarını nasıl modern örtmeleri gerektiği şekilleri empoze ediyorlar.

---

[12] http://tr.scribd.com/doc/13225339/Bello-The-Vatican-Empire-The-Authoritative-Report-That-Reveals-the-Vatican-as-a-Nerve-Center-of-High-Finance-and-Penetrates-the-Secret-of-Papal-We

ARAP KARNIBAHARI

Arap baharından sonra Mısır Libya hepsi ikiye bölüncektir. Doğu- batı, şii- sünni, kuzey güney diye ayrılacaktır, öngörüsü hâkimdir.

TÜRKİYENİN İÇ VE DIŞ SİYASASI[13]

Üniter Devlet Tevhid anlayışını kabul eden Merkezi sistem içerisinde bireysel özgürlükleri savunan Müslüman devlet tipine denir. İslam devletleşme tipidir. Muhammedanlar da denir.

Avrupa'da üniter devletler yoktur. 12 tane krallık vardır. **Türkiye devleti üniter devlettir.** Osmanlıdaki Ümmet toplumundan Cumhuriyet Türkiye'sinde millet toplumuna geçilmiştir.

Anayasada Türk Devleti değil, Türkiye devleti denmiştir. Niçin, Özellikle bir ırka dayalı devlet kurulmadığını belirtmek için denmiştir. Ayrıca Hilafet makamı TBBM bünyesinde mevcuttur.

ULUS DEVLET

Ulus Devleti demek kendi içerisinde başka ulusları barındıran ve anayasal vatandaşlıktır. Bir kişinin Çerkez olması kültürel kimliktir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır. Osmanlı döneminde insanlar Ümmet kategorisinde "kul" vasfındadır. Cumhuriyet dönmesinde Ulus devlet içinde bir vatandaştır.

Dilleri **ana, resmi ve meşru dil** diye ayrım yapılarak ayrışıma gidenler, meşru dile literatürde yer bulamazlar, bu uydurma bir terimdir.

***

"Dış siyasette ve komşularla sıfır sorun yoktur" bir masaldır.

***

Türkiye'de her genelge ve söylevle 30 yıldır irticai faaliyetler ve bölücülük terimleri ile süslendiğinden bölünmenin psikolojik alt yapısı zihinlerde hazırlanmış bu şekilde Türk insanının beyni yıkanmıştır. Bu meyanda bu iki unsurun biri iktidarda diğeri dağda faaliyet göstermektedir.

***

Türkiye de siyasetçi kıtlığı vardır. Osmanlıda Siyasî at cambazı olarak geçmektedir. Bizdeki siyasilerin ekseriyeti devlet adamı da olamamışlardır.

***

"Türkiye hiçbir şeye hazır değildir" politikası her zaman geçerlidir.

***

[13] **Siyasa,** İngilizcedeki policy sözcüğünün karşılığıdır**. Belli bir konuda belirlenen hedef, izlenen yöntem ve izlemler bütünüdür.** Örneğin Türkiye'nin kurduğu barajlar, Türkiye'nin su siyasasının bir parçasıdır. Siyasa sözcüğü, siyaset bilimi dışında fazla yaygın değildir. Onun yerine siyaset ya da politika sözcükleri kullanılmaktadır. **Siyaset biliminde en çok kullanılan kelimelerden biridir. Yerini "siyaset" kelimesi almıştır.** ama aralarında ince bir nüans farkı yok değildir. Buna göre, siyasa, daha ziyade kâğıt üzerindeki temel, genel planı ifade ederken siyaset, işin daha çok eyleme geçirilmiş, somutlaştırılıp daraltılmış halini anlatır.
Siyaset, siyasadan daha özel ve somuttur. Siyasa ise daha genel ve daha soyuttur.

264 Yazılar

Avrupalılar Türkiye'yi merak ederler. Türkiye bir şey yapmayacak olsa bile Tarih Türkiye'yi bir şey yapmaya zorlamaktadır.

***

Ortadoğu'daki insanların davranışları incelenmiş, Anadolu'daki insanların olaylar karşısındaki tepkiler tahmin edilemeyen ülke insanların kategorisinde olduğu görüldüğünden yabancılar Türkiye İnsanı ile güven sorunu yaşarlar.

NOT: Aytunç ALTINDAL Beyefendinin videolarındaki bilgilerden derlenmiştir.

ZİHİN KONTROLÜ: MANÇURYA KOBAYI OPERASYONU BAŞARILDI MI?

Doç. Dr. Ümit Sayın

Türkiye ve diğer ülkelerdeki DSM-IV sınıflaması takipçisi psikiyatristler ne derlerse desinler, Colin Ross isimli Amerikalı psikiyatristin yazmış olduğu bazı kitaplar istihbarat örgütlerinin aslında **'Zihin Kontrolü'** projelerinde ne kadar ilerlediklerini göstermektedir.

Colin Ross'un 2006 yılında yayınlanan **'CIA Doctors' (CIA Doktorları)** isimli kitabı ve 1995'te yayınlanmış **'Satanic Ritual Abuse' (Satanik Rituel Tacizi)** isimli kitabı aslında istihbarat örgütlerinin insan beynini kontrol etmek konusunda ne kadar yol almış olduklarını kanıtlıyor. **DID/MPD (Dissociative Identity Disorder ve Multiple Personality Disorder),** yani çoğul kişilik, aslında çok az görülen bir psikiyatrik olgu olarak biliniyor. Fakat son çalışmalar ve bazı yazarların yazmış oldukları kitaplar şu ana kadar bildiklerimizin ötesindeki bazı gerçekleri ele almakta.

John Marks (The Search for Manchurian Candidate),

Colin Ross (Satanic Ritual Abuse, the CIA Doctors, Dissociative İdentity Disorder) ,

Steven Hassan (Combatting Cult Mind Control),

Kathleen Taylor (Brain Washing: The Science of Thought Control),

William Sargant (Battle for the Mind: A Physiology of Conversion and Brain Washing),

Denise Winn (The Manipulated Mind)

gibi yazarların çalışmaları çok net olarak insan beyninin ne kadar zayıf bir psikolojiye sahip olduğunu ve yeterli koşullar sağlandığında hem bireysel zihin kontrolünün, hem de toplumsal zihin kontrolünün nasıl oluşturulabileceğini bizlere sunuyor.

Colin Ross'un yapmış olduğu son 20 yıllık çalışmalar çocuklarda **'ritüel taciz' (ritual abuse)** ile oluşturulan psikolojik travmanın uygun koşullarda çoğul kişilik bozukluğu meydana getirebileceğini kanıtlar nitelikte. Ross'a göre CIA bu konuda MK-Ultra projesi kapsamında çocuklarda Ritüel Taciz deneyleri yapmış durumda, bu deneyler 1950'lerde başlamış, halen sürüyor!

<u>Bu deneylerin bir kısmı üçüncü dünya ülkelerinde kurgulanmış. Bu ülkelerin içinde Türkiye de var!</u> Aklımıza çoğunun taciz kurbanı olduğu, İstanbul sokaklarını dolduran kökenleri Güneydoğu olan yüzlerce tinerci çocuk geliyor tabii ki!

Türkiye toplumu ve Türkler 1950'lerden beri **'CIA Zihin Kontrolü'** operasyonlarının etkisi altında! **<u>Özellikle radikal dinci bazı tarikatlarda ve cemaatlerde ciddi Zihin Kontrolü operasyonları yapıldığını biliyoruz.</u>** Psikiyatristler ise bu konuda akıl almayacak düzeyde bilgisiz ve ilgisizler. Bu konuda henüz bir giriş kitabı olarak yazmış olduğum **'Derin Devletler, Gizli Projeler ve Kirli Gerçekler: Zihin Kontrolünden, Psikolojik Savaşa'** isimli kitap bu konuda Türk toplumunun açlığını kanıtlarcasına 2 ay içinde üçüncü baskıya giriyor. Bu konularda daha önce konunun uzmanları olmayan kişiler tarafından yazılmış bazı kitaplar ise sadece birer dezinformasyon abidesi olarak kalmaktan öteye gidemiyor. Şu anda üzerinde çalıştığım **'ZİHİN KONTROLÜ VE KARA BİLİM'** isimli kitapta konunun detaylarına girmeye çalıştım. Eğer İstanbul Üniversitesi yönetiminin hakkımda açmakta olduğu soruşturmalar ve beni Üniversiteden atmak için yapmış olduğu girişimlerle mücadele etmekten vakit bulabilirsem, kitaplarımı bitirebileceğim. CIA'nın çocuklarda psikolojik travma ile ilgilenmesinin nedenlerinden birisi, bu çocukların bazılarında büyüyünce gelişebilecek çoğul kişilik olgularını araştırmak. **Çoğul Kişilik (DID/MPD)** aslında kolay kolay gelişebilecek bir psikiyatrik bozukluk değil. Ross'un DID hastalarının % 95'i çocukluklarında cinsel veya başka türlü bir tacize maruz kalmışlar. Bu da insanlarda uzun ve kalıcı etkiler yapmakta. Çoğul kişilik gelişen yetişkinlerde **bilinç disosiasyona** uğruyor ve birbirinden habersiz en az iki kişilik aynı beyinde varlığını sürdürüyor. Bu kişilerde yoğun amnezi (unutkanlık) olabildiği gibi başka psikiyatrik bozukluklar da görülüyor. Bu kişilerin bazıları

yanlış teşhis konularak şizofreni veya psikoz tedavisi gördükleri zaman, bu psikiyatrik bozukluk daha da kötüleşiyor. Psikiyatrinin aslında emekleme çağında olduğunu söylersek abartmış olmayız.

Psikiyatrik bozukluklar ve bilinç konusundaki en yetkin bilim dalı ise **Nörobilim (Neuroscience).** DID vakalarında çok kolay farklı kişilik, bilinçte ilaçlarla (örn. **Halüsinojenler, LSD, PCP, THC** vb.) ya da diğer gizli tekniklerle çok kolay açığa çıkarılabiliyor ve bu **latent** kişilik programlanabiliyor. Evet! Bir film senaryosundan veya bilim kurgu romanından bahsetmiyoruz, tüm bunların 21. yüzyılda gerçek olabildiğini göreceğiz.

DID-MPD hastalarında veya **DID kökenli Mançurya Kobayları**nda belli dönemlere ait unutkanlık, sürekli ambivalans (çelişkili konuşmalar ve çelişkili davranışlar), paralojik (mantıkdışı) düşünceler, ağlama nöbetleri, sara krizlerine benzer krizler, depresyon, uyku bozuklukları ve rüyalarda bazı sorunlar, çeşitli davranış bozuklukları görülmekte! Demiri tavında dövüp şu soruyu soralım: Bu belirtiler size hangi politikacımızı hatırlatıyor? Benzer çalışmaları Nöroloji bölümünde yapmıştım. Şu anda bu konudaki bir makalemiz PNAS dergisinde yayınlanmakta, bu çalışmada hayvanlarda oluşturulan bir çeşit travma modeli olan farklı epilepsi modellerinde, hayvanlar yetişkin hale gelince, travmanın hem hippokampüsde hem de çeşitli yolaklarda kalıcı elektrofizyolojik etkiye ve uzun süreli psikolojik sorunlara veya öğrenme problemlerine yol açtığını kanıtlamıştık (bu konuda bir makalemiz Epilepsia'da yayınlandı). Yaptığımız çalışmalar, postnatal (doğum sonrası) dönemde (P20 ve P30 arasında) oluşan travmanın veya aşırı nöronal aktivitenin uzun süreli elektrofizyolojik değişikliklere ve öğrenme ile ilgili sorunlara yol açtığını kanıtlamıştı. Gelişim nörolojisi çalışmaları aslında yakın bir gelecekte bu konuların sırrını çözecektir.

Zihin Kontrolü konusunda 1950'lerde Amerika'da **CIA, NSA ve DoD-Pentagon** İngiltere'de **MI6,** Almanya'da BND, Rusya'da KGB tarafından başlatılan çalışmalar hiç bir zaman durmadı. Bir kaç yüz milyar dolar bu çalışmalara ayrıldı ve çalışmalar değişik ülkelerde ve kültürlerde de sürdürüldü (Türkiye bunların içindeydi!). Bazı subaylar ve politikacıların da bu operasyonlardan geçirildiği konusunda elimizde şüphe uyandırıcı bazı bilgiler vardır; özellikle Türkiye aleyhtarı bazı kararların alındığı ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin tasviyesi yolunda bazı adımların atılmış olmaya çalışıldığı bu dönemlerde, hangi subayların birer truva atı olarak Genelkurmaya sokulmuş olduğunun araştırılması gerekir!

Zihin Kontrolü Operasyonlarının detaylı olarak araştırılması Türkiye'nin Ulusal Güvenliğini ilgilendiren bir konudur, bu konulardaki çalışmaları engelleyenlerin ise Türkiye yararına çalışmadıkları aşikardır! **Mançurya Kobayı (Manchurian Candidate, Mançurya Adayı),** yani beyni yıkanmış, iradesi kontrol altına alınmış ve istenilen bazı eylemleri itiraz etmeden, kayıtsız şartsız gerçekleştiren bazı kişilerin yaratılması konusundaki çalışmaların tamamlandığı söyleniyor. Türkiye'deki politikacılara bakarsak her taraf **Mançurya Kobayları** ile dolu zaten! Konu sadece Mançurya Kobayı meselesi değil! Aynı zamanda sosyal zihin kontrolü operasyonları da pek çok ülkede yapılıyor; örneğin **Türkiye'de belli bir şeriatçı ve radikal dinci görüşe sahip oy oranı 1985'lerde % 5 iken, bu oran 20 yıl içinde % 35-40'a çıkartılabiliyor; bunun sonucundaki geri dönüşümsüz çöküşü, Türkiye Cumhuriyeti'nin tam tasviyesini, Büyük Ortadoğu Projesinin gerçekleştirilme çabalarını ise hep birlikte hayretler içinde izliyoruz** (bkz. acikistihbarat.com'daki ABD'nin ve AB'nin Türk Düşmanlığı ve Sevr Kararlarının Kanıtları ve Türk Silahlı Kuvvetlerine Karşı Psikolojik Harp: Başka Çete Operasyonları da var isimli yazılarım). Radikal dinci cemaatlerin ve tarikatların zihin kontrolü ve beyin yıkama yöntemlerini sistematik olarak kullandıklarını tüm yönleriyle biliyoruz. Beyinleriniz ve psikolojik yapınız, medyayı ya da başka yöntemleri kullanmakta olan yabancı istihbarat örgütlerine emanet! Ulusalcı bir Derin Devletimiz olmadığı için de, hiç bir önlem alıp oto-kontrol mekanizmalarımızı ve Anayasayı veya Ulusal Güvenliği koruyabilecek diğer mekanizmaları devreye sokamıyoruz

http://www.netpano.com/makale/?makale=306

MANÇURYA KOBAYLARI

Vural SAVAŞ
Eski Yargıtay Başsavcısı

Bu yazı "neden insanlara sahip çıkmak ve onlara gerçekleri, doğruları göstermek yolunda savaş vermek gerektiğini, insanların hangi yöntemlerle birer kobay haline getirilmeye çalışıldığını, hipnoz, bilinçaltı müdahaleleri, narkotik-hipnoz, elektronik olarak beyinin uyarılması, ultrasonik, mikrodalga ve alçak ses frekanslarıyla davranışların etkilenmesi olaylarının ABD tarafından nasıl ve ne amaçla kullanıldığını, en önemlisi de o meşhur tarikat ve uyduruk dinlerin yaratılmasını, bedensiz varlıklardan yeniçağ bilgilerinin alınmasını Amerika'nın nasıl bizzat desteklediğini" ortaya koymaktadır. Bu emperyalist amaçların küçük parçaları olmamaya ve şahsi menfaatler uğruna birçok çaresiz ve boşlukta olan insanı bu yollarla kullanmamaya ve kulandırtmamaya çalışmalıyız.

Zamanın CIA direktörü Allen Dulles, Princeton Üniversitesi'nde 1953'te şöyle bir konuşma yapmıştır:

> **"Hedef 'insan zihnindeki savaşı' da kazanmaktır. Bu savaşın ilk cephesi propaganda, depolitizasyon ve sansür ile kitlesel sindirmeyi sağlamaktır. İkinci cephe ise bireyin beyninde kazanılacaktır; hedef beyin yıkama, zihin kontrolü, ideolojiyi değiştirme ve gerektiğinde birçok Mançurya Kobayı (Manchurian Candidate) yaratabilmektir!"**

Mançurya Kobayı (Manchurian Candidate) kendi iradesi dışında, bir takım beyin yıkama seanslarının, ilaçların vaye hipnozun etkisiyle başkalarının istediği bazı eylemleri yapanlara verilen isimdir.

Kelime Mançurya'dan ve Kore savaşından gelmektedir. Kore savaşı sırasında Amerikalı askerlere Çinliler tarafından bir dizi beyin yıkama deneyi ve işkencesi yapıldığı bilinmektedir. Bu terim Frank Sinatra'nın ünlü **'Manchurian Candidate'** filmine konu olmuştur. Filmi CIA finanse edip çekmiştir. Hedef tehlikeyi büyük gösterip devletten bu konuda fonlar alabilmektir. Filmde robotlaştırılan bir Amerikan subayının nasıl ulusal güvenliğe zarar verdiği anlatılmaktadır.

Bilimsel yöntemlerle ideal bir Mançurya Kobayı yaratma arayışı, nazilerden beri süre gelmiştir. Soğuk savaşla birlikte, bu konuda KGB ve ABD'li istihbarat örgütleri içindeki araştırmalar hız kazanmıştır. Klinik Psikoloji, psikaytri, nöroformakoloji, elektrofizyoloji ve parapsikoloji bu hedefe ulaşmak için kullanılmıştır.

CIA BİLİMADAMLARINI NASIL AVLIYOR?

CIA'nın, Amerika'daki her üniversitede anlaşmalı öğretim üyeleri vardır. Bunlar, ulaşılması gereken kişiyle önce dostluk kurarlar. Bazı konularda yardım ederler. Amerika'daki üniversitelerde araştırma yapabilmek için, **NIH (Amerikan Sağlık Teşkilatı)** gibi kurumlardan grantler (araştırma parası) alınması gerekir; oysa bilim insanları üniversitelerde kalıcı pozisyon bulamazlar. CIA bu bilim insanlarının grant almasına ve kalıcı pozisyon bulmasına yardımcı olur. Bu yolla kazanamadığı bazı kişileri ise tehdit ve şantajla elde etmeye çalışır. Bu konuda Dr. Harvey Weinstein'nin yazdığı **" Psikiyatr ve CIA"** isimli kitap, bu kişilerin CIA'ya nasıl devşirildiklerini ayrıntılı olarak anlatmaktadır. Ayrıca John Marks, ünlü **"Mançurya Adayını Arayış"** isimli kitabında bilim adamlarının hangi yemlerle tavlandıklarını detaylı anlatmaktadır.

Her şeyden önce bu bilim insanlarına garantili, kalıcı pozisyon ve grant (araştırma fonu) parası verilir. Ayrıca CIA ile ilgil yaptıkları işlerden de özel uzmanlık ücreti alırlar. CIA ile birlikte çalışan bir bilim insanının kolay kolay sırtı yere gelmez. Yani biraz daha fazla refah ve güven için bu bilim adamları tavlanır; çok kritik işlerde çalışanlar ise daha sıkı kontrol edilmek için skandala yol açarak bilgi veya şantaj olguları karşılığında veya durumlarla sürekli tehdit altında tutulurlar. Bu bilim insanları, her zaman CIA'ya çalıştıklarını bilmezler. Devletin güvenliği ile ilgili bir iş için çalıştıklarını sanırlar.

Fakat son 30 yıllık gelişmelerden sonra, bilim insanları arasında CIA'ya karşı yaygın bir güvensizlik başlamıştır. Üstelik çok yarışmacı bir ortamda bulunan bu bilim insanları, CIA tarafından korundukları için hak etmedikleri yere gelen pek çok yeteneksiz kişiye şahit olmuşlardır. CIA ile işbirliği yapan birisi, gerektiğinde yalan söylemek, yalan yayın yapmak, bildiklerini açıklamamak veya mesleki yemini bozmak zorundadır.

CIA TARAFINDAN YARATILAN DİNLER

Bazı satanist (şeytana tapan) kültler, **" Children of good"** isimli hristiyan mezhebi ve Jim Jones'un kurduğu **"Halkın Tapınağı"**nın da CIA tarafından yaratıldığı ortaya çıkarılmıştır. Bilindiği gibi Halkın Tapınağı'nın 910 müridi 1970'li yıllarda toplu intihar etmişti.

Yeni yaratılan dinlerden birisi de 2. İsa olduğunu iddia eden ve **"Reverend Moon"** isimli Koreli kişinin yarattığı Moon dinidir. Moon dini sayesinde "dinleri birleştireceğini" iddia eden Reverand Moon, CIA hesabına çalışan uluslararası **"deli-ajan"**dır. Moonistler her yıl dünyanın bir yerinde toplanmakta ve binlerce farklı dine mensup kişiyi "bedava" ağırlayıp bir dizi konferans vermektedirler. Amaç dinleri

"sözüm ona birleştirmektir". Bu dinde, örneğin evlenmek Reverand Moon'un izni olmadan yapılamaz ve kimin kimle evleneceğine Moon karar verir, diyelim ki devletin güvenliği ile ilgili bir işte çalışıyorsunuz ve Moonie'siniz! Canınız evlenmek istedi, "Reverand Moon" babaya danıştınız, o da size Hawaili bir güzel Moonie seçti! Sadece onunla evlenmek zorundasınız, ama evlendikten sonra, önce bir veya iki yıl ayrı kalmak zorundasınız; bu iki yıl boyunca Hawaili güzelin nerede **"eğitim göreceğinden"** tabiki haberiniz olmayacak! Tabii bu saçmalıkları kılıfa uyduracak açıklamaları da "ilahi bir biçimde" Moon'un dini kitaplarında bulacaksınız. İşte size bir mezhep dolusu Mançurya Kobayı. Binlerce adamın eveleneceği kadının seçimini, kendini 2. İsa sanan bir deliye bırakmasından daha iyi Mançurya Kobaylığı olabilir mi?

1978 yılında **Walter Boward** adındaki Arizonalı gazeteci yazar, **Operation Mind Control (Zihin Kontrol Harekatı)** adında yayınladığı kitabında şunları anlatmaktadır:

"CIA tarafından uyuşturucu ilaçlarla yapılan deneyler ABD hükümetinin uyguladığı çok gizli zihin kontrol projesinin yalnızca bir kısmıdır. Bu deneyler binlerce kişi üzerinde 35 yıl devam etmiştir. Bu araştırmalar; hipnoz tekniği, narkotik-hipnoz, elektronik olarak beyinin uyarılması, ultrasonik, mikrodalgalar, alçak ses frekanslarıyla davranışların etkilenmesi ve davranış değişiklikleri terapisidir.

CIA psikolojik silah stoklarını, psişik silahların değişik tiplerini geliştirmeyi başararak artırmıştır. Şimdi bu kabiliyetleriyle yeni tip bir harbe girişmesi mümkündür. Bu harbin görünmez muharebe sahası, insan zihinleridir..."

YÖK DOÇ. ÜMİT SAYIN'A SAHİP ÇIKMALI

Tüm bu bilgileri, Doç. Dr. Ümit Sayın'ın Temmuz 2006' da, **"Neden Kitap"** yayınları arasında çıkan **"Derin Devletler Gizli Projeler Kirli Gerçekler"** adlı kitabından size aktarıyorum.

Kitabın tümünü okuyunca; NATO karargâhlarında görev yapmış bazı subaylarımızın yabancı üniversitelerde yıllarca çalışmış sözde bilim adamlarının, bilerek veya bilmeyerek ABD ve AB'nden gelen telkinlere uygun şekilde hareket ettiklerini ve düşünce ürettiklerini daha iyi anladım.

Daha pek çok önemli araştırmada imzası bulunan sözkonusu kitabın yazarı Doç. Dr. Ümit Sayın'ın İ.Ü Rektörü Mesut Parlak'a bir internet sitesi aracılığı ile hakaret ettiği gerekçesiyle üniversiteden atılmaya çalışıldığını öğrendim.

Değerli bir bilim adamının üniversiteden atılmasının gerekçesi bu olamaz. Gerçek neden elbetteki yaptığı araştırmaların içeriği...YÖK, bizler kadar emperyalist oyunların perde arkasını görmeli ve bu değerli araştırmacıya sahip çıkmalıdır.(*)

Kaynak

Aydınlık © 06.08.2006

http://www.turkiyeforum.com/mancurya-kobaylari-vt18650.html

JOHN LENNON'IN KATİLİ "MANÇURYA KOBAYI" MIYDI?

26 Ağustos 2012 / **Atilla AKAR**

atilla.akar@yurtgazetesi.com.tr

Geçtiğimiz hafta içinde efsanevi müzik grubu Beatles'ın beyni olan John Lennon'ın suikastçısı **Mark David Chapman**'ın şartlı tahliye talebi yedinci kez reddedildi. Chapman, John Lennon'ı vurduğu günden beri hapiste tutuluyordu.

Peki ama kimdi o zaman 25 yaşında olan katil Mark David Chapman? Cinayetten sonra hakkında yazılanlara bakılırsa **"Fanatik bir hayranı"** idi. John Lennon'ı görebilmek için Hawaii'den gelmiş ve ona son albümü "Double Fantasy" yi imzalatmak için Manhattan'daki **"Dakota Apartmanı"**nın girişinde günlerce beklemişti. (Chapman'ın Lennon'a albümünü imzalatırken fotoğrafı mevcuttur.) Sonunda 8 Aralık 1980 akşamı arkasından "Bay Lennon" diye seslenecek ve 38 kalibrelik silahıyla sırtına 5 kurşun sıkarak öldürecekti. Lennon ise belki de garip bir "Kadercilik" ile korumasını işten çıkarmasının bedelini ödeyecekti. Öldüğünde 40 yaşındaydı.

İlk andaki yorumlara bakılırsa Mark David Chapman da sık rastlanan tipik **"Amerikan manyakları"**ndan biriydi. Lennon'ı "Ünlü" olmak için vurmuştu. **"Akli dengesi yerinde olmayan biri"** olarak tanıtıldı.

Chapman, Lennon'ı vurduktan sonra kaçmadı. Tam tersine olduğu yerde kaldı ve dünyanın en çok satar kitapları arasında yer alan **J. D. Salinger**'a ait **"Çavdar Tarlasındaki Çocuklar"** (Türkçede **"Gönülçelen"** diye de yayınlandı) romanın sayfalarını çevirmeye başladı. Ki, Chapman bu romanı adeta kişisel "Kutsal kitabı" gibi benimsemişti. Kendisini romandaki **"Holden Caulfield"** karakteriyle özdeşleştirmişti.

Ancak başka iddialar da vardı. Buna göre David Chapman **"Akıl hastası"** değil, CIA'nın **MK-ULTRA** deneylerinden geçmiş bir **"Mançurya Kobayı"** idi. (Bu konuda iki de film çevrilmiştir. İlki başrolünü Frank Sinatra'nın oynadığı 1962 yapımı "**The Manchurian Candidate"** diğeri gene aynı isimli 2004 yapımı **Denzel Washington**'ın oynadığı filmdir.) O, zihni ve kişiliği ele geçirilmiş bir "Proje tetikçi"ydi.

Çünkü Lennon, aslında Amerikan sistemini tehdit edebilecek devrimci fikirlere yönelmiş, servetinin bir bölümünü muhalif gruplara aktardığı söylenen bir isimdi. (Küba'da heykeli dikilmiştir.) Bu yüzden de FBI tarafından takip altındaydı.

Gerçekten de Lennon, savaş, barış, özgürlük, sınıfsal eşitsizlikler, uyuşturucu trafiğinde gizli servislerin rolü, vb. konularında mesajlar veriyor, kampanyalara katılıyor, sistem karşıtı radikal tavırlar sergiliyordu. Sınır dışı bile edilmeye kalkılmıştı.

Kısaca ABD'de bazı güçler Lennon'dan rahatsızdı. Amerika zaten kendi başkanları **J. F. Kennedy** dahil, siyahi lider **Martin Luther King, Malcom-X** gibi **"Baş ağrısı"** isimleri yok etme yolunu seçmişti!

Bunun için de Chapman'ı **"Manyak Fanatik hayran"** senaryosu içinde Lennon'ın üzerine sürdüler. Chapman da beyin kontrol suikastçılarının tipik cümlesi olan "İçimden bir ses bana vur dedi" cümlesini sayıklıyordu. O da tıpkı Senatör Robert Kennedy'yi 5 Haziran 1968'de hedef alan Sirhan Bishara Sirhan gibi "Birisi ruhuma etki ediyor" diyenlerdendi.

Öyle veya böyle John Lennon, **"Soğuk Savaş"** dönemi için **"Tehlikeli mesajlar"** taşıyan bir sanatçıydı. Daha da vahimi, dünyadaki milyonları etkileme olanağına sahipti…

Not: Meraklı okurlarıma, John Lennon'ın vurulmasını ve Mark David Chapman'ın tetiği çekmeden evvelki üç gününü anlatan 2007 ABD yapımı **"Chapter 27"** filmini izlemelerini öneririm.

270 Yazılar

http://www.yurtgazetesi.com.tr/john-lennonin-katili-%E2%80%9Cmancurya-kobayi%E2%80%9D-miydi-makale,1794.html

ESKİ TARİHTEN YENİ ZAMANI OKUMA

KRALİÇE ESTER

Ester Yahudi tarihinde çok önemli bir mevkie sahiptir. Ahd-i Atik'de onun adını taşıyan bir **"bâb"** bile vardır. Ester hadisesi Yahudiliğin hulûl kabiliyetinin, ihanetinin, kin ve gaddarlığının sembolüdür. Ester de adetâ Yahudiliğin ruhudur. Bu sebeple ona Yahudilerce peygamberlik bile izafe edilir. Aşağıda anlatacağımız olay ikibin sene önceki Yahudi ile bugünün Yahudisi arasında hiçbir fark olmadığını göstermesi bakımından da ibret vericidir. Yahudilerin en büyük bayramına (PURİM) vesile olan Kraliçe Ester'in hikâyesi özetle şöyle:

Buhtunnasr'ın Kudüs'ü tahribinden sonra Babil'e sürgün edilenlerin arasında gizli bir Yahudi teşkilâtının elemanı olan **Mordehay** adında bir kişi de vardır. Mordehay hüviyetini gizlemeyi başarmıştır. Bir müddet sonra bir yolunu bulup görevli olarak saraya girer. Bu sıralarda Yahudilik Pers Ülkesi içinde büyük bir nüfûza sahiptir. Zaten yukarıda da bahsi geçtiği gibi II. Keyhüsrev'den önceki kralların Yahudilere karşı olan istikrarsız tutumları Yahudilerin gücünden endişe duymaları sebebiyledir. Eski krallardan bazıları bu "güç"ten faydalanmak düşüncesiyle onlara karşı yumuşak davranmışlar, diğerleri tehlikeyi cebir kullanarak bertaraf etme yolunu seçmişlerdir. Neticede devletsin bu kararsız tutumu Yahudilerin kuvvetlenmesinde başlıca faktörlerden biri olmuştu. İşte böyle bir ortamda tahta çıkan II. Keyhüsrev'i, çözülmesi gereken büyük problemler beklemektedir.

Keyhüsrev'in Hâmân adında fevkalade dirayetli ve basiretli bir veziri vardır. Hâmân, Yahudilerin bazı yüksek makamları ele geçirdiklerinin ve ülke sınırları içindeki çeşitli şehirlerde yaşayan Yahudilerin zenginleşip halkı sömürdüklerinin farkına varmış ve durumu krala iletip tedbir alınmasını istemiştir. Kral, Hâmân'ı haklı bulup Yahudi meselesine eğilmiştir. Tehlikeyi gösterdiği için de vezirine minnettar olan Keyhüsrev, onun yetki ve nüfûzunu artırmıştır. **Hâmân saray'da artık kral gibidir. Krala gösterilen hürmet aynı şekilde ona da gösterilmektedir.**

İşte Mordehay böyle bir zamanda Yahudileri muhtemel bir yeni belâdan kurtarma çarelerini aramaktadır. Hali hazırda kral tarafından Yahudi olduğunun ve bir gizli teşkilât elemanı olarak görevli bulunduğunun bilinmemesi gibi önemli bir avantaja sahiptir. Bu yüzden şimdilik saraydan kovulma veya öldürülme tehlikesi yoktur.

O sıralarda Kral'ın hizmetinde çalışmak üzere saraya kız alınacağı ilân olunur. Bu, **Mordehay** için bulunmaz bir fırsattır. Çünkü Mordehay'ın Kudüs'ten gelirken beraberinde getirdiği ve kendisinin yetiştirdiği çok zeki ve çok güzel bir yeğeni vardır. **ESTER...** Ester'in annesi ve babası öldüğü için onu Mordehay, amcası olarak himayesine almış ve yetiştirmiştir. Mordehay saraya girdikten sonra da yeğeni ve gizli teşkilâtı ile temasını sessizce sürdürmektedir. Saraya kız alınacağı haberi üzerine **Mordehay hemen harekete geçerek yeğeni Ester'i, kralın hizmetine bakacak olan kızların arasına sokmayı başarır.** Ancak Mordehay Ester'e, kendisiyle olan akrabalığını gizlemesini de sıkı sıkıya tenbih eder. Sarayda güzellik ve zekâsıyla kralın dikkatini çeken Ester kısa zamanda önce kralın gözdesi, sonra da Kraliçesi olur. Artık **Keyhüsrev Ester'in avuçları içindedir**. Çünkü Ester iyi yetiştirilmiş bir ajandır. Böyleee Mordehay da gereğinde Ester'in nüfuzunu kullanabileceğini hesap ederek Kralın sevgili veziri Hâmân'ı harcamanın ve onun Yahudiler için yaptığı tehlikeli planların tatbikatını engellemenin yollarını aramaktadır. Şimdi hikâyeyi biraz da Muharref Tevat'tan dinliyelim:

> **"Ve kral kapısında olan kralın bütün kullan Hâmân'a eğilirler ve önünde yere kapanırlardı; çünkü onun hakkında kral böyle emretmişti. Fakat Mordehay eğilmedi ve yere kapanmadı."** (Ester Kitabı. 3/)

Bu arada Hâmân, Mordehay'ın Yahudi olduğunu öğrenir ve krala durumu ileterek Mordehay'ı şikâyet eder. Hâmân krala şöyle der:

> **"Senin ülkenin bütün vilâyetlerinde olan kavimler arasına dağılmış, ayrı yaşayan bir kavim vardır ve onların kanunları her kaviminkinden farklıdır ve kralın kanunlarını tutmuyorlar ve onları kendi hallerine bırakmak gerekmez."** (E.K. 3/8)

Tehlikeyi gören kral, gönderdiği emirlerle valilerine, vilâyetlerindeki Yahudilerin tedip edilmesini ister. Kimliği açığa çıkan Mordehay ise bir çula bürünüp saraydan kaçar ve şehirdeki kardeşlerinin arasına girerek feryad ve figan eder. Kavmine, kendilerini bekliyen tehlikeyi haber verir. Mordehay'ın hâl-i perişanını nedimelerinden öğrenen Ester, amcasıyla temas kurarak yine nedimeleri vasıtasıyla ondan talimatlar alır. Mordehay Ester'e gönderdiği son mesajında Yahudileri kurtarabileceğini, hatta buna mecbur olduğunu söyler. Bir yandan da Esteri tehdit etmekten geri kalmaz:

> **"Ve Mordekay Ester'e şu cevabı götürmelerini söyledi: Sanma ki, kralın evinde olduğun için, bütün Yahudilerden ziyade sen kurtulacaksın. Çünkü bu vakitte sen bütün bütün susarsan Yahudilere yardım ve kurtuluş başka yerden çıkacaktır, fakat sen ve babanın evi yok olacaksınız."** (E.K. 4/13)

Mordehay'ın bu sözlerinden Yahudilerin kurtulmaları için başka alternatiflerin de hazır olduğu anlaşılıyor. Ama Mordehay Ester kanalını kullanmayı daha faydalı görüyor. Neticede şöyle bir plan kuruluyor: **Kral sarhoş edilecek ve Ester kraldan isteyeceği şeylerin kendisine verilmesi hususunda ondan söz alacaktır. Bu söz alındıktan sonra ikinci bir ziyafet daha verilecek ve bu ziyafette sarhoş edilen krala Ester istediklerini yaptırtacaktır.**

Nitekim Ester ilk verdiği ziyafette, davetlisi olan Hâmân'ın yanında sarhoş kraldan arzularının yapılacağına dair söz alır. Ancak Hâmân davet için saraya gelirken Mordehay'ı saray kapısında görür ve Mordehay yine herkesin aksine Hâmân'a saygı gösterisinde bulunmaz. Fakat Hâmân Mordehay'a orada bir şey belli etmez ama, ziyafet dönüşünde onu astırmak için çok yüksek bir darağacı yaptırır. Bu arada Mordehay —sarayı iyi tanıdığı için— kralın kulağına ulaşacak şekilde kralın iki hizmetçisinin kendisi aleyhine komplo yapacaklarını ihbar eder. Kral bu haberi verdiğinden dolayı Mordehay'a ne mükâfat verildiğini yanındakilerden sorar. **"Hiçbir şey"** cevabını alır. O sırada

Hamân, Mordehayın asılması için kraldan izin istemeğe gelmiştir. Kral, Hâmân içeri girince ona hemen sorar: **"Kralın şeref vermek istediği adama ne yapılır?".** Hâmân kendisinin taltif edileceği zannı ile: **"Kral elbisesi giydirilir ve Kralın atı ile şehirde dolaştırılır"** cevabını verir. Bu cevap üzerine kral da ona; dediklerini Mordehay için uygulamasını söyler. Zaten saray kapısının önünde hazır olan Mordehay içeri getirilir, kendisine Kral Esvabı giydirilir ve sonra da kral atıyla sokaklarda gezdirilmesi için Hâmân'a emir verilir. Hâmân bu görevi ifa ettikten sonra büyük bir üzüntü içinde evine gider ve olanları karısına anlatır. Karısı ona Yahudi olan Mordehay önünde mağlubiyetinin mukadder olduğunu söyler. Bu arada saraydan gelen haberciler Hâmân'ı kraliçenin vereceği ziyafete çağırırlar.

"Ve Kral ile Hâmân kraliçe Ester'in ziyafetine geldiler. Ve ikinci gün de şarap içilirken kral yine Ester'e dedi: İstediğin nedir kraliçe Ester? Ve sana verilecektir. Ve dileğin nedir? Ülkenin yarısına kadar yapılacaktır. Ve kraliçe Ester cevap verip dedi: Ey kral senin gözünde lütuf buldumsa ve eğer krala iyi görünürse, isteğim üzerine canım ve dileğim üzerine kavmım bana bağışlansın... Ve kral Ahaşveroş (Keyhüsrev) söyledi ve kraliçe Ester'e dedi: Bu işi yapmağa kalkışan adam kimdir ve nerededir? Ve Ester dedi: Bir hasım ve bir düşman, bu kötü Hâmân. Ve Hâmân kralla kraliçenin önünde dehşete düştü Ve kralın önünde kızlar ağalarından biri, Harbona dedi: Hem işte Kral için iyilik söyleyen Mordekay'ı asmak üzere Hâmân'ın yapmış olduğu elli arşın yüksekliğindeki darağacı Hâmân'ın evinde duruyor. Ve kral dedi: Onun üzerine kendisini asın. Ve Mordekay için yapmış olduğu darağacı üzerine Hâmân'ı astılar. Ve kralın öfkesi yatıştı." (E.K. Bab-7)

Bilâhare Ester, Mordehay'ın da kendisinin amcası olduğunu açıklar; ve kral, Hâmân'ın yüzüğünü Mordehay'a verir. Böylece Mordehay Hâmân'ın yetkilerini de devralmış olur. Yahudilik kendini kurtarmakla savaşın ilk safhasını kazanmıştır, ama bu ona yetmemektedir. O suçlu veya suçsuz Yahudi olmayanların kanını akıtmadan ruhunu tatmine eriştiremez. Nitekim bundan sonra Ester, ağlayıp gözyaşları dökerek kraldan yeni kurbanlar istemektedir. Kral ona "mühür'ün Mordehay'ın elinde olduğunu söyler. Sonrasını yine Ahd-i Atik'ten takip edelim:

> **"Ve bütün vilâyet reisleri ve kral naipleri ve valiler ve kralın işini yapanlar Yahudilere yardım ettiler. Çünkü Mordehayn'ın yüzünden üzerlerine korku düşmüştü. Çünkü Mordehay kralın evinde büyüktü ve bütün vilâyetlerde şöhreti**

> **yayıldı; bu Mordehay kişi gittikçe büyümekte idi. Ve Yahudiler bütün düşmanlarını kılıçtan geçirdiler ve öldürdüler ve yok ettiler ve kendilerinden nefret edenlere istedikleri gibi yaptılar. Ve Yahudiler şuşan sarayında beş yüz kişi öldürdüler ve yok ettiler... Ve Hâmân'ın on oğlunu Parşandatayı ve Dalfon'u ...... Ve Ester dedi: Eğer krala iyi görünürse Şuşan'da olan Yahudilere bugünün buyrultusuna göre yarın da yapmağa izin verilsin ve Hâmân'ın on oğlunu da darağacına assınlar... ve Hâmân'ın on oğlunu astılar. Ve Şuşan'da olan Yahudiler Adar ayının ondördüncü gününde de toplandılar ve Şuşan'da üçyüz kişi öldürdüler."** (E.K. 9/3-15)

Fakat sersemleştiren Kral'dan istenen kurbanlar bitmemiştir. Ester ve Mordehay ve bütün Yahudilik içtikleri kanla doymamışlardır.

> **"Ve kralın vilâyetlerinde olan öbür Yahudiler toplandılar ve canlan için durdular ve düşmanlarından rahat buldular ve kendilerinden nefret eden YETMİŞBEŞBİN kişiyi öldürdüler; fakat çapula el atmadılar. Bu iş adar ayının önüçüncü gününde oldu; ve ondördüncü günde rahat ettiler ve onu ziyafet ve sevinç günü yaptılar."**

Bu sevinç gününün adı PURİM dir. Purim yahudîliğin en büyük bayramıdır. Her yıl kutlanan bu bayramda Yahudiler, intikam naraları atarak sol yumruklarım havaya kaldırırlar.

Burada bir noktanın tebarüz ettirilmesinde zaruret vardır: Yahudilerin kendi öz kaynaklarına dayanarak naklettiğimiz vakıada, Yahudilerin —sırf kendilerini sevmedikler için— yetmişbin kişiyi katlettikleri anlatılmaktadır. M.Ö. 400 yıllarındaki dünya nüfusu dikkate alınınca bu rakamın Hitler'in katlettiğini söyledikleri (6) milyon Yahudiden daha büyük (oran olarak) olduğu açıktır. Kaldı ki Hitler onların söylediği miktar ve tarzda bir katliam yapmamıştır.

Jeosid (soykırım) kelimesi yalnız ve yalnız Yahudiliğin literatüründe tam ve kâmil manasına kavuşmaktadır.

ESTER, MORDEHAY, KEYHÜSREV... Bunların hikâyesi Yahudilik için, aynı zaman aliegorik bir karakter taşımaktadır. Çünkü Yahudi, yani BEYNELMİLEL YAHUDİ metanet icra edebilmek için böyle bir "şeytan üçgeni" kurmak zorundadır. Yüzyılımızın tarihine ve hele son yıllara bakıldığı zaman başta Amerika olmak üzere bazı İslâm ülkeleri de (Mısır gibi) bu üçgenin içine sıkıştırılmışlardır. Ester'in metodu hala geçerliliğini muhafaza etmektedir. Bu metot bizim tarihimizde de maalesef uygulama alanı bulmuş ve Kanûni devrinde başlayıp, II. Selim'le gelişen olaylar, Osmanlı İmparatorluğunun yıkılışına müncer olan nifak tohumlarının devletimiz bünyesine girmesiyle vukubulmuştur.

GENERAL PATTON'UN YAHUDİ ERE TOKAT ATMASI

Patton 2. Cihan Harbinde Amerikan Ordusunun Tank Birliklerinin komutanı idi. Fevkalâde cesur, milliyetçi ve vatansever bir askerdir. General Patton Afrika Cephesinde Almanlara karşı Müttefik Orduları (Amerika. İngiltere, Fransa ve Sovyet Rusya) hesabına ilk ciddi zaferi kazanan komutandır. Patton bu savaşta Almanların meşhur ve kıymetli komutanı Mareşal Rommel'i mağlup etmiş ve böylece de askerî dehasını ispat etmiştir. İşte bu kıymetli komutan, savaşın sonlarına doğru Müttefik Orduları Başkomutanı General Eisenhower tarafından Doğu Avrupa Cephesine tayin edilir. Aynı zamanda şuurlu bir antikomünist olan Patton, o gün için müttefikleri pozisyonunda olan Rusya'nın Avrupa'nın büyük bir bölümünü işgal ederek oraları komünistleştirme emelinde olduğunu anlamakta gecikmez ve bu nedenle artık bertaraf edilmiş olan Alman tehlikesinden sonra muhtemel bir Rus tehlikesini de peşinen önlemek ister. General, Amerikan, İngiliz ve Fransız Birliklerinin Doğuya doğru ilerleyerek, Rusya'nın Avrupa ülkelerini işgal etmesini engellemek istemektedir. Patton Amerika Rusya ittifakının zaten zoraki olduğunu düşünmekte ve savaş sonrasında bunun bozulacağını sezmektedir. Zahirde haKlıdır da. Ama gelgelelim daha üst seviyedeki görüşler değişik, hesaplar bambaşkadır. Hikâyeye Cevat Rıfkı Atilhan merhumun kaleminden devam edelim:

"George Patton, Sovyet kuvvetlerinin müttefikleriyle yaptığı bütün antlaşmaları hiçe sayarak Avrupa'yı kurtarmak maskesi altında Tekmil Avrupa'yı işgal etmekte olduklarını zamanının başkumandanı Ayzenhaur'a bir raporla bildirmişti. Aynı zamanda bir teklifle, **"çıbanın küçük iken**

kesili patılmasının" doğru olacağı ve kuvvetle ilerleyen Amerikan Birliklerinin tekmil Avrupa'yı işgal ederek bu şekilde bir Sovyet istilâsın önlemenin daha doğru ve isabetli olacağını söylemişti. Sovyetlerin buna kızarak bir harp hali takınmaları ihtimali karşısında zaten gayr-ı samimi olan bu ittifakın er geç Amerika aleyhine bozulacağını, onun için iyisi mi hareket halindeki birliklerin bir an evvel Moskova'ya girmelerini teklif etmişti. Eğer bu teklif kabul edilmiş olsa idi beşeriyet bugünkü batağa gömülmeyecek, çok şey kazanacaktı. Bu teklif nasıl karşılandı bilirmisiniz? Avrupa'da Amerikan ordularının en fedakâr ve en başarılı olan generali Patton, sanki vatana hiyanet teklif etmiş gibi bütün muvaffakiyetli ve şerefli hizmetleri hiçe sayılarak henüz harp devam ederken Berlin'den yüz mil cephe gerisine çektirilmiş ve vazifesinden azledilmişti." (CEVAT RIFAT ATİLHAN. Medeniyetin Batışı. Sh: 140-141. Aykurt Neşriyatı 1963 İstanbul)

Şimdi General Patton filminden bazı sahneleri hatırlatarak mevzuu biraz daha açalım.[14]

Filmde Patton, **saldırganlık ruhu taşıyan bir megalo manyak olarak takdim edilmekte ve yaptığı vatanseverce teklif yeteri kadar ve açık olarak anlatılmamaktadır.** Yine bilhassa Türk seyircilerin herhalde hayretle izledikleri fakat mahiyetini çözmekte güçlükle karşılaştıkları bir başka sahne daha var:

Patton hastanedeki yaralı askerlerini ziyaret etmekte ve gördüğü manzaralar karşısında, askerlerini çok sevdiği için üzülmekte ve hatta gözyaşlarını tutamamaktadır. Burasını bilhassa biz gayet iyi anlıyor ve Patton'a sempati duyuyoruz. Çünkü onun bu hali milliyetperverce ve insanca bir tavırdır. Aynı zamanda gerçek bir komutanın önemli vasıflarından biridir.

Şimdi hastanede geçen ikinci olaya ve sonrasına bir bakalım:

Yaralılar arasında bulunan ve hastanede bir yatak işgal etmekte olan bir erin cepheden kaçmak için kendi kendini yaralamış olduğunu öğrenen Patton, bu ere hakaret eder ve bir tokat vurur. Bu er Amerikan ordusunda bulunan bir Yahudi gencidir. Patton'un bu hareketi gayet normal ve savaş halinde olan bir birliğin komutanının yapabileceği en doğru hareketlerin içinde, en yumuşak olanıdır. Ve bir komutanın en azından böyle bir durum karşısında bu tarz bir tepki göstermesi savaşın kuralları

---

[14] **GENARAL PATTON (1970) Film**
Yönetmen: Franklin J. Schaffner
Ülke: ABD
Tür: Biyografi | Dram | Tarihi
Vizyon Tarihi: 01 Şubat 1972 (Türkiye)
Süre: 172 dakika
Dil: İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, Arapça, İtalyanca
Senaryo: Francis Ford Coppola | Edmund H. North | Ladislas Farago
Müzik: Jerry Goldsmith
Görüntü Yönetmeni: Fred J. Koenekamp
Yapımcılar: Frank Caffey | Frank McCarthy |
Oyuncular: George C. Scott, Karl Malden, Michael Bates
Firma: Twentieth Century Fox Film Corporation
Ödüller: 7 Oscar, 18 ödül ve 7 adaylık
Çekim Yeri: Almería, Andalucía, Spain

Özet
Film 1943 yılında 2.Dünya Savaşı'nın Kuzey Afrika cephesi ile başlar.Savaş tarihinin en eksantrik komutanlarından biri olan Tankçı General George S. Patton Jr.(George C. Scott) 'ın karşısında Çöl Tikisi lakaplı ünlü Alman Mareşali Rommel (Karl Michael Vogler) vardır. Askeri dehasının yanı sıra savaş tarihini de çok iyi bilen Patton, Rommel'in yazdığı kitapları da okumuştur ve onun taktiklerini kullanarak 'Çöl Tilkisi'ni Kuzey Afrika'dan sürer. Bu başarısı üzerine korgeneralliğe terfi ettirilerek Sicilya 'ya gönderilir. Burada Müttefiklerin diğer bir ünlü komutanı İngiliz mareşali Montgomery (Michael Bates) ile bir rekabete girer. Kimi zaman üstlerinin emirlerine itaatsizlik eden, bencil, boşboğaz ve küfürbaz bir asker olan Patton'un bu huyları onun askeri dehasının önüne geçer. Disiplin takıntısı yüzünden bir hastane teftişi sırasında korkaklıkla suçladığı hasta bir eri tokatlaması ve ona herkesin içinde hakaretler yağdırması kariyerini tehlikeye sokar.

ve psikolojisi yönünden zarurîdir. **Ama Patton'un o güne kadar öğrenemediği bir şey vardır. Tokat attığı er Yahudidir ve her ne sebeble olursa olsun —Yahudi hukukuna göre— bir Yahudiyi küçük düşürmek veya ona vurmak suçtur ve cezayı müstelzimdir.** Ve Amerika'nın Devlet Başkanı o gün için Yahudi'dir, Başkomutanı da Yahudidir. Bu tokadın cezası Patton'a şöyle ödetilir:

Patton'un komuta ettiği birlikler bir araya toplanacak ve Patton kendi askerlerinin huzurunda o "er" den özür dileyecektir. Karar yukarısından gelmiştir. Ve Patton kendi maiyeti önünde trajik bir nutuk çekerek cepheden kaçmak için kendini yaralayan Yahudi askerden özür diler.

Patton bu makûl ve vatanseverce teklifinin niçin şiddetle reddedildiğini ve cephe gerisine çekilerek inisiyatiflerinin elinden alındığı ilk anda idrak etmekte güçlük çekmiştir. Ordusunun ve milletinin gönlünde taht kuran bu mümtaz asker ve komutan, Ayzenhaur ve sürekasınca tehlikeli görülmüş ve kendisine —kaza süsü verilerek — bir suikastta bulunulmuştur. **Film de görüldüğü gibi bir askerî aracın hızla üzerine gelip onu ezmek istediği bu ilk suîkast teşebbüsünden kıl payı kurtulan Patton, bir müddet sonra (hatıratını basmak istediği sıralarda) ölmüştür.** (Patton muhtemelen tedavisi sırasında meçhul bir cinayete kurban gitmiştir) **Patton'dan sonra kızı ve karısı da öldürülmüşlerdir. Bu generalin ve ailesinin başına gelenler Yahudiliğin ne kadar kindar ve acımasız olduğunu göstermesi bakımından da ibret vericidir.**

> **Yahudilik, kendisinin düşmanı olarak gördüğü Haman'ı öldürttükten sonra onun on oğlunu da idam ettirmişti. Patton'un karısını ve kızını da öldürdü. (Cezaların şahsiliği" prensibi Yahudi hukukunda yoktur).**

DREYFÜS OLAYI

1894 yılında Fransız ordusunda Yahudi Yüzbaşı Alfred Dreyfus, Fransa'nın ulusal savunmasıyla ilgili belgeleri Almanlara verdiği yolunda haksız yere suçlanarak tutuklanır. Dreyfus daha yargılanmadan Fransız basını hükmünü vermiştir. La Libre Parole adlı gazete, Dreyfus'un "suçlu" olduğunu anti-semitist duyguları körükleyici bir şekilde ilân eder. Yeterli delil olmamasına karşın kamuoyunun beklentilerini karşılamak üzere Dreyfus'la ilgili adli soruşturma açılır. Bir askeri mahkeme, Aralık 1894'te yargılamaya başlar. Eldeki tek delil Alman Askeri Ataşesi'nin çöp sepetinde bulunan ve Dreyfus'un elyazısına benzeyen bir yazıyla kaleme alındığı ileri sürülen belgedir. Dreyfus, yazının kendisine ait olmadığını söyler, ancak kimseyi inandıramaz. **22 Aralık 1894'te Dreyfus, jürisiz bir oturum sonucunda, yedi yargıcın oybirliği ile vatana ihanet suçundan mahkûm edilir.** Dreyfus'un rütbesinin geri alınmasına ve ömür boyu hapis cezasına çarptırılmasına karar verilir ve Fransız Guyanası açıklarındaki Şeytan Adasına sürgüne gönderilir.

Yüzbaşı Dreyfus, Şeytan Adası'nda cezasını çekerken, Fransa'da müthiş bir mücadele başlar. **Dreyfus'un suçsuz olduğuna inananlarla Dreyfus üzerinden Yahudi düşmanlığını pekiştirenler arasında yaşanan bu savaşa ordu, meclis, hükümet, basın ve aydınlar da müdahil olur.** Genelkurmay, basınla işbirliği halinde, Dreyfus'un suçsuz olduğunu ispatlayacak girişimlerin önünü kesmeye çalışır. Mahkumiyete dayanak teşkil eden belgedeki (çizelge) el yazısının gerçekte başka birisine ait olduğunu ileri sürenler sürgüne gönderilir ve cezalandırılırlar. Nitekim Dreyfus'un mahkum olmasından iki yıl sonra askeri istihbaratın başına geçen Binbaşı Georges Picquart, Dreyfus dosyasını ayrıntılı bir şekilde inceledikten sonra gerçek suçlunun, çizelgeyi kaleme alan Walsin Esterhazy adındaki subay olduğunu belirtir. Picquart, Dreyfus davasının yeniden görülmesi gerektiğini savununca kendisini Tunus'a sürgüne gönderilmiş olarak bulur ! Bu arada suçlanan Esterhazy de askeri mahkemede beraat eder !

Dreyfus savaşı o kadar kızışmıştır ki, dönemin Savaş Bakanı Cavaignac, aralarında Zola'nın da bulunduğu belli başlı Dreyfusçuların, devletin güvenliğini tehlikeye atmaktan ve anayasal düzene karşı komplo düzenlemekten dolayı Yüce Divan'da yargılanmalarını dahi talep eder. Yazar Emile Zola, 13 Ocak 1898'günü, L'Aurore gazetesinde kendi deyişiyle 'Fransa'nın şerefini kurtaracak olan' yazısını yayımlar: '**J'accuse...! Lettre au Président de la République: Suçluyorum...**! Cumhurbaşkanına mektup'.

Zola bu mektubunda Dreyfus'ün suçsuz olduğunu bilip bu gerçeği kendi suçlarını ört bas etmek için gizleyen generalleri, Savaş Bakanını, kamuoyunu saptıran gazeteleri, hukuku çiğneyen mahkemeleri çok keskin ve güçlü bir dille suçlamakta, **eşitlik, özgürlük ve insan haklarının güvencesi olması gereken fransız Parlamentosunun hiçbir kesiminden bu konuda vicdanının sesini dinleyen namuslu bir insan çıkmadığını söylemektedir**.

Dreyfus Davası, bu mektupla birlikte yeniden başlar. Bu arada Dreyfus'un mahkumiyetinde kullanılan belgelerin askeri istihbaratta görevli bir albay tarafından düzmece bir şekilde hazırlandığı ortaya çıkar. Adı geçen albay intihar eder. Askeri mahkemenin beraat ettirdiği Esterhazy de Dreyfus'un mahkum olmasına neden olan çizelgeyi kendisinin yazdığını itiraf eder ve İngiltere'ye kaçar. Bu olaylar üzerine Dreyfus davası yeniden başlar. 9 Eylül 1899 günü askeri mahkeme, adli hatayı kabul etmek yerine, Dreyfus'u bu kez hafifletici nedenleri dikkate alarak on yıl hapse mahkum eder ! Dreyfus yeniden Şeytan Adası'na gönderilir. Ancak, çok geçmeden Fransa Cumhurbaşkanı Loubet, Dreyfus'u affettiğini açıklar. Dreyfus'un tam olarak aklanması ise 1906'da yeniden yargılanması ile mümkün olur. **Tam on bir yıl önce askeri okulun bahçesinde apoletleri sökülen Dreyfus için aynı yerde yeni bir tören düzenlenir ve kendisi bölük komutanı olarak binbaşı rütbesiyle yeniden orduya alınır.** Dreyfus'a ayrıca askeri onur (Legione d'honneur) nişanı verilir. Dreyfus, "**Yaşasın Dreyfus!" diye bağıranlara şöyle cevap verir: "Hayır, yaşasın hakikat!"**

Dreyfus'un suçsuzluğu 1930 yılında iyice pekişir. Askeri bilgileri kendisine sızdırdığı iddia edilen Alman Schwartzkoppen'in günlüğü yayınlandığında gerçek bir kez daha ortaya çıkar. 25 Eylül 1995 tarihli Time dergisinde, Fransız ordusunun aradan yüz yıl geçtikten sonra ilk kez kamuoyu önünde Dreyfus'un suçsuzluğunu resmen ilan ettiğine dair bir yazı yayınlanır. Fransız ordusunda üst düzey bir komutan olan General Jean-Louis Mourrut, ilk kez kamuoyuna Dreyfus'un suçsuz olduğunu ve ordunun yanlış yaptığını açıklamıştır.

Dreyfus olayı, Fransa'nın yaşadığı en büyük hukuksal skandal olarak tarihe geçti. Dreyfus davası, toplumda egemen olan Yahudi düşmanlığı duygularının açığa çıktığı, bu duyguların siyasi ranta tahvil edildiği, askeri kurumların militarizmi süreklileştirmek için basın ve kilise gibi kurumlarla işbirliği yapmaya yöneltildiği ve Fransız Cumhuriyeti'nin temel değerlerinin tartışıldığı bir süreç yaratmıştır. Bu haliyle Dreyfus davası, Fransa'nın siyasal ve toplumsal hafızasına kazınmış sembolizmi çok güçlü bir olaydır.

Ancak olaylar bu şekilde sonlandırılmamış ve Dreyfüs'ü muhakeme eden hâkimlerde mahkemeye verilerek hüküm giymeleri Yahudiler tarafından sağlanmıştır. Ve böylece General Patton'a karşı yapılan muamele, aynı güç aynı mantık ve aynı hukukun uygulanmasının bir başka örneği **olarak Dreyfüs'ü müebbet hapse mahkûm eden divan-ı harp üyesi Fransız asıllı subaylar hapishaneye tıkılarak ödemişlerdir.**

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN DÜŞÜRÜLÜŞÜ

23 Şubat 1996 tarihi, Türk Dış Politikası'nda çok önemli bir dönüm noktasıdır. 23 Şubat 1996 tarihinde Türkiye ile İsrail arasında yapılan **"Askeri Eğitim ve İşbirliği Anlaşması",** Başbakan Tansu Çiller'in döneminde imzalanmıştır. Bu anlaşma ile İsrail savaş uçaklarına Türkiye üslerinde sığınma hakkı verildiği Türkiye, ABD ve İsrail Paktı şeklinde üçlü bir düzenleme için altyapı oluşturduğu söylenilmektedir.

İsrail de tarihinde ilk kez bir Müslüman ülke ile resmi bir askeri anlaşma imzalıyordu. Yapılan bu anlaşmayla, Orta Doğu'da yeni bir Türkiye-İsrail **'ekseni'** oluşturuluyor ve bu yeni eksen, o güne kadar Türk dış politikasında titizlikle korunmuş birçok ilkeyi temelinden yıkıp atıyordu. Türk tarihinde çok önemli bir dönüm noktasını oluşturan bu Anlaşmayı, 23 Şubat 1996 tarihinde Genelkurmay 2.

Başkanı Çevik Bir, İsrail'i ziyareti sırasında imzalamıştı.[15]

İsrail ile bu "gizli" Askeri Anlaşmanın imzalanmasından sonra, 14 Mart 1996 günü, **İsrail'de Devlet Başkanlığı Sarayı'nda Süleyman Demirel** ile Eyzer Weizman, **"Türkiye-İsrail Serbest Ticaret Anlaşması"**nı imzaladılar. Buna bağlı olarak; çifte vergilendirme, yatırımların karşılıklı korunması ve teşviki ile ticari konuları içeren bir dizi anlaşma daha imzalandı. Bunun devamında gelişen olaylardan olarak **5 Nisan 2002** tarihinde, dönemin Başbakanı Bülent Ecevit, Ariel Şaron'un Filistin'e saldırması üzerine önce;

"İsrail, dünyanın gözleri önünde soykırım yapmaktadır." demiş, ancak bu sözlerinin üzerinden hemen bir gün sonra, geri adım atmış, şu açıklamayı yapmak zorunda kalmıştı:

> **"Ben aslında İsrail halkına çok değer veririm. İsraillilerin de yer almakta olan olaylardan üzüntülerimi paylaşacaklarına eminim. Bu ifadeleri kullanmış olmakta istemezdim. Üzüntü vermiş olmak istemezdim. Musevilerle biz tarih boyunca çok yakın ilişkiler içinde olduk. Bu son Filistin'e karşı yapılan işgal hareketinin sona ermesini temenni ediyorum. Biran önce kalıcı ve hakça barış kurulsun."**

Türkiye'de bir dönem halkın büyük bir kesimi tarafından çok yüceltilen Başbakan Bülent Ecevit, neden sade vatandaş Yahudilerle Siyonistler arasındaki ayrıma dikkatleri çekmiyordu?

Soykırım yaptığını söylediği kişilerin, Siyonist İsrail devleti yöneticileri olduğunu açıklamıyordu?

Kendisine saygı gösteren çevrelerin beklentilerine uygun cesur davranıp, neden Siyonizme karşı olduğunu duyuramıyordu?

Halkçı ve milliyetçi olarak bilinen bir başbakan, hangi korkular ve kaygılar sonucu Siyonist İsrail devletinden özür dilemek zorunda kalıyordu?

Ancak olayların birden seyri değişti. Başbakan **Bülent Ecevit, 4 Mayıs 2002**'de rahatsızlanarak Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'ne kaldırıldı. Tedavisi sırasında hastanede daha da durumu gittikçe kötüleşince eşi Rahşan Ecevit tarafından hastaneden çıkartılarak evine geri getirildi. Bundan sonra sıhhati gözle görünür şekilde düzeldi ve Başbakanlık görevine devam etti. Ecevit'in rahatsızlığı sırasında hükümete yönelik tartışmalar ve erken seçim talepleri de siyasi gündeme damgasını vurdu. Bu tartışmalar parti içine de yansıdı. Başbakan yardımcısı **Hüsamettin Özkan'ın 8 Temmuz 2002**'de görevinden ve partiden istifasını yeni istifalar izledi. İstifalarla koalisyon hükümeti TBMM'deki sayısal desteğini yitirirken, erken seçim kararı alındı ve 3 Kasım 2002'de yapılan erken genel seçimlerde DSP barajı aşamadı ve TBMM dışı kaldı. Genel başkanlıktan ayrılma kararını, 3 Kasım seçimlerinden önce olduğu gibi, seçimlerden sonra da zaman zaman dile getiren Bülent Ecevit, 22 Mayıs 2004 tarihinde düzenlediği basın toplantısıyla halefini ilan etti ve görevi Genel Başkan Yardımcısı Zeki Sezer'e devretmek isteğini belirtti. 25 Temmuz 2004 tarihinde yapılan DSP kongresi ile aktif siyaseti bıraktı.

2009 DAVOS ZİRVESİ KRİZİ

Moderatör: (David Ignatius) Evet gerçekten de çok ateşli bir konuşmaydı...

T.Erdoğan: One minutes, one minutes, one minutes... Olmaz!... One minutes!

Moderatör: Peki Sayın Başbakan, size de söz veriyorum ama lütfen hakikaten bir dakika sürsün.

T. Erdoğan: Sayın Peres benden yaşlısın. Sesin çok yüksek çıkıyor. Biliyorum ki sesinin bu kadar çok yüksek çıkması bir suçluluk psikolojisinin gereğidir. Benim sesim bu kadar yüksek çıkmayacak; bunu da böyle bilesin. Öldürmeye gelince, siz öldürmeyi çok iyi bilirsiniz. Plajlardaki çocukları nasıl öldürdüğünüzü nasıl vurduğunuzu çok iyi biliyorum. Ülkenizde başbakanlık yapmış olan iki kişinin

---

[15] Yılmaz DİKBAŞ, "İsrail'in Nükleer Silah Cephaneliği", AsyaŞafak Yayınları, İstanbul, Nisan 2006
Yılmaz DİKBAŞ - Efendi Teröristler, AsyaŞafak Yayınları, İstanbul, Mayıs 2009.
Ali UĞUR Dünya Gündemindeki İsrail- İstanbul : [s.n.], 1983.

bana önemli lafları vardır. 'Tankların üstünde Filistin'e girdiğim zaman kendimi bir başka mutlu addediyorum' diyen başbakanlarınız vardır.' Tankların üzerine çıkıp da Filistin'e girdiğim zaman kendimi mutlu addediyorum' diyen başbakanlarınız olmuştur. Şu zulme alkış tutanları da ayrıca kınıyorum. Çünkü bu çocukları öldürenleri, bu insanları öldürenleri kalkıp da alkışlamak öyle zannediyorum ki o da ayrı bir insanlık suçudur. Bakınız ben burada çok not aldım; ama notların hepsini cevaplayacak vaktim yok. Fakat ben buradan sadece size iki söz söyleyeceğim. Bir, (Oturum moderatörü David Ignatius'un müdahalesi üzerine) excuse me, excuse me, bir, excuse me, bir, Tevrat der ki 'öldürmeyeceksin!' burada öldürme var. İki, İsrail ordusunda askerlik görevini yapan Oxford Üniversitesi uluslararası ilişkiler profesörü Avi Şalom, İngiliz gazetesi Guardian'da şunları söylüyor: 'İsrail haydut devlet vasfını kazandı.' (Oturum moderatörünün ikinci kez müdahalesi üzerine) Sana da çok teşekkür ediyorum. Sana da çok teşekkür ediyorum. Benim için de bundan böyle, bundan böyle, **Davos bitmiştir. Daha Davos'a gelmem!...**

> Davos'ta 29 Ocak 2009'da Tayyip Erdoğan'ın "one minute"n ardından 'Türkiye ile İsrail arasında ipler kopuyor mu' sorusu soruldu. Bu olaydan sonra İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'in, Erdoğan'ı arayarak özür dilediği iddia edilmişti. Peres, özür dilemediğini sadece podyumda yaşananlardan dolayı üzgün olduğunu ifade ettiğini söyledi. Zaten Peres'in açıklamasından önce **Tayyip Erdoğan geri adım attı ve paneldeki tepkisinin, oturumu yöneten moderatöre** olduğunu belirtti.

Fakat bu olay her zamanki olanların aksine Başbakan R. Tayyip Erdoğan 29 Mart 2009 ta yapılan Türkiye Yerel Seçimlerinde AK Partiye % 38 le birçok belediyeyi kazandırdı. 12 Haziran 2011 tarihinde 24. Dönem Milletvekili Seçimlerinde oy yüzdesini %49,83'e çıkarmış ve Türkiye genelinde 21.399.082 oy alarak toplamda 327 milletvekili ile üçüncü kez hükümet kurma yetkisini kazanmıştır.

YÜZYILLIK UNUTULMUŞ DAVANIN TEKRARI "İTTİHÂDI İSLÂM"

Ülkemizin garip insanları fikir adamı mukallitlerinin kucağında ve çok yoruldular. Hangi dala konacağını bırakın ağacını kaybetmiş çöl akbabasına döndüler. Semaya çıktılar, fakat inecek bir ağaç veya su birikintisi bulmakta çok zorlanıyorlar. Bir zamanlar Avrupa Birliği dalgasını göğüsleyip hazmetmeye çalışırken şimdilerde günün modası **"İttihâd-ı İslâm Davası"** çıktı. Alnı secde görmemiş, ömründe camiden çok kiliseye gitmiş, Kur'ân-ı Kerim'den çok Tevrat ve İncil okumuşların ağzında bu dava pelesenk durumunda.

"İttihâd-ı İslâm Davası" nedir diye sormaya gerek yok. Kimine göre mezhepler birliği, kimine göre Müslüman devletler birliği, Müslüman finans birliği, daha da ileri gidersek mevcut dinlerin mosonik düzlemde diyaloğu….Ancak genel görüş teatisi bir hilafet sistemi içerisinde kontrol altına alınmış İslam devletler birliği düşünülmektedir.

Niçin?

Emperyalist güçler bir zamanlar Osmanlı hakimiyetinde olan İslam Dünyası'nı parçalamanın ve bu şekilde yok edilme görüşüne bağlı olarak işgal ve yok etme planları parçalandılar. Ancak ihtiyarlar meclisi ve üst komitenin düşündükleri plan yeterli ve olumlu sonuç vermediği için yakın zamanlarda ikinci, üçüncü bilmem kaçıncı plan uygulamaya sokuldu. Bunun yanısıra İslâm Dünyasında mehdiliğe soyunan onlarca liderlerde çıkınca kontrol altına alınamayan kaos içindeki İslâm Dünyası için yeniden yapılanma gerekli olduğu anlaşıldı.

İşte Osmanlının yıkılışında baş gösteren **"İttahad-ı İslâmî"** hareketler, tekrararen Müslümanlar üzerinde uygulamaya sokuldu. **Güçlü bir "İslâmî Devletler Birliği" bütün Müslümanların ideâl hedefidir.** Ancak bu İttihâd sevdasının organizatörleri **"ötekiler"** olunca bir hinliğin olduğunu düşünmemek elden gelmiyor. Komünizm sözde öldürüldükten sonra dünya dengesini yitirdiğinden yeni bir karşıt kutbun sistematik olarak etken bir güç haline getirilmesi gerekmekte olunca Müslümanları zıt kutba hapsetmek gerekli oldu. Yüzyıllar önce parçalanma ve asimilasyon gibi hain planların tutmadığı görülünce Müslümanlar üzerinde ne yapmak gerekiyor, düşüncesi hasıl oldu. O da **"Dünya Müslümanlarını seküler çizgide tekrar birleştirmek, tekleştirmek"** olduğunu anladıklarında emperyalist güçler finans kaynaklarıyla, dönmeyen dönmeleriyle, yardım etme sevdasına düştüler. Peyderpey gizlice yapılan eylemeler açıktan yapılmaya dönüştü. **"Arap Baharı"** dalgasıyla son viraja girildi. İlk başta diktatörlerini deviren Müslüman devletler hepimizin hoşuna gideceği bir birlik rüzgarı estirdi. Ancak görünen taplonun o kadar şahane olmadığı kısa zamanda açığa çıktı.

Neden Müslümanlar kendi içlerinde bir kaynama noktasında ve değişime uğramak istiyorlar. Neden mi derseniz bunun cevabını Ünlü ateist Richard Dawkins söylüyor.

"**Elbette, 1930'larda, Katolik Kilisesinin en ölümcül örgüt olduğu söylenebilirdi. Faşizmle olan çok açık, belirgin ve sefil ittifakı nedeniyle en tehlikeli cemaat oldukları söylenebilirdi. Ama şu an için papanın en tehlikeli dini otorite olduğunu söyleyemem.**

ŞÜPHE YOK Kİ, EN TEHLİKELİ DİN İSLAM. VE BUNUN DA NEDENİ KISMEN, BAŞINDA BÖYLE TEK BİR OTORİTESİNİN BULUNMAMASI. BİR FERMAN ÇIKARIP DURMALARI İSTENEMİYOR.

ŞÜPHESİZ Kİ ÖYLE. [16]

Bu sözler iki taşın arasında kalmış buğdayın unlaşıp nasıl fırınlamaya doğru gittiği anlatıyor. Televizyonda bir söyleşi programında birçok zevat-ı kiram hatırlayabildiğim kadar şunları aktarıyorlar,

"2006 yılında İngilizlerle yapılan gizli görüşmemelerde, Türkiye'nin bir halife arkasında toplanma zamanının geldiği, İslam Dünyasının kurtuluşa bu şekilde kavuşacağı için hilafetin tekrar gündeme

---

[16] Discussions With Richard Dawkins, Episode 1: The Four Horsemen (Video 2008)

getirilmesi."

Bu meyanda bir bilgi insanların tüylerini ürpertecek cinsten bir şey. Sömürü uzmanı İngiltere bu dileği niçin talep etme ihtiyacı duyuyor, diye sormak gerekiyor. Yüzyıl önceki İngilizlerin ajanı olan Derviş Vahdetî'nin temiz Müslümanları kandırarak kurdurduğu **İttihâd-ı Muhammedi Cemiyeti** [17] ni hatırlamak yerinde olur.

İttihat, cemaatleşmek İslâm'ın emridir. Fakat İslâm dünyası ihtilaflar içindedir. Bu kötümü yoksa iyi midir noktasında düşününce bize göre İslâm Dünyası içlerindeki ihtilafla bir koruma kalkanının himayesine girmiştir demek gerekiyor. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin buyurduğu **"Ümmetimin ihtilafında hayır vardır"** [18] hadis-i şerifin hikmetlerinin bir cepheside bu olaylar ile daha

---

[17] İttihad-ı Muhammedi Cemiyeti'nin resmi kuruluşu 16 Mart 1909 olarak alınmıştır. Derviş Vahdetî, Volkan Gazetesi'nin 16 Mart tarihli nüshasında İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti'nin nizamnamesi yayımlanmıştır. Nizamnamede Cemiyet'in başkanı, Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem olarak gösterilmiştir. Cemiyet, 26 kisilik bir kurucu heyet tarafından kurulmuştur. Nizamnamenin 3. Maddesi'nde Cemiyetin amacı açıklanmıştır.

3 Nisan 1909'da, yani 31 Mart (13Nisan 1909) vakasından on gün önce, Ayasofya Camiinde çok kalabalık bir cemaatin iştirakiyle okunan mevlidden sonra İttihat-ı Muhammedî Cemiyeti resmen halka açıldı.

Derviş Vahdeti **"İttihad-ı Muhammedi"** adı altında kurduğu derneğe, birçok softaları ve mutaassıp dindarları üye yazdırdı. İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne bağlı kimseleri dinsizlikle suçlamış, ağır saldırılarda bulunmuştur. Dernek askerin içine soktuğu bazı kişiler aracılığıyla kışkırtmalara girişti. Sonuçta, 31 Mart 1909 günü askerler **"şeriat isteriz"** bağrışmalarıyla ayaklandılar. Olayları başlatan askerlerin, İttihat-ı Muhammedi Cemiyeti'nin açıldığı gün dağıtılan küçük bayrakları taşıması dikkatleri Vahdetî'nin üzerine çekti. Volkan'da yayımlanan yazılar ve özellikle Vahdeti'nin 14 Nisan 1909'da II. Abdülhamit'e yazdığı açık mektup, halkı ve askerleri tahrik edici nitelikte bulundu.

Ayrıca meşrutiyet anlayışıve adem-i merkeziyetçi fikirleriyle İngilizlere ve Prens Sabahaddin'in başında bulunduğu Ahrar Fırkası'na yakın olan Kamil Paşa ile oğlu Said Paşa'ya yakınlığı ile tanınan, hatta bu yüzden 31 Mart vakası ile ilgili olarak yeni yayımlanan belgelere dayanan bazı araştırıcılar tarafından Derviş Vahdeti'nin İngilizlerin emrinde çalışan bir ajan olduğu ileri sürülmektedir.

Derviş Vahdeti 17 Nisan'da sorgulanmak üzere mahkemeye çağrıldı. Derviş Vahdeti ittihatçıların adaletine güvenmediği için 18 Nisan'da İstanbul'dan kaçtı. Beykoz, Gebze, Hereke ve Sapanca'da gizlendi. Son olarak gittiği İzmir'de Abdullah Nadiri tarafından ihbar edilince 25 Mayıs'ta tutuklandı.

İstanbul'a getirilip, **Divan-ı Harp**'te yargılandı. Görünüşte "Abdülhamit'e Açık Mektup" adlı makalesinden dolayı hakkında dava açılan Vahdeti, 31 Mart Olayı'nın müsebbibi olarak idama mahkûm edildi ve karar 19 Temmuz 1909 tarihinde Sultanahmet Meydanı'nda infaz edildi.

[18] Sehavi, el-Makasıdü'l-Hasene adli eserinde, Beyhaki'nin bu hadisi munkati bir senetle naklettiğini söyler. Yine Beyhaki, ayni rivayeti Risaletul Esariye adli kitabında senetsiz olarak da nakletmiştir.

İmam Suyuti, Camius Sagyir'de bunu senetsiz olarak nakletmiştir. Hadisin yaygın olması hasebi ile İmam Suyuti, önceki hadis alimlerinin eserlerinde senedli olarak yazılmış olabileceğini, ancak -sahih ya da uydurma olarak-senedinin kendisine ulaşmadığını söyler.

Ayrıca hadisi Deylemi, Es Sahavi, El Acluni, Makdisi ve Taberani'nin de senetsiz olarak eserlerine aldıkları söylenmiştir.

Es Subki ise, "Muhaddislere göre bu, bilinen bir hadis değildir; ne zayıf, ne de uydurma bir senetle onu bulamadım, aslının olduğunu zannetmiyorum. Ancak bir kimsenin sözü olabilir. Belki de birisi ümmetimin ihtilafı rahmettir deyip, bazıları da onu alarak, hadis zannetmiş ve peygamberin sözü saymıştır. Hala inanıyorum ki, bu hadisin aslı yoktur." demiştir.

bariz olmuştur. Bu nasıl diye sorusuna şu cevab verilebilir. Bu hadise bazıları zayıftır, der kabul etmezler. Bazıları tarafından da kabul edilir. Onlarda buradaki "ihtilaf"ı tarafgirlik anlamında değil de, müspet ihtilaf olarak görmüşlerdir. Yani, İslamî hakikatleri insanlığa bildirmede, tebliğ vazifesinde farklı yollar izlenilmesi, mezhebi farklılıklar olarak görmüşlerdir. Aslında bu hadisi şerif günümüze şu şekilde bakıyor. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem, ümmetimin bir zamanı gelecek ki onların ihtilafta olmaları onları muhafaza edecek, koruyacaktır. **"Hep birlikte Allah'ın ipine sarılın ve tefrikaya düşmeyin."** (Âl-i İmran, 203) ayetine ters gibi gelen bir düşünce tarzı olarak görünse de bu ümmetin parçalanması kendi elleri ile olmadığından ve **"ötekiler"**in hain emelleri ile tekrar bağlanmanın ve birleşmenin, ümmeti hain çukura düşmelerine engel olacak bir hareket olacak demektir.

Her zaman unuttuğumuz bir konu olan **"İslâm'ın kula ihtiyacının olmadığı, kulun İslâm'a muhtaçlığıdır."** Bu nedenle dünyevi menfaatler üzerine kurulacak birlikteliklerin İslâm'a bir getirisi olmayacağından bu ince çizgide yürürken, ayağı kayanların nihai hedeflerini çok iyi görmek gerekir. Dost ve düşmanın renginin bulanık olduğu çağlarda meseleleri irdelerken şüpheciliği kapasitesi yüksek olanların zaviyesinde hep açık tutmak gerekir. İslâm hakkında hain bir akım kuvvetli olarak kalamamıştır. Dininin kavi olduğunu bilen Müslümana düşen arkasına düştüğü ekolün, liderin arkaplanını görmekte mahir olmaya çalışmasıdır.

Dünya son yüzyılda insan haklarında belirli bir mesafe kat etti denilebilir. Fakat hükümran olmak ve ideolojik vasıflı emellerininin sevdaları içinde boğulmaları olmasa belki dünya daha güzel olacaktı. Ancak **"Tek dünya devleti"** projesini hedef alanlar için en büyük engel önceden paramparça ettikleri İslâm dünyasını birleştirmekten başka çarelerinin kalmadığıdır. Bu nedenle günümüzde parlayan Müslümanlar birleşelim, dağınıklıktan kurtulalım, çaremiz yok, türünden haince bir tezgâh ürünü piyasaya sürüldüğünü anlamakta zorlanmayacağınızı umarım. Mesela yakın zamanda kaç tane temiz, bulaşık olmayan kişi, bir şekilde kazaya kurban gitmiş. İşine, fikrine pranga vurulmuş binlerce temiz adam kaybolmuş aç kalmış, unutulmuş, düşünebiliyor musunuz? O kadar çok ki, temizsin ya emekli olacaksın, ya da …bilmem ne tehditleri ile kaliteli keyfiyet, kemiyet sahibi insanlar S. Freud tezli sömürü tezgahında elimine olmuşlar.

Müslüman kendi dünyasında dini yaşamayı başardığı zaman, fıtratı gereği diğer insanlar ve mahlûkatta dine otomatikman ona ve dine iltica eder. Bu silsile kelebek çırpınışı gibi büyür gider. Unutmayın ki, **Allah Teâlâ'nın bu dini koruyacağı taahhüdü vardır.** Birçok kişinin soyunduğu din havariliği karşısında çok ta etkilenmeye gerek olmadığını bilerek, alt kademedeki insanın diğer üst kademedeki insana minnet duymayacağını bilmek gerekir. İnsan bu dünyaya geldi mi sorumluluk almıştır. **Kimse yüklenmediği şeyden sorumlu değildir. Herkes kendi sorumluluk çevresi kadar etkin ve sorumludur.** Yoksa bulanık denizlerde fitne rüzgârları karşısında çok dayanaklı kalınmayacağı gibi insanın siyaset gereği hayatını ikame ederken aptalları oynaması da çok gerekli değildir. **"Bireysel bütünlüğü"** sağlamadan **"çevresel bütünlük"** hayallerine dalmak ancak İngilizlerle içilen beş çayındaki sonu gülüşmelerle biten fıkra konusu olmaktan başka durum meydana getirmez.

Sonuçta hiç kimse kendisini bir kurtarıcı rolünde görmemeli sadece üstüne düşen maddî ve manevî görevini vicdanın muhasebesi altında Allah Teâlâ'dan korkarak yapmalıdır.

Sizler için Rahmetli Nezih Uzel Beyin **"Kanatsız uçan hukukçular"** makalesini buraya ekleyeceğim. Okuduğunuzda garip bir hisse kapılacağınızı şimdiden söyleyebilirim.

Hafiz el Iraki de hadisin senedinin zayıf olduğunu söyler... Sonuc olarak "Ãmmetimin ihtilafı rahmettir" sözü; Hadiste birinci derece kaynak olarak kabul ettigimiz Kutub-u Sitte kitapları içinde bulunmamaktadır.

İkincil derecedeki hadis kitaplarında sahih bir senedi yoktur. Hatta birçok muhaddise göre zayıf bir senedi de bulunmamaktadır. Hadisin en meşhur rivayeti dahi munkati bir senetle gelmiştir. Munkati hadis ise, doğrudan referans olarak alınmaz.

Bir zamanlar **Üsküdar**'da sulh ceza hâkimi olan **Eleşkirtli Cevdet Akpınar**'ın oğlu **Duray** asker arkadaşımdır. 1967 yazında **Edremit**'te Yedek Subay eğitim **tugayında** beraberdik. Aradan pek çok yıllar geçtiği halde **arkadaşlığımız** sürdü gitti, ara sıra **buluşur** yarenlik ederiz. **Duray** bir gün şunları anlattı:

> "1961 yılında bir akşam **babam** eve geldi. Sert **mizaçlı** adamdı, az gülerdi, yine **yüzü** asıktı. Alışkın olduğumuza pek **üstelemedik.** Babam bir süre sonra önemli bir **haber** verdi: **Yassıada Mahkemelerine** üye seçilmişti. O sırada ülkede gerçekleşen **27 Mayıs askerî darbesinden** sonra başta devrin ünlü başbakanı rahmetli **Adnan Menderes** olmak üzeri ülkeyi **on yıl** süre ile yönetmiş olan **siyasi kadro** yerinden sökülmüş ve **Marmara** Denizindeki **Yassıada** askeri üssünde hapse kapatılmıştı.
>
> Bu **kadro** mahkeme edilecek, **cezası** kesilecek **mahkûm** olanlar layik oldukları **cezalara** uğrayacaklardı. **Ülkede** büyük bir değişme olmuş, **o günlerin** anlayışı ile **zalim** bir iktidar alaşağı edilmiş, **halk** kendi **askeri** aracılığıyla yönetime **el** koymuş, her şey **yeni baştan** ele alınmıştı. Bozulan **ekonomi** düzelecek, tıkanan **adliye** açılacak, insanlar **mutlu** bir geleceğe doğru **sağlam** adımlarla yürüyeceklerdi. Gelecek **ümitliydi**. Herkes **neş'el**i, herkes şen ve **şakraktı**. Acaba babamın **yüzü**, alışılmıştan öteye neden **asıktı**? **Hain** iktidarı mahkeme edecek **hey'ette** bulunmak o günlerde ömrünü **devlet** ve **adalet** hizmetine adamış bir **yargıç** için **şereflerin** en büyüğüydü.
>
> Ailece **sevinç** içindeydik. Gururlu ve **azametliydik**. Ancak babamda hiç **hareket** yoktu. Ne bir **sevinç** işareti, ne bir **onur** göstergesi ne de bir **kararlılık** alâmeti **Hiçbir** şey… Ortalık yatıştıktan sonra rahmetli **peder** ağır ağır söze başladı, dedi ki :
>
> "Bakınız **evlatlarım**, hanım sen de **dinle**… ben şimdi bu **mahkemeye** seçilirim, kalkıp **görevime** giderim, bu adamları topluca **mahkeme** eden hâkimler **hey'etinde** yerimi alırım. Bunları aylarca **yargılarız**, suç derecelerine göre **ayırırız**, kimi beraat eder, kimini hapse, kimini **idama** mahkum ederiz. Sonra verdiğimiz **idam** kararları **infaz** edilir. Aradan **otuz yıl** geçer, arkadan başta Adn**an Menderes** olmak üzere asılanları **mezarlarından** çıkarırlar, geriye kalan **kemiklerini** tabutlara koyarlar, üzerlerine **Türk bayrağı** sarar ve **top arabalarına** yerleştirirler. D**evlet töreni** ile getirir **İstanbul**'da **Vatan Caddesine** yeniden gömerler, üzerlerine de **anıt mezarlar** yaparlar. İşte o gün bizim adımız **kötüye** çıkar… Ben **evlatlarıma** böyle bir **isim** bırakmak istemem, bu **vazifeyi** kabul etmiyorum… Benden başka kimi isterlerse onu **yargıçlar** hey'etine seçsinler, **kararımı** verdim, ben bu göreve gitmiyorum…?
>
> Hepimiz **donup** kalmıştık. Evde kimsenin ağzını **bıçak** açmıyordu. Neden sonra rahmeti **anam** konuştu? **Haklısın bey**… biz de seninle beraberiz. Nasıl **istersen** öyle olsun….?
>
> **Yassıada mahkemeleri** yargıçlar hey'etine dahil olma şerefini reddeden ve olacakları bir **kâhin** edası ile bir bir **sayıp** döken **Yargıc**'ın oğlu **Duray**, bunları anlattıktan sonra gözleri dolu dolu "Babam **Vatan caddesindeki** devlet törenini göremedi, **Hayatta** olsaydı görmesini çok **isterdim**? demişti. **Mahkemelerin** üzerinden otuz yıl geçtikten sonra…
>
> Bir **ömür boyu** şerefli insanlar adına "**suçluları cezalandırma**? görevi yürüten **Üsküdar Sulh Ceza yargıcı Cevdet Akpınar'ın** anısı önünde hörmetle eğilirim. Kendisine cenabı **Hakk**'tan rahmetler dilerim. Bir "**Hukuk evliyası**? karakteri taşıyan bu insanın pek çok hukukçuya **örnek** olmasını dilerim. Yeryüzünde hiçbir **hukukçunun** haksız **rejim** ve dibi boşalmış **siyasi sistemleri** ayakta tutmaya yarayacak **ölü kanunlar** için imza atmaması **yegane** dileğimdir. Yeryüzünde hiçbir **hukukçunun** yasa dışı **siyasi kanunların** girdabına **kapılmamasını** temenni ederim.

Kanun, **yasa** ve **yönetmelik** toplum **vicdanından** çıkmadıkça **kanatsız** uçmaya çalışan **sürüngenlere** benzer. [19]

Bu yazıya ilaveten başka bir yazısında şu eklemeler bulunmaktadır.

TAHA YASİN

Bağdat'ta iki senede 300 bin kişiyi öldürenler **148 kişinin** ölümüne neden olan **Taha Yasin Ramazan**'ı ölüme mahkûm ettiler. Bir **idam mahkûmunun** ruh halini merak edenlerin, **Taha Yasin**'in mahkemede "**Allah biliyor… hiçbir kötü iş yapmadım…**" dediği an, saptanan görüntüde, **gözlerinin içine** bakmalarını **tavsiye** ederim. **Yeryüzünde** hiçbir yaşayan canlının, diğer bir canlıya böyle **bir zulüm** yapmaya hakkı yoktur. **Hayvanat** bile bu derecede **gaddar** olamaz. Şu **hayal âleminde** kim kimin hayatını **söndürmeye** yetkilidir ki…

Siz **kamu görevi** yapan, **suçlu** veya **suçsuz** bir insana, bu gün **ceza** verebilirsiniz ama o ceza **bu gün için** olur. bunun bir de "**yarını**" var. Suç **görecelidir**. Siyasette bir devrin **suçlusu**, bir başka devrin **suçsuzu**, bir devrin **suçsuzu,** bir başka devrin **suçlusu'**dur SUÇLU **"İNSAN**" YOK, SUÇLU "**DEVİR**" VARDIR. Neye yarar ki devirleri **insanlar** çekip çevirdiği için, suçlar yeryüzünde **salınan** insan **bedenlerinde** odaklaşıyor. Devirlerin **suçu** insanlara yükleniyor. Devrin **suçu** insan aynasında yansıyor. **Devri** yakalayıp suçlayamadığınıza göre**, birini** yakalayıp toplumun suçunu onun **boynuna** asıyorsunuz. Bu siyasettir**.**

SİYASET KENDİ SUÇUNU BAŞKASINA **YÜKLEME** SAN'ATIDIR.

Yüz **binlerle** ölüyü ve **insan kanını Irak** topraklarına saçtıktan sonra **şaibeli** bir mahkeme kurup **işgalci güçlerin** zorladığı uydurma **yasalarla** insan asmanın da bir **cezası** olmalıdır. Bu gün veya yarın o **ceza** haksız olanların boynuna **mutlaka** dolanır. **Akıllı** insanlar olacakları **herkesten önce** bilirler. **Saddam'ın, Taha Yasin'in** bir gün mezarından çıkarılıp **Bağdad**'ın orta yerinde **anıt mezarlara** gömülmeyeceğini kim **iddia** edebilir? Bu ülkede **siyaset** ölü eliyle **mezarlarda** oluşuyor. Bunun için hâkim **Cevdet** olmak da gerekmez… Artık bu işler öylesine ayan **beyan** ki… Geleceği bu günden **gazete havadisi** gibi yazabilirsiniz.

İnsanları değil, **devirleri** suçlayıp asmanın bir yolunu bulmalı… **Irak**'ı yeryüzünün kan çanağına çeviren **ABD yönetimi** ve ona belâdan uzak durmak için "**vizyonumuz aynı**" diyerek iştirak eden **Türk** yönetimini **Tarih**, yedi asır önce **aynı ülkede** altı milyon insanı telef eden **Moğol** kumandanı **Hülagû** gibi **mahkûm** edecektir. Kuşkusuz… Arada hiçbir **fark** yok… **Buradayız. Bekleriz.** [20]

Yapanlar ve yapılanlar her zaman bir süzgeçten ve hesaptan geçer. **"Dün dündür, bugün bugündür "** diye bir düşünce Müslüman kişi için geçerli değildir. İnsan yaptığının vebalini bir gün ödeyeceğini bilmelidir.

EĞER İNSANIN BÖYLE BİR KORKUSU YOKSA HANGİ TAPINAKTA KULLUK EDERSE ETSİN ALLAH TEÂLÂ ONU AFFETMEYECEKTİR.

İhramcızâde İsmail Hakkı

[19] http://nezihuzel.com/index.php/2008/03/17/kanatsiz-ucan-hukukcular/

[20] http://nezihuzel.com/index.php/2007/02/13/zamanin-yarini-var/

KADER DEĞİŞSE DE NETİCE DEĞİŞMİYOR

Kader ve kazanın girift noktasında akıl ancak ahmaklığı ile baş başa kalır. Bunu anlamak hem kolay hem de zordur. Günümüzün olayları hergün daha acaibat tarzında tezahür ettiğinden Ahmed Amîş kaddesellâhü sırrahu'l azîz Efendimizin kaderi ifşaatların tekrar hatırlamak uygundur.

> Ahmed Amîş Efendi kaddesellâhü sırrahu'l azizin müridânından biri Yunan Harbi sırasında gelmiş, demiş ki;
>
> -"Efendi hazretleri bir rüya gördüm, ama korkuyorum anlatamıyorum."
>
> Ahmed Amîş Efendi;
>
> -"Oğlum rüya hayata benzemez anlat."
>
> Mürid;
>
> -"Efendim, çok feci anlatılacak gibi değil."
>
> -"Oğlum sen anlat, karışma,
>
> -Efendim, gördüm ki, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ile İsâ aleyhisselâm güreşe tutuşmuş."
>
> Ahmed Amîş Efendi;
>
> -"İsâ aleyhisselâm yendi değil mi?" demiş.
>
> -"Evet Efendim, yoksa Yunan galip mi gelecek?"
>
> Ahmed Amîş Efendi;
>
> -"Sus"
>
> -"Yunan galip gelecekti. Allah Teâlâ'nın takdiri buydu. Lakin Yunan evliya kabirlerine saldırdı, çoluk çocuk kadın ihtiyar katletti, gayretullaha dokundu. Anadolu evliyası niyaz ettiler. **"Ya Rabbi bu belayı başımızdan al."** Onun için yunan mağlup olacak, ama Yunan'ın galebesi ile hasıl olan netice bizimkiler eliyle olacak. (Hatta fazlası oldu.) Allah Teâlâ'nın kaderine razı olmadığı için Anadolu velileri tasarruftan düştüler. Allah Teâlâ'nın kahır sıfatının tecellilerine razı olamadılar. Ya Rabbî bunları def et diye yalvardılar. "

Kader değişti fakat netice değişmedi. Allah Teâlâ'nın kahır sıfatına razı olmamanın sonucu olarak Yunanın galebesinin olacak netice hâsıl oldu. Türkiye laik devlet oldu.[21]

---

[21] Mehmet Akif Ersoy Üstad Kadir Mısıroğlu 2012 İstiklal Marşı hakkındaki konuşmada geçen bir fıkradır. http://www.youtube.com/watch?v=BtNlEwJLhEI&feature=related (uzun bir videodur. 2 saat kısımdan sonra anlatılmaktadır.)

Tarih tekerrürden ibarettir. Günümüzde İsrail'in Gazze halkına, Suriye'nin kendi halkına yaptıkları saldırılar ve yurdumuzda PKK'nın milletimize yaptığı hain saldırıları kaderin yönünü değiştirmeyip sürekli neticelerini kaosa götürmekten başka hiçbir şeye yaramamaktadır.

Zulüm kavi olana karşı yapılamaz. Zulüm mazluma ve zayıf olana cari olur. Mazlumun dini olmaz. Allah Teâlâ mazlumun ahını duyar. Aciz olanların sahibi de Allah Teâlâ olduğundan kahır sıfatının tecelliyatını hak etmiş olduğu farz ettiği mazlumdan, **"azîzün züntikâm"** tecellisine dönerek zalimden feci şekilde intikamını alınır. Bu alınmanın şekli beklenilmeyen bir şekildedir. Bu nedenle huzurlu yaşamak varken geçici dünya hayatında hırslara ve emellere mağlup olmalıyız. Ancak görünen şu ki, zulümler arttıkça dünyanın yaşı daha uzamaktadır. Yanlış bir düşünce vardır. Mazlumun hakkı ahirette tahsil edilir diye. Böyle bir şey yoktur Allah Teâlâ hakkı yenenin hakkını hem dünyada hem ahirette talep ve tahsil eder. Biz yaparız olur, mantığının geçerli bir dayanağı yoktur.

Ahmed Amîş kaddesellâhü sırrahu'l azîz Efendi gaybî haberlerden bahsederken buyurdular ki;

- Şam, Bağdat, Mısır, birisi sudan, biri saikadan (yıldırım) biri de hareketi arzdan (deprem) harab olacaktır.
- Türk devleti (bir defasında da: Türk Milleti) ilâ yevmi'l-kıyâme baki kalır, payidar olur. Fakat şekl-i idaresi şekilden şekile tahavvül eder**.** [22]
- Türkler tenassur edecek. (Türkler hıristiyanlaşacak) (1920 de söylendiğini hatırlayalım)
- Benî Kureyşden biri (bir defasında: Evlâd-ı Rasulden birisi yani Hz. Hüseyin aleyhisselâm) zulüm ve îtisafa (haksızlık) mâruz kalınca (İslam liderliği) Kayı Aşireti'ne iltica etti. Mürûr-i eyyam ve zaman ile onlara baş oldu. Fakat kendileri de (sebebini) bilmez.
- Hazreti Âdem'e bütün diller teklif edildi, ama Türk lisanını seçti. [23] Onun için Türk devleti ilelebet payidâr olur.
- Türk kavmi ebabil kuşu [24] ile helak olacaktır.
- Yerde gökte büyük değişiklikler olacak.
- Semâvatta büyük değişiklikler olacak bir yıldız peyda olacak.
- Paris şehri semavî bir hâdise ile mahvolacak.
- Üçüncü Dünya Harbi çıkacak, **"Rusya mahvolacak, küçük bir devlet haline gelecek."** Anadolu ahalisine dua ettim, bu badirede onlara ziyan gelmeyecek. Bu esnada avucunu sıkar gibi yaparak **"Rusyayı küçülttüm, küçülttüm." "Rusya darmadağan olacak! O Kremlin sokaklarında köpekler uluyacak!.."**
- İngiltere ve Yunanistan mahva mahkûmdur. İngilizler o zaman Türk donanmasına bakıp gıpta edecekler, hayıflanacaklar. [25]

---

[22] Ahmed Amîş Efendi, hzl: İhramcizade, Gözde Matbaa, İstanbul, 2012 (Gaybî haberler)

[23] Ahmed Âmiş Efendi bu sözü, kuvvetle muhtemel, Osmanlı Devleti'nin kesin dağılma sürecine girdiği 30. Ekim 1918'in hemen ertesinde söylemiştir. Türklüğün bekasına dair Ahmed Amîş Efendi'nin bu sözü kendisinden önceki mutasavvıflarda da vardı. Mesela Ruhul Beyan Tefsirinin Müfessiri İsmail Hakkı BURSEVİ (doğumu miladi 1652) Hazretleri, İstanbul Kütüphanesi'nde kayıtlı "HADİS-İ ERBAİN" adlı eserde Bakara Suresi 31. ayetin tefsirini yaparken şöyle diyor:
"Âdem'in cennetten çıkma vakti gelince Cenab-ı Allah bunu haber vermesi için CEBRAİL'İ gönderir. Cebrail durumu Âdem'e bildirir. "**Âdem tınmadı**" yani emri duymazlıktan geldi. Cebrail durumu Allah'a bildirince **Allah Teâlâ Cebrail'e: "Git ÂDEM'E LİSAN-İ TÜRKİ ile SÖYLE" der. Cebrail gelir ve Türkçe olarak cennetten çıkma emrini tebliğ eder. "Âdem cennetten lisan-i Türki ile 'kalk' dimekle kıyam idip çıkmıştır. Zira ahir zamanda tasarruf Türk'ündür."(İstanbul Küt. 1317 nolu kitap, s.26)**
Cenâb-ı Allah, Bakara Suresi 31,32 ve 33. ayetlerden öğrendiğimize göre: **"Âdem'e İlim vermiş, bütün isimleri ve eşyanın adını öğretmiştir." Yani Âdeme kendi zürriyetinden gelen bütün milletlerin ve bu milletleri oluşturan bütün insanların adları ve dilleri öğretilmişti.** (SAYAR, 1994), s.555

[24] Hava harekâtları ile

[25] Evliyanın tasarrufuna bir misal daha verebiliriz.

- Yine Ahmed Amîş Efendi'nin İngiltere için şu rivayeti vardır. **"O zâlim imparatorluk balıkçılıkla geçinen küçük bir ada devleti haline gelecek!."** [26]

İhramcızâde İsmail Hakkı

---

17 MART 1694'TEN 18 MART 1915'E VEYA MONDROS'TA ATILAN İMZA

Bu başlığı şöyle de atabiliriz: 17 Mart 1694'ten 18 Mart 1915'e veya ayağı bukağılı bir erenin 30 Ekim 1918' de Mondros'ta attırdığı imza.

XVII. asrın sonlarındayız. Devir İkinci Ahmed devridir. Hazret-i Niyazi'nin iş başında bulunan hainleri Padişaha tek tek bildireceği şayiası, devlet adamları arasında, özellikle de Kâdızâdelilerden Vânî-i Cânî lakaplı Mehmed Efendi'de telaş uyandırır. **Sadrazam Bozoklu Mustafa Paşa**, Mısrî Efendinin duasını almak isteyen ve sonra sefere çıkılmasını münâsip gören Sultân II. Ahmed'i, bu zât geldiği takdirde büyük bir fitne zuhur edeceği yolundaki telkinleriyle fikrinden vazgeçirir.

Hazret-i Pîr, 30 Haziran 1693 Salı günü Edirne'ye gelip va'z etmek üzere Selimiye Camiine indiği zaman, halk caminin etrafını doldurmuş kalabalıktan içeriye girilemez olmuştur. Bu durumu gören Sadrazam, Niyâzî-i Mısrî'nin eğer derhâl tutuklanıp sürgün edilmezse büyük bir karışıklık çıkacağını padişaha telkin eder; Mısrî'nin Limni'ye sürgünü hususunda bir ferman alır. Bunun üzerine Hazret-i Mısrî tekrar Limni'ye sürülür (1693). Hazret-i Pîr bu sefer incinmiştir ve giderken:

"OSMANLI'NIN İNKIRAZI (ÇÖKÜŞÜ) İÇİN DÖRDÜNCÜ KAT SEMÂYA BİR KAZIK ÇAKTIM. BU KAZIĞI BENDEN BAŞKA KİMSE ÇIKARAMAZ." der ve ayağındaki bukağı ile bir koçu arabaya bindirilip palas pandıras yola çıkarılır. Ve bir müddet sonra adada (17 Mart 1694) vefat eder.

Yıl **18 Mart 1915** İngiliz Agamemnon zırhlısı Çanakkale Boğazına girer ve Mecidiye tabyasına ölüm kusar; ancak Çanakkale'yi geçemez. İsabet alıp geri çekilir. Birinci Dünyâ Savaşı sonunda ateşkes isteyen Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında **30 Ekim 1918 yılında Limni Adasında Niyâzî-i Mısrî'nin gömüldüğü yere bakan Mondros Limanında Agamemnon zırhlısında yapılan antlaşma ile Osmanlı'nın inkırazı (çöküşü) tescil edilir.**

İmdi, sadede gelelim ve ricâl-i devlete dönüp soralım:

Biz şimdi Hazret-i Mısrî'den özür dileyip Mondros'ta ayağımıza geçirilen bukağıdan kurtulalım mı, kurtulmayalım mı?

Bu zat, zamanının büyük velîlerinden olup kerametleri zahir ve bahirdir, ne buyurmuşsa hepsi ayniyle vuku bulmuştur.] **(TATÇI Mustafa** Niyâzî-i Mısrî [Kitap]. - İstanbul : H Yayınları, 2010, s.92)

[26] Günümüzde çıkan "Arap Baharı Olayları" İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinin ekonomik durumunun düzeltilmesi için yapıldığını görünce bu yıkımın yaklaştığını düşünebiliriz.

HZ. ALİ kerremallâhü vechenin KASİDE-İ MECDİYESİ

بسم الله الرحمن الرحيم

لك الْحَمْدُ يا ذَا الْجُودِ وَالْمجْدِ وَالْعُلا ... تباركت تعطي من تشاءُ وتمنعُ

“Ey kerem, cömertlik sahibi ulu Allah’ım, sana hamd ve şükür olsun. Sen istediğine verir, istediğinden alırsın.”

إلـهي وَخَلاّقيْ وَحِرْزي وَمَوْئِلي ... إليك لدى الإعسـار واليسـر أفزع

“Ey, Allah’ım, benim yaratıcım, koruyucum ve sığınağımsın. Darlık ve ferahlık zamanlarında ancak sana yalvarır ve senden yardım dilerim.”

إلـهي لَئِنْ جَلَّتْ وَجَمَّتْ خـطيـئـتـي ... فعفوك عن ذنـبـي أجـل وأوسـع

“Ey Allah’ım, benim kusur ve günahlarım ne denli çok olursa olsun, senin affedici ve bağışlayıcı merhametin ondan daha çoktur.”

إلهي لئن أعـطـيـت نـفـسي سؤلها ... فـهـا أنا في روض الندامة أرتع

“Ey Allah’ım, ben ne kadar nefsimin istemiş olduğu şeyleri ona verdimse de şu anda pişmanlık bahçesinde dolaşmaktayım.”

إلـهي تَرى حالي وَفَقْري وَفـاقـتـي ... وأنت منــاجــاتي الـخـفية تسمع

“Ey Allah’ım, benim durumumu, ihtiyaçlarımı ve fakirliğimi görensin. Benim yapmış olduğum gizli münâcat ve isteklerimi duyansın.”

إلـهي فَلا تَقْطَعْ رَجائي وَلا تُزِغْ ... فـؤادي فلي في سيب جودك مطمع

“Ey Allah’ım, benim rica ve yalvarışlarımı geri döndürme. Kalbimi, hidâyete erdikten sonra dünyaya, meyl ettirme. Senin sonsuz hâzinenin bahşişlerinden mahrum etme

اِلـهي أجرني مِنْ عَذابِكَ إنَّـني ... أسير ذلـيـل خـائـف لـك أخـضـع

“Ey Allah’ım, beni azabından halâs eyle! Çünkü ben sana karşı boynumu bükmüş ve zilletle huzurunda eğilmişim.”

اِلـهي فَآنِسْني بِتَلْقِينِ حُـجَّـتـي ... إذا كــان لــي فـي القبر مثوًا ومضجع

“Ey Allah’ım, beni kendine ve muhabbetine yakın et! Kabirde yatacağım zaman bana soru soran meleklerin cevabım kolaylıkta vermeği nasib et.”

إلـهي لَئِنْ عَذَّبْتَـنـي ألْـفَ حِجَّةً ... فـحـبل رجـائـي مـنـك لا يـتـقـطـع

“Ey Allah’ım, eğer bin yıl bana azap etsen bile senin lutuf ve merhametinden ümidimi kesmem.”

إلـــهـــي أذِقْـنـي طَـعْـمَ عَـفْـوِكَ يَـوْمَ لا ... بـنـون ولا مـالٌ هنــالك ينفـع

“Ey Allah’ım, bana affediciliğini göstererek bağışlamandan tattır. Malın ve mülkün yarar sağlamadığı bir günde bana yardımcı ol.”

إلـهي لَئِنْ لَمْ تَرْعَني كُنْتُ ضـائِـعـاً ... وإن كنت ترعانـي فلست أضيع

“Ey Allah’ım, eğer beni korumazsan; yok olup giderim. Eğer korur ve muhafaza edersen sağ kalırım.”

إلـهي إذا لَمْ تَعْفُ عَنْ غَيْرِ مُحْسِن ... فـمـن لـمـسـيء فـي الهوى يتمتع

“Ey Allah’ım, eğer iyilik yapanlara lutf ve merhametini hasredersen, kötülük yapanlara kim merhamet edecektir.”

إلـهي لَئِنْ فَرَّطْتُ فِي طَلَبِ التُّقى ... فها أنـا إثـر الـعـفـو أقـفـو وأتـبـع

“Ey Allah’ım, eğer takva hususunda bir kusur işledimse işte buradayım. Senin affediciliğine sığınarak onun izinden yürüyorum.”

إلـهي ذُنُوبي بَدَتِ الطَّوْدَ وَاْعتَلَتْ ... وصـفـحـك عـن ذنـبـي أجل وأرفع

“Ey Allah’ım eğer günahlarım dağları aşacak bir noktaya eriştiyse senin bağışlaman kusur ve günahlarımdan daha yüksek ve daha çoktur.”

إلـهي لَئِنْ أخْطَاْتُ جَهْلاً فَطالَما ... رجـوتـك حـتـى قـيـل هـا هو يجزع

“Ey Allah’ım, eğer kusur işleyip dergâhına geldimse beni atfet. Senin kapma gelip öylesine beklemişim ki benim hakkımda, sabırsızlık yapıp yüz çevirmez diyorlar.”

إلـهي يُنَجي ذِكْرُ قوْلِكَ لَوْعَتي ... وذكـر الـخـطـايـا الـعيـن مني تدمع

“Ey Allah’ım, senin kereminin zikri, beni yakmaktan uzaklaştırır. Kusurlarımın anılması gözlerimden yaşlar akıtıyor.”

إلـهي اَقِلْني عَثْرَتي وَامْحُ حَوْبَتـي ... فإنـي مـقـر خـائـف مـتـضـرع

“Ey Allah’ım, kusurlarımı affet ve güçlüklerimi gider. Ben kusurlarımı itiraf ediyorum ve korku ile senin dergâhına sığınmışım.”

إلـهي أنلني مِنْك رَوْحاً وَراحَـةً ... فـلـسـت سوى أبـواب فضلك أقرع

“Ey Allah’ım, beni rahmet ve mutluluğuna eriştir. Senin fazilet ve kerem kapından başka bir kapı bilmiyorum.”

إلـهـي لَئِنْ أقصـيـتـني أو أهـنـتـنـي ... فمن ذا الـذي أرجـو ومـن ذا أشفع

“Ey Allah’ım, eğer beni uzaklaştırırsan ve bana hakaret edersen, senin dışında kendisinden bir şey ümit edebileceğim kimse var mıdır?”

إلـهي لَئِنْ خَيَّبْتَني أو طَرَدْتَـنـي ... فما حيلتي ياربي أم كيف أصنع

“Ey Allah’ım, eğer beni zararlı çıkarır ve elimde bir şeyim kalmazsa, başka çârem var mıdır? Ne iş yapabilirim, ki?”

إلـهي حَليفُ الْحُبِّ في اللَّيْلِ سـاهـرٌ ... يـنـاجي ويدعو والمغفل يهجع

“Ey Allah’ım; sözünü tutarak gece yarılarından sonra kalkıp ibadet edenler, sana duâ ederek yalvarıyorlar. Diğer müminler ise derin uykuda mışıl mışıl uyuyorlar.”

وكُلُّهُمْ يَرجُو نَوالجنس راجِياً ... لرحـمـتـك الـعـظـمى وفي الخلد يطمع

“Herkes senden yardım dilemektedir. Senin büyük merhametine ve senin cennetine girmeği ümit ederek hareket etmektedirler.”

إلـهـي فَـإنْ تـَعـْفُـو فـَعـَفـْوُكَ مُـنـْقِـذِي ... وإلا فـبالـذنـب المدمر أصـرع

“Ey Allah’ım, eğer beni affedersen, kendimi kurtaracağım. Aksi takdirde günahlarım beni helâk eder, âhirette zararlı çıkarım.”

إلـهـي بِـحـَقِّ الـْهـاشِـمـيِّ مُـحـَمـَّد ... وحرمة أبـرار همُ لـك خـشـع

“Ey azamet ve ululuk sahibi Allah’ım, Haşim soyundan gelen Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin ve onun ehl-i beyti ile İyilerin hürmetine beni affet.”

إلـهي فانشرنـي عَـلـى دينِ اَحْـمـَد ... منيـبـا تـقـيـاً قـانـتـا لـك أخـضـع

“Ey Allah’ım! Senin sevgili Peygamberin herkese yardım ettiği ve şefaatçi olduğu günde beni mahrum bırakma.”

وَلا تَحْرِمْني يا إلـهي وَسَيِّدي ... شـفـاعـتـه الـكـبـرى فـذاك الـمشفع

“Ey Allah’ım, beni Hazret-i Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin dini üzere ömrümün sonuna kadar sabit kıl. Böylece senin emirlerini tutan, kötülüklerden sakınan ve boynu bükük bir insan olayım.”

وَصـلِّ عَـلَـيْـهِمْ ما دَعـاكَ مُـوَحِّـدٌ ... وما جـاك أخـيـار بـبـابـك ركـع

“Ey Allah’ım, Muvahhidler [27] sana yalvarıp dua ettikleri ve senin kapına gelen ve rukûa eğilerek niyazda bulunanlar olduğu müddetçe Rasûlullâh'a salât ve selâmın osun.”

Kaynak:

Mecmuatül Ahzab (Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevi kaddesellâhü sırrahu’l azîz) Şazeliye Cildi, s.536-539

Hz. Ali Divanı. (trc: Müstakimzade Süleyman Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981). İstanbul, s.398-406

HZ. ALİ kerremallâhü vechenin KASİDE-İ İSTİGASESİ
(Medet isteyiş, Yardım istemek)

بسم الله الرحمن الرحيم

وكم لله من لطفٍ خفيٍّ

يَدِقّ خَفَاهُ عَنْ فَهْمِ الذَّكِيِّ

“Allah’ın kullar üzerinde nice gizli nimet ve lütufları vardır ki zeki olan kimseler dahi bunu idrâk edemezler.”

وَكَمْ يُسْرٍ أَتَى مِنْ بَعْدِ عُسْرٍ

[27] Muvahhid: Allah’ın birliğini ve Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemi rasül kabul edip tekrarlayan kimselere denir.

فَفَرَّجَ كُرْبَةَ ◌َ القَلْبِ الشَّجِيِّ

“Nice güçlüklerden sonra kolaylıklar meydana geldi. Gamlı ve kederli 'kimselerin kalbi ferahlık buldu.”

وكم أمرٍ تساءُ به صباحاً

وَتَأْتِيْكَ المَسَرَّة ◌ُ بالعَشِيِّ

“Nice işler vardır ki sabahleyin (başlangıçta) kötülüğe giderken, akşamleyin (sonuçta) neşe ve sevince dönüşür.”

إذا ضاقت بك الأحوال يوماً

فَثِقْ بالواحِدِ الفَرْدِ العَلِيِّ

“Bir gün devrân seni darlığa düşürürse Rezzak, yüce ve tek olan Cenâb-ı Hakk, sana kâfidir.”

تَوَسَّلْ بالنَّبِيِّ فَكُلّ خَطْبٍ

يَهُونُ إِذا تُوُسِّلَ بالنَّبِيِّ

“Sıkıntıya düşüldüğünde Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem vesile kılındığı gibi, bütün duâlarda Nebi sallallâhü aleyhi ve sellemi vesile kıl.”

وَلاَ تَجْزَعْ إذا ما نابَ خَطْبٌ

فكم للهِ من لُطفٍ خفي

“Allah’ın kullar üzerinde nice gizli nimet ve lütuflarını umutsuzluğa düşmeden dua ettiğiniz zaman (görürsünüz.)”

Kaynak:

Mecmuatül Ahzab (Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevi kaddesellâhü sırrahu’l azîz) Şazeliye Cildi, s.536-540

Hz. Ali Divanı. (trc: Müstakimzade Süleyman Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981). İstanbul, s.682 (Bir kısmı)

MUHARREM AYI DUÂSI

باسمه

Şeyh Ebu Hafs Şihabüddin Ömer b. Muhammed b. Abdillah el-Bekri es-Sühreverdi Kuddise Sırrahu'l Azîz Hazretleri;(1 Muharrem 632'de (26 Eylul 1234) Yed-i saâdedleri ile tanzim buyurdukları MUHARREM DUÂSI'nı zât-ı âlinizi vesîle kılarak, yeni senenin hayırlara, feyz ve bereketlere vesîle olmasını niyâz eder, Ümmet-i Muhammedin istifâdelerine arz ederim.

Eûzubillâhi mineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm

Elhamdüîlillâhi Rabbil âlemîyn, vessalâtu vesselâmu alâ seyyîdinâ Muhammedin ve alâ âlihi vessahbihi ecmâin.

Allahümme Ebediyyü'l Kadîm, el-Hayyu'l Kerîm, El-Hannân, El-Mennân, hâzihi senetü'n celîletü'n es'elüke fîhel ismete, mineşşeytânirracîm ve'l avne alâ hâzihi nefsi'l emmâreti bissûi

Ve'l iştiğâle bimâ yukarribunî ileyke Yâ Zel Celâl-i Ve'l ikrâm, birahmetike Yâ Erhamerrâhimîn ve sallâllâhu ve selleme alâ seyyîdinâ ve nebîyyinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ve ehli beytihi ecmâin**.**[28]

---

[28] Arîza: Bu duâ-i şerîf Muharrem ayının 1. Ve 10.günü üçer kez okunur. İsteyen bu mübârek ay boyunca her gün okuyabilir.

HZ. ALİ KERREMALLÂHÜ VECHE EFENDİMİZİN RIZIK TEMİNİNİN SIRRI İÇİN MANEVİ ÂLEMDEN GÖNDERDİĞİ BEYİTLER

Hazret-i Hüseyin aleyhisselâm bir ara maddi sıkıntı çekmiş ve borçlanmışlardı. Yakınları ve çoluk çocuğu toplanarak kendisine dediler ki:

Muâviye, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin hanedanına boyun eğmek ve bunu kullanmak için bir bahane arar. Bu sıkıntımızı münasip bir şekilde kendisine bildirirsek borcumuzu öder, dediler.

Hazret-i Hüseyin:

“Kul, kişi’den rızkını talep etmez. Kulun durumunu Hâlik Teâlâ kuldan daha iyi bilir,” dedi. Çok ısrar ettiklerinde ise, **“Peki bir mektup yazın, sabahleyin mühürler ve göndeririz,”** dedi.

Âdetleri gereği seher vakti yataklarından kalkıp dışarıya çıktılar. Döndüklerinde ellerinde bir kâğıt parçası vardı,

“Bunu babam Hazret-i Ali’nin kendi el yazılarıyla yazılmış olarak buldum,” dedi.

“Alın, okuyun.”

Baktılar ki kâğıtta bu dört mısralık şiir yazılıdır. Bunun üzerine Muâviye’ye mektup yazmaktan vazgeçtiler.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

فاسترزق الرحمن من فضله

فليس غير الله بالرزاق

من ظن ان الرزق فى كفه

فليس بالرحمن بلواثق

"Rızkını yalnız Cenâb-ı Hakk'ın dergâhından iste.

Çünkü Allah'tan başka hiç bir kimse rızık veremez."

"Rızkının yaratıklar elinde olduğunu zanneden kimse,

Hâlikine ve Rezzâkına güvenmiyor demektir.

Eğer inansaydı rızkını mahlûkta değil Hâlik'tan isterdi."

Kaynakça: Hz. Ali Divanı.
(trc: Müstakimzade Süleyman Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981). İstanbul, s.437

RASÛLULLÂH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEME SALÂVAT GETİRMEDE ERİNGEÇ MÜSLÜMANLAR İÇİN UYARI MAHİYETİNDE

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin ismi veya O'nun hakkında müstear bir ifade geçtiğinde kısaltma yapılmasının hatalı olduğunu hatırlatmak için bu yazılar tekrar edildi.

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme, namazların teşehhüdünde ve başka yerlerde salât getirmek meşrudur. Bu durum, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin adı, bir kitaba, mektuba, makale vb. şeye yazılırken de gerçekleşir**. Meşru olan, Allah Teâlâ'nın bize emrettiğini gerçekleştirmek için salât'ın tam yazılmasıdır.** Okuyucu, görünce onu hatırlamalıdır. Salâtın **(s.)—(s.a.s.)—(a.s.)** gibi kısaltılarak yazılması uygun değil ve hatalıdır. Bunda yüce Allah Teâlâ'nın ***"Ona salât getirin ve samimi bir şekilde selâm edin"*** emrine aykırı davranıştır.

Mesela, Osmanlıcada besmele için بـ yazılmıştır. Bu Arapçada **"O'nun ismiyle"** diye bir mana ifade eder.

"İbnu's-Salâh "Mukadimetu ibni's-Salâh" diye bilinen "Ulûmu'l-hadis"te şöyle der:

"Anıldığında, ***"Allah Teâlâ'nın Rasulü'ne salât ve selâm olsun"*** diye yazmaya dikkat etmesi ve tekrar tekrar yazmaktan usanmaması. Çünkü bu, hadis öğrencilerinin peşinen elde ettikleri kazançların en büyüklerindendir. Bunu ihmal eden, büyük bir kısmetten mahrum olur.

Bununla ilgili bazı salih rüyalar da vardır.

İbnu's-Salah şöyle der: Yazarken şu husustan sakınmalıdır. "Ve sellem= selâm etsin"i yazmamak suretiyle, onu eksik olarak yazması, Hamza el-Kınanî şunu anlattı: Hadisi yazıyordum. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin adı geçtiğinde kısaltmak için "ve sellem"i yazmıyordum. Rüyamda Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi gördüm. Bana:

"Niçin bana salâtı tamamlamıyorsun?" dedi. Ondan sonra "Ve sellem"siz hadis yazmadım.

İbnu's-Salâh şunu ilave etti: "Aleyhi's-Selâm" yazılması mekruhtur. Allâme es-Sehâvî, Fethu'l-muğhis Şerhu Elfiyyeti'l-hadîs li'l-Irâkî adlı kitabında şöyle der:

Ey yazıcı! "Allah Teâlâ'nın Rasûlü'ne salât ve selâm olsun"u yazarken kısaltma yoluna gitmekten sakın."

Es-Suyûtî de Tedribur-râvî fî şerhi Takrîbi'n-Nevâvî adlı kitabında şöyle der: ***"Salât ve selâmı yazarken kısaltma yapmak mekruhtur. Tam yazılmalıdır."*** Her erkek ve kadın müminin görevi, her zaman Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme salât ve selâm getirmeye devam etmek, en iyiyi, ecir ve sevabı artıranı istemek, Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellemin ümmeti üzerindeki en önemli haklarından olan bu gibi şeylerde, şeytanı ve onun aldatma ve küçümsemesini bırakmaktır." (Yahyâ B. Mûsâ Ez-Zehrânî, *Peygamberimiz Sallallahu aleyhi ve sellemin Ümmeti Üzerindeki Hakkı,* s. 22)

Yazmak konusunda bu derece bir incelik olduğuna göre kelâmda Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemin adını anmakta çok daha dikkatli olunmasının gereği açığa çıkar.

Necip Fazıl KISAKÜREK rahmetullâhi aleyh "O ve BEN" isimli eserinde bu konuyla ilgili olarak şöyle demektedir.

HAS İSİM

Varlığın Tâcına dair, Zonguldak'ta yazdığım yazı şöyle başlıyor:

— **Yâ (M......... !)**

Noktalı yerde O'nun ismi, hâs ismi... Mukaddes hâs isim... Yâni mukaddes isme, nida siygasıyla hitap ediyordum.

«— Onu çıkar oradan, buyurdular; Allah'ın Resûlüne, hâs ismiyle ve nida siygasıyla hitap olunmaz.

— **Niçin efendim?**

«— Hayâ meselesi!.. Allah bile Kur'ânında, Sevgilisine, hâs ismiyle nida ederek hitap etmedi.»

Büyük sır karşısında yandım, kül oldum. Bizzat Allah'ın haya gösterdiği sır...

— Kur'ânın hiç bir yerinde böyle bir hitap yok mu?

Kısa ve sert:

«— Hiç bir yerinde!..»

Gerçekten **«de ki»** mânasına **«gûl»** kelimesiyle başlayan birçok âyette, bu hitaptan sonra isim gelmediği, gözümün önünden geçiverdi. Buna karşılık, birçok tefsircinin **«de ki yâ M !»** diye kullandıkları klişelerdeki kabalık içimi burkuttu.[29]

Yine bazı kimselerin Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve selleme adını anmadan **"aleyhissalâtü vesselam"** olarak söyledikleri saygı ifadesinin (?) Allah Teâlâ'nın emir buyurduğu salavât cihetinden bir manası olmadığı ve içeriği çok dolu olmayan bir terkip olduğunu da hatırlatmak gerekmektedir.

Salavât konusunda son söz Araplar ve Arapça diline vakıf olanlardır. Geçmiş zaman ve yeni literatürde araştırma yapıldığında bu durumun açık olarak görüleceğini beyan ederiz.

Ümmeti olarak Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin şanlı ve yüce zatından özür diliyoruz.

Yâ Rasûlullâh!

Cahilliğimizi bağışla ki, Allah Teâlâ'da bizlerden razı olsun.

Âmin.

İhramcızâde İsmail Hakkı

[29] Not: Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin bir iki yerde geçen ismi ise üçüncü şahıs olarak gelmiştir.

BİLİNMEYEN SIRLARDAN

Hz. Ali kerremallâhü veche buyurdu ki;

"Doğru yolu gösteren Hak Teâlâ'ya yönelmeyen ve onun çizdiği yolda yürümeyen bir insana vaizler etki edip, onun kalbinin hastalığına devâ bulamazlar."

Bahaüddin Nakşbendî Hazretlerine gelerek ondan şifâ dileyen bir hastaya tövbe ve istiğfar etmesini emir buyurmuşlar. Bunun nedenini soranlara **Şah-ı Nakşibend**:
"Önce hasta kendi sıhhatina talip olmalı ve ondan sonra Cenâb-ı Hak'tan iyileşmesi için niyazda bulunmalıdır ki biz de onun duâsının kabulü için Allah'a yalvaralım. Kendisinin istemiş olduğu şeyin meydana gelmesi için önce kendisi duâ etmelidir. Henüz hastanın istemediği bir durumun olması için duânın kabulü çok uzak bir ihtimâldir," demiştir.

Kaynakça

Hz. Ali Divanı. (trc: Müstakimzade Süleyman Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981). İstanbul, s.225

SUSUZLUK

"Suyun içindeyiz, fakat içecek suyumuz yok."

-İçsene, suyun deniz gibi;

"Susuzluğumu artırıyor."

-Ne?

-Suyum deniz, deniz gibi, fakat hakikati var,

-Ya…

"Deniz suyunu, içme suyu gibi görürsen, tabi ki susuzluğunu da artırır, seni de boğar."

İhramcızâde İsmail Hakkı

EVLENEMEYEN BİR KARDEŞE YAZILMIŞ MEKTUP

به

Selamünaleyküm

İnsanın önüne kaderi güneş gibi aydınlıktır. Önemli olan niyet merkezlerinin membâını bilmektir. Niyetinizi kontrol edin. Evlenmeyi Allah Teâlâ emrettiği için kabullenip uygulayın. Muhakkak işin içinde Allah Teâlâ olursa netice hâsıl olacak demektir.

“Kader ajanları” vardır. Bunlar Allah Teâlâ’nın has kullarıdır. Onlardan birine ulaşmaya çalışın, aydınlanmanızda derdinize çare olabilirler. Sana sırlar verebilirler.

Benim bildiğim ve unutmadığım bir şey var. **“Nimet külfeti ile gelir.”** Dört tarafı mamur biri ve hayat yoktur.

Dünyaya noksan gelen insan, bir eksik veya bir fazla ile hayatını tamamlayacaktır.

Çare yok.

Kamil ve mükemmil bulmak zor işlerdendir. Bu derdin gayretinde olmak, çileye ve belaya razı olmak gibidir.

“Derelerin sesi çok çıkar. Deniz ise hem nimeti ve pis şeyleri de barındırsa da sesini kaybetmiştir.”

Sor kendine

“Bundan önce var mı idin, bundan sonra ne olacaksın?”

Demek ki, noksana razı olmak gerekiyor.

Bekleyelim. Bir defa daha, senin için bir açık olan, kapın görünsün. Ancak her zaman olduğu gibi razı olmadığın şekilde görünecektir. Görünen aynadır. Aynalar oyun oynar bazen arka tarafı olur ve kara yüzünü gösterir. Unutma ki aynanın önünde sen varsın. Eğer aynanın hem karasına ve hem beyazına razı olursan her şey birden değişecektir.

Ve şu hadisi şerifi unutmayın

(Huffetil-cennetü bil-mekârih) **"Cennetin etrafı, nefse nâhoş gelen şeylerle çepeçevre çevrilidir."** Ramuz. 275/13

Hayat, bazen kara bazen beyaz olsa da çok güzeldir.

Vesselamü alâ men ittebal Hüdâ

İhramcızâde İsmail Hakkı

ARTHUR SCHOPENHAUER'İN CİNSEL AŞKIN METAFİZİĞİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİNDEN

Şairlerin kaleme almış oldukları şiirlerinde, öncelikle cinsler arasındaki aşkı ve sevgiyi dile getirdiklerini hepimiz biliriz. Bu, genellikle ister trajik ister komik, ister romantik ister klasik, ister Hint isterse Avrupa edebiyatına ait olsun, her dramatik eserin temel fikridir. Özellikle Avrupa'da yüzyıllardır her medeni ülkede toprağın meyveleri kadar düzenli biçimde her yıl üretilmekte olan bir yığın roman ve öyküyü de buna dâhil edecek olursak bu hemen hemen aynı derecede hem link hem epik şiirin malzemesinin büyük bir bölümünü oluşturur. Bütün bu eserler, söz konusu tutkunun kesin olarak çok taraflı, kısa veya uzun betimlemelerinden başka bir şey değildir. Ayrıca Romeo and Juliet, La Nouvelle Héloise ve Werther gibi aşkın en başarılı anlatıları ölümsüz bir üne kavuşmuştur.

Rochefoucauld, üzerine sürekli olarak konuştuğumuz, ama asla gözümüzle görmediğimiz bir şey olduğu için aşkın bir hayaletle karşılaştırılabileceğini söyler, Lichtenberg de Ueber die Macht der Liebe isimli denemesinde aşkın gerçekliğini ve doğallığını tartışır ve reddeder, fakat her ikisi de hatalıdır. Eğer iddia edildiği gibi insan tabiatına yabancı ve aykırı olmuş ve başka bir deyişle hayali bir kuruntudan başka bir şey olmamış olsaydı, gelmiş geçmiş bütün şairler tarafından böylesine ateşli ve tutkulu bir şekilde anlatılmaz ya da insanlık tarafından hiç eksilmeyen bir ilgiyle kabul görmezdi. Nitekim, sanatsal yönden güzel olan herhangi bir şey asılsız hakikatsiz olamaz.

Güzel olan yalnızca gerçektir.

Sadece odur sevilmeye değer olan. (Boileau)

Günlük yaşamınki olmasa bile tecrübe göstermektedir ki, kural olarak kuvvetli, ama yine de dizginlenebilir bir eğilim olarak başlayan şey, belli koşullar altında ateşi sair her şeyinkini gölgede bırakabilecek bir tutkuya dönüşebilir. O zaman bu inanılmaz bir güç ve sebatla her türlü mülahazayı göz ardı edebilir, her türlü engelin üstesinden gelebilir. Bu tutkuyu doyurmak için bir insan hiç tereddüt etmeksizin yaşamını tehlikeye atar; haddizatında aşkı mutlak manada reddedilirse pazarlığa pey olarak yaşamını sürmekten çekinmez. Werther ve Jacopo Ortislere sadece romanlarda rastlanmaz; Avrupa her yıl bunlara benzer en azından yarım düzine insan yaratmaktadır;

Kimsenin bilmediği ölümle ölüp gittiler

Çünkü bunların çektikleri (acı ve keder), kendisine resmi kayıtların yazarları ya da gazete muhabirlerinin dışında başka bir kalem ve kayıt bulamaz. Aslında İngiliz ve Fransız gazetelerinin polis muhabirlerinin okuyucuları benim söylediklerimi kesin bir şekilde doğruluyacaklardır.

AŞKIN AKIL HASTANELERİNE DÜŞÜRDÜĞÜ İNSAN SAYISI BUNLARDAN DAHA AZ DEĞİLDİR. Maddi şartların birleşmeleri için uygun olmaması nedeniyle öyle veya böyle birlikte intihar eden sevgililerin dramına her yıl rastlanır. Tam yeri gelmişken, birbirlerinin sevgisinden emin olan ve en büyük mutluluğu bu aşkın yaşanmasında bulacaklarını uman böyle insanların nasıl olup da bu aşırı yollara sapmaktan geri durmadıklarını ve bu uğurda her türlü zulme ve eziyete katlanmak yerine tasavvur edebilecekleri diğer her türlü mutluluktan daha büyük olan bir mutluluğu, yaşamlarıyla birlikte feda etmeyi tercih ettiklerini bir türlü anlayamamam. Aşkın daha az şiddetli hallerini ve evrelerini, günlük hayatta hepimiz her gün görüyoruz ve eğer çok yaşlı değilsek hemen hepimiz yüreğimizde duyuyoruz.

Bu güne kadar Aşk hakkında söylenmiş olanların, zihnimizde canlandırdıklarından sonra kimse onun gerçekliğinden ve arzettiği önemden kuşku duyamaz. Dolayısıyla, her zaman şairlere mevzuu olmuş olan bu konu üzerine bir filozofun bir kez daha neden yazdığına şaşırırız. Bence bunun yerine, insan yaşamında her zaman böylesine önemli bir yer tutan aşkın bu zamana kadar bütün Filozoflar tarafından nadiren ele alınıp değerlendirildiğine ve hala onlar için ele alınıp işlenilecek malzeme olarak durduğuna hayret etmek gerekir.

Platon, bu konuyla özellikle Symposion ve Phaidros'ta herkesten daha fazla uğraşmıştır. Ne var ki,

onun bu konuda söyledikleri mitos, masal ve komedinin alanına girer ve büyük bölümü itibarıyla ancak Antik Yunanlıların genç erkeklere duydukları aşk için geçerlidir. Rousseau'nun Discours sur l'inégalité (s. 96, ed. Bip.) ileri sürdüğü birkaç düşünce ne doğru ne de tatmin edicidir. Kant'ın Ueber das Gefühl des Schönen und Erhabenen (s. 435, Rosenkranz ed.) adlı denemesinin üçüncü bölümünde yaptığı açıklamalar hayli yüzeysel kalmaktadır; söyledikleri onun bu konunun özünü anlamadığım, sorunun can alıcı noktasını yakalayamadığını göstermektedir. Ayrıca yer yer yanlıştır da. Son olarak Platner'in Anthropologysinde (1347 vd.), bu konuyu ele alış tarzı hemen herkes tarafından sıkıcı ve yüzeysel bulunacaktır.

Bir diğer taraftan okuyucuyu eğlendirmek için Spinoza'nın tanımlaması, son derece naif olması nedeniyle burada anılmaya değer:

Aşk bir dış etkinin tetiklemesiyle ortaya çıkan iç ürpermedir (Eth. iv., önerme 44)

Dolayısıyla, kendilerinden yararlanacağım ya da yazdıklarına karşı çıkıp çürüteceğim seleflerim yok; bu konu kendisini bana nesnel olarak zorla kabul ettirdi ve kendiliğinden dünya hakkındaki fikir ve tasavvurumdan kopanlamaz hale geldi. Ayrıca, hâlihazırda bu tutkunun kıskacında (kölesi durumunda) olan ve canlı hissiyatlarını, ateşli duygularını en yüce suretlerle ifade etmeye çalışan kimselerden de en küçük bir takdir, tasvip beklemiyorum. Benim görüşüm, temeli itibarıyla metafizik hatta aşkın (transendental) olsa bile, onlara aşın derecede fiziki, maddi görünecektir. Bu arada yeri gelmişken, bugün türkülerle şarkılarla yüceltip ülküleştirdikleri yaratığın, eğer on sekiz yıl önce doğmuş olsaydı, kendileri tarafından neredeyse tamamen göz ardı edileceğini bunlann nazarı dikkatlerine sunalım.

Ancak, **HER NE KADAR YÜKSEK VE ULVİ GÖRÜNÜRSE GÖRÜNSÜN, HER TÜRLÜ AŞKIN KAYNAĞI CİNSEL GÜDÜDÜR.** Aslında aşk dediğimiz şey sadece daha belirli, daha özelleşmiş ve belki de kelimenin dar anlamında, daha ferdileşmiş biçimiyle mutlak manada bu içgüdüdür. Eğer bunu aklımızdan çıkarmayıp bütün evreleri ve seviyeleri itibarıyla aşkın, sadece dramalarda ve romanlarda değil, fakat aynı zamanda hayat sevgisinin hemen yanı başında kendisini bütün dürtülerin en güçlüsü ve en etkini olarak gösterdiği gerçek dünyada da oynadığı önemli rolü göz önünde tutmalıyız. Eğer bunu yaparsak, eğer onun sürekli gençlerin kabiliyet ve düşüncelerinin yarısını işgal ettiğini ve neredeyse her insani çabanın nihai hedefi olduğunu, en önemli işlere aksi etki yaptığını, en ciddi uğraşıları saat başı yoklayıp rahatsız ettiğini; zaman zaman en büyük kafaları bile yoldan çıkarıp çılgına çevirdiğini, devlet adamlarının önemli işlerini ya da bilim insanlarının araştırmalarını sekteye uğratmaktan çekinmediğini, aşk mektuplarını ve saç lülelerini bakanların evrak çantalarına ve filozofların müsveddelerinin arasına bırakmayı becerdiğini, bir o kadar da en karmaşık ve uğursuz işleri tertipleyip düzenlemeyi, en değerli bağlılıkları çözmeyi, en güçlü bağları koparmayı bildiğini, yaşamın, sağlığın, servetin, makamın, mutluluğun zaman zaman onun uğruna feda edildiğini, başka zamanlarda kendi halinde olan, dürüst bir adamı kalleş, bu zamana kadar sadık olan birisini hain yaptığını ve topyekün amacı önüne çıkan her şeyi yıkmak, karıştırmak ve alt üst etmek olan hasım bir iblis olarak göründüğünü düşünecek olursak: Evet eğer bütün bunlar düşünülecek olursa şu soruları soran birinin yeterli sebepleri olacaktır:

> **"Bütün bu gürültü neyin nesi?**
>
> **Bunca koşturma, bunca yaygara, bunca hengame, bunca tasa, keder, sefalet ne için?**
>
> **Her Hans'ın Grethe'sini bulmasından başka nedir ki bu?**
>
> **Neden böylesine önemsiz bir oyun, bu kadar önemli bir yer tutsun ve insanlığın yolunda giden yaşamında huzursuzluk ve keşmekeş oluştursun?"**

Fakat tuttuğu yolu bırakmayan azimkar araştırmacıya hakikatin ruhu yavaş yavaş açar cevabı:

Uğraşılan şey öyle önemsiz bir şey değildir; aşkın önemi arasında yılmadan yorulmadan sebat ederken gösterilen ciddiyet ve gayretle mutlak manada mütenasiptir. Her türlü aşk ilişkisi, ister trajik

ister komik bir mahiyete sahip olsun, gerçekten insan yaşamındaki diğer bütün hedeflerden daha önemlidir ve peşinde koşulurken gösterilen esaslı ciddiyeti tamamen hak eder.

Doğrusunu söylemek gerekirse aşkın hedef olarak belirlediği şey gelecek neslin oluşturulmasından daha az bir şey değildir. Rolümüz bitip de dışarı çıktığımızda sahneye girecek olan dramatis personae'nın hem varlıkları hem de tabiatları işte bu önemsiz aşk ilişkisi tarafından belirlenir. Gelecek insanların varlığı, existentia'si genel olarak nasıl ki bizim cinsiyet içgüdümüz tarafından koşullanıyorsa, bu aynı insanların doğası, essentia'sı da bireyin tatmini için yaptığı seçimle, bir başka söyleyişle, aşk tarafından belirlenir ve böylelikle her bakımdan geri döndürülemez biçimde saptanır. Burada ele alınan konu sorunun anahtarıdır. Bunu tatbik ederek en geçici hoşlanmadan en ateşli tutkuya kadar aşkın çeşitli derecelerini tahlil edersek, onu daha eksiksiz biçimde anlarız. İşte o zaman bu farklılığın, seçimin bireyselleşme derecesinden kaynaklandığını görürüz.

Bir bütün olarak alındığında şimdiki neslin aşk ilişkilerinin tümü buna uygun olarak insanlık için **İçinden gelecek nesillerin çıkacağı gelecek nesillerin oluşumu üzerine düşünme.** Aşk böylesine yüksek bir öneme sahip bir konudur, çünkü onun, diğer her konuda rastladığımız gibi, mevcut bireyin rahatıyla yahut ıstırabıyla hiçbir alakası yoktur; o gelecekte insan soyunun var oluşunu ve özel doğasını güvence altına almalıdır. İşte, bu sebepten ötürüdür ki bireyin iradesi daha yüksek bir boyutta türün iradesi olarak ortaya çıkar; aşk ilişkilerine dokunaklı ve ulvi anlamı veren ve yüksek coşkularını ve sıkıntılarını, yüzyıllardır şairlerin bıkıp usanmadan çeşitli biçim ve tarzlarda dile getirmeye çalıştıkları heyecanları yücelten de budur. Hiçbir konu yoktur ki aşkın uyandırdığı ilgiyi uyandırmış olsun, çünkü türün rahatının ve ıstırabının tasası onun üzerindedir ve sadece bireyin mutluluğunu ilgilendiren sair her şey ile onun bağıntısı cisimle yüzeyin ilişkisi kadardır ancak. İçinde aşk motifi bulunmayan bir dramı ilginç hale getirmek işte bunun için bu kadar güçtür, diğer taraftan bu konu, her ne kadar sürekli kullanılıyorsa da asla bitirilemez.

Belli bir birey üzerine yoğunlaşmaksızın, kendisini genel olarak bireyin bilincinde cinsiyet güdüsü olarak duyuran şey gayet açık bir biçimde, kendi başına, diğer somut fenomenler den ayrı olarak, yaşama iradesidir. Diğer taraftan, belli bir bireye yönelmiş cinsiyet güdüsü olarak görünen şey, kendi başına muayyen biçimde belirlenmiş bir birey olarak yaşama iradesidir. Her ne kadar kendi başına öznel bir gereklilikten ibaret olsa da, bu durumda cinsiyet güdüsü yüzüne gayet zekice nesnel hayranlık maskesini geçirir ve böylelikle bilincimizi yanıltır. Tabiat, amaçlarını gerçekleştirmek için bu tür hilelere ihtiyaç duyar. Âşık olan her insanın amacı, hayranlığı ne kadar nesnel, ne kadar yüce olarak görünürse görünsün, belli bir doğaya sahip bir varlığı dünyaya getirmektir. Bunun, bu şekilde gerçekleştiği gerekli olanın karşılıklı aşkla değil, sahiplenme, yani maddi fiziki zevk olmasıyla doğrulanır. Sahiplenme olmaksızın aşkının karşılık gördüğünü bilmek bir insan için teselli değildir. Aslında, kendisini böyle bir durumda bulması üzerine birçok insan canına kıymıştır. Diğer taraftan, diyelim ki bir insan aşk ateşiyle yanıp tutuşmaktadır, eğer o âşık aşkına karşılık göremiyorsa, o zaman sevdiğine sahip olmak onu avutur. **Zoraki evlilikler ve baştan çıkarma vakaları, bunu teyit eder, çünkü aşkı karşılık görmeyen bir insan çoğu kez bir kadına, onun (o kadın kendini sevmiyorsa bile) beğenisini ve takdirini kazanabilmek için güzel ve çekici hediyeler sunmada yahut başka fedakârlıklarda bulunmada teselli bulur.**

Bütün aşk serüveninin gerçek amacı, her ne kadar söz konusu kişiler bunun farkında olmasa da, belli bir varlığın dünyaya getirilebilmesidir ve bu neticenin elde edilmesinin yolu ve keyfiyeti ikinci planda kalan bir konudur. Bu konuda yüce duygulara, aşırı duyarlığa sahip olanlar, özellikle halen bu tutkunun kıskacında olanlar benim ileri sürdüğüm iddianın kaba gerçekçiliğini ne kadar çürütmeye yeltenirlerse yeltensinler bunun bir ehemmiyeti yoktur, yanlış yoldadırlar. Zira gelecek neslin ferdiyetlerini belirli biçimde belirleme hedefi, taşkın duyguları ve sabun köpüğü kadar ömürsüz aşkınlığıyla diğerinden çok daha yüksek ve çok daha soylu bir hedef değil midir? Bütün dünyevi hedefler arasında bundan hem daha önemli hem daha büyük bir hedef var mıdır? Tutkulu aşkın koparılmaz bir parçası olan kökleri derinlerdeki hissiyatın ortaya çıkışındaki ciddiyet ve alanı içerisine giren nice ehemmiyetsiz şeylere atfettiği önem, sadece böyle bir hedefle anlaşılır hale gelir. Ancak bu hedefi gerçek bir hedef olarak gördüğümüz sürece sevdiğimiz hedefe erişmek için karşılaşılan

güçlükler, katlanılan sonsuz acı ve kederler, konusuna uygun düşer görünür. Çünkü bütün bu mücadele ve sıkıntılar aracılığıyla kendisini hayata zorlayan, bütün ferdi belirlenimi içerisinde gelecek nesildir.

Aslında gelecek neslin kendisi, adına aşk dediğimiz cinsellik dürtüsünün tatmini için dikkatli, özenli, belirli ve keyfi gibi görünen seçimde zaten kıpırdanmaktadır. İki sevgilinin yekdiğerine giderek artan muhabbeti gerçekte ileride ebeveynleri olacakları bu yeni varlığın yaşama iradesidir; arzu dolu bakışlarının buluşmasında yeni bir varlığın hayat kıvılcımı tutuşur, kendisini geleceğin iyi ve uyumlu bir şekilde teşekkül etmiş ferdiyeti olarak duyurur.

- **Birleşme arzuları**

Sevgililer, gerçek bir birleşme ve yeni bir varlığı vücuda getirme için yanıp tutuşurlar; yaşamlarının kalanını bu şekilde yaşamayı arzu ederler ve bu arzu her ikisinden tevarüs edilmiş niteliklerin, ama tek bir varlıkta toplanmış ve birleşmiş olarak yok olmaktan kurtulacağı doğacak çocuklarında tahakkuk eder.

Buna karşılık eğer bir erkek ve kadın karşılıklı, sürekli ve kararlı olarak birbirlerinden hoşlanmaz ise, bu onların dünyaya sadece kötü biçimde teşekkül etmiş, uyumsuz ve mutsuz bir varlık getirebileceklerine işaret eder. Bu yüzden Calderon'un o korkunç Semiramis'i hem "Havva'nın kızı" diye adlandırmasında, hem de onu hemen ardından "kocanın katledildiği ırza geçmenin kızı" diye takdim etmesinde çok derin bir anlam gizlidir.

Son olarak, farklı cinsiyetten iki bireyi birbirine böylesine güçlü ve bir şekilde çeken şey gerçekte yaşama iradesidir. Bu irade, kendisini bütün türde gösterir ve ebeveynleri olacakları varlıkta hedefleriyle örtüşen tabiatın bir nesne olarak varlık göstereceğini önceden haber verir. Dünyaya gelen bu yeni varlık, babasının iradesini veya kişiliğini; anasının zekâsını ve her ikisinin beden yapısını tevarüs eder. Ne var ki, kural olarak bir kimse, hayvanlar için de geçerli olan döllenme yasasına yani melez canlılar yetiştirilirken ortaya çıkan kanuna göre, görünüm bakımından daha çok babasına ve endam bakımından daha çok anasına benzer. Bu yasanın temeli, ceninin büyüklük bakımından rahme uygun olmasına dayanır. Bir insanın tamamen istisnai ve sadece kendisi için özel olan karakterini ve öznel oluşunu açıklayabilmek imkânsızdır ve iki insanın birbirine tutkulu aşkını açıklamak da aynı derecede imkansızdır. Çünkü bu durum, karakter bakımından bir o kadar biresel ve sıra dışıdır; aslında temel bakımından bunların her ikisi de bir ve aynıdır: Birincisi, İkincinin dolaylı olarak dile getirdiğini açıkça ortaya koyar.

Ebeveynlerin birbirlerini sevmeye başladıkları (İngilizcenin çok güzel anlattığı gibi *to fancy each other* (birbirlerini gözlerine kestirdikleri)) anı yeni bir varlığın kökeni ve onun yaşamının gerçek punçtum salien'si (Kaynak noktası) olarak düşünmeliyiz. Ve daha önce söylendiği gibi arzu dolu bakışlarının buluşmasıyla yeni bir varlığın ilk tohumu atılmış olur ki, aslında bütün tohumlar gibi genellikle ezilir. Bu yeni birey, belli bir ölçüde yeni bir (Platonik) ideadır. Şimdi nasıl ki bütün idealar büyük hararetle fenomen alanına girmek için mücadele ederler ve bunu yapmak için nedensellik kanununun hepsinin arasına dağıttığı maddeyi ateşle kavrarlarsa, bir insan ferdiyetinin bu belli ideasıdır da büyük bir istek ve coşkuyla fenomenler dünyasında kendisini gerçekleştirmek için çabalar. Geleceğin ebeveynlerinin birbirlerine olan tutkusu, muhakkak ki bu ateşli arzudan başka bir şey değildir. Aşkın sayısız dereceleri vardır ve iki aşın hali Antik Yunanlıların söyledikleri şekliyle *Aphroditae pandaemos ve ourania* olarak açıklanabilir, ancak özleri bakımından yine de her yerde aynıdırlar.

Bir diğer yönden dereceye göre ne kadar bireyselleşmiş ise, bir başka deyişle sevilen kimse aşığının kendi bireyselliği tarafından belirlenmiş arzusunu ve ihtiyaçların tatmin etmek için ne kadar özel bir biçimde uygunsa, o kadar güçlü olacaktır. Araştırmamızı daha ileri götürürsek, burada söz konusu olan şeyi daha açık biçimde anlarız. Bu anlamda tutkulu ve ateşli her türlü hissiyat, esas itibarıyla hemen hiç vakit kaybetmeksizin sağlık, kuvvet ve güzellik, dolayısıyla gençlik üzerinde yoğunlaşır. Çünkü her şeyden önce irade, insan türünün özel karakterini her türlü bireyselliğin temeli olarak sergilemeyi arzu eder: Günlük kur yapma (Aphroditae pandaemos, sıradan aşk) daha ileri gidemez. Buna ileride tek tek ele alıp değerlendireceğimiz daha özel talepler eklenir ki herhangi bir doyurulma ihtimali

varsa tutkunun şiddeti de artar. Bununla beraber yoğun, tutkulu aşk her iki ferdin birbirine uygunluğundan kaynaklanır. Dolayısıyla irade, başka bir deyişle bir terkip halinde olan babanın kişiliği ve ananın zekası, genel olarak yaşama iradesinin (ki kendisini bütün türde sergiler) arzu duyduğu bireyin bütün eksiklerini giderir. Bu arzu, onun büyüklüğüyle mütenasiptir ve ölümlü bir yüreğe sığmayacak kadar büyüktür; dürtüleri de benzer şekilde kişinin aklının sınırlarının ötesindedir. Büyük ve hakiki bir tutkunun ruhu böyle bir şeydir işte.

> Demek oluyor ki, bu iki kişi daha sonra ele alacağımız değişik bakımlardan birbirlerine ne kadar kusursuz biçimde uygunsa, birbirlerine duydukları tutku da o kadar güçlü olacaktır. **Birbirine tıpatıp benzeyen iki kişi bulunmayacağından belli tür bir kadın belli türde bir erkeğe tam olarak denk düşer, bu denklikte doğacak çocuk her zaman ilk planda tutulur.** Tutkulu gerçek aşk, birbirine tam olarak uygun düşen iki insanın karşılaşması kadar nadir rastlanır bir şeydir. Yeri gelmişken şunu da açıklayalım; hepimiz tutkulu gerçek bir aşkın mümkün olduğuna inandığımız (hepimiz bunu kendi iç dünyamızda olabilirlik sınırları içinde gördüğümüz) için şairlerin bunu eserlerinde neden dile getirdiklerini kolayca anlarız.

- **Tutkulu aşk ve içgüdü**

Tutkulu aşkın en temel özü, doğacak çocuğun ve onun doğasının kestirilmesine yöneldiğinden eğer huy, karakter ve zihni yeterlik bakımından tam bir uygunluk varsa, farklı cinsiyetten iki genç, güzel ve yakışıklı insanın arasında, içine hiçbir surette cinsel aşkın karışmadığı safi dostluk gayet mümkündür. Aslında, bu iki insan arasında bu bakımdan birbirlerine karşı belli ölçülerde bir tiksinti de var olabilir. Bunun nedeni, dünyaya getirecekleri bir çocuğun fiziki ya da zihni bakımdan uyumsuz niteliklere sahip olma olasılığıdır. Kısacası, çocuğun yaşamı ve doğası, kendisini türde gösterdiği biçimiyle yaşama iradesinin amaçlarıyla uyum içinde olmayacaktır.

Bunun tam tersi bir durumda, yani iki kişi arasında mizaç, kişilik, düşünme tarzı ve zihni yeterlilik bakımından uygunluğun bulunmadığı, bilakis bunlardan ötürü birbirlerine karşı bir tiksintinin, hatta düşmanlığın bahis konusu olduğu durumda, bir aşkın doğması da pekala mümkündür. Böyle bir aşk, onları her şeye karşı körleştirir ve eğer bir evlilikle neticelenirse bu doğal olarak son derece mutsuz bir evlilik olur.

Şimdi, ele aldığımız bu konuyu daha ayrıntılı bir şekilde inceleyelim. Bencillik, genellikle her insanın kişiliğinde öylesine derinlere kök salmış bir niteliktir ki, bir kimseyi harekete geçirmek için her türlü kuşku ve tereddütten beri olarak ancak bencilce amaçlara güvenilebilir. Tabiî ki birey üzerinde türün geçici bireysellikten daha öncelikli, daha yakın, daha büyük bir talebi vardır, yine de birey, türün devamı ve geleceği için harekete geçerse, hatta bir tür bilinçli bir fedakarlıkta bulunursa konunun önemi kişinin kavrayış gücü için sonucuyla uygun olduğu ölçüde anlaşılabilir hale gelmez. Çünkü o, esas itibarıyla bireysel amaçları gözetmek için oluşmuştur.

Dolayısıyla tabiat, amaçlarına ulaşmak için bireyin içerisine belli bir yanılsama, bir kuruntu yerleştirir, öyle ki gerçekte sadece türün yararına olduğu halde ona bunu (bu kuruntu sayesinde) sanki kendisi için faydalı imiş gibi gösterir. Böylelikle birey kendi emellerine hizmet ettiğini zannederken, aslında bu sonuncusuna kulluk eder. Bu süreç içerisinde o, önünde salınıp duran, hemen ardından kayboluveren ve bir saik olarak gerçekliğin yerini alan safi bir ***khimera*** tarafından sürüklenir. Bu kuruntu, bu yanılsama bir içgüdüdür. Çoğu durumda içgüdü, türün algısı-sezgisi olarak kabul edilebilir ve türe hizmet eden ya da yararına olan ne ise onu iradeye sunar. Ancak bu irade, burada bireysel hale geldiği için o şekilde aldatılmalıdır ki türün algısının kendisine sunduğu şeyi bireyin algısı ile görüp tanısın; bir başka ifadeyle, gerçekte sadece genel amaçları (burada genel sözcüğünü en dar anlamında kullanıyorum) takip ederken bireyi ilgilendiren amaçları takip ettiğini zannetsin.

İçgüdünün bu dış etkisi, en iyi hayvanlarda gözlenebilir ve onlarda en önemli rolü oynar. Ancak içsel olan her şey gibi onun da içsel sürecini sadece kendimizde bilebiliriz. Doğrudur, insanın daha doğar doğmaz anasının memesine yapıştığında herhangi bir içgüdüye sahip olmasının pek muhtemel görünmediği ya da olsa bile her halükarda ancak yeterli içgüdüye sahip olduğu düşüncesi. Fakat

doğrusunu söylemek gerekirse, insan oldukça belirgin, açık, ama karmaşık bir içgüdüye, yani cinsiyet dürtüsünün tatmini için bir başka bireyin hem böylesine girift ve ciddi, hem de böylesine keyfi seçimine dönük bir içgüdüye sahiptir. Başka bireyin güzelliği ya da çirkinliğinin, bu tatminin kendisiyle yani bireyin acilen giderilmesi gereken arzusuna dayalı bir zevk meselesi olduğu kadarıyla, hangi türden olursa olsun hiçbir ilgisi yoktur. Ne var ki, gerek böylesine gayretli ve hararetli bir şekilde peşine düşülen bu tatmine, gerekse onun gerekli kıldığı özenli seçime dikkat kesilmenin, her ne kadar o böyle bir alakanın bulunduğunu sansa da, seçicinin kendisiyle ilgili hiçbir yanı yoktur. Onun gerçek hedefi, türün kusursuz örneğinin mümkün olduğu kadar saf ve mükemmel biçimde korunacağı dünyaya getirilecek çocuktur. Sözgelimi, insan biçiminin yozlaşmasının değişik evreleri binlerce fiziksel kazanın ve ahlaki suçların neticesidir. Yine de insan biçiminin hakiki tipi bütün parçaları bakımından her zaman onarılır ve bu evrensel olarak cinsiyet güdüsünü yönlendiren ve onun tatmininin tiksindirici bir zorunluluğa dönüşmesini engelleyen güzellik duygusunun kılavuzluğunda gerçekleştirilir. Bundan dolayı herkes öncelikle en güzel olanı, başka bir deyişle türün karakterinin en saf manada dışa vurulduğu kimseleri kesinlikle tercih eder ve onu hararetle arzu eder. **İkinci olarak, herkes bir başka kimsede kendisinin yoksun olduğu mükemmeliyetleri arzu eder ve kendisininkinin tersi olan kusurları güzellik olarak düşünür. Bu sebepten ötürüdür ki, örneklersek çelimsiz sıska erkekler iri kadınları tercih eder, sarışınlar esmerlerden hoşlanır. Güzel bir kadın gördüğünde bir erkeğin içine dolan ve onunla birleşmenin en büyük mutluluk olduğunu düşündüren aldatıcı coşkunluk, türün duyusundan başka bir şey değildir.** Bu duyu, aynı olanın belirgin biçimde dışa aksetmiş özelliğini görüp onu bu bireyle sürdürmeyi arzu eder. Türün karakterini en iyi dile getiren özelliklerin korunması, tutacağı yolu bilen bu kararlı güzellik tercihine dayanır ve işte güzellik bunun için böyle bir güce sahiptir.

Bunun içinde barındırdığı düşünceleri ileride daha etraflı bir şekilde ifade edeceğiz. Bir erkeği güzel bir kadını seçmeye yönelten, gerçekte türde en iyi olanı hedefleyen içgüdüdür, her ne kadar erkeğin kendisi böyle yaparak sadece zevkini artırmanın arayışı içerisinde olduğunu düşünse de. Doğrusunu söylemek gerekirse biz burada, önümüzdeki meselede olduğu gibi, aslında kişiyi her zaman türün mutluluğunu gözetmeye sevk eden her türlü içgüdünün gizli doğasının ibret verici bir çözümünü buluyoruz. Bir böceğin, belli bir çiçeği, meyveyi ya da bir et parçasını seçerken gösterdiği özen, tırtır sineğinin (ichneumonidae) yumurtalarını başka bir yere değil sadece oraya bırakabilmek için yabancı bir sineğin larvasını ararken takip ettiği yol ve onu korumak için ne zahmetten ne tehlikeden çekinmemesi âşıkar ki, bir erkeğin bireysel olarak kendisine uygun olan belirli bir doğaya sahip bir kadını seçerken gösterdiği dikkat ve ihtimama çok benzer. O da, onun için öylesine büyük bir gayret ve hararetle mücadele eder ki, amacına erişmek için çoğu kez bütün zekasına rağmen, budalaca bir evlilikle servetine, şöhretine, itibarına ve yaşamına mal olan bir aşk serüveni ile hatta zina yahut tecavüz nevinden suç ve cürümler işlemek suretiyle bazen neredeyse hayattaki bütün mutluluğunu feda eder. Ve bütün bunlar, onun türe en etkin ve verimli bir şekilde hizmet edebilmesi için her yerde hüküm süren tabiatın iradesiyle uyum içerisindedir, her ne kadar o bu hizmeti gerçekleştirirken kendisi bu uğurda harcanıyorsa da.

İçgüdü, hemen her yerde bir amacın kavranılması ile birlikte çalışır görünür. Ancak yine de, böyle bir amaçtan-kavrayıştan tamamen yoksundur. Tabiat, amacı içgüdüyü eyleyen bireyin onu kavramaktan aciz ya da peşinden koşmaya gönülsüz olacağı yere yerleştirir. Bu sebepten ötürü, genellikle göze çarpan biçimde hayvanlara özellikle onların en az gelişmişlerine ve en az zekâya sahip olanlarına verilmiştir. Fakat içgüdü sadece şimdi düşündüğümüz gibi bir durumda, aynı zamanda insana da verilmiştir, (doğal olarak amacı anlayacak durumdadır) Ancak onu gerekli gayret ve çabayla takip etmeyecektir, bir başka söyleyişle kendi bireysel mutluluğu pahasına onun peşine düşmeyecektir. Dolayısıyla burada, bütün içgüdü durumlarında olduğu gibi, gerçeklik iradeyi etkilemek için bir kuruntu ve yanılsama biçimine bürünür. Bu, erkeği güzelliği ile cezbeden bir kadının kollarında başka herhangi birinde bulacağından daha büyük bir zevk bulacağına inanmaya sevk eden şehvet dolu bir yanılsama, aslında bir kuruntudur. Özellikle tek bir kişiye yönelmiş olarak, aslında erkeği, ona sahip olmanın kendisine en büyük mutluluğu sağlayacağına ikna eden kesin inanıştır. Bu yüzden o, kendi zevki için zahmet ve sıkıntılara katlanıp, fedakârlıklarda bulunduğunu zanneder. Gerçekteyse, bütün

bunları sadece türün düzgün-değişmez özelliklerinin korunması için ancak bu ana babadan dünyaya gelebilecek özel bir kişinin yahut birey tipinin doğumu için yapar.

Burada içgüdünün karakteri ve dolayısıyla bir amacın kavranılmasıyla uyum içinde gibi görünen, yine de böyle bir kavrayıştan bütünüyle yoksun olan bir hareket o kadar kusursuz biçimde kendisini göstermektedir ki, bu kuruntu yahut yanılsamanın ardı sıra sürüklenen kimse çok kere, onu kendi başına yönlendiren asıl amaçtan yani üremeden tiksinir ve bu yüzden ona engel olmak isteyecektir. Nitekim, neredeyse bütün gayrı meşru aşk ilişkilerinde durum bu merkezdedir. Konumuzun yukarıda izah edilmiş karakteriyle uyum içerisinde olan her âşık, sonunda eriştiği hazzın ardından fevkalade büyük bir hayal kırıklığına uğrayacak ve böylesine büyük bir arzuyla istediği şeyin diğer bütün cinsi tatminlerden hiç de farklı bir tarafının olmadığına hayret edecektir. Böylelikle onun kendisinden yararlandığını anlamayacaktır. Bu arzunun diğer bütün arzular karşısındaki durumu, türün fert dolayısıyla sonsuzun sonlu karşısındaki durumu gibidir. Diğer taraftan, bu tatmin gerçekte sadece türün yararınadır ve türün iradesinin etkisi altında her türden fedakarlıkla hiç de kendi amacı olmayan bir amaca hizmet eden bireyin bilinç alanına dahil değildir. İşte, bu büyük işin ardından tutkunun ateşinin sönmesiyle birlikte her aşığın bir aldatılmışlık duygusuna kapılmasının sebebi budur. Çünkü türün bir aldatma aracı olarak kullanılmış olan kuruntu yahut yanılsama, artık ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla, Platon gayet doğru bir şekilde şöyle der: **Hiçbir şey şehvet duygusu kadar yanıltıcı değildir.** Philebos, 319

Ancak, bütün bunlar hayvanların içgüdülerini ve mekanik eğilimlerini bir şekilde kendince aydınlatır. Onlar da, hiç kuşkusuz kendi zevkleri için çalıştıklarını gösteren bir tür yanılsama ile sürüklenirler, halbuki böylesine canla başla ve büyük bir fedakarlıkla tür için çalışırlar: Kuş yuvasını yapar, böcek yumurtalarını bırakacağı uygun bir yer arar, yahut kendisine yaramayan, ama çıkacak larvalar için yiyecek olarak yumurtaların yanma yerleştirilmesi gereken avı dahi bulup aylar; an, eşek arısı ve karınca kendilerini ustalık isteyen yuva kurma işine ve fevkalade karmaşık bir trafiğe yollarından alıkonulmaz bir kararlılıkla kaptırırlar. Bunların hepsi, hiç kuşkusuz türe hizmeti bencilce bir amacın görüntüsü altında gizleyen bir yanılsama tarafından sevk ve idare edilirler.

Bu, belki de içgüdünün bütün biçimlerinin temelinde yatan iç yahut öznel sürecin bizim için anlaşılır hale gelmesinin olabilecek tek yoludur. Bununla beraber dış ya da nesnel süreç, içgüdü tarafından güçlü bir şekilde kontrol edilen hayvanlarda, sözgelimi böceklerde sinir düğümünün, yani öznel sinir sisteminin, nesnel ya da beyinle ilgili sinir sistemi üzerindeki baskınlığını gösterir. Buradan, onların nesnel ve gerçek kavrayıştan ziyade arzuyu uyaran ve sinir düğümü sisteminin beynin üzerindeki etkisiyle ortaya çıkan öznel tasavvurlarla hareket ettikleri sonucuna varılabilir. Bundan ötürü, onlar belli bir yanılsama ile hareket ederler ve her türlü içgüdü durumunda fizyolojik süreç böyle olmalıdır. Demek istediğimi daha iyi anlatabilmek için şimdi açıkladığım kadar güçlü olmasa da, insan türünde karşılaşılabilecek bir başka örneği, gebe kadınların kolay kolay giderilemeyen iştihasım anlatacağım. Bu, zaman zaman ceninin beslenmesinin, ona giden kanın özel ya da belli bir değişimini gerekli kılmasından kaynaklanır görünür. Buna bağlı olarak böyle bir değişimi meydana getiren besin gebe kadına kendisini keskin bir arzunun objesi olarak hissettirir, böylelikle burada da bir yanılsama ortaya çıkar. Bundan dolayı, kadın erkekten fazla bir içgüdüye daha sahiptir; sinir sistemi de kadında daha fazla gelişmiştir.

Beynin, insandaki büyük üstünlüğü onun gelişmemiş hayvanlardan daha az içgüdülere sahip olmasını ve bu birkaç içgüdünün bile kolaylıkla yanlış yola saptırılabilmesini açıklar. Örneklersek, bir erkeği cinsiyet güdüsünün tatminine dönük olarak bir eşin seçiminde içgüdüsel biçimde yönlendiren güzellik duygusu, yozlaşıp eş cinselliğe yatkın hale gelince yanlış yola sapmış demektir. Benzer şekilde yumurtalarını içgüdüsel olarak çürümüş ete yerleştirmesi gereken et sineği (Musca vomitoria) onları çürüyen kokusuna aldandığı için Arum dracunculusun tomurcuğuna bırakır.

Kayıtsız koşulsuz bir üreme içgüdüsünün her türlü cinsel sevginin temeli olduğu, konunun daha yakından yapılacak bir çözümlemesiyle ve kendimizi kolay kolay geri tutamayacağımız bir çözümlemeyle doğrulanabilir. **<u>ÖNCELİKLE ÂŞIK OLAN BİR ERKEK, DOĞASI GEREĞİ HERCAİ</u>** (kararsız,

sebatsız, vefasız, dönek, mütelevvin) **BUNA KARŞILIK BİR KADIN, VEFAKAR OLMAYA EĞİLİMLİDİR. BİR ERKEĞİN AŞKI BELLİ BİR DÖNEMDEN SONRA, YANİ TATMİNİNE ERİŞTİKTEN SONRA HİSSEDİLEBİLİR DERECEDE AZALIR; NEREDEYSE BAŞKA HER KADIN ONU SAHİP OLDUĞU KADINDAN DAHA FAZLA CEZBEDER, DEĞİŞİKLİĞİ ARZULAR, HALBUKİ BİR KADININ AŞKI KARŞILIK GÖRDÜĞÜ ANDAN İTİBAREN ARTAR.** Bunun sebebi, tabiatın türün korunmasını ve olabildiği kadar büyük bir çoğalmayı hedeflemesidir. Erkek, kolaylıkla bir yılda yüzden fazla çocuk yapabilir, halbuki kadın, ne kadar fazla erkekle sevişirse sevişsin yılda (bir batında birden fazla çocuk dünyaya getirme durumunu saymazsak) ancak bir çocuk dünyaya getirebilir. Bu sebepten dolayı, bir erkek her zaman başka kadınları arzularken, bir kadın her zaman tek bir erkeğe bağlı kalır. Zira tabiat onu içgüdüsel olarak ve farkında olmaksızın doğacak çocuğu bakıp koruyacak olan erkeğin bakımıyla meşgul olmaya zorlar. Bu nedenle evliliğe sadakat olgusu, erkek bakımından suni fakat bir kadın için doğaldır. Dolayısıyla, evlilikte sadakatsizlik erkek için doğal bir durumken, kadın için doğal değildir. Doğal olarak kadın bakımından zina, doğacak sonuçlarından ötürü hem nesnel olarak hem de kadının tabiatına aykırı olması nedeniyle öznel olarak, erkek için olduğundan çok daha bağışlanmazdır.

Ne var içi, karşı cinsten aldığımız zevkin, ne kadar nesnel görünüyor olursa olsun, yine de kılık değiştirmiş içgüdüden, bir başka söyleyişle, kendine özgü özelliklerini korumak için mücadele eden türün duyusundan ibaret olduğunu yeteri kadar açığa kavuşturmak ve bunda mükemmelen ikna edici olabilmek için bu konuda bizi etkileyip yönlendiren düşünceleri daha yakından araştırmak ve felsefi bir eserde bu ayrıntıları açıklamak sizlere biraz tuhaf gelecekse de, bunların ayrıntılarına girmek zorunludur. Bu düşünceler aşağıdaki şekilde tasnif edilebilir: Doğrudan türün tipini ilgilendirenler, yani güzellik; diğer fiziksel nitelikler ile ilgili olanlar ve son olarak herkese göre değişen ve iki kişiden birinin tek yanlı niteliklerinin ve sıradışılıklarının karşısındakinin üstünlükleriyle zorunlu olarak düzeltilmesinden ya da bertaraf edilmesinden kaynaklananlar. Şimdi bu mülahazaları sırasıyla ve ayrı ayrı ele alalım.

- **Karşı cinse sevk eden nedenler**

Seçimimizi ve eğilimimizi yönlendiren **ilk değer yaştır.** Genel olarak adet görmenin başlamasından adetin kesildiği döneme kadar olan çağı, yine de on sekiz ila yirmi sekiz yaşları arasındaki kadınları tercih ederiz. **Bu yaş aralığının dışındaki hiçbir kadın bizim için çekici değildir.** Yaşlı bir kadın yani artık adet görmeyen bir kadın bizde tiksinti uyandırır. Genç olup da güzel olmayan bir kadın, bizi hala kendisine çekebilir. Nitekim, gençlikten yoksun bir güzelliğin üzerimizde hiçbir etkisi yoktur. Açık ki, bizi burada yönlendiren farkında olmadığımız amaç genel olarak üremenin olabilirliğidir. Bu yüzden her bir insan teki, karşı cins için çekiciliğini, dölleme yahut gebe kalma için en uygun dönemden uzaklaştığı nispette kaybeder.

İkinci değer sağlıktır: Ağır bir hastalık, geçici bir zaman için bizi irkiltebilir, fakat müzmin bir hastalık, beden ya da akıl zayıflığı bizi uzaklaştıran bir etkendir, çünkü bunlar soya çekim yoluyla çocuklara geçebilecektir.

Üçüncü değer kemiklerin yapısıdır ki beden yapısı türün ayırt edici biçiminin temelidir. Yaşlılık ve hastalıktan sonra hiçbir şey bizi bozuk bir beden yapısı kadar tiksindirmez hatta en güzel çehre bile bu kusuru telafi edemez, aslında onun yanında, en çirkin çehre eğer iyi gelişmiş bir beden yapısına sahipse son derece beğeniyle tercih edilebilir. Ayrıca kemik yapısının her türlü kusurlu gelişimine karşı oldukça hassas bir yapıya sahibiz. Örneklersek, gelişmemiş, kısa, bodur bir beden yapısı ve benzeri ya da sonradan geçirilmiş bir kaza sonucu olmayan bir topallık hemen dikkatimizi çeker. Buna karşılık belirgin biçimde güzel bir beden her kusuru telafi eder: Bizi kendimizden geçirir. Ve bir de küçük ayaklara atfedilen büyük önem! Bunun nedeni ayağın büyüklüğünün türün temel ayırt edici özelliklerinden biri olmasıdır. Zira hiçbir hayvan insanınki kadar küçük bir bilek ve ayak tarağı bileşimine sahip değildir; yürüyüşündeki dikliğin sebebi budur. Oysaki, o ayakları üzerinde yürüyen bir hayvandır. Hz. İsa ben Sirak da:

"***İnce vücutlu ve güzel ayaklı bir kadın gümüş oyukların içindeki altın sütunlar gibidir"*** der. Dişler de önemlidir, çünkü beslenme için elzemdirler ve soya çekim yoluyla çocuklara aktarılırlar. Dördüncü

değer belli bir oranda tombulluktur, bir başka deyişle, bitkisel işlevin, esnekliğin fazlalığı da seçimimizde önemli bir yer tutar. Nitekim, bu özellik cenine bol besin sağlanabileceğinin bir işaretidir. Bu yüzden aşın sıskalık, çarpıcı biçimde bizi uzaklaştırır. Tam gelişmiş bir kadın göğsü, erkekler üzerinde fevkalade bir tesir icra eder; üremenin dişil işlevleriyle doğrudan bir ilişki içerisinde bulunduğundan yeni doğan çocuğun zengin biçimde beslenebileceğinin habercisidir. Beri taraftan, çok şişman kadınlar da tiksintimizi uyandırır ki bunun sebebi, rahmin dumura uğramış olduğuna ve kısırlığa işaret etmesidir. Bu, kafayla yani mantığımızla değil, tamamen içgüdüyle bilinir.

Seçimimizi etkileyen son değer güzel bir yüzdür. Burada da kemik parçalan, sair her şeyden önce dikkate alınır. O kadar ki, neredeyse her şey güzel bir buruna bağlıdır; kısa basık bir burun her şeyi bozar. Burnun hafifçe yukarı yahut aşağı eğikliği çoğu kez birçok genç kızın hayat boyu mutluluğunu belirler ve bu da sebepsiz değildir, çünkü tehlikede olan türün tipidir. Küçük bir çene kemiği sayesinde küçük bir ağız, hayvanların ağızlarından farklı olarak insan çehresinin kendine özgü ayırt edici özelliği olduğu için çok önemlidir. Çekik, deyiş yerinde ise, kesilmiş bir çene özellikle iticidir, çünkü ***mentum prominulum*** özel olarak türümüze özgü ayırt edici bir özelliktir. Son olarak güzel gözlerin ve güzel bir alnın seçimimizde oynadığı role geliyoruz; bunlar anadan aktarılmış olan ruhi ve özellikle zihni niteliklere dayanır.

- **Kadınlar otuzbeş yaş ve çirkin erkekleri neden sever?**

Diğer taraftan seçimlerinde farkında olmaksızın kadınları etkileyen nitelikler, doğal olarak bu kadar kesin bir şekilde belirlenemez. **Bununla beraber, kadınların tercih ettikleri yaşın otuz ila otuz beş olduğunu söyleyebiliriz. Bu yaşlardaki erkeği, aslında insan güzelliğinin en yüksek formu olan delikanlılara tercih ederler.** Bunun nedeni kadınları zevkin değil, bu belirli çağda üreme gücünün zirve noktasını görüp tanıyan içgüdünün yönlendirmesidir. **Genellikle kadınlar güzelliğe, özellikle yüz güzelliğine pek fazla dikkat etmezler; çocuğa güzelliğini verme işini sadece kendi üzerlerine almış gibidirler.** Onları en başta baştan çıkaran bir erkeğin gücü ve onunla atbaşı giden cesaretidir, çünkü bunların her ikisi de güçlü çocukların dünyaya gelmesinin ve aynı zamanda onlar için güçlü bir koruyucunun habercisidir. Bir erkekteki her fiziksel kusuru, tipin ayırt edici özelliklerinden herhangi bir sapmayı bir kadın, çocuk söz konusu olduğunda, eğer kendisi bu bakımlardan kusursuz ise ya da zıt yönde bunları gölgeleyebilecek kadar mükemmel ise, ortadan kaldırabilir. Bunun tek istisnası özel olarak erkeklere özgü dolayısıyla bir annenin çocuğuna kesinlikle veremeyeceği niteliklerdir. Bunlar erkeklere özgü kemik yapısı, omuz genişliği, dar kalçalar, düzgün bacaklar, kas gücü, cesaret, sakal ve benzeri şeyleri içerir**. İşte bu yüzden, bir kadın çoğu kez rastladığımız gibi çirkin bir erkeği sevebilir, oysaki kusurlarını kendisi gideremeyeceği veya talafi edemeyeceği için erkeksi olmayan bir erkeği asla sevmez. Cinsel sevginin temelini oluşturan değerlerin ikinci kümesi manevi niteliklere dayananlardır.** Burada, bir kadının evrensel olarak bir erkeğin ruhunun yahut kişiliğinin sahip olduğu karakteristik özelliklerle etkilendiğini görürüz. Bunların her ikisi de babadan genlerle aktarılabilir.

- **Kadınları etkileyen özellikler**

Kadınlar, irade sağlamlığı, kararlılık, cesaret ve belki de dürüstlük ve iyi kalplilikten büyülenirler. Buna karşılık zihni-fikri niteliklerin kadınlar üzerinde doğrudan yahut içgüdüsel bir gücü yoktur, bunun çok basit bir sebebi vardır; bunların babadan devralman nitelikler olmaması. **Erkekteki zekâ eksikliğinin kadınlara bir zararı dokunmaz; doğrusu fevkalade bir zihni üstünlük, hatta deha, anormallik olarak kadınlar üzerinde olumsuz bir etki bile doğurabilir.** Bu sebepten ötürüdür ki, kadınların sık sık budala, çirkin ve kaba saba bir erkeği iyi eğitilmiş, zihni nitelikleri yüksek, nazik bir erkeğe tercih ettiklerini görürüz. Aşırı derecede farklı mizaçlara sahip insanların sözgelimi kaba saba, güçlü kuvvetli ve dar kafalı bir erkekle, ziyadesiyle duyarlı, ince düşünceli, kültürlü, estetik beğeniye ve benzeri niteliklere sahip bir kadının ya da fevkalade bilgili, görgülü ve dahi bir erkek ile kuş beyinli bir kadının, çok kere aşk için evlenmelerinin sebebi işte budur:

> **"İşte böyle sürükler adamı Venüs;**
>
> **Ruhu ve bedeni birbirine eşit olmayanları,**
>
> **Götürür tunçtan boyunduruğa vurur Ve sonra bir kenardan bakıp için için güler."**

Horatius, Carmina 1, 33, 10.

Bunun sebebi, **kadınların zihinsel ve düşünce gücüyle ilgili değerlerle değil, bütünüyle başka bir şeyden yani içgüdüden etkilenmeleridir.** Kadınlar için evlilikte aranan şey, zeki ve düşünceli bir insanla fikri bakımdan hoşça vakit geçirmek değil, çocukların dünyaya getirilmesidir. **Zira evlilik bir kafa birlikteliği değil, gönül birlikteliğidir. Eğer bir kadın bir erkeğin zekasına âşık olduğunu söylüyorsa, bu ya boş ve gülünç bir iddia ya da yozlaşmış bir abartı ve yalandır.** Diğer yandan bir erkek cinsel sevgisinde kadının kişilik özelliklerinin etkisi altında kalmaz, bundan ötürüdür ki, sözgelimi Shakespeare, Albrecht Dürer, Byron gibi nice Sokrates kendi Ksantippesi'ni bulmuştur. Fakat burada zihni niteliklerin etkisi altında kalırız, çünkü onlar anneden gen yoluyla aktarılmıştır. Yine de, **onların etkileri kolayca, daha temel hususlarla ilgili ve bu yüzden daha doğrudan bir etkisi olan fiziki güzellik tarafından gölgelenir.** Yeri gelmişken belirtelim ki bu ilk tesiri hissetmiş yahut tecrübe etmiş olan annelerin, kızlarına daha fazla tercih edilebilir hale gelebilmeleri için güzel sanatlar, yabancı diller ve benzeri şeyler öğretmelerinin sebebi budur. Bu suretle onlar suni araçlarla kafalarının içini doldurmayı umut ederler. Tıpkı bir zorunluluk haline geldiğini düşündüklerinde göğüs kafeslerini ve kalçalarını da böyle dolduruyorlarsa.

Burada şu anlaşılsın isteriz: Biz burada anlattıklarımızla sadece gerçek aşkın kendisinden doğduğu söylenen doğrudan ve içgüdüsel olan cazibeden söz ediyoruz. Akıllı ve eğitimli bir kadının, bir erkekteki kafa ve anlayış gücüne saygı duyması ve bir erkeğin, inceden inceye düşünüp taşındıktan sonra evleneceği kızın kişiliğini ölçüp tartması ve ona ilişkin bir değer vermesi bizim buradaki konumuzu ilgilendiren meseleler değildir. Bu tür şeyler evlilikte mantık evliliği de denen akla dayalı bir seçimi etkiler. Yani bizim burada kendimize konu edindiğimiz ve betimlemesini yaptığımız tutkulu aşka söz geçiremezler.

- **İnsan eksik olanı neden sever.**

Buraya kadar sadece sonucu belirlenmiş değerlendirmeleri, yani cinsel sevgide rol oynayan ve herkes için geçerli olan değerlendirmeleri göz önünde bulundurdum. Şimdi ise kusurlu olarak ortaya çıkmış türün, tipini düzeltmeyi ve ondan seçicinin kendi şahsında zaten taşıdığı herhangi bir sapmayı onarmayı dolayısıyla tipin saf ve eksiksiz biçimde yeniden ortaya konulmasına dönmeyi hedeflediği için her zaman rastlanmayan görece değerlendirmelere geliyorum. **İşte bu nedenle, her bir insan kendisinde eksik ve noksan gördüğü şeyi sever.** Bu göreli değerlendirmelere dayalı olarak yapılan yani kişinin yapısını göz önünde bulunduran seçim, sadece kesin değerlendirmelere dayalı olarak yapılan seçimden çok daha kesin, kararlı ve sınırlayıcıdır. Bu nedenle, gerçek tutkulu aşkın kökeni kural olarak bu göreli değerlendirmelerde yatar ve ancak aşkın sıradan evreleri ve önemsiz temayülleri kesin değerlendirmelerden kaynaklanır. Dolayısıyla her zaman büyük tutkuları ateşleme eğiliminde olanlar, güzelliklerinde hiçbir kusur bulunmayan kadınlar değildir. Gerçek bir tutkulu duygunun doğabilmesi için önce, belki en iyi şekilde kimyasal bir dönüşümle anlatılabilecek bir şeyin olması, yani bu iki kişinin öz niteliklerinin, tıpkı asit ve alkalinin nötr bir tuza dönüşmesi gibi, birbirini ortadan kaldırması icap eder. Bunun olabilmesi için aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi zorunludur.

Öncelikle her cinsel istek tek yanlıdır. Bu tek yanlılık, bir kimsede bir başkasından daha belirgin biçimde dışa vurulur ve daha yüksek bir derecede var olur. Dolayısıyla bu tek yanlılık her bir kimsede karşı cinsten birisi tarafından, bir başkasının yapabileceğinden, daha iyi tamamlanabilir ve ortadan kaldırılabilir. Çünkü o kimse, dünyaya gelecek yeni varlığın insanlık tipini tamamlamak için kendisininkine zıt bir tek yanlılığa ihtiyaç duymaktadır. Zira her zaman her şeyin kendisine doğru kendiliğinden eğilim içinde olduğu hedef bu yeni varlığın yapısıdır. Fizyologlar, erkeklik ve kadınlık için sayısız derecelerin geçerli olduğunu bilirler. Nitekim erkeklik tiksindirici olabilecek çift cinsel organlı bireylere kadar düşebilir, kadınlık da zarif androgenlere kadar yükselebilir. Her iki yandan da, iki cins arasında tam orta noktada bulunduğundan her ikisine de sokulamayacak ve bu yüzden türün devamı için uygun olmayan kimselerin bulunduğu tam erdişilik (der Hermaphroditismus: Her iki cinsiyet organının aynı insanda bulunması.) noktasına ulaşılabilir.

Dolayısıyla burada sözünü ettiğimiz bu birbirini bertaraf etme yahut etkisiz hale getirme için erkeğin

erkekliğinin belli bir derecesinin, kadının kadınlığının belli bir derecesine tam karşılık gelmesi ve onunla tam olarak örtüşmesi gerekir ki her birinin tek yanlılığı böylelikle tam olarak dengelenebilsin. Böylece, erkekliği baskın bir erkek, kadınlıkça en güçlü olan kadını arzu eder ve terside ve yine bundan dolayıdır. Herkes kendi cinsiyet derecesine tam karşılık gelen her kimse onu arar. Şimdi burada, iki kişi arasındaki bu gerekli ilişkinin hangi ölçüde var olduğu ya da ortaya çıktığı, bu iki kişi tarafından içgüdüsel olarak hissedilir ve diğer göreli değerlendirmelerle birlikte, aşkın yüksek derecelerinin temelinde bulunur. Bu yüzden âşıklar, birbirlerini nasıl buldukları ve ruh uyumları hakkında duygulu ve dokunaklı biçimde konuşurlarken aslında sohbetin can alıcı noktası büyük ölçüde dünyaya getirilecek varlık ve onun kusursuzluğuyla ilgili uyumdur. Bu uyum çoğu kez evlilikten kısa bir süre sonra şiddetli bir uyumsuzluk haline geliveren ruhlarının uyumundan çok daha önemlidir. Burada işin içine, her bir kimsenin başkası aracılığıyla, kendi zayıflığını, kusurlarım ve tür tipinden sapmalarını, dünyaya gelecek çocukta varlıklarını sürdürmemeleri ve da gelişip mutlak anormalliklere dönüşmemeleri için ortadan kardırmaya çalışmasına bağlı olan diğer göreli değerlendirmeler dahil olmaktadır. Bir erkek kas gücü bakımından ne kadar zayıfsa, o ölçüde güçlü kuvvetli bir kadını arzulayacaktır. Ve aynı şey kadınlar için de geçerlidir. Fakat kas gücü zayıflığı kadınlar için doğal ve alışılmış bir şey olduğundan kadınlar, kural olarak güçlü kuvvetli erkekleri tercih edeceklerdir. Bundan başka boy bos da, tarafların seçiminde önemli rol oynayan değerlendirmedir. Ufak tefek erkeklerin, iri yarı kadınlara karşı kararlı bir eğilimi vardır ve tersi. Aslında ufak tefek bir erkekteki iri yan kadınlara karşı olan bu eğilim, eğer kendisi iri yan bir babadan gelmiş ve ancak annesinin tesiriyle ufak tefek kalmışsa çok daha tutkulu olacaktır; çünkü o, babasından büyük bir gövdeyi kanla besleyebilecek damar sistemini ve enerjisini genetik olarak almıştır. Buna karşılık eğer onun hem babası hem de büyük babası ufak tefekse bu eğilimi kendisini daha az hissettirecektir. İri yarı bir kadın ile iri yan bir erkeğin yıldızının barışmamasının temelinde doğan çok iri bir insan soyundan uzak durma arzusu yatar: çünkü iri yan annelerin çocukları, annelerinin kendilerine geçirebileceği kuvvet ile uzun süre yaşayamayacak kadar zayıf olacaklardır. Ne var ki eğer böyle bir kadın, belki de toplum içerisinde daha saygın bir konuma sahip olmak için iri yarı bir koca seçerse, büyük bir ihtimalle çocukları ömür boyu bu kadının yapmış olduğu bu aptallığının cezasını çekecektir.

Yine aynı şekilde ten rengi ile ilgili değerlendirmeler de seçimde çok belirleyici bir yer tutar. Sarışınlar, kara yağız ya da esmer kimselerden hoşlanır; fakat bu sonuncular evvelkileri nadiren tercih ederler. Bunun sebebi şudur: Sarı saç ve mavi göz, tür tipinden bir sapmadır ve tıpkı beyaz fare veya kır at gibi neredeyse bir anormallik oluşturur. Bunlar, Avrupa kıtası dışında dünyanın herhangi bir parçasının, hatta kutup bölgelerinin bile doğal sakinleri değillerdir ve muhtemelen İskandinav kökenlidirler. Sırası gelmişken beyaz derinin, insan yapısı için doğal olmadığını, doğal olarak insanın tıpkı Hindu atalarımız gibi ya kara ya da esmer bir deriye sahip olduğunu dolayısıyla beyaz insanın köken itibarıyla hiçbir surette tabiatın döl yatağından çıkmadığını, gerçekte çok söz edilse de beyaz insan diye bir şey olmadığını ve her beyaz insanın solmuş veya beyazlamış bir deriye sahip olduğunu ifade etmeliyim. İnsan, kışın sıcak bir yer arayışı içinde ancak egzotik bir bitki gibi yaşayabildiği yabancı bir dünyaya sürülünce geçen binlerce yıl içerisinde beyazlaşmıştır. Bundan ancak dört yüzyıl önce yurtlarını terk etmiş olan Hint yerlileri olan Avrupa çingeneleri, Hindu ten renginden bizimkine nasıl geçildiğini göstermektedir. **Bundan dolayı, tabiat cinsel aşk aracılığıyla siyah saç ve kahverengi gözlere dönmeye çalışmaktadır.** Çünkü türün ilk ve asıl tipi bunlardır. Her ne kadar Hinduların kara derisini bizim için itici ya da uzaklaştırıcı hale getirecek kadar olmasa da, beyaz ten rengi ikinci tabiat haline gelmiştir.

- **İnsan eksiğine karşı zayıftır ve uzak durma eğilimi vardır.**

Son olarak herkes, vücudunun belli kısımlarındaki kusurlarını ve aksaklıklarını düzeltmenin yolunu bulmaya çalışır ve kusur ne kadar belirgin ise onu düzeltme yolundaki istek de o kadar büyüktür. Küt ve ucu kalkık burunlu kimseler, bu yüzden gaga burunlu ya da papağan çehreli kimselerden böylesine tarif edilmez biçimde hoşlanırlar, aynı şey vücudun diğer bütün kısımları için de geçerlidir. Aşırı derecede uzun ve ince bir beden yapısına sahip kimseler, bodur denecek kadar kısa kimselerin bedenlerinde güzellik bulma eğilimini gösterirler. Huy ve karakterle ilgili değerlendirmeler de, bu konuda insanların seçimlerinde benzer bir rol oynarlar. Herkes, kendisinin tersi olan özelliklere sahip

insanı tercih eder. Ancak istenmeyen karakteristik özellikler ne kadar belirginse, bunun tersini isteme o ölçüde fazla olur.

Bir yönden kendisi gayet mükemmel olan kimse, bu bakımdan kusurlu olanın peşine düşmez. Ama onunla başka bir kimseden daha kolay bağdaşabilir, çünkü kendisi, doğacak çocuğu bu bakımdan kusurlu olmaktan koruyacaktır. Örneklersek beyaz tenli bir kimse, san derililerden nefret etmez, ama buna karşılık sarımtırak bir ten rengine sahip kimse göz kamaştıracak kadar beyaz derili bir kimsede tanrısal bir güzellik bulur. **Bir erkeğin, belirgin biçimde çirkin olan bir kadına âşık olması az rastlanır bir durumdur, fakat âşık olursa bunun sebebi aralarında mevcut cinsiyet derecesi bakımından tam bir uyumun gerçekleşmesi ve kadındaki bütün anormalliklerin, kendisinin tam zıttı bir başka söyleyişle kendisininkileri düzeltici unsurları taşımasıdır. Bu gibi durumlarda aşk, yüksek bir dereceye erişme eğilimindedir.**

Kadının her bir beden uzvunu düşünüp değerlendirirken erkek olarak gösterdiğimiz esaslı ciddiyet ve kadının da kendi hesabına bizi değerlendirirken aynını göstermesi; hoşumuza gitmeye başlayan bir kadını kılı kırk yaran bir gözle yoklamamız, seçimimizde gösterdiğimiz kararsızlık ve huysuzluk, güveyin gelini seyrederken yaptığı gergin dikkati, herhangi bir bakımdan yanılmamak için gösterdiği özen, temel özelliklerdeki her aşırılık yahut eksikliğe atfettiği büyük önem, bütün bunlar gözetilen amacın önemine tamamen uyum içerisindedir. Çünkü dünyaya getirilecek çocuk, bütün yaşamı boyunca benzer özellikleri taşıyacaktır. Örneklersek, bir kadında hafif bir belkemiği eğriliği varsa doğacak çocuğa bunun bir kamburluk olarak geçmesi olasıdır. Bu her bakımdan böyledir. Doğal olarak biz bütün bunların farkında olamayız. Tam tersine herkes bu dikkatli ve özenli seçimi, kendi zevki için yaptığını zanneder. (oysa bu hiçte öyle değildir) bilakis o kendi beden yapısının gerektirdikleri doğrultusunda (bundan dolayı kendi şahsıyla uyum içinde olduğunu doğru olarak kabul etmemiz gerekir), bu seçimi kesinlikle türün çıkan için yapar ve gözetilen asıl amaç mümkün olduğu ölçüde türün tipini muhafaza etmektir.

Birey, burada farkında olmadan daha yüksek bir şeyin yani türün çıkarma göre hareket eder. Bireyin başka türlü hiç önemsemeyeceği şeylere böylesine önem vermesinin sebebi işte budur. Farklı cinsten iki genç insanın ilk kez karşılaştıklarında, birbirlerini farkında olmaksızın ciddi ve eleştirel biçimde bakıp süzmelerinde, birbirlerine yönelttikleri araştırıcı ve nüfuz edici (derinlere işleyici) nazarlarda ve sahip oldukları çeşitli özelliklerin maruz kaldığı dikkatli yoklamalarda ilginç ve özel bir şey vardır. Bu araştırma ve çözümlemenin temsil ettiği şey, bu iki kişi ve onların özelliklerinin harmanlanması sayesinde mümkün olacak yeni varlığı, türün koruyucu ruhunun düşünmesinden ***(Meditatiorı des Genius der Gatturıg)*** başka bir şey değildir. Onların zevklerinin ve birbirlerini arzulamalarının büyük-lüğü, söz konusu edilen bu düşünme tarafından belirlenir (ya da bu düşünmenin sonucuna bağlıdır). Bu arzulayış ne kadar yoğun olursa olsun, daha önce gözden kaçmış olan bir şey bu süreç içerisinde gün yüzüne çıkarsa pekala birdenbire kaybolabilir.

Demek oluyor ki, <u>türün dehası yahut koruyucu ruhu, üreme kabiliyetine sahip olan herkeste gelecek insan soyunu düşünmektedir</u>. Bu insan soyunun doğası Eros'un uğraştığı büyük iştir, o hep faaliyet halindedir, aklı her zaman meşguldür, her zaman gelecekle ilgili düşünüp durur. Türü ve gelecek bütün nesilleri ilgilendiren bu büyük işin önemiyle kıyaslandığında, bu büyük tablo içerisindeki genel gelip geçicilikleriyle tek tek kişilerin (gönül) işlerinin pek bir ehemmiyeti yoktur. Bu yüzdendir ki, Eros her zaman bunları hiç aldırmaksızın feda etmeye hazırdır. Onun bu gelip geçici işler karşısındaki durumu ölümsüz bir varlığın bir ölümlü, onun göz önünde bulundurdukları karşısındaki kişilerin önemli olarak gördükleri şeyler ise, sonsuzun sonlu karşısındaki durumu gibidir. Sadece kişinin mutluluğunu yahut mutsuzluğunu ilgilendirenlerden daha yüksek işleri sevk ve idare ettiğinin farkında olan Eros, bunları yüksek bir kayıtsızlıkla savaşın keşmekeşinin, iş yaşamının hengamesinin ortasında ya da bir veba salgının insanları kırıp geçirmesi esnasında yürütür, hatta gerekirse bunları manastırların inzivahanelerine kadar takip eder.

- **Aşkın şiddeti ve acı tarafları**

Aşkın şiddetinin bireyselleşme ile birlikte arttığı anlaşılmış olmalıdır. Ancak, iki kişi fiziksel olarak öyle

bir yapıya sahip olabilir ki, türün mümkün en iyi tipini aslına uygun olarak ortaya çıkarmak bakımından birinin diğeri için en özel ve mükemmel tamamlayıcı olduğunu ve bu yüzden birbirlerini başka hiç kimse için duyumsamayacakları ölçüde arzu edeceklerini göstermiştik. Böyle bir durumda, tutkulu bir aşk doğar ve bireysel bir hedefe ve sadece ona yönelmiş olduğu için başka bir deyişle türün özel hizmetinde ortaya çıktığı için derhal daha soylu ve daha yüce bir görünüm kazanır. Diğer yandan, tek başına değerlendirildiğinde yalın cinsel içgüdü iğrenç ve adi bir şeydir: Bireyselleşmediği için önüne çıkan herkese yönelmiştir. Türü, niteliği pek dikkate almadan sadece safi bir nicelik bağlamında korumaya çalışır. Tek bir kişi üzerinde yoğunlaşmış yani bireyselleşmiş şiddetli bir aşk tutkusu öylesine yüksek bir noktaya erişebilir ki, tatmin edilmedikçe bu dünyanın bütün güzel şeyleri, hatta yaşamın kendisi bile tadını ve önemini kaybeder. Bu durumda aşkın şiddet ve harareti, başka hiçbir şeyinkine benzemeyen bir arzu haline gelir; dolayısıyla her türlü fedakârlıkta bulunacak ve eğer tatmini hiçbir türlü mümkün görünmez ise, çılgınlığa hatta intihara bile götürebilecektir. Böylesine tutkulu bir aşkın kökeninde, bu bilincinde olunmayan mülahazaların yanı sıra önümüze böylesine doğrudan çıkmayan ya da gözümüze ilişmeyen başkaları da olacaktır. Bundan dolayı, burada sadece bir beden yapısı uygunluğu değil, aynı zamanda babanın iradesi ile ananın zekâsı arasında özel bir örtüşmenin bulunduğunu kabul etmemiz gerekir. İrade ile zekânın örtüşmesi, uygunluk neticesindedir ki sadece onlar tarafından son derece belirli bir varlık, "kendinde-şeyin" ("Ding an sich") doğasında yer aldığı için bizce bilinmeyen sebeplerden ötürü, varlığını türün koruyucu ruhunun göz önünde bulundurduğu bir varlık olarak dünyaya getirmiş olur.

Başka bir şekilde ve daha açık söylemek gerekirse, yaşama iradesi kendisini, kesin bir şekilde belirlenmiş ve ancak bu belirli baba ile bu belirli ana tarafından dünyaya getirilebilecek olan bir varlıkta nesnelleştirmek istemektedir. İradenin bu metafizik arzusu, varlıklar dairesi içerisinde bu ateşli arzuyla kıskıvrak yakalanmış olan gelecekte ebeveyn olacakların yüreklerinin dışında başka bir faaliyet alanına sahip değildir. Şimdi onlar, halihazırda bütünüyle metafizik bir amaca sahip olan, bir başka söyleyişle, gerçekte mevcut olan şeylerin alanı dışında kalan şeyi kendileri için arzu ettiklerini zannetmektedirler. Diğer bir ifadeyle, burada ilk kez mümkün hale gelen, doğacak canlının varlık alanına girme noktasındaki ateşli arzusudur. Bu arzu, her varlığın temel ve asli kaynağında vuku bulur. Kendisini fenomenler dünyasında geleceğin ebeveynlerinin birbirlerine duydukları şiddetli sevgi olarak dışa vurur. Kendi dışındaki her şeyi pek az dikkate alır. Aslında **aşk, başka bir benzeri olmayan bir yanılsamadır.** <u>Aşk, insanın dünyada sahip olduğu her şeyi gerçekte kendisini başka herhangi birisinden daha fazla tatmin etmeyecek bir kadını elde etmek uğruna feda etmesine neden olur.</u> Burada asıl göz önünde bulundurulanın, bu sahip olma olduğu, tıpkı diğerleri gibi bu yüce duygunun da peşinde olduğu şeyi elde etmesiyle [muradına ermesiyle) birlikte elde etmiş olanların büyük şaşkınlığı karşısında kaybolmasından anlaşılır. Sahip olma duygusu, ayrıca kadının kısır çıkması nedeniyle (Hufeland'a göre, bu vücut yapısındaki on dokuz kusurun sonucu olabilir) metafizik amaç gerçekleşmediğinde de kaybolur gider. Nasıl ki, günlük hayatta içinde aynı metafizik hayat ilkesinin var olmak için çabaladığı milyonlarca tohum ayaklar altında ezilerek ziyan olup gidiyorsa; bu noktada yaşama iradesinin hizmetinde bir zaman, mekân ve madde sınırsızlığının, dolayısıyla bitmez tükenmez bir fırsat ve imkan bolluğunun olmasından başka bir teselli yoktur.

Burada açıklanan görüş, kendisi tarafından bağımsız bir şekilde ele alınmamış ve benim izlediğim düşünce yolu kendisine bütünüyle yabancı kalmış da olsa, öyle görünüyor ki Theophrastus Faracelsus'un düşüncesinde, çok yüzeysel olmakla beraber, geçmiş olmalı. O, farklı bir çerçeve içerisinde ve her zamanki dağınık üslubuyla aşağıdaki ilginç sözleri söyler: ***"Hi sunt, quos Deus copulavit, ut earn, quae fuit Uriae et David; quamvis ex diametro (sic enim sibi humana mens persuadebat) cum justo et legitirno rnatrimonio pugnaret hoc*** ... ***sedpropter Salomonem, qui aliunde nasci non potuit, nisi ex Bathseba, conjuncto David semine, quamvis meretrice, conjunxit eos Deus (De vita longa i. 5). "***

Bütün çağların şairlerinin, sayısız tarz ve biçimlerde dile getirdikleri ve tüketemedikleri gibi hakkını da veremedikleri bu aşk arzusu, ***himeros;*** bu arzu ki bize belli bir kadını elde etmemizin sonsuz mutluluk, kaybedilmesinin tarifsiz bir acı ve mutsuzluk getireceğini düşündürtür. Bu arzu ve bu acı, malzemesini

gelip geçici bir insanın gereksinimlerinde bulamaz, bunlar tür ruhunun çırpınışlarıdır; o burada ister elde edilişin ister kaybedilsin, başka hiçbir şeyle ikame edilemeyecek amaçlarına ulaşmak için bir araç görmekte ve bunun için böylesine derinden inleyip çırpınmaktadır. Sadece türün sınırsız bir ömrü vardır ve bu nedenle sınırsız arzulara, sınırsız tatmine ve sınırsız acıya sahip olabilir. Fakat bunlar, burada ölümlü insanoğlunun dar yüreğine hapsedilmiştir. O halde, böyle bir yürek patlayacak gibi olursa ve içine dolan sınırsız neşeyi ya da sonsuz kederi dile getirmek için uygun bir ifade bulamayacak olursa şaşmamak gerekir. Demek oluyor ki, nitelikli aşk şiirlerinin malzemesini sağlayan kaynak budur dolayısıyla o, dünyevi olan her şeyi geride bırakıp yüksek anlamlara ulaşır. Bu Petrarca'nın konusu, St. Freux, Werther ve Jacopo Ortislerin kaynağıdır; çünkü bu olmadan onların hiçbiri ne anlaşılabilir, ne de açıklanabilir. Sevilen kimseye duyulan bu sınırsız duygu seli ve hayranlık, hangi türden olursa olsun ondaki manevi kusursuzluklara ya da genel anlamda gerçek nitelik ve üstünlüklere dayandırılamaz. Çünkü seven kimse, Petrarca'nın durumunda olduğu gibi, çoğu kez sevdiğini yeterince kadar tanıyamaz.

Sevilen kimsenin kendi amaçlan için sahip olduğu değeri sadece türün ruhu bir bakışta anlayabilir. Ve büyük tutkular da genellikle ilk bakışta doğar:

Kimi sevsem ilk bakışta benim sevdiğim değil.

Shakespeare, As You Like İt, III. 5.

Bu bakımdan Mateo Aleman'ın iki yüz elli yıldan beri bilinen Guzmann de Alfarache isimli romanındaki şu bölüm yeterince ilgi çekicidir:

(İnsanın birine âşık olması için uzunca bir zamanın geçmesi, derin derin düşünüp bir seçim yapması gerekli değildir, her iki tarafta da daha ilk bakışta belli bir yakınlık ve uyuşmanın hissedilmesi ya da günlük dilde kanın kaynaması denilen ve genellikle yıldızların özel bir tesirinin rolü olan şeyin gerçekleşmesi yeterlidir). III. Kitap II. Bölüm, c. 5 (a.g.e.)Bundan dolayı ortaya çıkan bir rakiple veya vuku bulan bir ölümle sevilen kimsenin kaybı, tutkulu bir aşkla seven bir âşık için bütün diğerlerini gölgede bırakan en büyük keder ve acıdır. Bu, onu bir kişi olarak etkilemeyip, ***essentia aeternası*** içinde yani burada özel iradesine ve hizmetine çağrıldığı türün yaşamı içinde, üzerine hücum ettiğinden böylesine üstün ve sınırsız bir doğaya sahiptir. Kıskançlık, bu yüzden bu kadar acı ve azap vericidir ve bu nedenle sevilen kimseyi bir başkasına bırakmak zorunda kalmak fedakârlıkların en büyüğüdür.

Bir kahraman, nasıl ve hangi türden olursa olsun duygularım ifade ederek, belli ederek zayıflığını göstermekten utan. Duyar. Bunun tek istisnası aşkı için duygularını belli ederek ağlayıp sızlamasıdır, çünkü burada sızlanıp yakaran o değil türün kendisidir. Calderon'un Büyük Zenobia isimli tiyatro eserinin birinci perdesinde Zenobia ile Decius arasındaki bir sahnede, Decius şöyle demektedir:

"Tanrım, demek beni seviyorsun

Bunun uğruna binlerce zaferi feda edeceğim.

Döneceğim...Volvirame... "

Bu durumda, bu zamana kadar diğer her türlü değerlendirmelerden daha ağır basmış olan şeref ve haysiyet düşüncesi, cinsel sevgi yani türün çıkarı oyuna dâhil olur olmaz ve kendisi için açık ve tartışılmaz biçimde yararlı olacak bir şeyi fark eder etmez sahnenin dışına sürülür. Türün çıkan, ne kadar önemli olursa olsun tek başına bireyinkiyle karşılaştırılınca, sınırsız derecede daha önemli olduğu görülür. Şeref, vazife, sadakat gibi yüce duygular, ölüm tehlikesi de dahil, diğer bütün yoldan çıkarmalara karşı koyduktan sonra onun karşısında dayanamayıp yenik düşerler. Benzer şekilde özel hayatta da dürüstlük ve titizliğe, bu noktada başka hiçbir konuda olmadığı kadar seyrek rastlandığına tanık oluyoruz. Başka türlü doğruluk ve dürüstlükten şaşmayan insanlar bile, burada zaman zaman vicdanı kolayca bir kenara itiverirler ve tutkulu aşk, yani türün çıkarı onları ele geçirdiğinde hiç çekinmeden büyük ihtirasla zina suçunu işleyiverirler. Hatta öyle görünür ki, sanki tek tek bireylerin çıkarlarının bahşedebileceğinden daha büyük bir hak ve yetkiyle hareket ettiklerinin bilincinde

olduklarına inanmış gibilerdir, çünkü burada türün çıkarına uygun olarak hareket ediyorlardır. Bu anlamıyla Chamfort'un şu sözleri dikkate değerdir: **"Bir kadın ve bir erkek birbirlerine karşı şiddetli bir tutku duyduklarında, bu ister bir koca, ister ana baba veya başka bir şey olsun, mutlaka birbirini seven bu iki insanı ayıracak engeller de çıkacaktır, ama onlar tabiat ve tanrısal yasa sayesinde birbirlerine aittirler, insanların yasaları ve değer verdikleri ettikleri sair şeyler ne söylerse söylesin."**

Bu sözler karşısında her kim öfkelenip kızmaya kalkışırsa kendisine, Kurtarıcı'nın İncil'de zina nedeniyle infaz edilmek üzere olan kadına, aynı zamanda orada bulunan hiç kimsenin böyle bir suçtan masum olmadığını kabul etmekle gösterdiği yakınlık hatta düşkünlük hatırlatılmalıdır. Bu bakımdan Decameron'un büyük bölümü, türün koruyucu ruhunu ayaklan altına aldığı tek tek kişilerin hak ve çıkarlarını sadece alaya alması ve aşağılaması olarak görünür. **Toplum içerisinde insanların işgal ettikleri mevkiler ve benzeri türden bütün koşullar, tüm değer yargılan, gözleri birbirinden başkasını görmeyen âşıkların birleşmelerinin önüne engel olacak olursa türün ruhu tarafından aynı şekilde hiç hesaba katılmaksızın bir kenara itilir ve bir 'hiç' muamelesi görürler:** Türün ruhu, sayısız kuşakları ilgilendiren amaçlarını takip ederken insanların önem verdikleri yasalan yahut vicdanın doğurduğu tereddütleri tuz buz eder.

Kökü aynı derecede derinde yatan sebeplerden ötürü, tutkulu aşkın amaçlan söz konusu olduğunda insan hiç gözünü kırpmadan her türlü tehlikeye atılır, başka durumlarda korkak ve yüreksiz olanlar bile burada aslan kesilirler. Keza oyunlarda ve romanlarda aşklarının, yani türün çıkarının savaşını veren iki genç aşığın, sadece bireyin gönenç ve mutluluğunu göz önünde bulunduran yaşlılara karşı zafer kazanmasını aynı duygulan yürekten paylaşarak okuruz. Çünkü âşık bir çiftin mücadelesi, tür bireyden daha önemli olduğu için bize başka her şeyden çok daha önemli, zevk ve heyecan verici, dolayısıyla çok daha haklı ve meşru görünür.

Bu yüzden neredeyse bütün komedilerin temel konusu olarak, amaçları peşinde koşan, ama sahneye çıkarılan kişilerin şahsi çıkarlarının tam tersine ve mutluluklarını tehdit etmek pahasına koşan türün koruyucu ruhunu görürüz. Genellikle amacına erişir ve gerçek şiirsel adaletle uyum içerisinde seyirciyi tatmin eder, çünkü seyirci de türün amaçlarının kişininkilere haydi haydi tercih edilmesi gerektiğini hisseder. Bundan dolayı, perde kapandığında muzaffer sevgilileri gönül rahatlığı içerisinde terk eder seyirci, çünkü onlarla kendi mutluluklarının mimarları olduğu yanılsamasını paylaşır hâlbuki onlar bu mutluluğu büyüklerinin iradesi ve basiretine karşı, türün yapmış olduğu seçim uğruna feda etmişlerdir. Tek tük rastlanan sıra dışı komedilerde, konunun tersine çevrilmesi ve türün amaçları pahasına kişilerin mutluluğunu sağlama yönünde girişimlerde bulunulur; fakat burada seyirci türün koruyucu ruhunun çektiği acıyı hisseder ve böylelikle kişilere sağlanmış olan faydalardan teselli bulup rahatlamaz. Bu türün çok iyi bilinen örnekleri arasında şimdilik aklıma iki küçük piyes gelmektedir: ***La reine de 16 ans ve Le mariage de raison.***

- **Trajik aşk hikâyeleri**

Aşk konularını ele alan tragedyalarda, türün hedefleri gerçekleşmediği için bu hedeflerin araçları durumunda olan âşıklar genellikle birlikte can verirler, sözgelimi Romeo ve Juliet, Tankred, Don Karlos, Wallenstein, Braut von Messina (Messina'nm Gelini] ve daha pek çoğunda olduğu gibi.

Bir insanın aşkı, bizlere çoğu kez komik, zaman zaman da trajik malzemeler sunar; çünkü âşık bu durumda tür ruhunun etkisi altında olduğundan hem onun tarafından yönlendirilir, hem de artık kendi kendisine ait değildir. Bu yüzden onun hareket tarzı, sıradan insanın davranışlarıyla uyumlu değildir. Aşkın yüksek evrelerinde bir insanın düşüncelerine böylesine şiirsel ve yüce bir nitelik, hatta aşkın ve doğaüstü bir eğilim kazandıran ve böylelikle kişinin asıl maddi amacını gözden kaybettiği izlenimini uyandıran şeyin temelinde yatan şey işte budur. Bundan dolayı, âşık şimdi sadece kişileri ilgilendiren her şeyden **sınırsız** derecede daha önemli olan tür ruhunun esinlediği ilhamla doludur ve bu ruhun özel yönlendirmeleri yahut kılavuzluğu altında uzunluğu kestirilemeyen bir gelecek kuşağın bütün varlığını bu özel ve kesin biçimde belirlenmiş doğayla ortaya koymaya çalışır. Bu tabiat ondan sadece babalığı, onun sevdiğinden de sadece analığı alabilir ve başka türlü varlık alanına bu haliyle

asla erişemez, hâlbuki yaşama iradesinin nesnelleşmesi de bu varlığı açıktan açığa talep eder.

Aşığı, dünyevi olan her şeyin hatta bizzat kendisinin üzerine yükselten ve onun maddi-fiziki arzularına doğaüstü bir kılıf uyduran şey, böylesine aşkın ve sınırsız öneme sahip işlerle uğraştığı duygusudur. Bu öyle bir duygudur ki en kaba, en sıkıcı insanın bile yaşamında aşk şiirli, büyüleyici bir hikâye haline gelir. Zaman zaman komik bir boyut kazandığı da olur. Türde kendisini nesnelleştirmiş olan iradenin buyruğu (ya da yüklemiş olduğu görev), aşığın bilincinde kendisini, bu belli kadınla birleşmesinde bulunacak olan sonsuz bir mutluluk öngörüsü yahut bu mutluluğun tasavvuru kılığında gösterir. Dolayısıyla, aşkın en yüksek derecelerinde bu tuhaf serap, öylesine parlak ve ışıltılı hale gelir ki ele geçirilemeyecek olursa yaşamın kendisi bütün çekiciliğini kaybetmekle kalmaz, öylesine kasvetli, öylesine sahte ve tahammül edilmez görünmeye başlar ki yaşamaktan duyulan bezginlik ve tiksinti ölüm korkusunun bile üstesinden gelir. İş bu noktaya geldiğinde, kişinin kimi zaman kendi eliyle yaşamına son vermesinin sebebi de bu olur. Böyle bir kimsenin iradesi, türün iradesinin girdabına kapılmıştır ya da bu sonuncusu kişinin iradesinin üzerinde kurduğu muazzam bir hakimiyetle onu öylesine ele geçirmiştir ki, eğer böyle bir kimse ilkinin yani türün iradesinin gerçekleşmesinde etkili olamazsa, sonuncusunda olmayı ciddiye bile almaz. Bu durumda kişi, belirli bir obje üzerinde yoğunlaşmış türün iradesinin sınırsız arzusunu taşıyamayacak kadar zayıf bir araç olur. **İşte o zaman tek çıkar yol, intihardır hatta kimi zaman iki sevgilinin beraberce intiharıdır. Elbette, yaşamı korumak için tabiat müdahele edip ara yol olarak çılgınlığı göstermezse, ki o zaman bu umutsuz durum, bilincin üzerine şalını örter.** Tek bir yıl bile geçmez ki yukarıda söylenmiş olanların doğruluğunu ispat eden bu türden çeşitli vakalar gerçekleşmiş olmasın.

Ancak, sık sık trajik bir sonuca yol açan sadece tatmin edilmemiş aşk tutkusu değildir, tatmin edilmiş tutku da mutluluktan çok mutsuzluğa hatta daha da fazla mutsuzluğa yol açar. Çünkü söz konusu kimsenin kişisel mutluluğuyla o kadar çok çatışmayı gerekli kılar ki sonunda mutluluğun yerinde yeller eser, zira talep ettiği şeyler aşığın içinde bulunduğu diğer koşullarla bağdaşmaz ve sonuçta bunlar üzerine kurulu yaşam hayallerini yıkar. Hatta öyle olur **ki aşk, çoğu kez sadece harici koşullarla bağdaşmazlıkla kalmaz, aşığın kendi kişiliğiyle de çatışma içerisinde kalır. Bu duygu cinsel ilişki olmasa aşığa sevimsiz, önemsiz, hatta tahammül edilmez gelebilecek kimselere yönelmiş olabilir.** Ne var ki, türün iradesi kişinin iradesinden çok daha güçlü olduğu için âşık kabul edilebilir bulmadığı bütün niteliklere gözlerini kapatır, kendisini sevdiğinden uzaklaştırabilecek her şeyi görmezden gelir, önemsemez ve kendisini tutkusunun yöneldiği amaca sımsıkı bağlar. Öylesine kabul edilmez biçimde bağlar ki türün iradesi, tatmin olur olmaz ardında zor tahammül edilir bir hayat yoldaşı bırakarak kayboluveren bu yanılsama yahut kuruntuyla gözleri ışığını kaybeder. Çoğu zaman fevkalade zeki ve üstün niteliklere sahip kimselerin şirret ve iblis kadınlarla evlendiklerini görür ve böyle bir seçimde bulunmanın onlar için nasıl olup da mümkün olduğunu anlayamayız. İşte bunun izahı burada yatar. Ve bundan dolayıdır ki eskiler, aşkın gözünün kör olduğunu söylemişlerdir. Aslında bir aşığın sevdiği kimsenin kendisine mutsuzluk ve pişmanlıkla dolu bir hayattan başka bir şey sunmayan huy ve kişilik özürlerini açıkça görüp keskin biçimde fark etmesi mümkündür. Ancak tüm bunlar bile onun içini korkuyla doldurmaz:

Ne soru soruyor ne merak ediyorum,

Gönlümde günah var mı?

Ne olursan ol,

Seni sevdiğimi biliyorum.

Çünkü o, aslında kendi çıkarma değil, dünyaya getirilecek olan üçüncü bir kişinin çıkarına hareket etmektedir (ya da ona ait şeylerin peşinde koşmaktadır), her ne kadar o kendine ait işlerin peşinde koştuğu yanılsamasına kapılmışsa da. Fakat tutkulu aşka aynı zamanda yüce bir hususiyet kazandıran ve onu şiirin vazgeçilmez bir konusu haline getiren de, bir kimsenin kendine ait işlerin peşinde koşmamasıdır ki bu her yerde yüceliğin ayırt edici belirtisidir, (der Stampel der GröBe). Son olarak bir insan, tutkulu bir aşk ile sevdiği kimseye aynı zamanda nefretin en koyusunu da duyabilir. Bundan dolayıdır ki Platon, aşkı kurt ile kuzu arasındaki ilişkiye benzetmiştir (Phaidros 241 D), Bunun diğer bir

örneği, tutkulu bir aşığın sevdiği kimseden bütün emeklerine ve yalvarmalarına karşın hiçbir durumda güler yüz göremediği zaman ortaya çıkar:

Onu seviyor ve ondan nefret ediyorum.

Shakespeare, Cymb. III. 5.

Sevilen kimseye karşı duyulan nefret, zaman zaman o kadar ileri bir noktaya varabilir ki âşık önce sevdiğini öldürür, ardından da kendi canına kıyar. Bu türden örnekler gazetelerde neredeyse her yıl gözümüze çarpmaktadır. Bundan dolayı Goethe haklı olarak der ki:

Hor görülmüş bütün aşklara, o cehennemi şeye, Bilsemki daha kötüsü var, yemin ederim ona.

Könntel"

Bir âşık, sevdiğinin kendisine yüz vermemesini, nazını ve hor görmesini zalimlik olarak nitelendirirse, ki bunlar onun acılarını besleyen şeylerdir. Bunda asla gerçek anlamda bir abartı yoktur, çünkü o böceklerin içgüdüsüyle akraba olan bir dürtünün etkisi altındadır. Bu dürtü onu bütün makul sebeplere karşın kayıtsız şartsız amacını takip etmeye ve diğer her şeyi gözardı etmeye zorlar: Hiçbir âşık bu doğal yönelimden kendisini kurtaramaz. Karşılığını alamayarak aşkının ateşini bütün hayati boyunca ayaklarında demirden bir pranga, yahut kurşundan bir halka gibi sürüklemek zorunda kalan ve ıssız ormanlarda derin iç çekişlerle kendi kendine hayıflanıp duran bir değil bir sürü Petrarca vardı. Ne var ki, şiir söyleme kabiliyeti olan sadece bir tek Petrarca vardır. Bu yüzden Goethe'nin şu güzel dizeleri onu için de geçerlidir:

"Und wenn der Mensch in seiner Quaal

verstummt,

Gab mir ein Gott, zu sagen, wie ich leide. "

[Acılar içindeyken, insan ağzını açamazken, bir tanrı duyduğum kederi dile getirme gücü verdi bana.]

Aslında türün ruhu ***(Genius der Gattung),*** tek tek kişilerin koruyucu ruhlarıyla ***(Genien der Individuen)*** sürekli savaş halindedir; onların takipçisi ve düşmanıdır, her zaman kişisel mutluluğu acımasızca yok etmek için hazır bekler, çünkü o kendi amaçlarını gerçekleştirmenin peşindedir hatta bütün ulusların refah ve mutluluğu bile zaman zaman onun keyfi isteklerine kurban edilmiştir. Bunun bir diğer örneği, Shakespeare'in VI. Henri [VI Henıy, III. Bölüm, İV. Perde, 2. ve 3. Sahne] adlı oyununda görülür. Bütün bunlar, varlığımızın kökü kendisinde yattığı için türün üzerimizde bireyinkinden daha yakın ve daha öncelikle bir talebi olmasına dayanır. İşte bundan dolayıdır ki türün işleri tek tek kişilerin işlerinden çok daha önemli ve önceliklidir. Bunun farkında olan eskiler, türün dehasını, çocuksu görünüşüne karşın, kötü niyetli, gaddar, acımasız ve bu yüzden kötü şöhretli bir tanrı; huysuz ve zorba bir daimon, yine de tanrıların ve insanların efendisi olan Eros'ta kişileştirmişlerdir.

Sen tanrıların ve İnsanların efendisi Eros!

Euripides, Andromeda.

Ölümcül ve tam hedefine isabet eden vuruşlar, körlük ve kanatlar Eros'un ayırt edici nitelikleridir. Sonuncusu kararsızlığı ve uçarılığı işaret eder. Genellikle sahip olmanın neticesinde elde edilen doyumun hemen arkasındaki yanılsamayla birlikte kendini gösterir.

Bu tutku, sadece tür için değeri olan şeyi kişi için de değerli olarak göstermiş olan bir yanılsamaya dayandığı için türün amacına erişildikten sonra bu yanılmanın etkisi hemen dağılıverir. Kişiyi etkisi altına alan, türün ruhu onu yeniden serbest bırakır. Bu ruh tarafından terk edilmiş olan kimse, tekrar ilk baştaki darlık ve yoksunluk [sınırlılık) durumuna döner ve büyük bir şaşkınlıkla görür ki böylesine yüce, kahramanca ve sınırsız bir çabadan sonra, zevki için geriye her cinsel tatminin vereceği şeyin dışında başka bir şey kalmamıştır. Beklentisinin aksine, kendisini eskisinden daha mutlu bulmaz.

Türün iradesinin aldatmasının kurbanı olduğunu fark eder. Bu yüzden genellikle muradına ermiş olan bir Theseus Ariadne'sini terk edecektir. Eğer Petrarca'nın tutkusu tatmin edilmiş olsaydı, şarkısı daha o dakikadan itibaren kesilirdi. Aynen yumurtalarını bırakır bırakmaz kuşların cıvıl cıvıl ötüşünün kesilmesi gibi.

- **Aşk evliliklerindeki gizli kalan bilgiler**

Burada yeri gelmişken şunu da belirteyim; benim aşk metafiziğini en başta bu duygunun pençesinde olan kişilerin hoşuna gitmeyecektir. Ancak durum, ne kadar böyle olursa olsun, benim açıklamış olduğum temel gerçek onların bu duygularına yenik düşmemelerinde ya da ona boyun eğdirebilmelerinde, başka her şeyden daha etkili olacaktır. Her ne kadar genel olarak makul düşünce ve değerlendirmelerle karşısına çıkılabilirse de. Fakat eski zamanların komedya şairinin şu sözlerinin geçerliliği bakidir: ***Kendinde akıl olmayanı akılla yönetemezsin. (Terentius, Eunuchus,*** v. ***57-58)***

> **Aşk evlilikleri bireylerin değil, türün çıkarına uygun olarak yapılır. Söz konusu bireyler böylelikle, en küçük bir tereddüt bile duymadan, kendi mutluluklarına katkıda bulunduklarını zannederler; fakat onların gerçek amacı kendilerinin tanımadığı, bilmediği ve ancak onlar sayesinde mümkün olabilecek yeni bir varlığın dünyaya getirilmesinde gizli olan bir amaçtır. Bu amaçla bir araya getirilmiş olan erkek ve kadının, bundan böyle bu birlikteliklerini mümkün olduğu kadar sürdürmeye çalışmaları gerekir. Fakat sık sık tutkulu aşkın özü olan bu içgüdüsel yanılsamanın bir araya getirmiş olduğu iki insan başka bakımlardan çok farklı yaradılışta olurlar. Bu kuruntu yahut yanılsama ortadan kalktığı zaman söz konusu farklılıklar açığa çıkar. Sonuçta, er ya da geç olacak olan budur.**

<u>Aşk evliliklerinin çoğu kez mutsuzlukla sonuçlanmasının sebebi budur, çünkü birbirine âşık olan bu insanlar aracılığıyla esas göz önünde bulundurulan, üzerine titrenilen şey, var olan jenerasyonun zararına, gelecek jenerasyonun yararınadır.</u>

"***Quien se casa por amores, ha de vivir con dolores "*** (Her kim aşk için evlenirse sonu hiç çare yok, hüsrandır onun) der bir İspanyol atasözü.

Evlenecek çiftin rahat bir hayat sürmesini her şeyin önünde tutarak ve genelde anne babanın onayı alınarak yapılan evliliklerde durum bunun tam tersidir. Burada hakim olan düşünce ve değer yargıları, hangi türden olursa olsun hiç olmazsa gerçektir ve kendiliklerinden ortadan kalkmaları mümkün değildir. Ancak, onlar aracılığıyla var olan jenerasyonun mutluluğu, gelecek jenerasyonun zararına olarak kesinlikle göz önünde bulundurulur. Bu doğrudur, bu evliliğin akıbeti ancak zaman içerisinde anlaşılacaktır.

Evliliğinde karşı cinse duyduğu temayülün tatmininden ziyade parayı düşünen insan, türden (türün çıkarından) çok bir birey olarak kendi (çıkarı) için yaşar; bu hakikatin tam zıttı bir durumdur. Bu nedenle doğal olana aykırıdır. Belli bir küçümse duygusu uyandırır. <u>**Anne babasının verdiği öğütlere rağmen zengin, üstelik hala genç olan bir erkekle evlenmeyi, rahat bir hayat sürmeyle ilgili her türlü değerlendirmeyi bir tarafa bırakarak, sırf kendi içgüdüsel eğilimine uygun bir seçim yapmak için reddeden bir genç kız, kendi ferdi mutluluğunu tür uğruna feda ediyor demektir.**</u> Fakat bir kimse sırf yaptığı böyle bir tercih yüzünden kınanmayı hak etmez, çünkü o genç kız, en önemli olanı tercih etmiş ve tabiatın (daha doğrusu türün) ruhuyla hareket etmiştir. Ancak anne babası ona bireysel bencilliğin ruhuyla öneride bulunmuşlardır. Bütün bunların sonucu olarak bir evlilik söz konusu olduğunda, kişinin ve türün çıkarları sanki bir savaş alanı içerisindedir. Nihayetinde birinden biri mutlaka yenik düşerek alanı terk edecektir. Gerçekten de genel olarak durum bu merkezdedir; çünkü rahat bir hayatla tutkulu aşkın bir arada bulunması ancak en nadir ve en mutlu kaza sayesinde mümkün olabilmektedir. Çoğu kimsenin doğasındaki maddi, manevi ya da zihinsel kusur, bir ölçüde temelini evliliklerin safi seçim ve eğilimden ziyade her türlü harici değerlendirmelerin ve raslantısal koşulların bir sonucu olmasında bulmaktadır. Bununla beraber rahat bir yaşamın yanı sıra eğilimin de belli bir ölçüde gözetilmesi durumunda deyim yerinde ise burada türün koruyucu ruhuyla bir uzlaşmaya varılmış demektir. Pek iyi bilindiği üzere mutlu evliliklere nadir rastlanır, bunun nedeni

bizzat evliliğin özünde yatar, çünkü evlilikte asıl gözetilen amaç şimdiki değil, gelecek jenerasyondur.

Ancak şefkatli, sevgi dolu insanları teselli etmek için izin verin şunu da ekleyeyim: kimi zaman tutkulu cinsel sevgi kendisini bütünüyle farklı bir kökene sahip bir duyguyla, karakter uyumuna dayalı gerçek dostlukla bağdaştırır. Ne var ki bu sözünü ettiğim **duygu, büyük ölçüde ancak gerçek cinsel sevgi tatmin edilip de ortadan kalkınca görünür hale gelir.** Bu dostluk, o zaman genellikle bu iki kişinin dünyaya gelecek çocuk bakımından birbirlerini tamamlayan ve birbirleriyle örtüşen maddi, manevi ve zihni niteliklerinin ki cinsel sevgi buradan doğar, bu kişilerin kendileri söz konusu olduğunda da, birbirleri karşısında tamamlayıcı bir tarzda zıt karakter nitelikleri ve zihinsel üstünlükler olarak durmasından, dolayısıyla bir karakter uyumunun temelini oluşturmasından kaynaklanacaktır. Burada ele alınmış olan cinsel aşkm metafiziği, genel metafizik görüşle yakından ilgilidir. Metafizik anlayışın bu konuya tuttuğu ışık aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Bir insanın cinsel güdüsünü tatmin için yaptığı ve tutkulu aşka kadar ulaşan dikkatli, itinalı sayısız seçimlerinin, insanın gelecek neslin özel yapısının şekillenmesine duyduğu yüksek derecede ciddi ilgiye dayandığını görmüştük. Şimdi, bu fevkalade ilginç ilgi daha önceki bölümlerde ileri sürülmüş olan şu iki gerçeği doğrulamasıdır:

Birincisi, insanın gerçek özünün yani doğasının yok edilmezliğidir, çünkü o gelecek jenerasyonlarda yaşamaya devam eder. Böylesine canlı ve arzulu olan ve düşünme ve yönelmeden değil, fakat gerçek doğamızın en derin karakteristikleri ve eğilimlerinden doğan eden bu ilgi, insan mutlak anlamda gelip geçici bir varlık olmuş ve zaman içinde yerini kendisinden gerçekten ve bütünüyle farklı olan bir soy doldurmuş olsaydı, böylesine kökü kazınmaz biçimde var olamaz ve insan üzerinde böylesine büyük bir etki oluşturmazdı.

İkincisi ise, insanın gerçek doğasının bireyden ziyade ait olduğu türde saklı olduğudur. Türün özel tabiatına duyulan ve gelip geçici olan ilgi ya da eğilimden ciddi ve ateşli tutkuya kadar her türlü aşkm kökü durumundaki bu bağ, herkes için gerçekten en yüksek ve en önemli bağdır, başarısı yahut başarısızlığı onu en derin biçimde etkiler; bu yüzdendir ki ona gayet yerinde olarak gönül ilişkisi (die Herzensangelegenbeit) denmiştir. Ayrıca bu bağ, kendisini güçlü ve kararlı bir şekilde hissettirdiğinde sadece bir insanın kendi şahsını ilgilendiren her şey bir kenara bırakılır ve kaçınılmaz olarak ona feda edilir. O zaman insan, türün kendisine bireyden daha yakın olduğunu ve sonuncuya göre birincide çok daha doğrudan yaşadığını gösterir.

Öyleyse bir âşık, sevgilisinin her bakışma ve dönüşüne neden kendisini böylesine kayıtsız şartsız adar ve onun için her türlü fedakârlığı yapmaya hazırdır?

Çünkü onu içindeki ölümsüz yan arzular; diğer her şeyi arzulayansa onun sadece ölümlü tarafıdır. Belli bir kadına duyulan bu keskin ve yoğun arzu bu yüzden varlığımızın özünün yok edilmezliğinin ve onun türde devamının doğrudan bir teminatıdır.

Fakat bu sürekliliğe önemsiz ve yetersiz bir şey olarak bakmak, türün sürekliliğini düşünürken sadece kendimize benzeyen, fakat hiçbir surette bizimle aynı olmayan gelecek jenerasyonların mevcudiyetini düşünmemizden kaynaklanan bir yanılgıdır. Ve bu da, yine dışarıya yönelmiş bilgiden yola çıkarak türün en iç doğasını değil (burada onu algıyla kavrarız) sadece harici biçimini dikkate almamızdan kaynaklanır. Fakat onun nüvesi olarak bilincimizin temelinde yatan da, bu iç öz yahut tabiatın ta kendisidir. Bu yüzdendir ki bilincin kendisinden daha doğrudan ve dolayımsızdır ve "kendinde şey" olarak principium individuationis'ten (bireyselleşme ilkesi) bağışık olduğundan, ister aynı zamanda ister farklı zamanlarda var olsunlar, gerçekte bütün kişilerde aynıdır.

- **Aşk-İrade ilişkisi**

O halde bu bir yaşama iradesidir. Dolayısıyla yaşamı ve sürekliliği böylesine ateşli bir şekilde arzulayan şeydir ve bundan dolayı o ölümden kurtulmuştur ve ölüm onu hiçbir şekilde etkilemez. O, mevcut durumundan daha iyi bir duruma erişemez dolayısıyla nerede hayat varsa, kişilerin sürekli olarak onun için ıstırap çekmesi ve mücadele etmesi kaçınılmazdır. Onu, bundan kurtarmak ancak yaşama iradesinin inkârıyla mümkündür, kişinin iradesi bu sayede türün gövdesinden kurtulur ve

onda var olmaktan vazgeçer. Bundan sonra olacak olanlarla ilintili olarak herhangi bir fikre sahip değiliz. Aslında böyle fikirler için gerekli veriler de elimizde yoktur. Onu, ancak yaşama veya yaşamama iradesi olarak **“Özgür bırakılan”** bir şey olarak tarif edebiliriz. Budizm bu son durumu Nirvana sözcüğü ile ifade eder. Bu haliyle o, her türlü insani bilgi için ebediyen erişilmez kalacak bir konudur.

Eğer bu son düşünceden hareketle yaşam karmaşasına bakacak olursak, herkesin onun ihtiyaçları ve sefaletiyle uğraşıp durduğunu, onun sonu gelmez gereksinimlerini tatmin etmek ve çok çeşitli acı ve kederleri defetmek için bütün güçlerini son noktasına kadar kullandıklarını, ne ki bunun karşılığında bu azap ve işkence içerisindeki bireysel varoluşun kısa bir zaman aralığı için korunmasından başka bir şey ümit etmediklerini görürüz. Ancak, bütün bu karmaşanın ortasında iki sevgilinin birbirlerine arzuyla bakan gözlerini görürüz. Ancak, her şeye rağmen bunlar, neden böylesine gizli, çekingen ve kaçamaklı bakışlardır? Çünkü **bu âşıklar bütün bu sefalet ve karmaşayı sürdürmek için gizlice çalışan hainlerdir.** Aksi takdirde bu, başka türlü çok çabuk bir sona erişirdi. İşte onlar bunu boşa çıkarmayı arzu etmektedirler, şayet kendileri gibi başkaları da onu daha önce boşa çıkarmışlarsa.

Kaynakça

Arthur Schopenhauer, trc: Hasan İlhan Über die Weiber (Parerga und Paralipomena II) Metaphysik der Geschlechtliebe (Die Welt als Wille und VorstellungAşka ve Kadınlara Dair-Aşkın Metafiziği. (İstanbul-2011).

ARTHUR SCHOPENHAUER'İN KADINLAR HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Jouy'un kaleme aldığı şu birkaç satırdan oluşan cümlesi,

> **"Kadınlar olmasaydı dünyadaki yaşamımızın başlangıcı tam bir çaresizlik ve acziyet; ortası zevkten mahrumiyet ve sonunda asla teselli olmazdı."**

değerlendirmelerime göre kadınların gerçek övgüsünü Schiller'in (kadınları yüceltmek için kaleme almış olduğu) daha dikkatli bir düşünmenin ürünü ve karşıtlıklar içeren tarzı ve karşıtları kullanımı nedeniyle daha etkileyici olan "Würde der Frauen" başlıklı şiirinden daha yetkin ve eksiksiz biçimde dile getirir. Aynı şey daha romantik bir şekilde Sardanapalus'ta Byron tarafından dile getirilir:

> **İnsan yaşamı kadının göğsünden doğar**
>
> **Onun dudaklarından öğrenirsiniz söylediğiniz ilk ve küçük sözcükleri**
>
> **İlk gözyaşlarınızı silen de odur**
>
> **Son saatinde, erkekler kendilerine önderlik edene, zül sayarken, son nefesini duyan da yine odur.**
>
> *(Perde 1, Sahne 2)*

Bu iki bölüm kadınların en doğru şekilde değerlendirilebilmesi için gerekli olan doğru bakış açısına işaret eder.

Kadınların zihinsel olsun bedensel olsun, büyük işler için yaratılmamışlardır. Bunu net bir şekilde anlamak için görüntülerine bakmak yeterlidir. Onlar yaşamlarının çilesini yaptıklarıyla değil katlandıklarıyla çekerler, (borçlarını doğum sancılarıyla, doğurdukları Çocuğu bakıp büyütmeleriyle, sabırlı ve neşeli bir yoldaş (Eş) olmaları gereken erkeğe karşı gösterdikleri itaatle öderler. En yoğun ıstıraplar ve neşeler onların yapısına ve tabiatına uygun değildir. Onların payına düşen büyük güç ve metanet gösterileri değildir; onların yaşamı erkeğinkinden daha sakin, daha nazik, daha hafif-latif bir şekilde (daha az önem taşıyarak), esas itibarıyla daha fazla mutlu ve daha fazla mutsuz olmaksızın akıp gitmelidir.

- **Kadınlar çocuklar gibi temiz duygulara sahiptir.**

Kadınlar, sahip oldukları doğal yapılarına uyumun bir sonucu olarak ilk çocukluk dönemimizin bakıcıları ve mürebbiyeleri gibi davranmaya yatkındırlar (bu işler için tam anlamıyla uygundurlar), bunun tek nedeni kendilerinin çocuksu, uçan ve dar görüşlü olmalarıdır. (tek kelimeyle onlar bütün yaşamları boyunca koca çocuklardır. Çocuk ile gerçek anlamda bir insan olan yetişkin erkek arasında bir orta nokta, bir ara aşamadırlar. Bakın görün bir genç kız, bir çocukla nasıl da oynar günler boyunca, nasıl da dans edip şarkı söyler. Üstelik bunu hiç sıkılmadan yapar: Sonra düşünün bir adam, eğer bu kız çocuğunun yerinde olsaydı, dünyada düşünülebilecek en iyi niyetlerle ne yapardı veya elinden ne gelebilirdi?

- **Kadınlar hayatın korunması için kendilerini feda eder.**

Tabiatın büyük gücü, konu genç kızlar olduğunda, dramatik bir anlamda çarpıcı etki denen şeyi göz önünde tutmuş gibidir; çünkü onları yaşamlarının kalanı pahasına, birkaç yıllığına emsalsiz bir güzellik tam bir cazibe ve dolgunlukla donatır. Tabiat bunu öyle bir şekilde yapmıştır ki, bu birkaç yıl boyunca bir genç adamın hayal gücünü ve hatta hayal dünyasını kendilerine tutsak edebilirler. İşte bu tutsaklık, yaşadıkları süre boyunca onların bakım ve gözetimini şu veya bu şekilde üstlenmeyi onurlu bir iş bilerek peşlerinden koşturup duracak boyutlara erişir. Eğer genç adam sadece mantığıyla hareket edip ve düşünüp taşınarak hareket etmiş olsaydı, bu onu böyle bir adım atmaya sevk etmeye yetecek derecede uygun bir güvenceyi temin eder görünmezdi. Dolayısıyla tabiat, kadınları bütün yaratıklara yaptığı gibi, yaşamlarının korunması için (ne bir eksik ne bir fazla) hizmetinde olacakları süre boyunca, gerekli olan silah ve teçhizatlarla donatmıştır. Başka her yerde olduğu gibi burada da

tabiat o hep bilinen tavrıyla, yani aşın tutumlulukla hareket etmiştir. Nasıl ki, dişi karınca birleşmeden sonra üreme amaçları için artık lüzumsuz, hatta tehlikeli hale gelmiş olan kanatlarını kaybeder, bir kadın da bir veya iki çocuk doğurduktan sonra güzelliğini büyük bölümü itibarıyla kaybeder ve muhtemelen aynı sebeplerden ötürü...

- **Kadınlar özel ihtiyacını her zaman ikinci planda tutar**

Genç kızların evle ilgili olarak veya başkaca iş ve ilişkilere kalplerinde ikinci sırada, hatta safi şaka yahut latife türünden bir şey olarak yer verdiklerini görürüz. Ciddi bir şekilde dikkat ve emek sarf ettikleri tek şey, aşk, sevdikleri insanın gönlünü kazanma yahut giyim kuşam, cilt bakımı, dans etme ve kısaca söylemek gerekirse tüm bunlarla ilişkili olan her şeydir.

- **Kadınlar erkekten daha çabuk olgunlaşır**

Bir şey ne derece soylu ve mükemmel ise, onun olgunluğa erişmesi de o derece geç ve yavaş olur. Erkek, zihinsel kavrama gücünün ve ruhi kabiliyetlerin olgunluğuna yirmi sekizinden önce çok nadir olarak ulaşır; kadınlar ise, henüz on sekiz yaşlarında bu güce sahip olurlar...

Fakat kadınların durumunda bu çok zayıf ve dar sınırlar dâhilinde gerçekleşir. Bu sebepten ötürüdür ki kadınlar, bütün yaşamları boyunca çocuk kalırlar, çünkü her zaman içinde bulundukları ana sıkı sıkıya bağlı kalarak sadece kendilerine en yakın olanı, olmak üzere olanı görürler, gerçek yerine bir şeyin görünüşüne teslim olurlar ve en önemli işlere karşı önemsiz şeyleri tercih ederler.

- **Erkek ve Kadınlar aklı kullanmada farklıdır.**

Erkek, akli melekeleri sayesinde, hayvanlar gibi sadece içinde bulunduğu anda yaşamaz, fakat geçmiş ve geleceği hep göz önünde bulundurur ve değerlendirmelerini buna göre yapar; ihtiyat, basiret, bu denli sık karşılaştığımız kaygı, endişe ve tedirginlik buradan kaynaklanır.

Erkeklere göre, kadınlar daha zayıf bir şekilde yanlışı doğruyu ayırt etme gücüne sahip olmaları nedeniyle, bunun beraberinde getirdiği üstünlükler ve sakıncalar da kadınlarca daha az paylaşılır.

- **Kadınların zaman kavramı sorunlar içerir.**

kadınlar zihni bakımdan dar görüşlüdürler, (bir anlamda miyopturlar), Sezgiye dayalı kavrama güçleri kendilerine en yakın olanı çok çabuk ve berrak bir şekilde algılarsa da, görüş alanları çok dardır. Uzakta olan şeylere tam olarak açıklık getiremez. Dolayısıyla, halen mevcut olmayan ya da geçip gitmiş veya gelecekte olacak olan her şey onları erkeklerden çok daha az etkiler. Bu yüzdendir ki, aşırılık ya da ölçüsüzlüğe daha büyük bir eğilim sergilerler ve öyle zamanlar olur ki bu eğilim çılgınlık derecesine varır.

- **Kadınlar geçim ve gelecek korkusu içindedirler.**

<u>Kadınlar doğalarının bir gereği olarak son derece savurgandır.</u> Kadınlar içten içe, eğer olabiliyorsa kocalarının sağlığında, ama her halükarda ölümlerinden sonra, istedikleri gibi harcayıp rahatça yaşayabilmeleri için, erkeklerin para kazanmak için yaratıldıklarını düşünürler. Kocalarının, kazandıkları paralan evi çekip çevirmeleri ve idare etmeleri için onlara teslim ediyor olmaları onların bu inançlarını pekiştirir.

- **Kadınlar için şimdiki zaman önemlidir.**

Her ne kadar bütün bunlar bir sürü sakıncayı beraberinde getiriyor ise de, şu faydası asla unutulmamalı ve göz ardı edilmemelidir; kadınlar erkeklere nazaran daha fazla günceli yaşarlar. Eğer içinde bulundukları bu an tahammül edilebilirse çok daha keskin ve kararlı bir şekilde onun tadını çıkarırlar. Kadınlara özgü neşenin kökeni işte budur. Onları erkekleri kötü düşüncelerini, karamsarlıklarını nötralize etmek, eğlendirmek ve ihtiyaç duyulduğunda, hatta tasa ve endişe ile bunaldıklarında erkeği teselli etmek için yapılandırırlar.

- **Kadınların yargısı**

Çok eski dönemlerde Almanların yaptığı gibi, güç ve nazik meselelerde kadınlara danışmak hiçbir surette hafife alınacak bir konu değildir. Çünkü kadınların meseleleri kavrayış ve değerlendiriş şekli bizimkinden oldukça farklıdır. Bu, öncelikle bahis konusu meseleye en yakın yolu tutmaları ve

genellikle dikkatlerini en yakında duran şey üzerinde sabitlemeleri nedeniyle böyledir. Buna karşılık biz erkekler bir genel kural olarak, bunun hemen burnumuzun dibinde olması gibi basit nedenden ötürü daha ötesine bakar, daha ötesini görürüz; o zaman yakın ve basit bir görüş elde etmek için doğru bakış açısına doğru geriye çekilmemiz gerekli hale gelir. Kadınların yargılarında, bizden daha gerçekçi ve telaşsız olmalarının ve şeylerde gerçekten mevcut olan dışında hiçbir şey görmemelerinin sebebi işte budur. Buna karşılık biz erkekler, eğer tutkularımız uyanmış ise, nesneleri abartmaya yahut var olmayan şeyi hayal dünyamızda canlandırmaya yatkınızdır.

- **Kadınların yaratılışı incelikleri yanında zayıflıklar içerir.**

Kadınların, kaderin bir cilvesi olarak tabiatları gereğince aciz düşenlere veya bir sorunu olanlara karşı erkeklerden daha fazla müşfik ve sevecendirler. Hemen koruyucu pozisyon alırlar. Böyle davranmalarının nedeni içinde bulundukları durumu duygusal olarak daha fazla paylaşmalarıdır. Dolayısıyla aciz durumda olanlara daha yakın, daha candan ilgi göstermeleri yine bu aynı kökene bağlanabilir.

- **Kadınların adalet duygusu**

kadınlar adalet, dürüstlük ve vicdanla ilgili meselelerde erkeklerden daha aşağıdır. Burada da, yine konuyu detaylarıyla kavrama ve değerlendirme yeteneklerinin zayıflığı nedeniyle mevcut, sezgisel olarak algılanabilir ve gerçekliği hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak kadar açık olan şeyler, üzerlerinde daha büyük bir tesir icra eder. Öyle ki soyut düşünceler ve değişmez düsturlarla, sarsılmaz kararlılıklar, daha genel bir söyleyişle, geçmiş ve gelecek kabullenmeleriyle ya da o an varlığı söz konusu olmayan ve uzakta olan bir takım şeylerin düşünceleriyle, bu tesire karşı koymak neredeyse olabilirlik dışındadır. Bu anlamıyla doğal olarak, erdemin ilk ve asli niteliklerine kuşkusuz sahiptirler, fakat onları geliştirmek için zorunlu birer araç yahut vasıta olan ikincil niteliklerden çoğunlukla yoksundurlar. Kadınların belki de bu bakımdan bir karaciğeri olup da safra kesesi olmayan organizmaya benzediği söylenebilir. Burada yeri gelmişken Abhandlung über das fundament der Moral (Ahlakın Temeli Üzerine Araştırmalar) başlığını taşıyan analizimin 7-1. bölümünde söylediklerime özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

Yukarıda söylenmiş olanlar göz önüne alınarak daha yakından bakılınca kadın karakterindeki temel kusurun **"adalet duygusu"**ndan yoksunluk olduğu görülecektir. Bu esas itibarıyla daha önce sözü edilmiş olan muhakeme kabiliyetindeki ve düşünme melekesindeki zayıflıkta kaynağını bulur. Ancak aynı zamanda kısmen tabiatın onlara daha zayıf cins olarak tahsis ettiği konuma kadar götürülebilir. Onlar, bu konumlan gereği kuvvete değil fakat kurnazlığa bağımlıdırlar. Bu yüzdendir ki, içgüdüsel olarak desise ve kurnazlığa yatkındırlar ve yalan söylemeye karşı iflah olmaz bir anlayışa sahiptirler.

- **Kadınlar erkeklerden daha riyakardır.**

Bunu şöyle açıklayabiliriz: nasıl ki aslanlar pençeler ve dişleri, filler ve domuzlar azı dişleri, boğalar boynuzlan, mürekkep balığı suyu bulandıran ve karartan mürekkebimsi sıvı ile donatılmışsa tabiat, kadınları da kendi kendini koruması ve savunması için **ikiyüzlülük yahut riyakarlık yeteneğiyle donatmıştır.** Tabiat, erkeklere fiziki güç ve akli meleke biçiminde bahşettiği kabiliyetin tamamını kadınlara bu şekilde bağışlamıştır.

İşte bu nedenle şunu söyleyebiliriz, **ikiyüzlülük yahut riyakârlık kadınlarda tamamen doğuştandır.** Bu olay neredeyse kurnaz kadının olduğu kadar ahmakların da ayırt edici özelliğidir. Bundan ötürü, saldırıya uğradıklarında savunma silahlarına başvuran hayvanlar için bu durum ne kadar doğal ise, kadınların da neredeyse her fırsatta ve vesileyle riyakârlıktan ve ikiyüzlülükten yararlanmaları o kadar doğaldır. Bundan yararlanırlarken belli bir ölçüde tamamen doğal olan haklarını kullanmaktan başka bir şey yapmadıkları düşüncesi içerisindedirler. **Bu sebeple mükemmelen dürüst ve güvenilir, ikiyüzlülüğe yahut riyakârlığa yüz vermeyecek bir kadın belki de düşünülemez.** Yine aynı sebepten ötürü başkalarındaki ikiyüzlülük yahut riyakârlığı bu kadar çabuk görüp fark ediverirler.

- **Kadınlar ile erkekler tartışamaz.**

İşte bu nedenle kadınlarla bu konuda uğraşmak ve tartışmaya girmek önerilmez. İfade edilen bu temel kusur ve onun beraberinde getirdiği her şeyden, sahtelik, sadakatsizlik, hainlik, kadirbilmezlik ve benzeri gibi nitelikler ortaya çıkar. Bir adalet mahkemesinde kadınlar, erkeklerden çok daha fazla

yalan yere yeminden suçlu bulunurlar. **Aslında tabiatları gereği kadınların yemin etmelerine izin verilip verilmemesi konusu genellikle sorgulanan bir konudur.** Hiçbir şey istemeyen hanımların dükkân tezgahlarından gizlice bir şeyler alıp aşırmaları zaman zaman her yerde sık rastlanılır bir durumdur.

- **Erkek kadına karşı hep tutkuludur ve meftundur.**

Tabiat insan neslinin sürdürülmesi işi için güçlü kuvvetli, genç ve yakışıklı erkekleri göreve çağırır; Bunun temel nedeni insan soyunun yozlaşmamasıdır. Bu, tabiatın sarsılmaz iradesidir ve ifadesini kadınların tutkularında bulur. Bundan daha eski yahut daha güçlü bir yasa yoktur. O halde, vay o erkeğe ki talep ve çıkarlarını kadının karşısına çıkaracak, onun yolunu kesecek şekilde ortaya koyar veya hak ve menfaatlerini onunla çelişecek ve çatışacak şekilde sergiler. Çünkü ne yaparsa yapsın, ne söylerse söylesin ilk ciddi karşılaşmada acımasızca ezileceklerdir. Zaten kadınların davranışlarına hâkim olan gizli, telaffuz edilmemiş, hatta farkında olunmayan, ama asli ve doğalarından gelen ahlaki ilke şudur:

"Bireylere, yani bizlere çok az dikkat ederek türün üzerinde haklar elde etmiş olduklarını düşünenleri aldatırken haklı ve kabul edilebilir sebeplerimiz vardır. Türün içeriği ve oluşumu nedeniyle, mutluluğu bizim ellerimize bırakılmıştır ve bizim dünyaya getirdiğimiz bir sonraki nesil (üzerinde elde ettiğimiz denetim) aracılığıyla bizim özen göstericiliğimize ve koruyuculuğumuza emanet edilmiştir; gelin ödev ve sorumluluklarımızı titizlikle yerine getirelim."

Fakat kadınlar, asla ve hiçbir şekilde bu temel ilkenin (in abstracto) soyut anlamda bile olsa idrakinde değillerdir, onlar bunun ancak somut (in concreto) bilincindedirler ve bunu fırsat elverdiğinde hareket ettikleri tarzın dışında başka bir şekilde ifade etme yolları yoktur. Dolayısıyla, vicdanları genellikle onları bizim zannettiğimiz kadar sıkıntıya sokmaz, çünkü yüreklerinin en karanlık derinliklerinde fert için duydukları ödev ve sorumluluklara karşı gelerek, üzerlerindeki talebi kıyas kabul etmez derecede daha büyük olan türe karşı vecibelerini çok daha iyi yerine getirdiklerinin idrakindedirler. Söz konusu meselenin daha ayrıntılı bir tetkiki baş eserim Die Welt als Wille und Vorstellung'un (İradi ve Tasarım Olarak Dünya) II. cilt, 44. bölümünde bulunabilir.

- **Erkek, kadına her zaman muhtaçtır**

Aslında Kadınlar tamamıyla bir bütün olarak insan soyunun sürdürülmesi için vardırlar. Bu nedenle kaderleri burada sona erdiğinden kaderleri varlık nedenleriyle özdeş olduğundan genellikle bireyden ziyade tür için yaşarlar ve yüreklerinin derinliklerinde bireyinkilere göre türün yani insan türünün iş ve meseleleri daha derin bir yankı bulur (bunları daha ziyade ciddiye alırlar). Bu, onların bütün varlıklarına, yaşamı algılama ve hareket tarzlarına belirli bir hafiflik yahut uçarılık, genellikle esaslı biçimde erkeklerinkinden farklı olan belli bir eğilim kazandırır. İşte, evlilik yaşamında bu kadar sık karşılaşılan ve adeta normal bir durum haline gelen bir sürü anlaşmazlık ve uyumsuzluğu doğurup geliştiren şey de budur.

- **Erkekler kadınlar gibi kıskanç olamaz. Kadınlar arasında kıskançlık daha fazladır.**

Erkekler arasındaki hâkim olan doğal duygu, safi kayıtsız kalmaktır. Buna karşılık kadınlar arasında bu, gerçek düşmanlıktır. Bunun nedeni erkekler arasında **odlum figulinumun** (mesleki kıskançlık yahut husumet], günlük iş ve ilişkilerle sınırlı olması (onların özel ilgi ve çıkar birliğinin ötesine geçmemesi), fakat kadınlar arasında bütün cinsi kucaklamasıdır, çünkü onların tek bir işi vardır. Hatta sokakta birbirleriyle karşılaştıklarında birbirlerine sanki Guelphler (Uuelfo, Papa yanlıları) ve Ohibellineler (Ghibbelino, Papa yanlılarına karşı aristokratlar partisinin mensupları) gibi bakarlar. Ve iki kadının tanışırken birbirlerine, iki erkeğin benzer bir durumda göstereceğinden daha büyük bir ihtiyat ve riyakârlıkla davranmaları bilinen bir husustur. Bu yüzdendir ki, iki kadın arasında iltifat ve takdir ifadelerinin değiş-tokuşu iki erkek arasındakinden çok daha gülünçtür. (Ya da: "kaderleri onunla Özdeş olduğundan) Ayrıca bir erkek kural olarak başkalarına, hatta kendisinden aşağı olanlara bile, belli bir saygı ve insancıllıkla hitap ederken, yüksek tabakadan bir bayanın kendisinden daha aşağı konumda olan birisine (sözünü ettiğim onun hizmetinde olan birisi değil) hitap ederken, genellikle takındığı kibir ve sanki istemeye istemeye yapıyormuş gibi tavır takınması tek kelimeyle tahammül

edilmez davranıştır. Bunun sebebi, muhtemelen kadınlar arasındaki sınıf yahut tabaka farklılıklarının erkeklerin arasında olduğundan daha güvenliksiz, daha belirsiz olmasıdır. Bunun bir başka nedeni de; erkeklerin durumunda hesaba katılması veya değerlendirme konusu yapılması gereken yüzlerce şey varken, kadınlar için bunun her zaman tek bir şeyden, yani erkeklerin beğenisini ve takdirini kazanma isteği ve duygusundan ibaret olmasıdır. Bunlara ilaveten işlerinin tek yanlı doğası nedeniyle erkeklere göre kadınların kendi aralarında daha yakın bir ilişki içerisinde bulunmaları ve sınıf yahut tabaka farklılıklarını bu sebepten ötürü daha belirgin ve göze çarpar hale getirmeye çalışmalarını da sıralayabiliriz.

- **Erkek arayan, kadınlar aranan kısımdadır.**

Tabiatları gereği bu bodur, dar omuzlu, geniş kalçalı ve kısa bacaklı cinse, "cins-i latif' ismini verebilen sadece cinsel güdüleri nedeniyle mantığını yitirmiş yahut görüş ufku bulutlanıp kararmış olan erkeklerdir, çünkü kadın cinsinin bütün güzelliği bu cinsel güdülenmeye dayanır. Onlara, çekici ve güzel demek yerine estetikten yoksun cins demek daha doğru olurdu. Ne müzik, ne şiir, ne de güzel sanatlar için gerçek anlamda bir duygu ve duyarlığa sahiptirler; hoşça vakit geçirme arayışlarına yardımcı olsun diye eğer böyle bir şeye soyunacak olsalar bu her ne ise onu alaya yahut hafife almaktan asla öteye geçmez. İşte bu nedenle, herhangi bir şeye tamamen temiz bir düşünceyle ve özel olarak, nesnel bir ilgi gösterme yeteneğinden yoksundurlar. Bunun nedeni bana şu şekilde görünmektedir: Bir erkek, şeyler üzerinde ya onları anlayarak yahut zorlayarak doğrudan hakimiyet kurmaya çalışır. Fakat **bir kadın, her zaman ve her yerde dolaylı, yani bir erkek aracılığıyla hakimiyete yönelir; onun kurabildiği ya da teşebbüs ettiği tüm doğrudan hakimiyetler sadece erkekle sınırlıdır.** Dolayısıyla, kadınların mizacında, doğalarının en derinlerinde her şeyi erkeği elde etme aracı olarak görme düşüncesi köklüdür Başka herhangi bir şeye ilgisi her zaman gerçekten uzak öykünme ve taklitten ibarettir. Sahte bir ilgidir. Amaçlarına eriştirecek her şey, yosmalık, yapmacık ve kandırmacadan oluşan dolambaçlı bir yoldan başka bir şey değildir. Nitekim, Rousseau bile bu konuyu şu şekilde ilan etmiştir:

Kadınlarda genellikle her hangi bir sanata yönelik olarak sevgiye raslanmaz. Onlar herhangi bir şey hakkında doğru ve gerçek bir bilgi sahibi değillerdir. Dehadan yoksundurlar. (Lettre d'Alembert, not XX.).

- **Kadınlar konuşur.**

Görünen yüzeyin altına nüfuz edebilen herkes bunun böyle olduğunu teslim etmek zorunda kalmıştır. Bunun için kadınların bir konsere, bir operaya, bir tiyatro oyununa gösterdikleri dikkat ve ilgiye bakmak yeterlidir (en büyük şaheserlerin en muhteşem bölümlerinde çene çalıp gevezelik etmekten kendilerini alamamalarındaki çocukça saflık sözgelimi. **Antik Yunanlıların kadınları tiyatrolarına sokmadıkları eğer doğru ise, bunda tamamen haklı olduklarını kabul etmek gerekir, çünkü en azından böylelikle tiyatrolarında sessizlik hakim olur ve bir şey dinlemeleri mümkün olurdu.** Günümüzde taceat mulier in ecclesia (kadınlarınız kilisede sessizce otursun) İncilden(Korintoslular I 14:34) Devamı şöyledir.

"Çünkü onlara söz söyleme izni yoktur. Ancak şeraite uysun ve yasaya tabi olsunlar. uyarısı yerine taceat mulier in theatro (**kadınlar tiyatroda sessiz dursun**) ikazının konulması çok daha yerinde olurdu. Belki böylece bu uyarı perdenin üzerine büyük harflerle kazınabilirdi.

- **Kadınlarda yaratıcı düşünce zayıftır. Sanatkârlar nadir çıkar**

Eğer bütün kadın cinsinin en seçkinlerinin güzel sanatlarda hiçbir zaman gerçekten hatırı sayılabilecek kadar büyük, hakiki, özgün ve sahici olan hiçbir şey başaramadıkları ya da hangi türden olursa olsun dünyaya kalıcı değere sahip hiçbir eser veremedikleri düşünülürse, kadınlardan farklı hiçbir şey beklenilmemesi gerektiği kendiliğinden anlaşılır. Fakat bu teknik, bizim olduğu gibi onların da imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde sayılan resim alanında en çarpıcı biçimde ortadadır. İşte bu nedenle resim sanatında gerçekten çok çalışkan ve gayretlidirler. Hal böyle iken, kadınlar resim sanatında yine de görülmeye değer tek bir büyük resim ortaya koymuş değillerdir. Bunun tek ve basit nedeni resim sanatında böylesine doğrudan gerekli ve vazgeçilmez unsur olan yaratıcılıktan ve düşünsel

nesnellikten mahrum olmalarıdır. Onlar asla öznel bir bakış açısının ötesine geçemezler, bu her şeyde böyledir. Sıradan kadınların resim sanatına karşı gerçek anlamda bir duyarlığa bile sahip olmamaları burada söylediğimiz sözlerle uyumludur:

Çünkü **“Tabiat bir türden diğerine yavaş yavaş gelişme gösterir ve asla sıçrama yapmaz”** Huarte’nin üç yüz yıldan bu yanar şöhretinden hiç bir şey kaybetmemiş olan ünlü kitabı, Examen de ingenios para las scienzias’ta kadınların yüksek kabiliyetlere sahip olmadığını ileri sürer. Kitabının Önsözünde şöyle der:

Kadın beyninin doğal yapısı akla ve öğrenmeye çok fazla yer ayırmaz. Kadınlar doğal karakterlerine uygun olarak edebiyat ve bilginin her türünden uzak dururlar. Kadınlar yine doğalarının gereği olarak derin zihinsel yeteneklere ulaşamazlar. Bizler onları belli bir beceriksizlik ve işe yaramazlık havası içerisinde sadece basit ve önemsiz şeyler üzerine çene çalarken gevezelik ederken görürüz.

Ve benzeri. Tek tek bu tanımın dışında kadınlara raslayabiliriz ancak münferit yahut kısmi istisnalar genel kuralı değiştirmez; kadınlar, bir bütün olarak alınacak olursa, en su katılmamış ve en onulmaz philisterlerdir(Zihinsel kapatise düşüklüğü nedeniyle zihinsel her hangi bir ihtiyacı olmayan kişi.) ve öyle kalacaklardır.

- **Kadınlar hırslıdır fakat yorulmak bilmezler.**

Kocalarının rütbe, makam ve unvanlarını paylaşmalarına izin veren şu saçma uzlaşma yüzünden, kocalarının bitmek bilmez soysuz emellerine sürekli bir uyarıcı, teşvik edici olurlar. Ve ayrıca onların philisterlikleri nedeniyle, başını çektikleri ve hâkim rengini verdikleri modem toplum çürümüştür. Toplum içerisindeki sosyal konumlarının ve mevkilerinin belirlenmesi konusunda I. Napoleon’un **“Kadınların Mevkisi yoktur”** düsturu doğru bir bakış açısı ve ifade tarzı olarak kabul edilmelidir. Başka bir konuda Chamfort, çok doğru ve haklı biçimde şunları söyler:

Kadın beyninin doğal yapısı akla ve öğrenmeye çok fazla yer ayırmaz. Kadınlar doğal karakterlerine uygun olarak edebiyat ve bilginin her türünden uzak dururlar. Kadınlar yine doğalarının gereği olarak derin zihinsel yeteneklere ulaşamazlar. Bizler onları belli bir beceriksizlik ve işe yaramazlık havası içerisinde sadece basit ve önemsiz şeyler üzerine çene çalarken gevezelik ederken görürüz.

Onlar, sexus sequiordurlar (ikinci cins), birinciye göre her bakımdan daha aşağıda yer alırlar; zayıflıklarından sakınılmalıdır (zayıflıklarına karşı ihtiyatla davranmak gerekir), fakat kadınlara aşırı bir saygı ile davranmak tek kelimeyle komiktir. Bu şekilde davranmak bizi onların gözlerinde küçük düşürür. Tabiat, insan soyunu iki parçaya böldüğünde, çizgiyi tam ortadan çekmemiştir. Olumlu ve olumsuz, artı ve eksi kutuplar arasındaki ayrım, kutupluluk ilkesine göre, sadece niteliksel değildir. Aynı zamanda niceliksellikte içerir.

- **Doğu ve batıda kadın hakkındaki düşünceler**

Eski dünyanın ve Doğu’nun insanları, kadınları bu ışıkta görmüşlerdir; onlar kadınların gerçek konumunu Fransızlara ait artık geçmişte kalmış ve eskimiş centilmenlik ve saçma saygı fikirlerimizle (ki Hıristiyan-Töton budalalığının en yüksek ürünü budur) bizden daha iyi tanıyıp takdir etmişlerdir. Bu (çağdaş) fikirler, onların daha kibirli ve kurumlu olmalarına hizmet etmekten başka bir işe yaramamıştır. O kadar ki onları bu halde görüp de kutsallıklarının ve dokunulmazlıklarının farkında olduklarından kafalarına esen her şeyi yapabileceklerini düşünen Benares’teki kutsal maymunları hatırlamamak olası değildir.

Fakat Batı’da kadın, daha doğrusu “hanımefendi” kendisini bir *fausseposition* da (yanlış konum) bulur; çünkü kadın, eskilerin daha doğru adlandırmasıyla *sexus sequior’* dur (ikinci cins), saygı ve takdir konusu olmaya, yahut başını erkekten daha yüksekte tutmaya ve onunla aynı haklara sahip olmaya layık değildir. Bu yanlış konumun sonuçları yeterince açıktır. Bu nedenle insan soyunun bu “iki numarası” eğer Avrupa’da hak ettiği yere oturtulsa ve şu başbelası hanımefendi tekerlemelerine (ki bu bizi sadece Asyalıların alay konusu yapmalarına ve hafifsemelerine yol açmakla kalmayıp, aynı

zamanda Yunanlıların ve Romalıların önünde de gülünç duruma düşürmektedir) son verilmesi ziyadesiyle arzu edilir bir şey olurdu. Eğer bu başarılabilirse, topluma ait olan, medeni ve siyasi ilişkilerimizin mevcut durumu olabildiğince iyileşecektir. (Kadınları tahta varis olma hakkından mahrum eden) Sal Franklarının veraset yasasına lüzum kalmazdı; bu lüzumsuz, bilindik bir söz kabul edilirdi.

Avrupalıların hanımefendisi, aslında doğrusunu söylemek gerekirse asla var olmaması gereken bir yaratıktır: O, ya bir ev kadını ya da kibirli ve kurumlu olmamak için ev kadını olmayı umut eden bir genç kız olmalıdır. Her şeye karşın, uysal ve söz dinleyecek şekilde yetiştirilmemelidir. Toplumun alt sınıflarında yer alan kadınların, bir başka ifadeyle, bu cinsin büyük çoğunluğunun Doğu'da olduğundan daha çok mutsuz olması Avrupa'daki hanımefendiler gibi yaratıklar var olduğu içindir. Lord Byron bile bize şunları aktadır (Letters and Papers, der. Thomas Moore, C. II. sh. 454):

"Antik Yunanlılar döneminde kadınların durumu düşünülecek olursa, bu yeterlidir. Şimdiki durum, şövalyeliğin ve feodal çağlarda yaşanan barbarlığının bir kalıntısıdır. Kesinlikle sunidir ve doğal değildir. Onlar eve göz kulak olmalıdır (yedirilip içirilmeli, giydirilip kuşandırılmalıdır) fakat topluma ve toplumsal sorunlara karıştırılmamalıdır. Din konusunda iyi eğitim de görmeli, ama ne şiir ne siyasetle meşgul olmamalı, din ve yemek kitaplarından başka bir şey okumamalılar. Müzik, resim, dans Keza az biraz bahçecilik ve ara sıra da çift sürme... Epirus 'ta yollan başarıyla tamir ettiklerini gördüm. Ne en aynı zamanda ot biçme ve süt sağma olmasın?

- **Kadın ve erkek eşitliği ve tek eşli evlilikte görünen olumsuzluklar**

Avrupa'da geçerli olan kanunlar, kadını erkeğin dengi olarak kabul etmektedir. Dolayısıyla bu yola yanlış noktadan başlamaktır. Tek eşlilik geçerlidir.. Evlenmek demek haklan bölüşmek, ödev yahut sorumlulukları ise ikiye katlamaktır. Bu durumda, kanunlar kadınlara erkeklerle eşit haklar sunduğuna göre, onlara aynı zamanda erkeklere özgü bir akıl gücü de kazandırmış olmalıydı. Halbuki, kanunların kadınlara sunduğu imtiyaz ve payeler tabiatın onlara titizlikle ölçüp biçerek taksim ettiği şeyi aştığı nispette, bu imtiyazları gerçekten paylaşan kadınların sayısı da o ölçüde azalmaktadır. Dolayısıyla geri kalanlar, diğerlerine tabiatın bağışladığından fazlası verildiği kadarıyla doğal haklarından mahrum edilmektedir.

Çünkü tek eşliliğin ve ona eşlik eden evlilik yasalarının kadınlara tahsis ettiği tabiat kanunlarının tamamen zıttı olan bu ayrıcalıklı konum (bu sayede onlar her bakımdan erkeklerin dengi olarak kabul edilmektedir, oysa hiçbir surette böyle değillerdir ve yanlıştır) aklı başında ve basiret sahibi erkeklerin böylesine haksız bir düzenlemeye büyük bir fedakârlıkta bulunmadan ve rıza göstermeden önce bir hayli düşünmelerine (titizlenmelerine) neden olmaktadır. Ancak, evlenecek durumda olup da evlenmeyenlerin sayısı çok daha fazladır. **Bu durumda olan erkeklerin hemen hepsi arkalarında çoğu kez kendisini geçindirecek ekonomik imkânlardan yoksun ve kendi cinsi için uygun olan uğraşı kaybettiği için her halükarda az veya çok mutsuz olan evlilik yaşı geçmiş kızlar bırakmaktadır.** Diğer taraftan, birçok erkeğin evliliğin hemen ardından baş gösteren ve belki otuz yıl veya daha fazla bir zaman sürecek müzmin bir hastalığı bulunan bir karısı vardır; bu durumda ne yapacaktır o? Bir başka erkek için karısı artık çok yaşlı hale gelmiştir; bir üçüncüsü için karısının iç dünyası şimdi ona karşı öfke ve nefretle dolmuştur. (Doğudaki durumun tam tersi olarak) Avrupa'da tüm bu erkeklerin ikinci kadınla evlenmelerine izin verilmez. Hâlbuki Asya ve Afrika'da durum kesin olarak böyle değildir. **Tek eşlilik kuramına rağmen güçlü kuvvetli ve sağlıklı bir erkek, her zaman cinsel dürtüsünü hisseder...** Haec nimis vulgaria et omnibus nota suni. (Ancak, böyle şeylerin önemsiz olduğu herkesçe bilinir.)

Bu sebepten ötürü, çok evliliğe izin veren uluslar arasında kadınlar mutlaka geçinmenin bir yolunu bulmaktadır. Hâlbuki tek eşliliğin geçerli olduğu ülkelerde **evli kadınların sayısı sınırlıdır** ve bir geçim yolu bulamayan kadınların sayısı artmaktadır; yüksek sınıfa mensup olanlar hiçbir işe yaramayan kız kuruları olarak meraksız, heyecansız kupkuru bir hayat sürmekte, aşağı tabakadan olanlarsa doğalarına uygun olmayan çok zor ve iğrenç işler yapmaya mahkûm edilmekte ya da fahişeliğe zorlanmaktadır. Onları onurdan yoksun olduğu kadar sevinçsiz ve neşesiz de olan bir hayat beklemektedir. Fakat bu şartlar altında erkeklerin arzularını tatmin etmek için bir gereklilik haline

gelmektedirler. Bu durumda konumları açıkça, koca bulmuş ya da bulmayı umut edebilecek derecede talihin kayırdığı diğer kadınları yoldan çıkmaktan koruyacak ve toplum nezdinde kabul görmüş bir sınıf yahut meslek olarak tanınmaktadırlar. **İşte bu nedenle sadece Londra'da seksen bin fahişe vardır.** O halde, bu en korkunç akıbete böylesine koşarcasına yaklaşmış olan bu kadınlar, aslında tek eşliliğin sunağına götürülen insan kurbanlar değil de nedir?

- **Kadınlar çok eşliliğe neden izin vermezler?**

Burada sözü edilen ve böylesine mutsuz ve uğursuz bir konuma yerleştirilmiş kadınlar, kibir ve kurumlarıyla, yapmacık ve sahtelikleriyle Avrupalı hanımefendinin kaçınılmaz bir şekilde yansımasıdırlar. Bu yüzdendir ki, çok evlilik bütün yönleriyle ele alınacak olursa itiraf etmek gerekirse gerçek anlamıyla kadın cinsinin yararınadır. Diğer yandan karısı müzmin bir hastalıktan mustarip olan, çocuk doğuramayan ya da kendisi için zaman içerisinde yaşlı hale gelmiş olan bir erkeğin neden bir ikinci kadın almaması gerektiğinin açıklanabilir bir nedeni yoktur. Görünen o ki, çoğu insan sırf bu doğal olana aykırı tek eşlilik kurumunu reddettiği için Mormonluğu benimsemektedir. Cinsel ilişki anlamında hiçbir kıta, bu tabiat kurallarına tamamen ters tek eşlilik kurumu yüzünden Avrupa kadar adaba aykırı bir durum içerisinde değildir. Kadınlara doğal olana aykırı hakların bahşedilmesi doğalarına uygun olmayan vazifeleri zorla kabul ettirmiştir, ne var ki bunların yerine getirilmemesi onları mutsuz hale getirmektedir.

Eğer örneklersek, çoğu erkek, sosyal konumu ve mali durumu söz konusu olduğu kadarıyla bu yolla parlak bir eşi kendisine bağlama umudu olmadıkça evliliği akıllıca bir yol olarak düşünmemektedir. O zaman evliliğin şartlarından farklı, yani karısına ve çocuklarına güvenli bir gelecek sağlayacak olan koşulların dışında kendi seçimi olan bir kadını elde etmeyi arzulamaktadır. Bu koşullar ne kadar adil, makul ve uygun olursa olsun ve kadın medeni toplumun temeli olarak sadece evliliğin bahşedebileceği aşırı imtiyazlardan vazgeçerek ne kadar rıza gösterirse göstersin, mutlaka belirli bir ölçüde saygınlığını kaybedecek ve yalnız bir hayat sürecektir. Çünkü insan doğası bizi başkalarının görüşlerine değeri ne olursa olsun aldırmayacak derecede bağımlı kılar. Buna karşılık eğer kadın razı olmazsa, sevmediği bir adamla evlenmeye zorlanma veya bir kız kurusu olarak pörsüyüp buruşma tehlikesiyle yüz yüze gelecektir, ancak bir yuva kurmak için ona ayrılmış olan zaman çok kısa ve sınırlıdır.

Tek eşlilik kurumunun bu yanı göz önünde alındığında, Thomasius'un derin biçimde bilgilendirici incelemesi olan **"De** concubinatu" gerçekten okunmaya değerdir. Luther Reformuna kadar bütün uygar uluslarda ve bütün çağlarda cariyeliğe (kapatmalığa) izin verildiğini, hatta belli bir ölçüde kanunlarca tanınmış ve haysiyetsizlikle birlikte anılmamış bir kurum olduğunu gösterir. Sahip olduğu bu konumu Luther Reformuna kadar korumuştur. Bu reformlardan sonra da, ruhban sınıfının evliliğini meşrulaştırmanın bir başka aracı olarak kabul edilmiştir; bunun üzerine Katolikler bu konuda geride kalmayı göze alamamışlardır.

Çok eşliliğin tartışılacak bir yanı yoktur, her yerde bulunan ve karşılaşılan bir olgu olarak kabul edilmelidir, çözülmesi gereken sorun bu konunun nasıl düzenleneceğinden ibarettir. O halde, gerçek tek eşlilik taraftarları nerededir?

Hepimiz en azından bir müddet, çoğumuz ise her zaman çok eşli yaşarız. Dolayısıyla, her erkek çok kadına ihtiyaç duyduğundan, ona bu konuda izin vermekten, hatta çok kadın bulmayı ona yerine getirilmesi gereken bir vecibe olarak yüklemekten daha doğru bir şey yoktur. Bu suretle kadın boyun eğen bir varlık olarak eski doğru ve doğal konumuna geri döndürülecektir ve saygı ve hürmet konusundaki gülünç iddialarıyla hanımefendi, bu Avrupa uygarlığının ve Hıristiyan-Töton budalalığının hilkat garibesi, artık var olmayacaktır. Kadınlar yine var olacak, fakat Avrupa'nın şimdilerde dolu olduğu mutsuz kadınlar değil. Bu anlamıyla değerlendirildiğinde, Mormonların evliliğe bakış açısı doğrudur.

- **Doğu ve batıda kadın hürriyeti ve miras durumu**

Hindistan'da kadınlar hiçbir şekilde bağımsız değildir, her biri Manu Yasası'na (Bölüm, 5, 1. 148) bağlı olarak ya babasının yahut kocasının, ya kardeşinin ya da oğlunun denetimi altındadır.

Dul kadınların ölmüş olan kocalarının ardından kendilerini kurban etmeleri hiç şüphesiz insanı rahatsız eden bir düşüncedir, fakat kocasının, çocuklarım için çalışıyorum diye kendini avutarak bütün yaşamı boyunca yorulmak bilmeksizin kazandığı parayı, âşıklarıyla yemesi olgusunun düşüncesi bile bir o kadar insanı isyan ettiren bir düşüncedir. *Medlum tenuere beati* (Dolayısıyla ne mutlu orta yolu tutanlara). Bir annenin ilk aşkı, tıpkı hayvanların ve erkeklerin olduğu gibi, tamamıyla içgüdüseldir, dolayısıyla çocuk artık fiziksel bakımdan aciz ve çaresiz durumdan kurtulunca bu azalır. Bundan sonra ilk aşkın yerini alışkanlık ve akla dayalı bir aşk alır; fakat bu çoğu kez, özellikle anne çocuğunun babasını sevmediğinde ortaya çıkmaz. Bir babanın çocuklarına duyduğu sevgi farklı türden ve daha samimi, daha uzun ömürlü bir sevgidir; bunun temelinde çocukta kendi iç benliğini bulup tanıma yatar ki, bu duygu kökeni bakımından tam bir metafizik niteliğe sahiptir.

Söz konusu olan ister eski dünya ister yenidünya olsun, neredeyse bütün uluslarda, hatta Hotantolar (Hotantolarda bir babanın sahip olduğu bütün mal varlığı en büyük oğluna ya da aynı aile içindeki en yakın erkek akrabalara geçer. Miras asla bölünmez ve kadınlar hiçbir surette mirasdan pay alamazlar.) arasında bile ölenin malvarlığından münhasıran erkek mirasçılar istifade eder, bu uygulamadan sadece Avrupa'da uzaklaşılmıştır.

Erkeklerin uzun yıllar binbir güçlükle çabalayıp didinerek elde ettiği servetin ölümünden sonra, tereke olarak akıl eksiklikleri yüzünden ya kısa zamanda yoktan yere heba edecek yahut başka türlü ellerinden uçup gidecek olan kadınların eline geçmesi yaygınlığı ölçüsünde büyük bir adaletsizliktir ve kadınların mirasçılık hakları sınırlanarak bunun önüne mutlaka geçilmelidir. Bana kalırsa ister dul olsun ister genç kız olsun kadınların, miras bırakanın erkek mirasçısı olmaması halinde, rehin yahu ipotekle güvence altına alınmış mülkiyet üzerinden hayat boyu kendilerine ödenecek faiz gelirlerinin ötesinde, taşınmaz mülkiyetinin yahut sermayenin özü üzerinde hak sahibi olmalarına izin verilmemesi bu daha iyi bir düzenleme olur. Parayı kazanan kadınlar değil, erkeklerdir dolayısıyla kadınların ona kayıtsız şartsız sahip olmalarında, ne de onu idare edebilmelerinde meşru bir taraf yoktur. Kendilerine kelimenin gerçek anlamında servet, bir başka söyleyişle tahviller, hisse senetleri gibi menkul, konut-arazi gibi gayrı menkul sermaye değerleri miras olarak kaldığında, asla onu serbestçe tasarruf edebilme hakkı verilmemelidir. Her zaman bir koruyucuya, bir vasiye ihtiyaç duyarlar ve hangi koşullar altında olursa olsun asla kendi çocuklarının vasisi olmamalıdırlar.

- **Kadınlar neden mağdur olur?**

Her ne kadar erkeklerinkinden daha büyük olduğu ispat edilemese de kadınların kendilerini beğenmişlikleri, içinde bütünüyle maddi bir hedef (özellikle maddi şeyler etrafında dönüp durma) eğiliminde olan büyük bir tehlike yahut kötülük barındırır. Burada üstünde ısrarla durmak istediğim kişisel güzellikleri, güzel ve gösterişli giysiler, incik boncuklar, tantana ve şatafat, kadınların büyüklenme vesilesidir. Kadınların, toplum içindeki payının bu kadar büyük olmasının sebebi budur. Böylesine savurgan ve ölçüsüz olma temayüllerinin arkasında da bu yatar ki, muhakeme kabiliyetleri ne kadar zayıf ise bu o kadar fazla olur. Bu gerçeğe binaen eski dünyadan bir yarar, kadınların bu savurgan tabiatları hakkında şöyle söyler: **"Kadınlar olmasaydı dünyadaki yaşamımızın başlangıcı tam bir çaresizlik ve acziyet; ortası zevkten mahrumiyet ve sonunda asla teselli olmazdı."**

Ancak sıra erkeklere geldiğinde, onlar için büyüklenme çoğunlukla akıl, anlayış, öğrenim, bilgi, cesaret ve benzeri gibi kesinlikle maddi içeriği olmayan üstünlükler yönünde gelişir (ya da bu gibi meleke ve nitelikleri kendine konu edinir).

- **İktidar erkekte mi kadında mı olmalı?**

Aristoteles, Politika'da Spartalıların kadınlarına çok fazla şey vererek, miras ve drohoma haklarını kabul ederek ve onlara büyük miktarda bağımsızlık ve özgürlük tanıyarak kendi üstün konumlarını kendi elleriyle tehlikeye soktuklarını izah eder ve bunun, Sparta'nın çöküşüne ne büyük katkıda bulunduğunu gösterir. (II Kitap, 9 Bölüm) Daha sonraki yıllarda doğacak bütün sıkıntı ve sorunları, onun doğal sonucu olarak görmemiz gereken Birinci Devrim ile sonunda varacağı yere varmış olan saray ve hükümetin zaman içerisinde çürüyüp tefessüh etmesinden, Fransa'da XIII. Louis'nin zamanından beri sürekli olarak artış göstermiş olan kadınların etkisi sorumlu tutulamaz mı? Her

halükarda kadın cinsinin, "hanımefendi"nin varlığı ile böylesine belirgin biçimde gün yüzüne çıkmış olan bu yanlış konumu bizim toplumsal durumumuzda en temel kusurdur ve onun tam kalbinden bulunan bu kusur zararlı etkisini kaçınılmaz olarak dört bir tarafa yayacaktır.

Kadının iç dünyasında büyük yer işgal eden itaat etme ve söz dinleme güdüsünün varlığı, mutlak bağımsızlık konumuna yerleştirilmiş olan her kadının hiç vakit kaybetmeden kendisini öyle veya böyle denetilip yönetileceği bir erkeğe bağlamasından anlaşılmalıdır. Bunun temel nedeni, onun bir efendiye olan büyük ihtiyacıdır. Eğer genç ise bu erkek; bir âşık, ihtiyar ise günah çıkarıcı bir rahiptir.

Kaynakça

Arthur Schopenhauer, trc: Hasan İlhan Über die Weiber (Parerga und Paralipomena II) Metaphysik der Geschlechtliebe (Die Welt als Wille und Vorstellung Aşka ve Kadınlara Dair-Aşkın Metafiziği. (İstanbul-2011).

BUGÜNLERDE BUNLARI KONUŞUYORLAR

Alev ALATLI

Bugün size dünya düşünce gündemini teşkil eden birbirine bağlı üç gelişmeden söz etmek istiyorum. Bunlardan ilki, 1920'li yıllarda baş veren, günümüzde "İkinci Aydınlanma Çağı" diye adlandırılagelen düşünce devrimi. İkincisi, temellerini "Yuvarlak Masa" "Bilderberg Toplantıları" ve "Roma Kulübü" hareketlerinin teşkil ettiği öne sürülen "Yeni Dünya Düzeni". Üçüncüsü "Yeni Dünya Düzeni"nin muhalifleri ve kültler.

İkinci Aydınlanma Çağı'nı teşhis edebilmemiz için beş yüz yıl kadar geri gitmemiz, ilk "Aydınlanma Çağı"nı hatırlamamız gerekecek. Malum olduğu üzere Birinci Aydınlanma Çağı, Aristo'yu kaynak edinen Kopernik, Kepler, Galileo ve Newton'la devam eden bir dizi buluş ya da keşif sonucunda, semavi dinlerin dünya ve kâinat açıklamalarını reddeden, onlara yeni açıklamalar getiren sürecin adıdır.

Birinci Aydınlanma Çağı öncesinde kâinata ilişkin "doğrular" ya vahiy ya da usavurum yoluyla saptanırken, Isaac Newton'un 1687 basımı Principia'sı ile birlikte "doğruların" gözlem sonucu olarak belirlenmesi ilkesi kesin olarak benimsenir, gözlem ve deney bilimsel düşüncenin olmazsa olmazları olarak yerleşir.

Vahiye dayalı düşünce biçimini reddeden Newton, dünyanın çok sayıda olmakla birlikte gözlemlenebilir ve çözümlenebilir verilerden oluştuğunu söyler. Dahası, parçaların gözlemlenmeleri ve çözümlemeleri sonucunda ortaya çıkacak birkaç sade, basit ve kesin kanunun "bütün"e uygulanabileceğini, bu sade ve basit kanunların bütünü kesin olarak açıklayabileceğini savunur.

Günümüzde "Klasik Fizik" olarak adlandırılan Newton Fizik'inin tanımladığı evren ve dünya, belli kurallara göre işleyen, "deterministik," yani her olayın bir takım sebeplerin kaçınılmaz sonucu olarak tezahür ettiği, başı sonu belli olan bir sistemdir. Kâinat'ta belirsiz olan, bulanık olan, ortada olan hiçbir şey yoktur. Yine Klasik Fizik'e göre kesin bir sistem olan Kâinatı oluşturan parçacıklar belirli Fizik kurallarına göre hareket ederler. Parçacıkların birbirleriyle olan ilişkileri "nedensellik" çerçevesinde gelişir. Biz insanlar nedensellik kurallarının neler olduğunu keşfedersek, Kâinatın nasıl işlediğini kesin olarak öğrenebiliriz. İnsanlığı Kâinatın nasıl işlediğini öğrenmekten alakoyacak hiçbir şey yoktur.

Bir başka ifadeyle, Klasik Fizik'in dünyası bir ya-ya da dünyasıdır. Doğrusal mantığın kurallarına tabidir. Bir şey ya doğrudur, ya da yanlış. Ya siyahtır ya da beyaz. "Hem doğru hem de yanlış" olamaz, çünkü "doğru" tektir. Örneğin, ışık. Klasik Fizikçiler, ışığın ya cisimcik bölüklerinden ya da dalga serilerinden oluşması gerektiğini düşünürlerdi. Hem dalga serilerinden hem de cisimcik bölüklerinden oluşan ışık tanımlaması, "saçmalık"tan başka bir şey olamazdı.

Newton'un dünyanın çok sayıda olmakla birlikte gözlemlenebilir ve çözümlenebilir verilerden oluştuğu, gözlem ve çözümleme sonucunda ortaya çıkacak birkaç sade, basit ve kesin kanunun bütüne uygulanabileceği, bu sade ve basit kanunların bütünü kesin olarak açıklayabileceği şeklindeki dünya görüşü sadece fiziği değil, fiziğin dışındaki diğer tüm bilimleri de etkiledi. Modern dünyayı şekillendiren sosyal bilimler, sanat, edebiyat, hatta müzik Klasik Fizik'in kuralları doğrultusunda şekillendi.

Örneğin, Newton'un atomlardan oluşan Kâinat fikri, ekonomide Adam Smith'in çıkarlarını kovalayan bireysel girişimcilerden oluşan, kapitalist/liberal anlayışının mesnedini teşkil eder. Münferit atomların birbirleriyle olan ilişkileri ekonomide bireylerin birbirleriyle olan ilişkileri olarak algılanır. Gerek fizikte, gerekse ekonomide kullanılan araştırma yöntemi de aynı esasa dayanır: sistemi mümkün olan en küçük parçasına indirmek ve bu parçacıkların davranışına bakarak, bütünün geleceğine dair karar vermek, tahmin yürütmek.

Newton'un dünyasında belirsizlik, bulanıklık yoktur. Bir şey ya öyledir ya da öyle değildir. Ya siyah ya beyazdır, gri yoktur. Bu anlayışı, siyaset bilimine taşıdığımızda iki olgu ile karşılaşırız: toplum mühendisliği ve ideolojilerin keskinliği.

Toplum mühendisliği, otokratik ya da en azından Jakoben/tepeden inmeci yönetimlerle sonuçlanırken, ideolojiler keskinleşir. Örneğin, Newton'un siyah-beyaz dünyasında ya sağcı, ya da solcu olunur. Tıpkı bir fotonun aynı zamanda hem cisimcik hem de dalga olması düşüncesinin saçma olduğu inancı gibi, burada da hem solcu hem de sağcı olduğunu savunan birisi ciddiye alınamaz. Ya da daha güncel bir örnek: hem laik, hem de Müslüman olunabileceği şeklindeki bir iddia ya kabul edilemez bir yozlaşma olarak nitelendirilir ya da marjinal bir tutum olarak kenara itilir.

Newton'un dünya görüşü, edebiyata da yansır. Mesela roman karakterleri de ya iyi ya kötü, ya kahraman ya da korkak olur. Hemen her zaman belirli bir hedefe hizmet etmeleri, iyilik ya da kötülükte tutarlı olmaları gerekir. Karakterleri bu kurala uymayan bir eserin roman olmadığı sonucuna varılır. Mesela müzik. Müzikte notaların do-re-mi gibi kesin/matematiksel sesler şeklinde düzenlenmesi Birinci Aydınlanma Çağının sonuçlarındandır. Türk müziğinin ara tonları, Batı anlayışında yok sayılır.

Özetle, Klasik Fizik'in "doğru tektir" aksiyomunun kabulü, hem o hem de bu, anlayışının reddidir. Gri alanlar, şahsiyetsizlik, yozluk, bozukluk anlamına geldiği için yok sayılırlar.

Klasik Fizik'in "mekanize" dünya görüşünün sarsılmaya başlaması, 1920'lerde filizlenen parçacık ya da kuantum fiziğindeki ilerlemelerin sonucu. "Yeni Fizik" diye bilinen kuantum fiziği, bilim dünyasının "doğru" anlayışını altüst etmekle tehdit eder, çünkü siyah-beyazcı Newton Fizik'inin aksine, "Yeni Fizik"te "kesinlik" yoktur, "tek" doğru yoktur. "Hiçbir şey şey kesin değil, hiçbir şey imkânsız değil." Yeni Fizik'in temel cümlesidir.

Albert Einstein'ın "matematik kesin olduğunda gerçeği yansıtmaz, gerçeği yansıttığında kesin değildir" saptamasıyla dikkatleri çeken kuantum devrimi, ışığın hem dalga serileri hem de cisimcik bölüklerinden oluştuğunun tespit edilmesiyle birlikte reddedilemez bir oluşum haline gelir. Dahası, ışığın dalga veya cisimcik niteliğini gözlemci ile adeta bir diyaloga girerek belirttiğinin ortaya çıkması işleri daha da karıştırır.

Arşimet'in "Evraka! Evraka!" diye bağırdığı su ve tas deneyini hatırlarsınız. Kuantum Fizik'inin evrekası da ışığın hem dalga serileri hem de cisimcik bölüklerinden oluştuğunu saptayan deneydir. Şöyle ki, herhangi bir ışık kaynağının, mesela bir ampulün, önüne dalga dedektörü koyulduğunda, ışığın dalga niteliğini açık ettiği, oysa cisimcik dedektörü kullanıldığında cisimcik niteliğini sergilediği saptanır. Bu deneyin telmihi, ışığın biz onu nasıl görmek istiyorsak, kendisini bize öyle gösterdiğidir!

Deneyin sonucu öylesine garipsenir ki, kuantum Fizikçisi Erwin Schrödinger, ışığın bu hem dalga hem de cisimcik olma niteliğini vurgulamak için "Schrödinger'in Kedisi" diye anılan, benim de bir romanıma ismini veren kuantum deneyini tertipler. Schrödinger bu deney ile ışığın tetikleyeceği bir tabancanın namlusunun karşısına yerleştirilen bir kutuya konan bir kedinin ölü ya da diri olmasının, ışığın dalga ya da cisimcik gibi hareket etmesine bağlı olduğunu göstermeyi amaçlar. Işık, cisimcik gibi hareket ederse kedi ölecek, dalga gibi hareket ederse yaşamaya devam edecektir. Işığın ne zaman nasıl hareket edeceği asla bilemeyeceğimiz şeylerden biri olduğu için, deney bizi kedinin ölümle/yaşamın üst üste bindiği, süperpoze, bir durumda olduğu şeklinde garip ve tekinsiz bir gerçeklikle karşı karşıya getirir. Böylece aynı anda ölü ve diri olmak gibi bildiğimiz hayatta imkânsız olan bir keyfiyetin kuantum dünyasında bir gerçeklik olduğu vurgulanır.

Tasavvuru Zor, Alışması, Sindirmesi Daha da Zor Bir Gerçeklik

Öyle ya da böyle, "Yeni Fizik"in önümüzdeki bin yılın dünya görüşünü şekillendireceğine kesin gözüyle bakılıyor. Tıpkı Klasik Fizik'in "Birinci Aydınlanma Çağını" başlatıp, günümüze hâkim olan "mekanize" dünya görüşünü şekillendirdiği gibi, "İkinci Aydınlanma Çağı"nın da insanın kendisine, kendi

bedenine, topluma, Kâinatı oluşturan canlı cansız tüm varlıklara hatta “canlılık ve ölülük” durumlarına bakışını radikal bir biçimde değiştireceği öngörülüyor.

Öte yandan, “İkinci Aydınlanma Çağı”nın önde gelen iki telmihinden birisi “Kaos Paradigması,” diğeri “Fuzzy,” puslu veya saçaklı mantık. Kaos Teorisi, Klasik Fizik’in açıklamaya muktedir olmadığı için göz ardı etmeyi sürdürdüğü “türbülans”a/karmaşaya anlam kazandıran, “dinamik sistemler” denilen fenomenlerin işleyişini açıklayan teori. Klasik Fizik’in, “şunu şöyle etkilersen bu sonucu alırsın” şeklindeki nedensellik ilişkilerinin işlemediği durumlar. Deniz dalgaları, girdaplar, borsa hareketleri gibi nedenleri kesin olarak saptanamayan, doğrusal olmayan sistemler. İnsan toplumlarının da dinamik sistemler olmasının dünyamız için telmihi daha önemli, çünkü Kaos paradigmasının toplum mühendisliği girişimlerini tümüyle anlamsız kılması gibi bir sonuca götürüyor.

İnsan toplumları gibi dinamik sistemlerin başlangıç noktalarında meydana gelen en ufak bir değişikliğin beklenmedik sonuçlar doğurabildiği gözlemleniyor. Kelebek etkisi diyorlar: şu anda Beylerbeyi’nde kanat çırpan bir kelebeğin, bir süre sonra burada Diyarbakır’da fırtınaya sebep olabilmesi gibi bir durum söz konusu olabiliyor. Böylece, ne kadar iyi düzenlendiği, denetlendiği sanılırsa sanılsın, herhangi bir toplumsal olayın bütün bir dünyayı sarsacak kelebek etkisi yaratabileceği ortaya çıkıyor. Diğer bir deyişle, “ateş olsa cirmi kadar yer yakar” deyişinin hiç de gerçekçi bir deyiş olmadığı, tersine, “bir mıhın bir nal kurtardığı, bir nalın bir at kurtardığı, bir atın bir atlı kurtardığı, bir atlının bir muharebe kurtardığı, bir muharebenin bir ülke kurtardığı” ispat ediliyor.

Öte yandan, Einstein’ın “matematik kesin olduğunda gerçeği yansıtmaz, gerçeği yansıttığında kesin değildir” şeklinde özetlediği olgu, dünyada hiçbir oluşumun/hiçbir hadisenin kesin olarak gözlemlenemediği gibi, kesin olarak ölçümlenemediği olgusu. Bunun böyle olduğu az önce naklettiğim tekerleme de görüldüğü gibi hep bilinir, ancak küsurat işlevsellik adına göz ardı edilirdi. Oysa göz ardı edilen küsuratın, küçücük farkın dinamik sistemlerde ülke kaybına varıncaya kadar fırtınalar yaratabildiği ortaya çıkınca, ihmal edilmemesi gereği ortaya çıktı. Olgular, veriler “fuzzy” veya “puslu”dur, ölçümler fuzzy veya “puslu”dur, hatta ölü ile diri arasındaki fark bile fuzzy ya da “puslu”dur. Nesneler arası ilişki fizikçilerin öngördüğü şekilde tezahür etmeyebilir. Hatta “hiçbir şey kesin değildir, ama her şey mümkündür.”

Fuzzy ya da çokdeğişkenli mantık, hem-hem de şeklinde ifade edilen gerçekliğin mantığıdır. A’nın hem A, hem de A olmadığı durumu tasvir eder. Aristo mantığının siyah beyaz kesinliğini, bilgisayarların 0/1 sistemini reddeder.

Peki, bir şeyin hem o hem de bu olduğu şeklinde muğlak bir tanım hesaba gelir mi? Evet, geliyor. 1970’li yıllarda, California Üniversitesi Elektrik Fakültesi Dekanı Lütfi Askerzade ki aslen Azeridir, fuzzy mantık elektrik devreleri düzenledi. Fuzzy mantık 1990’ların başlarında Uzak Doğu’nun teknolojik ve kültürel amblemi olarak ortaya çıktı. “Saçaklı İhtilal” denilen bu gelişmenin ve izleyen yüksek-teknoloji tüketim ürünleri imalatının bayraktarlığını Japonya yaptı. Japon mühendisleri bilgisayarlardan, elektrikli süpürgelere kadar yüzlerce alet edevatın ve sistemlerin makine zekâ quotient (IQ) arttırmak için saçaklı mantığı kullandılar. Japon hükümeti iki büyük araştırma laboratuarı kurdu. Saçaklılık üzerine konferanslar tertip ediyorlar. İnsanlar metrolarda saçaklı mantığın ne menem bir şey olduğunu anlatan popüler bilim kitapları okuyorlar. Japon televizyonu Saçaklı Mühendislik belgesellerini en iyi saatte (prime-time) yayınlıyor. Japon parlamentosunda siyasiler saçaklı mantığın anlamı tartışılıyor. Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, MİTİ, saçaklı ürünlerin 1990’da bir buçuk, 1991’de iki milyar dolar getirdiğini hesaplıyor. Küresel bilgisayar pazarı yaklaşık iki yüz milyar lira. Fuzzy Japonlar daha şimdiden bu pazarın yüzde birine hâkimler. Ve yarış daha yeni başlıyor, denmesine karşın Körfez krizinde fuzzy füzelerin deneme mahiyetinde kullanıldıklarından söz ediliyor. Dahası, Güney Asya’yı perişan eden ekonomik krizde bu ülkelerin fuzzy bilgisayar imalatında çok başarılı olmalarını engellemek isteyen Bill Gates’in parmağı olduğu söyleniyor. Bill Gates’in kişisel serveti bir yana kendisinin Bilderberg üyesi olduğunu ayrıca hatırlatmalıyım. Bilderberg’in ne olduğunu birazdan açıklayacağım.

Özetle, Schrödinger'in kedisinde sembolleşen Yeni Fizik ve onun türevleri Kaos Pradigması ve fuzzy, saçaklı mantık, kaos teorisi - bütün bu gelişmeler bizi siyah-beyaz düşüncenin cenderesinden kesin yargıların kabalığından ve zorlamasından kurtarıyor. Dünyada yüzde yüz doğru olan hiçbir tanım veya ölçü olmadığını idrak noktasına getiriyor.

Peki, yüzde yüz doğru olan hiçbir tanım ya da ölçü yoksa insanlar nasıl düşünürler? Nasıl karar verirler? Bunun cevabı da, düşünce biçimimizin bundan böyle bütünü kapsayacak şekilde değişeceği. "Holistik" denen, "bütüncü" yani "küresel" dünya görüşünün hâkimiyetinin gerçekleşeceği. "Holistik" düşünce, ne kadar bölünürse bölünsün, maddenin temel olarak nitelendirebileceğimiz bir parçasının olmadığını, hiçbir parçanın diğerlerinden daha temel olmadığını, bütünün birbirileriyle örülü olayların devingen ağı olarak değerlendirilmesi gerektiğini söylüyor. Kuantum mekaniğinin Potinbağı Hipoteziyle örtüşen bu düşünce şeklinde, 'madde'yi, yeryüzündeki yaşamın bütünü olarak yorumlamamız halinde sadece insan ırklarının değil, milletlerin değil, tüm canlı türlerinin birbirlerinin yaşamlarıyla örülü birlikteliklerini gözetmek durumundayız. Hiçbir ulusun yaşam biçiminin diğerininkinden daha temel, dolayısıyla daha vazgeçilmez, dolayısıyla daha üstün olmadığını teslim etmek durumdayız.

Peki, "Yeni Dünya Düzeni" olarak revaç verilen oluşum, İkinci Aydınlanma Çağının çocuğu "bütüncü" yani –tekrar ediyorum- hiçbir ulusun yaşam biçiminin diğerininkinden daha temel, dolayısıyla daha vazgeçilmez, dolayısıyla daha üstün olmadığını şeklindeki dünya görüşü ile çakışıyor mu? "Yeni Dünya Düzeni," İkinci Aydınlanma Çağının uzantısı mı diye sorarsanız, orada şöyle bir durmak gerektiğini söylemek durumunda kalıyoruz. Çünkü her ne kadar "küreselleşme" ve "Yeni Dünya Düzeni" eşanlamlı oluşumlar olarak sunuluyor, küresel köyden bahsediliyorsa da günümüz pratiğinin İkinci Aydınlama Çağının bulgularına uymadığına dair işaretlerin ihmal edilemeyecek kadar çok olduğunu teslim etmek zorunda kalınıyor. Kimin tarafından? Dünya entelijensiyası tarafından.

"Yeni Dünya Düzeni"nin İkinci Aydınlanma Çağının yol verdiği holistik düşünceye ters düştüğünün işaretlerinden birincisi, Dünya Devletinin temellerinin daha 1877 yılında John D. Rockefeller, John P. Morgan, Andrew Carnegie, Mayer A. Rothschild, ve Cecil Rhodes beşlisi tarafından atıldığı şeklindeki yaygın iddia. John D. Rockefeller malum, petrol imparatoru, Standard Oil Trost'ün sahibi, 1890'lı yıllarda Birleşik Devletler petrol endüstrisinin yüzde yetmiş beşi kendisine ait. Ayrıca demir madenleri, ormanları, imalat sanayinde ve ulaşım sektöründe büyük iştirakleri var. Yaklaşık 150 yıllık bir Rockefeller Hanedanından bahsediliyor, servetlerinin 1-2 trilyon dolar olduğu hesap ediliyor. John P. Morgan uluslararası banker ve gezegenimizin ilk milyar dolarlık (1901 yılı itibariyle) endüstrisinin, U.S. Steel'in sahibi, "Amerika'yı Amerikan yapan adam" diye bilinen kişi. Andrew Carnegie 1890'da İngiltere toplamından daha fazla çelik üreten Carnegie Çelik'in sahibi, ayrıca kömür ve demir madenleri, şilepleri ve demiryolları var. Mayer Rothschild ünlü Rothschild Hanedanının kurucusu banker – Rockefeller'den iki misli zengin, 2000li yılların başındaki servetlerinin 3 trilyon dolar olduğundan bahsediliyor. Ve Cecil Rhodes, ünlü Elmas İmparatoru. Güney Afrika elmas tarlalarını işleten, Güney Afrika'yı İngiltere adına fetheden adam. Rhodesia adını onun soyadından alıyor. Ayrıca apartheid/ırk ayrımının mucidi.

Bu beş adamın akıl hocaları Oxford Üniversitesi profesörlerinden John Ruskin. 1877'de "Yuvarlak Masa" adındaki gizli cemiyeti kuruyorlar. Amaçları İngilizce konuşan dünyayı oligarşik federasyon halinde birleştirmek. Büyük Britanya İmparatorluğunu siyasi, ekonomik ve kültürel olarak yeniden yapılandırmak suretiyle, oligarşik dünya federasyonuna giden yolu açmak. Otuz yıl sonra, 1908 yılına gelindiğinde, 'Yuvarlak Masa'yı çokuluslu, Anglo-sever bir yarı açık cemiyet olarak görüyoruz. 'Yuvarlak Masa' cemiyetinin iki uzantısının 'Bilderberg Grubu' ve 'Roma Kulübü' olduğu söyleniyor.

Bilderberg Grubu, 1954'de Avrupalı Rothschild Hanedanı öncülüğünde kuruluyor, Amerikalı rakibi, Rockefeller Hanedanı tarafından destekleniyor, ev sahipliğini eski SS-Nazi Hollanda Kralı yapıyor. Bilderbeg adı da buradan geliyor – kralın sahip olduğu otelin adı bu. 1954'den itibaren toplantılar her yıl dünyanın değişik bir şehrinde yapılıyor. Gündem gizli, katılanlar gizli, meğerki patron olsunlar gazeteciler Bilderberg toplantılarına alınmıyorlar, A.B.D. ve Avrupa Devletlerinin gizli teşkilatları

toplantıların yapıldıkları otellere gazetecileri sokmamak için olağanüstü önlemler alıyorlar. Katılanlar içerde konuşulanları anlatmamaya yeminli. Kapıda biriken gazetecilerle katılanlar arasında köşe kapmaca oynanıyor, içeriye sızmayı başarabilen bir iki muhabir feci şekilde tartaklanıyor ve tutuklanıyor. Buna rağmen, üyelerin bir kısmının fotoğrafları çekiliyor, bugün bu fotoğraflar bir takım internet sitelerinde "ARANIYOR" başlığı altında yayınlanıyor. Aranıyor olmalarından kasıt, bu resimlerin sahiplerinin adını bilen internet kullanıcılarının kim olduklarını söylemeleri ricası.

Bilderbergcilerin amaçlarının dünyayı sıkıca koordine edilmiş küçük, seçkin bir uluslarötesi bankerler ve sanayicilerden oluşmuş, entelijensiya destekli oligarşinin eline teslim etmek olduğu söyleniyor. Avrupa Birliği'nin Avrupa kıtası için yaptığını dünya için yapmak ve bir Dünya Devleti kurmak istiyorlar. David Rockefeller'in farklı zamanlarda farklı yerlerde bu arada 1999 yılı Şubat'ında Newsweek İnternational dergisine verdiği bir mülâkatta "hükümetlerin yerini alacak birileri olmalı ve bana öyle görünüyor ki, bunu da en iyi şirketler yaparlar..." demekten çekinmemiş olmasına işaret ediliyor ve yaygın söylemin aksine karşı çıkılmadığı takdirde önümüzdeki asırlarda dünyanın yeni feodal lordların boyunduruğu altına gireceğine uyarıyorlar.

Uyaranlar Kimler? Uyaranlar, Yeni Dünya Düzeni Muhalifleri

Muhalifler, Yeni Dünya Düzeninin anlamının, dünyanın siyasi ve yasal hüviyetini tümüyle değiştirmek, ulus-devletlerin tarihi rollerini ortadan kaldırmak, kontrolu uluslarötesi tröstlere devretmek suretiyle millet kavramını ortadan kaldırarak, idareyi İngilizce konuşan anglo-sever bir oligarşiye teslim etmek olduğuna eminler. İddiaları, Birleşmiş Milletler Teşkilatının bundan böyle Birleşmiş Tröstler Teşkilatı olarak isim değiştireceğini şeklinde. Bilderberg toplantılarına katılanların isimlerinin saklı tutulması, görüşmelerin basına kapalı olması, dünya ekonomisine ve siyasetine dair kararların kapalı kapılar ardında alınmasını ülkelerinin anayasalarının en galiz ihlâli şeklinde algılıyorlar. Ulusal politikacılarının, özgür iradeleriyle seçtikleri vekillerinin etkisizleştirilmesine tepki gösteriyorlar. Amerikan başkanlarından, Dünya Bankası guvernorlarına, diğer ülkelerin başbakanlarına varıncaya kadar dünyanın kaderini etkileyen eşhasın kapılar ardında saptanmasına karşı çıkıyorlar. Dünya basın devlerinin Bilderbergcilerle işbirliği içinde oldukları gerekçesiyle muhalefetlerini internet üzerinden yapıyorlar. Seattle'da olduğu gibi zaman zaman da gösterilerine de şahit oluyoruz.

Roma Kulübü, Bilderberg'e göre daha yeni bir örgütlenme. 1968'de kuruluyorlar. Kendilerine "özel think tank" nitelemesini yakıştırıyorlar. "İnsan ırkının sesi ve zekâsı, insanlığın yolunu aydınlatan bir deniz feneri, tüm dünyaya umut saçacak olan ışık..." diye tanımlıyor SGI Başkanı Japon İkeda. SGI, ise dünya Budist liginin kısaltılmışı.

Yeni feodal lordların ne denli güçlü olduklarını, ulusların kimliklerini kaybetmemek için ne denli direnebileceklerini kuşkusuz zaman gösterecek. Ancak Yeni Dünya Düzeni muhaliflerinin iddia ettikleri gibi "yeni bir toplumsal mühendislik projesi" ise ki öyle görünüyor, o zaman işlerinin zor olduğunu kabul etmemiz lâzım. Bir yandan "İkinci Aydınlanma Çağı"nın reddettiği "tek doğru" anlayışı, öte yandan finans oligarşisi bir arada yaşayamayacak oluşumlar gibi görünüyorlar.

Nitekim daha bugünden Birleşik Amerika'da iki buçuk milyon muhalif kültün varlığından bahsediliyor.

Kült, bizim için yeni bir kavram. 'Kült'ü yakın bir tarihte, karizmatik bir liderin önderliğinde ortaya çıkan, militan, ideolojik/dini örgütlenmeler olarak tanımlıyorlar. Kültlerin ortak özellikleri, üyelerini psikolojik baskı uygulayarak devşirmeleri ve kendilerine bağlı tutmaları, topluluğun seçkinci totaliter bir yapısı olması, liderinin kerametinin kendinden menkul, dogmatik, mesihi, sorgulanamaz ve karizmatik olması, amaçların araçları caiz kıldığı inancıyla para toplamada ya da üye devşirmede her yolun mübâh sayılması, üyelerin örgüt fonlarından yararlanamıyor olmaları. Londra'daki Kült Enformasyon Merkezi CIC'nin kriterlerine uygun ilk kült örnekleri geçen yüzyılda, Jonestown'da, dokuzyüz onüç müridini siyanürlü portakal suyu ile intihara sevkeden vaiz Jim Jones kültü. San Diego, California'daki Cennet'in Kapısı kültü. Waco, Texas'daki Cennet'in Elçiliği Kilisesi vaizi John Joe Gray'in 'Branch Davidians'ı. Bu üçüncüsü devasa bir cephaneliği de olan büyük bir çiftliğe kapanmışlar, elektrik dahil, tüm ihtiyaçlarını kendileri karşılıyorlardı. Devletten bütünüyle bağımsızdılar, hiçbir müdahale kabul etmiyorlardı. Başkanlarının bir polis memuruna saldırması sonucu çıkan olaylarda,

Birleşik Devletler Savunma Bakanlığı, Hazine Bakanlığı ve FBI'ya bağlı özel timlere üç hafta direnmişler, sonunda kadın, erkek ve çocuklardan oluşan seksen kişi yanarak ölmüşlerdi.

Kültlerin Amerika'da olduğu gibi Avrupa ve Japonya'da da gözardı edilemeyecek sayılara ulaşmış olmaları, bir yandan Kaos Paradigmasını, öte yandan olası bir kelebek etkisinin sonuçlarını düşündürüyor. Bugün bir kilisede, ya da Neo-Pagan dedikleri putperest tapınağında ya da Kızıl dergâhta meydana gelen ya da gelmeyen bir olayın dünyada ne gibi bir fırtınaya neden olabileceğinin kestirilemeyeceğinin bilgisi, yepyeni askeri savunma stratejilerinin geliştirilmesini de dayatıyor. İki kutuplu dünya için düşünülmüş stratejilerin Kaos Çağı'nda işe yaramayacağı, kültlerin ya da "rogue states" denilen "bozguncu" ulusların - bunlara verilen ilk örnek Irak - Yeni Dünya Düzenini tehdit eden savaşlar çıkarmaları halinde ortaya çıkacak kelebek etkisinin Kaos teorisinin matematiksel modeli doğrultusunda çığ gibi büyüyebileceğinin bilinci içinde, silâhlı kuvvetlerinin, diplomatlarının, BM, NATO gibi kurumların görevleri yeniden tanımlanıyor, yeni stratejiler geliştiriliyor.

Bana göre en ilginç olanı da savaşı meşru kılan ihlâller listesinin uluslarararası hukuk düzenini, uluslararası kurumların inanırlılıklarını, insan haklarını, uluslararası ticareti, ekolojiyi ve çevreyi, egemenlik haklarını, ABD'nin güvenliğini, ABD'nin Yeni Dünya Düzeni içindeki konumunu korumak gibi, kurulduğu iddia edilen Dünya Devletini destekler mahiyette tezahür ediyor olmaları.

Umarım, sizlere bir büyük düşünce turu attırırken, dünya gündemi hakkında biraz da olsa fikir verebilmiş, dünya düşünürlerinin nelerle uğraştıklarının ipuçlarını sunabilmişimdir.

* Dicle Üniversitesi konferansı, 2003, Diyarbakır.

http://www.dusuncetarihi.com/kategori/uecuencue-bin-yilin-esiginde

YENİ TÜREME GÖSTERİ PEYGAMBERLERİ

Allah Teâlâ'yı inkâr etmek için uğraşan insanlar, zamanımızda yeni bir ekol içinde olmayı daha tercih etmektedirler. Öyle halleri var ki, tanrıyı savunuyoruz derken Eski Yunan'dan kalmış eda ile kendi tanrılıklarını savunmaya çalışıyorlar.

"Bizler tanrıyı savunan vekilleriz. O ve biz; farkımız ne ki?"

"Firavun ve Nemrut, hanedanlarına tanrıyı anlatmalarını istediklerinde, aslında kendi ilahlıklarını meşruluğunun zeminini hazırlamak istiyorlardı."

-Onlar başaramadılar.-

Bu meyânda, şeytanî dönüşleri farkedemeyen "rahmâniler"de bu işe katkı sağlayarak zamanımızda **"tanrı adamı olmayı"** başarmak isteyenlerle doldu dünyamız .

Yenidünyada bir unsur devrilse yerine binlercesi geliyor. Mesela diktatör devrilse, bir düşünce devrilse vb….

"Kaddafi devrildi. Şimdi Libya'nın binlerce Kaddafi'si var."

"Devletler, dinsiz oldu, şimdi ise yüzlerce din ve uyarlayıcı cemaat var."

Ne yapmalı?

Eski hayaller ve yeni hülyalar ile lebalep olmuş zihnimizi ve düşünce dünyamızı **"karmaşa-kaos"** içinde oyalayarak bir sonuç elde edemeyiz.

Gerçek basit üzerinde cereyan eder. Onu karışık ve kaos olarak sunmanın, **"Bizi zorluyorlar-yönlendiriyorlar-mecburuz"** demek, yerine kimlik kaybına düşüp kör olmanın bir gereği yoktur. Gariplikler çerçevesinde Allah Teâlâ'nın gönderdiği İslâm'a destek verdiğini zanneden biçareler **"dini meşrulaştırma zeminine"** koyup kayganlaştırmaları ile doğru yaptıklarını zannetmeleri de büyük hatalardan olmaktadır.

"Hakikat yalnız dünya ve ahiret menfaatinden azade olan **"menfaatsizlere"** açılır."

Unutmamalıyız ki; Allah Teâlâ dinini dilediği vakte kadar, dilediği şekilde muhafaza edecektir. Bu fiilinde kuluna muhtaç değildir. Kul eğer bir yerde dine yardım ederse kendi nefsine yardım etmiş olur ve sevap kazanır.

Allah Teâlâ bize değil, bizler O'nun Zât-ına muhtacız.

Hatırlatılatılacak diğer mesele de; **"Varlığın, verdiği zararın yokluktan çok fazla olmasıdır."**

Varlık dinde, bilgide, makamda, şöhrette, güzel konuşmada vb. her şeyde vardır. Varlık günümüzde yalnızca fazla mal olarak algılandığından, insanlar, saptıranları yanlış yerde aramaktadırlar. Tabikî mal çokluğu ile olan azgınlığın sonuçları her yerde belirgin olabilmektedir. **Fakat bilgi çokluğu ile elde edilen azgınlık karanlık gecede yürüyen karıncadan daha sessizdir.** Bunu bilmek, bulmak ancak **"dünya sevgisini"** gönlünden sıyıranlara aittir. Bu zor işlerdendir.

Allah Teâlâ'm hak olarak yaptığımız günahlardan sana sığınırız.

İhramcızâde İsmail Hakkı

THE CAMPAİGN (Kampanya)

Yönetmen: Jay Roach
Süre: (1s 37dk)
Oyuncular: Will Ferrell, Zach Galifianakis, Jason Sudeikis
Tür: Komedi
Ülke: ABD

ÖZET & DETAYLAR
Başrollerini Will Ferrell ve Zach Galifianakis 'in paylaştığı film, Politikacıların sonunda ne için yarıştıklarını bile unuttukları, kazanmanın tek gerçek olduğu dünyalarına mizahi bir bakış açısıyla yaklaşıyor. Kendi küçük bölgelerini temsil etmek için amansız bir yarışın içine giren iki politikacının hikayesini konu alıyor. Eastbound & Down tarafından hazırlanan filmin senaryosu Shawn Harwell ve Chris Henchy tarafından kaleme alınmış.
Siyasetin kirlenmiş yüzünü bu filmde görünce insanlar için gerçek bir üzüntü kaynağı oluyor.
Muhakkak seyretmenizi istirham ediyorum.

BULUNDUĞUMUZ YER

Zamanımızda insanının günbegün "mutsuzlaşma"sına, sebep ne oluyor?

İyi ve kötünün mücadelesinde bizler neden geç kalıyoruz?

Kötüler ve iyiler mi veya doğru ve eğriler mi?

Temelde "kötü ve iyi" algılamasında ve birbirini takip edişinde anlayışımız neden sürekli farklılaşıyor.

Sebebi, yok veya var mı?

Nerede yanlış yapılıyor veya yapıyoruz?

"Belkileri" ve **"keşkeleri"** çok olan cevaplar içinde kaldığımız sorunlar yumağı.

Şunları söyleyebilirsiniz.

- Üstün olma kaygısı.
- Ulaşmada insanın zorlanacağı hedefler.
- Sonsuzluk hayali içerisinde bitmeden tükenmeden üretilen blumia olmuş duygular, düşünceler ve hayat dizaynı. Bunlara yetişmekte zorlanan kendi küçük, hedefi büyük insanlar.

Bu bahsedilen durumlar çocukluktan ihtiyarlığa kadar her kesimde var görünüyor.

Ne oluyor ki, insanlar uyum sahibi olamıyorlar. Bugün kabul edilen ahlak ve etik olan yarın yokmuş veya unutulmuş gibi kalıyor.

Bir şeyler insanları mı zorluyor?

Kim veya ne?

Hayat ve insanlar.

Hangi hayat ve insanlar?

"Vizyondakiler, görünmeyenler ve ötekileri"

İstikrarsız, layık ve uygun olmadığı bir seviyede kalmış görünen, talih veya komplo ile ulaştığı mevkide kalmanın telaşı içinde olan insanları durdurmak veya durulmak.

"Ne" diye düşününce "durma"nın kaydını nasıl düşeceğiz veya "uyandıracağız". Bir de **"kurtarıcı fikirler ve kişiler"** beklentisi de bu halin öteki **"acaip yönü".**

Bu arada sormak gerekir; doğru düşüncede "bir insan ne kadarla mutlu olabilir"in tam cevabı var mıdır? Eski zamanlarda birileri bunu bir yere kadar getirir, sonlandırırdı. Günümüzde ise mutluluğun insanî boyutu hakkında aydınların da bir fikir birliğide kalmadı.

İşte; mutluluğun seviyesinin kalmadığı veya tavsiyesinin bulunmadığı bir ortamda tabiî ki insan bunalıma ve mutsuzluğa düşecektir, denilebilir. Yaşanılan hedefsiz hayat şartlarını ulvileşme değil de, süfli, egosit, asimilasyon ve emparyalist kaygılarla bezeyince; arzular ve hazları olgunlaşamamış insanda, savrulma, dayanılmaz stres ve bunalıma yol açan negatif durumlar olacaktır.

İnsanlar mutlu olmak istiyor. Fakat mutlu da değil. Etkileşime bir şekilde kavuştuğu halde, hedeflere yetişmede her zaman insan **"bir geride"** kalıyorsa, sonuçları olumsuz ve mutsuzluk olacaktır. Ayrıca doğru ve eğri olarak kabullendiğimiz olgulardaki **"ceza ve mükâfat eğrisi"** nin bir değer ifade etmemesi ve çelişkiler doğurmasıyla, bunalmanın verdiği yorgunluk. Eğriliğin mükâfat bulduğu bir hayat bazında kendisine yer arayan insan, hangi tarafı seçeceğinde şüpheye düşünce; doğru mu olalım, eğri mi, yoksa yalama arasında gelgitler içinde kalır. Sonra bunun cevabı "nerede" diye aramak ihtiyacı duyar.

İyi ve kötü her zaman bulunmaktaydı. Ancak şimdi bir de "yalama" huyu çıktı.

338 Yazılar

Evet, her şeyde bir yalama huyumuz var artık.

“Huy”da, sosyal hayatta, daha ilerisi cinsellikte bile yalama.

Ne?

Yalama olmak, yumuşayan, etkisi olmayan, sanal ve terk edilmesi kolay olan bir huy. Eski zamanlarda “vurma-darp” revaçta idi. Şimdilerde ise yalama; kıytırık, hepten havai olmak. Yani parazit olarak gelişen huylar silsilesi.

Bu tür insanın hali, pencere arkasında ciğere bakan kedi gibidir. Kedi pencereden yalandığı bir nesneyi önünde bulunca ve hayalindekinden çok farklı bir görünce nasıl tepki veriyorsa, insanlarda maddî ve manevî etkilerle kuşatılmış istekleri üzerinden, engelleri kalkınca, kediler gibi olmaktadırlar.

Bu nedenle “mutlu olamamak kaderin cilvesi mi” gibi? Aslında herkes mutlu olmak istiyor. O zaman durduğumuz yeri bilmek ve duracağımız yerdeki aksiyonumuzun bilinçlenmesine ulaşmak ve seviyemizi tespit edebilmek için ne gerekiyor? Fakat bunu sağlayacak faktörler, insanlara günümüzde sunulmaktan çok, odaklara çıkan merdivenlerdeki dinlenme hollerinde yürüyüş gibi yükselmesi olmayan katmanlar arasında kalmak gibi oldu. **Çıkılıyor, yürünüyor fakat mesafe alınamıyor.** Aktif olacak ve gidilecek gerçek yer o kadar uzaklaşıyor ki, insanlar hayal ettikleri hedefe ulaşamayıp yolda kalıyor. İnsanlar, bu sonsuz görünen girdabın içinde bir alandan diğer alana doğru iteklenirken “kaos”u ile boğuşup duruyor.

Ne yapmalı?

Bu herkes için farklıdır. Ama önce durduğumuz yeri bilmek gerekir, denilebilir.

“Biz şu anda nerede duruyoruz?” veya **“Nerede durduruluyoruz?”**

Hakikati biz mi yoksa birileri ile buluyoruz?

Âlemle olan ilişkimizi hangi şeyler yönlendiriyor?

Sorular çok…

Önemli olan her zaman unutabildiğimiz son nokta **biz ölünce dünya ölmüyor.** Bazen, ahiret inancına sahip olmak veya olmamak çok şey fark ettirmiyor. Bir de beşer olmamızdan dolayı ölüm üzerimizdeki kalın perdeyi dikilmeyecek şekilde yırtıp atınca, hepimizin bir hayal âleminde ve çıplaklar olarak dolaştığımızı da görünce, nasıl utanmayacağız, demek geliyor.

Gizimiz, her şeyimiz.

“Ne” yimiz gizli ki?

Her iki âlemde hesap vermekten insan kurtulamıyor.

İhramcızâde İsmail Hakkı

HZ. ALİ KERREMALLÂHÜ VECHE'NİN MÜNACATI

لَبَّيْكَ لَبَّيْـكَ اَنْتَ مَوْلاهُ****** فَارْحَمْ عُبَيْداً اِلَيْـكَ مَلْجاهُ

"Ey Allah'ım yüzümü dergâhına sürüp kapına geldim. Gideceğim tek yer ancak senin ulu dergâhındır. Sana sığınan bir kula merhamet et."

يا ذَاالْمَعالي عَلَيْكَ مُعْتَمَدي****** طُوبى لِمَنْ كُنْتَ اَنْتَ مَوْلاهُ

"Ey Kadir-i Zü'l-Celâl olan Allah'ım tek dayanağım ancak sensin, yüksek mertebede olanların Mevlâsı ve sığınağısın. Hakiki Mâbud olduğunu bilip senin kapına itimad edenler, mutlu kimselerdir."

طُوبى لِمَنْ كانَ نادِماً اَرِق****** يَشْكُو اِلى ذِي الْجَلالِ بَلْواهُ

"Pişmanlık duyarak nefsinden şikâyetçi olan ve yaptığı kusurların etkisiyle uyumayıp Allah'a yalvaran kişi, mutlu ve bahtiyardır."

وَ ما بِهِ عِلَّةٌ وَ لا سُقُمٌ****** اَكْثَرُ مِنْ حُبِّهِ لِمَوْلاهُ

"Görünürdeki hastalık ve mânevi eksikliklerinden hiç biri, insanı, Mevlâ ile olan gizli gönül muamelelerinden alıkoymamalıdır."

اِذا خَلا فِي الظَّلامِ مُبْتَهِل****** اَجابَهُ اللَّهُ ثُمَّ لَبَّاهُ

"Gece karanlığında yalnız kalıp Allah'a yalvaranın duâsını kabul eden ve isteklerine cevap veren Cenâb-ı Hakk, kulun, "Yâ Rabbi" demesine karşılık "Lebbeyk" cevabını verir."

(s.37-39)

****

ذُنُوبِيَ اِنْ فَكَّرْتُ فيـها كَثيـرَةٌ****** وَ رَحْمَةُ رَبّي مِنْ ذُنُوْبِـيَ اَوْسَـعُ

"İşlediğim günahları düşündüğümde onların haddinden fazla olduklarını görürüm. Fakat Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve mağfireti benim günahlarımdan daha fazladır."

فَما طَمَعي في صالِحٍ قَدْ عَمِلْتُهُ****** وَ لكِنَّني في رَحْمَةِ اللَّهِ اَطْمَعُ

"İşlediğim iyi işler dolayısıyla ben Cenâb-ı Hakk'ın mağfiretini talep etmiyorum. Benim ümidim ancak O'nun rahmet ve mağfiretidir. Rahmet edenlerin en merhametlisi olan Allah, beni boş çevirmeyecektir."

فَاِنْ يَكُ غُفْرانٌ فذاكَ بِرَحْمَةٍ****** وَ اِنْ تَكُنِ الْاُخْرى فَما كُنْتُ اَصْنَعُ

"Eğer gufran ve rahmet zuhur ederse bu, Cenâb-ı Hakk'ın bir lutfudur. Bunun zıddı meydana gelirse suç ve hata benimdir."

مَليكي وَ مَعْبُودي وَ رَبّي وَ حافِظي ****** وَ اِنّي لَهُ عَبْدٌ أُقِرُّ وَ اَخْشَعُ

“Benim mâbudum, koruyucum, Rabbim ve melikim Hak Teâlâ’dır. Onun kulu olduğumu ikrar edip ondan korktuğumu ifade ederim.”

(s.396-397)

****

اِلهي اَنْتَ ذُو فَضْلٍ وَ مَنٍّ****** وَ اِنّي ذُو خَطايا فَاعْفُ عَنّي

“Ey Allahım, lutuf ve minnet sahibisin. Ben ise kusur ve hataya malikim. Beni affına mazhar kıl.”

وَ ظَنّي فيكَ يا رَبِّ جَميلٌ****** فَحَقِّقْ يا اِلهي حَسَنَ ظَنّي

“Ey Allah’ım, lutûf ve ihsanda bulunacağını ümit etmekteyim. Benim bu iki ümidimi gerçekleştir.”

اِلهي لاتُعَذِّبْني فَاِنّى****** مُقِرٌّ بِالَّذي قَدْ كانَ مِنّي

“Ey Allahım, beni azabına duçâr etme. Meydana gelecek isyan ve hatalardan uzak tutarak kendine yakın kıl.”

فَما لي حيلَةٌ اِلاَّ رَجائي****** بِعَفْوِكَ اِنْ عَفَوْتَ وَ حُسْنِ ظَنّي

“Benim ricadan başka bir çârem yoktur. Senin affına güveniyor ve senin hakkında hüsn-i zann besliyorum.”

فَكَمْ مِنْ زَلَّةٍ لي فِي الْخَطايا****** عَضَضْتُ اَنامِلي وَ قَرَعْتُ سِنّي

“Birçok hata ve ayak sürçmelerime pişmân oldum. Bundan dolayı parmaklarımı ısırdım, dişlerimi kopardım.”

يَظُنُّ النَّاسُ بي خَيْراً وَ اِنّي****** لَشَرُّ الْخَلْقِ اِنْ لَمْ تَعْفُ عَنّي

“Ey Allah’ım, insanlar benim hakkımda hayır ve iyilik düşünüyorlar. Eğer beni affetmezsen insanların kötüsü olurum.”

وَ بَيْنَ يَدَيَّ مُحْتَبَسٌ طَويلٌ****** كَاَنّي قَدْ دُعيتُ لَهُ كَاَنّي

“Benim önümde uzun bir hapis vardır (ölüm). Sanki ben şu anda mahpus olup kalmışım.”

أُجَنُّ بِزَهْرَةِ الدُّنْيا جُنُون****** وَ أُفْنِيَ الْعُمْرَ مِنْها بِالتَّمَنّي

“Cihânın güzelliği ile ben divâne olmuşum. Uzun ömrümü bazı emeller ve temennilerle tükettim.”

فَلَوْ اَنّي صَدَقْتُ الزُّهْدَ فيه****** قَلَبْتُ لَها ظَهْرَ الْمِجَنّي

“Eğer dünyada züht ve takvâyı gerçekleştirip ve onların peşinde koşmam söz konusu olsaydı, sırtımı onlara dayar ve kalkan yapardım.”

(s.620-622)

Kaynakça

Hz. Ali kerremallâhü veche Divanı. (trc: Müstakimzade Süleyman

Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981 İstanbul)

FİLMS TO KEEP YOU AWAKE: THE BABY'S ROOM (BEBEK ODASI) (2006) PARALEL EVREN HAKKINDA

Yönetmen: Álex de la Iglesia

Ülke: İspanya İspanya

Tür: Korku | Gizem | Gerilim

Vizyon Tarihi: 31 Temmuz 2006 (İspanya)

Süre:77 dakika

Dil: İspanyolca

Senaryo: Jorge Guerricaechevarría | Álex de la Iglesia

Müzik: Roque Baños

Görüntü Yönetmeni: José Luis Moreno

Yapımcılar: Álvaro Augustín | Carlos Fernández | Julio Fernández

Nam-ı Diğer: Films to Keep You Awake: The Baby's Room

Oyuncular: Javier Gutiérrez, Leonor Watling, Sancho Gracia, María Asquerino, Antonio Dechent

ÖZET

Juan (Javier Gutiérrez) , Sonia (Leonor Watling) ve küçük kızlarından ibaret çekirdek aile , hayalini kurdukları tarzda bir evi ucuza kapatmanın sevinciyle yeni evlerine taşınır. Ev iki yıl içinde beş kiracı değiştirmiştir... Juan bebek telsizinden garip sesler duyar evde yalnız olmadıkları korkusuna kapılır , bu korku sebebiyle bebek telsizine güvenmemeye karar verip bebeğin odasına bir kamera yerleştirir ve monitörde gördüğü şey onu dehşete düşürür...Bebeğin yanında gördüğü bir silüettir... Filmde tam da bu noktada başlar..

FİLMDEN GÖRÜNENLER

Paralel evren hakkında bazı fikirler edinmeniz için filmi seyretmeniz uygundur. Filmdeki diyaloglardan;

- <u>**Her şeyin düzgün gitmesi kötülüğe ve tehlikeye mi işarettir?**</u>

  Juan ve Sonia konuşuyorlar:
  J. Ne kadar mutluyuz, değil mi?
  S- Korkutucu, değil mi?
  J- Neden korkutucu olsun?
  S-Bazen bizim için fazla iyi gidiyormuş gibi geliyor.
  J- Nasıl, fazla iyi?
  S- Bu kadarını hak etmiyoruz gibi.
  J-Rahibe okulunda okuduğun için böyle hissediyorsun.

S-Hayır, ciddiyim. Herkesin birtakım problemleri olur.
J- Evet.
S-Birbirlerinden sıkılabilirler. Her yerde beraber olmazlar.
J- Birbirimize aşığız, değil mi?
S- Tabii ki.
S- Çocuğumuz sorun çıkartmıyor.
J- Hayır.
S- Ve rüyalarımızdaki evi satın aldık.
J- Evet.
S-Çok fazla kusursuz.
J-Yani?Sorun neresinde?
S-Adil değil.
J-O zaman Tanrı bizi cezalandırmalı.
S- Böyle söyleme!
J- Şikayet eden sensin.
S-Üzgünüm.

- **Parapsikoloji hayatımızın ne kadarını etkiliyor?**

Domingo ile Juan konuşuyor
Konuşuyorlar
J-Parapsikoloji nedir?
D-Öğrenmek istediğin nedir?
J-Bir kameranın, gözümüzün göremediği görüntüleri yakalaması mümkün mü?
- Ne görüntüleri?
- İnsanlar, eşyalar.
- Psiko-görüntüler mi?
- Böyle mi deniyor?
-70'lerde evet ama onların hepsi kamera hileleriydi. Gazeteler böyle şeylere bayılırlar. Eğer elinde bir şey varsa, bir şeyler çıkarabiliriz.
-Satılabilir şeylerdir. Hayaletler mi var?
-Evet.
-Ağlıyorlar mı? Feryat mı ediyorlar? -Yerde mi sürünüyorlar?
-Bir kadını öldüren bir adam vardı ve bir de bebek karyolasında bir bebek.
-Gördün mü yoksa duydun mu?
-Hayır, bu...-Bu gerçekte olan bir şey değil. Yaz ilaveleri için düşündüğümüz bir şey.
- Bir roman.
- Evet bilim-kurgu. Kumsalda okurlar işte.
- Elbette. Buna içkinlik deniyor.
- Anlamadım?
-Bir yerde tekrar ve tekrar kendini tekrarlayan olaylar. Sık sık yaşanır. Öfke ya da acı gibi büyük enerji açığa çıkaran davranışların sınırı daha kolay geçeceğine inanılır.
- Ne sınırı?
- İki âlem arasındaki sınırı. Vahim geldiğinin farkındayım. **Schrödingers Paradoksunu** duydun mu hiç?
- Hayır.
- Öyle mi? Kuantum fiziği. Bir kutunun içine kedi oturtulur. Ve bir de kediyi1 saat içerisinde %50 olasılıkla öldürecek bir parçacık konur. Kutu kapalı olduğu sürece, kedinin ölü mü diri mi olduğunu nasıl bilebilirsin?
- Bilemezsin.
- Kimse bilemez.

-Aslında kedi aynı zamanda hem ölüdür hem diri. Kutuyu açan kişi hangi seçeneğin gerçekleşeceğine karar verir.
- Hiçbir şey anlamadım.
- Kimse bir şey anlamıyor. Bunlar sadece kurgudan ibaret. Ama kuantum fiziği insanı aya götürür. Bu gerçektir. Senin ve benim gibi. Ya da şu viski gibi.
-Yani bu paralel evrenlerin var olduğunu farz edebileceğimiz anlamına mı geliyor?
- Hayır, teşekkürler. 50'lerde evet ama bugünlerde kimse inanmıyor. Ben sadece gördüğüme inanırım ve hiçbir şey görmek istemiyorum. Bir parapsikolog o evde olanların olasılıklar arasında küçük bir parçadan ibaret olduğunu söylerdi. Bir tanesi her seferinde gerçekleşir; bir adam karısını ve çocuğunu öldürüyordur. Her gün. Aynı zamanda ve sonsuza dek.
- Sonlandırmak için ne yapabiliriz?
- Hiçbir şey. İzleyebilirsin ama etki edemezsin. <u>Kediyi kurtarmaya çalışacak olursan, sonun o kutunun içinde olur. -Hiçbir şey.</u>

- **Parelel evrenden çıkış ve giriş var mı?**

Domingo ile Juan konuşuyorlar.

-Ya baş kahraman geçmişi görmüyorsa peki?
-Ne?
-Kutuyu açtım.Kedi benim. Bu geçmiş değildi. Bu gelecekti...
-Kendini paralel bir evrende mi gördün? Yani, romanının baş kahramanını.
-Evet, öyle.
-Şimdi geleceği gördüğün için korkuyorsun. Kendi geleceğini.
-Tabii ki korkuyorum.Bana yardım etmen gerek.
-Sakin ol biraz, sakinleş. Bu bir roman. Alternatif bir son ara.
-Nasıl? Görmüş olduğum şeyi nasıl değişebilirim?
-Sen sadece bir olasılık gördün. Bundan başka bir şey değil. Anlıyor musun? Evrenin tek bir âlemden ibaret olmadığını düşün. Ama evrenler sonsuz. Biri diğerinin yanında.Sen ve ben, ikimiz birindeyiz. Bu yüzden birbirimizle konuşabiliyoruz. Ama etrafımızda birbirimizi hiç tanımadığımız binlerce evren var. Ya da birbirimizden nefret ettiğimiz. Ya da hiç var bile olmadığımız.Her şey aynı. Ama farklı. İyi dinle. En önemli şey kutuyu bir daha açmaman.Sen oraya girdiğin zaman,
oradan biri de buraya gelebilir.Bu âlemi nasıl açabileceğini biliyorsun. Anahtarı at ve tüm olanları unut gitsin.
-Anahtarı atayım? Bu kadar kolay demek.

(1957 SURİYE BUHRANI)

-TEKRARLANAN TARİH-

İkinci Dünya Savaşı sonunda Suriye Fransa'dan yakasını tamamen kurtararak tam bağımsızlığına kavuşmakla birlikte, uzun müddet içerde siyası istikrara kavuşamamıştır.

1945-1949 arasında nisbeten sâkin geçen Suriye'nin siyasî hayatı, 1949 dan itibaren tam bir karışıklık ve düzensizlik içine girmiştir.

1949-1953 yılları arasında Suriye'de üç defa hükümet darbesi, 21 kabine değişikliği olmuş ve bu arada iki defa askerî diktatörlük kurulmuştur.

1949 yılı başlarında Albay *Hüsnü Zaim* bir hükümet darbesi yaparak iktidarı ele geçirmişse de, iktidarı uzun ömürlü olmamış ve 14 Ağustos 1949 da Albay *Sami Hınnavi* tarafından devrilmiştir. Fakat Hınnavi'nin iktidarı da uzun sürmemiş ve 20 Aralık 1949 da Albay *Edip Çiçekli Hınnavi'yi* devirmiştir. Ciçekli'nin iktidarı biraz daha uzun ömürlü olmuştur. Fakat 1953 Ekiminde yapılan genel seçimlerde Ciçekli'nin ***Kurtuluş Hareketi Partisi***'nin çok büyük çoğunluk elde etmesi, Çiçekli'nin diktatörlüğüne ve *Baas Partisi* de dahil, diğer siyasi partilerle arasının açılmasına sebep olmuştur. Bunun neticesi olarak da, Çiçekli, 25 Şubat 1954 de askerî bir darbe ile iktidardan düşürülmüştür. Bu tarihten sonra Suriye'nin siyasî hayatında Baas Partisi'nin birinci plâna çıktığını görüyoruz. Bu gelişmede, Baas'ın 1955 ten itibaren Nâsır'ı desteklemeye başlaması bilhassa büyük rol oynamıştır. Nâsır'ın Bağdat Paktı'na cephe alması ve silâh alış-verişi ile Sovyetlere doğru kayması, Baas ile Nâsır'ın münasebetlerinin gelişmesine yol açmıştır. [30] 1956 Nisanından itibaren de **Baas,** Mısır'la birleşme fikrini savunmaya başlamış ve bu konuda bir çok gösteriler düzenlemiştir. 1956 Süveyş buhranı ve İngiltere ve Fransa'nın Mısır'a saldırmaları, Baas ile Mısır'ı birbirine daha da yaklaştırdığı gibi, Arap dünyasında hem Batı aleyhtarlığını ve hem de sol akımların tesirini arttırmıştır.

Nitekim 1957 yılı başından itibaren Suriye'nin gittikçe sola kaymaya ve bu ülkede komünistlerin tesirinin artmaya başladığını görüyoruz. Bu gelişmenin liderliğini Suriye kabinesinin kuvvetli adamlarından ve komünist sempatisi ile tanınan *Halit el-Azm* yapmaktaydı. **Halit el-Azm 1956 Temmuzunda Savunma Bakanı olarak bir heyetle Moskova'ya gitti ve orada Sovyetlerle bir takım anlaşmalar imzaladı.** Bu anlaşmaların [31] 6 Ağustosta açıklanması iledir ki, 1957 Suriye buhranı patlak verdi. Zira bu anlaşmalara göre, Sovyetler Suriye'ye 500 milyon dolarlık ekonomik ve askerî yardım yapacaklardı. Bu yardım, Lazkiye'de yeni bir limanın yapımı, Suriye'de karayolları ve demiryolları inşası, sulama ve enerji projelerinin finansmanı ve yine Suriye'de 6 tane yeni havaalanı inşası için kullanılacaktı. Ayrıca Suriye'nin silahlandırılması da bu yardım çerçevesi içinde yer alıyordu.

Anlaşmaların açıklanmasından bir süre sonra, 17 Ağustosta, ılımlı bir kişi olarak bilinen Suriye Genelkurmay Başkanı General Nizameddin emekliye sevkedildi ve yerine, gençliğinde Fransız Komünist Partisine üye olmuş bulunan Albay *Afif el-Bızrî* getirildi.

Bu gelişmeler, **Suriye'nin komşuları Türkiye, [32] Irak ve Ürdün ile İsrail ve Lübnan'da büyük heyecan**

---

[30] Kamel S. Abu Jaber, The Arab Ba'ath Socialist Party, Syracuse, N.Y., Syracuse N. Y., Syracuse University Press, 1966, p. 38

[31] Anlaşmalar için bak. : Fleming, The Cold War and Its Origins, Vol. II, pp. 888- 889. Keesing's... 1957-1958, p. 15705 va Dr. Ömer Kürkçüoğlu, Türkiyenin Arap Orta Doğusuna Karşı Politikası, 1945-1970, p. 103'den naklen : Patrick Seale, The Struggle for Syria, 1945-1958, London, Oxford University Press, 1965, p. 291.

[2] Suriye Buhranının Türkiye açısından değerlendirilmesi için bak. : Dr. Ömer Kürkçüoğlu, adı geçen eser, ss. 101-122, Doç. Dr. Oral Sander, Türk-Amerikan İlişkileri, 1947-1964, Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, 1979, ss. 155165.

uyandırdı. **Bu ülkelerin inancı, Sovyetlerin şimdi Suriye'de bir «köprübaşı» kurdukları ve Suriye'nin bir «Moskova uydusu» haline geldiği idi.**

İsrail Başbakanı Ben Gurion Başkan Eisenhower'e gönderdiği mesajda, **«Suriye'nin milletlerarası komünizmin bir üssü haline gelmesi, zamanımızda hür dünyanın karşısına çıkan en tehlikeli hadileselerden biridir»** diyordu.[33] Gerçekten, işin aslına bakılırsa, **Çarlık Rusya'sı zamanından beri ilk defa olarak Sovyetler bu anlaşma ile bir Orta Doğu ülkesine ayak basmak imkânını elde ediyorlardı.** Zira, bu anlaşma ile bir çok asker ve sivil Sovyet uzmanı Suriye'de bulunmak imkânına sahip oluyordu.

Ağustosun son haftasında, Irak Kralı Faysal ve Ürdün Kralı Hüseyin İstanbul'a gelerek Türkiye Cumhurbaşkanı Celâl Bayar ve Başbakan Adnan Menderes üç görüşmelerde bulundular. Bu görüşmelere Amerika Dışişleri Bakan Yardımcısı Loy Henderson da katıldı. Başkan Eisenhower ise, Başbakan Menderes'e gönderdiği mesajda, Suriye'nin bir saldırısı karşısında Türkiye Irak ve Ürdün'ün bu ülkeye karşı askerî bir harekâta girişmek zorunda kalması halinde, Amerika'nın kendilerine derhal silâh yardımı yapacağını bildirdi.[34]

Amerika Batı Avrupa'daki hava kuvvetlerinden bir kısmını Adana hava üssüne gönderdiği gibi, VI. Filo da Doğu Akdeniz'e gelmek üzere harekete geçti. Türkiye ise, bir yandan ihtiyatları silâh altına çağırarak, bir yandan da Suriye sınırları yakınında askerî manevralar düzenleyerek, Suriye ye bir uyarmada bulunmak istedi. Zira şimdi Türkiye, yıllardan beri kuzeyden hissettiği baskıyı, aynı zamanda güneyden de hissetmek durumunda kalıyordu. Yani Türkiye, Sovyetlerin hem kuzeyden ve hem de güneyden baskısı altına girmek üzereydi.

Lâkin**, Türkiye'nin bu tedbirleri Suriye'yi yumuşatmak yerine, aksine Türkiye-Suriye münasebetlerini gerginleştirdi. Gerek bu gerginlik, gerek Birleşik Amerika'nın ağırlığını Türkiye tarafına koyması, Sovyetleri Suriye tarafında bütün ağırlıkları ile yer almak üzere harekete geçirdi.** Bütün ağırlıkları ile diyoruz, zira Sovyet Başbakanı Bulganin, 10 Eylül 1957 de Türkiye Başbakanı Adnan Menderes'e gönderdiği mesajda, Türkiye'nin Suriye sınırlarına yaptığı kuvvet yığınağı ile Amerika'nın Türkiyeye yaptığı silâh sevkiyatından Sovyetlerin duyduğu endişeyi belirtti ve Suriyeye karşı girişilecek askerî bir «macera»nın mahallî çapta kalacağı sanılıyorsa, bu hesabın çok tehlikeli olduğunu, zira I. ve II. Dünya Savaşlarının böyle mahallî askerî hareketlerden çıktığını söyledi.[35] Yani Bulganin, Türkiye'nin herhangi bir askerî hareketinin bir dünya savaşına yol açabileceği tehdidinde bulunmaktaydı.

Başbakan Menderes, Bulgan'in mesajına 30 Eylülde cevap verdi. [36] **Menderes, cevabında, Suriye'nin «makûl savunma» ölçülerinin dışında silâhlanmasının Türkiye bakımından uyandırdığı endişeleri belirterek, Suriye'nin «ihtiyaç halinde muhtemelen *başkaları tarafından kullanılabilecek* bir silâh deposu» haline getirildiğine dikkati çekti ve Türkiye'nin Sovyetlerle iyi komşuluk münasebetlerini arzu ettiğini, lâkin II. Dünya Savaşı sonundanberi Sovyet Rusya'nın takip ettiği baskı politikasının karşılıklı itimadın yerleşmesine engel olduğunu ifade etti.**

Sovyetler bu şekilde Türkiye üzerinde baskı yoluna giderken, öte yandan da Suriye'yi destekleme gösterilerine giriştiler. Eylül oltalarında bir Sovyet ekonomik ve teknik heyeti Suriye ye geldi. Bazı Sovyet savaş gemileri de Lazkiye limanına demir attı.

Ekim ayında Türk-Sovyet gerginliği ve Suriye krizi daha da şiddetlendi. Kruşçev 9 Ekimde bir Amerikan gazetecisine verdiği bir demeçte, **«Eğer savaş patlak verirse, biz Türkiyeye daha yakınız ve siz değilsiniz. Silâhlar ateş almaya başlayınca roketler uçacak ve o zaman düşünmek için vakit çok geç**

---

[33] Eisenhower, Waging Peace, p. 200

[34] Eisenhower, aynı eser, pp. 198-199.
[35] Mesajın metni: Documentation Française, No. 2483, pp. 71-72; Keesing's...1957-1958, p. 15811.
[36]Menderes'in cevabı : Documentation Française, No. 2483, pp. 74-76; Keesing's... 1957-1958, pp. 15811-1 5812.

olacak» diyordu.[37] Kruşçev'in bu demecine Amerika Dışişleri Bakanlığı 11 Ekimde yayınladığı bir bildiri ile cevap verdi. **Bu bildiride, «aradaki mesafeye rağmen», Birleşik Amerika'nın, bir müttefiki ve dostu olan Türkiye'ye karşı NATO içinde yüklenmiş olduğu taahhütleri «hafife alamıyacağı» belirtilmekteydi.**[38]

Sovyetlerin tehditleri karşısında Amerika'nın Türkiye'yi destekleyen bu tutumu Sovyetleri yumuşattı. Diğer yandan, Suudi Arabistan Suriye ile Türkiye arasında aracılık teşebbüslerine giriştiği gibi, Suriye üzerinde yatıştırıcı faaliyetlerde de bulundu. Buna karşılık, Ürdün Kralı Hüseyin de, içerden gelen baskılar dolayısile, tutumunu değiştirerek Suriye ye karşı yumuşak bir tavır aldı. Bütün bu faktörler birleşince, Ekim ayı sonunda buhran ortadan kalktı.

Buhranın sona ermesinde rol oynayan bir başka sebep de, 14 Eylül 1957 de Suriye ile Mısır'ın imza ettikleri bir anlaşma ile **1 Şubat 1958 den itibaren *Birleşik Arap Cumhuriyeti*** adı ile bir birlik kurmaya karar vermeleri idi. Başkan Nâsır bu birleşmeyi kabul konusunda uzun müddet tereddüt etmiştir. Lâkin Suriye'nin, bilhassa 1957 yazında, bir komünist kontrolü altına girmesi ihtimali, Nâsır'ın kararını kesinleştirdi. Nâsır, Suriyeyi kendi kontrolü altına almak suretile, bu ülkenin komünizmin kucağına düşmesini önlemek istemiştir.

Fakat bu yeni birleşik devletin ömrü uzun olmadı. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin kurulması üzerine, Suriye Devlet Başkanı *Şükrü el-Kuvvetli Başkan Nâsır'a* şöyle demişti :

> **«SİZ BİR POLİTİKACILAR MİLLETİ DEVRALDINIZ. BUNLARIN % 50 Sİ KENDİLERİNİ MİLLÎ LİDER SANIR. % 25 İ KENDİLERİNİ PEYGAMBER VE EN AZINDAN % 10 U DA KENDİLERİNİ ALLAH SANIR».**[163]

Gerçekten, daha ilk günden itibaren Suriye ile Mısır arasında sürtüşmeler başladı. Çünkü, Nâsır Suriye'yi Mısır'ın bir eyaleti gibi idare etmeye başladığı gibi, Suriye'deki bütün siyasî partilerin faaliyetine son verdi. Hele Baas'cılar kısa zamanda gördüler ki, kendilerinin sosyalizm anlayışı ile Nâsır'ın sosyalizmi arasında büyük farklılıklar vardır. Birlik bu şartlarda fazla dayanamadı ve Suriye'de 1961 Eylülünde muhafazakârlarla askerler tarafından yapılan bir darbe neticesi Suriye Mısır'dan koptu ve Birleşik Arap Cumhuriyeti de sona erdi.

1957 Suriye buhranını neticelerinden biri de şu oldu:

> **Bu kriz sırasında Amerika şunu da gördü ki, kendisi komünizmin Orta Doğu'da yayılmasını önlemeye çalışırken, Araplar için endişe kaynağı bu değildi, esas mesele onlar için İSRAİL DAVASI idi.**

Kaynakça

Prof. Dr. Fahir ARMAOĞLU. (20. Yüzyıl Siyasî Tarihi 1914-1980 Cilt: I Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları İstanbul 1991), s.506-510

[37]Kruşçev'in demeci için bak. : Fleming, The Cold War and its Origins, Vol. I, p. 890 ve Keesing's... 1957-1958, p. 15812.

[38]Bildiri için bak. : Documentation Française, No. 2483, p. 76 ve Keesing's... 1957-1958, p. 15812

THE CENTURY OF THE SELF (BEN ASRI)

Yapım: 2002 ~ İngiltere
Tür: Belgesel
Yönetmen: Adam Curtis
Oyuncular: Adam Curtis, Bill Clinton, Martin S. Bergmann, Robert Reich, Tony Blair, Werner Erhard
Senaryo: Adam Curtis
Yapımcı: Lucy Kelsall, Adam Curtis, Stephen Lambert
Süre: 4 saat 10 dk

S. Freud'un bilinçaltını araştırma tekniklerinin, kitlelerin isteklerini belirlemede kullanılarak nasıl bir tüketim toplumunun oluşturulduğu üzerine bir BBC belgeseli.

TÜRKÇE ALTYAZISI (DÖRT BÖLÜM)

Bundan yıl önce, Sigmund Freud tarafından insan doğası hakkında yeni bir teori ortaya atıldı.
"Her insanın zihin derinliklerinde saklı ilkel cinsel ve saldırgan güçler" keşfettiğini söylüyordu. Bu güçler kontrol edilmediği takdirde, bireyler ve toplum kaos içinde yok olmaya sürüklenebilirdi. Bu belgesel serisi, iktidarı elinde tutanların kitlesel demokrasi çağında, tehlikeli kalabalıkları kontrol etmek için Freud'un teorilerini nasıl kullandıklarını anlatıyor.

KALABAKLIKLAR VE KİTLE DAVRANIŞI

Hikâyenin merkezinde sadece Sigmund Freud değil, Freud ailesinin diğer üyeleri de yer alıyor. Bu bölümde **Freud'un Amerikalı yeğeni Edward Bernays**'den bahsedeceğiz. Günümüzde Bernays neredeyse tamamen unutulmuştur. Fakat yirminci yüzyıldaki etkisi neredeyse amcası kadar büyüktür. Çünkü **Bernays, Freud'un insan hakkındaki fikirlerini alıp, kitlelerin manipülasyonu** (hileli yönlendirme) **için kullanan ilk kişiydi. Seri üretim mallarını insanların bilinçdışı arzularıyla ilişkilendirerek, ihtiyaçları olmayan şeyleri istemeleri için insanları nasıl ikna edeceklerini Amerikan şirketlerine ilk gösteren kişiydi. BURADAN YOLA ÇIKARAK KİTLELERİ KONTROL ETMENİN YOLLARINA DAİR YENİ BİR SİYASİ FİKİR OLUŞACAKTI. İnsanlar, içlerindeki bencil arzular tatmin edildiğinde mutlu olurken, aynı zamanda uslu çocuklar haline geliyorlardı. Bugün bütün dünyayı saran, sadece tüketen insan modeli böyle başlamıştı.**

BEN ASRI BİRİNCİ BÖLÜM

MUTLULUK MAKİNELERİ VİYANA

Freud'un insan zihninin nasıl çalıştığına dair fikirleri, aynen psikanalistler gibi artık toplumda önemli ölçüde kabul görüyor. Her yıl Viyana'daki büyük bir sarayda psikoterapistlerin balosu düzenleniyor. Bu gördüğünüz psikoterapi balosu. Psikoterapistler geliyor,

DR ALFRED PRITZ: Dünya Psikoterapi Konseyi Başkanı

iyileşmek üzere olan bazı hastalar geliyor, Dünya Psikoterapi Konseyi Başkanı eski hastalar geliyor ve daha birçok başka insan geliyor. Arkadaşlar, aynı zamanda güzel, şık ve rahat bir baloya gelmek isteyen Viyana sosyetesinden insanlar. Fakat durum eskiden böyle değildi. Yüz yıl önce, Viyana çevresi Freud'un fikirlerinden nefret ediyordu. O zamanlarda Viyana, orta Avrupa'yı yöneten geniş bir imparatorluğun merkeziydi. Habsburg sarayındaki güçlü soylulara göre, Freud'un düşünceleri utanç vericiydi. Ama aslında birinin içsel duygularını analiz edip deşmek, onların mutlak hâkimiyetini tehdit ediyordu. Bakın, o zamanlarda iktidar bu insanların elindeydi. Tabii ki içinizden geçen hisleri dışa vurmanıza izin vermiyorlardı. Yani, yapamıyordunuz. Mümkün değil yapamıyordunuz.

KONTES ERZIE KAROLYI:

Budapeşte Düşünebiliyor musunuz, mesela üzgünsünüz, Budapeşte kasabada bir şatoda (!) birini görüyorsunuz Budapeşte çok mutsuzsunuz, bir kadın olarak. Arkadaşınıza gidip de omuzlarında ağlayamazdınız. Köye gidip de hislerinizi anlatamazdınız. Bunu yapınca sanki kendinizi ona satmış gibi oluyordunuz. Yapamıyordunuz. Yani. Çünkü size saygı duymaları gerekirmiş.

Elbette Freud bu düşünceyi epey sorguladı. Çünkü bakın, kendinizi incelemek için, birçok başka şeyi de masaya yatırmanız gerekiyordu. İçinde yaşadığınız toplumu, çevrenizdeki her şeyi. O zamanlarda bu iyi bir şey değildi.

Neden?

Çünkü bir yere kadar kendi kendinize yarattığınız bu imparatorluk, çoktan küçük parçalara ayrılmış oluyordu. Ancak imparatorluğu yönetenleri daha çok korkutan şey, Freud'un her insanın içinde gizli tehlikeli içgüdüsel dürtüler olduğu düşüncesiydi. Freud "psikanaliz" adını verdiği bir yöntem geliştirmişti. Rüyaları analiz edip serbest çağrışım yöntemiyle, hayvani geçmişimizden kalan etkili cinsel ve saldırgan dürtüleri yüzeye çıkardığını söylüyordu. Duygularımızı bastırıyorduk, çünkü çok tehlikeliydiler. Freud, bugünlerde "bilinçdışı" dediğimiz zihnin gizli kalmış bölümünü keşfetmek için bir yöntem geliştirdi,

Dr. ERNEST JONES: Freud'un meslektaşı

Bu gizli bölümden bilinçli bölümün hiçbir şekilde haberi yoktu. Hepimizin zihninde bir bariyer olduğunu, Freud'un meslektaşı bu sayede bilinçdışından gelen o gizli ve istenmeyen dürtülerin açığa çıkmasını önlediğimizi söylüyordu.

1914 yılında, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Avrupa'yı savaşa sürükledi. Freud ise, artan dehşete bakarak bunu kendi bulgularının korkunç bir kanıtı olarak gördü.

"En hüzünlü şey, psikanaliz bilgimizden yola çıkarak bakınca, insanlardan tam olarak böyle davranmasını beklerdik," diye yazıyordu. Devletler insanların içindeki ilkel güçleri açığa çıkarmıştı. Kimse de bu güçleri nasıl durduracağını bilmiyor gibiydi.

ENRICO CARUSO: O zamanlarda, Dünyanın en iyi sesi

Freud'un genç yeğeni Edwars Bernays, Dünyanın en iyi sesi Amerika'da bir basın ajansında çalışıyordu. Dünyanın en iyi sesi En önemli müşterisi, Amerika turnesine çıkmış olan dünyaca ünlü opera sanatçısı Caruso'ydu. Bernays'in ailesi Amerika'ya yirmi yıl önce göçmüştü. Ama o amcasıyla bağlantısını koparmamıştı. Tatillerde onunla birlikte Alplere gidiyordu. Ancak bu sefer Bernays'in Avrupa'ya dönüşü çok farklı bir gerekçeye dayanıyordu. Caruso'nun

Toledo Ohio'da çıktığı gece Amerika, Almanya ve Avusturya'ya karşı savaşa gireceğini açıkladı.

AMERİKA BURADA!

Savaş girişimlerinin bir parçası olarak, Amerikan hükümeti halkı bilgilendirmek için bir komite kurdu. Basında Amerika'nın savaş emellerini desteklemesi için Bernays görevlendirildi. Dönemin başkanı Woodrow Wilson, ABD'nin eski imparatorlukları yeniden canlandırmak için değil, bütün Avrupa'ya demokrasi getirmek için savaşacağını açıkladı. Dünya Barışı İçin Program Bernays, bu düşünceyi hem yurtiçinde, hem de yurtdışında pazarlama konusunda olağanüstü başarılı oldu.

ÖZGÜRLÜK ÖLMEZ (Her zaman kullanıldı bu slogan)

EDWARS BERNAYS: Röportaj 1991

Savaşın sonunda, başkanla birlikte Paris Barış Konferansı'na katılması için davet aldı. Sonra birdenbire, Woodrow Wilson ile barış konferansına gider misin diye sordular.

Edwars Bernays: 26 yaşımda, bütün barış konferansı boyunca Paris'teydim. Konferans kentin dışında yapılmıştı. Demokrasinin yerleşmesi için dünyayı güvenli hale getirmeye çalıştık. Esas slogan buydu. (ÖZGÜRLÜK ÖLMEZ) Wilson'ın Paris'te verdiği resepsiyon, Bernays ve diğer Amerikalı propagandacıları şaşkına çevirmişti. Yaptıkları propagandaya göre, Wilson insanları özgürleştiren biriydi. Bireylerin özgür olacağı yeni bir dünya yaratmak üzere olan bir adam.

“ÇOK YAŞA WILSON”

Onu bir halk kahramanı haline getirdiler. Kalabalıkların Wilson etrafında dalgalandığını gören Bernays, barış zamanında da böylesine büyük kitleleri ikna etmenin mümkün olup olmadığını düşünmeye başladı. Amerika'ya geri döndüğümde, savaş için propaganda yapılabildiğine göre, barış için de kullanılabileceğine kanaat getirmiştim. Almanlar çok kullandığı için **“propaganda”** olumsuz bir kelime haline gelmişti. O yüzden başka sözcükler aramaya başladım. Sonunda **"HALKLA İLİŞKİLER KONSEYİ"** lafını bulduk. Bernays New York'a döndü ve Broadway civarlarında küçük bir büroda Halkla İlişkiler Konseyi'ni kurdu. Bu terim ilk kez burada kullanılmıştı. 19. Yüzyılın sonundan bu yana, Amerika milyonlarca insanın şehirlerde yaşadığı bir sanayi toplumu haline gelmişti. Bernays, bu yeni kalabalıkların düşünme ve hissetme biçimlerini değiştirmek ve yönlendirmek için çeşitli yollar bulmayı kafasına koymuştu. Bunu başarmak için, amcası Sigmund'un yazdıklarına başvurdu. Paris'teyken amcasına hediye olarak bir miktar Havana purosu göndermişti. Freud da ona "**Psikanalize Giriş**" adlı eserinin bir kopyasını yolladı. **Bernays bu kitabı okudu. İnsanların içinde gizli kalmış irrasyonel güçler fikrinden çok etkilendi.** Bilinçdışını manipüle ederek para kazanıp kazanamayacağını merak etmeye başladı.

PAT JACKSON: Halkla İlişkiler Danışmanı ve Bernays'in iş arkadaşı:

Eddie'nin Freud'dan aldığı şey aslında insanların karar verme sürecinde çok daha fazla etkenin rol oynadığı düşüncesiydi. Sadece bireyler için değil, gruplar arasında da değişik mekanizmalar vardı. Bir de bilginin davranışı kontrol ettiği fikri vardı. Böylece Eddie şöyle bir fikir geliştirdi. İnsanların irrasyonel duygularına oynayacak şeylere bakmanız lazım. Bakın, bu sayede Eddie hemen başka bir kategoriye kaymış oldu. Kendi alanından ve birçok hükümet yetkilisinden farklılaştı. Bugün bile yöneticiler öyle düşünmüyor.

Sanıyorlar ki, insanlara olgusal bilgileri verirsek, hepsi tutup "Ha, tabii ya!" diyecekler. Eddie dünyanın böyle işlemediğini biliyordu. Bernays, popüler sınıfların zihinleri üzerinde deney yapmaya koyuldu. En çarpıcı deneyi ise, kadınları sigara içmeye ikna etmesiydi. O dönemlerde **kadınların sigara içmesi** bir tabuydu.

Bernays'in eski müşterilerinden, Amerikan Tütün Şirketi genel müdürü George Hill, ondan bu tabuyu yıkmanın bir yolunu bulmasını istedi.

"Pazarımızın yarısını kaybediyoruz," diyordu.

"Çünkü erkekler, kadınların toplu yerlerde sigara içmesine karşı bir tabu geliştirdiler. Bunu düzeltmek için bir şeyler yapabilir misin?"

Ben de dedim ki,

"Biraz düşüneyim." Sonra da, müsaade ederseniz kadınlar için sigaranın ne demek olduğunu anlamak maksadıyla bir psikanalistle görüşeceğim dedim.

"Kaça patlar?" diye sordu. Neyse, Dr. Brille'i aradım, A.A. Brille. O zamanlarda Amerika'nın önde gelen psikanalistlerinden.

Neden amcanızı aramadınız?

Amcanızı niye aramadınız?

E, Viyana'daydı adam.

A.A. Brille, Amerika'daki ilk psikanalistlerden biriydi. **EPEY YÜKSEK BİR ÜCRET KARŞILIĞINDA, BERNAYS'E SİGARANIN PENİSİ SİMGELEDİĞİNİ, ERKEĞİN CİNSEL GÜCÜNÜ HATIRLATTIĞINI SÖYLEDİ.** Bernays'e şunu söyledi;

eğer sigarayı erkek iktidarına meydan okuma fikriyle bir araya getirebilirsen, kadınlar da sigara içerler. Çünkü o zaman kadınların da kendilerine ait bir penisleri olmuş olur.

New York'ta her yıl binlerce kişinin katıldığı Paskalya töreni düzenleniyordu. Bernays, törende bir olay tezgâhlamaya karar verdi. Birkaç zengin yeni sosyeteyi kıyafetlerinin içine sigara saklamaları için ikna etti. Sonra törene katılacaklardı. Bernays onlara işaret ettiğinde, sigaralarını gösterişli bir şekilde yakacaklardı. Bu arada Bernays basına haber salarak, kadınların seçme hakkını savunan bir grup kadının, **"özgürlük meşaleleri"** adını verdikleri sigaralarını yakarak protesto yapmaya hazırlandıklarını bildirdi. Bunun büyük ses getireceğini biliyordu. O anı yakalamak için bütün fotoğrafçıların geleceğini de biliyordu. Yani, **"Özgürlük Meşaleleri"** ifadesiyle Bernays artık hazırdı. Burada bir simgeniz var, kadınlar, genç kadınlar, yeni sosyeteler, İnsan içinde sigara içiyorlar. Öyle bir ifade kullanıyorlar ki, bu eşitliğe inanan herkes süregiden tartışmada onları desteklemek zorunda kalıyor. Çünkü, **"özgürlük"** meşaleleri. Yani, **bütün Amerikan paralarının üstünde ne vardır?**

Özgürlük!

Özgürlük heykelinin tuttuğu meşale, dikkat edin bütün bunlar içiçe giriyor. Duygular var, hatıralar var, rasyonel bir ifade var. Çok fazla duygusallık taşısa da, rasyonel düzeyde bir anlam ifade ediyor. Hepsi bir arada. Sonra ertesi gün bu olay sadece New York gazetelerinde değil,

Bir grup genç kız "Özgürlük" ifadesi” olarak sigara dumanı üflüyor bütün Amerika'da ve dünya basınında yer alıyor.

Bir grup genç kız "Özgürlük" ifadesi” olarak sigara dumanı üflüyor Bu noktadan sonra, kadınlara sigara satışı artmaya başladı. Bir tek sembolik reklamla, sigara içen kadınlar toplumsal kabul gördü. Bernays'in yarattığı düşünce şuydu, eğer bir kadın sigara içiyorsa, bu onun daha güçlü ve bağımsız olduğunu gösteriyordu.

ŞANSLI VURGUN

Bu düşünce hala etkinliğini sürdürüyor. Bana sarıl sevgilim, sarıl. Bu olayın ardından Bernays, insanların arzuları ve hisleriyle ürünlerin bağlantısını kurunca, insanları irrasyonel bir şekilde davranmaya ikna etmenin mümkün olduğunu anladı. **Sigara içmenin kadınları daha özgür kıldığı fikri, tamamen irrasyoneldi.** Ama buna rağmen kadınlar daha bağımsız hissettiler. Bu şu anlama geliyordu, çok alakasız nesneler, sizin başkaları tarafından nasıl görülmek istediğinize dair duygusal simgeler taşıdığında, çok güçlü hale geliyorlardı. Eddie Bernays şunu gördü, Bir ürünü satmak için,

PETER STRAUSS: Bernays'in elemanı 1948-52

Akla hitap etmek yanlış. Yani, "Bir araba almanız gerekir" demeyeceksiniz. **"Eğer bu arabayı alırsanız, iyi hissedersiniz"** demek gerekiyor. Sanırım Bernays, insanların sadece bir şey satın almadıklarını, duygusal veya kişisel olarak ürün veya hizmete kendilerini bağladıklarını ilk fark eden kişiydi. Yeni bir elbiseye ihtiyacınız olduğunu düşünmek değil mesele. Yeni bir elbiseyle daha iyi hissetmek. Bu, Bernays'in çok ciddi anlamda bir katkısıdır. **Bugün bu düşünce herkese malum olmuş durumda, ama sanırım ilk fikir ondan çıktı.**

Ürün veya hizmete duygusal bağlılık düşüncesi. Bernays'in yaptıkları karşısında Amerikan şirketleri şaşkına döndüler. Savaştan zengin ve güçlü olarak çıkmışlardı, ama endişeleri gittikçe artıyordu. Seri üretim teknolojisi, savaş sırasında iyice gelişmişti. Artık üretim bantlarından milyonlarca ürün akıyordu. Fazla üretim tehlikesinden korkuyorlardı. Bir gün öyle bir noktaya geleceklerdi ki, insanlar yeterli ürüne sahip olacak, artık bir şey satın almayacaklardı. O noktaya kadar, ürünlerin büyük kısmı kitlelere halen ihtiyaç temelinde satılıyordu. Zengin kesim lüks mallara uzun süredir alışmıştı.

“Akıntıya karşı dururlar”

Milyonlarca Amerikalı işçi sınıfı için, **“Sokakları sürekli adımlarken”** ürünlerin büyük bölümü ihtiyaçlar olarak pazarlanıyordu.

“Saf ipek” İşte giyilecek çorap

“DAYANIKLI” diyerek ayakkabı, külotlu çorap, hatta araba gibi ürünler işlevine ve dayanıklılığına vurgu yapılarak pazarlanıyordu.

Walter:Yeni arabamı aldığına bahse girerim!

Bu reklamların amacı, sadece insanlara ürünün pratik değerini göstermekti, o kadar.

“İşte burada!”

“Yeni Ford'unperformansına dair bir ders”

ŞİRKETLER FARK ETTİ Kİ, AMERİKALILARIN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜN ÜRÜNLER HAKKINDAKİ DÜŞÜNME BİÇİMLERİNİ DEĞİŞTİRMELERİ GEREKİYORDU.

Önde gelen Wall Street bankacılarından, Leahman Brothers'tan Paul Mazer, yapılması gereken konusunda çok açıktı.

"AMERİKA'YI İHTİYAÇ KÜLTÜRÜNDEN ARZU KÜLTÜRÜNE DÖNÜŞTÜRMEMİZ GEREKİYOR," diye yazıyordu. İnsanlar arzulamak için eğitilmeliydi, yeni şeyler istemelilerdi, hem de eskisi henüz tamamen bitmeden. Amerika'da yeni bir düşünce yapısı yaratmalıyız. İnsanların arzuları, ihtiyaçlarını gölgede bırakmalı. **O dönemden önce, Amerikalı tüketici diye bir şey yoktu. Amerikalı işçi vardı.**

PETER SOLOMON: Yatırım Bankacısı Ve Amerikalı sermaye sahibi

Yatırım Bankacısı, bunlar üretiyor, biriktiriyor,

Yatırım Bankacısı, yemek zorunda oldukları şeyleri yiyordu.

Yatırım Bankacısı İnsanlar neye ihtiyacı varsa onu satın alıyordu. **Zenginler ihtiyaçları olmayan şeyleri satın almıştır belki, ama çoğu insan almıyordu.** Ve Mazer, bunun kırılmasını öngördü. Aslında ihtiyaç duymadığınız şeylere sahip olacaktınız, istediğiniz şeylere, ihtiyaçların zıddı anlamında. Şirketler adına bu mantaliteyi (zihniyeti) değiştirmek için merkezde duran adam, Edward Bernays idi. Bernays Amerika içinde,

STUART EWEN: Halkla İlişkiler Tarihçisi

Şirketler açısından kitlelere etkin bir şekilde hitap edebilmek için psikolojik teoriyi en temel unsur olarak herkesten çok merkeze koyan kişidir. Her çeşit ticari yapılanma ve satış organizasyonu, Sigmund Freud için hazır kıta bekliyordu. Yani, insan zihnini neyin motive ettiğini öğrenmeye çok hevesliydiler. Kitlelere ürün satma konusunda Bernays'in kullandığı tekniklere karşı oldukça açıktı hepsi.

20. YÜZYILIN BAŞLARINDAN İTİBAREN, NEW YORK BANKALARI AMERİKA'NIN HER YERİNDE SÜPERMARKET ZİNCİRLERİ KURULMASI İÇİN FON SAĞLADILAR.

Bu marketler, seri üretim mallarının satış mağazaları olacaktı. Ve Bernays'in işi de, yeni müşteri tipini oluşturmaktı. Bernays, bugün kitle halinde tüketicileri ikna edebilmek için kullanılan birçok yöntemi yaratmaya başladı.

William Randolph Hurst'ün yeni kadın dergilerini pazarlaması için görevlendirildi.

Bernays, başka müşterilerinin ürettiği ürünleri dergi yazıları ve reklamlarla, hâlihazırda müşterisi olan Clara Bow gibi ünlü film yıldızlarıyla birleştirerek kadınları büyüledi. Bernays aynı zamanda filmlerin içinde ürün tanıtımını başlattı. Kendi temsil ettiği firmaların kıyafet ve mücevherlerini, filmlerin galasında (öngösterim) yıldızların üzerine giydirdi. Kendi iddiasına göre, araba üreten şirketlere, erkek cinselliğinin simgeleri olarak araba satabileceklerini söyleyen ilk kişiydi.

Dr. DONALD A. LAIRD: Danışman Psikolog

BERNAYS, BAZI ÜRÜNLERİN İNSANLARA İYİ GELECEĞİNİ SÖYLEYEN RAPORLAR YAZMALARI İÇİN PSİKOLOGLARA PARA VERDİ. **Sonra da bunların bağımsız çalışmalar olduğunu iddia etti.** Süpermarketlerin içinde moda gösterileri düzenledi. Ünlülere para vererek çok temel ve yeni bir mesajı tekrarlattı:

"Satın aldığınız şeyleri sadece ihtiyaçtan almadınız, kendinizi nasıl gördüğünüzü başkalarına göstermek için de aldınız."

“Kıyafetlerin bir psikolojisi vardır, bunu hiç düşündünüz mü?”

MRS STILLMAN: 1920'lerin Ünlü Pilotu

Karakterinizi nasıl yansıtıyorlar? Hepiniz ilginç karakterlere sahipsiniz, ama bazılarınız bunu gizliyor. Neden hep aynı şeyleri giydiğinizi merak ediyorum, hep aynı şapkalar, aynı ceketler. Eminim ki hepiniz çok ilgi çekicisiniz, harika özellikleriniz var. Ama sokakta sizlere bakınca, hepiniz aynı görünüyorsunuz. İşte bu yüzden size kıyafetlerin psikolojisinden bahsediyorum. Kendinizi kıyafetin içinde daha iyi ifade etmeye çalışın. Gizli kaldığını düşündüğünüz şeyleri meydana çıkarın. Merak ediyorum, kişiliğinize hiç bu açıdan baktınız mı?

Size bazı sorularım olacak.

Neden kısa etek seviyorsunuz?

Ah, çünkü görecek daha fazla şey oluyor. Daha çok şey görmek mi?

Bunun size ne faydası var?
İnsanı daha çekici kılıyor. 1927 yılında Amerikalı bir gazeteci şöyle yazıyordu:
"Demokrasimize bir yenilik geldi, buna tüketicilik adı veriliyor."
"Amerikalı vatandaşların ülke açısından önemi artık vatandaşlık değil, tüketicilik." (En iyi çok para harcayan vatandaş)
Gittikçe yükselen tüketicilik dalgası, borsada patlama yarattı. Ve yine Edward Bernays işin içine girerek, kendi temsil ettiği bankalardan kredi alarak sıradan insanların da hisse senedi alması gerektiği gibi yeni bir fikri pazarlamaya başladı. Ve yine milyonlarca insan onun tavsiyesini dinledi. Ürünlere, fikirlere v.s. karşı insanların kitleler halinde (PETER STRAUSS: Bernays'in çalışanı 1948-52) nasıl tepki vereceğini çok iyi bilen biriydi Bernays. Fakat politik anlamda düşünürsek, sokağa çıkacak olsa, etrafına üç kişi toplayıp da kendini dinletebileceğini hiç sanmıyorum. Düşüncelerini kolay ifade edemezdi, biraz komik bir tipi vardı ve insanlara birebir ulaşmak gibi bir düşüncesi hiç yoktu. Hiç olmadı. İnsanlar hakkında teker teker düşünmez, konuşmazdı. İnsanları binlerce kişilik gruplar olarak görürdü. Yani, benim onunla hiç işim olmazdı.
Bernays kısa sürede kalabalıkların zihinlerini okuyan adam olarak ün kazandı. 1927 yılında başkan onu aradı. **Başkan Coolidge sessiz sakin bir adamdı.** Ülkede espri konusu haline gelmişti. Basında duygusuz ve espriden anlamayan bir portresi vardı. Bernays'in çözümü, ürünlerle yaptığı şeyin aynısını yapmak oldu. 34 ünlü film yıldızını Beyaz Saray'ı ziyaret etmesi için ikna etti. İlk kez siyaset halkla ilişkilerle bir araya gelmişti. İlk kez siyaset halkla ilişkilerle bir araya gelmişti.
ÜNLÜ DOSTLARIN ZİYARETİ
EDWARD BERNAYS: Röportaj 1991
Kişileri sıraya dizdim ve "Adınız nedir?" diye sordum. Adam **"Al Jolson"** diyordu. Ben de **"Sayın Başkan, Al Jolson."** diyordum. Ertesi gün Amerika'daki bütün gazetelerin birinci sayfasında bu olay yer aldı.
"Başkan Coolidge Beyaz Saray'da Oyuncuları Ağırladı."
The Times'ın attığı başlık şöyleydi:
"Başkan Neredeyse Güldü."
Herkes memnundu. Ancak **Bernays** Amerika'da zengin ve güçlü hale gelirken, Viyana'daki amcası felaketle karşı karşıyaydı. Avrupa'nın büyük bölümünde yaşanan enflasyon ve ekonomik kriz Viyana'yı da sarsmıştı. Freud'un bütün serveti erimişti. İflasın eşiğindeyken, yeğenine mektup yazarak yardım istedi. Bernays ise, Freud'un çalışmalarını Amerika'da ilk kez yayınlamak için yola koyuldu. Amcasına değerli dolarları göndermeye başladı. Freud bu paraları yabancı bir bankada gizli hesapta tutuyordu. Bernays Freud'un ajansıydı diyebiliriz, kitaplarını bastırıyordu. Evet, elbette kitaplar basılmaya başlayınca, Eddie kendini tutamayıp onları pazarlamaya çalıştı. Herkesin okuduğunu görmek, tartışma yaratmak istiyordu.
"Freud'un seks hakkında ne dediğini duydun mu?" lafını yaymak, **"Sigara neyi simgeliyor?"** gibi çeşitli tartışmalar.
Bütün bu hikâyeler nasıl yayıldı sanıyorsunuz?
Akademisyenler tutup da bu lafları yaymadılar ülkeye herhalde. **Eddie Bernays** yaydı. Ardından Freud kabul gördü. Asıl şimdi bir müşteriye gidip de, **"Evet, Siggy Amca"** diye bahsetmek anlamlı oldu. Anlatabiliyor muyum, pazarlamadan sonra mana kazandı. Ama şunu

unutmayın, Eddie öncelikle Siggy Amca'yı Amerika'da yarattı. Sonrasında kabul görmesini sağladı. En sonunda da, Siggy Amca'yı sermayeleştirdi.

Tipik Bernays performansı.

Bernays bir yandan Freud'a kendini Amerika'da tanıtmasını tavsiye ediyordu. Cosmopolitan dergisi için amcasından **"Bir Kadının Evdeki Zihinsel Yeri"** başlıklı bir yazı istedi. Bernays bu derginin de temsilcisiydi. Freud sinirden çıldırmıştı. **"Böyle bir fikir düşünülemez,"** demişti. Çok kaba bir teklifti, zaten Amerika'dan nefret ediyordu. Freud insanlık hakkında gittikçe daha kötümser oluyordu. 1920'lerin ortalarında yazın Alplere çekiliyordu. Berchtesgaden bölgesindeki eski bir otel olan Moritz Pansiyonu'nda kalıyordu. Şimdilerde otelden kalıntılar var. Freud **“grup davranışı”** hakkında yazmaya başladı. **İnsanlardaki bilinçdışı saldırgan güçlerin, kitleler halinde olunca ne kadar kolay tetiklendiğini söylüyordu.** Freud, daha önce insanlardaki saldırgan içgüdüleri yeterince dikkate almadığını düşünüyordu. **İlk düşündüğünden çok daha tehlikeliydi bu güçler. I. Dünya Savaşı'nın ardından, Freud tam bir kötümser oldu.** İnsanın imkânsız bir yaratık olduğunu düşünüyordu,

Dr. ERNST FEDERN: Viyanalı Psikanalist

İnsan aşırı sadist ve kötü bir tür. Ve insanın gelişebileceğine inanmıyordu. İnsan vahşi bir hayvandı, dünyadaki en vahşi hayvan. İşkenceden ve öldürmekten zevk alıyorlardı. Freud insanları sevmiyordu. Freud'un eserleri Amerika'da yayınlanınca, 1920'lerin gazetecileri ve entelektüelleri arasında sıradışı bir etki bıraktı. **En çok etkilendikleri ve korktukları şey, Freud'un çizdiği tabloda, modern toplumun hemen altında gezinen tehlikeli güçlerdi.** Bu güçler kolaylıkla taşkın kalabalıklar ortaya çıkarabilir, hükümetleri bile devirebilirdi. Rusya'da olanların kaynağında bu güçlerin olduğuna inanmışlardı. Çoğuna göre bunun anlamı, demokrasinin temel prensiplerinden birinin yanlış olmasıydı. İnsanların rasyonel bir temelde karar alma yeteneği olduğuna güvenmek imkânsızdı.

Önde gelen siyaset yazarlarından Walter Lippmann, eğer insanlar irrasyonel bilinçdışı güçler tarafından yönlendiriliyorsa, o zaman demokrasiyi yeniden düşünmek gerektiğini savunuyordu. **"Şaşkın güruh"** dediği kalabalığı yönetecek yeni bir elit kesime ihtiyaç olduğunu söyledi. Bu iş psikolojik tekniklerle yapılabilirdi. Kitlelerin bilinçdışı duyguları kontrol edilmeliydi. Bir yanda Walter Lippmann var, muhtemelen Amerika'nın gelmiş geçmiş en etkili siyasi düşünürüdür, aslında diyor ki,

“kitle zihninin temel mekanizması saçmalık, irrasyonalite ve hayvanlıktır. Sıradan insanları sokaktaki kalabalık olarak görüyor, onların zihinleriyle değil omurilikleriyle hareket ettiğini söylüyordu. Medeniyetin altında gezinen bilinçdışı içgüdüsel dürtüler, hayvansal dürtülerden bahsediyordu.”

Böylece, psikoloji bilimine kitle zihninin işleyiş mekanizmalarını inceleyen bir alan muamelesi yapmaya başladılar. Özellikle de amaçları, toplumsal kontrol stratejilerini bu mekanizmalara nasıl uygulayacaklarını bulmaktı. Edward Bernays, Lippmann'ın fikirlerinden çok etkilenmişti. Bu fikirleri kullanarak kendini öne çıkarabileceğini düşündü.

1920'lerde Bernays, Lippmann'ın istediği şey için teknikler geliştirdiğini iddia ettiği bir dizi kitap yazmaya başladı. İnsanların içsel arzularını harekete geçirip onları tüketim ürünleriyle tatmin ederek, kitlelerin irrasyonel güçlerini yönetmek için yeni bir yol yaratıyordu. Bunun adına da "**rıza mühendisliği**"

diyordu. Babama göre demokrasi muhteşem bir kavramdı. Ama etraftaki bütün kitlelerin güvenilir bir karar verebileceğine inandığını sanmıyorum.

ANN BERNAYS: Edward Bernays'in kızı

ÇOK KOLAY BİR ŞEKİLDE ONLAR YANLIŞ KİŞİYE OY VEREBİLİR, YANLIŞ ŞEYİ İSTEYEBİLİRDİ. O YÜZDEN YUKARIDAN YÖNLENDİRMEK GEREKİYORDU ONLARI. BİR BAKIMA AYDINLANMIŞ DESPOTİZM DİYEBİLİRİZ. İNSANLARIN ARZULARINA VE FARK EDİLMEMİŞ ÖZLEMLERİNE, BÖYLE ŞEYLERE HİTAP EDİYORSUNUZ. EN DERİN ARZULARINA, EN DERİN KORKULARINA DALIP, ONLARI KENDİ AMAÇLARINIZ UĞRUNA KULLANABİLİYORSUNUZ.

Sonra, 1928'de Bernays ile aynı fikirde olan bir başkan geldi. **Başkan Hoover**, Amerikan yaşam tarzının merkezindeki motorun **tüketicilik olduğunu açıkça telaffuz eden ilk siyasetçiydi**. Seçildikten sonra, bir grup reklamcı ve halkla ilişkilerci'ye şöyle dedi:

"Siz arzu yaratma mesleğini edindiniz, insanları sürekli hareket eden mutluluk makinelerine dönüştürdünüz. Bu makineler ekonomik büyüme için vazgeçilmez oldu."

1920'lerde ortaya çıkmaya başlayan bu yeni fikir, kitlesel demokrasiyi yürütme tarzını anlatıyordu. **MERKEZİNDE TÜKETEN BİREY** vardı. Bu birey hem ekonominin yürümesini sağlıyor, hem de mutlu ve uyumlu davranıyor, yani dengeli bir toplum yaratıyordu.

STUART EWEN: Halkla İlişkiler Tarihçisi

Hem Bernays'in, hem de Lippmann'ın **KİTLELERİ YÖNETME KAVRAMLARI**, demokrasi fikrini alıyor ve onu geçici bir şeye, insanlara iyi hissetmeleri için ilaç vermek gibi, acil isteklere ve acil acılara müdahale edecek, ama nesnel koşulları zerre kadar değiştirmeyecek bir şeye dönüştürüyor. Yani **gerçek demokrasi**, demokrasi fikrinin temelinde yatan şey, **iktidar ilişkilerini değiştirmektir**, tarih boyunca dünyayı yönetmiş olan iktidarları. Bernays'in demokrasi anlayışı ise, iktidar ilişkilerini korumaya yönelikti. Hatta bunu, halkın psikolojik hayatını etkilemek pahasına yapıyordu. Aslında kafasında bunun gerekli olduğuna inanıyordu. İrrasyonel benliği etkilemeye devam ederseniz, yöneticiler yapmak istediklerini yapmaya rahatça devam edebilirler.

Bernays artık iş dünyası seçkinleri arasında merkezi bir figür olmuştu. Bu seçkinler, Amerikan toplum ve siyasetine 1920'lerde hâkim olmuşlardı. Epey zengin de olmuştu. New York'un en pahalı otellerinden birinin suitinde yaşıyor, burada sık sık partiler veriyordu. Aman yarabbim, Sherry Netherland otelinin en iyi köşesindeki suitte yaşıyordu. Bu muhteşem evde, bütün pencereler Central Park'a ve plazalara bakıyor. Tam köşedeki bu evi suareler düzenlemek için kullanıyordu. Belediye başkanı geliyordu, bütün medya patronları geliyordu, siyasi liderler, iş dünyasından yöneticiler, sanatçılar. Yani, **"kim kimdir"** partisiydi bunlar. İnsanlar Eddie Bernays'i tanımak istiyorlardı. Çünkü onun kendisi bir tür ünlü haline gelmişti. Olmayan şeyleri olduran bir çeşit büyücü gibiydi. Herkesi tanıyordu, belediye başkanını, senatörü, siyasetçilerle telefonda görüşüyordu. Sanki yaptığı iş dolayısıyla gerçekten yükselmiş gibiydi.

Tamam, yükselsin, fakat bu çevresindeki insanlar için katlanılacak bir şey değildi. Özellikle de diğerlerinin aptal gibi hissetmesine neden oluyordu. **Yanında çalışan kişiler aptaldı, çocuklar aptaldı, eğer insanlar bir işi onun gibi yapmıyorsa, onlar da aptaldı.** Bu

kelimeyi sürekli, durmadan kullanırdı. Budala ve aptal.

PEKİ KİTLELER?

Onlar da aptaldı. Ancak Bernays'in gücü ciddi biçimde yok olmak üzereydi. Hem de kontrol etmek için hiçbir şey yapamadığı irrasyonel bir insan davranışı yüzünden. 1929 Ekim ayının sonunda, Bernays büyük bir ulusal organizasyon düzenledi. Ampulün icadının 50'inci yılını kutlamak istiyordu. Başkan Hoover, büyük şirket patronları, John D. Rockefeller gibi bankacılar, hepsi Amerikan iş dünyasının gücünü kutlamak için Bernays tarafından çağrılmıştı. Fakat daha toplanırlarken haberler gelmeye başladı. New York borsasındaki hisseler feci bir şekilde değer kaybediyordu. 1920'lerde spekülatörler milyarlarca dolar borç almıştı. **Bankacılar ise, piyasa krizlerinin artık geçmişte kaldığını, yeni bir dönem başladığını söyleyip duruyordu. Fakat yanıldılar. YAŞANAN ŞEY, TARİHTEKİ EN BÜYÜK BORSA KRİZİYDİ**. Yatırımcılar paniğe kapılmıştı. Acımasız bir kızgınlıkla, hiç düşünmeden ellerindeki hisseleri satıyorlardı. Ne bankacılar, ne de politikacılar bu kadar satışı karşılayabilecek sermayeye sahipti.

Ve **29 EKİM 1929'DA, BORSA ÇÖKTÜ.**

Bu çöküşün Amerikan ekonomisine müthiş bir zararı oldu. Küçülme ve işsizlik sonucu, milyonlarca Amerikalı işçi ihtiyaçları olmayan şeyleri almayı bıraktılar. Bernays'in çok büyük çabalarla gerçekleştirdiği tüketim patlaması yok olmuştu. Hem kendisi, hem de halkla ilişkiler mesleği gözden düştü. Bernays'in kısa süren iktidarı bitmiş gibi görünüyordu. **Wall Street'in çökmesi, Avrupa'yı da çok kötü etkilemişti.** Böylece, yeni demokrasilerde gitgide büyüyen ekonomik ve siyasi krizler daha da yoğunlaştı. Hem Almanya hem de Avusturya'da, farklı siyasi partilerin silahlı kanatları arasında şiddetli sokak kavgaları oluyordu. Bu sırada **çene kanserine yakalanan Freud**, çöküş karşısında yine Alplere çekilmişti. **"Uygarlığın Huzursuzluğu"** adlı bir kitap yazdı.

Kitap, medeniyeti insanlığın ilerlemesinin bir göstergesi olarak gören anlayışa karşı bir saldırı niteliğindeydi. Freud **"Tam aksine, medeniyet insanların içindeki tehlikeli hayvani güçleri kontrol etmek için oluşturulmuştur."** Diyordu.

Freud **ÜSTÜ KAPALI OLARAK, DEMOKRASİNİN MERKEZİNDE YER ALAN BİREYSEL ÖZGÜRLÜK İDEALİNİN İMKÂNSIZ OLDUĞUNU SÖYLÜYORDU. İNSANLAR HİÇBİR SURETTE KENDİLERİNİ GERÇEKTEN İFADE ETMEMELİYDİ, ÇÜNKÜ BU ÇOK TEHLİKELİYDİ. HER ZAMAN KONTROL EDİLMELİ, YANİ HEP HUZURSUZ OLMALIYDILAR.**

İnsanlık medeni olmak istemiyor ve medeniyet huzursuzluk getiriyor. Fakat bu hayatta kalmak için gerekli, aksi halde yaşayamazdık. Yani insan huzursuz olmalıydı, çünkü onu sınırlar içinde tutmanın tek yolu buydu.

İnsanlığın eşitliği hakkında Freud ne düşünüyordu?

Buna inanmıyordu. Bizim partimiz vardı ve Hitler dedi ki:

"Bu partiler yok edilmeden Almanya'dan bahsedemeyiz."

Bu doğru. **32 tane partiniz olamaz**. Sonra dediler ki, bu komediyi bitirecek tek bir insan vardır. Freud kötümserlikte yalnız değildi. 1920'lerde demokrasiye karşı duyulan güvensizlik arttıkça **Adolf Hitler** gibi siyasetçiler ortaya çıktı. Naziler demokrasinin tehlikeli olduğunu düşünüyordu. Çünkü bencil bir bireyciliği ortaya çıkarıyordu, fakat bunu kontrol edecek araçlara sahip değildi. Hitler'in partisi, <u>**Nasyonel Sosyalistler**, propagandalarında demokrasiyi kaldıracakları sözünü vererek seçimlere girdi. Çünkü demokrasi, kaosa ve işsizliğe yol açıyordu.</u>

“Demokratik partiler, dünyada bir cennet sözü verdiler. 38 parti, 6 milyon işsiz 30 Temmuz 1933”

1933 Mart'ında Nasyonel Sosyalistler Almanya'da iktidara geldi.

İnsanları farklı bir şekilde kontrol altına alacak bir toplum yaratmak için yola çıktılar. İlk yaptıkları işlerden biri iş dünyasını kontrol altına almak oldu. Gelecekte üretim planlaması devlet tarafından yapılacaktı. Amerika'daki çöküşün gösterdiği gibi, serbest piyasa çok riskliydi. İşçilerin boş zamanı bile **"Keyifli güç"** adında bir organizasyon yoluyla devlet tarafından planlandı. Sloganlarından biri **"Ben değil hizmet"** ti. Ancak Naziler, bunu eski otokratik kontrolün bir çeşidi gibi görmüyordu. Bu, demokrasiye karşı yeni bir alternatifti. Kitlelerin hisleri ve arzuları yine merkezde olacak, ama öyle bir yönlendirilecekti ki, bütün ulus birlik olacaktı.

Bunun öncü temsilcilerinden biri Propaganda Bakanı **Joseph Goebbels** idi. Silahlara dayalı bir iktidar iyi bir şey olabilir. Ama eğer, ulusun kalbini kanatlandırır ve duyguları ayakta tutarsanız, daha iyisini yaparsınız. Goebbels büyük gösteriler düzenledi. Ona göre bunların işlevi, **"ulusun zihnini birleştirerek aynı şeyi düşünmek, hissetmek ve arzulamak"**tı. Amerikalı bir gazeteciye yaptığı açıklamada, ilham aldığı kişilerden birinin Freud'un yeğeni Edward Bernays olduğunu söylemişti. Freud, kitle psikolojisi üzerine çalışmasında, böyle kitleler arasında insanların içindeki korkunç irrasyonalitenin nasıl ortaya çıkabileceğini açıklıyordu. Arzunun **"libidinal"** dediği derin güçleri lidere yönelirken, saldırgan içgüdüler grubun dışında kalanlara yöneltiliyordu. Freud bunu bir uyarı niteliğinde yazmıştı. Ama Naziler bile bile bu güçleri destekliyordu, çünkü bunları yönetip kontrol altına alacaklarını düşünüyorlardı.

VİYANA

Freud, kitlelerin libidinal güçlerle birbirine bağlandığını söylüyordu.

Dr. LEOPOLD LÖWENTHAL: Freudiyen Psikanalist

Birbirlerini seviyorlar ve düşünceleriyle hislerini şef üzerinden yukarıya doğru dağıtıyorlardı. Libidinal güçler nedir?

Aşk gücü.

“Nefret yok mu?”

Hayır, o dışarıdaki ötekiye yöneliyor.

ACHTUNG JUDEN (DİKKAT YAHUDİLER)

Bunlar kalabalık. Ihlamur ağaçlarının altından Wilhelm Caddesi'ne yukarıdan bakıyordum. Binlerce insanın nasıl toplandığını görüyordum. Hitler'in yanından geçerken tamamen çıldırıyorlardı. Bağırmaya başladılar. Ve o noktada anladım ki, bu irrasyonel güçler, Almanya'nın kontrol dışı güçleri, Almanların içindeki güçler fışkırmıştı, dışarı çıkmıştı. Gösteri sırasında grup marşlarla ilerliyordu.

FÜHRER EMRET BİZ YAPALIM!

KİTLE ve DAVRANIŞI

Amerika'da da öfkeli kalabalığın gücü karşısında demokrasi tehdit altındaydı. Borsanın çökmesinin etkileri felakete yol açmıştı. Öfkeli kalabalık, felaketin sorumlusu olarak gördüğü şirketlere karşı öfkesini yöneltmiş, şiddet artmaya başlamıştı. Sonra 1932'de yeni bir başkan seçildi. O da serbest piyasayı kontrol etmek için

devletin gücünü kullanacaktı. Ama onun amacı demokrasiyi yok etmek değil, güçlendirmekti. Bunu yapmak için, kitlelerle başa çıkmanın yeni bir yolunu geliştirecekti.

BAŞKAN ROOSEVELT:Devir teslim töreni-Mart 1933

Anayasal görevim dâhilinde, yaralı bir dünyanın ortasındaki yaralı bir milletin ihtiyacı olan tedbirleri almak için hazırım. Milli buhranın halen kritik olduğu şu zamanda, sonradan karşıma çıkacak olan belli görevleri savuşturmayacağım. Kongreden istediğim, krize çare olarak elde kalan tek araçtır; genişletilmiş yönetme yetkisi. (Kanun hükmünde kararname yetkisi)

Böylece **"New Deal"** adı verilecek olan iktisat yasaları başlamıştı. Roosevelt, Washington'da bir grup genç planlamacı ve teknokratı bir araya getirdi. Onlara, ülkenin iyiliği için büyük sanayi projeleri planlayıp yönetme görevini verdi. Roosevelt, borsanın çökmesinden sonra, modern endüstriyel ekonomileri artık serbest kapitalizmin yönetemeyeceğini düşünüyordu. Bu iş artık devletin işiydi. Büyük iş adamları dehşete kapılmıştı. Ama New Deal Nazilerin büyük ilgisini çekmişti, özellikle de Joseph Goebbels'in.

“Amerika'daki toplumsal gelişmeleri yakından takip ediyorum. Başkan Roosevelt'in doğru yolu seçtiğine inanıyorum. Tarihte bilinen en büyük toplumsal sorunlarla karşı karşıyayız. Milyonlarca işsize iş bulmak zorundayız ve bu işler özel girişimlere bırakılamaz. Bu sorunu ancak hükümetler çözebilir.”

Roosevelt de Naziler gibi toplumu farklı bir şekilde organize etmeye çalışıyordu. Fakat Nazilerden farklı olarak, insanların rasyonel olduğuna inanıyor ve yönetimde aktif rol oynayabileceklerini düşünüyordu. Roosevelt, sıradan Amerikalılara bu politikaları anlatmanın mümkün olduğunu, onların görüşlerini dikkate alabileceğini düşünüyordu. Bunu yapabilmek için, **Amerika'nın sosyal bilimcilerinden George Gallup'un yeni fikirlerine başvurdu**. Washington'daki New Deal'ın en iyi okuması kamuoyu yoklaması. Ünlü istatistikçi George Gallup, her hafta milletin ne düşündüğünü Princeton New Jersey'deki bürosundan Washington'a aktarıyor. New York'ta ise, Fortune dergisi analisti Elmo Roper, ülkenin nasıl yönetildiğiyle ilgili milletin olumlu ve olumsuz görüşlerini yayınlıyor. **Gallup ve Roper, insanların bilinçdışı güçlerin kölesi olduğunu ve dolayısıyla kontrol edilmesi gerektiğini söyleyen Bernays'e katılmıyordu.** Kurdukları kamuoyu araştırması sistemi, insanların ne istediklerini bilecek kadar güvenilir olduğu fikrine dayanıyordu. Eğer insanların duygularını manipüle etmeden, doğrudan hakiki sorular sorulursa, kamuoyunun fikrini ve davranışını ölçüp tahmin edebileceklerini düşünüyorlardı.

Peki ya buna ne dersiniz?

“Franklin D. Roosevelt'in New Deal programı, ülke için genel olarak kötü mü oldu?” (Doğru soru)

Olmaz, o soru yönlendirici. Kendi içinde bir cevap öneriyor. Şöyle olur mu?

“Şu anda Başkan Roosevelt'e karşı olan duygularınız, genel olarak olumlu mu, yoksa olumsuz mu?” (hileli soru)

-Bu daha iyi.

- Evet, bu daha iyi.

GEORGE GALLUP Jnr: George Gallup'un oğlu

Bilimsel anketlerden önce, birçok insan kamuoyu görüşüne güvenilemeyeceğini, irrasyonel olduğunu, bilgisizliğe dayandığını,

kaotik, kuralsız vs. olduğunu düşünüyordu. Dolayısıyla bu görüş gözardı edilmeliydi. **Ancak bilimsel anketle birlikte bence, insanların rasyonel olduğu anlaşıldı, doğru karar verdikleri görüldü.** Bu sayede, ülkenin yönetiminde herkese söz hakkı verilerek, demokratik yönetimlerin halktan gerçek bilgi alma şansı oldu. Biliyorum, babam illa ki **halkın sesi Tanrı'nın sesidir** diye düşünmezdi. Ama insanların sesinin rasyonel bir ses olduğunu, dinlenmesi gerektiğini içten hissederdi. Roosevelt'in yaptığı, kitleler ve siyasetçiler arasında yeni bir bağ kurmaktı. Artık halk arzularını doyurarak yönetilen irrasyonel tüketiciler değildi. Tersine, ülke yönetiminde söz sahibi olan mantıklı vatandaşlardı.

1936'da Roosevelt tekrar seçilmek için aday oldu. Büyük şirketler üzerinde daha fazla kontrol kurma sözü verdi. Şirketlere göre bu, diktatörlüğün başlangıcıydı. Roosevelt özel girişimlere engel oluyor ve ülkeyi nesiller boyu ödenemeyecek bir borcun altına sokuyor. İyileşmenin yolu, **iş dünyasını serbest bırakmaktır. Ama Roosevelt, büyük bir zaferle yeniden seçildi.** Arkadaşlar, bu sefer gerçekten ortalığı kasıp kavurduk. Bu zafer karşısında İŞ DÜNYASI AMERİKA'DA İPLERİ YENİDEN ELE ALMAK İÇİN KARŞI SALDIRIYA GEÇTİ. Savaşın merkezinde Edward Bernays ve kendi icat ettiği halkla ilişkiler mesleği olacaktı.

Seçimlerden sonra iş dünyası bir araya geldi. Çeşitli tartışmalar yapmaya başladılar. Özel görüşmeler yapılıyordu, birbirlerine bu New Deal karşısında ideolojik bir savaş yürütmeleri gerektiğini söylüyorlardı. Bir taraftaki demokrasi fikrini, diğer taraftaki özel girişim fikriyle yeniden birleştirmek gerektiğini düşünüyorlardı. Bunu da, günümüzde hala devam eden **"Ulusal Üreticiler Birliği"** şemsiyesi altında yapacaklardı. Amerika'daki bütün büyük şirketler bu kuruma üyeydi. Açık açık büyük şirketlerle halk arasında duygusal bağ kurmayı hedefleyen kampanyalar başlatıldı. Büyük ölçüde Bernays'in yöntemleri kullanılıyordu. Aslında tamamen onun yöntemleri.

General Motors'un Hikâyesi İlerleme Töreni General Motors, ilerleme töreni. Amerika'nın otoyollarını ve eğimli yollarını geziyoruz. Milyonlarca Amerikalıyı memleketlerine taşıyoruz. Modern sanayinin ardındaki büyüleyici hikâye. **Kampanyada, Amerika'yı siyasetçilerin değil, şirketlerin kurduğunu anlatan dramatik hikâyeler üretildi. Hepimiz için daha iyi yaşam koşulları.**

Bernays, General Motors'un danışmanıydı, ama artık yalnız değildi. Kendi kurduğu endüstri artık genişlemişti. **Yüzlerce halkla ilişkiler danışmanı müthiş bir kampanya düzenledi.** Sadece reklamları ve reklam panolarını kullanmakla kalmadılar. **GAZETELERİN EDİTÖR SAYFALARININ İÇİNE GİZLİ MESAJLAR SOKMAYI DA BAŞARDILAR.**

Sert bir kavga oldu. **Kampanyaya cevap olarak hükümet, basının iş dünyası tarafından ahlaksızca yönlendirildiğini anlatan uyarı filmleri hazırladı.** Merkezdeki kötü adam, yeni bir figür olan halkla ilişkiler danışmanıydı. Sonra da amaçlarını gerçekleştirmek için tamamen perde arkasında çalışarak, halkı yanıltmaya ve kandırmaya çalışıyorlar. Halkın çıkarları açısından böyle grupların amacı iyi veya kötü olabilir. Ama yöntemleri, demokratik kurumlara karşı ciddi bir tehlike arz ediyor. Filmlerde, sorumlu vatandaşların kendi başlarına basını nasıl izleyebilecekleri de anlatılıyordu. Haberlerde gizli çarpıtmaları tespit edip işaretleyerek bir tablo oluşturabilirlerdi. **Fakat bu samimi girişim, Edward Bernays'in güçlü hayalgücü karşısında komik kalıyordu. Bir ütopya yaratmak üzereydi. Eğer bu gerçekleşirse, Amerika'da serbest piyasa kapitalizmi yeniden**

yeşerecekti.

“Gökkuşağının Üstünde Bir Yerde” (slogan)

1939 yılında New York, Dünya Fuarı'na ev sahipliği yaptı. Edward Bernays baş danışmanlardan biriydi. Fuardaki ana temanın Amerikan iş dünyası ile demokrasi arasındaki bağlantı olması için ısrarcı oldu. Artık geleceğe çok yakınız. Fuarın merkezinde dev bir kubbe vardı. Bernays buna "**Democracity**" adını vermişti. Merkezdeki sergide, General Motors'un inşa ettiği, Amerika'nın geleceğini gösteren hareketli kocaman bir model duruyordu. Babama göre, Dünya Fuarı statükoyu korumak için bir fırsattı.

ANN BERNAYS: Edward Bernays'in kızı

Statüko da, demokrasi içinde kapitalizmdi, demokrasi ve kapitalizm, o evlilik, o bağ, iç içe. Bunu yaparken insanları manipüle etti ve kapitalist toplum dışında bir yerde gerçek demokrasi olamazmış gibi gösterdi. Kapitalist toplum her şeyi becerebiliyordu. O muhteşem otoyolları yapıyordu. Herkesin evine hareketli resimlerden götürüyordu. Kablosuz telefonlar yapıyor, parlak spor arabalar. Tüketim odaklıydı, ama komik bir şekilde, demokrasi ve kapitalizmin bir arada iyi gittiği sonucuna varıyordunuz.

Dünya Fuarı sıradışı bir başarıydı. Amerika'nın hayalgücünü etki altına aldı. Ortaya koyduğu vizyon, yeni bir demokrasi anlayışıydı. Şirketler, insanların en içten arzularına cevap buluyordu. Siyasetçiler bunu asla yapamazdı. Ama bu demokrasi çeşidi, **insanları Roosevelt gibi aktif vatandaş değil, pasif tüketiciler olarak görüyordu.** Çünkü Bernays'e göre, **kitlesel demokraside kontrolü sağlamanın tek yolu buydu**. İNSANLARIN SÖZ HAKKI OLMASI DEĞİL, İNSANLARIN ARZULARININ SÖZ HAKKI OLMASIYDI MESELE. İNSANLARIN SÖZ HAKKI YOK, İNSANLAR BÖYLE BİR ORTAMDA KARAR ALMA SÜRECİNDE HİÇ YER ALMIYOR. **Yani, demokrasi aktif vatandaşlık düşüncesinden, pasif tüketici halk düşüncesine indirgendi.**

Tüketici, içgüdüsel ya da bilinçdışı arzularla hareket ediyordu. Eğer bu ihtiyaç ve arzuları tetikleyebilirseniz, onlardan istediğinizi alabilirsiniz. Ancak, insanların rasyonel mi irrasyonel mi olduğu konusundaki iki görüşün mücadelesi, Avrupa'daki olaylardan ciddi biçimde etkilenmek üzereydi. Bu olaylar Freud ailesinin de kaderini değiştirecekti. 1938 Mart'ında, Naziler Avusturya'yı istila etti. Bu olaya Anschluss (Almanya ve Avusturya Birleşmesi) deniyordu. Hitler Viyana'ya geldiğinde, olağanüstü heyecanlı kitlesel bir pohpohlamayla karşılaştı. Fakat henüz şehre doğru giderken, perde arkasında Naziler sistematik bir tahrik başlatmıştı. Yeni büyük Almanya'nın düşmanlarına karşı, kalabalığın nefretini ortaya çıkardılar. Anschluss, düşmanlara karşı duyulan korkunç nefretin patlamasıydı. Sözde düşmanlar, ya da düşman dedikleri şey her neyse.

MARCEL FAUST: 1930'ların Viyana Sakini

Yahudilerin tamamına karşı ve Nazileri Avusturya'da istemeyen bütün Avusturyalılara karşı nefret.

"Artık her şey meşru, ne isterseniz yapın," dediler. Onlar da yaptı. Hırsızlık, gasp, cinayet, hangi birini sayayım.

Elbette bir de insanların ahlaki çöküşü. Ahlaksızlıkla normal davranış arasında ince bir çizgi vardır, çabucak yön değiştirebilirsiniz. Viyana'da şiddet ve suikastler arttıkça, Freud şehri terk etmeye karar verdi. İngiltere'ye gitmeyi planlıyordu, ama

biliyordu ki birçok ülke gibi **İngiltere de Yahudi mültecilere girişi yasaklamıştı.** Ama beklediği yardım İngiltere'deki bir psikanalistten geldi, **Ernest Jones**'tan.

Jones, İçişleri Bakanı Sir Samuel Hall ile aynı buz pateni kulübüne üyeydi. Hall'u ikna ederek Freud'a İngiltere'de çalışma izni çıkardı. 1938 Mayıs'ında Freud, kızı Anna ve ailesinin diğer üyeleriyle birlikte Londra'ya doğru yola çıktı. Freud Londra'ya geldiğinde İngiltere savaşa hazırlanıyordu. Hampstead'de bulunan bir eve kızı Anna ile yerleşti. Freud'un kanseri artık iyice ilerlemişti.

1939 Eylül ayında, savaşın patlak vermesinden üç hafta sonra öldü. İkinci Dünya Savaşı, hükümetlerin demokrasiye ve yönettikleri insanlara bakışını tamamen değiştirecekti.

İkinci bölümde, Amerikan hükümetinin savaşın bir sonucu olarak, bütün insanların içinde vahşi tehlikeli güçler olduğuna nasıl inandığını göreceğiz. Bu güçler kontrol altına alınmalıydı. Ölüm kamplarındaki korkunç kanıtlar, bu güçler açığa çıktığında neler olabileceğini gösteriyordu.

Savaş sonrası Amerika’sında, siyasetçiler ve planlamacılar, aynı tehlikeli güçlerin kendi halklarının da içinde yattığına inandılar. Bu iç düşmanı kontrol etmek için, Freud ailesinden yardım istediler. Ve her yola gelen **Bernays, sadece Amerikan hükümetiyle değil, CIA ile de çalışmaya başladı.** Sigmund Freud'un kızı Anna da Amerika'da gücünü artıracaktı. Çünkü ona göre, insanlara içlerindeki irrasyonel güçleri kontrol etmeyi öğretebilirdik. Buradan, kitlelerin içsel psikolojik yaşamlarını yönetecek devasa hükümet programları çıkacaktı.

BEN ASRI İKİNCİ BÖLÜM

Gelin biraz rüyalardan konuşalım. Hepimizin hiç farkında olmadığı düşünceleri vardır. Bu düşünceler, yetişkin benliğimiz tarafından hatırlanmak için çok uygunsuz ve rahatsız edicidir. Üstelik genellikle huzurunuz kaçırırlar. Yüzeyin altında gezerler, aynen volkanların altındaki lavlar gibi. **Rüya, bu düşüncelere giden ana yoldur. Bilinçdışına giden ana yol.** Sigmund Freud'un bilinçdışı hakkındaki düşüncelerinin, savaş sonrası Amerika'sında kitleleri kontrol etmek amacıyla iktidarlar tarafından nasıl kullanıldığını anlatacağız.

Politikacılar ve planlamacılar şuna inanıyordu: Bütün insanların içinde saklı, tehlikeli irrasyonel korkular ve arzular olduğunu söyleyen Freud haklıydı. Bu içgüdülerin dışarı çıkmasıyla birlikte, Nazi Almanya'sındaki barbarlıkla karşılaştığımızı düşünüyorlardı. Bunun yeniden olmasını engellemek için, insan zihni içindeki bu gizli düşmanı kontrol etmenin yollarını aramaya koyuldular. Hikâyenin merkezinde, **Sigmund Freud'un kızı Anna ve yeğeni Edward Bernays** bulunuyor. **Bernays, halkla ilişkiler mesleğini icat etmişti.** Amerikan halkının zihinlerini yönetmek ve kontrol altında tutmak amacıyla çeşitli teknikler geliştirmek için Amerikan hükümeti, büyük şirketler ve CIA tarafından Freud ailesinin fikirleri kullanıldı. İktidardakiler, demokrasinin işlemesini sağlamak için tek yolun dengeli bir toplum yaratmak olduğunu, normal Amerikan yaşamının hemen altında gezinen vahşi barbarlığın bastırılması gerektiğini düşünüyorlardı.

RIZA MÜHENDİSLİĞİ

Hikaye, II. Dünya Savaşı'nın çetin kavgasının ortasında başlıyor. Çarpışmalar yoğunlaştıkça, Amerikan ordusu, askerler arasında çok yüksek oranda zihinsel çöküşlerle karşılaştı. **Çarpışmadan geri çekilen askerlerin % 49'u geri gönderilmişti. Çünkü hepsinin akıl sağlığı bozulmuştu.** Umutsuzluk içindeki ordu, psikanalistlerin yeni fikirlerine başvurdu. **Deneyleri gizli kamerayla kayıt altına aldılar.**

Kayıtlarda yazdığına göre baş ağrıları çekiyormuşsun.
- Bir de ağlama nöbetleri geliyormuş.
- Evet efendim. Sanırım sizin meslekte nostalji deniyor.
- Başka bir deyişle, sıla hasreti.
- Evet efendim. Savaştan kısa süre önce baş gösterdi.

Sevgilimin bir resmi elime geçti. Evet.
- Özür dilerim, devam edemeyeceğim.
- Sorun değil.

Sıradan insanların hislerine ve korkularına ilk kez birileri bu kadar ilgi gösteriyordu. Deneyin merkezinde, Orta Avrupa'dan gelen birkaç mülteci psikanalist vardı. Bunlar, projeyi yönetmek ve şekillendirmek için Amerikalı psikiyatristlerle birlikte çalıştılar.

Profesör MARTIN BERGMAN: ABD Ordusunda Psikanalist 1943-45

Amerika'ya ilk geldiğimde, psikiyatri servisinde askerlerle çalıştım. Onları rehabilite (iyileştirme) ediyorduk. Doğu kıyısından batı kıyısına trenle seyahat ettim. Müthiş bir merakım vardı. Bütün

o küçük kentlerde neler olup bitiyordu? Tren geçip gidiyordu oradan. Orduda geçirdiğim yıllardan sonra, o küçük kentlerde herkesin neler yaptığını iyice öğrendim. Çünkü oralardan gelen sayısız insan gördüm. Onların özlemlerini, hayal kırıklıklarını falan anladım. Sanki birileri beni Amerika'nın tam kalbine giden ayrıcalıklı bir geziye davet etmişti. Bunu bilerek yapmıyorum efendim, lütfen bana inanın. Görüyorum, inanıyorum sana. Duyguları açığa vurmak bazen çok iyi gelir.

- Evet, umarım öyledir efendim.
- Elbette, içinde sıkışıp kalmaz.

Peki, efendim, size karşı çok dürüst olacağım. Sevgilimi o kadar çok seviyorum ki. Kendimi önemli hissettiren tek kişi oydu. Ve böylece, onun yardımıyla sayısız engeli birlikte aştık.

Sakin ol şimdi, sadece bir çarpıntı

Psikanalistler, Freud'un geliştirdiği yöntemleri kullanarak askerleri geçmişlerine götürdüler. Çöküşlerin doğrudan çarpışmalardan kaynaklanmadığı sonucuna vardılar. Çarpışma stresi, sadece eski çocukluk hatıralarını canlandırmıştı. Bunlar, askerlerin kendi şiddet dolu duyguları ve arzularına dair hatıralardı. Onları bastırmışlardı, çünkü çok korkunç duygulardı.

Derin nefes al, başa dönelim, ne zaman .

Psikanalistlere göre bu, Freud'un teorisini fazlasıyla kanıtlıyordu. Aslında insanları ilkel irrasyonel güçler yönlendiriyordu. **II. Dünya Savaşı çok ciddi biçimde yıkıcı bir deneyimdi.** Çünkü çoğu insanın hayatında, irrasyonel olanın ne kadar büyük rol oynadığını keşfettim. Şimdi rahatlıkla diyebilirim ki, Amerika'da rasyonel ve irrasyonel arasındaki dengede, terazinin irrasyonel .yönünde çok ağır bastığını öğrendim. Olağanüstü büyük bir mutsuzluk var, çok büyük acılar var. Çok fazla. Reklamlarda izlediklerimize bakarsak, çok çok üzgün bir ülke. Çok fazla problemli bir ülke.

ZAFER! JAPONYA TESLİM OLDU

II. Dünya Savaşı'nda zafer, demokrasinin bir zaferi olarak kutlandı. Fakat içten içe birçok politikacı, askerlerin analizinden çıkan sonuçlardan endişe duyuyordu. Sonuçlar gösteriyordu ki, her Amerikalının içinde irrasyonel ve şiddet dolu dürtüler vardı. Almanya'da yaşananlar da bunu doğrular gibiydi. Çok sayıda sıradan Alman, savaş sırasında toplu katliamlarda suç ortaklığı yapmıştı. Bu gizli güçler çok kolay açığa çıkabiliyor, demokrasiyi yerle bir ediyordu. II. Dünya Savaşı sırasındaki deneyimler neticesinde, politikacı ve planlamacılar şuna kanaat getirdi: İnsanlar oldukça irrasyonel olabiliyordu.

ELLEN HERMAN: Amerikan Psikolojisi Tarihçisi

Gruplaşmalar ve acemilikler yüzünden, Öngörülemeyen bir duygusallık vardı. İnsan kişiliğinin temelinde yaşayan bir tür kaos. Aslında bu, toplumu zehirleyebilirdi. Sosyal kurumlara öyle bir zarar verebilirdi ki, bütün toplum hasta olabilirdi. Almanya'da böyle olduğunu düşünüyorlardı. İrrasyonel olan, antidemokratik olan taraf saldırıya geçmişti. İnsan doğasının inanılmaz ölçüde yıkıcı olabileceği görüşü vardı. Amerikalılar da aynı şekilde davranacak diye müthiş ürküyorlardı. Ya da, o şekilde davranma ihtimalleri var diye. Böyle bir şeyin tekrarlanmasını engellemek istiyorlardı. Yani ne lazımdı, demokratik değerleri içselleştirebilen insanlar. Fırtınada dik durabilecek insanlar lazımdı. Ve psikanaliz kendi

içinde bunun olabileceğine dair bir umut taşıyordu. Yeni pencereler açıyordu. İnsanın içsel yapısının nasıl değiştirileceğini söylüyordu. Böylece yaşama daha çok bağlı olacak, özgür olacak, demokrasiyi koruyacak ve taraf olacaktı.

Psikanalistler şuna kanaat getirdiler: Hem bu tehlikeli güçleri anlıyorlar, hem de onları nasıl kontrol edeceklerini biliyorlardı. Bu yöntemleri demokratik bireyler yaratmak için kullanacaklardı. Çünkü demokrasi kendi başına bunu başaramamıştı. Bu düşüncenin kaynağı sadece Sigmund Freud değildi. En genç kızı Anna da böyle düşünüyordu. Savaş çıkmadan hemen önce babasıyla birlikte Londra'ya kaçmıştı. Babası ölünce, dünyadaki psikanalitik hareketin bilinen lideri Anna Freud olmuştu. (Babasının toplumla paylaşmadığı bazı bilgileri bildiğini düşünebiliriz.) Mesleğini babasının rüyasını gerçekleştirmeye adamıştı. Onun fikirlerini dünya çapında kabul ettirecekti.

Sigmund Freud (1856- 1939) Psikanalizin kurucusu Freud hareketinin merkezinde Anna teyzem vardı. Çünkü kendi çabasıyla o noktaya gelmişti.

ANTON FREUD: Anna Freud'un yeğeni

Bu şekilde biliniyordu. Sadece onun kızı olduğu için değil. Çok çalıştı, bunun üzerine çok uğraştı. Daha ziyade yasakçı biriydi. Bana karşı sıcak bir insan değildi. Öpebileceğiniz, sarılabileceğiniz bir teyze değildi. Asla. Bütün hayatı psikanalizi yaygınlaştırmak üzerine dönüyordu. Freud'un kendisi, psikanalizin rolünü şöyle görüyordu: İnsanlara kendi bilinçdışı dünyalarını anlamaları için yardımcı olmak. Fakat **Anna Freud'a göre, bireylere bu içsel güçleri kontrol etmeyi öğretmek mümkündü.** Bu düşünceye Hepsinden ziyade, **Dorothy Burlingham** adlı yakın arkadaşının çocuklarını analiz ederken varmıştı.

Dorothy Burlingham Amerikalı bir milyonerdi. 1920'lerde kötü bir evlilikten kaçmış, çocuklarını Viyana'da Anna Freud'a getirmişti. Müthiş bir anksiyete (endişe- sıkıntı) ve saldırganlıktan muzdariptiler. Ama Anna Freud, etraflarındaki dünyayı değiştirerek çocukları bu durumdan kurtarabileceğini düşünüyordu.

İlgilendiği **MICHAEL BURLINGHAM: Dorothy Burlingham'ın torunu**

Sanıyordu ki, içlerine girip aslında çevrelerine girip, çünkü daha çocuktu onlar. Kendilerine ait bağımsız bir hayatları yoktu. Aileleriyle ya da anneleriyle görüşüyordu. Okullarına gidiyordu, bütün hayatlarını etkileyebiliyordu. Gerçek, yaşadıkları dünyayı. Hayatlarını değiştirmek için. Onlara yardım etmek için. İnsanlar gibi onları da değiştirecekti?

Sanırım o biraz, aklının bir köşesinde onları değiştirebileceğini düşünüyordu. Burlingham'ın çocuklarına yaptığı analizden sonra, ANNA FREUD İÇSEL DÜRTÜLERİ NASIL KONTROL EDECEĞİNE DAİR BİR TEORİ GELİŞTİRDİ. **ÇOK BASİTTİ; ÇOCUKLARA TOPLUM KURALLARINA UYUM SAĞLAMAYI ÖĞRETECEKTİ.** Ama bu sadece ahlaki rehberlikten ibaret olmayacaktı. Anna Freud'a göre, Burlingham'ın çocukları gibi kişiler, adab-ı muaşerete sıkı sıkıya bağlı kalmalıydılar. Böylece **büyüdüklerinde, zihinlerinin ego adı verilen bilinçli tarafı, bilinçdışını kontrol altına alırken verdiği mücadelede büyük güç kazanacaktı**. Fakat çocuklar uyum sağlamazsa, egoları zayıf kalacaktı. O zaman bilinçdışının tehlikeli güçlerinin merhametine kalacaklardı. **Babamın vakasında, onun eşcinsel olabileceğini düşünüyorlardı.** Çabalarının büyük bölümünü, babamın eşcinsel olmasını engellemek için harcadılar. Eşcinsel olsa da olmasa da, yani, ben şu an bilmiyorum

gerçeği.
Niye bunu engellemek istediler?
Çünkü bunu anormal görüyorlardı, gelişimin normal bir yolu değildi. Toplumun normal kabul ettiği çizgide gelişmesini istiyorlardı. Çünkü bunu yapmadıkları takdirde, anlamadığınız, farkında bile olmadığınız güçlerin esiri olabilirdiniz. Analiz çok büyük başarıyla sonuçlanmış gibi görünüyordu. 1930'larda Burlingham'ın çocukları Amerika'ya döndü. Şehir dışına yerleşip mutlu evlilikler kurdular. Bilmedikleri bir şey vardı. Yaşadıkları deneyim, Amerikan halkının içsel zihin dünyasını kontrol etmek için yapılacak devasa toplumsal deneyin çıkış noktası olacaktı.

ÜLKENİN AKIL SAĞLIĞI

1949'da Başkan Truman, Ulusal Akıl Sağlığı Kanunu'nu imzaladı. Kanun, doğrudan psikanalistlerin savaştaki bulgularına dayanıyordu. Askere alınan milyonlarca Amerikalı, gizli anksiyete ve korkudan muzdaripti. Kanunun amacı, toplumu tehdit eden bu görünmez düşmanla baş etmekti.
II. Dünya Savaşı asker alımlarında ortaya çıkan duygusal dengesizliklerin dehşet verici oranıyla sarsılan Kongre, **1946 yılında Ulusal Akıl Sağlığı Kanunu'nu kabul etti.** İlk kez akıl hastalığı ulusal bir sorun olarak görüldü.
DR. ROBERT H. FELİX, bu yeni dev projenin başkanı.
Önümüzdeki muazzam problemlerin fazlasıyla farkında. Ulusal Akıl Sağlığı Programı'nın öncelikli gayelerinden biri, akıl sağlığı ve akıl hastalığıyla ilgili bilimsel bilgilerimizi artırmaktır.
Şu an yapamıyoruz, neden?
Çünkü akıl sağlığı alanında çalışan sayısı çok az. Kanunu hazırlayan en önemli kişilerden ikisi, Menninger kardeşlerdi, **Karl ve Will**.
Will, savaş sırasındaki psikoterapi deneylerini yürütmüştü. Şimdi kardeşiyle birlikte yüzlerce psikiyatrist yetiştirmeye başlamışlardı. Menninger kardeşlere göre, Anna Freud'un fikirlerini geniş bir ölçekte uygulamak mümkündü. Çocuklardaki gibi, yetişkinlere de uygulanabilirdi. Psikiyatristlerin işi, sıradan Amerikalılara kendi bilinçdışı güdülerini nasıl kontrol edeceklerini öğretmekti. Psikanaliz, daha iyi bir toplum yaratmak için kullanılabilirdi. Dediklerine göre, psikanalitik düşünce toplumun iyiliğini sağlayabilirdi. Çünkü zihinlerin işleyiş biçimlerini değiştirebilirdiniz.

DR. ROBERT WALLERSTEIN: Psychoanalyst, Menninger Clinic 1949-66
İnsanların kendilerini ve başkalarını incitecek davranışlarını törpüleyebilirdiniz, bunun için anlayış kapasitelerini geliştirmek yeterliydi. Bu vizyonu psikanaliz getirmişti. İnsanları gerçekten değiştirebilecekleri mi?
İnsanları gerçekten değiştirebilecekleri. Hem de sınırsız şekillerde değiştirebilirdiniz. 40'ların sonunda, Amerika'da dev proje başladı. Psikanalizin fikirleri kitlelere uygulanıyordu. Yüzlerce kentte psikolojik rehberlik merkezleri kuruldu.

SHAWNEE REHBERLİK MERKEZİ
Buralarda çalışan psikiyatristler, milyonlarca sıradan Amerikalı'nın zihinlerinin içindeki gizli güçleri kontrol etmenin kendi işleri olduğunu düşünüyorlardı.

*Sarışın kız akıl sağlığı için işe gidiyor.
Evet, bir işim var, yardıma ihtiyacım var. Sevdiğiniz ya da sevmediğiniz özel bir öğretmeniniz oldu mu?
Biri haricinde bütün öğretmenlerimi seviyordum.
Hatırlıyorum.
O öğretmenle probleminiz neydi?
Bilmiyorum.
Sadece korkuyordum ondan.
Çoğu zaman gece dışarıdayken beni korkutuyordu.
Abimden nefret ediyorum. Aşağılık adam.*

Aynı zamanda, binlerce danışman psikanalizi evlilik rehberliğinde uygulamak için eğitildi. Sosyal hizmet görevlileri ev ziyaretleri yaptılar. Aile hayatının psikolojik yapısı hakkında tavsiyeler verdiler. Bunların hepsinin arkasında **ANNA FREUD'UN TEMEL FİKRİ** vardı. **Eğer insanlar, aile ve toplum hayatının genel kabul görmüş örüntülerine uyum sağlaması için desteklenirse, egoları güçlenecekti. İçlerindeki tehlikeli güçleri kontrol altına alabileceklerdi.**

DUYGULARINIZI KONTROL EDİN

Yaşama Psikolojisi Duygularınız eylemlerinizi kontrol ederse, sadece kendiniz değil, çevrenizdekiler de etkilenir. Eğer bu durum sık sık tekrarlanırsa, kalıcı hasar görmüş bir kişiliğe yol açabilir. Duygularınızın ateşini kontrol edebilirsiniz. Böylece daha hoş bir kişiliğiniz olur.

Dr. HAROLD BLUM: Psychoanalyst

Bu deneyimden geçmiş birinden beklentimiz, daha yüksek içgörü sahibi, daha anlayışlı ve daha kuralcı bir kişi olmasıydı.
Peki şeylere ne oluyor?
Kurallar arasında gerektiğinde boşvermek de var, bir futbol maçından zevk almak gibi. Daha anlayışlı, evet rasyonel, ama yakışık alır duyguları olan bir insan. İnsan zihninin kural koyucu tarafı
Asıl egemen taraf olacaktı.
Neyin yerine?
Tutkularınız ve karanlık güdüleriniz tarafından ezilmek yerine. O taraf insanın kendi tutkularının efendisi olacaktı. İçinde yaşadığımız dünyaya adapte olmak, mutluluğun yolu diye düşünüyorlardı. İnsanlar kendi nevrotik çatışmalarından kurtarılabilirdi. Ve dürtülerden. Kendilerine zarar verecek davranışlardan kaçınacaklardı.

Dr. NEIL SMELSER: Siyasi düşünür ve psikanalist

Aslında kendi gerçekliklerine adapte olacaklardı. Ama bu gerçekliği hiç sorgulamadılar. Hiç sorgulamadılar ki, o gerçekliğin kendisi bir kötülük kaynağı olabilirdi. Ya da, kendinizi sömürmeden, acı çekmeden, taviz vermeden uyum sağlayamayacağınız bir şey de olabilirdi. Yani, günün siyasetine uyumlu bir çalışma vardı. Duyguların dengede olması, iyi gelişen bir kişilik için önemlidir. Fakat bu, Amerika'da psikanalizin yükselişinin sadece başlangıcıydı. **Psikanalistler artık büyük şirketlere kayıyordu.** Yöntemlerini sadece örnek vatandaş yaratmak için değil, örnek tüketici yaratmak için de kullanacaklardı. Geçen bölümde, Freud'un Amerikalı yeğeni Edward Bernays'in, Amerikan şirketlerini ikna ederken, insanların

bilinçdışı hislerine hitap ederek nasıl ürün satabileceklerini ilk söyleyen kişi olduğunu anlatmıştık. Şimdi de bir grup psikanalist, Bernays'in başladığı işi devam ettirerek, tüketicinin bilinçdışına girip onu yönlendirebilmek için bir sürü yöntem geliştirmeye başlamıştı. Başlarında **Ernest Dichter** vardı. Dichter Viyana'da Freud'un komşu bürosunda çalışıyordu. Sonra Amerika'ya gelmek zorunda kaldı. New York'un kuzeyinde eski bir malikânede **Motivasyon Araştırma Enstitüsü**'nü kurdu.

Motivasyon Araştırma Enstitüsünde, insanların neden belli bir şekilde davrandıklarını, neden belli bir ürünü aldıklarını araştırmak için merak uyandırıcı bir işle uğraşıyor. İnsanların reklamlara verdikleri tepkiler araştırılıyor.

Dr. Ernest Dichter, Biz dışarı çıkıp doğrudan "Neden aldınız, neden almadınız?" diye sormuyoruz. Bütün bir kişiliği, tüketicinin kendini nasıl gördüğünü anlamaya çalışıyoruz. Modern sosyal bilimlerin bütün imkânlarını kullanıyoruz. Bu sayede her türlü yeni ürünü satabilmek için kışkırtıcı psikolojik yöntemler buluyoruz. Diğer psikanalistler gibi, Dichter de Amerikan vatandaşlarının temel olarak irrasyonel kişiler olduklarını düşünüyordu. Onlara güven olmazdı. Ürün satın alırlarken onları asıl etkileyen şey, bilinçdışındaki arzular ve duygulardı. Dichter, Amerikan tüketicisinin **"gizli benliği"** dediği şeyi açığa çıkarmanın yollarını bulmak istiyordu.

FRITZ GEHAGEN: Ernest Dichter'in psikoloğu ve çalışanı

İnsanların bir şey satın alırken zihinlerinde yatan bilinçdışı ve çalışanı motivasyonları açığa çıkarmaya çalışıyordu. Bu **MOTİVASYONLAR SOSYOLOJİK, PSİKOLOJİK VEYA CİNSEL OLABİLİRDİ.** Statü ve fark edilme talepleri de olabilirdi. İnsanların dile getiremediği veya getiremeyeceği şeyler vardı. Çünkü bunlar kendileri için bile sırdı. Bu sırlar, insanların kendi doğasının o kadar içindeydi ki, eğer çıkıp da söylerlerse bunlardan utanç duyacaklardı. İnsanlarla mülakat yapıyordu, ama doğrudan soru sormuyordu.

HEDY DICHTER: Ernest Dichter'in Karısı

Psikanalizde olduğu gibi, serbest konuşmalarını sağlıyordu. Zaten psikanalizden geliyordu. Sonra dedi ki,

"Ürünlerle ilgli bir grup seansı yapsak nasıl olur?
Doğru mu?

Ve Dichter evdeki garajın üzerinde bir oda yaptırdı, dedi ki, Ürünlerin psikanalizini yapabiliriz, ürünler de kendi ihtiyaç ve arzularını gerçekten dile getirebilirler. Şimdi bu salatalardan ikisini deneyeceğiz. Bakalım ne olacak. İşte bu tipik bir ev kadını, kullanma talimatını okuyor. Bu seanslar seyredilip incelenebilirdi. Diğer insanlar üzerine yorum yapabilirdi. İnsanlar bu işten bahsedebilir, herkes ona katılabilirdi. Bunu yapan ilk kişiydi. Şimdiye kadar ilk kez böyle bir şey yapılıyordu. Yukarıda da film projektörü vardı, orada reklam falan oynatılıyordu. İnsanların tepkisi ölçülüyordu. **Dichter, insanların ürünler hakkındaki gizli psikolojik isteklerini bulmak için bilinçdışını araştırma yöntemleri icat etti.** Bunu **focus grup** yoluyla yaptı. İşe yaradı!

“Alışveriş için teşekkürler”

Dichter'in yükselişi, Betty Crocker Foods için yaptığı bir focus grup çalışmasıyla oldu.

1950'lerin başında birçok yiyecek firması gibi, onlar da yepyeni tüketime hazır ürünler icat etmişti. Fakat piyasa araştırması

sırasında tüketiciler bu fikri beğenmelerine rağmen, ürünleri satın almıyorlardı. En büyük sorun, Betty Crocker kek karışımındaydı. Dichter, ev kadınlarının kek hakkında serbest yorum yaptığı bir dizi focus grup gerçekleştirdi. Vardığı sonuca göre, kolaylık ve rahatlık olarak pazarlanan kek imajı hakkında bilinçdışı bir suçluluk duyuyorlardı. Yani anlamıştı ki, **ev kadınlarının hissettiği suçluluk, ürünün tüketilmesine bir engel teşkil ediyordu**. (Reklamlarda annemin yaptığı gibi)

BILL SCHLACKMAN: Ernest Dichter'in psikoloğu ve çalışanı

Temelde bir yandan kendilerine kolaylık sağladığı için istiyorlar, ama suçluluk duyuyorlardı. Böyle durumlarda yapmanız gereken, engeli kaldırmaktır. Yani suçluluk duygusunu. Bunun yolu da, ev kadınına daha çok katılımcı olduğunu hissettirmektir.

Bunu nasıl yaparsınız?

Bir yumurta ekleyerek.

- Bu kadar kolay mı?
- O kadar kolay.

Dichter, Betty Crocker firmasına paketin üzerine şunu yazdırdı: **Evin hanımı bir yumurta eklemeli. (Hile)**

"Böylece bilinçdışı bir simge olarak, ev kadını kendi yumurtalarını kocasına hediye ettiğini hissedecek, suçluluk duygusu azalacaktır," diyordu.

BETTY CROCKER BU TAVSİYEYİ DİNLEDİ VE SATIŞLAR PATLADI.

Kekim hazır!

Tüketici, kendisinin bile tam olarak anlamadığı temel ihtiyaçlara sahip olabilir. Tüketiciyi tamamen sömürebilmek için bu ihtiyaçları da bilmeniz gerekiyor. İnsanların savunmalarını alarak, savunmalarını kaldırmalarına yardımcı olarak onlara istediklerini vermek yanlış mıdır?

Geçen senekinden çok daha uzun.

Evet.

Bazı modellerde 10 cm daha uzun.

Dichter'in bu başarısından sonra, şirketler ve reklam ajansları psikanalistleri işe almak için yarışa girdi. Derin adamlar olarak tanındılar. Ürünleri insanların gizli arzularıyla eşleştirerek, şirketlere milyonlarca dolar kazandırma sözü verdiler.

Dichter'in kendisi de milyoner oldu, şöyle sloganlar üreterek:

"Lavabonuzda bir kaplan"

Barby bebek pazarı bile çocuklarla yapılan focus grupla ortaya çıktı. Ama Dichter'e göre bu, satış yapmaktan öte bir şeydi. Anna Freud gibi o da, çevre koşullarının insan kişiliğini geliştirmek için kullanılabileceğini düşünüyordu. Ürünler, hem insanların arzularını doyurma, hem de onlara etraflarındaki diğer insanlarla ortak bir kimlik kazandırma gücüne sahipti. Dengeli bir toplum yaratma stratejisiydi.

Dichter, arzu stratejisinin kurallarını koymuştu. Dengeli vatandaşı anlamak istiyorsanız, modern insanın sıkıntılarını gidermek için sürekli kendini tatmin arayışında olduğunu bilmelisiniz. Modern insan, **kendi benlik imgesini** oluşturmak için, onu tamamlayan ürünleri satın almaya her zaman hazırdır. Kendinizi bir ürünle özdeşleştirirseniz, terapiye gitmiş gibi olursunuz. Ürün benlik imgenizi geliştirir, daha güvenli bir insan olursunuz. Hemen ardından dışarı çıkıp istediklerinizi başarıyla gerçekleştirmek için kendinize güveniniz gelir.

Ernest inanıyordu ki, bu sayede bütün toplumumuz gelişecek,

gezegendeki en iyi toplum olacaktı. **1950'lerin başlarında, psikanalistlerin düşünceleri Amerikan yaşamının merkezine yerleşti.** Psikanalistler zengin ve güçlü hale geldiler. Birçoğunun New York'ta Central Park manzaralı danışma odaları vardı. Siyasetçilere ve Arthur Miller ve Tennesse Williams gibi yazarlara danışmanlık yaptılar. İnsan davranışının kökenindeki gizli şeyleri anlamak için yardım arıyorlardı. Bizi arıyorlardı. Washington bizim ne düşündüğümüzü merak ediyordu.

"Önemli yazarlar, önemli siyasetçiler psikanaliz seanslarına geliyordu. Bekleme listelerimiz vardı."

Çünkü analiz edilmek isteyen o kadar çok hasta vardı ki. Bu ilgi biraz şımarttı. **Amerika'da psikanalistlerin fikirleri kabul gördükçe, siyaset, toplumsal planlama ve iş dünyasında yeni bir elit kesim oluşmaya başladı.** Bu elit kesimi birbirine bağlayan şey, kitlelerin temelde irrasyonel olduğu düşüncesiydi. Amerika gibi özgür bir demokrasinin işlemesi için, kitle aklını kontrol edecek psikanalitik yöntemler kullanmak gerekiyordu. Elit bir kesimin gerekli olduğuna kalpten inanıyorlardı. **EĞER VATANDAŞLAR TEK TEK KENDİ HALİNE BIRAKILIRSA, DEMOKRATİK BİR VATANDAŞ OLMA YETENEKLERİ YOKTU.** (Milletvekilinin tayinini parti başkanı yapıyordu) Hem demokratik bir vatandaş, hem de iyi bir tüketici gibi davranacak bireyleri oluşturmak için, gerekli koşulları yaratacak bir elit kesime ihtiyaç vardı. Yaptıkları şeyleri antidemokratik bulmuyorlardı. Aslında tek tek bireylerin kapasitelerini yok ediyorlardı. Demokrasi ise bunu tam tersi. **Demokrasinin gelecekte yaşayabilmesi için gerekli koşulları yarattıklarını sanıyorlardı. Amerika'da psikanalizin güçlü hale gelmesi, Anna Freud için bulunmaz bir zaferdi.** Düşüncelerini yaymak için durmak bilmeden çalışmıştı. Kendisi İngiltere'de kaldı, Dorothy Burlingham ile yaşıyordu. Görünüşte cennet gibi bir hayattı. Hafta sonları gitmek için Suffolk kıyısında Dorothy ile bir yazlık satın almışlardı. Yazları Dorothy'nin çocukları, torunları da alıp Amerika'dan ziyarete geliyordu. **Fakat işin aslı, her şey çok kötüye gidiyordu.** Anna Freud'un 1930'larda analiz ettiği Bob ve Mabbie Burlingham, kişisel yıkımlar yaşıyorlardı. Evlilik hayatları çökmek üzereydi.

Bob iyice alkolik olmuştu.

Mabbie ise korkunç anksiyeteler geçiriyordu.

İngiltere ziyaretlerinin asıl amacı, Anna Freud ile daha fazla analiz yapmaktı. Sorun şuydu:

"Pek de iyi görünmüyor, değil mi?"

Çünkü ortada sinir krizleri geçiren birisi vardı. İçki âlemler yapan birisi. Bu değildi istenen, tam oturmamıştı. Yani, insani açıdan bakınca, bu pek de arzu edilen bir durum değildi. Bu insanlara yardım etmek istiyorsunuz, ama işler iyice dallanıp budaklanıyor. Analiz çevrelerindeki herkes biliyordu ki, **Bob ve Mabbie birer deneme tahtasıydı.** Bu işin ne kadar harika olduğuna dair canlı kanıtlardı. Fakat işin gerçeği halının altına süpürüldü. Hiç duyulmadı. Yani bu insanların, nüfuzu ve güçleri o kadar fazlaydı ki, işte, çok dikkatli davranıyordunuz. Anna Freud müthiş güçlü bir insandı. Siz de torunlarsınız. Anne babanızın hayatında neler olduğunu filan sizden çok çok daha iyi biliyordu. Münakaşa edeceğiniz tek bir şey bile yoktu. Bütün bu durumun bir ürünü olarak duruyordunuz. Fakat aynı zamanda, **hepimiz biliyordu ki epey yanlış giden bir şeyler vardı.**

Yaşlandıkça daha fazla önem kazanmaya başladı, değil mi?

Siyasi olarak, bilimsel olarak, ama nerede duracağını bilmiyordu.

Biraz fazla doğrucu bir kadındı. O ne yapsa doğrusu öyleydi, Bildiğim kadarıyla, hiçbir zaman yanlış veya hatalı davrandığını kabul etmezdi. Benim hislerim bu yönde. Ama Freud ailesinin Amerika'daki gücü ve etkisi, gittikçe daha fazla büyümek üzereydi. Siyasetçiler, kriz zamanında yardım için Anna Freud'un kuzeni Edward Bernays'e gitmeye başlayacaktı. Bernays, kitlelerin içsel duygularını ve korkularını manipüle (kontrol) ederek, soğuk savaş mücadelesinde Amerikalı siyasetçilere yardım edecekti. Ne ben, ne de bir başkası hiçbir tehlike olmadığını söyleyebilir. Elbette bu riskleri almaya henüz hazır değiliz. Ama histerik olmamız da gerekmiyor.

1953 'te Sovyetler Birliği ilk hidrojen bombasını patlattı. Böylece komünizm ve nükleer savaş korkusu Amerika'yı iyice sardı. İktidardakiler, halkı nasıl teselli edeceklerini düşünmeye başladılar. Komiteler kuruldu ve halkı bilgilendirici filmler çekildi. Filmler, nükleer saldırı gibi tehditler karşısında sükunet çağrısı yapıyordu.

ENDİŞE - ÖLÜMLER

Yapılan hata, atom bombasının yok etme potansiyelinin % 15'i için, insanların endişe kapasitesinin % 85'ini harcamasıdır. Bu sırada Edward Bernays New York'ta yaşıyordu. 1920'lerde halkla ilişkiler mesleğini icat etmişti. Ve şu an Amerika'daki en güçlü Public relations (PR) **Halkla ilişkiler** adamıydı. Başkan Eisenhower dâhil olmak üzere birçok siyasetçiye danışmanlık yapmış, büyük şirketler için çalışmıştı. **Amcası Sigmund gibi, Bernays de insanların irrasyonel güçler tarafından yönlendirildiğini düşünüyordu.** Halkla baş edebilmenin tek yolu onların bilinçdışı arzu ve korkularıyla bağ kurmaktı.

BERNAYS'E GÖRE, İNSANLARIN KOMÜNİZM KORKUSUNU AZALTMAYA ÇALIŞMAK YERİNE, BU KORKULARI İYİCE YÜKSELTİP, KORKUYU MANİPÜLE (kendi amacı doğrultusunda yönlendirmek) **ETMEK LAZIMDI.**

Öyle bir yapılmalıydı ki bu, soğuk savaşta bir silah gibi olmalıydı. **Rasyonel sözler fayda etmiyordu.** Babamın insan gruplarına bakışı, onları manipüle edebilir

“Biçimlendirebilirdiniz.”

EDWARD BERNAYS'İN kızı

Onların en derin arzularına ve korkularına erişebilir, bunları kendi amaçlarınız uğruna kullanabilirdiniz. Sokaktaki halkın sağduyusuna güvendiğini sanmıyorum. Çok kolay bir şekilde yanlış adama oy verebilir, yanlış şeyi isteyebilirlerdi. O yüzden yukarıdan biri onları yönetmeliydi.

MUZ ÜLKESİNE YOLCULUK

Bernays'in temel müşterilerinden biri, dev şirket **United Fruit Company** idi. Orta Amerika'daki Guatemala'da, çok geniş muz tarlaları vardı. **United Fruit** onlarca yıldır, ülkeyi uysal diktatörler yoluyla kontrol ediyordu. **Ülkenin adı Muz Cumhuriyeti'ne çıkmıştı**. Ama 1950'de, genç subay **Albay Arbenz** başkan seçildi. United Fruit'in ülkedeki hâkimiyetini sona erdirmek için söz vermişti. **1953 yılında, hükümetin şirket tarlalarının büyük bölümüne el koyduğunu açıkladı.** Büyük bir halk hareketiydi bu, ama United Fruit için felaketti. **Arbenz'den kurtulmak için Bernays'in yardımına başvurdular. United Fruit Bernays'i getirdi**. Şirketin ne yapması gerektiğini temel olarak anlamıştı. =

LARRY TYE: Gazeteci, Boston Globe

İşin biçimini değiştirecekti. Halkın seçtiği, oradaki insanların yararına çalışan bir hükümet fikrini değiştirecekti. Amerika kıyılarına bu kadar yakın olması dolayısıyla, hazır Soğuk Savaş da varken, Amerikan demokrasisine karşı bir tehdit haline getirdi. **Amerikalılar "kızıl korku"ya tepki veriyordu.** Komünizmin yapabileceklerinden korkuyorlardı. Bernays bunu alıp kızıl komünist meselesine dönüştürmeye çalıştı ve becerdi. Hem de burnumuzun dibinde. **United Fruit şirketini ticari bir kuruluş olmaktan çıkardı.** Sanki Amerikan demokrasisi, Amerikan değerleri tehdit altındaymış gibi meseleyi yansıttı. Gerçekte Arbenz, Moskova'yla ilişkisi olmayan bir sosyal demokrattı. Ama Bernays, onu Amerika'ya karşı komünist bir tehdide dönüştürecekti. **Amerika'nın etkili gazetecilerini için Guatemala'ya bir gezi düzenledi.** Neredeyse hiçbiri, ülke veya siyaseti hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Bernays onlar için eğlenceler düzenledi. Kendi seçtiği Guatemala siyasetçileriyle görüşmeler ayarladı. Onlar da, "komünist" Arbenz'in Moskova tarafından yönlendirildiğini söylediler. **GEZİ SIRASINDA, ÜLKENİN BAŞKENTİNDE ŞİDDETLİ BİR ANTİ-AMERİKAN GÖSTERİ DÜZENLENMİŞTİ.** United Fruit için çalışan herkes, gösteriyi Bernays'in tezgahladığına yaptığına emindi.

BERNAYS BİR TARAFTAN AMERİKA'DA BAĞIMSIZ BİR SAHTE HABER AJANSI KURDU.

Ajansa "**Orta Amerika Enfromasyon Bürosu**" adını verdi.

Bu ajansın basın bültenleri, Amerikan medyasını haber yağmuruna tuttu. **Moskova, Amerika'ya saldırmak için Guatemala'yı üs olarak kullanacaktı.** Bütün bunlar arzulanan sonucu yarattı. **Guatemala'da Jacob Arbenz rejimi 1951'de göreve geldiğinden beri gittikçe komünist hale geldi.** Mecliste ve yüksek hükümet görevlerinde bulunan komünistler büyük komitelerin başına geçtiler: İşçi örgütleri, çiftçiler ve propaganda organları. **Ajitasyon yoluyla komşu ülkelere ve Amerika'ya karşı gösteriler düzenlediler.** Bernays'in yaptığı açısından, çok yeni bir şey vardı. Uzaktaki tehdidi alıp arka bahçemizdeki Guatemala'ya getirdi. İlk defa New Orleans'ın birkaç yüz mil açığında kızılları görüyorduk. **Eddy Bernays, bunun gerçek bir tehdit olduğuna herkesi inandırmıştı. ARKA BAHÇEMİZDE BİR SOVYET ÜSSÜ OLACAKTI.** Bernays'in tek yaptığı Arbenz rejimini karalamak değildi. Gizli bir ajandanın parçasıydı o.

Başkan Eisenhower, **Arbenz rejimini devirmek gerektiğini kabul etmişti, ama bu gizlice yapılmalıydı. CIA, bir darbe organize etmesi için görevlendirildi. United Fruit Company ile çalışarak, CIA silahlı bir isyan ordusu hazırladı. Yüzbaşı Armas** adlı birini de ülkenin yeni lideri olarak seçti. İşin başındaki **CIA ajanı Howard Hunt** idi. Sonradan **Watergate hırsızlarından biri olacaktı**. Özellikle de Arbenz'i korkutmak için bir terör kampanyası düzenledik. Askerlerini korkutacaktık. Aynen **Alman Stuka bombacılarının II. Dünya Savaşı öncesinde Hollanda, Belçika ve Polonya halklarını korkuttuğu gibi.** İş başladığında herkes donup kalmıştı. CIA pilotlarının kullandığı uçaklar Guatemala şehrini bombalarken, Edward Bernays Amerikan basınındaki propaganda kampanyasını sürdürüyordu. Amerikan halkını, bu olayı demokrasi için özgürlük savaşçıları tarafından Guatemala'nın kurtarılması olarak görmeleri için hazırlıyordu. Darbenin oluşması için, halkın ve basının darbe koşulları için hazır olmaları gerektiğini çok iyi biliyordu. Ve bu koşulları kendisi yarattı. Çok güçlü bir kavrayışı vardı. Orada bir

devirme koşulu yaratıyordu. Ama neticede, gerçekliği yeniden yaratıyordu. Kamuoyunu yeniden yaratıyordu. Antidemokratik ve manipülatif bir yolla. **27 Haziran 1954'te Albay Arbenz ülkeden kaçtı.** Armas yeni lider olarak geldi. Birkaç ay içinde başkan yardımcısı Nixon Guatemala'yı ziyaret etti. United Fruit'in PR departmanının tezgâhladığı bir olayla, Nixon'a birçok Marxist edebiyat eseri gösterildi. Bunların başkanlık sarayında bulunduğunu söylediler.

BU OLAY, DÜNYADA KOMÜNİST BİR HÜKÜMETİN HALK TARAFINDAN DEVRİLDİĞİ İLK OLAYDIR. Bu yüzden hem sizi, hem de Guatemala halkını verdiğiniz destek için kutluyoruz.

Şundan eminiz ki, halkın desteğiyle sizin liderliğinizde, ki Guatemala ziyaretimde halktan yüzlerce kişiyle karşılaştım, Guatemala insanlar için refah ve özgürlüğün bir arada olduğu yeni bir döneme girecektir.

Guatemala'daki komünizmden kalanların sergilendiği bu etkinliğe -davetiniz için teşekkür ederim.

- Rica ederim.

Bakalım yemekten sonra anne tatlı olarak ne yapmış. **Muzlu zencefilli kek.** Bu besleyici yiyeceğin kışkırtıcı hazırlanma şekillerinden sadece biri. Artık masanıza gelen muzların nereden geldiğini gördüğümüze göre, Muzlar Diyarı'na yolculuğumuz sona erdi. Umarız yolculuk hoşunuza gitmiştir. Muzları sevdiğinizi biliyoruz.

BERNAYS, AMERİKAN HALKINI MANİPÜLE ETMİŞTİ. (ustalıkla yönetmişti) Ama bunu yapmasının nedeni, o zamanlarda birçokları gibi onun da, Amerika'nın ve şirketlerin çıkarlarının birbiriyle aynı olduğunu düşünmesiydi. Özellikle de komünizm gibi bir tehdit karşısında. Ama **BERNAYS'E GÖRE, BUNU AMERİKAN HALKINA RASYONEL OLARAK ANLATMAK İMKÂNSIZDI. ÇÜNKÜ ONLAR İRRASYONELDİ.** Tersine, içsel korkularına dokunup manipülasyon (hileli yönlendirme) yapmak gerekiyordu, daha yüksek bir hakikatin çıkarları için. Buna **"Rıza mühendisliği"** diyordu. Bütün bunları, kendini adadığı Amerikan yaşam tarzı için yapıyordu. Samimiyetle adamıştı. Yine de, insanların son derece aptallaştığını düşünüyordu.

Bu Bir Paradoks.

İNSANLARI KENDİ HALLERİNE BIRAKMAYIP, SİZİN İSTEDİĞİNİZ ŞEYİ SEÇMEYE ALTTAN ALTA ZORLARSANIZ, O ZAMAN ARTIK DEMOKRASİDEN BAHSEDEMEZSİNİZ.

Bu başka bir şey, ne yapacağınızın söylenmesi, bu otoriter bir zihniyetin yapabileceği bir şey. Ancak, Soğuk Savaş ile mücadele etmek amacıyla Amerikan halkının içsel duygularını manipüle etmek gerektiği fikri, artık Washington'da yerleşmeye başlamıştı. Hepsinden önemlisi, CIA bunu daha da ileri götürecekti. Sovyetlerin, insanların duygularını ve hafızalarını gerçekten değiştirecek psikolojik yöntemler üzerinde deney yapmalarına takmışlardı. Amaçları, daha uysal vatandaşlar yaratmaktı. **Beyin yıkama** olarak biliniyordu. CIA'deki psikologlar, bunun gerçekten mümkün olduğuna inanıyorlardı. Bunu kendileri denemek istiyorlardı. O dönemde oluşmaya başlayan insan imgesine göre, her insan ciddi anlamda savunmasızdı.

<u>CIA Şef Psikolog: 1950-74</u>

Bu savunmasızlık sayesinde, insanlar kendi istemedikleri, ama benim istediğim şekilde olmaları için programlanıp manipüle edilebilirdi. İnsanları öyle bir manipüle edebilirdiniz ki, sizin kendi amaçlarınızı gerçekleştirecek birer otomata dönüşebilirlerdi.

İnsanlar bunun mümkün olduğunu sanıyorlardı. **50'lerin sonunda, CIA Amerika'daki üniversitelerin psikoloji bölümlerine milyonlarca dolar yatırdı. (TÜRKİYEDE İSE PSİKANALİZ VE S. FREUD HAKKINDA KÖTÜLEME KAMPANYASI YAPILDI. BUNDA GENELİ MÜSLÜMAN OLAN KİTLE KULLANILDI. ÇÜNKÜ HİLELERİ İNSANLAR BİLMEMESİ İSTENİLDİ.)** İnsanların içsel dürtülerini kontrol edip değiştirmeye çalışan deneyler için gizlice fon aktarıyorlardı. Bu deneylerin en meşhuru, **Amerikan Psikiyatri Birliği başkanı Dr. Ewen Cameron** tarafından yapıldı. O dönemin birçok psikiyatristi gibi, Cameron da insanların içinde toplumu tehdit eden tehlikeli güçler olduğuna inanıyordu. Ama **ona göre, bu güçleri kontrol etmenin yanında, yok etmek de mümkündü.** Ona göre, psikiyatri sadece akıl hastası olan insanlarla ilgilenmemeliydi. Hükümette de yer almalıydılar.

DR. CAMERON'ın meslektaşı ve psikoloğu

Siyasetçiler psikiyatristleri dinlemeliydi. Psikiyatristler her mecliste yer almalı ve siyasi kararları yönlendirip tartmalıydı. Çünkü onlar, insanlar için neyin iyi olduğunu rasyonel ve bilimsel açıdan biliyorlardı. Cameron, Montreal'de bir hastanede **The Allan Memorial adlı bir klinik kurmuştu. O zamandan beri kapalı.**

Cameron çeşitli zihinsel sorunları olan hastaları aldı. Teorisine göre, bunların nedeni unutulmuş ya da bastırılmış hatıralardı. **Fakat, bunları psikoterapiyle ortaya çıkaracak kadar sabırlı değildi. Onun yerine, basitçe silecekti. Cameron LSD dahil çeşitli ilaçlar kullandı. ECT tekniğini de kullandı: Elektrokonvülsif Terapi**.

O zamanlarda depresyonu önlemek için kullanılıyordu. Fakat Cameron bu yöntemi yeni insanlar üretmek için kullanacaktı.

Gerçekten de bunu, bireyin temel fonksiyonlarını değiştirmek için kullanıyordu. Eski hatıralarını, eski davranışlarını değiştirmek için. Bence, sanırım bir noktada şöyle demişti, geçmişteki her şeyi silince, yeni davranışları kaydetmek için boşluk yaratmış oluyorduk. Bunun için **çok yüksek düzeyde şoklar uyguladı. Günde defalarca şok yiyen insanlar, bir süre sonra, yüzlerce ECT tedavisiyle birlikte, çok ilkel bir çeşit bitkisel yaşama geçiyorlardı.**

Dr. Cameron'ın hastası

Bana neler olduğunu hatırlamıyorum.

Dr. Cameron ile tanışmıştım, ama onu hiç hatırlamıyorum.

Bunların hiçbirini hatırlamıyorum.

Beni "**Uyku Odası**" dedikleri bir yere gönderdiler.

Bana o elektrokonvülsif şok tedavilerini uyguladılar. Yüzlerce doz ilaç ve LSD verdiler.

Bunların hiçbiri hafızamda yok. Allan Memorial'da geçirdiğim o zaman ve ondan önceki bütün hayatım silindi, yok oldu.

Sonra, birinin endazesini kaydırıp savunmasını düşürünce, insanlar doğada nefes alan şeylere dönüşüyor, sadece vücudun temel fonksiyonları çalışıyordu. Ardından bu insanları maddelerle besliyordu. Beyin olumlu yönde programlansın diye olumlu maddeler veriyordu. Bu şekilde insan tamamen değişmiş olacaktı. Sonra yastıklarımızın altına "**Psişik Yolculuk**" adlı kasetler koyuyordu.

Tahminimce, bu boş beyine kendi karar verdiği şekilde bir program yüklüyordu. Benim gibi insanlar yeni bir insan olarak uyansın diye.

Aslında, Cameron'ın deneyleri tam bir felaketti. Başardığı tek şey, hafıza kaybına uğrayan onlarca insan yaratıp, hepsine şu lafı

tekrarlatmaktı:

"**Kendimi iyi hissediyorum**".

Bu olay değil sadece. CIA'in desteklediği neredeyse bütün deneyler başarısız oldu. **BÜTÜN HIRSLARINA RAĞMEN, AMERİKALI PSİKOLOGLAR İNSAN ZİHNİNİN İÇ MEKANİZMASINI KONTROL ETMENİN NE KADAR ZOR OLDUĞUNU ANLAMAYA BAŞLADILAR. BİZLER BİR HAYALETİN PEŞİNDE KOŞMUŞUZ, BİR İLLÜZYONUN.**

İnsan zihni dışarıdan manipülasyona ve dış faktörlere çok açık sanıyorduk. İnsanın son derece kompleks bir varlık olduğunu anladık.

Basit çözümler yoktu. Ama tuhaf bir devirde yaşadığınıza dair bir ağırlık çöküyordu zihninize. Psikanalistler Amerika'da güç kazanmıştı, çünkü teorilerine göre, insanların içindeki tehlikeli güçleri nasıl kontrol edeceklerini biliyorlardı. Ama şimdi, büyük bir başarısızlıkla yüz yüzeydiler.

İnsanlar, psikanalistlerin temel fikirlerini sorgulamaya başlayacaktı.

Düşüş, **Hollywood**'la başladı. **Los Angeles Psikanaliz Merkezi Film endüstrisi** psikanalizden çok etkilenmişti.

Anna Freud ise, Los Angeles'ta bulunan onlarca analist üzerinde güçlü bir nüfuza sahipti. Analistler, film yıldızlarını, yönetmenleri ve stüdyo şeflerini analiz ediyorlardı.

Anna Freud'un en yakın arkadaşı hepsinden önce geliyordu; Ralph Greenson. 1960 yılında, dünyanın en ünlü yıldızı Greenson'dan yardım istedi.

Marilyn Monroe umutsuzluk içinde alkol ve ilaçlara bağımlı hale gelmişti. Akşam yemeği için gittiğimde, karşımda Marilyn Monroe vardı. **All About Eve** (Film-1950) Onun bir resmini yaptım, adında.

- Bu yemen Ralph Greenson'daydı?

- Evet. Ralph ona şunu göstermeye çalışıyordu, pardon, ben ona hiçbir zaman Ralph demedim ki, Romy ona şunu göstermeye çalışıyordu, bir aile yaşamının nasıl olması gerektiğini. Köpeği gezdiriyorduk, sonra Romy dedi ki:

"Ee, burda ne işin var senin?"

Ben de dedim,

"Beni yemeğe davet etmedin ki."

O da, "Sen o kadar hasta değildin." dedi.

"Öyle mi?" dedim.

"Hiç," dedi,

"çocuğun hiç yol yordam bildiği yok."

Diğer bir deyişle, hedefin ne olduğunu bilmiyordu.

Greenson'ın yaptığı, Anna Freud'un teorisini uygulamak oldu. Eğer Marilyn Monroe, toplumda hayatın normal akışı olarak kabul edilen şeyi öğrenirse, böylece egosuyla içsel yıkıcı dürtülerini kontrol edebilirdi. Ama Greenson bu işi iyice abartmıştı.

Monroe'yu ikna ederek, Ralph'in evi gibi döşenmiş yakında bir eve yerleşmesini sağladı. Sonra kadını kendi aile yaşamının içine çekti. O, karısı ve kızı, Monroe'nun ailesinden biriymiş gibi davrandılar.

Greenson'ın kendisi konformist (uyumlu kimse) bir örnek olmuştu.

Teorisi: **Böylece bu kişi, kadının önemli gördüğü, idealize ettiği kişi, eğer tatmin edici bir baba figürü olursa, egosu bundan yarar görecekti.**.

Karısı ve çocukları, herkes işin içindeydi. Kişiyi güçlendiriyorlardı. Zihni güçlendiriyorlardı. İçsel yaşamı kontrol eden aktörü güçlendiriyorlardı. Yetersizliğe, aşırı yıpranmaya ve tersliğe karşı. Böylece Marilyn Monroe artık aşkı arayan yardıma muhtaç biri olmayacaktı. Yeterli sevgisi vardı. Ama **bütün çabalarına**

rağmen, Greenson Marilyn Monroe'ya yardımcı olamadı.
MARİLYN MONROE 5 AĞUSTOS 1962'DE, EVİNDE İNTİHAR ETTİ.

Anna Freud dahil analiz çevresindeki insanlar intihar karşısında şoka girdiler.. Amerikan yaşamının önde gelen figürleri, şimdiye kadar psikanalizi coşkuyla desteklerken, artık psikanalizin Amerika'da neden bu kadar güçlü olduğunu sorgulamaya başladılar. Bunun sebebi gerçekten de bireylere faydalı olması mıydı?

Yoksa aslında, toplum düzenini korumak için bir tür engel mi oluşturuyordu?

Eleştirenlerden biri de Monroe'nun eski kocası Arthur Miller'dı. Bana göre, psikanaliz acı çekmeyi bir hata, bir zayıflık göstergesi olarak ele alıyor. Hatta bir hastalık göstergesi sayıyor. Ama aslında, bugün bildiğimiz en önemli hakikatler, insanların acılarından türemiştir.

Mesele, acıyı geri almak veya dünya üzerinden yok etmek değil, onun sayesinde hayatımıza bilgi katmaktır. Onu sürekli engelleyip kendimizi **"iyileştirmeye"** çalışmayı bırakmalıyız. Beynimize yerleştirilen mutluluk dedikleri his dışında her şeyi engelliyoruz. Bana öyle geliyor ki, insanı özgürleştirmek yerine, en büyük çaba kontrol etmek için harcanıyor. Onu serbest bırakmak yerine, tanımlamaya uğraşıyorlar. **Çağımızdaki delilik iktidarında bütün ideolojinin bir parçası bu.**

Hey, bugün mesaj göndermenin çılgınca bir yolu var.
Ekranda yanıp sönüyor, gözümüzden kaçıyor.
Ama kısa sürede bilinçdışınıza giriyor.
REKLAM GİRİN

(Reklamlar direk bilinçaltına hitap ettiğini anlamamız için, bir yaşındaki bebeklerin televizyondaki ilk seyrettikleri program olması açısından önemlidir.)

Aynı zamanda, insanları kontrol etmek için şirketlerin psikanalizi kullanmasına karşı da saldırı başladı.

İLK ATAK, Vance Packard'ın yazdığı "**Gizli İkna Ediciler**" adlı çok satan kitapla başladı.

Psikanalistleri, Amerikan halkını duygusal kuklalara çevirmekle suçluyordu. İnsanların tek işlevi, seri üretim bantlarının durmasını engellemekti. Bunu başarmak için, her yeni marka ve model çıktığında, insanların bilinçdışı arzularını manipüle ederek özlem yaratıyorlardı. Modasının ne zaman geçeceği planlanmış ürünler sistemine insanları fark ettirmeden dâhil ediyorlardı.

İKİNCİ SALDIRI, etkili bir felsefeci ve toplumsal eleştirmen Herbert Marcuse'den geldi. Psikanaliz eğitimi almıştı.

Bu, psikanalizin çocukça bir uygulaması. Hem üretim sürecinde, hem teknolojide siyasi olarak sistematik biçimde kaynak israfını dikkate almıyorlar. Örneğin ürünlerin ne zaman eskiyeceği planlanıyor, örneğin sayısız marka ve alet üretiliyor, ama son tahlilde hepsi birbirinin aynısı. Sayısız çeşit farklı araba markası üretiliyor. Bu refah, aynı zamanda bilerek veya bilmeyerek, bir tür şizofrenik varoluşa neden oluyor. Bu toplumda inanılmaz yüksek düzeyde saldırganlık ve yıkıcılık biriktiğine inanıyorum. Bunun nedeni, sonradan patlak veren içi boş bir refahtır.

Marcuse, sadece psikanalizin kötü emellere alet edilmesinden bahsetmiyordu. Çok daha temel bir şeyden bahsediyordu. Marcuse'ye göre, **insanları kontrol etmek gerektiği fikri baştan yanlıştı.** İnsanların içsel duygusal güdüleri vardı, ama bunlar kendi içinde şiddet dolu veya kötü değildi. Bu güdüleri tehlikeli yapan şey,

onları bastıran ve çarpıtan toplumdu. **Anna Freud ve takipçileri, insanları topluma uyumlu hale getirmeye çalışırken bu bastırmayı daha da artırdılar.** Böyle yaparak, aksine insanları daha da tehlikeli hale getirdiler. Marcuse bu toplumsal yapıya itiraz etti ve böyle bir dünyaya uyum sağlamamak gerektiğini söyledi. Aslında, bireylerin uyum sağladığı şey yozlaşma ve kötülük, ve yozlaştırmaktı. Yani, kötülüğün kaynağının insanın iç çatışması değil, toplumsal yapı olduğunu söyledi. Toplumdaki hastalığın toplum düzeyinde olduğunu, içindeki bireylerin hastalığından kaynaklanmadığını. Eğer insanlar buna karşı çıkmazsa, aslında kötülüğe teslim olacaklardı.

Modern psikolojide belki de en çok kullanılan ifadelerden biri, "**çevreye uyum sağlayamayan**" ifadesidir. Uyumsuz lafı, modern çocuk psikolojisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Elbette hepimiz **nevrotik ve şizofrenik** bir yaşamdan kaçınmak için uyum sağlamaya çalışırız. Ancak sonuç bölümüne yaklaşırken, samimiyetle şunu söylemek isterim, toplumumuzda ve dünyamızda öyle şeyler var ki, bunlara uyum sağlamadığım için gurur duyuyorum. İçinde iyi niyet taşıyan bütün insanları, güzel bir toplum yaratılana kadar bunlara uyum sağlamamaya davet ediyorum. Dürüstçe ifade ediyorum, asla ırk ayrımına ve ayrımcılığa uyum sağlamaya niyetim yok. Dinsiz yobazlığa uyum sağlamaya hiç niyetim yok. İhtiyaçları çoğunluktan esirgeyip, lüksleri azınlığa dağıtan bir ekonomik sisteme uyum sağlamaya hiç niyetim yok.

Refah toplumu içinde, Tanrı'nın yarattığı milyonlarca çocuğu fakirlik kafesinin içine sıkıştırıp boğulmaya bırakan bir ekonomik sistem.

Freudiyen psikanalistlerin siyasi nüfuzu sona ermişti. Aksine şimdi, toplumsal kontrolün baskın bir türünü yaratmakla suçlanıyorlardı. Anna Freud ve Dorothy Burlingham, Sigmund Freud'un Londra'daki eski evinde yaşıyorlardı. 1970'te Dorothy'nin oğlu Bob, alkolizm nedeniyle öldü. 1973'te Bob'un kızı Mabbie, Anna Freud ile analizlere devam etmek için geri döndü. Analize devam etmek için geri döndü. Maresfield Gardens bölgesinde numaradaki Freud'un evinde oturuyordu. Sanırım kocasıyla beraber olmadığı zamanlarda en azından. Sonra intihar etti. Uyku hapları almıştı.

Freud'un kendi evinde mi? Evet, Freud'un kendi evinde.

Yani, işte, tabii ki buradan çıkarılabilecek birçok sonuç olabilir. Bence artık ipin ucuna gelmişti o noktada. Her ne kadar olay sanki belli bir kasıtla yapılmış gibi görünse de. **Elbette intihar oldukça politik bir eylemdir.** Bunu Sigmund Freud'un evinde yapmak ise, tabii ki New York'ta Riverdale'de yapmaktan kesinlikle farklı.

Üçüncü bölümde, Freud ailesinin düşmanlarının nasıl yükseldiğini anlatacağız. Onlara göre, daha iyi bir toplum yaratmanın yolu, bireyi serbest bırakmaktı. Fakat göremedikleri bir şey vardı. **Bu özgürleşme fikri, şirketlere ve siyasilere, insanın sonsuz arzularını besleyerek bireyi kontrol etmenin yeni yollarını sağlayacaktı.**

“Yalnızlığın ne demek olduğunu bilmiyorsun?
Mavi olmak ne demek bilmiyorsun?
Bir gün anlayacaksın o hayatın bedelini ödeyeceksin!
Sonra göreceksin mavi olmak ne demekmiş!

378 Yazılar

BEN ASRI ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Olabileceğinizin en iyisi dışında bir şey kabul etmeyin.
Hayatınızı bir sanat eserine dönüştürün.
Bu belgeselde, Sigmund Freud'un bilinçdışı hakkındaki fikirlerinin, iktidardakiler tarafından kitleleri kontrol etmek için demokrasi çağında nasıl kullanıldığını anlatacağız. Geçen bölümde, Freud'un düşüncelerinin 1950'de Amerika'da nasıl yayıldığını anlattık.
Bu düşünceler, Freud'un kızı Anna ve halkla ilişkileri icat eden yeğeni Edward Bernays tarafından pazarlanmıştı.
Bernays, Freud'un teorilerini reklam ve pazarlamanın kalbine taşıdı.
Senin gibi bir adam, yani, böyle bir araba mı satın aldı!
Her ikisine göre de, bütün insanların içinde gizli bir irrasyonel kişilik vardı. Bu kişilik, hem bireyin iyiliği için, hem de toplumun dengesi için kontrol altında tutulmalıydı. Ancak Freud'lar iktidardan devrilmek üzereydiler. Rakipleri, onların insan doğası hakkında yanıldığını söylüyorlardı. İçteki benlik bastırılıp kontrol edilmek yerine, kendini ifade edebilmesi için teşvik edilmeliydi. Böylece yeni bir güçlü insan türü ortaya çıkacak, daha iyi toplum oluşacaktı. Fakat aslında bu devrimden çıkan şey tam tersiydi. **İZOLE OLMUŞ, SAVUNMASIZ VE EN ÖNEMLİSİ AÇGÖZLÜ BİR BENLİK.**
Şirketler ve siyaset tarafından manipüle edilmeye daha öncekilerden çok çok daha yatkın bir kişilik. İktidardakiler artık benliği kontrol etmek için onu bastırmaya değil, sonsuz arzularını beslemeye başlamıştı.

HEPİMİZİN KAFASINDA BİR POLİS GEZİYOR
Burada yaptığımız şey duyguların özgürleşmesi. Yani sadece bastırılan hatıralar değil, bastırılan duygular da özgürleşiyor.

Örneğin, bağırmak, ağlamak, sinir boşaltmak.
İnsanların sinirini bozuyorsun!
Buna izin vermeyeceğim!
Hayır! Hayır!
Öldürürüm seni!
Bu şey
Ben yaşlı bir adamım, bakın.
Bütün gücümü toplayamıyorum, ama genç insanlar böyle hislere sahiplerse yapabilirler.
Hiç fena değil.

1950'lerde, bir grup dönek psikanalist yeni bir terapi biçimine başladı. New York'ta küçük odalarda çalışıyorlardı. Duygularını açıkça ifade etmeleri için hastaları teşvik ediyorlardı.

Yardım edin.
Güzel, söyle, söyle.
Yardım istiyorum, yardım.

Bu, Amerikalılara hislerini nasıl kontrol edeceklerini öğreterek zengin ve güçlü hale gelmiş olan Freudiyen psikanalistlere karşı doğrudan bir saldırıydı. Freud'un deyişiyle, onlar duygulardan

korkuyorlardı.

Dr. ALEXANDER LOWEN= Deneysell Psikoterapist 1950’ ler

1950’ler Onlara göre, onların istediği şey kapalı insanlardı, oldukça düzenli, doğru şeyi yapan, doğru hayatı yaşayan tipler. Bunu istiyorlardı. Ama yoğun duyguların olmadığı bir hayat. Freud'un kendisi duygusal değildi, o bir entelektüel Freud'du. Ben de entelektüeldim, biliyorum, ama şu an daha fazla bir şeyim. **Bu grubun lideri, Freud ve ailesinin nefretini kazanmış bir adamdı. Wilhelm Reich.**

Reich, Kanada sınırındaki uzak dağlarda kendine yaptırdığı evde izole bir yaşam sürüyordu. Reich ilk olarak, 1920’lerde Viyana'da Freud'un sadık öğrencilerinden biriydi. Ama, psikanalizin temel yaklaşımları üzerinden Freud'a karşı çıktı. Freud'a göre yine de, insanlar halen ilkel hayvani içgüdülerle hareket ediyorlardı. Toplumun görevi ise, bu tehlikeli güçleri bastırıp kontrol etmekti. Reich tam tersini düşünüyordu. **"İnsan zihninin içindeki bilinçdışı güçler iyidir,"** diyordu. Bunların toplum tarafından bastırılması işi bozuyordu.

[Bilinçdışı iyiydi de, çevresi kötüydü]

İnsanları tehlikeli hale getiren işte buydu.

MORTON HERSKOWITZ: Wilhelm Reich'ın öğrencisi 1949-52

Reich ve Freud, insan doğası hakkında temel farklılıklar taşıyan iki görüşe sahiptiler. İşin özünde, Freud kontrolsüz, şiddet dolu, savaştaymış gibi, cehennem içinde duygular görüyordu. **Reich'e göre bunlar insanlığın kaderi değildi. Orijinal dürtülerin açığa çıkmasına izin verilmediği için böyle oluyordu. İşin ardında yatan doğal dürtü, Reich'a göre libidoydu, yani cinsel enerji**. Eğer bu açığa çıkarsa, insanlar neşv-ü nema (gelişme-yetişme) bulacaktı. Fakat bu düşünce onu sadece Sigmund Freud ile değil, kontrolsüz cinsel güçlerin tehlikeli olduğuna inanan Anna Freud ile de karşı karşıya getirdi. Babama göre, libidoyu özgürleştirince siz de özgür oluyordunuz.

LORE REICH RUBIN: Wilhelm Reich'ın kızı

Zamanında nevrozun iyi orgazm eksikliğinden ya da orgazm olmamaktan kaynaklandığı teorisini geliştirdi. Ve bu, biliyorsunuz Anna Freud bakireydi. Yani bu çok önemli. Çünkü hiç bir erkekle cinsel ilişkisi olmamıştı. Burada ise bir adam, sağlıklı olmanın yolu iyi orgazmdan geçer diyor, karşısında ise bir kadın, mastürbasyon yaptığı gerekçesiyle babası tarafından analize alınıyor. Bir yanda cinselliğe gerçekten karşı olan bir kadın, diğer yanda cinsel özgürlük vaazları veren bir adam var. Yani, bir çatışma kaçınılmazdı, değil mi?

Çatışma, 1934'te İsviçre'de bir konferansta aleniyet kazandı. Psikanalitik hareketin tanınmış lideri Anna Freud, Wilhelm Reich'ı hareketin dışına itti. Adamın kariyerini mahvetti. Babamdan cidden kurtuldu, bir kenara attı. Sanırım, benim yapmaya çalıştığım şeylerden biri de Anna'dan kurtulmak.

Açar mısınız?

Yani, bence Anna Freud'un yaptığı yanına kar kalmamalı, insanlar bilmeli. Babamı Uluslararası Psikanaliz Birliği'nden attırmak için manevralar yaptı.

Yani intikam alıyorsunuz?

Eh, öyle de denebilir.

Peki. Ya da bir doğruyu düzeltmek.
Hayır!
Bir yanlışı düzeltmek. Burayı yayınlamasanız iyi olur.
Buna Freudiyen sürçme denmiyor mu?
Evet, öyle deniyor.
Reich Amerika'ya kaçtı. Kendine bir ev ve labaratuvar yaptırdı. Muhteşem fikirleri delilik noktasına kadar varmıştı. Libidinal enerjinin kaynağını keşfettiğini düşünüyordu. Bu kaynağa "**orgon enerjisi**" adını verdi ve kocaman bir silah yaptı.

ORGON ENERJİSİ: GÖZLEM EVİ

Bu silah atmosferdeki orgonu toplayarak bulutlara doğru püskürtecek, böylece yağmur oluşturacaktı. Aynı zamanda, dünyanın geleceğini tehdit eden UFO'lara karşı da bu silahı kullanabileceğini söylüyordu. bindokuzellialtı'da Reich, federal yetkililer tarafından tutuklandı. Çünkü orgon enerjisi kullanarak kanseri iyileştirdiğini iddia ettiği bir cihaz satıyordu. **Reich, deli muamelesi gördü. Hapse atıldı, bütün kitapları ve yazıları mahkeme kararıyla yakıldı.** Bir yıl sonra Reich hapishanede öldü.

Freudiyenlere göre, asıl tehdit unsuru artık tamamen ortadan kalkmıştı. Fakat yanılıyorlardı. Freudiyenlerin fark etmediği şuydu: Amerikan toplumu üzerindeki etkileri de artık tehdit altındaydı. Bu durum bir açıdan sadece onların fikirlerini gözden düşürmüyor, aynı zamanda Reich'ın düşüncelerinin Amerika'da ve kapitalist dünya içerisinde çok daha fazla kabul görmesini sağlıyordu.

AMA SONRA BİRDENBİRE

Sanki, tek dokunuşta "**Tüketici, kral**"dır. Onun heveslerine göre üreticiler, toptancılar ve perakendeciler oluşuyor. Onun güvenini kazanan, bu oyunu da kazanır. Onun güvenini kaybedenin kendisi de kaybolur.

1950'lerin sonunda psikanaliz Amerika'da tüketim kültürünü yönlendirmekte epey etkili oldu. Çoğu reklam şirketinde psikanalistler çalışıyordu. Geçen bölümde gördüğümüz gibi, tüketici eğilimlerini anlamak için yeni yollar geliştirmişlerdi. **En başta da focus grubu geliyordu**. Burada tüketiciler ürünler hakkında duygularını serbestçe dile getiriyorlardı. Böylece ürünlerin pazarlanması için yeni yollar keşfedildi. Tüketicinin gizli bilinçdışı arzularına hitap ediliyordu.

"Alışveriş için Teşekkürler"

Fakat 1960'ların başında yeni kuşak bu düşünceye saldırdı. Amerikan şirketlerini, insanları ideal tüketici haline getirmek için duygularını manipüle etmek amacıyla psikolojik yöntemler kullanmakla suçladılar.

REKLAM, MANİPÜLASYON DEMEKTİ.

ROBERT PARDUN: 1960 'larda Aktivist Öğrenci

Reklam, içinizden gelmeyen, başkasından gelen bir şeyi size yaptırmak için bir yöntem.

Birisi diyor ki, **"Bu sene toz pembe renkli gömlekle, ona uygun toz pembe ayakkabılar giymelisin."**
Ben de diyorum ki,
"Neden? O ben değilim ki, o zaman başka birisi olurum."
Ürettikleri malları satın alacak birisi olmanızı istiyorlardı. Bir başkasının aracı olma hisi, ben böyle olmak istemedim. Ben bir başkasının adamı olmak istemiyorum. Ben kendim olmak istiyorum. **1960'ların ortasında Amerika'da kampüs içinde protesto hareketleri başladı. Öğrencilerin asıl hedeflerinden biri Amerikan şirket**

dünyasıydı. ŞİRKETLERİ, AMERİKAN HALKININ BEYNİNİ YIKAMAKLA SUÇLUYORLARDI. Tüketim kültürü sadece para kazanmayı sağlamıyor. Kitleleri koyun haline getirmek için de kullanılıyor ki, bu sırada hükümet Vietnam'da vahşi ve yasadışı bir savaş yürütebilsin.

Öğrencilerin hocası, ünlü radikal düşünür Herbert Marcuse'ydi. Marcuse psikanaliz okumuştu. Freudiyenlere karşı çok sert eleştiriler getiriyordu:

"İnsanların, seri üretim nesneleri üzerinden duygularını ve kimliklerini ifade etmeye indirgendiği bir dünya yaratmak isteyenlere yardımcı oldular. Bunun sonucu olarak, "tek boyutlu insan" dediği, konformist (uyumlu kimseler) ve bastırılmış bir tip ortaya çıktı."

HERBERT MARCUSE: Röportaj 1978

Psikanalistler, Amerika'yı yönetenlerin kirli işlerini yapan ajanlara dönüştüler. Yönetimdeki iktidar yapısının bireylerin sadece bilincini değil, bilinçdışını ve bilinçaltını da ne kadar büyük ölçüde manipüle ve kontrol edebildiğini görmek en çarpıcı fenomenlerden biriydi. Bu durum psikolojik bir temelde meydana çıktı.

Freud'un belirttiği bilinçdışı ilkel güdülerin kontrolü ve manipülasyonu söz konusuydu.

Ekran başındaki sevgili Amerikalıları bir düşünün.

Hepsinin de beyni yıkanmış, çocuklar.

Hepsinin beyni yıkanmış.

BEYNİ …İKİLMİŞ

Marcuse'nin söylediklerini takip eden yeni öğrenci solu, bu toplumsal kontrol sistemine karşı saldırıya geçti. Düşüncelerini şu sloganla özetlediler:

"Hepimizin kafasında bir polis geziyor. Onu yok etmeliyiz." Bu polisi yok etmenin yolu ise, onu oraya yerleştiren devleti ve şirketleri yok etmekten geçiyordu.

Weatherman adlı bir grup şirketlere bombalı saldırılar düzenledi. Onlara göre bu şirketler, hem tüketim malzemeleri üzerinden insanların zihnini kontrol ediyor, hem de Vietnam'da kullanılan silahları üretiyordu.

BERNADINE DOHRN: Weatherman Devrimci Örgütü Kurucusu

Tarih boyunca görülmüş en vahşi düzenin içinde yaşarken, şiddete başvurmamak mümkün değil. Şiddete başvurmayacağım diye asla söz veremem.

LINDA EVANS: Weatherman Devrimci Örgütü Üyesi

Maddi değerler üzerine kurulmamış bir yaşam sürmek istiyoruz. Ancak bütün yönetim sistemi ve Amerikan ekonomisi, bencillik, kişisel hırs ve kar etmek üzerine kurulmuş durumda. Yani insan olabilmek için, birbirimizi sevmek ve eşit olmak için, birbirimize roller biçmemek için, kendi pozitif yaşam değerlerimizi uygulamaktan bizi alıkoyan yönetim biçimini devirmemiz gerekiyor. Fakat Amerikan devleti buna şiddetle karşılık verdi.

1968'de Chicago'da yapılan demokrasi toplantısında, polis ve ulusal muhafızlar binlerce göstericinin üzerine salındı. Böylece, Amerika'da yeni solun acımasızca bastırıldığı dönem başlamış oldu. 18 ay sonra Kent State Üniversitesi'nde dört öğrencinin öldürülmesiyle olaylar doruğa çıktı. Bu muamele karşısında sol kesim dağılmaya başladı. Devletin gücüyle karşı karşıya kalmıştık. Bu güç,

tahmin ettiğimizden çok daha büyük, kuvvetli ve keskindi. Ve bu noktada, sanki taktik değişikliğine gidilmiş gibi bir şey oldu. Bu şiddetli müdahale karşısında, yeni sol kesim yeni bir fikre yönelmeye başladı. Madem insanların kafalarının içindeki polisi çıkarmak için devleti yıkmak mümkün değildi, o zaman herkes kendi zihnine ulaşmanın bir yolunu bulmalı, devlet ve şirketler tarafından yerleştirilen kontrol mekanizmalarını kendisi yok etmeliydi. Bu sayede yeni bir birey, yani yeni bir toplum oluşacaktı.

STEW ALBERT: Yippie Partisi Kurucu Üyesi

Aktif siyasetin içinde olan insanlar şuna ikna olmuştu; eğer kendilerini değiştirip sağlıklı birey olmayı başarırlarsa ve yalnızca insanların kendini değiştirmesini hedefleyen bir hareket başlarsa, bir gün gelecek ve bütün bu süregiden pozitif değişim sayesinde toplum kendiliğinden dönüşecekti, yani niceliğin niteliğe dönüşümü diyebiliriz. Ama **siyasi aktivizm** şart değildi. **Yeni bir benlik oluşturma** meselesiydi. Eğer yeterince insan kendisini değiştirirse, toplum da değişebilirdi. Yani, kişisel olan şeyler de politik hale geldi?

Evet, kişisel alan politik oldu. Ama kişisel olan şeyleri değiştirmeden siyasi bir değişim yaratmanız mümkün değildi. ABD'nin devlet gücüne karşı gelme şansımız yoktu. Yani, onların silahlı gücü vardı. Ve yeni bireyi oluşturmak için, Wilhelm Reich'ın fikir ve yöntemlerine başvurdular. Ölümünden bu yana, Reich'ın fikirlerini temel alan küçük bir psikanalist grubu yeni yöntemler geliştirmişti. **Amaçları, toplum tarafından bireylerin zihnine kazınan kurallardan kurtulmayı sağlayacak yollar geliştirmekti.** Merkezleri, California'nın uzak bir kıyısında eski küçük bir oteldeydi. Esalen Enstitüsü adını vermişlerdi. **Fritz Perls, Esalen'de en önde gelen psikanalistti**.

Perls, Reich tarafından eğitilmişti.

Toplu yüzleşme benzeri bir teknik geliştirmişti.

İnsanları zorluyor, toplumun tehlikeli bulduğu ve bastırılması gerektiği düşünülen hislerini herkesin önünde dışa vurmalarını istiyordu. İçimdeki şeyden korkuyorum, küçük bir şeytan gibi duruyor orada.

Pek fazla dışarı çıkmıyor.

Ortaya çıkarmak çok zor.

FRITZ PERLS ATÖLYESİ Esalen Enstitüsü 1960'lar

Şimdi o içindeki şeyi sandalyeye koy ve konuş onunla. Perls buna, grubun önünde sıcak **sandalyeye oturmak** diyordu. Diyelim ki bu sıcak sandalye, siz de Perls olun. Beni, kendi kurallarımı koymaya, kendimi açığa çıkarmaya doğru yönlendiriyorsunuz.

MICHAEL MURPHY: Esalen Enstitüsü Kurucusu

İçimdeki her unsura açık olup onları fark etmemi sağlıyorsunuz. Sonra da içimdeki güce hâkim oluyorum.

Şeytan mı olayım?

Evet. Evet, dışarı çıkabilirim. Adamın içinden çıkabilirim.

Adamı bir kenara atabilirim.

"Seni," diye söyle, "seni."

Seni bir kenara atabilirim.

Seni, evet. Şeytanı bizimle yalnız bırak şimdi.

Hepinizi ağlatırım.

Kendinizi berbat hissedersiniz. Belki de sonsuza kadar.

Şu gördüğünüz ağızdan çıkacak öyle şeyler söylerim ki, istediğim

herkesi mahvederim, her birinizi.Tabii dışarı çıkarsam. İçinizden kimseye acımam.
Sana bile.
Tamam. Şimdi nasıl hissediyorsun?
Daha iyiyim.
Yani, gerçekten dürüst olduğumu hissettim.
Peki. Güç ne kadar artıyor dikkat edin.
Yani, kim olduğunuzun, nasıl davrandığınızın, nasıl hissettiğinizin, dünyadaki bütün varlığınızın esas sahibi siz olmalısınız. Yani, size bir özerklik tanıyor, özgürlüğünüzün sahibi siz oluyorsunuz. Benden korkulur. Güçlerimi harekete geçirdiğimde benden korkarsınız.
"**Güçlerimle sizi korkutuyorum**," deyin.
Güçlerimle sizi korkutuyorum.
Şimdi, gücü nerede hissediyorsunuz, ellerde mi, kaslarda mı?
Güçsüzüm. Uyanın!
İçimdeki süper gücü istiyorum, Allah'ın belası!
Tamam, tamam Dur artık.
Bu yaptığım hoş değildi, sadece yapmak istiyordum ve yaptım.

Esalen'de çalışanlara ve Perls'e göre, burada bireyin içindeki hakiki benliği dışa vurması için yöntemler yaratıyorlardı. Beni alkışlamalarını istiyorum. Onlara göre bu sayede, toplumsal koşullanmadan kurtulmuş yeni özerk varlıklar ortaya çıkacaktı. **Chicago'da yenilgiye uğrayan sol kesim arasında bu fikir müthiş ilgi uyandırdı.** Bu yöntemler eski düzeni yıkacak kadar güçlü bir yeni bireyi açığa çıkarmak için kullanılabilirdi. **60'ların sonu ve 70'lerin başında, binlerce insan Esalen'e üşüştü.** Bundan birkaç yıl öncesine kadar, orası kenarda kalmış gizli kapaklı bir yerdi. Şimdi ise, kişisel dönüşüm amaçlı ulusal bir hareketin merkezi olmuştu:
İnsanın Potansiyeli Hareketi.
Çok çekici hale geldi. İnsanlar bu keşif akımına katılmak istiyordu. Yedi-sekiz yıl içinde Amerika'da, Esalen'i örnek alan civarında benzer yerler açıldı.

Kendimi özgürleşmiş hissediyorum.
Cidden mi?
Harika bir şey.

Ve ciddi bir siyasi anlam kazandı. Kişisel dönüşümü toplumsal dönüşümden ayrı tutamazsınız. İkisi birlikte işler. Hareket büyüdükçe, Esalen yöneticileri bu yöntemleri toplumsal sorunları çözmek için kullanmaya karar verdiler. Önce ırkçılıkla başladılar. Radikal zenci ve beyazlardan oluşan yüzleşme grupları düzenlediler. Her iki grup da, toplum tarafından içlerine işlenen ırkçı hislerini dışa vurmaları için teşvik edildi. Bunu yaparken o hisleri aşacaklar, sonra karşıdakini birey olarak kabul edeceklerdi.
"Aşkın bir deneyim olarak radikal yüzleşme," adını verdiğim bir yüzleşme dizisi başlattım. Böyle bir zenci/beyaz yüzleşmesinin gerekli olduğunu, bu sayede iki ırk arasındaki meselenin köküne inebileceğimizi düşündük. Çekingen ve kibar davranmakla olmuyordu. Doğrudan aslanın midesine inecektik, bu ırk ayrımcılığının temeline. Ve son derece çarpıcı oldu. Esalen Enstitüsü'nde yapılan en sert toplantıları yaşadık.
Şuna bak içi beyazmış, üstünde kıyafetin var, ayakkabın var. Bana baktığından eminsin öyle mi?

Mahalledeki polis belası da sizden geliyor.
Yok ya? Nerden benim oluyor polis?
Hükümetiniz var, belediye başkanınız var. Yapma ya. Başkan sizin, elçiler sizin.
Sen de oy kullanıyorsun.
Vietnam'da insan öldürdünüz.
Onların hepsi köle işçilerdi. Bir sürü binalar gökdelenler var, ekonomik ve siyasi olarak hepsine hakimsiniz. Onlar da mı sizin değil?
Hem bizim, hem sizin.
Sonra zenciler toplanıp beyazlara saldırdılar.
Bütün hepsini oturup seyrettik. Buna birini dikizlemek diyorlardı.
Dikizlemek derken, en gizli sırlarını öğrenmek. Şarlatanlıklarını falan, hepsini.

Mesela beyaz liberaller. Beyaz liberallerin çok üzerine gittiler.
"Ben özgürüm," saçmalığını anlatma bana şimdi.
Şerefsiz yalancının tekisin, açık pembe bir orospu çocuğusun.
Buraya niye geldiniz bilmiyorum ki.
Sizin kara kitabınız yok mu?
Ha?
Refah içinde gibisiniz.
Ha?
Ne diye geldiniz buraya?
Bacaklarınızı ayırıp oturmuşsunuz karşımda, külotlarınızı sergiliyorsunuz.
Peki niye geldiniz o zaman?

Zenci/beyaz yüzleşme grupları tam bir felaketti. Zenci radikallere göre bu iş, onları zayıflatmak amaçlı hain bir saldırıydı. Onları özgür bireylere dönüştürmeye çalışan Esalen, aslında ırkçılığa karşı mücadelelerinde onlara güç veren tek şeyi de yok ediyordu; ortak zenci kimliği.

Benim sebebim mi?
Senin sebebin. Senin burada olma sebebin benimkinden farklı.

Sonra, **İnsanın Potansiyeli Hareketi, kişisel gelişimin işe yarayacağını düşündüğü başka bir toplumsal gruba yöneldi.**
Rahibeler.
Ama bu sefer daha başarılı oldular. **Los Angeles'ta bulunan Temiz Kalp Manastırı**, Amerika'daki en büyük dini kız okullarından biriydi. Birkaç radikal psikoterapist manastıra geldi. Kişisel özgürleşme yöntemlerini, kimlikleri dışarıdan dayatılan kurallarla belirlenen ve bunları çok derin bir şekilde içselleştirmiş olan bireyler üzerinde denemek istediler. Modern görünmek isteyen manastır, deneye katılmayı kabul etti. Yüzlerce Temiz Kalp rahibesiyle hafta sonlarında yüzleşme toplantıları düzenledik. Rahibeler çok çekingendi.

Dr. WILLIAM COULSON: Rahibelerin yüzleşme grubu lideri
Normal insanlardan daha fazla içine kapanık oluyorlar. Onlara dedik ki,
"Bu kadar çekingen olmayın, kendinizi serbest bırakın."
"Siz iyi insanlarsınız, içinizdeki gerçek kişiyi saklamanıza gerek yok."

"Rahibe rolünü oynamanıza gerek yok."
"Mahzun bakışlar atmanıza gerek yok."
"İhtiyatlı olmak fazla abartılan bir erdem."
“Kendinizi zorluyorsunuz,

Temiz Kalp rahibe adayı Psikoterapi deneyi sırasında röportaj
“Kimliğinizi arıyorsunuz,”
“kim olacağınızı.”
“Aynı zamanda hizmete adanmış “
“Bir hayat yaşamaya çalışıyorsunuz.”
“Bütün bunları kimliğinize uydurmaya çalışıyorsunuz. Ama aslında, yani, bu iş çok karmaşık oluyor bazen. Bazen kafanızdaki engeli aşıp çılgın ve aptalca şeyler yapıyorsunuz. Bahçede koşup portakal çalıyorsunuz, buzdolabından kola aşırıyorsunuz, çılgınca şeyler. Kendimi ikiyüzlü gibi hissettim ve insanların beni ne giydiğime göre değil, kim olduğuma göre yargılamasını istedim. Bu değişimden memnunum yani. Korkuyorsunuz ama devam ediyorsunuz.
“Evet, korkudan ölebilirim, ama buna değiyor.”

Deney, manastırı dönüştürmeye başladı. Rahibeler, sıradan kıyafet giyme alışkanlıklarını bırakmaya karar verdiler. Ama psikoterapistler, başka güçleri de uyandırdıklarını gördüler. **Ortaya çıkardığımız şeylerden biri cinsel enerjiydi**. Kilisenin başarıyla engellediği şeylerden biri, artık engel tanımıyordu. Cemaat üyesi bir rahibe vardı. Öncekinden bile daha özgür olabileceğini düşündü. Sınıf arkadaşlarından birini baştan çıkardı. Sonra, aday rahibelerin başındaki daha yaşlı rahibeyi de baştan çıkardı. **Çok tutucu biriydi ve onu bile cinsellik yoluyla özgürleştirmek** istedi. Yaşlı olan, adayı alıp arabayla markete götürdü, geri geldiler, garaja girdiklerinde ona yaklaştı, uzun uzun dudaklarından öptü, sonra muhtemelen ilk defa öpüşen aday, daha fazlasını istedi. Deney büyük bir felakete yol açtı. **Bir yıl içinde 300 rahibe, yeminlerinden azat edilmek için Vatikan'a dilekçe verdi, ki bu sayı manastırın yarısından fazlaydı.** Altı ay sonra ise manastır kapandı. Geride birkaç tane rahibe kalmıştı. Ama onlar da **radikal lezbiyen rahibelerdi**. Diğerleri dini yaşamı terk ettiler.
Rahibelikten istifa mı ettiler?
Evet, artık normal insan oldular.

SANA SÖYLÜYORUM DİNLE HER YERDEYİZ ARTIK!
60'ların sonunda, kendini keşfetme düşüncesi Amerika'da hızla yayılıyordu. Yüzleşme grupları, kendini geliştirmeye ve yozlaşmış kapitalist kültürden uzak kalmaya dayandığı için radikal bir alternatif kültür olarak görülen her şeyin merkezi oldular. Kendimiz olabilmek için onları özgürleştirmek istiyorum. Amacımız sevgi, deneyimler, pozitif bir yaşam tarzı. Sizin yaşam tarzınız yanlış demiyoruz. **Sadece özgür olmak istiyoruz, ne olmak istiyorsak onu olmak.** Ya da kendimizi aradıkça ne olduğumuzu bulursak, o olacağız.
Amerikan şirketleri üzerinde bu durum ciddi sorunlar yaratmaya başlamıştı. Çünkü bu yeni bireyler, öngörülebilir tüketiciler gibi davranmıyorlardı. ÖZELLİKLE DE HAYAT SİGORTASI SEKTÖRÜ ENDİŞELİYDİ. Üniversiteyi bitiren öğrenciler arasında hayat sigortası yaptıranlar gittikçe azalıyordu. Amerika'nın en iyi piyasa araştırmacısı **Daniel Yankelovich**'ten bu durumu analiz etmesini istediler. O da psikanaliz okumuştu.

DANIELl YANKELOVICH:Yankelovich Partners Piyasa Araştırma Şirketi

Hayat sigortası işi, o dönemde protestan ahlakına en çok yaslanan işti. Gelecek için fedakârlık yapan bir insansanız, ancak o zaman hayat sigortası yaptırırsınız. Eğer bugün için yaşıyorsanız, hayat sigortasına ihtiyacınız kalmaz. Yani, ortaya çıkmaya başlayan bazı yeni değerlerin, bir noktada protestan ahlakının temel değerlerine karşı olduğunu hissetmişlerdi. Gördüklerim karşısında şaştım kaldım.

Geleneksel ve hâkim yoruma göre, bu durumu yaratan aşırı uçlardaki siyasi akımlardı. Fakat biz açıkça gördük ki, bu yorum aslında gerçeğin üzerini örtüyor. Bu durumun temelinde kendini ifade etme meselesi vardı. **Birey ve içimizdeki benlik meselesiyle uğraşıyorlardı.** İnsanlar için bu çok önemli hale gelmişti, kendini ifade edebilmek.

Yankelovich, bu yeni dışavurumcu bireylerin gelişimini ve davranışlarını incelemeye koyuldu. Şirketlere verdiği bilgiye göre, bu yeni insanlar yine tüketiciydiler. Fakat artık onları Amerikan toplumunun dar katmanlarına sıkıştıracak hiçbir şey istemiyorlardı. Daha ziyade, konformist bir dünyada onların farkını yansıtacak, bireyselliğini ortaya çıkaracak ürünler istiyorlardı. Amerikan şirketleri böyle şeyler üretmiyordu. Ürünlerin zaten her zaman duygusal bir anlamı vardı. Yeni olan şey ise, bireysellikti. **Ana fikir** şuydu; **"bu ürünle kendimi ifade ediyorum."**

Bu ürün küçük bir Avrupa arabası olabilir. Belli bir müzik sistemi olabilir. Kendinizi sunma biçiminiz, kıyafetleriniz. Kaslarımdan ani bir enerji fışkırıyor. İnsanlar artık bu gibi şeyler için para harcıyordu. Çevrelerine kim olduklarını anlatmak için. Fakat üreticilerin, görünen piyasalar ve tüketiciler hakkında neler olduğuna dair gerçekten en ufak fikri yoktu. **Büyük reklam şirketleri, işletme grupları denen ekipler kurdular.** Bu yeni bireylere nasıl hitap edecekleri hakkında çalışmalar yapıyorlardı. Ajanslardan birinin müdürü, bütün çalışanlara bir bildiri gönderdi.

"TOPLUM KURALLARINA UYUM SAĞLAMAYANLARA UYUM SAĞLAMALIYIZ," diyordu.

"Bobby Dylan'ın yaptığı müziği dinleyip, sinemaya daha çok gitmeliyiz."

Ama asıl sorun, focus gruplarına bu dışavurumcu bireylerin artık pek katılmamasıydı. Reklamcılar, kendi başlarının çaresine bakacaklardı. Çok hoş yeni bir ürünümüz var, dans edeceksiniz, gözden kaybolmak için bir fırsat. Lezzetli küçük kareler malt buğdayından, çatallı, çıtır çıtır ve enfes bir tadı var. Daha hızlı ama. Ben de onu diyorum. Folk rock olacak, ama folk ve rock çok olacak. Ve çok daha ciddi bir sorun vardı aslında. Kendini ifade etmek isteyen insanlar için yapılacak üretim, çeşitlilik yaratmak anlamına geliyordu. Ancak Amerika'da geliştirilen seri üretim sistemleri, eğer aynı nesnelerden çok sayıda üretilirse karlı olabiliyordu. Bu sistemler, konformist bir toplumun sınırlı arzularını karşılamak için mükemmeldi. **Dışavurumcu birey, bütün bu üretim sistemini tehdit ediyordu.** Üstelik tehdit hızla büyümek üzereydi.

AKLINIZ NASIL?

Hadi! Çünkü bir girişimci, bu yeni bağımsız bireyin seri üretimi için bir yöntem icat etmişti. Adı, **Werner Erhard** idi. Geleneksel olarak zihnimizde olduğunu sandığımız bazı şeyler aslında dış dünyada bulunur, şimdi o noktaya da geliyoruz.

Erhard, EST adlı bir sistem icat etmişti: ERHARD SEMİNAR TRAİNİNG.

Nasıl kendileri olacaklarını öğrenmek isteyen yüzlerce insan hafta

sonu oturumlarına katılıyordu. Bir süre sonra EST'nin taklitleri de çıktı; mesela **İngiltere'deki Exegesis**. Erhard'ın yöntemlerinin bir çoğu **İnsanın Potansiyeli Hareketi**'nden alınmaydı. Fakat Erhard, bu hareketi yeterince ileri gitmedikleri için eleştiriyordu. Ona göre, bütün insanların içinde merkezi bir çekirdek olduğunu söyleyen bu hareket, insan özgürlüğüne başka bir sınırlama getiriyordu. Aslında sabit bir benlikten söz edemezdik. Yani, insan ne olmak istiyorsa onu başarabilirdi. İnsanın Potansiyeli Hareketi'nin tezine göre, insanların özünde gerçekten iyi bir şeyler vardı.

WERNER ERHARD= EST'nin Kurucusu

Eğer yüzeydeki katmanları kaldırırsanız, güya elinizde bir öz kalacaktı. Bu öz kendiliğinden zaten dışavurumcu bir öz idi. Hakiki benlik buydu, muhteşem bir şey ortaya çıkacaktı. Gerçekte olan ise, bu son katmana ulaşmış insanlar gördük ve bu katmanı da aştıklarında ellerinde hiçbir şey kalmamıştı.

Tamam, it!

Hadi, itele!

EST oturumları çok yoğun ve acımasızdı. Her katılımcı bir sözleşme imzalıyordu. Buna göre, toplum tarafından oluşturulan kimliklerini kırmak için, eğitimciler gerekli gördükleri her şeyi yapacaklar ve kimse ayrılmayacaktı.

Hadi dedim!

Bastır, it!

Senden daha güçlü bastırırsam ezilip gideceksin.

Artık sertçe itmen lazım, hadi şimdi.

Ha şöyle, it geriye.

Güzel, aferin. Güzel!

Bir daha!

Evet!

EST eğitimindeki esas mesele, katman altındaki katmanın altındaki katmanlara doğru ilerlemekti. Sonunda en alt katmana gelip onu da kaldırdığınızda, orada tamamen boşluk ve anlamsızlık olduğunu fark ediyorsunuz. Şimdi bu, **varoluşçuluğun geldiği son noktadır**.

EST ise bir adım daha ileri gitti. İnsanlar fark etmeye başladı ki, buradaki sadece anlamsızlık ve boşluk değil, anlamsızlık ve boşluğun kendisi anlamsız ve boş bir şeydi. Böyle bakınca, büyük bir özgürlük olduğunu görüyorsunuz. Bütün bu sıkışma, kendinizi mahkum ettiğiniz bütün kurallar yitip gidiyor. Elinizde ise koca bir hiçlik kalıyor. Hiçlik ise, olağanüstü güç kazandıran bir çıkış noktası. Çünkü bir şey yaratmak için önce bir hiçliğe ihtiyacınız vardır. Bu hiçlikten yola çıkarak insanlar bir yaşam yaratabilecek hale geldiler ve kendilerine benlik oluşturma şansı buldular.

Kendilerini icat edeceklerdi?

Kendilerini icat edeceklerdi. Ne olmak istiyorsanız olabilirsiniz. O sesi çıkarmaya başlamanızı istiyorum, ve bu ses yoluyla insanları ve dünyayı nasıl istiyorsanız o şekilde yaratacaksınız. Erhard'ın yaptığı, en önemli şeyin birey olduğunu vurgulamaktı.

JESSE KORNBLUTH: Gazeteci, New Times 1970’ ler

Toplumsal mevzuların bir önemi yoktu. Sizi ilgilendiren tek şey, tatmin edici bir yaşam sürüp sürmediğinizdi. EST katılımcıları oturumlardan çıktıklarında, kendini düşünmenin bencillik değil, en büyük görev olduğunu düşünüyorlardı.

Gel beni öp ve gülümse,

beni bekleyeceğini söyle,

hiç bırakmayacakmış gibi bana sarıl.

JOHN DENVER: EST Mezunu

Eğitim iki hafta sonu sürüyor. Gerçekten hayatımdaki en inanılmaz deneyimdi. Bu deneyime ömür boyu minnettar kalacağım. Çok faydasını gördüm. Kim olduğumuzu gerçekten bilmek istiyoruz. Hayatımızda birçok şey yaşıyoruz, kendimizle ilgili gittikçe daha çok şey öğreniyoruz. Bizi ayakta tutanın gerçekte ne olduğunu bulmak, kendimizi nasıl keşfedeceğimizi görmek istiyoruz.

EST büyük bir başarı kazandı. Şarkıcılar, film yıldızları ve yüz binlerce sıradan Amerikalı 1970'lerde bu eğitimlerden geçti. Fakat belli bir süreç içinde, **kişisel dönüşüm hareketini** başlatan siyasi fikir yok olmaya başladı. Başlangıçtaki fikre göre, kendini keşfetme ve ifade etme yoluyla yeni bir kültür doğacaktı. Bu sayede devletin iktidarına meydan okunacaktı.

Kültürümüzü siyasetten ayırmalarına izin vermeyeceğiz.
Hepimiz insanız, hepimiz birlikteyiz.

Fakat şimdi de, insanların basitçe kendi içinde mutlu olabileceği, toplumu değiştirmenin bununla ilgisi olmadığı düşüncesi ortaya çıkmaya başlıyordu. Bu düşüncenin önde gelen isimlerinden biri de **Jerry Rubin**'di. 1968'de Rubin, Yippie'lerin lideri olarak Chicago yürüyüşünü yönetmişti. Ama artık o da EST eğitiminden geçmişti. Ölmeye hazırdım ve bir anlamda kurban kompleksine sahiptim. Sanırım bu hepimizde vardı. Kendini feda etme idealinden vazgeçtim.

JERRY RUBIN: Yippie Partisi Kurucusu Röportaj 1968

Artık eskisi kadar haksızlık üzerinden hareket etmiyorum. Şimdi kendimizi kendi içimizden yeniden yarattık. Temel olarak siyaset ortadan kalkmış, tamamen bu yeni yaşam tarzı gelmişti. Benliğin daha da derinine inme arzusu baş göstermişti. Şu anda ise fazla abartılı bir bireye dönüştü. Yakın arkadaşım ve Yippie kurucularından Jerry Rubin de kesinlikle bu yönde hareket etti. Ve bence, kendi başına kendini geliştirip mutlu olabileceği fikrine kapılmaya başlıyordu.

Tek kişilik sosyalizm.

Öyle mi?
Böyle mi düşünüyordu?
Aslında bu kapitalizmin ta kendisi.
İşin esprisi orada.
Bence çok komik.

Bence komik, çünkü insanlar hayatlarının büyük bölümünü geçmişlerine hapsolmuş ve geçmişleriyle kafayı yemiş, geçmişle sınırlı bir halde geçiriyor. Bundan kurtulmak büyük bir özgürlük getiriyor. İnsanlar kendilerini yaratabiliyorlar.

EST, Amerikan toplumunun bütün katmanlarında hızla yayılan bir düşüncenin yoğunlaşmış ve canlanmış ifadesiydi. Kitaplar ve televizyon programları, **'insanın ilk görevi kendisi olmaktır'** düşüncesini yaymaktaydı. Bu değişimi gözlemleyenler, bu düşüncenin ne kadar hızlı yayıldığını görünce şaşkınlığa düştüler.

DANIEL YANKELOVICH: Piyasa Araştırmacısı

1970 'te bu düşünce toplumun küçük bir kesiminde vardı. Belki yüzde 3-5 kadar. 1980'de ise toplumun % 80’ine yayılmıştı. Şunu sordunuz,

"Nasıl kendimizi gerçekleştirebiliriz?"

Sabah kalkıp diyeceksiniz ki, her sabah tıraş olduğumda aynaya bakıp kendime söylerim, gerçekten söylüyorum:

"Bugün kimse günümü zehir edemez. Kimse!"

Benlik ve iç benlikle bu kadar haşır neşir olanlar, toplum içinde 1970 'ler boyunca gittikçe yayıldı ve arttı. Beni geçmişte yaşamaktan kurtardınız. **Bugünden itibaren deneyimlerimi olumlu yönde kullanmaya başladım ve hem bugün hem de yarın için daha iyi bir insan olmak istiyorum. Ama tabii mesele şuraya geliyor, kendini ifade eden biri nasıl olunur?**

İşte bu noktada, Amerikan kapitalizmi devreye girmeye karar verdi ve bireylere kendilerini ifade etmeleri için yardımcı oldu. Bunu yaparken de çok büyük paralar kazandı. İlk iş olarak, bu yeni insanların kendileri olmak için ne istediklerini keşfetmek amacıyla, kafalarının içine girmenin yollarını buldular. **Bunun yolunu iş merkezleri değil, Amerika'daki en güçlü bilimsel araştırma merkezlerinden biri buldu. Kaliforniya'daki Stanford Araştırma Merkezi (SRI),** şirketler ve hükümet için çalışıyordu. Bilgisayarların ilk gelişimlerinin büyük bölümünü onlar yapmıştı. Savunma Bakanlığı için de, sonradan **Yıldız Savaşları Projesi** adı verilecek bir çalışma yapıyorlardı. 1978 'de, SRI'de çalışan birkaç ekonomist ve psikolog, önceden kestirilemeyen yeni tüketicilerin arzularını okuyup ölçme ve karşılamanın bir yolunu bulmaya karar verdiler.

JAY OGILVY: Psikolojik Değer Araştırması Yöneticisi, SRI 1979 -88

O döneme kadar önem verilmeyen bütün arzular, istekler ve değerleri ölçmek için titiz bir yöntem geliştirme düşüncemiz vardı. İş dünyasında ne derler bilirsiniz, **"Ancak ölçebildiğiniz şeyi yaparsınız." Temelde üreticilere şunu söylüyorduk, eğer gerçekten sadece temel ihtiyaçları değil, çok daha gelişkin insanların bireysel heves, arzu ve isteklerini de karşılamak istiyorsanız, işi parçalara ayırmak zorundasınız, her şeyi bireyselleştirmek zorundasınız.** SRI, bunu yapabilmek için bireyi özgürleştirme işine başlamış olanların yardımına başvurdu. İnsanın Potansiyeli Hareketi'nin önderlerinden birisi olan psikolog **Abraham Maslow**'a gittiler. Esalen gibi yerler yapılan çalışmaları gözlemleyen Maslow, psikolojik kategorilere dair yeni bir sistem geliştirmişti. Buna **"İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ"** diyordu. **İnsanların hislerini özgürleştirdikçe geçtiği farklı duygusal aşamaları tanımlıyordu.**

En üstte kendini gerçekleştirme yer alıyordu. Bu noktadaki bireyler tamamen kendi yolunu kendi çiziyor, toplumdan bağımsız hareket ediyordu. SRI ekibi, Maslow'un hiyerarşisini temel alarak toplumu kategorize etmenin yeni bir yolunu bulabileceğini düşündü. Sosyal sınıfları değil, farklı psikolojik ihtiyaçlar ve dürtüleri temel alacaklardı. Bunu test etmek için dev bir anket hazırladılar. İnsanların kendilerini nasıl gördüğüne, içsel değerlerine dair yüzlerce soru vardı. Sorular, insanların Maslow'un kategorilerine uyup uymadığını görmek için tasarlanmıştı. İnsanların gerçekten nasıl hissettiğini bulmaya çalışıyorduk. O yüzden bu rahatsız edici soruları sorduk.

AMINA MARIE SPENGLER: Psikolojik Değer Araştırması Program Yöneticisi 1979-86

Soruları sorması için anket düzenleyen bir şirketi görevlendirdik. Onlar bile şimdiye kadar böyle bir şey görmediklerini söyledi. Genellikle hafta içinde bir mektup göndermek zorunda kalırsınız.

Sonra bir mektup daha ve en sonunda cevap alabilmek için telefon açmanız gerekir. Bizim ankette % 86 oranında geri dönüş oldu ve sadece bir mektup gönderdiler. İnsanlar bu anketi severek doldurdular.

"Başka anketiniz varsa doldurabilirim" diye notlar iliştirilmiş sayısız anket geldi. Çünkü bizim sorularımız, insanlara daha önce hiç düşünmedikleri şeyleri düşündürüyordu. O sorular üzerine düşünmek hoşlarına gitti.

Ne gibi mesela, içlerindeki hisler mi?

Evet, aslında ne hissettikleri, gibi. Onları neyin motive ettiği, hayatlarının anlamı, önem verdikleri şeyler. Yani, bir acayip gelmişti.

Cevaplar daha sonra bilgisayarda analiz edildi. İnsanların kendilerini nasıl gördüğüne bakınca, Maslow'un kategorilerine uyum sağlayan belli şablonlar ortaya çıktı. Hiyerarşinin en tepesinde, bütün sosyal sınıfları içeren, büyük ve genişlemekte olan bir grup belirdi. SRI bunlara **"KENDİNİ YÖNETENLER"** diyordu. Bu insanlar kendilerini toplumdaki konumları ile değil, kendi yaptıkları seçimlerle tanımlıyorlardı. Ama **SRI şunu keşfetti**; **bu insanlar kendilerini ifade etmek için seçtikleri farklı davranış kalıpları üzerinden tanımlanabilirdi. Kendini ifade etme biçimleri sonsuz değildi ve belli türlere ayrılabiliyordu. SRI ekibi bunu ifade eden bir terim geliştirdi: YAŞAM TARZI.** Yeni bireyciliği kategorize etmeyi başarmışlardı. Geliştirdikleri sisteme Değerler ve Yaşam Tarzları, kısaca **VALs** diyorlardı.

Bu değişimin önde gelen üç yeni VALs grubu var.

SRI Değerler ve Yaşam Tarzları Promosyon videosu 1983

Bunlara topluca kendini yönetenler diyoruz. Bu insanlara göre kişisel tatmin paradan ve statüden daha önemli. Kendilerini ifade etmeye eğilimliler. Karmaşık ve bireyselci bir yapıları var. **BEN KENDİMİM** diyenler Rob **"Ben kendimim"** diyor. Ben kendimim diyenler yeni değer arayışındalar, geleneklerden koparak kendi standartlarını yaratıyorlar. Rob, kendi ismini bile kendi yaratmış: **Rob-ot**. Jody bir deneyselci.

DENEYSELCİLER

Bu grup, doğrudan tecrübe ederek kendilerini geliştirme arayışında. Deneyselciler aynı yerde uzun süre durmuyor. Her şeyi bir kere denemek peşindeler. Tabii bütün bu aktiviteler için ürün ve hizmete ihtiyaçları var. Aktif hobileri var, basit ürünlere sahipler ama bunların fiyatı illa ki ucuz değil.

TOPLUMSAL BİLİNÇ SAHİPLERİ

Ben bir kitapçıyım, kitap satıyorum.

Bir işadamıyım. Bu, kapitalizme inandığım anlamına gelmiyor. Sadece şu an yaptığım iş bu.

SRI, anahtar sorudan oluşan basitleştirilmiş bir anket hazırladı. Bunları cevaplayan herkesi, hemen gruptan birine koyabiliyorlardı. İşletmeler bu sayede ürünlerini hangi grubun satın aldığını görebiliyordu. Böylece ürünlerin nasıl pazarlanacağına da karar veriyorlardı. Amaç, ürünü o grubun değer ve yaşam tarzını gösteren bir sembol haline getirmekti. **"Yaşam tarzı pazarlaması"** böyle başlamıştı. Bu sayede, insanlara sadece nüfus, yaş aralığı ve gelir düzeyi falan açısından bakılmadı. Altta yatan motivasyonlarını gerçekten anlama şansımız oldu. Yani, pazarlamanın büyük kısmı

insanların eylemlerine bakıp, ne yapacaklarını tahmin etmekten ibaretti. Fakat bizim yaptığımız farklı bir şeydi. İnsanların derinde yatan değerlerine bakıp, onların yaşam tarzını tahmin etmeye çalışıyorduk. Nasıl bir evde yaşadıklarını, nasıl bir araba kullandıklarını. Böylece şirketler onlara farklı yollarla bir şeyler satabiliyordu. Onları anlıyorlardı, belli etiketleri vardı. İnsanların neye benzediğini, nerede yaşadıklarını, yaşam tarzlarını biliyorlardı. Eğer bir ürün belli bir grubun değerlerini yansıtıyorsa, o grup tarafından satın alınabilirdi. Değer ve Yaşam Tarzları sistemini güçlü kılan şey buydu. Kendini gerçekleştirmek isteyenlerin hangi yeni ürünü seçeceği tahmin edilebiliyordu. Sistemin bu gücü çarpıcı biçimde ortaya çıkmak üzereydi.

VALs sistemi sadece alacakları ürünü değil, oy verecekleri siyasetçileri de tahmin edebilecekti.

Hanımlar beyler, Amerika'nın yeni başkanı karşınızda, Ronald Reagen!

1980 yılında Ronald Reagen başkanlık yarışına girdi. Kendisi ve danışmanları, yeni bireycilik üzerine kurulan bir program izleyerek seçimi kazanacaklarını düşünüyordu. Bu program, hükümetlerin elli yıldır insanların hayatına yaptıkları müdahaleye savaş açmaktı. Bir konuşma yazdım. Temel kararları insanlar versin, yargıçlar önümüzden çekilsin, bürokratlar çekilsin, merkezi hükümet çekilsin. Reagen'a konuşma başlığı olarak birçok şey önerdim. O ise şunu seçti;

"Hakimiyet milletindir."

İnsanlar tekrar yönetimi ele alsın, kendi kaderlerini kontrol etsinler, Washington'daki bir grup elit kesim yapmasın. Şöyle düşünüyorum, Washington'da uygulayacağım yönetim şekli, burada size bahsettiğim sorunların hepsini çözebilecekmiş gibi yapmak değil. Ama sizinle birlikte olursak çözebiliriz. Yönetimi ele aldığımda, Amerikan halkının sırtından hükümeti indirip sizleri özgür bırakacağım, işte o zaman en güzelini siz yapacaksınız. (Bizim siyasetçiler aynı konuşmayı yapıyorlar)

<u>Radikal bir çıkıştı. Ilımlı cumhuriyetçiler bunun bir intihar olduğunu düşündüler.</u> Jimmy Carter gülünç buldu, basın ise fazlasıyla negatifti. Fakat tuhaf bir şey oldu, New Hampshire 'daki ankette çok iyi sonuçlar çıktı. Burası kazanmamız gereken ilk büyük eyaletti. Asıl tuhaf olan, Reagen'ın politikalarına çok güçlü bir destek varmış gibi bir hava esmesiydi. Geleneksel seçim anketleri, sınıf, yaş ve cinsiyet temelinde tutarlı bir çizgi bulamıyordu. Değer ve Yaşam Tarzları sistemini geliştirenler ise bunun sebebini bildiklerini düşünüyorlardı. Sistemlerini hem Amerika'da, hem de İngiltere'de deniyorlardı. Onlara göre, hem **Reagen, hem de Thatcher'ın** bireysel özgürlükle ilgili mesajları, hiyerarşinin en tepesinde olan, kendini yöneten gruba hitap ediyordu. Çünkü onların kendilerine bakışı da böyleydi. O insanlar birey olmayı, bireyselci olmayı gerçekten önemsiyorlardı.

<u>CHRISTINE MacNULTY= SRI Değer ve Yaşam Tarzları Ekibi Program Yöneticisi 1978-81</u>

Thatcher ve Reagen'ın ortaya koyduğu mesajlara erken dönemde bakarken şunu dedik, genç insanların çoğuna gerçekten hitap edecek sözcükler kullanıyorlardı, özellikle de kendini gerçekleştirme yolunda ilerleyenlere hitap ediyorlardı. Bu insanlara **"kendini yöneten insanlar"** diyorduk. Birçok meslektaşımız bunun tamamen saçmalık olduğunu söyledi. Çünkü kendini yöneten insanların

toplumsal duyarlılığı çok yüksekti, muhafazakâr bir partiye asla oy vermezlerdi, ya da cumhuriyetçilere asla oy vermezlerdi. Fakat biz dedik ki, **Thatcher ve Reagen onlara bu şekilde hitap etmeye devam ederse, sonunda oy vereceklerdir.**

Öyle bir liderlik düşlüyorum ki, hükümeti sırtınızdan alacağım ve en iyi bildiğiniz şeyi yapabilmeniz için herkesi özgür bırakacağım. Teşekkür ederim.

Kendini gerçekleştirme hedefinde olan bireylerin solcu değil de sağcı bir politikacıyı seçmeleri çok aykırı bir düşünceydi. Değer ve Yaşam Tarzları ekibi, bu tahminlerini test etmek için seçim anketi düzenledi. Buradan çıkan sonuçları, yeni psikolojik kategorilerle karşılaştırdılar. Ankette sorulan **"Kime oy vereceksiniz?"** sorusuna Thatcher ve Reagen diye cevap verenlerin kendini yönetenler olduğu çok belliydi. O seçimlerdeki farkı da onlar yarattı. Onların Thatcher ve Reagen'a oy vermesi farkı yarattı. Kendi ekibimde bulunan meslektaşlarım bile bu duruma gerçekten şaşırdı. Bu sonuç, geliştirdiğimiz yöntemin gücünü gösterdi. Çünkü kendini yöneten kişileri sokakta ayırt etmeniz çok zor. Thatcher ve Reagen'a oy veren bu insanlar kendini yönetenler, her kesimden çıkabilirdi. Sosyal sınıflar açısından bir korelasyon (ihtimal) görmek de çok zor. Yani, eğer gidip yaş, cinsiyet, sosyal sınıf diye bakarsanız, hiçbir zaman bunları bulamazsınız. Fakat eğer onların değerlerini yakalayabilen bir anketle giderseniz, hemen kolayca tanıyabilirsiniz.

Bu yeni bir yöntem miydi?

Evet, tamamen yeniydi.

1981'in başında, Ronald Reagen başkanlığı devraldı. Ancak, ekonomik felakete sürüklenen bir ülkeyle karşılaşmıştı. 1970'lerdeki korkunç enflasyon, Amerika'nın geleneksel ağır sanayisinin büyük bölümünü yok etmişti. Milyonlarca işsiz vardı. Ama seçim kampanyasında sözüne sadık kalan Reagen, savaştan bu yana bütün hükümetlerin yaptığı gibi yardım etmek amacıyla müdahale etmeyeceğini söyledi.

RONALD REAGEN= Devir-teslim töreni Ocak 1981

Amerika, büyük ekonomik kayıplar ve acılarla karşı karşıya. Ulusal tarihimizdeki en uzun ve en kalıcı enflasyonlardan birini yaşıyoruz. Kapanan fabrikalar çalışanları işsizliğe, acıya ve onursuzluğa mahkum etti. Bu kriz içinde, hükümet sorunlarımıza çözüm değildir. Hükümetin kendisi bir sorundur. Fakat Amerika'nın hasta ekonomisi kurtarılmak üzereydi. Hükümet tarafından değil, yeni insanlar tarafından, yani piyasa araştırmacılarının tespit ettiği kendini gerçekleştiren bireyler tarafından. Yeni ekonomi denilen sistemin motorunu oluşturmak üzereydiler. Ne istersen olabilirsin.

“SEN”

Peki yardım için gerçekten ne istiyorsunuz?

Lezzetli bir ürün bence iyi olurdu. Neden böyle bir şey istiyorsunuz?

Yöntemlerden birisi, insanlara bir soruyu sürekli, tekrar tekrar sormak. Şöyle soruyorduk,

"Ne istiyorsunuz, gerçekten ne istiyorsunuz, neden onu istiyorsunuz?"

Sonra cevapları hakkında konuşmaya başlıyorlardı. Aklından geçenleri, mahrem şeyleri de anlatıyorlardı. Bu yöntem, soğan soymaya benziyordu. İnsanların korunmak için bir sürü tabakadan oluştuğunu düşünürseniz, düşünceler ve davranışlardan, inançlardan,

biz merkezde duran şeye ulaşmak istiyorduk. **Değer ve Yaşam Tarzları** icat edildikten sonra, psikolojik piyasa araştırmaları sektörü büyümeye başladı. (Yaşam Koçu)

60'lerde Freudiyen psikanalistler tarafından geliştirilen focus grubu yöntemi, daha yeni ve etkili bir şekilde uygulanıyordu. **FOCUS GRUBUN ESAS AMACI, AZ ÇEŞİTLİ ÇOK SAYIDA ÜRÜNÜ SATMAK İÇİN İNSANLARI BAŞTAN ÇIKARMANIN YOLLARINI BULMAKTI.** Ama şimdi focus grubu farklı bir şekilde kullanılıyordu; yaşam tarzı gruplarının asıl hislerini keşfetmek için. Ve böylece, bu grupların kendilerini nasıl görüyorlarsa o şekilde ifade etmesine vesile olan yeni ürün çeşitleri yaratılacaktı. Tüketim toplumu tarafından dayatılan konformizme karşı isyan eden jenerasyon, artık onu kucaklıyordu, çünkü bu sayede kendileri olabiliyorlardı.

STEW ALBERT: Yippie Partisi Kurucu Üyesi

Kapitalizmin en zekice başarısı, benim gibi insanların bile ilgi duyabileceği ürünler yaratmaktı. Jerry Rubin gibi insanların satın almak isteyebileceği ürünler var. Kapitalizm, daha geniş anlamda bir benliğe işaret eden ürünler üretmek için büyük bir endüstri geliştirdi. **Bizimle aynı fikirdeymiş gibi görünen, insanın sonsuz olduğu hissini veren, istediğiniz şeyi yapabileceğinizi düşündüren ürünler. BİZİM FELSEFEMİZİ ALDI VE ONUNLA BARIŞTI.** Sonra da güya sizin bu sınırsız birey olmanıza yardım eden ürünler çıkardı. Size bir yaşam tarzı satan, bir varoluş tarzı satan ürünler. **Ürün size değer satmaya başladı.**

Bunu giyeceksiniz, böyle bir evde yaşayacaksınız, böyle mobilyalarınız olacak, bu bilgisayarı kullanacaksınız.

Normal kotlarınız var mı?

Çok çeşidimiz var, kot, ipek kabanlar var.

Şu restoranda yemek yiyeceksiniz, bunların hepsinde bir değer var.

Çağdaşlık, soğukkanlılık,

PHIL KNIGHT: Nike Başkanı

Bu gördüğünüz kesinlikle bir pazarlama değildir. yani, bu **HAREKETİN ASIL ÇIKIŞ NOKTASI OLAN KENDİMİZE ÖZGÜRCE BİR KİMLİK YARATMA DÜŞÜNCESİ YERİNE, BİR KİMLİĞİ SATIN ALABİLME DÜŞÜNCESİ GELDİ.**

Güya dünyayı değiştirmek bizim elimizdeydi, dünyayı istediğimiz gibi dönüştürecektik. Giydiğim kıyafet bir önermedir.

Bu yeni arzu yığınına paralel olarak endüstriyel üretim teknikleri de gelişti.

Bilgisayarlar sayesinde artık üreticiler, az sayıda malı ekonomik olarak üretebilir hale gelmişlerdi. Seri üretimin yarattığı engeller ortadan kalkmıştı. Seri üretim icat edildiğinden beri Amerikan şirketlerinin korkulu rüyası haline gelen bu endişe de artık yok olmuştu. Gereğinden fazla mal üretmekten korkuyorlardı. Bu yeni bireyle birlikte, tüketicinin arzuları sınırsız gibi görünüyordu. Amerika'da şirketlerin her zaman en büyük derdi, arzın talepten fazla olması meselesiydi. Gereğinden fazla ürettiklerini düşünüyorlardı. Bunları satacak bir pazar olmadığını düşünüyorlardı. Artık böyle şeyleri pek duymuyoruz. Çünkü **önceden sınırlı ihtiyaçları olan bir pazar kavramı** vardı. O ihtiyaçlar giderildiğinde artık pazar bitmiş demekti. Şimdi ise, **sınırsız ve sürekli değişen ihtiyaçlarla tanımlanan bir pazar var**. **KENDİNİ İFADE ETMEK PAZARA HAKİM OLMUŞ.** (Özgürleşme kazığını yine insanlar yemişti.) Ürün ve hizmetler artık sonsuz değişik yöntemle ihtiyaçlara cevap verebilir. Bu yöntemler ise durmadan değişir.

Dolayısıyla, ekonomilerin sınırları kalkmış oluyor. Bu arzu patlaması neticesinde, **Amerikan ekonomisini yeniden canlandıran, hiç bitmeyecekmiş gibi duran bir tüketim patlaması meydana geldi.** Bütün bu düşüncenin çıkış noktasına göre, bireyin özgürleşmesi sonucunda toplumsal kurallardan bağımsız yeni insanlar ortaya çıkacaktı.

Bu radikal değişim gerçekleşmişti. **FAKAT BU YENİ İNSANLAR BİR YANDAN ÖZGÜR HİSSEDERKEN, DİĞER YANDAN KİMLİKLERİNİ OLUŞTURMAK İÇİN ŞİRKETLERE GİTTİKÇE BAĞIMLI HALE GELDİLER. Şirketler şunu fark etti;** insanların özgün bireyler gibi hissetmesini teşvik etmek onlara yarayacaktı. Ve ardından insanlara bu bireyselliği ifade etmek için yol göstereceklerdi.

İnsanların konformizme isyan ettiğini hissederek yaşadığı bir dünya, şirketler için bir tehditten öte, en büyük fırsat haline gelmişti.

Bugün nereye gitmek istiyorsunuz?

ROBERT REICH= Clinton hükümeti üyesi, İktisatçı 1993-97

Bir anlamda bu, bireyin zaferiydi. Belli bir bireysel tutkunun zaferiydi. Dünyadaki her şeyi ve bütün ahlaki yargıları bireysel tatmin çerçevesinde değerlendiren bir bakış açısı vardı. Aslında bu mantıkla gidersek varacağımız nihai nokta, toplumun olmadığı, bir grup bireyci insanın kendi bireysel refahını gözeterek bireysel tercihler yaptığı bir dünyadır.

Bir sonraki bölümde, **Amerika ve İngiltere'deki sol siyasetçilerin yeniden iktidara gelmek için şirketler tarafından geliştirilen yöntemleri nasıl kullandığını göreceğiz.** Ama fark etmedikleri bir şey vardı. Şirketlerin işine yarayan bu yöntemler, kendi siyasi inançlarını temelden sarsacaktı. Kendilerini, yeni bireyin açgözlü arzuları arasında sıkışmış halde bulacaklardı.

THE CENTURY OF THE SELF (BEN ASRI) (4. BÖLÜM)

Bu seni aşar. Bu, günümüz toplumuna hükmeden bir düşüncenin yükseliş hikâyesi. Tüm istek ve arzularımızı tatmin etmenin önceliğimiz olduğu söylenir.

=Söz hakkı senin=kendi tarzında. Bugün, her istediğinize nasıl sahip olacağınızı anlatacağız.

=Söz hakkı senin=

“Kendi tarzında benim için uygun olmayan farklı bir hayat istiyorum”.

“Benim için uygun olmayan farklı bir hayat istiyorum”

=Ne giymeliyim?=

=Bugün nereye gitmek istiyoruz?=

“Başka bir hayat istiyorum, benim için uygun olmayan doğuş kalıbım dışında. Buradayım, bana bak.”

Geçen bölümlerde benliğin yükselişinin iş hayatıyla beraber nasıl teşvik edilip geliştiğini gördük. Sigmund Freud'un fikirlerini kullanarak, bireyin içsel

arzularını okuma teknikleri geliştirip onları ürünlerle beslediler. **Final bölümümüz bu düşüncenin nasıl politikayı ele geçirdiğiyle ilgili.** Hem İngiltere hem de Amerika'daki sol görüşlü politikacıların bu teknikleri gücü kazanmak için nasıl kullandıklarıyla ilgili. Daha iyi ve yeni bir demokrasi formu yarattıklarına inandılar. Öyle ki bireyin iç hislerine tamamen yanıt veren bir form. **Ama politikacıların gözden kaçırdığı şey bu tekniklerin çıkarılmasına neden olan düşüncenin aslı insanları özgürleştirmeyi amaçlamıyor, günümüz kütlesel demokrasisiyle onları kontrol edecek yeni bir yol amaçlıyordu.**

BEN ASRI 4. BÖLÜM

DÖRT KETTERING'DE ŞARAP YUDUMLAYAN 8 KİŞİ

Hikâyenin kökeni 1920'lerde Amerika'da yaşayan bir adama dayanıyor. **Edward Bernays**, Sigmund Freud'un yeğeni. Bernays, halkla ilişkiler mesleğinin kurucularından biriydi ve amcasının **"insan davranışları bilinçdışı cinsel ve agresif dürtülerle yönlendirilirler"** teorisi tarafından büyülenmişti. Bernays'in müşterilerinin çoğu büyük Amerikan şirketleriydi ve Bernays onlara Freud'un belirttiği gibi eğer ürünlerini bilinçaltındaki arzuları açığa çıkaran simge ve şekillerle ilişkilendirirlerse daha çok ürün satacaklarını söyleyen ilk kişiydi.

=STUART EWEN= Halkla İlişkiler Tarihçisi

Onlara önerdiği bu strateji insanların, toplum arasında yeni açığa çıkan ürünlere sadece ihtiyaçları doğrultusunda değil ayrıca, içlerindeki arzuları uyandırıp yanıtlayabilen ürünlermiş gibi bakmalarını sağlıyordu. Yani, şu bir kalıp sabun ya da bir poşet un sizi daha mutlu daha başarılı, daha cazibeli, daha cesur bir insan yapar. Sövülenden çok övülen bir insan yapar. **Dünyamızda bulunan güçlü kişiler insanların akıllarını okuyup insanlara istediklerini bu terimlerle verebilenlerdir. Ve Bernays bunun kalbi miydi?**

Bernays, sistemin çarklarını döndüren bu teorileri ifade edenlerin önderiydi. 1920 'lerde Barnays'in fikirleri kendilerini kanıtladılar. Amerika gelişen, büyük bir sektör oluştu. **İnsanların içsel arzularını okumaya dayalı bir sektör.** Temel teknikleri ise hedef kitle tekniğiydi. Önceki bölümlerde hedef kitlelerin Amerikan şirketleri için çalışan psikoanalistler tarafından ortaya atıldığını gördük. Amaç, tüketicilerin içsel duygu ve ihtiyaçlarını, aynı psikoanaliz hastaları gibi, ifade etmelerine izin vermekti. Sonra bu bilgi doğrultusunda yeni ürünler

ortaya atılıp şekilleniyordu. Ve günümüzde 100 yaşına yaklaşan Edward Bernays, bu marketin kurucusu olarak anılmaktadır.

=Late Night with David Letterman= NBC stüdyoları 1984

Merhaba doktor. Sizi gördüğüme sevindim. Gelin buraya, harika. Doktor, ne, ne doktoru, bugünkü konumuz nedir? Siz halkla ilişkilerin babasısınız. Evet, bugün buradaki konumuz bana doktor derseniz insanlar daha çok inanacaktır. Anlıyorum. Güzel fikir. **Bernays'in fikir ve teknikleri aynı zamanda 1980'lerde İngiltere'yi de ele geçirmişti. Amerika'nın aksine, İngiltere'de elitlere hükmetmek kitleleri kötüye sürüklemek olarak algılanmıştır.** Bu BBC'yi yöneten soylu kişi tarafından özetlenmiştir. 60'ların sonunda bile, popüler programlara **"yem"** gözüyle bakılıyordu. İşleri, izleyicileri daha ciddi programları elit tabakanın iyi dediği programları izlemeye teşvik etmekti.

MEDENİYET

Ve market araştırmaları bu davranışı yansıtıyordu. Bireyler market araştırmalarınca gözlenip sosyal statülerine göre A'dan C2 ye, D ve E olarak sınıflandırıldılar. Tahminimce mi? C2 olabilir. Evet, bavulunu taşıma şeklinden bence de öyle.

- Evet, taksi yok.

- Taksi yok ve eşyalar öylece çantalarda. Evet, sanırım kadın kendi bakıyor çocuklara - ki bu başlıca belirtidir.

- Evet, çocuklar güzel giydirilmiş. Evet, öyleler.

- Muhtemel bir işçi, tesisatçı belki.

- Evet işçi, ben de öyle diyecektim.

- Aynı fikirdeyiz yani.

- Evet, aynen öyle. İnsanlara ürünler ve politika hakkında fikirleri sorulduğunda, sınıflarına göre seçilirler ve gerçeğe dayalı sorularla ne düşündüklerine bakılır. Desteklediğiniz partiyi bir kenara bırakın, - sizce bu seçimleri kim kazanır?

- İşçiler. İşçi. Kendi düşüncenizi söyleyin. Hangi partiye oy vereceksiniz? Liberallere. Liberallere oy vereceksiniz.

- İkinci olarak kim gelir?

- Muhafazakârlar. Bu. Sağolun. **İnsanlara ne hissettikleri ve istedikleri sorulup isteklerinin verilmesi, kırsalların elitleri yönetmesi gibi görülebilir.** Bu onların halk için en iyisini biliriz inançlarına karşıt bir görüş olur.

=MICHAEL SHIELDS= Doktor, Ulusal Fikirler Anketi 1962

Diğer ülkelerdeki kanıtlara bakılırsa Birleşik Devletler mesela, seçim öncesi anketlerinin insanların motivasyonlarını yorumlamak için kullanılmadığı bir yer. Sonra sen onlara sahip olmaları gerektiklerini değil istediklerini verirsin. Ama bu daha çok mu ya da daha az demokratik mi bilmiyorum. Bu çok tehlikeli bence, anketlerin bu amaçla kullanılması. Ama, 70'lerin ortalarındaki ekonomik krizde İngiliz endüstrisi tüketicilerin içsel hislerine dikkat edilmeye yönlendirildi. Durgunluk arttıkça, tüketicinin harcamaları da oldukça düştü. Ve şirketlerin batmaması için reklamcıların ısrarı daha etkili reklamların yapılması yönündeydi. Ve bunu yapabilmek için insanların satın almasını dürten psikolojik dürtüler araştırılmalıydı.

Reklam endüstrisi, İngiliz ev kadınlarını hedefleyen hedef grup yürütmek için Amerikalıları getirdiler. Bugün 10 kişilik bir grup olsanız da hepiniz ayrı birer bireysiniz. Grup düşüncesi istemiyoruz. Ne kadar delice olursa olsun sizin fikir ve düşüncelerinizi bilmek istiyoruz. Hayal gücünüz bırakın coşsun, çünkü çabuk kahve gibi fikirler böyle doğdu. Şimdi birisi, siz mesela mutfak lavabosu olun?

Ve mutfak lavabosu olarak, sizi temizleyen ürünler hakkında ne düşünüyorsunuz? Yani, temiz hissetmeliyim ve temiz olarak kalmalıyım. Her yanım yağla kaplı olsaydı bundan nefret ederdim. Yani temizlenmem kolay olmalı. Şimdi bir ev hanımı, siz lavabonuzu temizlemek için ne kullanırsınız? Gittikçe zorlaşıyor. Bir parça bez kullanacağım tabii. Ve çok fazla su. Bu sıkıcı işi yaparken siz ne hissediyorsunuz?

Memnun musunuz?

Eğer temizlemeyi başarmışsam memnunum.

Görevimi yapıyorum, bu iş başarılı diyebiliyorum. Tüketicilerden, değişik ürünlere temizlik malzemelerinden emniyet kemerlerine kadar şeyler olmaları istendi. Amacımız mantıklı konuşmak değildi ürünlerle olan duygusal bağları ortaya çıkarmaktı. Bu kesin ve hatasız olarak Sonra politikacılara dank etti, insanların kendilerini ifade etmelerine izin verilmeliydi. Eyalet tarafından kontrol edilmek yerine bireyler toplumun merkezi haline gelmeliydi. bireyler toplumun merkezi haline gelmeliydi =İngilizlerin muhafazakarlara ihtiyacı var

=MARGARET THATCHER= Muhafazakar parti konferansı

Bazı sosyalistlere göre insanlar bilgisayarlardaki numaralar gibi olmalı. Bize göre hepsi birer bireydir. Hepimiz farklıyız. Kimse, çok şükür ki, başka birine benzemiyor. Her ne kadar sosyalistler tersini düşünseler de. Dolayısıyla herkese farklı davranılmalıdır diyoruz biz. Ama her insan kendine göre oldukça

önemlidir. İstediği gibi çalışmak, kazandığını harcamak, mülk sahibi olmak, eyalete üstün güç değil, hizmetçi olarak sahip olmak ister herkes. Ekonominin özü budur. Diğer özgürlüklerimize sahip olmanın temelinde bu özgürlük yatar. Bayan Thatcher'ın vizyonu milyonlarca bireyin istek ve arzularının serbest piyasa yöntemiyle sağlandığı bir toplumdu. Ona göre bu yöntem, İngiltere'nin yenilenmesini anahtarıydı. Onun gücündeki artışla, reklam ve market endüstrisi büyüdü. Görevleri, İngiliz halkının aslında neyi istediklerini bulup bunları bireylere satmaktı. Yeni ortam ile hedef kitle büyüdü. Araştırmaları yürütenler, daha derin düşüncelere ulaşmak için psikoterapi teknikleri kullanmaya başladılar. İnsanlar markalar hakkında ne düşünüyor anlamaya çalışıyoruz.

=PETER COOPER= Cooper Research and Marketing'in yönetici müdürü

“Markalara nasıl bağlanıyorlar.”

“Müşterilerin düşüncesinde Markaların kişilikleri ne.” Ve bunu anlamaya çok ama çok yardımcı olacak bir kaç teknik var. Tüketicilerden duygularını ifade etmeleri için çizim yapmaları istendi. Kendi kafalarının içine girip, kendi hisleri çıkarmaları ve bunu kâğıda dökmeleri istendi. Ve bunlar sıradan işicilerin Guinness içmekle ilgili duyguları. İşte burada Guinness'in oldukça baskın, kadın görünüşü. Sana göre böyle bir kişiliği olan bir kadın figürü var.

- Ne çeşit bir insan bu?

- Paulie Yate, önceden yatağa uzanırdı. çevresinde dergiler ve çikolatalar olurdu. 50'lerin yıldızları gibi. Araştırmalar sonucunda pazarlamacılar yeni bir bireysellik keşfettiler. Net olarak, 1979'da ilk kez muhafazakarlara oy verenler. Bundan böyle sosyal sınıflar içinde anılmadan kendilerini ifade etmek istiyorlardı. Önemli nokta almak istedikleri ürün seçimleriydi.

=STEPHEN WELLS= Kurucu, Tüketici Hizmetleri

Fark ettik ki insanlar hala toplumun bir parçası olarak kalıp ancak kendilerini özerk bireyler olarak ifade etmek istiyorlar. Bireysellik diyebiliriz buna. Kendi kişiliklerine sahip olmaları demek sanırım. Herkesle aynı olmak istemiyorum. Birazcık farklı olmak, kendime özgü olmak istiyorum. Yukarısı daha özgün sanırım, çok belli değil ama oldukça özgün sanırım.

- Pahalı.

- İtalyan. İtalyan, pahalı ve iyi kalite.

- Birazcık farklı.

- Evet, kendi standartımızı belirlemek istiyoruz. Böylece bizde olanlar başka kimsede olamayacak.

- Biz yanlızca

- Herkesle aynı miktar ödemek istiyoruz.

- Biz farklı olmak istiyoruz. İş dünyası bu yeni bireyselliğe çok isteklice yanıt verdi. Bu konu İngiltere'deki tüketici profilinde artışı sağlayan ana güç haline geldi. Hedef kitleden alınan yeni bilgiler doğrultusunda, üreticiler herkesin bireyselliğini göstermelerini sağlayan yeni bir ürün profili çıkardılar. Ayrıca insanlar yeniden kategorize edildiler. Artık sosyal sınıflara göre değil, psikolojik ihtiyaçlarına göre sınıflandırılmışlardı.

=JOHN BANKS= Başkan, Young and Rubicam

Eğer öncelikleri güvenlik ve eşya alımıysa, bu gruba genelciler dedik. Eğer öncelikleri statü ya da başkalarının görüşleriyse, arzucular. Eğer kendi başarıları ya da kendi görüşleri önemliyse, yenilikçiler. Bu yeni akım, elit kesimin baskınlığındaki enstitüleri ele geçirmeye başladı. Özellikle basın dünyasında. Bu hücum halkla ilişkiler mesleği önderliğinde olmuştu.

Geçmişte halkla ilişkiler bozuk ve yıpranmış görünüyordu ama şimdi ünlüleri ve ürünleri öne çıkaran büyüleyici bir işti. Başka bir yükselen isim ise yine Freud ailesinden Matthew Freud'du, liberal parlemento üyesi Clement'in oğlu.

Freud ve diğer halkla ilişki uzmanları reklamları gazetenin manşetlerine ünlüleri basamak olarak kullanarak başarabileceklerini fark ettiler. Gazeteler bir şart koşarak ünlülerde röportaj yapmayı önerdiler. Bu şart, röportaj içinde Freud'un temsil ettiği ürünlerinden, üretici firmanın istediği şekilde bahsetmekti.

=MATTHEW WRIGHT= Tabloid Journalist 1993-2000

=MATTHEW WRIGHT= Sansasyonel Gazeteci - 1993-2000

Freud'larla olan şuydu **"Bir çeşit ürün yerleştirme hatta ürün— Üretici firmalar ürünlerinin basında nasıl görüneceği hakkında söz sahibi oldular."** Mesela, Caprice'in tutkusunu çıtır pizza için kullanmak istiyorsunuz, o zaman kontratınızda Pizza Hut'dan giriş paragrafında en az iki kez istenilen yerlerde ve Pizza Hut'ın logosunu istenilen boyutlarda ve istenilen yerlerde kullanacağınıza dair maddeler olur. Ayrıca Caprice'in çıtır pizzayı yerken bir resmi olacağı konusunda anlaşmış olursunuz. Gazetede bu makalenin nasıl olacağına dair seçim şansınız yok. <u>Sizin göreviniz söylendiği şekilde bunu basmaktır.</u>

- Freudlar mı söylüyordu?

- Freudlar söylüyordu. İşte ve anonim şirketlerde artışlar başlamıştı. Eski gazetecilere göre, manşetlere taşınan bu reklamlar gazetecilik mesleğini çökertmeye başlamıştı. Ama bayan Thatcher'ın ortağı **"The Sun and The Times"** sahibi Rupert Murdoch'a göre, bu kitlelerin hislerini görmezden gelen kibirli elitlere karşı demokratik bir devrimdi.

=THE SUN=

Haber okuyucaya **"yok artık"** dedirten her şeydir. Kitlelerle iletişime geçen herkesten nefret ediyorlardı. Onlara göre gazetede geçen sözler kitleler için değillerdi. Bu iş televizyona bırakılmalıydı ya da kimse yapmamalıydı. The Sun'la çok gurur duyuyorum. Ama The Sun bugün programınızda gösterilmedi.

=RUPERT MURDOCH= Times gazetesi sahibi

Siz sadece 3. sayfayı gösterdiniz, Ama 1 . ya da 2. ya da diğer sayfalar ne olacak? BBC'nin çarpıklığının ve elitizminin bir göstergesi bu, ne de olsa insanları programa çekmek için Star Trek'in en seksi bölümünü koyuyorsunuz. Ki az önce şu oda da onu izliyordum. Seyirci çekmek için koyduklarını sanmıyorum. Sadece o yayınlandığı için şanslıyız. Bu programa izleyicileri taşımak için yapıyorlar, sistemi biliyorum. 80 'lerin sonlarında Bayan Thatcher ve medyaki ortakları bireylerin isteklerini toplumun merkezi haline getirdiler. Geçen haftaki bölümden bildiğimiz üzere bu Başkan Reagan'ın Amerika'da yaptığı şeydi. Politikacılar ve iş alanları hükümetin üstlendiği ihtiyaçları karşılama olgusunu devralıyordu. Bu işlem tüketicilere arzularını tatmin etmenin öncelikli durum olduğuna inandırmaktı. Thatcher ve Reagan'a göre bu daha iyi bir demokrasi şekliydi. Ama rakipleri ve sol partiler bunun insan doğasının en bencil ve açgözlü yönleri olduğunu söylediler. Ronald Reagan ve Margaret Thatcher yeni bir ekonomik felsefe benimsemişti.

=ROBERT REICH= Clinton Kabine Üyesi - 1993-1997

Buna göre yargı birimi sadece bireyler değil, bireylerin kişisel tatminlerini ve bireylerin kendi mutluluk ve sıhhatleri de demekti. Bu bireylerin, ihtiyaçları, istekleri ve arzuları olduğuna ve bunların bilinçdışı bir şekilde tatmin edilebileceğini söyleyen bir çeşit başarı gibiydi. Bu, 20. yüzyıl'a Freud'a kadar gider. Bilinçdışı kavramı, rasyonel bilincimize göre bizler küçük birer tıkacız umutlar, korkular ve arzular denizinde sallanıp duruyoruz. Pazarlamacıların, bize bir şeyler satmak isteyen birlerinin hatta politikacıların amacının bu arzu, bilindışı arzu bataklığını kullandıklarının farkında değiliz. Sol tersine inanıyordu. Daha iyi bir toplum yaratmak için insanlara izole birer birey gibi davranılmamalı. Diğerleriyle ortak çıkarlara sahip olduklarına inandırılmalılardı. Onların korkularından ve hislerinden sıyrılmalarına yardım etmeliyiz

=Başkan Roosevelt - 1933=

Ben ve çevremdekiler demek istiyoruz ki korktuğumuz tek şey korkunun kendisi. İsimsiz, mantıksız, tanımsız terör ilerlemeci hareketleri felç eden şeyler. Bu fikir, Amerika'da 1930'lar krizi sırasında yükseldi. **Başkan Roosevelt, Wall Street çöküşü sonrasındaki kaosla, Amerikalıları sendikalara katılmaya teşvik edip, tüketici grupları oluşturup, kendi aralarında refah sistemi kurdurarak, yüzleşti. Amacı kollektif bir farkındalık yaratarak krize yol açan dizginsiz kapitalist gücünü yenecek bir silah yaratmaktı.** Bu düşünce 50 yıl boyunca Demokratik partinin sloganı oldu. Ancak şimdi, Roosevelt'in varisleri Başkan Reagan'ın ateşlediği kişisel çıkar fikrine dil uzatıyorlar. Sizin göremediğiniz şey Sayın Başkan yüzlerdeki umutsuzluk.

=MARIO CUOMO= Demokratik Parti Kurultayı 1984

Belki, Sayın Başkan, Chicago'daki sığınağa uğrayıp oradaki evsizlerle konuşsaydınız, Belki, Sayın Başkan, siz bir milyonerin vergi kaçırmasından dolayı ya da paramızın yetmeyeceği füze için paraya ihtiyacınız olduğunu söylediğiniz için, oradaki yardımı reddeden kadına sorsaydınız. Ronald Reagan yaptığı en kötü şey şefkat yoksunluğunu saygı duyulur hale getirmişti.

=MARIO CUOMO= New York Valisi 1982-1995

Dedi ki, çok çalıştınız, çok kazandınız evsiz yaşayıp, çalışmamayı seçen insanlar için bu parayı vermemek konusunda kendinizi suçlu hissetmeyin. Böyle derdi. Bunu zarif, iyi huylu bir şekilde söyleyip, sözün zorbalığını gizlerdi.

Bu konuda bir şey yapabilir miyiz?

Peki, neden olmasın?

Buradaki insanların hayatı için beraber çalışırsak, bu kargaşayı temizlemek için beraber çalışmamamız için bir neden yok. ve böyle şeylerin olmadığı bir dünya inşaa etmek için. Yoldaşlıktan ve ortak acılardan öğrendiğimiz nitelikler savaş sonrasında boşa gitmeyecek. Bu emsalsiz deneyim ile yeni bir dünya kurulacak.

Güç Zenginin gücü cüzdanından gelir Fakirin gücü politikadan gelir.

Kitlelerin kollektif gücünü kullanarak paranın ve ticaretin dizginsiz güçlerine karşı gelme fikri savaştan sonra İşçi partisini İngiltere'de iktidar yaptı. Ama 80'lerin işçileri, aynı Amerika'daki demokratlar gibi, milyonlarca kişinin muhafazakârların tarafına kaymasından sonra seçim üstüne seçim kaybettiler. Her yerde maviyi görüyoruz, tüm ülkeyi süpürüyor. Onlar dünün partisiydi ama gelecek bizim. Bunun üzerine, işçi partisinin büyük çoğunluğu eğer tekrar iktidar olmak istiyorlarsa, işçi sınıfının yeni bireysellik kavramıyla anlaşmaya varması gerektiği, fikrindeydi. Bunlardan biri reklam yapımcısı Phillip Gould'du. Ki kendisi

hayatı boyunca işçi sınıfını desteklemiştir. Gould'a göre işçilerin egemenliği tüm İngiltere enstitülerinde kol gezen kibirli asilzadeler tarafından parçalanmıştı. Onlar, işçi sınıfı seçmenlerinin yeni isteklerini görmezden geldiler.

=PHILIP GOULD= İşçi Partisi strateji danışmanı 1985

İşçi partisi insanları dinlemeyi bıraktı. Günümüz ve aklıma gelen en iyi örnek seçimi. Bu seçimi diğer seçimlerden ayıran özellik insanların sesleri duyulamadı. İşçi partisinin önde gelen isimlerinden biriyle yemek yedik, yenilgide ismi geçenlerden biri ve karısı dedi ki;

"Tanrım, bu işçi sınıfı insanları. Onlara eğitim veriyoruz." "Hayatta şans veriyoruz onlar ne yapıyorlar. The Sun okuyup " " bize oy vermiyorlar."

Ve bu insanlar arasında bir fark vardı. Hayatı, sadece kendileri için iyi yapmaya çalışıyorlardı. İşçi partisindeki bu elitizm arasında doldurulması gereken bir uçurum vardı. Gould, Peter Mandelson etrafında toplanan çağdaşların arasına katıldı. Amaçları İşçi Partisinin giden oylarını geri kazanmaktı. **Bunun için Gould reklamcılıktan çok iyi bildiği bir tekniğe başvurdu; Hedef Kitlesi.**

Gould, banliyödeki hedef kitleleri, Bayan Thatcher tarafına geçenleri küçük gruplara böldü. İnsanlar, politik düşünceleri hakkında değil, düşüncelerin altında yatan nedenleri konuşmaya teşvik edildiler.

Ve Gould'un bulduğu insanlar ve politika arasındaki ilişkide temel bir değişmeydi. Artık kendilerini herhangi bir grubun üyesi olarak değil, vergileri ödemelerinin karşılığı olarak politikacılara isteklerde bulunan bireyler olarak görüyorlardı. Aynı ticaretin onlara tüketici olarak öğrettiği gibi.

Gördüm ki insanlar tüketici haline gelmişler. **İnsanlar kendi şartlarına göre hayat ve politika istiyorlar.** Sadece politika değil, hayatın her alanında geçerli bu. İnsanlar kendilerini otonom bireyler olarak görüyorlar onlar saygı duyulmak istiyorlar sadece ürünler konusunda değil eğitim ve sağlık konusunda da en iyisini istiyorlardı. Ve İşçi Partisi anladı ki insanlar gerçekten çok ama çok değişmişler. Ve işçi partisi de değişmezse kazanamazdı. Philip Gould İşçi partisine bazı şeylerden ödün verilmesi gerektiği söyledi, kendi deyişiyle yeni arzu sahibi sınıf. Gould, Acımasız muhalefetle karşı karşıya gelecekti. **1992 seçimlerinde, Gould kazanmanın tek yolu olduğunu söyledi. Parti, vergileri arttırmayacağına dair söz verecekti.** Ama muhalefet başkanı John Smith karşı çıktı. İşçi sınıfı, temel politikasına bağlı kalmalıydı. Seçimlere, vergilerdeki artış ile daha adil bir toplum yaratacakları fikriyle katıldılar. Kampanya başlayınca

görüldü ki Philip Gould yanılmıştı. Seçim anketleri İşçi Partisi'nin lehinde gösteriyordu. Muhafazakâr kampanyanın İşçi hükümetinin vergileri arttıracağını söylemesine rağmen. Her ne kadar muhafazakar yanlısı basın üstüne basarak vergilerin arttırılacağını söylese de muhafazakarlar kendi iplerini çekiyorlardı. Tories(muhafazakâr bir parti) neden doğruculuk fikri yayıyor. kontrolcülük fikrini yayıyor. Bundan iyisini yapamazlarsa, kaybedecekler. Ve başka bir şey daha vardı, onlar hala aynıydı. Sürekli vergi konusundaki bu mesajla ilerlemeye çalışacaklardı. Bu sabahki zorluk da buydu galiba. Bir sürü insanda oluşan topluluk var ve 7 gündür aynı mesajı içeren konferansları dinliyorlar. Ve sıkılıyorlardı, yoruluyorlardı, misilleme yapıyorlardı. Ve medya büyük haberi hissetti, Tory yenilmişti. Ve İşçi Partisi tekrar kazanıp iktidara geleceğine inanmıştı.

=İşçi Partisi Sheffield Rally= st April 1992

Şimdi gelecek hükümetin başındaki kişilerle tanışma zamanı. Hazine Bakanı John Smith ve sırada gelecek başbakanımız, Neil Kinnock. İşçi Partisi kampanyasını yürütenler modern sunumlar ile eski politikayı değiştirmeden seçmenleri geri kazanacaklarını sandılar. Ama Philip Gould kaybedeceklerine inanmıştı. **Hedef kitlesi sayesinde Gould biliyordu ki anketlerde İşçi Sınıfına o vereceklerini söyleyenler aslında, çıkarlarını gözetmeksizin muhafazakarlara oy vereceklerdi, ama bunu kabul etmeye utanıyorlardı.** John Major'da bunu biliyordu. Çünkü onun hedef kitlesi de aynı şeyi söylüyordu. İşçi Partisi’nin 5 puan önde gittiği anket hakkında ne düşünüyorsun? Bunu kafama takmazdım. Önemli olan sokaklarda olanlar.

- Sokaklarda olan şeyler güzel mi?

- Sokaklarda olanlar güzel, evet. Şaşırtıcı şekilde güzel oluyor sokaklarda yaşananlar. Oldukça şaşırtıcı, sınırları zorlayıcı. Açıklayamam ama öyle geliyor. Neyse, hadi. Şimdi yerlerinize oturun, gidiyoruz. John Major'ın 'deki zaferi işçi partisi için felaketti. Peter Mandelson etrafında toplanan bir grup reformcu ve **Philip Gould'a göre partinin yaşamasının tek yolu temel politikayı değiştirmekti**. Ama bu fikir lider konumundaki John Smith tarafından reddedildi. **Philip Gould İngiltere'den ayrılıp Bill Clinton kampanyasında çalışmak üzere Amerika'ya gitti.** 1992 seçiminde ve sonrasında insanlar büyük zorluklar çektiler. Keyifsiz ve moralsiz hissettiler. Ve Clinton'ın kampayasına katılmak olağanüstü bir deneyimdi çünkü daha önce telafuz edemediğim, açıklayamadığım düşünceler burada telafuz ediliyordu. Orta sınıfı restore edip, sınıfın geleceğini düzelten ve Amerikan Rüyası'nı restore eden bir başkan ister misiniz?

New Hampshire'da Bill Clinton'a oy verin ve tüm ülkeye mesajı gönderin. Hep birlikte geliyoruz. Gould Farketti ki İşçi

Partisi gibi demokratlar da kararsız seçmenler üstünde hedef kitle oluşturuyordu.

Bill Clinton'ın yaptığının farkı kararsız seçmenlerin istekleri doğrultusunda politikalarında düzeltmeler yapmasıydı. En önemlisi, insanlar sosyal yardımlaşma için değil sadece kendi çıkarları için vergi ödemek istiyorlardı. Vergimin yüzde kaçı sosyal yardım kuruluşlarına gidiyor bilmiyorum ama rakam çok ufak olsa dahi her doların %25 olsa dahi bu çok fazla. Yani bu yardımı alan insanlar sonuç olarak verimsizler. Clinton takımı kazanmak istiyorsa banliyödekiler için vergi indirimi sözü vermeliydi. Ayrıca tüm kampanya boyunca hedef kitleyi her görünüşü, konuşmayı ya da politikayı kontrol etmek için kullandılar. Clinton'ın deyimiyle "Unutulan Orta Kesim" etkin politikanın merkez figürü haline geldi. Birleşik Devletlerin başkan adayları uzun yıllardır hazırlık yapıp, planlıyorlardı.

=ROBERT REICH= Clinton Kabine Üyesi -1993-1997

Yeni olan girişim, sofistike yahut yarı-sofistike teknikleri toplum psikolojisini beslemek için kullanıp, ve bireylerin arzularının ne olduğunu bulup ve buna uygun bir adayla, bir platformla, imajla kelimelerle tam olarak bu arzuları karşılamaktır. Bu, yeni seviyede bir paketti. Uç noktalarda oy aramaktı. Orta kesimin vergileri arttırmayacağım. Orta kesim biraz dinlenmeyi hak ediyor. Hükümet geliyor. Daha fazla paranızı alıp size daha az şey veriyorlar.

=Vali BILL CLINTON= Demokratik Muhafazakar 1992

Orta kesim insanlarını oluşturan, çalışkan Amerikalılar adına diyorum ki, sizin adayınız olarak Birleşik Devletler başkanı olmaktan gurur duyarım. İnsanlar neyi önemsiyor konusuna odaklandılar. Biliyoruz ki ekonomi salak durumda. Ancak James Carvell ve George Stephanopolus önderliğindeki Bill Clinton takımı orta kesimin bencil arzularına teslim olduklarına inanmıyorlardı. Vergi indirimleri kazanmak için ödenmesi gereken bedeldi. Ancak başa geçtikleri zaman hala demokratik politikalara bağlı kalıp, Reagan tarafından görmezden gelinen fakir halka yardım edecekler, en önemli, sağlık sektörünü düzelteceklerdi. Vergi indirimlerini telafi etmek için zenginlerin vergilerini arttıracaklardı. Bu şekilde hem yeni hem de eski seçmenleri memnun eden bir koalisyon oluşturacaklarını düşündüler.

=GEORGE STEPHANOPOULOS= 1992 seçim arifesi

İlk defa yarın kazanacağız. Ve bunu anlamı bir çok insan daha iyi bir işte çalışacak. İnsanlar sağlık için daha az ödeyip, daha çok ilgi görecekler dahası çocuklar daha iyi okullara gidecekler. Yani, sağolun. Ama demokratların optimistliği kısa ömürlü oldu.

1992 'de Clinton büyük bir zaferle başkan seçildi. Ama ilerleyen haftalarda gördüler ki bütçe açığı beklenilenden daha büyüktü.

1993 'de Beyaz Saray'da yapılan bir toplantıda, Merkez Bankası müdürü açığın 300 milyar dolar olduğunu söyledi. Daha fazla para aktarmak Pazarı çökertip, kriz yaratacaktı. Vergi indirimlerini telafi etmenin tek yolu savunma ve sosyal yardım alanlarında para kesintileri yapmaktı. Clinton seçim yapmalıydı.

Eski politikalar mı, yeni politikalar mı?

Eskiyi seçti. Vergi indirimleri sonlandırıldı ve ülkeyi eski demokratik politikalarla sakinleştirmeyi denediler. Hükümet fakire ve muhtaca yardım edecekti. Bu akşam sizlere hükümet neler yapabilir onu anlatacağım. Çünkü inanıyorum ki hükümet insanlara iş bulup, yarım milyon iş yaratmak için daha fazlasını yapmalı.

=PRESIDENT BILL CLINTON= 1993 Birleşik Devletler Kongresi

Bu işler yollar yapacak, hava alanları yapıp, evlerinizi onaracak, kırsal alanlara yaşam getirip, gençliğe umut ve fırsatları yayacak.

=PRESIDENT BILL CLINTON= State of the Union Address 1993

Sağlık sektörü reformu harika bir fikir gibi geldi bana. Ama bazı ayrıntılarda ödümü koparıyordu.

- Ne gibi?

- Mesela..

=ROBERT REICH= Clinton Kabine Üyesi 1993-1997

Clinton yönetiminin başlarında ben dâhil çoğumuz, Başkan Clinton'ın kendisi de biliyordu ki eski geleneklerimize sırt çevirdik. Halka bireyselliğin ötesinden samimi idealler yaydık. Yenilenmiş gündem yalnız sağlık sektörünü içermiyordu ayrıca çocuk sağlığı, halk arasında büyüyen eşitsizlik evsizlik ve özellikle orta gelirli vatandaşların uğraşmak istemediği daha nicelerini kapsıyordu. Ancak vergi indirimi söz alan banliyö halkı Bill Clinton'ın yeni vizyonundan memnun değildi. İhanete uğramış hissediyorlardı ve intikam istiyorlardı. Bu fırsatı 1994 kongre seçimiyle yakaladılar. Newt Gingrich önderliğindeki Cumhuriyetçiler, vergi indirimi ve sosyal yardımlaşmayı kaldırma sözü verdiler. Ve Clinton'ın tarafına geçenler yine taraf değiştirip Cumhuriyetçilerin büyük bir üstünlükle kazanmasını sağladılar.

=NEWT GINGRICH= Temsilciler Meclisi-konuşmacı

Sanırım, küçük hükümete gelen bu büyük oylar, Thatcher-Reagen'ın yenilenen politikasıyla gelen vergi indirimi içindir. Bu fikir cazip geldi sanırım. Bu demek oluyor ki kendi sorumluluklarını üstlenmek istemeyen insanlar için refah devleti anlayışı misafirperverliğini yitirecek. Hiç şüphe yok buna. Bugün refah

devletinin bittiği gündür. Clinton için bu felaketti. Clinton reformlarına yeri olmayan düşman kongreyle yüzleşti. Popülerliği gözden düşüverdi ve kesin görülen bir şey yıl içinde tekrar seçilemezdi. Çaresizlik içindeki Clinton, Kabinesine haber vermeden Amerika'nın en acımasız politik stratejistine gitti, Dick Morris.

- Sizden ne yapmanızı istedi?

- Arkasını kollamamı.

=DICK MORRIS= Başkan Clinton'ın Strajesi Uzmanı - 1994-1996

Clinton seçimini kaybettiğinde büyük sıkıntılar içindeydi. Kongrenin kontrolünü kaybetmişti ve benden gidip onu kurtarmamı istedi. Yani kabaca söylersek benden boğulan bir insanın can kurtarandan istediği şeyi istedi. Morris'in Clinton'a dediği şey seçimi kazanmasıydı. Bunun için temel politikalarda değişiklik yapılmalıydı. Banliyölerdeki kararsız seçmenler şimdi birer tüketici gibi düşünüp, davranıyordu. Onları kazanmanın tek yolu tüm ideolojiyi unutup, politikayı bir çeşit tüketici işine dönüştürmekti. Clinton onların heves ve isteklerini anlayıp bunları tatmin etmeliydi. Eğer Clinton bu tüketici mantığını izlerse, onlarda Clinton'ı izlerdi. Ona dedim ki yapılması gereken en önemli şey iş hayatında bulunan **"tüketici kuralları"** felsefesini politik sisteme de getirmelisin. Çünkü, bence pazarlar iş hayatına nasıl yanıt veriyorsa politikada istek ve arzulara bunu yapmalıdır. Sonuçta hassasça yaklaşılmalıdır. -kar ya da oy - ikiside iş. Bence bunların hepsi aslında bakış açıları değişmiş seçmen demek onlara hedefmiş gibi yaklaşmak yerine onlara sahip onlarmış gibi yaklaşılmalıdır. Manipüle edebileceğiniz bir şey gibi yaklaşmak yerine halka, onlardan öğrenecekleriniz varmış gibi yaklaşmalısınız. Siz olduğunuz yerde kalıp manipüle edilmesi gerekenler seçmenlermiş gibi davranmamalı, onların ne istediği öğrenip ona göre uyum sağlamalısınız. Kararsız seçmenlerin düşüncelerini anlamak için Morris pazarlama anlayışını politikaya taşıyan ilk kişi oldu. Morris, Amerika'nın seçkin pazar araştırma firmalarından birine gidip, **Penn ve Schoen'ı ve onlar deyişiyle nöro-kişilik anketini kullandı.** Bu yüzler hatta binlerce kişiyi kapsayan bir anketti, ancak politik olarak sorulan tek soru kararsız seçmen olup olmadıklarıydı. Diğer sorular özel psikolojik sorulardı. Kararsız seçmenlerin belli bir psikolojik tipi olup olmadığını inceliyordu

=MARK PENN= Başkan Clinton'ın Market Araştırmacısı-1995-2000

İnsanlara şöyle sorular soruyoruz;

"Ömür boyu aynı partiye mi oy verirsiniz?"

"Bir şeyler gördüğünüzde listeleyip organize mi etmek istersiniz?"

"Genelde işlerinizi planlı mı yaparsınız yoksa "

" spontane misinizdir?"

"Nerelere gitmek istersiniz?, Hangi sporları yaparsınız?"

"Eşinizle beraber romantik bir haftasonunda ne yaparsınız?"

Yani insanlara kendi hayatları hakkında özel sorular sorarak yapmaya çalıştığımız şey hangi tip insanlar oylarını değiştirebilir aslında nasıl bir kişilikleri var insanların, bunları görmekti. Nöro-kişilik anketi Clinton takımının kararsız seçmenleri hayat anlayışlarına göre ayırmasına yaradı. Onlara, havuz, avlu ya da büyükler üniversite şehirlerinde yaşayan entel gruba **"cübbeler"** gibi isimler verildi. Böylece, takımdakiler yaşam şekillerine göre ayrılan bireylerin hangi şekilde kendilerini güvende hissedeceklerini belirlediler. Aynı iş alanlarının ürünlere yaptığı gibi. Dick Morris buna **"küçük çaplı politika"** diyordu. İnsan hayatının daha önceden fark edilmeyen küçük, endişeleri şimdi politikacılar için gücü kazanmanın anahtarı olmuştu

=DOUG SCHOEN= Başkan Clinton Market Araştırmacısı 1995-2000

Amerika, **kemer takmalı mıyım, sigarayı bırakmalı mıyım, üniforma giymeli miyim, mahallem güvenli mi?**

gibi günlük sorunlara odaklanmıştı. Bu yeni bir bireysellik sayılmazdı. Bildiğimiz toplumsal düzen bozulmuştu ve biz insanların düşüncelerini okuyup değerler ve yaşam şekilleri hakkında psikolojilerini görüp, hangi konuların önemli olduğunu, hangi sorunların Başkan'a bildirilmesini istediklerini anlıyorduk. Ve bu sorunlar bilinenin aksine oldukça ama oldukça farklıydı. Seçim kampanyaları başlarken Clinton'ın Morris'in yaklaşımını.. açıklaması Beyaz Saray'a şok geçirtti. Tüm bilinen politikalar kaldırılmıştı. **Onların yerine sadece kararsız seçmenlerin endişeleri üzerine konsantre olunmuştu.**

Koruma çipleri televizyona takılmalı böylece çocukların pornografi izlemeleri önlenir. Okul otobüslerine telefon konulup anne babaların daha güvende hissetmeleri sağlanabilir. Dick Morris ayrıca Başkanı boş vakitlerini kararsız seçmenlerin yaptığı gibi değerlendirmesini istedi. Clinton'ı av gezisine gönderdi ve aynı "Big Sky" grubu insanlarının sevdiği gibi kıyafet giydirdi. Amaç kararsız seçmenlerin yaşam anlayışlarını yansıtmaktı. Clinton'ın kabinesindeki liberaller bu fikirden nefret etti. Derdim ki Dick neden bir kampanyada, kampanyasıydı bu, sanki sabun satıyormuş gibi, bütün başkanlar insanların ilgisini çeken minyatür girişimlerle uğraşsınlar. Koruma çipi, bunu televizyona koyabilirsin böylece çocukların pornografi izlemediğine emin

olursun, ya uniforma meselesi. Neden onlardan bahsediyoruz, sıradanlar, ve önemsizler. Ve o da derdi ki **"Eğer bunları yapmazsak " " tekrar seçilemeyebiliriz."** Ben de derdim ki eğer bir şey yapmak için otoritemiz kalmazsa.. tekrar seçilmenin ne anlamı var. O da derdi ki **"Otoritenin ne önemi var eğer tekrar " seçilemezsen? Tüm amacımız seçilmek değil mi?"** Ancak Morris'in yeni politikası inanılmaz başarılıydı. Kararsız seçmenler arasında Clinton'n oyları artmaya başladı. ve Dick Morris ile birlikte pazarlamacı Mark Penn Beyaz Saray politikaları üstünde etkili oldu. Mark Penn Denver yakınlarında bir ofise çağrı merkez i kurdu. ve her gece yüzlerce operatör evleri arayıp ..Clinton'ın sunduğu yeni politikaların detaylarını anlattılar, tepki ölçtüler.

=JAMES BENNET= Washington muhabiri New York Times

Bu politika Denver Colorado'da bulunan bir grup insanın Westchester ve Pasadena'da oturan seçmenleri arayıp, onlara hükümetten ne istediklerini sorup, özellikle Clinton'ın düşündüğü bazı politikaları sormaktı. Eğer hükümet şöyle bir servisi mi yoksa böyle servis mi sunsa oy verme ihtimalleri artardı. İnsanlar düşüncelerini söylüyorlardı, Mark Penn de bunları Bill Clinton'a aktarıyordu. Sözler onundu. Esas olarak banliyö bölgesi seçmenleri 90’larda Amerikan iç politikasını yapılandırdılar. Hatta bazı dış politikaları. Gerçekten mi?

Evet, Mark Penn **"Bosna'yı bombalamalı mıyız?** tarzı sorularla anketler yapıyordu.

Morris ayrıca Clinton'a eski politikalardan bazılarını göstermelik olarak kaldırmalıyız dedi. Karasızların güvenini kazanmak için. Ağustos 1996'da, Clinton fakir ve işsizlere yardımın kaldırılacağını söyleyen bir anlaşma imzaladı. İnsanları çalışmaya zorlayarak refah dönemi geri gelebilirdi. Bu yeni sisteme **"iş teşvik"**'i deniyordu, balık vermeyin balık tutmayı öğretin diyordu. Bu yıl önce Başkan Roosevelt tarafından yaratılmış sosyal yardımlaşmayı bitiren etkili bir yoldu. Clinton kabinesinin çoğunluğuna göre de Roosevelt'in sunduğu yenilikçi politik ideallerinde sonuydu. Düşünce, lider pozisyonundaki kişinin, insanları bencil bireyler olmak yerine sosyal varlıklar gibi düşünüp, davranmalarına ikna etmesiydi. Dick Morris ve anketçileri kazandı.

=ROBERT REICH= Clinton Kabine Üyesi - 1993-1997

Demek istediğim Başkanın aklını şekillendirenler seçmenleri bireysel arzular gibi gözlemleyip bu arzuları kendi çıkar ve gayeleri için kullananlardır. Demek istedikleri demokrasi, akla getirilmeyen ilkel arzuları çıkar doğrultusunda kullanmaktan başka bir şey değildir, olmamalıdır. İlkel yani insanların bilinçli olarak farkında olmadıkları, sadece kendilerini tatmin etmek için

istedikleridir. Aynı politik zafer İngiltere'de de gerçekleşmek üzereydi.

1994 yılında Tony Blair İşçi Partisi Başkanı oldu, Peter Mandelson etrafında toplanan reformcu grup güçlü hale geldi. Neredeyse her gece Philip Gould banliyödeki kararsız seçmenler üstünde hedef kitleler oluşturdu ve bu sefer dinlendi. Arzu sahibi sınıfın korku ve arzuları İşçi Partisi'ni şekillendiren ana güç haline geldi. Ben o sıralar eskiden muhafazakâr partiye oy verenlerle konuşuyordum.

=PHILIP GOULD= Yeni İşçi Strateji Danışmanı 1997 seçimi

Artık İşçi partisine oy veriyorlardı ve para sıkıntı çektiklerini ve vergilere getirilen artışlara limit konulması gerektiğini söylüyorlardı. Onlara göre suç işlemek sorun demekti ve saygı görmeliydiler, sosyal yardımı hak eden insanların almasını istiyorlardı, hakketmeyenlerin değil. İşçi sınıfının çoğunluğu bunu bencillik olarak gördü. Ben öyle görmedim, bence anne ve babanın ailesi için en iyisini yapmaya çalışması bencillik değildir, aile için iyisini yapmaktır, insanlar böyledir. Gürültü ya da başka türlü komşularının rahatsız edenlerin peşine düştüm.

=DEREK DRAPER= Peter Mandelson'ın Asistanı 1992-1995

Kanun ve nizam İşçi Partisinin işi.

Kampanyanın felsefesi kararsız seçmenlere odaklanalım, hedef gruplarının ne istediklerini bulup, onları ne cezbeder bakalım ve bu bulduklarımızı durmaksızın seçimler için kullanalım.

=DEREK DRAPER= Assistant to Peter Mandelson 1992-1995

=İşçi Partisi Seçim Yayını= 1997

Bugün size bir şeyler olacak. Cebinize para gireciğinin sözünü verdikten sonra, muhafazakârların üstüne gölge düştü. **Philip Gould çok önemliydi çünkü "ham madde"'yi politikacılara bu çeşit politikalar yapabilmesi için verdi, ve Gould bir şeyle çıkıp geldiğinde istisnasız onu takip ettiler.** Blair'ın kendisi 12 sayfalık bir bildiriye bakıp **"Pekala, bunu yapmalıyız"** dedi. Biz, daha iyi şeyler tüketilmesi için daha çok kazanılmasını istiyoruz. Biz, insanların daha az vergi ödemesini istiyoruz. Gordon Brown, İşçi partisinin vergi oranlarını değiştirmeyeceğini söylüyor. İşçi hükümeti temel vergi artış oranını değiştirmeyecek. Vergilerin arttırılmayacağının iyice anlaşılmasını istiyorum. Hatta İşçi Partisi, orta İngiltere'yi kendileri için daha hırslı olmaya, daha iyiyi arzulamaya ailelerinin İşçi Partisiyle daha iyi olacaklarına inandırdılar. 10 kişilik bir grup şarap içip, çerez atıştırırken, düşündükleri şey İşçi Partisinin yapmış olduğu tüm kararlarda etkili oldu. Hatta bu kampanyayı yürütenler bu fikir kendilerininmiş izlenimi vermek isteseler de bu Amerika'dan hatta

söylenen, sözlere kadar Amerikan market araştırmacılarının kararsız seçmenler üstüne yaptığı testlerdendi.

=DOUG SCHOEN= Başkan Clinton Market Araştırmacısı 1995-2000

Peter Mandelson ve takımı Amerika’dayken kampanyamızı izlediler ve harfiyen bizi kopyaladılar. Sistemin yararı insanlara balık vermiyor, balık tutmayı öğretiyordu. Mandelson her şey olabilir ama aptal değildi. İşleyen bir şey gördü ve neden yapmayayım? diye düşündü. Ve manifestolarını okuyup kendime her şeyi almışlar dediğimi hatırlıyorum. Bilirsiniz bir yandan gurur duyuyorsunuz ama diğer yandan şerefsizler diyorsunuz. **Amerika'daki gibi, İşçi'lerde kararsız seçmenleri tam mutlu etmeyen politikaları bıraktılar.** Bazı temel prensiplerden vaz geçmek anlamına gelse bile bu. Böylece önemli madde olan madde, sanayinin halk kontorolünde olması yasası anayasadan düşürüldü. Madde 'ün amacı insanların kollektif gücünü, iş dünyasındaki engellenemeyen aç gözlülüklerine karşı kullanabilmekti. Ancak Tony Blair, artık kendilerinin serbest piyasa tarafından sömürülmediğine inanan önemli seçmenlerle karşılaştı. Artık kendilerini işlerin onlara verdiği kimliklerle ve öyle tatmin edilen birer birey olarak görüyorlardı. Yenilenen madde serbest piyasayı kontrol etmeyeceğine, sadece büyüteceğine söz verdi. İş dünyası, hükümetten güçlüdür.

=İşçi Partisi Seçim Yayını= 1997

Daha hızlıdır, daha yaratıcıdır. İş, ülkenin hayat damarıdır. Oralardan, toplumun ihtiyacı olan tüm faydalar gelir. İnsanlara iş verirler, yatırım yaparlar. Bence Tony Blair bunu yapan, iş hayatını düzelten, partiden bu da İşçi Partisi.

=DEREK DRAPER= Peter Mandelson'ın Asistanı 1992-1995

İşçi Partisinin bu yaptığı gücünü politik sistemden değil ya da demokratik, politik sistemden değil, yani büyük işlerden alanlar içindi. Köklü çıkarları olanlar için, statükocular içindi. Tabii bu şey şimdilik aklıma gelenler İşçi Partisinin olması gerekenler karşı güçtü aynı zamanda. Bu demek oluyor ki iş sektörü büyümeye devam etmeli, sahne arkasından yol almalılardı. Çünkü baskı yaratmanın bir anlamı yok. **Kettering'de şarap yudumlayan 8 kişiden baskı yaratacak bir şey çıkmaz yani çok mutlu, çok rahatlamış, çok üretici zaferinde, İşçi Partisinin başını çekenler bu başarının yeni bir demokrasi formunu teyit ettiğini söylediler.**

<u>**Hedef kitle tekniğiyle, insanın iç arzularını anlayıp, doyurarak onlara güç veriliyordu.**</u> <u>Kendileri için en iyisini politikacıların bildiği, meçhul insanlar yapmanın aksine.</u> Hedef kitleyi pazarlama aracı gibi görmüyordum. İnsanların söylemek istediklerini duyaran araç olarak görüyordum. Ve yeni bir

politika formu olarak görüyordum. İnsanlar verdikleri gibi, geri de alabilirler.

Şimdi bizler köleyiz, onlar efendiler.

1997 'nin asıl önemi bence, 100 yıldır İngiltere'ye hükmeden elitist politikaların sonu olmasıydı. Şimdi Futurama'ya yaklaşıyoruz. **1939 'da Sigmund Freud'un yeğeni Edward Bernays, tüketicinin kral olduğu bir gelecek toplumu yarattı. New York'da Dünya Fuarı vardı ve Bernays ona "democracity" diyordu.** Bu tüketici demokrasisi'nin ilk ve en dramatik tablosuydu. Bireylerin ihtiyaç ve isteklerinin serbest piyasa tarafından okunup, doyurulduğu bir toplumdu. Dünya Fuarı bütün endişelerin buluştuğu yer haline geldi.

=STUART EWEN= Halkla İlişkiler Tarihçisi

Westinghouse, General Motors ve Amerikan Yaza Kasa şirketiyle buluştular. Şirket üstüne şirket sunumları oldu. Sanki insanlığın arzuları, istekleri, hırsları bir merkezde toplanmış ve özel girişim sitemleri ile tüm bunlar cevaplanacakmış gibiydi. Burada şöyle bir kavram vardı. Sanki serbest piyasa ideolojiler ve politik güçler izinden gitmiyordu. Sanki sadece insanların istekleri doğrultunda bir şeydi. Bu yeni İşçi'lerin ve Amerikan demokratlarının iktidar mücadelesinde ortaya çıkan demokrasi formuydu. **Hepsi iş yerleri tarafından insanların arzuları okuyan sistemleri kullandı. Ve hepsi Bernays'in, bu daha iyi bir demokrasi türü fikrini kabul ettiler.** Ama Dünya Fuarı aslında Bernays tarafından onun müşterileri, yani Amerika şirketleri için yaratılmış özenli bir propagandaydı. İçten içe Bernays gerçek demokrasinin hiç işe yaramayacağına inanıyordu. **Amcasının insan doğasıyla ilgili düşünceleri bunda etkili olmuştu.** Freud'a göre bireyler bilinçli düşenceler ile değil, ilkel bilinçdışı arzu ve hislerle hareket ediyorlardı. Ve Bernays bu nedenle, kitlelerin kendi hayatlarını, kendilerinin kontrol etmesini çok tehlikeli görüyordu. Ve tüketicilik fikri insanlara kontrol ilüzyonunu sağlarken elitlerin de topluma yöneticilik yapmasına izin veriyordu. İşler insanların kontrolünde değil, insanların arzuları kontrolde demekti bu. İnsanların sorumluluğunda değildi işler. Bu alanda, insanların karar verme gücü yoktu. Yani demokrasi aktif vatandaşlık varsayılan bir şeyin şimdiki toplumun pasif tüketiciler olması fikrine dönüştürülmesidir. Öyle ki halkın asıl istediği, sizden onlara köpek maması vermenizdir. **İşçi Partisi'nin problemi bu propagandaya inanmaları. İş sektörü tarafından geliştirilen insanların düşüncesine, okuma sistemine yüzeysel baktılar ve yeni demokrasi formu oluşturabileceklerini söylediler.** İşçiler iktidar da iken Philip Gould'un "devamlı demokrasi" dediği sistemi denediler. Ancak iş hayatında yeni ürünler dizayn etmeyi sağlayan sistem İşçi hükümetini karşıt arzu ve hevesler labirentine sürükledi. İşçi Partisi'nin ilk döneminde,

hedef kitleler demiryollarının öncelik olmadığını gösterdi ve İşçiler'in politikaları buna itaat etti. Ancak şimdi aynı gruplar, daha önce demiryollarına yönelik daha çok yatırım yapmadıkları için hükümeti suçluyordu. Hedef kitle politikasının amacı tek olmamasıdır, çünkü insanlar karşıt fikirli ve mantıksızdır. Eğer bir konuya karar vermek için tüm yaptığınız bireysel fikirlerden oluşan kitlelerin düşüncelerini dinlemek ise, sorun yaratırsınız. Çünkü o düşünceler bocalayan, tutarsız ve en önemlisi bir noktaya birleşmemişlerdir. Ve insanlar sürekli

"daha az vergi ama "

" daha iyi hizmet istiyorum"

diye tabii ki derler. Ama siz ne diyeceksiniz

"Daha çok vergi ancak daha iyi hizmet ister misiniz?"

Daha az emin hale gelirler. Onlar daha çok vergi öderlerse daha iyi hizmet alacaklarına inanmıyorlar. Ve bataklığa saplanır kalırsınız. Açıkçası politikacıların söylemesi gereken

"bak, bu benim inancım."

"Bana göre azıcık daha çok öderseniz "

" daha iyi hizmet alacaksınız,"

" ve sizi temin ederim bu parayı mantıklı bir şekilde kullanacağım."

"Şimdi bana oy vermek istiyor musunuz?

Evet mi hayır mı?"

Ve Blair'in yapamadığı buydu. Tony Blair onlara zaten inandıkları şeyleri geri vermeye çalıştı inandıkları şeyler tutarsız bireysellik ve çelişkili saçmalıklardı ve Tony Blair'ın tüm sunduğu buydu. ve sonra neden insanların onu anlamadığını soruyor. Onu anlamamaları değil sorun, sorun insanların kendi başlarına yapamayacakları şeyleri yapan birini istemeleri. O da tutarlı bir politik düşünceyle gelerek inanabilirlik sağlayacak biridir. **Yeni İşçiler bir ikilemle karşılaştı. Benimsedikleri tüketici politikası onları tuzağa düşürdü ve kısa süreli çelişkili politikalara maruz bıraktı.** Şimdi daha görkemli bir vizyonu doyuran, büyüyen talepler vardı. Bu, **Hükümetin gücünü kullanarak gitgide büyüyen eşitsizlik sorununu çözüp ülkedeki sosyal yapıları ayrıştırma vizyonuydu.** Bunu başarmaları için seçmenlere kendi çıkarları dışında düşündürmeleri lazımdı. Ve bu insan davranışlarına hükmeden Freudyen görüşün, insanların bencil içgüdülerle hareket ettiği fikrine meydan okuyordu. **Ki insan varlığının bu konsepti ideal tüketici ürettikleri için firmalar tarafından, beslenip, büyütülmüştür.**

Ne kadar özgürüz sansak da, gerçekte, politikacılar gibi kendi arzularımızın kölesiyiz.

Bundan daha iyi olabileceğimizi unuttuk, insan doğasının başka yönleri olduğunu. Esas olarak burada insan doğasının farklı görüşü mevcut ve demokrasinin. İnsanların mantıksız olduğunu gözlemelisiniz, bilindışı duygular yığını olduklarını. Bu direk Freud'dan geliyor. Ve işverenler bunu cevaplamaya gayet uygunlar. **Bunun için kendilerini bileylemişler. Ve pazarlamanın anlamı budur. Sembol, müzik, resim ve kelimeler hepsi için bilinçdışı hislere başvururlar.** Politika bundan daha fazlası olmalıdır.

Politika ve lider kişi, toplumu mantıklı tartışmalar ışığında birleştirmeli, bu tartışmalar insanlar için en iyi ne ve saygının ne olduğuna bakıp, en iyisini isteyen mantıklı yeterlilik olmalıdır. Böyle değil de Freudyen ise basitçe bilinçdışı hislere başvurma meselesidir. İşverenler bunları uyguluyor, bırakın onlar uygulasın. Firmalar daha iyi biliyor, nasıl uygulanacağını biliyorlar. İş demek bu hisleri karşılama işidir ne de olsa.

Yeşil ağaçlar görüyorum, kırmızı güller de

Tomurcuklanıyorlar senin ve benim için

Ve düşünüyorum ne güzel bir dünya

Yazar ve yapımcı
ADAM CURTIS

MANKURT

Mankurt; Cengiz Aytmatov'un 1980 yılında yazdığı Gün Uzar Yüzyıl Olur adlı eserinde Kırgız destanlarından yararlanarak güncelleştirdiği bir kişiliktir. Mankurt bazı işlemler sonucu öz benliğini yitirerek kendisini kimliksizleştiren düşmanının kuklası haline gelmiş bir zavallı insan tipidir.

Aytmatov'un "Gün Uzar Yüzyıl Olur" adlı eseri pek çok Batı diline ve Türk lehçelerine çevrilip yaygınlaşırken "mankurt" kavramı da kabul görerek literatüre girmiş ve "mankurt" ve "mankurtlaştırma" temaları yaygınlaşmıştır. Fransa'da V. Lackhine tarafından "yılın kitabı" olarak gösterilen Aytmatov'un "Gün Uzar Yüzyıl Olur" eserinden yapılan iktibasla "Mankurtizm" "sosyal kimlik değiştirme ve öz köküne yabancılaşma" temalarını karşılayan bir terim olarak sosyal psikoloji literatüründe yerini almıştır.

MANKURT-LAŞ-TIRILA-MAYANLARDAN MISINIZ?

İlk kez yirmi yıl kadar önce ünlü Kırgız yazarı Cengiz Aytmatov'un "Gün Uzar Yüzyıl Olur" romanında gördüğüm "mankurt" terimi ve yazarın bu terim bağlamında anlattığı "Nayman Ana Destanı" -eserin bütün okurlarını etkilediği gibi- beni de büyülemişti. Aytmatov'un Türk okurları tarafından yaygınlıkla tanınmasında en büyük paya sahip olan bu muhteşem kitabını -sanıyorum sırf bu destanın cazibesi ile- birkaç kez okudum.

Doğrusu -ilk zamanlar- "mankurt" tabirinin Aytmatov tarafından "üretildiğini" düşünmüştüm. Ancak daha sonra "mankurt" deyiminden türetilen mankurtizasyon, mankurtizm terimlerinin de hızla literatüre girdiğini fark edince bu terimlerin işaret ettiği olgunun 'tarihi kökleri bulunması gerektiği' ilhamı ile konuyu araştırma çabasına girdim.

Literatürde Mankurt [39]terimi yaygın olarak "Cengiz Aytmatov'un "Yüzyıldan Daha Uzun Gün" romanında popülarize ettiği bir Türk efsanesinden gelen bir terim" olarak tanımlanarak kullanılıyor. Mankurt teriminden türetilen "mankurtlaştırma" anlamındaki mankurtizasyon(=mankurtisation [40] ve "mankurtçuluk" anlamındaki mankurtizm (=mankurtism) [41] terimlerine de literatürde sıklıkla rastlanmaktadır.

Baltık Gençlerinin İsyan Uranı : "Bizler Mankurt Değiliz !.."

Bu araştırmalarımda beni çok şaşırtan şeyler ile de karşılaştım: Mesela: 1990'ların başında Gorbaçov döneminde Sovyetler Birliği'nden ayrılmak için meydanlara dökülen Baltıklı gençler "Bizler Mankurt Değiliz" pankartları da açmışlardı milli bayrakları yanında… Belorusya'dan A.B.D.'ye göç eden hızlı bir siyonist -muhtemelen Aytmatov'un Rusçasından okuduğu romanın tesiri ile- kalem aldığı **"Jewish Mankurts"** adlı makalesinde [42]bazı Yahudileri "mankurt"lukla suçluyordu.

---

[39] "The term mankurt comes from a Turkic myth popularized by Chinghiz Aitmatov in his novel The Day Lasts More Than a Hundred Years"
http://encyclopedia.thefreedictionary.com/Chinghiz%20Aitmatov
[40] Mankurtisation teriminin kullanım örnekleri için:
http://www.utoronto.ca/cias/kyrgyzstan.html
http://home.parks.lv/sandisr/youth.htm
[41] Mankurtism teriminin kullanım örnekleri için: http://cess.fas.harvard.edu/CESSpg_conf_abstracts2005.html
http://www.crvp.org/book/Series03/IIIC-2/chap-4.htm
[42] Boris Shusteff , Jewish Mankurts?

Nihayet Türk tarihindeki "mankurt" söylencesinin "Gün Uzar Yüzyıl Olur"da nasıl ete-kemiğe büründüğünün menkıbesini ünlü Kırgız yazarı Cengiz Aytmatov ile Kazak şairi Muhtar Şahanov'un derin sohbetlerinden oluşan Kuz Başındaki Avcının Çığlığı adlı eserin Banu Muhyaeva tarafından yapılan çevirinde -epeyce bir süre sonra- buldum. [43]

"Kuz Başındaki Avcının Çığlığı" adlı kitabın "**Yüzyılların Gölgesindeki Suç"** alt başlıklı kısmında Aytmatov, "Gün Uzar Yüzyıl Olur" adlı ünlü romanı ile dünya literatürüne kazandırdığı "mankurt" kavramını işlerken tarihi köklerden nasıl yararlandığına ışık tutmaktadır. Böylelikle "Ah, insanın aklını, düşüncesini çekip almayı hangi kara yürek keşfetmiş?" sorusunu yine kendi yanıtlayan Aytmatov bir anlamda da "mankurt" teriminin Türk tarihinin uzak asırlardaki köklerini açığa çıkartmaktadır.

"Gün Uzar Yüzyıl Olur" adlı romanındaki müthiş kurgulamayı nasıl plandığı konusunu Aytmatov'a "Romanın karmaşık ve çok çarpıcı olayları, düşüncelerinizde ne zaman uyandı? Mankurtluk ve Baykonur uzay üssünü, yani tek adamın ve tüm dünyanın problemini nasıl birbiriyle ilişkilendirdiniz?" sorusunu yönelterek soran Şahanov şu cevabı alır:

"Yazar, yazmasa da yazmaktadır." diye hoş bir aforizma vardır. Önüne kağıtları açıp, eline kalem alarak yazacağı eserin konusunu belirlemekle; eğer buna ruh hazırlığı yoksa, büyük saray yapmayı istemesine rağmen gereçlerini hazırlamamış mimar gibi boşuna vakit öldürür. Bulunan konuda sağlam düşünceyi alıp çıkmak için gönül deposunu kurcalayacak. Çocukluk anıları, gördükleri, düşünceye düğümledikleri, yaşadığı türlü olaylar ve yüzleşmeler seçilip bir düzene sokularak, eserin temelini oluşturur.

Bir seyahatimde trenle Kazakistan üzerinden Moskova'ya gidiyordum. Kızılorda ilinden geçerken, radyo; Baykonur'dan bir uzay gemisinin fırlatıldığını haber verdi. Trenin penceresinden güneşin kavurduğu bozkıra bakarak derin düşüncelere kapıldım. "Gün Uzar Yüzyıl Olur" romanını yazmak fikri o anda aklıma gelmişti. Gençliğimizde duyduğumuz mankurtluk hikayesi, hayalimde yeniden ışıklandı. Geçmiş zamanlarda kara güç sahibi, insanın başını deriden çembere alıp aklını-fikrini söndürmüş. Birbirine karşı ideolojilerini öne sürüp kendi arasında çatışmaya düşen iki sistem, uzaya çıkıp birbirini tehdit ederek yerküresine ideolojik bir şire (=taze deve derisi) sararsa ne olacak? Tek insanın başına sarılan deri, değiştirilip bizim hepimizi kapsayarak sarılamaz mı? Türlü ölçülerde olmasına rağmen trajedi ortaktır. İnsanoğlunu, gerçekleşmesi mümkün olan böyle bir bela konusunda önceden uyarmak istiyorum."

Cengiz Aytmatov, aynı kitaptaki anlatımına göre "mankurt" kavramının kökeni olan efsaneyi Kırgızistan'ın Tan bölgesinde Ak-Olon köyünde doğan ünlü Manasçı Sayakbay Karalaev (1894-1971)'den öğrenmiştir. 1918'den itibaren parçalar okumağa başladığı Manas destanının 500.553 mısralık bir varyantını söylediği kayda girmiş olan Sayakbay'ın Hızır(a.s.)'dan aldığı nasib ile destan söylemeğe başladığını da ifade eden Aytmatov "mankurt efsanesi"nin kökenini şu şekilde nakletmektedir:

"Gün Uzar Yüzyıl Olur" romanını yazarken, mankurt konusunu inceden inceye araştırdım. Çocukluğumuzda, yol-yordam bilmeyen birilerine "Hey! Mankurt musun?" dediklerini çok duymuştuk. İnsanın mankurta nasıl dönüşeceğini bilmesek de, kemiklerine işleyen ağır bir söz olduğunu sezerdik.

Mankurtluk hakkındaki ilk bilgilerden birine, on asır önce makamla söylenmeğe başlanıp, Kırgız halkının kahramanlık ve kültür ansiklopedisi haline gelen Manas Destanı'nda rastlanıyor. Orada çocuk Manas'ın yaramazlığı ve dayanılmaz gücünden korkan Kalmukların, "onu mankurt edelim" deyip, söz bağladıkları şöyle destanlaştırılmıştı:

Bala'yı[44] tutup alalım

---

http://www.freeman.org/m_online/may99/shusteff1.htm

[43]Kuz Başındaki Avcının Çığlığı , Tolkun Yayınları, Ankara 1.Baskı Aralık 1998; 2. Baskı Şubat 2000)

[44] Bala: Çocuk

Başına şire[45] takalım

Eve götürüp azap verelim

Altı boy Kalmak 'ın

Ayak-başını yığalım.

Bindokuzyüz altmışlı yılların içindeydi sanıyorum; ünlü Manasçı Sayakbay Karalayev'den mankurt'un anlamını sormuştum. O zaman ihtiyar Manasçı, biraz düşündükten sonra konuşmaya başladı:

> **"-Geçmişte, Kalmuk ve Kırgız çatışmaları sırasında iki taraf, mal-mülk ganimetle birlikte, köle etmek için birbirinden tutsak da alırlardı. Tutsağı güvenle elde tutmanın en emin yolu, onu mankurt etmektir. Bunun için önce tutsağın saçını kazıdıktan sonra, yeni kesilmiş devenin -veya sığırın- taze, ıslak derisini - Kırgızlar şire derler- tutsağın başına sararlar. Sarılan deri, bağcıklarla, şakaktan sıkılarak, sağlam olarak bağlanan tutsak kavurucu güneş altına böylece, eli ayağı bağlı bırakılıyormuş. Tutsak, o zaman iki azaba birden düşermiş. Önce yaş deri sıcaktan kurudukça büzülüp, başını sıkarak kemiklerini kıracak gibi olur; ikincisi, yeniden çıkan saç, kuruyan deriyi delemeyip, tekrar kafa derisine dönüp iğne batırılır gibi girip, bütün sinir duygusunu öldürür; sonuçta tutsağın hafıza, akılda tutabilme, anlama yeteneğini yok edermiş. Tutsak bir hafta veya on gün sonra, ya ölür ya "mankurt"a dönermiş. Ölürse azaptan kurtulur, diri kalırsa; adını, geldiği soyu, bütün mazisini unutur, sadece efendisinin isteklerini yerine getiren kaba kuvvet sahibi bir köle haline gelirmiş... İnsanoğlu, saçlarını diken diken eden nice zulüm keşfetmiştir. Ancak bu facianın dengi olamaz."**

Aytmatov tarihin sisli sayfaları arasından çıkararak Manasçı Sayakbay'ın kendisine aktardığı bu efsaneyi "Gün Uzar Yüzyıl Olur" romanında şu satırlarıyla güncelleyerek Kırgız bozkırlarından tüm dünyaya dağılmış milyonlarca okuruna iletmeyi başarır. İşte Aytmatov'u soydaşları ve meslekdaşları arasından sıyırarak "kutup yıldızı" yapan da bu anlatım yeteneğidir :

Mankurt Kimdir? Ya da Nasıl Mankurt Olunur ?..

> **"...Önce tutsağın kafasını kazırlar, kesilen bir devenin boyun bölgesinden yüzülen bir deri parçası tutsağın kafasına bir başlık gibi geçirilir. Kafasına deri geçirilen tutsak başını yere sürtmesin diye boyuna tahta kalıp takılır, yürek paralayıcı çığlıklarını kimse duymasın diye ıssız bir yere götürülürdü. Kolları, bacakları bağlı tutsak orada güneşin alnacında, aç-susuz birkaç gün kalırdı. Başına deri geçirilenlerden çoğu acıya dayanamayıp ölür, sağ kalanlarsa belleklerini yitirerek geçmişlerini anımsamayan birer "**mankurt**" -köle- olurlardı. Tutsakların ölüm nedeni açlık, susuzluk değildi. Zavallılar başlarına geçirilen taze deve derisinin güneş altında kuruyarak büzülmesi sonucu acıya dayanamadıkları için ölürlerdi. Sımsıkı sarılan deri kurudukça tutsağın kazınmış başını mengene gibi sıkıştırırdı. Bütün bu acılar sonunda tutsak aklını yitirmeye başlardı. Juan-juanlar işkencenin beşinci gününde sağ kalan var mı diye bakmaya gelirlerdi. İşkenceye tutulanlardan biri bile sağ kalsa amaçlarına ulaşmış sayarlardı kendilerini... "M**ankurt" **kim olduğunu, soyunun-sopunun nereden geldiğini, adını, çocukluğunu, anasını-babasını bilmezdi kısacası insan olduğunun bile farkında değildi. Benlik bilincini yitirdiği için efendisine iktisadi açıdan büyük avantajlar sağlardı... Herhangi bir köle sahibi için en büyük tehlike, kölesinin başkaldırmasıdır. Her köle fırsat bulunca isyan eder; oysa m**ankurt **köleler arasında kaçmayı, karşı koymayı, başkaldırmayı düşünmeyen, alışılmışın dışında tek varlıktı. Köpeklerin sahiplerini dinlemeleri gibi m**ankurt **ta efendisinin sözünden dışarı çıkmazdı. Efendisinden başkasının sözünü dinlemez,**

---

[45] Şire : Taze, yaş hayvan mide derisi

> **bedeninin gereksinmelerinden başkasını düşünmezdi.... En kirli, en ağır işler mankurtlara verilir, sonsuz sabır isteyen bıktırıcı, sıkıcı, sinir törpüleyici işler onlara yaptırılırdı."...** [46]

Aytmatov daha sonra sözü bugüne getirir: **"Totaliter sistemde bütün toplumun, - senin de benim de-, herkesin aklı-fikri, anlayışı, bir ideolojik bir cendereye kondu. Bu, insanları baskıcı bir rejime körü körüne bağlamak maksadıyla yapılmıştı."**

Şahanov, Aytmatov'un "Nice yüzyılların sınavından geçmiş gizemli Asya kıtasının doğurduğu, ta Manas devrinden önce keşfedilmiş öldürücü bir metodu, kimsenin aklına gelmeyen yeni bir çözüm bularak, bütün dünyanın problemi olarak ortaya koydu"ğunu ifade eder ve böylece "dünyanın söz dağarcığına mankurtluk (mankurtizm) diye yeni bir kavram kattı"ğını isabetle kaydeder.

---

[46] Cengiz Aytmatov, Gün Uzar Yüzyıl Olur, Çev.: Mehmet Özgül; s. 125-127, Cem Yayınevi, İstanbul-1985.
Normalde tutsağın yakınları onu kurtarmak için bazen yola koyulurmuş; fakat kaçırılan yakının "mankurt" olacağını / olduğunu duyunca artık onu aramazlarmış. Çünkü **mankurtlaştırılan birinin artık anne babasına bile bir hayrının olmayacağını biliyorlarmış.** Fakat yine de tutsakların kaçırılma olasılığına karşı, onların yanına bir iki tane gözcü dikilirmiş. Neyse, tutsak günlerce kızgın güneşin altında beklediği için, deri kafasında kurumaya başlar, kurudukça büzülür, büzüldükçe de kafatasını aynen mengene ile sıkar gibi gerermiş. Bunun yanı sıra kökünden kazınan saçlar yeniden çıkmaya başlayınca, kafada kuruyan deriye çarpıp geri döner ve böylece kıllar üste doğru çıkamayınca alta doğru iner, beyne saplanmaya başlarmış. Hem kafatasının gerilmesi hem de kılların beyne batması tutsağa anlatılması çok güç bir acı yaşatırmış. Eğer tutsak çok güçlü ve dayanıklı değilse acıya dayanamayarak ölürmüş. Hatta mankurtlaştırılmak için çöle bırakılan beş tutsaktan en az biri ölmezse, bunları kaçıranlar kendilerini şanslı görüyorlarmış.
Tutsak, eğer yaşamayı başarabilirse hem çektiği acılar hem de kılların beyne batması nedeniyle bilincini (hafızasını / şuurunu) kaybedermiş. Juan-juan'lar onu çölden alıp getirir, boynundaki kalıbı çıkarır ve ona yemek verirlermiş. Annesini, babasını, boyunu, doğduğu yeri, adını… unutan tutsak, artık kendisini karnını doyurmaya çalışan bir varlık olarak görmeye başlarmış. Tutsağın sahibi olarak gördüğü kişi, ona sıkça yemek verip onu kendine bağlarmış. Artık bir "mankurt" olan bu kişi, sahibinin sözünden çıkamayacak sadık bir "köpek"ten veya emirleri eksiksiz yerine getirecek bir "robot"tan farksızdır. Sahibi ne kadar zorlu, sıkıntı verici işler yapması için ona emir verse de, o onları yapmaktan çekinmezmiş.
O dönemde mankurtlar, normal kölelerden daha değerliymiş. Bir mankurt, güçlü ve dayanıklı on tutsakla eş değermiş. Hatta bir olay sonucunda bir mankurt öldürülürse bunun için ödenecek bedel, hür bir kişinin ölümü için ödenecek bedelden üç kat fazla olurmuş. Çünkü "Sarı-Özek"in kavurucu çöllerindeki sıcaklara, o çölde deve gütmek için günlerce sıcağa dayanabilmeye ancak bir mankurt dayanabilirmiş. Açlıktan ölmemesi için yiyeceğini ve suyunu; donmaması için de üzerine yırtık pırtık birkaç parça giysi verince, başta kavurucu çöllerde deve gütmek olmak üzere bütün işleri çekinmeden yaparlarmış. İşte bunun için o dönemde bu vahşice eziyetler, sıkça görülürmüş.
Mankurtlaştırma ile ilgili "Nayman Ana" adında bir kadının çocuğunu mankurt olmaktan kurtarması için yaptığı mücadelenin anlatıldığı bir söylence (efsane) de vardır. Bu söylenceye göre; Nayman Ana'nın oğlu Juan-Juan'lar tarafından kaçırılmıştır. Nayman Ana, yetişkin oğlunu mankurt olmaktan kurtarabilmek için -diğer birçok annenin aksine- çocuğunun peşine düşmüştür. Araya taraya oğlunu Juan-Juan'ların develerini gütmekle görevlendirdikleri bir yerde bulmuş ve gizlice oğlunun yanına kadar sokularak onun karşısına çıkmıştır. Fakat oğlunu bulduğunda, o çoktan "mankurt" olmuştur. Annesi oğluna her ne kadar kendi adını, babasının adını falan söylemişse de, artık her şey için geçtir. Çünkü oğlu, artık eskiye dair her şeyi unutmuş bir mankurttur. Annesi bunu bildiği hâlde bıkmadan, usanmadan oğluna her fırsatta "Senin atan (baban) Dönenbay'dır. Sen Dönenbay'ın oğlusun." demiştir.
Bir gün oğlunun efendisi sayılan Juan-Juanlar, bu durumdan kuşkulanmış ve köleye karşısına çıkacak her kim olursa olsun, onu oklayıp öldürmesini emretmişlerdir. Annesi yine oğlunun yanına gelip **"Senin atan Dönenbay…"** demek isteyince, köle hiç duraksamadan okunu çekip annesinin göğsüne saplamıştır. Söylenenlere göre zavallı Nayman Ana'nın ruhu, bir kuş olup havalanmış ve oğlunun başının üstünde dönmeye başlamıştır. Havada dönerken bile oğluna **"Senin atan Dönenbay, senin atan Dönenbay, senin atan…"** diye seslenip durmuştur. Hatta bu olaydan ötürü, o kuşun adına **"dönenbay kuşu"** demişlerdir. (Kazım Öztürk 13 HAZİRAN 2012) http://www.hicrandergisi.com/kazim-ozturk/mankurtlasmak.html
http://www.youtube.com/watch?v=k8OiBzaaTeg

Şahanov'a göre Sovyetler Birliği devrinde, dilini ve özünü, örf-adetini unutup, tarihî hafızasını kaybetmeye başlayan az nüfuslu halkların trajedisi, Aytmatov'un bu eserinden sonra bütün açıklığı ile ortaya çıkmış ve Mankurt olmamak meselesi, nüfus yönünden zayıf olan halkların parolasına dönüştü. Şahanov, Aytmatov'un ağzıyla söylenen bu acı gerçeğin, özellikle Rus totalitarizminin ağına düşen halkları ırgalayıp uyandırdığını ifade eder. Mankurtlaştırılan nesilden bir gençliğin perişan durumu karşısında "ruh köküne yabancılaştırılamamış" insanın totaliter rejime en tabii bir çerçevedeki ruh isyanı Aytmatov'un "Gün Uzar Yüzyıl Olur" adlı ünlü romanında romanın asli kahramanlarından Boranlı Yedigey'in dilinden bir dua formunda seslendirilir:

Boranlı Yedigey (Edige)' in Duası:

"Şimdi yüzümüzü kutsal Kâbe'ye dönelim, ellerimizi önümüze açalım. Böyle bir saatte dualarımızı, aklımızdan geçenleri duysun anlasın diye Tanrı'yı düşünün... "... Böylece insanoğlunun bir rastlantı sonucu geldiği, fakat günlerle gecelerin izlemesi gibi aynı şaşmazlıkla günü gelince bırakıp gideceği bir dünya, kendi düzeni içinde değişmez bir dünya yarattığı için Yaradan'a selam vermiş oluyordu... O anda coşkuyla kendinden geçercesine dua etmekte haklıydı, çünkü insanoğlu dünyada boşuna yaşamıyordu. **"Ey Tanrım, dedelerimizin ezberledikleri kitaplardan okuduğum duaları gerçekten işitiyorsan beni de işit. O'nun vasiyet ettiği gömütlüğe gömmeyi başaramadık... Biz kullarını bağışla ve Kazangap kulunu toprağa kabul et... Biz kulların sana yakarmaktan başka birşey beceremediğimiz için acı, esirge bizi, yardımını eksik etme. Biz kulların doğru olsun, yanlış olsun, herşeyi Sen'den bekleriz. Bir katil bile Sen'i kendi yanında görmek ister... Nayman Ana'nın yattığı kutsal gömütlüğe bundan böyle gelemeyecek oluşumuza çok üzgünüm... Vasiyetimi benimle buraya gelen gençlere bırakıyorum, beni buraya gömmek onların boynunun borcu olsun; ancak aralarında dua edecek birini göremiyorum ne Tanrı'ya inanıyor, ne de dua biliyorlar... Duaları küçümsüyorlar. Bu duruma göre ecel saati gelince kendilerine, başkalarına ne diyecekler? Acıyorum hepsine... Kutsal varlığına saygısızlık ettiğim için bağışla beni Tanrı'm !.. Eğer yaramaz bir şey söylediysem bağışla beni. Ben basit bir insanım, ancak bu kadar düşünebiliyorum... Bağışını üzerimizden eksik etme... Amin."** [47]

Şahanov, Litvanya; Estonya gibi Baltık cumhuriyetleri ve Moldova'da gençlerin, 1990'larda Rus işgaline karşı meydanlara çıktığında ellerinde **"Biz Mankurt Değiliz"** yazılı pankartlar taşımasını, Aytmatov'un "mankurtlaşmaya direnişe çağrı"sının dünya çapındaki fiili bir yanıtı olarak tarihe yazmıştır.

Bugün sosyal psikolojinin "kendine yabancılaştırılma, kimliksizleştirilme" anlamında bir terimi haline gelen Mankurtlaştırılma -mankurtizasyon- kavramını Türk tarihinin sisli karanlıklarından Manasçı Sayakbay'ın kılavuzluğu ile çıkarıp kayda geçiren Cengiz Aytmatov'un büyüklüğünün bir nedeni işte budur. Özüne yabancılaşarak kendisini yüceltebileceğini sanan bazı aydınlarımız; ve özellikle yazar-çizerimiz de bu "ölümsüz efsane"den kendisine bir pay çıkartır; umarım!

HAYATİ BİCE- 08 Temmuz 2011

(http://www.haberiniz.com.tr/yazilar/koseyazisi35625-Mankurt_las_tirila_mayanlardan_misiniz.html)

GÜNÜMÜZDE YAPILAN MANKURTLAŞTIRMA OPERASYONLARI

Günümüzde toplumlar bu şekilde mankurtlaştırılmıyor artık. Beyin yıkama yöntemleri kullanılıyor bu amaç için.

[47] Aytmatov,age, s. 335-338, İstanbul-1985.

CIA'nın yaklaşık 50 yıldır uyguladığı en etkili toplumsal kontrol yöntemlerinden biri kamuoyunu değişik yapay uyarıcılarla ve şişme gündemlerle uyutulmasıdır. Bu proje için **"insan hakları" ve "yardım kuruluşlarına"** gizli fonlar aktarılmıştır.

CIA, kontrol etmek istediği ülkelerin yapısını inceleyip proje hazırlamak üzere Ford Vakfı'nı ve **Tavistock İnsan İlişkileri Enstitüsü**'nü kurmuştur.

Ford Vakfının amacı antiemperyalist ve ulusal sol hareketleri etkisiz kılmaktı. Guatemala'da Demokrat Arbenz ve İran'da Musaddık hükümetini deviren projelere Ford Vakfı imza atmıştır.

CIA, toplum mühendisliğine soyunarak dünyayı ABD istekleri doğrultusunda biçimlendirmek amacıyla Tavıstock İnsan İlişkileri Enstitüsü'nü de kurmuştur. I ve II. Dünya Savaşı yıllarında **Psikolojik Savaş Örgütü** olarak çalışan **Tavıstock Grubu, Rockfeller Vakfı**'nın yaptığı büyük bağışlarla 1946 yılında görev alanını genişleterek yeniden yapılandırılmıştır. Rocefeller, Tavistock'a daha geniş çaplı psikolojik savaş araştırmaları yapma ve uygulama görevleri vermiştir.

Tavistock Enstitüsü'nün ilham kaynağı ünlü psikanalist Sigmond Freud'un **"insan davranışlarının kontrolü"** konusundaki psikanaliz araştırmaları olmuştur.

Tavistock'un önecelikli hedefi halkın psikolojik direncini kırmaktır." Bu amaçla aile bağını zayıflatmak, din, onur, milliyetçilik ve seksüel davranışları çökertmek için teknikler geliştirmiştir.Tavistockun geliştirdiği yöntemlerden biri de "uyuştucu haplar" kullanılması ve "sesksüel davranışların çarpıtılmasıdır". Bugün Tavistock, ABD'de 6 milyar dolarlık bir bütçe ile faaliyetlerini devam ettirmektedir.

Tavistock'un en önemli programlarından biri "beyin yıkama teknikleri"dir.

Özetle, CIA; Tavistock Enstitüsü, Ford Vakfı, Rockefeller Vakfı gibi kuruluşlarla sömürmek istediği toplumları şekillendirmektedir.

Hedef toplum CIA uzmanlarınca siyasi, sosyal, kültürel ve psikolojik incelemelere tabi tutulur. Elde edilen bulgular kullanılarak uygun bir "istihmar-eşekleştirme" paketi hazırlanır ve paket hayata geçirilir. Paket hazırlanırken en güzide kişiler ve kurumlar kullanılır. Çoğu zaman, seçilen kişi ve kurumlar dahi kullanıldıklarının ayrımında değildir. Paketin hayata geçirilmesinde medya ön plandadır.

Dr. Emery, Tavistock Enstitüsü'nün projeleri doğrultusunda toplumsal uyutmanın üç sahfada gereçekleştiğini belirtmiştir:

1. Sahfa: Moral-ahlakî değerlerini yitirme (Demoralisation)

2. Safha: Zihni Bölünme (Segmentation) Bu sahfada birey, zihninde yerleşik olan ulus devlet görüşünden kopar ve cemaat görüşüne geçer.

3. Sahfa: Zihni Ayrışma (Disassocation) Bu safhada birey, fantezilerle, gerçekleri birbirine karıştırıp bir anlamda "robatlaşmış bir birey" haline gelir.

[http://www.medyaningunlugu.com/]

STEVE JOBS: THE LOST INTERVİEW (2012) KAYIP RÖPORTAJ

Yönetmen:Paul Sen

Ülke:ABD

Tür:Belgesel

Vizyon Tarihi:11 Mayıs 2012 (ABD)

Süre:70 dakika

Dil:İngilizce

Senaryo:Robert X. Cringely

Görüntü Yönetmeni:John Booth | Clayton Moore

Yapımcılar:John Gau | Stephen Segaller | Paul Sen

Özet:

Steve Jobs ile gerçekleştirilen son röportaj.. Teknoloji ve bilişim dünyasının önemli isimlerinden Steve Jobs ile, Apple'dan ayrılıp NeXT isimli şirketi yönettiği dönemde gerçekleştirilen uzun soluklu bir söyleşi.

SÖYLEŞİ METNİ

Bob Cringely:

Bunların büyük bölümü daha önce hiç görülmedi. Adım, Bob Cringely. On altı yıl önce İneklerin Zaferi adlı televizyon dizimi çekerken Steve Jobs'la röportaj yapmıştım. Yıl 1995 'ti. On yıl önce Steve, şirkete kendi getirdiği icra kulu başkanı John Sculley'yle yaşadığı yaralayıcı mücadelenin ardından Apple'dan ayrılmıştı. Röportajın yapıldığı dönemde Steve Apple'dan sonra kurduğu niş bilgisayar şirketi NeXT'i yönetiyordu. On sekiz ay içinde NeXT'i Apple'a satacağından haberimiz yoktu. Altı ay sonra Apple'ın başına geçeceğinde de tabii. Televizyonda adet olduğu gibi dizide röportajın sadece bir bölümünü kullandık ve yıllarca röportajın sonsuza dek kaybolduğunu sandık çünkü asıl kaset 1990'larda Londra'dan Amerika'ya yollanırken kaybolmuştu Ardından bundan birkaç gün önce dizinin yönetmeni Paul Sen garajında o röportajın bir VHS kopyasını buldu. - Steve Jobs'la yapılmış çok az televizyon röportajı var.ve neredeyse hepsi kötü. Onlar da nadiren karizma, içtenlik ve vizyonunu gösterebiliyorlar. Bu röportaj bunu başarabiliyor. Dolayısıyla inanılmaz bir adamı onurlandırmak amacıyla o röportajın tamamını burada yayınlıyoruz. Bunların büyük bölümü daha önce hiç görülmedi.

-Kişisel bilgisayarlarla ilk olarak nasıl ilginiz oldu?

İlk bilgisayarımla on ya da on bir yaşımda karşılaştım. O zamanları hatırlamak zor ama artık yaşlı bir fosil oldum. Yaşlı bir fosilim. 30 yıl önce on ya da on bir yaşlarımdaydım ve hiç kimse daha bilgisayarları görmemişti bile. Bilgisayar diye gördükleri bir şeyler vardı. Onları filmlerde

görmüşlerdi. Kocaman vırlayan kutulardı hepsi. Her nedense, bilgisayarın ne olduğu anlamında bir ikon olarak bant sürücüler bir saplantı olmuştu. Ya da bir şekilde parıldayan ışıklar vardı. Yani kimse gerçek bir bilgisayar görmemişti. Gizemli şeylerdi. Arka planda bir şeyler yapan çok güçlü şeyler. Yani bir bilgisayar görmek ve gerçekten kullanabilmek o zamanlar tam bir imtiyazdı. Ben NASA'ya girdim buradaki Ames Araştırma Merkezine ve bir zaman paylaşımı terminali kullanabildim. Yani aslında bilgisayarın kendisini görmüyordum. Gördüğüm şey, bir zaman paylaşımı terminaliydi. Ve tekrar ediyorum, o günlerin ne kadar ilkel olduğunu hatırlamak zor. Grafik video görüntülü bilgisayar diye bir şey yoktu. Olan şey, kelimenin tam anlamıyla bir yazıcıydı. Klavyesi olan bir Teletype yazıcısıydı. Klavyeyle komutları giriyor ve sonra bir sür bekliyordunuz. Ardından bilgisayar size çıktı hâlinde bir şeyler söylüyordu. Ama o hâliyle bile olağanüstü bir şeydi. Özellikle de on yaşında bir çocuk için. BASIC ya da mesela Fortran'la bir program yazıyordunuz ve ...bu makine bir anlamda sizin fikrinizi alıp bu fikri bir şekilde uyguluyor ve size bazı sonuçlar veriyordu. Ve sonuçlar beklediğiniz gibi çıkarsa programınız gerçekten çalışıyor demekti. Çok nefes kesici bir deneyimdi. Dolayısıyla bir bilgisayar beni büyüledi. Benim için bilgisayar denen şey hâlâ biraz gizemliydi. Çünkü bir kablonun diğer ucundaydı ve bilgisayarın kendisini aslında hiç görmemiştim. Onun ardından bilgisayar turlarına katıldım ve içini gördüm. Hewlett Packard'daki bir grubun üyesi oldum. On iki yaşımdayken Bill Hewlett'a telefon ettim. O zamanlar Hewlett Packard'da yaşıyordu. Bu söylediğim yaşımı açık ediyor ama o zamanlar rehberde yer almayan telefon numarası diye bir şey yoktu. Yani telefon rehberini açıp adını arayabiliyordum. Telefonu açtığında, "Selam, adım Steve Jobs." dedim. **"Beni tanımıyorsunuz ama on iki yaşımdayım ve bir frekans sayacı inşa ediyorum ve bazı yedek parçalara ihtiyacım var."** 20 dakika kadar benimle sohbet etti. Bunu yaşadığım sürece unutmayacağım. Bana parçaları verdi. Ama bir de iş verdi. O yaz Hewlett Packard'da çalıştım. On iki yaşımdaydım. Bunun benim üstümde olağanüstü bir etkisi oldu. Hewlett Packard o yaşta gördüğüm gerçekten tek şirketti ve bir şirketin ne olduğu ve personeline ne kadar iyi muamele etmesi gerektiği konusuna bakışımı şekillendirdi. O zamanlar kolesterol diye bir şey bilinmiyordu. Şirkette her sabah onda koca bir araba dolusu çörek ve kahve gelirdi. Herkes kahve ve çörek molası verirdi. Böyle küçük şeyler vardı. Bu şirketin, gerçek değerinin çalışanları olduğunu fark etmiş bir şirket olduğu açıktı. Hewlett Packard'da olanlar başka şeylere yol açtı ve her Salı gecesi küçük bir grup insanla Palo Alto'daki araştırma laboratuarlarına gitmeye başladım. Oradaki araştırmacılarıyla falan buluşuyorduk. Ve üretilen ilk masaüstü bilgisayarı orada gördüm. Bu da Hewlett Packard 9100'dü. Neredeyse bir bavul kadardı ama içinde küçük bir katot ışını tüpü ekranı vardı ve tüm parçaları aynı yerdeydi. Bir perdenin arkasına uzanan bir kablosu falan yoktu. Ve bu makineye âşık oldum. BASIC ve APL kullanarak makineyi programlayabiliyordunuz. Saatler süren yolculuklar yapıp Hewlett Packard'a gider ve o makinenin başında takılıp programlar yazardım. Başlangıçta işler böyleydi yani. Steve Wozniak'la da bu dönemde tanıştım. Biraz daha önce de olabilir. On dört, on beş yaşlarımdayken. Ve anında çok iyi anlaştık. Tanıştığım elektronik hakkında benden çok şey bilen ilk insandı. Ondan çok hoşlanmıştım. Benden belki beş yaş büyüktü. Üniversiteye gitmiş ve yaptığı eşek şakaları yüzünden okuldan atılmıştı Anne babasıyla oturuyordu. Deanza'ya, bölgedeki yüksek okula gidiyordu. Kısa sürede dost olup birlikte projeler üretmeye başladık. Esquire dergisinde sözde bedava telefon edebilen Captain Crunch adlı bir adam hakkında bir haber okuduk. Bunu duymuşsunuzdur, eminim. Ve bir kez daha büyülenmiştik. İnsan bunu nasıl yapabilirdi? Asparagas olduğunu düşündük. Ve kütüphaneleri araştırmaya başladık. Bunu yapmanıza izin veren gizli tonları arıyorduk. Sonra işe bakın bir gece Stanford Lineer Hızlandırıcı Merkezi'ndeydik. Teknik kütüphanelerinin derinlerine inmiştik. Ta en dipte köşedeki en alt bölmenin son rafında bir AT&T teknik dergisi bulduk. Her şeyi açıklıyordu. O anı asla unutmayacağım. Bu dergiyi gördük ve **"Aman**

Tanrım, gerçekmiş." dedik. Hemen bu tonları üretebilecek bir araç yapmaya başladık. Çalışma prensibi şuydu: Şehirlerarası arama yaptığınızda hani eskiden fonda şöyle sesler duyardınız ya... Numara çevirirken telefonunuzdan çıkardığınız seslere benziyordu ama farklı bir frekanstaydı. Bu yüzden o sesleri siz çıkaramıyordunuz. Meğer onlar, ağdaki bilgisayarları kontrol eden bir bilgisayarın diğerine yolladığı seslermiş ve AT&T ilk telefon ağını, dijital ağı tasarlarken ölümcül bir hata yapmış. Bilgisayarlar arası sinyalleri sesinizle aynı banda koymuşlar. Bu da aynı sesleri üretebilirseniz bunları ahizenize yolladığınızda AT&T'nin tüm uluslararası telefon ağının bir AT&T bilgisayarı olduğunuzu sanacağı anlamına geliyordu. Aşağı yukarı üç hafta sonra nihayet çalışan bir kutu yapabildik. Hatırlıyorum da ilk seferinde Los Angeles'ı aramıştık. Woz'un Pasadena'daki akrabalarını. Yanlış numarayı çevirip gecenin bir yarısı adamın tekini uyandırdık. Ona bağırıyorduk, "Anlamıyor musun? Biz bu aramayı bedavaya yaptık!" Ama adam bunu hiç takdir etmedi. Ama mucizevi bir şeydi**. "Mavi kutulama"** yapmak için küçük kutular üretiyorduk. O zamanlar bu işin adı buydu. Altlarına küçük bir not yazıyorduk. Logomuz, "Tüm dünya elinin altında." idi. Ve çalışıyorlardı. Dünyanın en iyi mavi kutusunu ürettik. Tamamen dijitaldi. Hiç ayarlama gerektirmiyordu. Bir ankesörlü telefona gidip White Plains'e giden bir telefon hattını ele geçirebilir sonra Avrupa'ya giden bir uyduya atlar Türkiye'ye geçer, kablo hattından Atlanta'ya dönebilirdiniz. Tüm dünyayı turlayabiliyordunuz. Beş ya da altı kez dünyanın çevresinde dolaşabiliyordunuz. Çünkü tüm kodları öğrenmiştik. Uydulara atlamak için gerekenleri falan yani. Sonra yan evdeki telefonu arayabilirdiniz. Kendi telefonunuza bağırınca sesinizi birkaç dakika sonra diğer telefonda geliyordu. Bu mucizevi bir şeydi. "Bunun nesi ilginç ki?" diye sorabilirsiniz. İlginç olan tarafı bizim genç olmamızdı. Öğrendiğimiz şeyse şuydu: **Dünyadaki milyarlarca dolarlık alt yapıyı kontrol eden bir şeyi kendi başımıza üretebiliyorduk.** Bunda öğrendiğimiz şeyse ikimizin yani, pek bir şey bilmediğimizdi. Dev gibi bir şeyi kontrol eden küçücük bir şey üretebiliyorduk. Bu inanılmaz bir dersti. Mavi kutulama olmasa Apple bilgisayarları diye bir şey asla olmazdı bence.

- Woz Papa'yı aradığınızı söylemişti. - Evet, gerçekten de aradık. Woz, Henry Kissinger taklidi yaptı. Vatikan'ın numarasını bulduk. Papa'yı aradık ve Vatikan'dakiler hiyerarşideki insanları uyandırmaya başladılar. Ne bileyim, kardinalleri falan işte. Gerçekten de Papa'yı uyandırması için birini gönderdiler. Biz sonunda kahkahadan kırılmaya başlayınca arayanın Henry Kissinger olmadığını anladılar. Yani Papa'yla konuşamadık ama çok komikti. Peki, mavi kutulardan kişisel bilgisayarla geçiş. Bunu ateşleyen neydi? - Gereklilik.

Şu anlamda: Kullanılabilen zaman paylaşımlı bilgisayarlar vardı. Mountain View'da bedava zaman ayarlayabildiğimiz bir zaman paylaşımlı bilgisayar şirketi vardı. Bunun için bir terminal gerekiyordu ama alacak paramız yoktu. Biz de kendimiz bir terminal tasarlayıp ürettik. Yaptığımız ilk şey buydu. Bir terminal ürettik. Apple I aslında bunun bir uzantısıydı. Arkasına bir mikro işlemci koyduk. Böyle olmuştu. Bir araya getirilmiş iki ayrı projeydi aslında. Yani önce terminali, ardından Apple I'i ürettik. **Aslında kendimiz için üretmiştik çünkü herhangi bir şey alacak paramız yoktu.** Sağdan soldan çıkma parçalar toplar ve bunları elle birleştirirdik. Bir tanesini üretmek 40 ila 80 saat sürüyordu ve sürekli bozuluyorlardı çünkü içlerinde bir sürü küçük tel vardı. Sonra birçok arkadaşımızın da yapmak istediğini gördük. Çoğu parçayı onlar da toparlayabiliyordu. Ama bizim bunları üretirken kendimizi eğiterek edindiğimiz türde becerilere onlar sahip değillerdi. Bu yüzden onların da çoğu bilgisayarı üretmesine biz yardım ettik. Ama bu iş tüm vaktimizi alıyordu. Baskılı devre kartı yapabilirsek diye düşündük. Bu, **bilgisayar üretiminde kullanılan, telleri şekillendirebilmek için iki tarafına da bakır işlenmiş bir fiberglas parçasıdır. Böylece 40 saat yerine birkaç saatte Apple I üretebilirdik.** Bunu yapabilsek, elimizden bunlardan olsa bu bilgisayarları

dostlarımıza bize mal oldukları fiyattan satabilir paramızı geri alabilirdik, herkes mutlu olurdu ve biz de hayatlarımızı geri alabilirdik. **Biz de böyle yaptık. Ben minibüsümü, Steve de hesap makinesini sattı.** Böylece bir arkadaşımıza baskılı devre kartı için gereken çizimleri yaptıracak parayı bulabildik. Bir miktar baskılı devre kartı yaptık ve bunları bası dostlarımıza sattık. Ben gerisini satacak bir yer arıyordum ki minibüsümüzü ve hesap makinemizi geri alabilelim. Dünyanın ilk bilgisayar mağazasına girdim. **Mountain View'deki Byte Shop'a.** Galiba El Camino Caddesi'ndeydi. Birkaç yıl sonra seks kitapları satan bir kitapçı oldu. Ama o zamanlar Byte Shop'tu. Ve mağazayı işleten adam, galiba adı Paul Tyrell'dı "Bunlardan 50 tane alırım." dedi. Harika dedim. "Ama tamamen birleştirilmiş olmalarını istiyorum." dedi. Bu daha önce hiç aklımıza gelmemişti. Bunu bir süre düşünüp "Neden olmasın?" dedik. "Neden bunu denemeyelim ki?" Ben sonraki birkaç günü telefon başında elektronik parça dağıtımcılarıyla konuşarak geçirdim. Ne yaptığımızın bilmiyorduk. "Bakın, bize gereken parçalar bunlar." dedik. 100 set alırız diye düşündük. 50 makine yaparız. Onları bize maliyetlerinin iki katına Byte Shop'a satarız. Böylece 100 setin de parasını ödemiş oluruz. Böylece 50 tanesi bize kalmış olacaktı. Bunları satıp kâr edecektik. Bu dağıtımcıları bize net 30 gün vadeli satmaya ikna ettik. Bu ne demek, en ufak fikrimiz yoktu. Net. Tabii. Şurayı imzalayın. Ödeme yapmak için 30 günümüz vardı. Parçaları almıştık. Malları ürettik. Ellisini Palo Alto'daki Byte Shop'a sattık. 29 gün sonra paramızı aldık. Sonra gidip 30. günde borçlarımızı ödedik. Böylece işe başlamış olduk. Ama Marx'ın klasik kârın gerçekleşmesi krizini yaşıyorduk. Kârımızın likiditesi yoktu yani. **Kârımız köşede duran 50 bilgisayardı. Sonra birden bire bunu nasıl paraya çevireceğimizi düşünmek zorunda kaldık.** O zamanda dağıtım konusunu düşünmeye başladık. Başka bilgisayar mağazaları var mıydı? Ülke çapında var olduğunu duyduğumuz diğer bilgisayar mağazalarını aramaya başladık. İş hayatına böyle yavaş yavaş girdik yani.

- Apple'ın yaratılmasında üçüncü anahtar kişi eski Intel yöneticisi Mike Markkula'ydı. - Steve'e onun ekibe nasıl katıldığını sordum.

Apple II'yi tasarlıyorduk... Apple II için gözümüzü çok daha yukarılara dikmiştik. Woz'un hedefi renkli grafikler eklemekti. Benim amacımsa şuydu. Şunu çok net görüyordum: biz hobisi donanım olan bir grup insandık. Kendi bilgisayarımızı birleştirebiliyorduk. Ya da kartımızı alıp güç kaynağı için transformatörleri kasayı, klavyeyi, vesaire, geri kalanları ekleyebiliyorduk. Bu işi yapabilen her bir kişiye karşılık aynı şeyleri yapamayan ama programlamayla uğraşmak isteyen en az bin kişi vardı. Hobisi yazılım olan insanlar. Aynı on yaşımda bilgisayarları keşfederken olduğum gibi. Benim Apple II için hayalim ilk gerçekten paketlenmiş bilgisayarı satmaktı. **Paketlenmiş kişisel bilgisayar**... Hobinizin donanım olması geremeyecekti böylece. Bu iki hayali bir araya getirerek ürünü tasarladık. Ben bir tasarımcı buldum. Paketleri ve diğer her şeyi biz tasarladık. Bilgisayarı plastikten yapmak istiyorduk. Tüm tarımlar üretime hazırdı. Ama kasayı üretmek ve benzeri şeyler için para gerekiyordu. Birkaç yüz bin dolara ihtiyacımız vardı. Bu bizi çok aşan bir işti. Bu nedenle ben de yatırımcı aramaya başladım. **Don Valentine** adlı bir yatırımcıyla tanıştım. Adam garajımıza geldi. Daha sonra bana insan ırkından kaçıyormuş gibi görünüyordun dedi. Bu lafı sonraları ünlü oldu. Bize yatırım yapmak istemediğini söyledi ama yapabilecek birkaç kişi tavsiye etti. Bunlardan biri de Mike Markkula'ydı. Mike'a telefon ettim, kalktı geldi. Mike ya da yaşında Intel'den emekli olmuştu. Orada ürün müdürüydü ve biraz hisse almıştı. Hisse opsiyonlarında bir milyon dolar falan kazanmıştı. Bu, o zamanlar çok büyük bir paraydı. Petrol ve gaz işlerine yatırım yapıyordu. Evinde takılıyordu. Bu tür şeyler yapıyordu. Ve bence artık canı bir şeyler yapmak istiyordu. Mike'la çok iyi anlaştık. Birkaç hafta sonra, tamam yatırım yapacağım dedi, hayır dedim. "Hayır, paranı değil, seni istiyoruz." Mike'ı şirkete bizimle aynı oranda ortak olmaya ikna etik. Mike işe bir

miktar para yatırdı. Kendisi de işe girişti ve üçümüz birlikte yola çıktık. Apple II üstünde yaptığımız bu tasarımı aldık bilgisayarları ürettik ve birkaç ay sonra West Coast Bilgisayar Fuarı'nda açıkladık.

- Nasıldı?

- Harikaydı. En iyi ürün bizdeydi. O zamanlar West Coast Bilgisayar Fuarı küçüktü. Ama bizim için çok büyüktü. Orada harika bir satış pavyonumuz vardı. Bir projeksiyon televizyonunda Apple II'yi gösteriyorduk... Bugün çok kaba görünen grafiklerini sergiliyorduk. Ama o zamanlar bir kişisel bilgisayarda bulunanların çok ama çok ilerisindeydi. Hatırladığım kadarıyla en çok ilgi çeken pavyon bizimkiydi. Birçok satıcı ve dağıtımcı sıraya girmeye başladı. Böylece işe girişmiş olduk.

- Kaç yaşındaydınız?

-21

-Çok başarılı oldunuz. İşe de sıfırdan başlamıştınız. Bu konuda özellikle bir eğitim almamıştınız. İnsan şirket yönetmeyi nasıl öğrenir?

- İş piyasasında geçirdiğim yıllar boyunca bir şey öğrendim. İnsanlara bazı şeyleri neden yaptıklarını sorardım. Cevap her seferinde kesin olarak "Çünkü bu iş böyle yapılır." oldu. Kimse neyi neden yaptığını bilmiyor. İş piyasasında kimse pek derin düşünmüyor. Ben bunu öğrendim. Size bir örnek vereyim. Garajda Apple I'leri üretirken kaça mal olduklarını tam olarak biliyorduk. Apple II günlerinde fabrikada üretime başlayınca muhasebecilerin **standart maliyet** diye bir kavramı vardı. Baştan bir standart maliyet belirliyorsunuz. Sonra üç ayın sonunda bunu yeniden ayarlıyorsunuz. Sürekli bunu neden yapıyoruz diye soruyordum. Cevapsa "Bu iş böyle yapılıyor." oluyordu. Altı ay kadar bunu araştırdıktan sonra fark ettim ki bunun yapılmasının nedeni kaça mal olacağını bilecek kadar iyi maliyet kontrolünüzün olmamasıydı. Siz de bir tahminde bulunuyordunuz. Ardından o çeyreğin sonunda tahmininizi düzeltiyordunuz. Kaça mal olduğunu bilmemenizin nedeniyse bilgi sistemlerinizin yeterince iyi olmamasıydı. Ama bunu kimse bu şekilde ifade etmiyordu. Daha sonraları **Macintosh için otomatik fabrikayı tasarladığımızda** bu dönemi geçmiş kavramlardan kurtulabildik. Bir malın kaça mal olduğunu kuruşu kuruşuna bilebiliyorduk. Ben iş dünyasındaki birçok şeye folklor diyorum. Öyle yapılıyorlar çünkü dün de öyle yapılmışlar. Ve onda önceki gün de. Bu da şu anlama geliyor: Çok sayıda soru sormaya, birçok şeyi düşünmeye ve büyük emek vermeye gönüllüyseniz iş yapmayı çok çabuk öğrenebilirsiniz. Dünyanın en zor şeyi değil.

- Roket bilimi değil yani.

- Roket bilimi değil, hayır.

-Bilgisayarlarla ilk temas ettiğiniz döneme geri dönelim. İcat ettiğiniz ve daha öncesinde HP 'le çalıştığınız döneme. Program yazmaktan bahsettiniz. Ne tür programlar? İnsanlar bunlarla neler yapardı?

-Biz şey yapardık... Size basit bir örnek vereyim. Mavi kutumuzu tasarlarken tasarımda bize yardımcı olması için birçok özel program yazdık. Bizim adımıza angaryaları halletmeleri için. Alt bölenlerle frekansları hesaplamak diğer frekansları almak ve benzeri şeyler anlamında. Bilgisayarları çok kullandık. Frekanslarda ne kadar hata yapabileceğimizi ne kadarına göz yumulabileceğini hesaplamak için. Bilgisayarları işte kullanıyorduk ama daha önemlisi derdimiz onları pratik bir amaç

için kullanmak değildi. Amaç onları düşünce sürecinizin bir aynası olarak kullanmaktı. Nasıl düşünüleceğini öğrenmek için. Bence öğrenmenin en büyük değeri bu. Bence bu ülkede herkes bilgisayar programlamayı öğrenmeli. Bir bilgisayar dili öğrenmeli. Çünkü bu, insana nasıl düşüneceğini öğretiyor. Hukuk fakültesine gitmek gibi. Herkesin avukat olması gerektiğini düşünmüyorum. Ama bence hukuk fakültesine gitmek faydalı olabilir. Çünkü size belirli bir şekilde düşünmeyi öğretiyor. Aynı bilgisayar programlamanın size biraz farklı biçimde düşünmeyi öğretmesi gibi. **Ben bilgisayar bilimini bir sosyal bilim olarak görüyorum.** Bu herkesin öğrendiği bir şey olmalı. İnsanın bir yılını alıyor. Aldıkları derslerden biri programlama.

-Ben APL öğrendim. Ki elbette hayatı anlamasına yaşıyor olmamın bir nedeni de bu.

-Geriye dönüp baktığınızda bunun farklı şekilde düşünmeyi öğreten, insanı zenginleştiren bir deneyim olduğunu düşünüyor musunuz?

-Hayır. Özellikle öyle değil. Başka diller belki ama ben APL'Le başladım. Yani tabii ki Apple II büyük başarı kazandı. İnanılmaz bir başarıydı. Şirket çok büyüdü ve sonunda halka açıldı. -Ve sizler de çok zengin oldunuz. Zengin olmak nasıl bir şey?

- Çok ilginç. **23 yaşımda servetim bir milyon doları aşmıştı. 24 olduğumda on milyonu ve olduğumdaysa 100 milyon dolardan fazlaydı. Bu o kadar da önemli değildi.** Çünkü bunu hiçbir zaman para için yapmadım. Bence para harika bir şey çünkü bir şeyler yapmanıza olanak sağlar. Kısa sürede kâr getirmeyecek fikirlere ve benzeri şeylere yatırım yapmanıza olanak sağlar. Ama hayatımın özellikle o döneminde sahip olduğum en önemli şey değildi. En önemlisi, şirketti. İnsanlar, ürettiğimiz ürünler... İnsanların bu ürünlerle yapmasına olanak sağlayacağımız şeyler. O nedenle parayı pek düşünmedi. Hiç hisse satmadım. Her zaman şirketin uzun süreçte çok başarılı olacağına inandım.

- Kişisel bilgisayarın gelişiminde Steve'in ilk kez 'da ziyaret ettiği. Xerox Palo Alto Araştırma Merkezi'nde yapılan öncü niteliğindeki çalışmalar hayati önem taşır.

- Tanıdığım üç, dört kişi bana sürekli olarak "Kaldır bir tarafını da Xerox PARC'a git. Neler yaptıklarını bir gör." diyordu. Sonunda gittim. Oraya gittim. Çok nazik insanlardı. Bana üstünde çalıştıkları şeyleri gösterdiler. Bana gerçekte üç şey gösterdiler. Ama ilki öyle gözlerimi aldı ki diğer ikisini aslında göremedim bile. Gösterdiklerinden biri nesneye dayalı programlamaydı. Bana bunu gösterdiler. Ama ben göremedim. Gösterdikleri diğer bir şeyse bir bilgisayar ağı sistemiydi. Bir ağa bağlı e- posta falan kullanan yüzden fazla Alto bilgisayarı vardı. Ben bunu da göremedim. Gösterdikleri ilk şey gözlerimi o kadar almıştı işte. O da grafik kullanıcı ara yüzüydü. Bunun hayatımda gördüğüm en iyi şey olduğunu düşündüm. Şimdilerde çok hatalı olduğunu hatırlıyorum. Gördüğümüz şey henüz bitmemişti. Bazı şeyleri yanlış yapmışlardı. Ama o zamanlar bunu bilmiyorduk. Ama yine de fikrin temeli oradaydı ve çok da iyi yapmışlardı. On dakika içinde bir gün tüm bilgisayarların böyle çalışacağı benim için gün gibi aşikâr oldu. Bu barizdi. Kaç yıl süreceği konusunda tartışabilirdiniz. Kim kazanacak, kim kaybedecek, tartışabilirdiniz. Ama bunun önlenemez olduğu konusunda tartışamazdınız. O kadar barizdi. Oraya gitmiş olsanız siz de aynı şeyi düşünürdünüz.

-Paul Allen da tam olarak bu kelimeleri kullanmıştı.

- Evet.

- Gerçekten çok ilginç.

-Barizdi.

-Ama iki ziyaret oldu. Gördünüz ve sonra birilerini oraya götürdünüz. Bir dahaki sefer ne oldu? Sizi bir süre beklettiler.

-Hayır.

-Hayır mı? Adele Goldberg aksini söylüyor ama.

-Ne demek istiyorsunuz?

-Grup geri gelince sunumu o yapmış. Üç saat boyunca sunum yapmamak için tartışmış. O bunu tartışırken sizi başka yerlere götürüp başka şeyler göstermişler. Bize sunum yapmak konusunda isteksizlermiş, öyle mi?

- O öyleymiş.

- Tamam. Bunu bilmiyordum. Evet, bunu hatırlamıyorum.

-Ben başka bir şeyi kastettiniz sandım.

- Çok becerikli insanlardı.

- Evet. Ama bize sunum yaptılar. Yaptıkları da çok iyi oldu çünkü Xerox'ta o teknoloji yanıp kül oldu. Buna verdikleri isim **"Neden?"**

- Ne dediniz?

- Hayır, ben sadece

- "Neden" mi?

- Evet, "Neden" Çok üzücü. Bunu ben de çok düşündüm. Daha sonraları John Sculley'de konu hakkında çok şey öğrendim. Ve artık oldukça iyi anladığımı düşünüyorum. John Scully'yle olduğu gibi... John PepsiCo'dan gelmişti. Ürünlerini en fazla on yılda bir değiştiriyorlardı. Onlar için yeni ürün demek şişe boyutunun değişmesi demekti. Yani üretim yapanlardansanız şirketin yönünü pek değiştiremiyordunuz. **PepsiCo'nun başarısında kimlerin etkisi vardı o zaman?** Satış ve pazarlama ekibinin. Bu nedenle terfi ettirilenler onlar oluyordu. Ve bu nedenle şirketi yönetenler de onlardı. PepsiCo için bu iyi bir şey olabilir. Ama belli oldu ki aynı şey tekelleşen teknoloji şirketlerinde de olabilirmiş. **IBM ve Xerox gibi.** IBM'de ya da Xerox'ta üretimle ilgilisiniz daha iyi bir kopyalama makinesi ya da bilgisayar yaptınız diyelim. Ne olmuş? **Pazarda tekel hâline geldiğinizde şirket daha da başarılı olamaz. Şirketi daha başarılı yapabilenler satış ve pazarlama personelidir. Sonunda şirketleri onlar yönetmeye başlar ve ürün personeli karar sürecinden dışlanmaya başlar. Şirketler harika ürünler çıkarmanın anlamını unutmaya başlar. Onlar o tekel konumunu sağlayan ürün duyarlılığı ve dehası iyi ürünler kötü ürün arasındaki fark konusunda en ufak algısı olmayan insanlar tarafından çürütülmeye başlar.** İyi bir fikri alıp iyi bir ürüne çevirmek için gereken zanaatkârlık hakkında en ufak algıları yoktur ve müşterilere yardım etmeyi istemek konusunda kalplerinde genellikle en ufak bir duygu olmaz. Xerox'ta olan buydu. Xerox PARC'taki insanlar

Xerox'u yöneten insanlara “toner kafa” derdi. Toner kafalar Xerox PARC'a gelirdi ve ne gördükleri konusunda en ufak fikirleri olmazdı.

İzleyicilerimize tonerin ne olduğunu açıklar mısınız?

Toner bir fotokopi makinesine koyduğunuz şeydir. Endüstriyel bir kopya makinesine eklemeniz gereken toner..

- O siyah şey.

- Siyah şey, evet. **Temel olarak hepsi kopya kafaydı.** Bilgisayar ya da yapabilecekleri konusunda en ufak fikirleri yoktu. Bu nedenle bilgisayar tarihinin en büyük zaferinden ala ala yenilgiyi aldılar. Xerox bugün tüm bilgisayar endüstrisinin sahibi olabilirdi. On kat daha büyük bir şirket olabilirdi. IBM olabilirdi. 90 'lı yılların IBM'i olabilirdi. 90'lı yılların Microsoft'u olabilirdi. Her neyse, bunlar eski hikâyeler. Artık pek önemi yok.

-Tabii. IBM'den bahsettiniz. IBM pazara girdiğinde bu, Apple'daki sizler için korkutucu oldu mu?

-Tabii. Bir tarafta bir milyar dolarlık bir şirket olan Apple vardı diğer taraftaysa IBM... O zamanlar muhtemelen 30 küsur milyarlık bir şirketti. Ve pazara giriyordu. Elbette korkutucuydu. Çok korkutucuydu. Ama çok büyük bir hata yaptık**.** **IBM'in ilk ürünü korkunçtu.** Gerçekten kötüydü. Ve biz de IBM'in daha iyi olmasına yardım etmenin birçok insanın çıkarına olduğunu fark edememe hatasına düştük. İş IBM'e kalsaydı yanıp kül olmuş olacaklardı. Ama IBM'in bence dahice olan bir yaklaşımı vardı. Başarılarının birçok insanın menfaatine olmasını sağlamışlardı. Sonunda da onları kurtaran bu oldu.

- Peki, Xerox PARC'tan bir vizyonla döndünüz. Bu vizyonu nasıl uyguladınız?

-En iyi adamlarımızı bir araya getirip onları şunun üstünde çalıştırmaya başladım. Sorun şuydu: Hewlett Packard'dan bir grup insanı işe almıştık. Onlar bu fikri anlayamadı. Anlamadılar. Kullanıcı ara yüzündeki en sıkı şeyin ekran altındaki yumuşak düğmeler olduğunu düşünen bir grupla dramatik tartışmalar yaşadığımı hatırlıyorum. Orantılı aralıklı yazıtipi kavramını anlamıyorlardı. **Fare kavramını anlamıyorlardı.** Bu insanlarla tartıştığımı hatırlıyorum. İnsanlar bana fareyi üretmemiz beş yıl sürer ve tanesi 300 dolara mal olur diye bağırıyorlardı. Sonunda bıktım. Şirket dışına çıktım ve **David Kelly Tasarım'ı** buldum ve ondan bana 90 gün içinde bir fare tasarlamasını istedim. On beş dolara üretilebilen ve inanılmaz derece de güvenilir bir faremiz oldu. Bir açıdan Apple'da bu fikri yakalayabilecek kapasitede insanların olmadığını fark ettim. Anlayan çekirdek bir ekip vardı ama daha büyük bir ekip ki çoğunluğu Hewlett Packard'dan gelmişti konuyu hiç anlamıyordu. Bu noktada profesyonellik konusu devreye giriyor.

Bunun bir karanlık, bir de aydınlık tarafı var, değil mi?

Hayır, ne var biliyor musunuz? Bu iş karanlık ve aydınlık değil**.** **Sorun insanların kafasının karışması. Şirketlerin de kafası karışır. Büyümeye başladıklarında başlardaki başarılarını tekrarlamak isterler. Bunların çoğu, başarının yaratıldığı süreçte her nasılsa bir sihir olduğunu düşünüyor bu nedenle süreci şirket çapında kurumsallaştırmaya çalışıyorlar. Çok uzun zaman geçmeden insanların kafası karışıyor ve süreçle içeriği karıştırmaya başlıyorlar. Nihayetinde IBM'in çöküşü de bundandır. Dünyanın en iyi süreç insanları IBM'dedir. Sadece içeriği unuttular. Apple'da da biraz aynı şey**

oldu. İdari süreç konusunda çok iyi birçok insanımız vardı. Sadece içerik konusunda hiç fikirleri yoktu. Kariyerim boyunca gördüm ki en iyi elemanlar içeriği anlayan insanlardır ama onları idare etmek baş belası bir iştir. Ama buna tahammül edersin çünkü içerik anlamında çok iyidirler. Harika ürünleri ortaya çıkaran da budur. Süreç değildir. İçeriktir. Yani Apple'da da bu sorunu bir noktaya kadar yaşıyorduk. Ve bu sorun nihayetinde ortaya **Lisa'**yı çıkardı... Onun da çok iyi olduğu anlar vardı. Bir açıdan zamanının çok ilerisindeydi ama yeterli temel içerik anlayışı yoktu. Apple köklerinden çok uzağa sürüklenmişti. Hewlett Packard'dan gelenler için on bin dolar ucuzdu. Bizim pazarımız ve dağıtım kanlarımız içinse imkânsızdı. Yani kendi şirketimizin kültürü ile hiç mi hiç uyuşmayan bir ürün çıkardık. Şirketimizin imajına. Şirketimizin dağıtım kanallarına. O dönem var olan müşterilerimize. **Hiçbirinin böyle biri ürüne parası yetmezdi.** Ve başarısız oldu.

- John Couch'la liderlik için mücadele ettiniz.

-Kesinlikle ve ben kaybettim. Doğru.

-O nasıl oldu?

Lisa'nın başının ciddi biçimde dertte olduğunu düşünüyordum. Lisa'nın demin anlattığım gibi çok kötü bir yönde ilerlediğini düşünüyordum. Üst yönetimden yeterince insanı durumun bu olduğuna ikna edemedim ve şirketi ağırlıklı olarak bir ekip olarak yönetiyorduk. Bu nedenle kaybettim O dönem birkaç ay kara kara düşündüm ama çok da uzun olmayan bir süre sonra bir şeyler yapmazsak Apple II'nin benzininin biteceği kafama dank etti ve bu teknolojiyle çabucak bir şeyler yapmamız gerekiyordu. Yoksa Apple o hâliyle bir şirket olarak yok olabilirdi**. Ben de Macintosh'u yapmak amacıyla küçük bir ekip kurdum. Apple'ı kurtarmak için Tanrı'dan görev almış gibiydik.** Başka kimse öyle düşünmüyordu ama haklı çıktım. **Biz Mac'i geliştirirken bunun Apple'ı da yeniden icat etmenin bir yolu olduğu belli oldu. Her şeyi yeniden icat ettik. Üretimi yeniden icat ettik.** Japonya'da herhâlde 80 otomatik fabrika gezmişimdir. Ve dünyanın ilk otomatik bilgisayar fabrikasını burada, Kaliforniya'da kurduk. Lisa'daki 68000 mikro işlemcisini kullandık. Lisa'nın o işlemci için ödeyeceği fiyatın beşte birine anlaştık. Çünkü biz çok daha yüksek miktarda işlemci kullanacaktık. Ve bin dolara satılabilecek Macintosh adlı bu ürünü gerçekten tasarlamaya başladık. Ama başaramadık. İki bin dolara satabilirdik ama 2.500 dolardan piyasaya sürdük. Hayatımızın dört yılını buna harcadık. Ürünü yaptık. Otomatik fabrikayı kurduk. Makine üretecek bir makine. Yepyeni bir dağıtım sistemi kurduk. Tamamen farklı bir pazarlama yaklaşımı geliştirdik ve bence çok iyi işledi.

Bu ekibi motive ettiniz. Rehberlik etmek durumundaydınız.

- Ekibi kurmak zorunda kaldık.

- Ekibi kurdunuz. Motive ettiniz. Rehberlik ettiniz. Onlarla ilgilendiniz. Macintosh ekibinizden çok insanla röportaj yaptık. İş sonunda gelip sizin tutkunuza, vizyonunuza dayanıyor. Burada önceliklerinizi nasıl belirliyorsunuz? Sizin için ürünün geliştirilmesinde önemli olan nedir?

-Apple'a cidden zarar veren şeylerden biri şuydu: Ben ayrıldıktan sonra John Sculley ciddi bir hastalığa yakalandı. Bu hastalığa başka insanların da yakalandığını gördüm. Gerçekten harika bir fikrin, işin yüzde 90'ı olduğunu ve diğer insanlara işte burada harika bir fikir var derseniz elbette gidip bunu yapabileceklerini sanma hastalığı. Bundaysa şöyle bir sorun var: **Harika bir fikirle harika bir ürün arasında muazzam miktarda zanaatkârlık vardır. Ve siz bu harika fikri geliştirdikçe fikir**

değişir ve olgunlaşır. Asla başladığı şekliyle bitmez. Çünkü işin inceliklerine girdikçe çok daha fazla şey öğrenirsiniz. Ayrıca görürsünüz ki çok büyük ödünler vermek zorundasınızdır. Elektronlara yaptıramayacağınız şeyler vardır. Plastiğe yaptıramayacağınız şeyler vardır. Ya da cama, ya da fabrikalara, robotlara. Ve bu konulara girdikçe görürsünüz: **Bir ürün tasarlamak beş bin şeyi beyninizde tutmaktır.** Bu kavramları. Onları bir araya getirirsiniz. İstediğiniz şeyi elde etmek için yeni ve farklı şekillerde bir araya gelmeleri için zorlamaya devam edersiniz. Ve her gün bunları biraz farklı bir şekilde bir araya getirmek için yeni bir sorun ya da yeni bir fırsat olan yeni bir şey keşfedersiniz. Ve sihirli olan bu süreçtir. Başladığımızda birçok harika fikrimiz vardı. Ama ben her zaman şuna inanmışımdır. Gerçekten inandıkları bir şeyi yapan bir grup insan... Küçük bir çocukken tanıdığım sokağımızda yaşayan dul bir adam vardı. Adam 80'li yaşlarındaydı. Biraz korkutucu bir görünüşü vardı. Onun biraz tanıma fırsatım oldu. Çimlerini biçmem için bana para vermiş falan olabilir. Bir gün bana garajıma gel sana bir şey göstermek istiyorum dedi. Tozlu, eski bir taş parlatıcı çıkardı. Bir motor, bir kahve tenekesi ve aralarında bir bant. Benimle gel dedi. Arka bahçeye gidip birkaç taş aldık. Sıradan, çirkin taşlar. Onları tenekeye koyduk. Yanına da biraz sıvı ve biraz da kum tozu. Tenekeyi kapattık ve motoru çalıştırdı Bana yarın yine gel dedi. Taşlar döndükçe teneke gürültü çıkarıyordu. Ertesi gün gittim ve tenekeyi açtık. İçinden inanılamaz güzellikte cilalanmış taşlar çıkardık. **İçeri giren o sıradan taşlar bu şekilde birbirlerine sürtünerek biraz sürtüne yaratarak, biraz gürültü çıkararak bu güzel cilalı taşlara dönüşmüştü.** Bu hep aklımda kaldı. **Tutkuyla bağlandıkları bir şey üstünde büyük emek sarf eden bir ekip hakkındaki mecazım... Bu takım sayesinde bu inanılmaz derecede yetenekli insanlar sayesinde birbiriyle çarpışan, tartışmalara girişen bazen kavga eden, gürültü çıkaran. Ve birlikte çalışarak birbirlerini cilalıyorlar. Fikirleri cilalıyorlar. Sonunda da ortaya bu çok güzel taşlar çıkıyor. Açıklaması zor ve kesinlikle tek bir insanın sonucu değil. İnsanlar sembolleri sever. Ben belirli bazı şeylerin sembolüyüm. Ama Mac'te yapılan şey tam bir ekip çalışmasıydı. Apple'da çok erken bir tarihte bir şey gözlemledim. O zamanlar nasıl açıklayacağımı bilmiyordum. Ama o günden beri bunu çok düşündüm. Hayattaki çoğu şeyde ortalama ve en iyi arasındaki dinamik erim en çok ikiye birdir. New York'a gider ve ortalama bir şoförün ve en iyi şoförün taksilerine binerseniz gideceğiniz yere en iyi şoförün taksisiyle muhtemelen yüzde 30 daha hızlı gidersiniz. Bir otomobilde ortalamayla en iyi arasındaki fark nedir? Belki yüzde 20'dir. En iyi CD oynatıcıyla ortala bir CD oynatıcı. Ne bileyim, yüzde 20 . Yani ikiye bir hayatın çoğu alanında büyük bir dinamik erimdir. Yazılımda ki eskiden donanımda da durum aynıydı ortalamaya en iyi arasındaki fark 50'ye bir, belki yüze birdir. Hayatta çok az şey böyledir. Ama ben hayatımı böyle bir şeyin içinde geçirecek şansa eriştim. Başarımın büyük bölümünü cidden yetenekli insanları bularak ve B ya da C sınıf oyuncularla yetinmeyerek gerçekten A sınıfı oyuncuları arayarak elde ettim ve bir şey öğrendim. Öğrendim ki yeterince A sınıfı oyuncu toplarsan bulmak için gereken o inanılmaz emeği sarf edersen bulduğun beş oyuncu, birlikte çalışmaktan gerçekten zevk alır çünkü daha önce böyle bir şey yapma şansları hiç olmamıştır. Ve B ya da C sınıfı oyuncularla çalışmak istemezler. Böylece kendi kendilerini kontrol ederler. Sadece daha fazla A sınıf oyuncu tutmak isterler. Böylece bu küçük oyuncu gruplarını kurarsın ve iş gelişir. Mac ekibi de böyleydi. Hepsi A sınıfı oyunculardı. Bunlar olağandışı seviyede yetenekli insanlardı. Ama aynı zamanda bu insanlar artık sizin için çalışacak enerjileri olmadığını söylüyorlar. Tabii. Bence Mac ekibindeki çoğu insanla konuşursanız size hayatlarında hiç o kadar çok çalışmadıklarını söylerler. Bazıları da bunun hayatlarının en mutu dönemi olduğunu söyleyecektir. Ama bence hepsi size bunun hayatlarının en yoğun ve sevgiyle hatırladıkları deneyimlerinden biri olduğunu söyleyecektir.**

-Öyle dediler.

Bu şeylerin bazıları bazı insanlar için sürdürülebilir değildir.

-**Birilerine işlerinin b..tan olduğunu söylediğinizde bu ne anlama gelir?**

-Genellikle işlerinin b..tan olduğu anlamına gelir. Bazen "Bence işin b..tan." demektir ve ben yanılıyorumdur. Ama genellikle işlerinin yeterince iyi olmadığı anlamına gelir.

- Bill Atkinson'dan harika bir alıntı yapacağım. "Birine işinin b..tan olduğunu söylediğinde aslında ben pek anlamadım, lütfen açıklar mısın demek istemişsindir."

-Hayır, ben genellikle bunu demek istemezdim. Gerçekten iyi birilerini bulduğunda gerçekten iyi olduklarını bilirler. Egolarına bakıcılık yapman pek gerekmez. Önemli olan iştir ve herkes bunu bilir. **Önemi olan tek şey işin kendisidir.** Bilmecenin belirli bölümlerini çözeceklerine güveniliyor. Bence gerçekten iyi olan ve işi yapacağına gerçekten güvenilen biri için yapabileceğiniz en önemli şey işleri yeterince iyi olmadığında bunu onlara göstermektir. Ve bunu çok açık biçimde yapmalı nedenini açıklamalı ve onları yeniden yola sokmalısınız. Ve bunu, yeteneklerine olan güveninize şüphe düşürmeyecek ama o belirli konuda yaptıkları çalışmanın ekibin amacını destekleyecek kadar iyi olmadığı konusunda da yoruma pek de yer bırakmayacak şekilde yapmalısınız. Ve bunu yapmak çok zordur. Ben her zaman çok doğrudan bir yaklaşım göstermişimdir. Ve bence benimle çalışmış insanlarla konuşursanız gerçekten iyi olanların bunu çok faydalı bulduğunu görürsünüz. Bazıları da nefret etmişti. Ben bir de haklı olmayı pek de umursamayan tipte bir insanım. **Sadece başarıya önem veririm.** Sorarsanız çoğu insan size bunu söyler. **Çok kesin bir fikrim olmuştur. Ama onlar bunun tersini gösteren deliller sunduklarında beş dakika içinde fikrimi tamamen değiştirmişimdir.** Çünkü ben böyle biriyim. **Yanlış olmak benim için sorun yaratmaz.** Sık sık hatalı olduğumu kabul ederim. Bunun benim için pek önemi yoktur. Benim için önemli olan doğrusunu yapmamızdır. –

-Peki Apple nasıl ve neden, daha sonraları Mac'i en önemli uygulaması hâline gelen masaüstü yayıncılığa girdi?

Bunu biliyor musunuz bilemem ama Amerika'ya ilk Canon lazer yazıcı makinesini biz getirttik ve Lisa'ya bağladık. Herkesten önce sayfa basıyorduk. HP'den önce. HP'den çok önce. Adobe'den çok önce. Ama birkaç kez insanlar bana şöyle bir şey dedi: **"Bir garajda Xerox PARC'tan ayrılan insanlar var. Gidip onları görmelisin."** Sonunda gidip onları gördüm ve fark ettim ki yaptıkları şey bizim yaptığımızdan daha iyiydi. Onlar donanım şirketi olacaklardı. Yazıcılar falan üretmek istiyorlardı. Onları biz yazılım şirketi olmaya ikna ettim. İki ya da üç hafta içinde biz kendi projemizi iptal ettik. **Bu yüzden beni öldürmek isteyenler oldu ama iptal ettik.** Ve Adobe'yle yazılımlarını kullanmak üzere anlaştım. Apple olarak Adobe'nin yüzde 19,9 'unu satın aldık. Finansa ihtiyaçları vardı. Biz de biraz kontrol sahibi olmak istedik. Ve hızla ilerlemeye başladık. Canon'dan makineleri aldık. İlk lazer yazıcı kontrolörünü Apple'da tasarladık. Yazılımı Adobe'den aldık ve lazer yazıcıyı tanıttık. Biz Mac grubundaki birkaç kişi dışında şirketteki kimse bunu yapmak istemedi. Herkes yedi bin dolarlık bir yazıcının çılgınlık olduğunu düşündü. Ama bunun AppleTalk'la paylaşılabileceğini anlamadılar. Entelektüel olarak anladılar tabii ama duygusal olarak anlamdılar. Çünkü en son satmaya çalıştığımız çok pahalı şey Lisa'ydı. **Biz bu işi zorladık. Bunun için birkaç ceset çiğnemem gerekti.** Ama bu işi zorladık. Piyasaya çıkan ilk lazer yazıcı oydu. Gerisini zaten biliyorsunuz. Apple'dan ayrıldığımda gelir olarak ölçüldüğünde Apple dünyanın en büyük yazıcı şirketiydi. Ben

ayrıldıktan üç, dört yıl sonra ne yazık ki bu üstünlüğü Hewlett Packard'a kaptırdı. Ama ben ayrıldığımda dünyanın en büyük yazıcı şirketiydi.

-Masaüstü yayıncılık sizin mi aklınıza geldi? Basit bir fikir miydi?

Evet ama gerçekten ağ kurulmuş bir ofis de hayal etmiştik. Ocak ayında yıllık toplantımızı yaptık. Yeni ürünlerimizi tanıttık. Ben herhâlde kariyerimin en büyük pazarlama gafını yaptım. - mi? - , özür dilerim. Kariyerimin en büyük pazarlama gafını sadece masaüstü yayıncılığı yerine Macintosh Office'i açıklayarak yaptım. Masaüstü yayıncılığı da bunun büyük bir öğesiydi. Ama bir grup başka şeyi de açıkladık ve bence o dönemde sadece masaüstü yayıncılığa odaklanmalıydık. –

-İcra kulu başkanı John Sculley'yle ciddi anlaşmazlıkların ardından Steve 1985'te şirketten ayrıldı.

-Bize Apple'dan ayılışınızdan bahsedin.

-Çok acı vericiydi. Konuşmak istediğimden bile emin değilim. Ne diyebilirim? Yanlış adamı işe aldım.

- Bu Sculley miydi?

- Evet. Ve on yıl uğruna emek verdiğim her şeyi yok etti. Benimle başlayarak. Ama en üzücü tarafı bu değil. Apple istediğim şirket hâline gelmiş olsa Apple'dan memnuniyetle ayrılırdım. En basit hâliyle kalkmak üzere olan bir rokete bindi roket kalkınca da aklı başından gitti. Kafası karıştı ve roketi kendisinin inşa ettiğini sandı. Sonra rotayı kaçınılmaz olarak yere çarpacak şekilde değiştirdi.

-Macintosh'tan önce ve Macintosh'un ilk günlerinde bu her zaman bir Steve ve John gösterisi olmuştu. Bir süreliğine yapışık ikizler gibiydiniz.

-Doğru.

-Sonra sizi ayıracak bir şey oldu.

- Doğru.

- Neydi o?

Olan şuydu: Endüstri 1984 sonlarında durgunluk yaşamaya başladı. Satışlar ciddi biçimde düşmeye başladı. John ne yapacağını bilemedi. En ufak fikri yoktu. Ve Apple'ın tepesinde bir liderlik boşluğu vardı. Bölümleri yöneten oldukça güçlü genel müdürler vardı. Ben Macintosh bölümünü yönetiyordum. Başka biri Apple II bölümünü yönetiyordu vesaire. Bazı bölümlerde sorunlar vardı. Depolama bölümünü yöneten adam hiç ortalıkta görünmüyordu. Değiştirilmesi gereken bazı şeyler vardı. Ama tüm bu sorunlar pazardaki daralama yüzünden bir düdüklü tencereye konmuş gibi oldu. Ve liderlik yoktu. John da kurulun mutlu olmadığı ve şirketteki günlerinin sayılı olduğu bir duruma düşmüştü. John'un o güne dek göremediğim bir özelliği de inanılmaz hayatta kalma içgüdüsüydü. Biri bana bir keresinde bu adam böyle içgüdüleri olmadan PepsiCo'nun başkanı olamazdı zaten demişti ve bu doğruydu. Ve John benim çok iyi bir şekilde tüm sorunların kökeni olabileceğime karar verdi. Böylece kafa kafaya geldik. John'un kurulla çok iyi bir ilişkisi vardı. Ona inandılar. İşte böyle oldu.

- Yani şirket için rekabet eden vizyonlar vardı.

-Bariz biçimde. Şirket için rekabet eden pek de vizyon yoktu. Çünkü bence John'un şirket için bir vizyonu yoktu.

-Galiba sizin o anda kaybeden vizyonunuz neydi diye soruyorum.

-Sorun vizyon değil, uygulama sorunuydu. Benim inancım Apple'ın daha güçlü bir lidere ihtiyacı olduğuydu. Bölümler içinde yarattığımız farklı fraksiyonları birleştirecek biri. Apple'ın geleceği Macintosh'tu. Apple II alanında harcamaları ciddi biçimde kısmalı Macintosh alanındaysa büyük harcamalar yapmalıydık. Böyle şeyler. John'un vizyonuna göreyse kendisi şirketin icra kurlu başkanı olarak kalmalıydı. Ve bunu yapmasına faydası olan her şey kabul edilebilirdi. Bence Apple 'in başlarında felç olmuştu. Ve o zamanlar şirketi bütün olarak yönetebilecek beceriye sahip değildim bence. 30 yaşımdaydım. Ve iki milyar dolarlık bir şirketi yönetecek deneyimim yoktu. Ne yazık ki John'un da yoktu. Bana kesin bir diller orada bana göre bir iş olmadığı söylendi. Çok trajikti.

- Sibirya.

Evet, bir sonraki proje üstünde çalışmama izin vermek Apple için akıllıca olurdu. Gönüllü oldum. Bir araştırma bölümü açayım dedim. Bana yılda birkaç milyon dolar verin ben de harika birilerini işe alayım ve bir sonraki harika şeyi üretelim. Bunu yapma fırsatı olmadığı söylendi. Bürom elimden alındı. Bundan bahsetmeye devam edersek çok duygulanacağım. Ama bunun konuyla ilgisi yok. Ben sadece bir kişiyim. Şirketse benden çok daha fazla insandan oluşuyor. Onun için önemli olan bu değil. Önemli olan gelecek birkaç yıl boyunca Apple'daki değerlerin sistematik olarak yok edilmesiydi.

- Ardından Steve'e Apple'ın durumu hakkında fikirlerini sordum.

- Unutmayın, röportaj 1995'te yapıldı. Apple'a dönmesinden bir yıl önce. Şunu da unutmayın. Bu röportajdan bir yıl sonra Apple, NeXT'i aldığındaSteve satıştan aldığı Apple hisselerini hemen sattı.

-Apple bugün ölüyor. Apple çok acı çekerek ölüyor. Ölüme giden bir yokuştan aşağı kayıyor. Bunun nedeni de şu: Ben Apple'dan ayrıldığımda endüstrideki herkesin on yıl ilerisindeydik. Macintosh on yıl ileriydi. Microsoft'un on yılda onları yakalamasını izledik. Yakalayabilmelerinin nedeni de Apple'ın yerinden kımıldamamış olmasıydı. Bugün satılan Macintosh'la ayrıldığım gün üretilen arasındaki fark yüzde 25. ArGe'ye yılda yüzlerce milyon dolar harcadılar. ArGe'ye muhtemelen toplamda beş milyar dolar harcanmıştır.

-Karşılığında ne aldılar?

-Bilmiyorum. Olan şuydu: Bu şeylerin nasıl ilerletileceği ve bu yeni ürünlerin nasıl üretileceği bilgisi bir şekilde yok olmuştu. Bence birçok iyi insan bir süre daha orada kaldı. Ama bir araya gelip bunu yapma fırsatı yoktu çünkü liderlik yoktu. Artık Apple'a olan şu: **Birçok açıdan geride kaldılar. Pazar payı açısından kesinlikle. Neredeyse onun kadar önemlisi farklılıkları Microsoft tarafından erozyona uğratıldı.** Artık ellerinde eski müşteri kitleleri kaldı. O da artmıyor, yavaş yavaş azalıyor. Ama daha birkaç yıl iyi bir gelir akışı sağlar. Ama bu böyle devam edecek olan bir iniş. Ne yazık ki şu andan sonra da bunu tersine çevirmek mümkün değil.

Bence de değil. Peki ya Microsoft? Pazarın ezici devi onlar artık. Onlar da geleceğe uzanan Ford LTD gibiler. Cadillac olmadığı kesin. BMW de değil. Burada neler oluyor? Bu adamlar bunu nasıl başardı?

Microsoft'un yörüngeye çıkmasını mümkün kılan IBM adlı bir Saturn V roketiydi. Böyle dediğim için Bill bana bozulacak biliyorum ama bu tabii ki doğruydu. Bill'in ve Microsoft'un hakkını vermek lazım. Bu harika fırsatı kendilerine başka fırsatlar yaratmakta kullandılar. Çoğu insan hatırlamaz ama 1984'te Mac çıkana dek Microsoft uygulama işinde değildi. Orası Lotus'un hakimiyetindeydi. Microsoft, Mac için program yazarak büyük bir kumar oynadı. Ve berbat uygulamalar yazdılar. Ama devam edip zamanla iyileştiler. Nihayetinde Macintosh uygulama pazarına hükmettiler. Sonra sıçrama tahtası olarak Windows'u kullandılar aynı uygulamalarla PC pazarına girdiler. Ve artık PC'deki uygulamalara da onlar hükmediyor. **İki karakter özellikleri var. Bence onlar çok kuvvetli fırsatçılar.** Ve bunu kötü anlamda söylemiyorum. Ve iki, Japonlar gibiler. Durmadan saldırıyorlar. Bunu yapabilmelerini nedeni IBM anlaşmasının sağladığı gelen gelir akışıydı. Ama yine de bundan olabildiğince faydalandılar. Bu nedenle onları takdir ediyorum. **Microsoft'un tek sorunu zevksiz olması.** Kesinlikle hiç zevkleri yok ve bunun da anlamı şu: Bunu önemsiz bire ayrıntı olarak söylemiyorum, çok önemli. Şu anlamda... **Orijinal fikirler bulmuyorlar ve ürünlerine pek bir kültür getirmiyorlar anlamında.**

"Peki bu neden önemli ki?" diyorsunuz. Orantılı aralıklı yazıtipi dizgicilik ve güzel kitaplardan gelir. İnsan fikri buradan alır. Mac olmasaydı ürünlerinde bu asla bulunmayacaktı. Yani galiba hüzünleniyorum. Onların başarısı yüzünden değil. Başarılarını hiç sorun etmiyorum. Bu başarıyı ağırlıklı olarak hak etiler. Benim sorunun üçüncü sınıf ürünler yapıyor oldukları gerçeği. Ürünlerinin hiç ruhu yok. Ürünlerinde aydınlanma ruhu hiç yok. Çok sıkıcılar ve üzücü tarafı çoğu müşterinin de pek ruhu yok. Ama türümüzü yükseltmemizin yolu en iyisini alıp herkese yaymaktan geçiyor. Böylece herkes daha iyi şeylerle büyür ve bu daha iyi olan şeylerin inceliğini anlamaya başlar. Beni üzen şey Microsoft'un McDonald's olması. Microsoft'un kazanmış olması değil Microsoft'un ürünlerinin daha faza içgörü ve yaratıcılık sergilemiyor olması.

-Siz bu konuda ne yapıyorsunuz? Bize NeXT'ten bahsedin.

-Bu konuda hiçbir şey yapmıyorum. Çünkü NeXT bu konuda bir şey yapamayacak kadar küçük. Sadece izliyorum. Ve bu konuda gerçekten yapabileceğim hiçbir şey yok.

- Ardından NeXT'ten bahsettik Steve'in1985 'te başında olduğu ve yakında Apple'ın alacağı şirketten NeXT'in yazılımı OSX'e dönüşüp Mac'in kalbi olacaktı.

-Gerçekten NeXT'i merak ediyorsunuz, değil mi?

- Evet, ediyorum.

- Ediyorsunuz. Tamam. Çok vakit olmadığı için en iyisi galiba size NeXT'in bugün ne olduğunu anlatmak.

- Olur.

-Aslında pek... Hayır. **BİLGİSAYAR ENDÜSTRİSİNDE GÜNÜMÜZDE GELİŞİM YAZILIM ALANINDA YAŞANIYOR. VE YAZLIMI YARATIŞ BİÇİMİMİZDE BİR DEVRİM OLMADI. ENDÜSTRİDEKİ GELİŞİM**

YAZILIMDA VE YAZILIM YARATIŞ BİÇİMİMİZDE BİR DEVRİM OLMADI. Son 20 yıl içinde kesinlikle olmadı. Hatta daha da kötüye gitti. Macintosh son kullanıcı için bir devrimdi ama kullanımını kolaylaştırmak geliştirici için ters etki yaptı. Bunun bedelini geliştirici ödedi. Son kullanıcı için bilgisayar kullanmak kolaylaştıkça yazılımları yazmak çok daha karmaşık hâle geldi. Yazılım günümüzde yaptığımız her şeye sızıyor. İş dünyasında yazılım en güçlü rekabet silahlarından biri. İş dünyasının en başarılı savaşı Dostlar ve Aile'ydi. MCI Dostlar ve Aile programı. Son on yılda. O neydi? Çok zekice bir fikirdi. Özel bir faturalandırma yazılımı. AT&T on sekiz ay boyunca karşılık vermedi ve milyarlarca dolarlık pazar payını MCI'a bıraktı. Aptal oldukları için değil. Faturalandırma yazılımını hazırlayamadılar. Yani böyle yollarla ve çok daha küçük yollarla yazılım bu dünyada inanılmaz bir güç hâline geliyor. İnsanlar yeni mallar ve hizmetler sağlıyor. İster internet üzerinden olsun, ister başka şekillerde. Yazılım toplumumuzun en büyük fırsat kapılarından biri olacak. Xerox PARC'ta 1979'da gördüğüm ama o zamanlar çok da iyi anlayamadığım nesneye dayalı programlama adlı çok zekice ve orijinal bir fikri daha aldık. Bunu burada mükemmelleştirip ürün hâline getirdik. Bu alanda pazarın en büyük satıcı olduk. Bu nesne teknolojisi on kat hızlı ve daha iyi şekilde yazılım üretmenizi sağlıyor. Bizim yaptığımız da bu. Küçük ila orta ölçekli bir şirketimiz var. Ve en büyük nesne teknolojisi satıcısıyız. 50 ila 75 milyon dolarlık bir şirketiz. 300 kadar personelimiz var ve yaptığımız iş bu.

-Üçüncü bölümün sonlarına doğru Channel bizden öyle yapmamızı istediği için geleceğe bakıyoruz. Bu geliştirmekte olduğunuz yeni teknolojiyle bundan on yıl sonrası için neler öngörüyorsunuz?

Bence en önemlisi internet ve ağ olacak. Bugün yazılım ve bilgisayar dünyasında iki heyecan verici şey oluyor. Biri nesneler, diğeri de ağ. Bu ağ çok heyecan verici çünkü birçok hayalimizin gerçekleşmesi anlamına geliyor. Bilgisayarın sonunda programlamanın asıl aracı olmaktan çıkıp iletişimde kullanılan bir araca dönüşeceğini hayal etmiştik. Ve bu ağ ile bence bu nihayet oluyor. Ve ikincisi, bu ağ heyecan verici çünkü sahibi Microsoft değil ve bu sayede çok sayıda yenilik ortaya çıkıyor. Bence bu ağın toplumumuz üstündeki etkisi çok derin olacak. Bildiğiniz gibi, Amerika'daki mallar ve hizmetlerin yüzde on beşi kataloglar ya da televizyon aracılığıyla satılıyor. Bunların tümü ve daha fazlası ağa taşınıyor. Milyarlarca ve milyarlarcası. Yakında on milyarlarca dolarlık mal ve hizmet ağ üzerinde satılacak. Bunu bir açıdan söyle düşünebiliriz: Bu nihai doğrudan müşteriye dağıtım kanalıdır. **Başka bir açıdan da dünyanın en küçük şirketi bu ağ üzerinde dünyanın en büyük şirketi kadar büyük görünebilir.** Yani bence bunda on yıl sonra dönüp geriye baktığımızda tanımlayıcı teknoloji bu ağ olacak. Bilgisayarın tanımlayıcı toplumsal anı. Ve bence çok büyük bir şey olacak. Bence bu olay kişisel bilgisayar alanına yepyeni bir hayat öpücüğü oldu. Ve bence çok büyük bir şey olacak. Evet.

- Ve siz yazılım üretiyorsunuz.

- Kesinlikle ama herkes üretiyor. Bizim ne yaptığımızı unutun. Sadece bir endüstri olarak ağ bu endüstriye yepyeni bir kapı açacak.

Ve bu da gerçekleştikten sonra insana çok bariz gelen şeylerden. Ama beş yıl önce bu kimin aklına gelirdi?

-Doğru. Bu doğru. Harika bir yerde yaşamıyor muyuz?

- Steve'in tutkusunu öğrenmeyi çok istiyordum. Onu motive eden neydi?

- Gençken Scientific American'da bir makale okumuştum. Gezegendeki muhtelif canlıların hareket verimliliğini ölçüyordu. Atılar, şempanzeler, rakunlar, kuşlar, balıklar. Hareke etmek için kilometre başına kaç kilokalori harcıyorlardı? **İnsanları da ölçmüşlerdi. Ve akbaba kazandı. En verimlisi oydu.** Ve insanoğlu, yaradılışın tacı insanı etkilemekte oldukça uzak bir puan alıp listenin üçte birine doğru bir yerlere yerleşmişti. Ama birinin aklına bisiklet üstündeki bir insanı ölçmek gelmiş. Akbabayı ezdi geçti. Listenin de üstüne çıktı. Bunun beni çok etkilediğini hatırlıyorum. Şunu hiç unutmuyorum: İnsanlar alet yapar. Bizler doğuştan gelen insani yeteneklerimizi dramatik biçimde artırabilen aletler yapıyoruz. Apple'ın ilk günlerinde böyle bir reklam vermiştik hatta. **Kişisel bilgisayar zihnin bisikletiydi.** Ve ben tüm kalbimle inanıyorum ki tarih ilerledikçe geriye dönüp baktığımızda insanının tüm icatları arasında bilgisayar ne üstte olmasa bile en üstlerde bir yerlerde yer alacak. Bu bugüne dek icat ettiğimiz en muhteşem araç. Ve tam olarak doğru yerde, **Silikon Vadisinde tarihsel olarak tam doğru zamanda bu icadın şekillendiği anda yaşadığım için kendimi çok şanslı hissediyorum.** Bildiğiniz gibi, uzayda bir vektör başlattığınızda başlarda yönünü azıcık da olsa değiştirebilirseniz uzayda birkaç kilometre ilerlediğinde sonucu dramatik olur. Ben hâlâ o vektörün başlarında olduğumuzu düşünüyorum. Onu biraz doğru yönde itebilirsek ilerledikçe çok daha iyi bir şey hâline gelecek. Bence birkaç kez bunu yapma şansımız oldu ve bunun parçası olan hepimize bu büyük bir tatmin sağlıyor.

-Ama hangisinin doğru yön olduğunu nasıl bileceksiniz?

Sonunda iş gelip zevke dayanıyor. İş gelip zevke dayanıyor. Kendinizi insanın yarattığı en iyi şeylere maruz bırakmaya çalışmaya ve sonra bu şeyleri yaptığınız işe dahil etmeye çalışmaya dayanıyor. Picasso'nun bir lafı vardır. **"İYİ SANATÇILAR KOPYALAR, BÜYÜK SANATÇILAR ÇALAR."** demiş. **Ve büyük fikirleri çalma konusunda her zaman utanmaz olmuşuzdur.** Bence Macintosh'u harika yapan şey biraz da üstünde çalışan insanların aynı zamanda dünyanın en iyi bilgisayar bilimcileri olan müzisyenler, şairler, ressamlar, zoologlar, tarihçiler olmasıydı. Ama bilgisayar bilimi olmasaydı da bu insanlar bu hayattaki başka alanlarda yine inanılmaz şeyler yapıyor olacaklardı. Bunları da yanlarında getirdiler. Hepimiz bu çabalara bir sosyal bilimler havası kattık. Bu tavırla başka alanlarda gördüğümüz en iyi şeyleri bu alana çekmek istedik. **Bence dar kafalı biri olursanız bunu yapamazsınız.**

- Bu dizideki herkese sorduğum sorulardan biri şuydu:

- "Hippi misiniz, inek mi?"

-Birini seçmek zorundaysam bariz şekilde hippiyim.

- Evet.

- Evet.

-Tamam. 30 saniyede mi karar veriyorsunuz?

Birlikte çalıştığım herkes de hippi.

- Gerçekten mi?

- Evet, evet. –

- Neden diye sorsana.

- Evet, neden?

- Siz mi hippileri arıyorsunuz, onlar mı size geliyor?

- Kendinize hippinin ne olduğunu sorun. Birçok çağrışım yapan eski bir kelime ama benim için... 60'larda,70 'leirn başlarında olanları hatırlayın. Bunu hatırlamalıyız. Ben bunların büyük bölümünü ergenlik çağımda gördüm. Çoğu burada, burnumuzun dibinde oldu. Bence buna yol açan kıvılcım her gün gördüğünüz şeylerin ötesinde bir şeylerin olmasıydı. Bu hayatta sadece bir iş, bir aile, garajdaki iki araba ve bir kariyerden daha fazlası oluyor. Daha fazlası oluyor. Bu paranın pek bahsetmediğimiz bir diğer yüzü daha var. Ve bunu arada boşluklar olduğunda yaşıyoruz. Her şey düzenli ve mükemmel olmadığında. Arada bir boşluk olduğunda. Bir heyecan yaşarsınız. Tarih boyunca çoğu insan bunun ne olduğunu bulun dedi. İster Thoreau olsun, ister Hintli mistikler, kim olursa. Ve hippi döneminde bu biraz vardı. Bunun ne olduğunu bulmak istediler. Hayatın ailelerinin yaptıklarından ibaret olmadığını gördüler. Elbette sarkaç diğer taraf doğru fazla salındı. Çılgıncaydı ama içinde bir şeylerin tohumu vardı. İnsanların bankacı değil şair olmak istemesine neden olan da bu. Bence bu harika bir şey. Bence aynı ruh ürünlere de konabilir. Ve bu ürünler üretilebilir. İnsanlara verilebilir ve onlar da bu ruhu hissedebilirler. **Macintosh kullananlarla konuşursanız seviyoruz** derler. İnsanların ürünleri sevdiğini pek sık duymazsınız. Gerçekten. Ama bunu orada hissedebiliyordunuz. Orada gerçekten harika bir şey vardı. Ben sanmıyorum ki çalıştığım gerçekten en iyi olan insanların çoğu sırf bilgisayarlarla çalışmış olmak için bilgisayarlarla çalışmış olsun. Bilgisayarlarla çalıştılar çünkü onlar içinizdeki başka insanların da paylaşmasını istediğiniz bir duyguyu en iyi aktarabilen ortamdır. Bu size mantıklı geliyor mu? - Evet. Bu şeyleri icat etmeden önce bu insanların hepsi başka şeyler yapacaktı. Ama bilgisayarlar icat edildi ve onlar da geldiler. Tüm bu insanlar bilgisayarlarla okulda ilgilendi. Ya da okuldan da önce ve "Bu bir şeyler söyleyebileceğim bir ortam." dediler.

1996 'te, bu röportajdan bir yıl sonra Steve Jobs, NeXT'i Apple'a sattı. İflasını ilan etmesine 90 gün kala eski şirketinin başına geçti. Arından Amerikan iş dünyası tarihinde eşi görülmemiş bir şirket Rönesans'ı yaşandı. iMac, iPod, iTunes, iPhone, iPad ve Apple mağazaları gibi yaratıcı ürünlerle Jobs batmak üzere olan Apple'ı Amerika'nın en değerli şirketi hâline getirdi. Bu röportajda da söylediği gibi en iyisini aldı çevreye yaydı.

"Herkes daha iyi şeylerle büyüyebilsin diye."

Burak ŞAHİN

DİE WELLE: DALGA (TEHLİKELİ OYUN) Film

Nam-ı Diğer: The Wave

Vizyon tarihi 9 Mayıs 2008 (1s 41dk)

Yönetmen: Dennis Gansel

Oyuncular: Jürgen Vogel, Frederick Lau, Max Riemelt

Tür :Dram

Ülke :Almanya

Senaryo: Dennis Gansel | Todd Strasser | Peter Thorwarth |

Müzik: Heiko Maile

Görüntü Yönetmeni:Torsten Breuer

Yapımcılar: Christian Becker | Antonio Exacoustos | David Groenewold

Özet ve detaylar

Otokrasi: Monarşinin bir çeşitidir.Fakat monarşinin aksine yönetim miras yoluyla kalmamış kişi tarafından ele geçirilmiştir. Otokrat (buyurgan) rejimlerin temel özelliği, yönetimlerin halk adına karar vermesi, iyi- doğru- güzel'leri dayatması, buna karşın halkın sorunlarını çözümlemeyi de üstlenmesidir.

Otokrasi ve faşizmi irdeleyen yapısıyla izlenmesi gereken bir film.
'Güçlü ve süper akıcı. Genç kadrosu ve başarılı performanslarıyla Gansel'den zinde bir yönetmenlik.'
Günümüzde, insanları bir sürüye dönüştürerek robotlaştıran ideolojilerin yol açtığı felaketlerin artık geçmişte kaldığını düşünmek kuşkusuz büyük bir yanılgı.
Kişisel düşünce, çıkar ve duygusal dalgalanmalar arasında çırpınan günümüz insanını belli bir düşünce, değer ve inancın ortak paydasında örgütleyerek ayrımcı yapılanmalar oluşturmak hiç de güç değil ne yazık ki...
1967 yılında California'da yaşanmış gerçek bir olayı günümüz Almanyasına aktaran , The Wave (Dalga) 'Tehlikeli Oyun', faşizmin köklerine dair etkileyici ve güncel bir hikaye.
Film, enerjik ve karizmatik bir öğretmen olan Rainer Wegner'ın otokrasi üzerine verdiği ders ile başlar. Öğrencilerin ilgisizliği üzerine dikkatlerini çekmek için bir deney yapmaya karar verir: Öğrencilerinden kendisini liderleri olarak kabul etmelerini ve kendisine Mr. Wegner diye hitap etmelerini ister. 'Disiplin aracılığıyla güç' moto'sunu seçer; bir logo yaratır; herkese beyaz bir t-shirt giydirir ve gizli bir işaretle iletişim kuran bu gruba 'The Wave' "Dalga" adını verir.
Öğrenciler, umulmadık bir şekilde bu birlikteliğin oluşturduğu güçten zevk almaya başlarlar. Kısa bir süre içerisinde yeni keşfedilen bu disiplin, diğer okul aktivitelerinde de kendisini göstermeye başlar ve gruba yeni üyeler katılmasını sağlar.
'The Wave' başlangıçta gençler için saf bir inanç, birlik ve dayanışma ifade etse de kişisel düşünce, değer ve inançlarının ortak bir paydada hareketlendirilmeleri ile giderek kontrolden çıkarlar ve bu durum çok kısa sürede farklı boyutlara ulaşır.

Eleştiri:
Tehlikeli Oyun'dan önce, daha tehlikesiz bir oyuna göz atalım. Aslında iyi eleştiriler alan Iron Man'in diğer çizgi roman filmlerinden çok fazla farkı olmadığını söyleyelim en başta. Amerika'nın 'özgürlük savaşına' silah sağlayan güçlü bir kapitalist, Amerikan sermayesi tarafından gizlice desteklenen Afganlar tarafından tutsak ediliyor ve mağaradan bir tür süper kahramana dönüşerek kurtuluyor. Demirden (sadece demir değilmiş) bedenini çok seven kahramanımız, eve döndükten sonra daha şık olanını hazırlıyor. Öte yandan, savaşa daha fazla katkıda bulunmak istemediğini fark ediyor ve kişisel kavgalarla yetinmeye başlıyor.
Iron Man'i diğer çizgi roman filmlerinden ayıran en büyük artısı, **Robert Downey Jr**'un kendi yaşamından karakterine keyif düşkünü bir hınzırlık sızdırıyor olması. Kadınlara kullan/at formülüyle yaklaşan, teknolojiden erotik olarak etkilenen Tony Stark, iyi adam olmaya çalıştığında da bunu beceremiyor çünkü savaş karşıtı açıklamalarının hemen ardından bireyci-militarist bir çizgiye yaklaşıyor ve intikam almak için doğuya uçuyor.
Dokuz filmin içinde kaybolmasından korktuğum Tehlikeli Oyun da, savaşa karşı olmasa da, otokratizme karşı bir bilinç yaratmaya çalışırken, işleri berbat eden özgürlükçü bir öğretmenin hikayesini anlatıyor. Fransız düşünür **Jean Baudrillard**'ın kulaklarını çınlatalım, kötülük çağında, iyi niyetli olmak/davranmak bile düşündüğümüz gibi etkili olamıyor.
Tehlikeli Oyun'da denizin hemen üzerinde yaşayan, doğayla ve düşünceyle barışık (**Ramones** dinleyen!) bir öğretmen, öğrencilere ideolojilerin anlatıldığı bir hafta kendisine Anarşi konusunun düşmesini bekliyor. Belli ki punk rock çalarak öğrencilere saf özgürlükten bahsetmek istiyor, fakat hocanın itaatsizliğini bilen yönetim Rainer Wenger'e otokrasi konusunu verince işler karışıyor. Sadece öğrenciler için değil, öğretmen açısından da sıkıcı bir konu gibi gözüküyor; öğrencilerin özgür bırakıldığı bir okulda, otokrasi konusu ne kadar anlaşılabilir ki?
İlk derste bir öğrenci günümüzde nazilere benzeyen bir yönetimin hortlayamayacağını dile getirince, öğretmen çocuklara oyunlu ama öğretici bir ders vermek istiyor. Önce grup ismi, tek tip giyinme, gösteriler derken Wenger tek yumruğa dönüştürdüğü öğrencileri üzerinde iktidarını oluşturuyor ve öğrencileri de 'Dalga' adını taşıyan bu grubu şiddetle sokaklara taşımaya karar veriyorlar.
Dennis Gansel, özgürce eğitim alan öğrencilerin faşist bir partiye dönüşmelerini (iktidara bile göz dikmeye başlıyorlar!) anlatırken, bütün zorluklara rağmen inandırıcı bir film ortaya koymayı başarıyor. Doğrusu öğrencilerin bir hafta içinde değişim geçirdiklerini sergilemek için öncelikle iyi yazılmış bir senaryo gerekiyor ve Gansel işin bu yönünü iyi kıvırmış. Almanların zoru başarmalarına dair iyisiyle kötüsüyle pek çok örnek anlatılabilir. Tehlikeli Oyun'un senaryo açısından bu durumun sinema alanına iyi bir örnek oluşturduğunu söyleyebiliriz.
Şüphesiz, film en başta önemli bir soru ile onun cevabından oluşuyor. Öğretmen maddi durumları ve sosyal ilişkileri farklı gençlerden oluşan bir grubu aynı forma içinde buluşturmakla kalmıyor, kişiliklerini arka plana iterek ortak bir harekete bağlanmalarını da sağlıyor. **Hitler'in de söylev ustası olduğunu hatırlatarak, doğru sözcükleri seçerek başarıyor bunu.**
Her insanda bulunan aidiyet duygusunu hedef alarak, gelir adaletsizliği gibi beylik konuları da açarak, öğrencilerinin kendilerini *güçlü* hissetmelerini sağlıyor. Bu gücün tadına varan öğrenciler ise, oyun sona erdiğinde bile Dalga kimliklerini unutmak istemiyorlar ve o zaman işte bütün bu iyi niyetli çaba, öğretmenin de hayatını karartacak bir trajediye dönüşüyor.
Tony 'Demir Adam' Stark, silah üretmenin, savaş teknolojisine yatırım yapmanın kötü bir şey olduğunu fark ettikten sonra, daha insancıl bilimsel araştırmalar yapmaya karar vermiş ve farkında olmadan bir silaha dönüşmüştü. Amerika'nın danışıklı dövüş içinde olduğunu söyleyerek muhalif bir tavır takınsa da, kötülüğü anlamak yerine yok etme yolunu seçiyordu.
Tehlikeli Oyun'da da benzer bir teori/pratik çatışması var. Iron Man için bu durum hayli keyifliyken, Tehlikeli Oyun'da trajik bir finale yol açıyor. İnsanların bireysel mutluluklarını sağlamanız gerekiyor. Yoksa güç kazanmak isteyen grup, hareket ve hatta partilerin de çok iyi bildiği gibi; kitlelere etkileyici bir dille ulaşmak faşizmin (ve gericiliğin) yaklaşan seslerini bile bastırabiliyor. **(Serdar Kökçeoğlu)**

FİLMDEN

Rainer Wenger:
Geçen hafta sınıfta sorulan soruyu hatırlıyor musunuz?

Ülkemizde diktatörlük olabilir mi? Faşizm işte böyle bir şeydi. Hepimiz kendimizi en iyi zannederiz. Diğerlerden daha iyi. Ve daha da kötüsü bizimle aynı fikirde olmayanları toplumumuzdan dışlarız. Onları incitiriz. Ve daha neler yapabileceğimizi bilmek istemiyorum. Hepinizden özür dilemek gerek. Çok ileri gittik. Olay burada bitmiştir.

AFORİZMALAR

Aforizma, çeşitli konularda kesinlikle bilinmesi gereken kural ve özellikleri birkaç kelime ile öz ve âhenkli olarak anlatan cümle, bir çeşit vecize veya bir slogandır. Kelime anlamı özdeyiştir ancak günümüzde geniş zamanla çekilen tv dizilerinde ve köşe yazarlarının ortaya attığı her derin anlamlı cümle aforizma muamelesi görmektedir. Aforizma derin anlamı olan geniş duygu ve anlatıların tek ve sloganımsı cümle şeklini almış halidir yani derin duygu tasvirleri ve onlarca kelimeyle ifade edilmeye çalışılanın tek solukta çıkmasıdır.

"Damarlarımdaki kan gibisin varlığını her an hissetmiyorum ama yokluğunda yasayamam." (J.Saramago) (sayetunlu edebiyatçıların kitaplarındaki kahramanların ağzında yazılanları yazarların fikri kabul etmek yorum yapmak olur ve sık sık özellikle Oscar Wilde için bu hataya düşülür) aslında aforizmanın tanımını da yine aforizmaları ile de ses getiren F.Wilhelm Nietzsche yapmıştır :

"Benim arzum başkalarının bir kitapta anlattığı şeyi, on cümlede anlatmaktır." Zaten bu aforizmanın üstüne de aforizma hakkında bir şey söylemek gevezelik etmek olur sözcüğün kökeni Latincedeki "aphorismus" sözcüğüdür.

“Karşımıza çıkan her belanın suçunun, en azından her hangi bir noktada, bizde olduğunu unutarak yaşadığımız hayatta” “Bir yıl içinde olmayıp da, birkaç saniye içinde olanı düşünürüz” (İspanyol atasözü)

“Bu dünyayı, tıpkı dünyaya geldiğimizde onu bulduğumuz gibi, aptal ve kötü bir biçimde terk edeceğiz.” (Voltaire)

“İnsan dünyada elinde kılıcıyla varlığını sürdürür ve elinde silahla ölür” (Voltaire)

“İçimizdeki nedeni, nesnelerden oluşan nedenden daha büyük olduğu içindir” (Metrodoros)

“Mutluluk, yetinmeyi bilenlerindir” (Aristoteles)

“İnsanın yaşamı zar atmak gibidir, atış istediğin gibi gelmezse rastlantının sunduğunu sanatın düzeltmesi gerekir” (Terentius)

“Herkes haddini bilmelidir”

“Hayatın labirent gibi karışık ilerleyişini” bilerek sevdiğine **“Bir kere daha şans ver de sonra istersen denize at.”** (İspanyol atasözü)

“Hiç kimseye ve kendimize karşı düşmanlık beslememelidir”

“Bir insanın bir özelliğini unutması demek, **“zorlukla kazanılmış parayı sokağa atmaktır”**

“Herkese boyun eğdirmek istiyorsan, kendin akla boyun eğmelisin” (Seneca)

“Düşmanının bilmemesi gereken şeyi, dostuna söyleme.” (Arap Atasözü)

“Sevilmenin biricik yolu, en saf hayvanın postuna bürünmektir” (Gracian)

“Tıngırdayan nalın bir çivisi eksiktir” (İspanyol atasözü)

“Doğal olmayan her şey, eksiktir,” (Napolyon)

“Karakterin yapısının kanıtları, küçük ayrıntılarda da bulunabilir” (Seneca)

“İnsan, karşılaştırma yapmadan, kendinde olana sevinmeli: Daha mutlu birini rahatsız eden kimse, asla mutlu olmayacaktır” (Seneca)

“Senin önünde ne çok kimse olduğunu görürsen, ne çok kimsenin de senin arkanda olduğunu düşün”

“Hiçbir şey, her yönüyle kusursuz değildir” (Horatius)

“Yeryüzü, kendileriyle konuşmaya değmeyen insanlarla kaynıyor” (Voltaire)

“Tüm belalar, yalnız kalma yeteneğimizin olmayışından başımıza gelmektedir” (Cicero)

“Bir kimse yalnızca kendi kendine bağlı ise ve kendinde her şeye sahipse mutlu olmaması mümkün değildir.”

“Bir kafa ve bir kitap çarpışırlarsa ve bir tınlama sesi duyulursa; bu ses her zaman kitaptan mı gelir?” (Lichtenberg)

“Bu tür yapıtlar birer aynadırlar bir maymun baktığında, orada bir havari göremez”

“Zihinsel bir uğraşı içermeyen boş zaman ölümdür ve diri diri gömülmektir” (Seneca).

“Felsefede, politikada, edebiyatta, ya da sanatlarda olağanüstü olan tüm insanlar, melankoliktirler” (Aristoteles)

“İnsanları huzursuz eden olaylar değil, olaylar hakkında- ki görüşlerdir.”(Epiktetos)

“**Bu tür yapıtlar birer aynadırlar bir maymun baktığında, orada bir havari göremez”** (Lichtenberg)

“Akılsız bir kişi, akıllı bir kişiye karşı, akıllının akılsıza duyduğu soğukluğun yüz katı daha fazla bir nefret duyar. ” (Sadi, *Gülistan)*

“Hiç kimse bir maskeyi uzun süre taşıyamaz. Rol yapma, çok geçmeden asıl doğasına döner” (Seneca)

“Ün arayışı, bilge kişinin bile bırakacağı en son şeydir” (Tacitus)

“Dostların seni terk etmeden sen dostlarını terk et.”

Kaynakça

Arthur SCHOPENHAUER- trc Mustafa TÜZEL. (Yaşam Bilgeliği Üzerine Aforizmalar İstanbul 2008).

SEVAN NİŞANYAN'IN İDDİALARINA CEVAP

Aslında inançsızlığı dolayısıyla değersizliği savunan birisine cevap vermemek daha iyi olur. Çünkü varlığı ve hayatı anlamlı kılan iman ve benzeri bütün kutsal değerlere karşı gelen birisi hiçbir değeri ve hakikati kabul ediyor olamaz. Böyle birisine de cevap vermek pek anlamlı olmaz. Fakat dini konuları ve metinleri bilmeyen insanlarımız, değersizlik ve boşluk çukuruna düşmesin diye Sevan Bey'in Kur'an ve İslam ile ilgili iddialarına kısaca cevap vereceğiz:

Birincisi:

Sevan, 1800'lerde yaşayan Saraswati'nin iddialarını alıntılıyor ve kendisi notlar ilave ediyor. Kur'anda ***"Allah din gününün sahibidir."*** (1/2) deniliyor. Sevan, Saraswati'ye dayanarak bundan şu üç sonucu çıkarıyor:

a) Din dünyada adaleti sağlayamıyor. Sadece kıyamet ve ahiret enstrümanını kullanıyor.

b) *Birçok düşünür, eğer Allah varsa neden birçok dünya işinde çaresiz kalıyor, söylemişler*, diyerek çok azınlıkta kalan küçük bir iddiayı bütün dünyanın kanaati imiş gibi gösteriyor.

c) İslam Âlemindeki öfke patlamaları bu çaresizlikten kaynaklanıyor olabilir mi? diyerek meseleyi hiç ilgisi olmayan bir mecraya sokuyor.

Bu üç iddialı sorgulamayı ve benzeri soruları analiz ettiğimizde başta Sevan Bey olmak üzere; böyle düşünenlerin şu beş gerçeği bilmediklerini veya bilmezlikten geldiklerini görüyoruz:

1) Dindar-dinsiz bütün büyük düşünürlerin kabul ettiği ve kendilerinin de bütün hayatlarında benimseyerek uyguladıkları diyalektik süreci görmezlikten geliyorlar. Sanki böyle bir şey olmamalı imiş gibi saf zihinleri bozuyorlar.

2) Bu diyalektik boyut olmazsa, başta kendileri olmak üzere hiçbir şeyin var olmayacağını bilmezlikten geliyorlar. Ayrıca bu diyalektik yapıyı kabul etmediğimizde ve karşıt zıtların çatışmasının olmadığını farz ettiğimizde kendilerinin ***biz hakikat aşığıyız,*** şeklindeki sloganlarının da suya düştüğünü anlamıyorlar.

3) Bu diyalektik sistemin dinlerdeki ismi *imtihan ve gelişme dünyasının kurulmasıdır*. Sevan Bey dinlerin bu birinci söylemini ta çocukluğunda işittiği halde bunu bilmezlikten geliyor ve dini bilgisi hiç olmayan çevreleri yanıltıyor.

4) Aslında sonsuz ve gerçekte çok güzel olan yaradılış sisteminin içinde hiçbir kaos ve adaletsizlik yoktur.. Sadece imtihan, sınav ve gelişme için bazı diyalektik fenomenlerle sınırlı bir serbestlik verilmiş olması söz konusudur..

5) Belli birikimler ve manalar elde edildikten sonra bu imtihan ve sınav dünyası, bir gün kapanacak; göreceli sebeplerin ve kötülüklerin gerçekte işin sahibi ve etkin olmadığı, işin asıl sahibinin sonsuz, aşkın ve yüce olan Allah olduğu görülecektir.

İşte ***Allah din gününün sahibidir*** sözü, bu manadadır. Yani ahirette Allah'ın egemenliği net olarak görülecektir, manasındadır. Çünkü dünyada imtihan, sınav ve gelişme için belirli bir oranda bu egemenlik gizlenmiştir. Bediüzzaman Said Nursi, bu ayeti İşaratül-İ'caz tefsirinde aynen böyle açıklamıştır. Nitekim Kur'anın başka birçok ayetinde: ***Eğer imtihan dünyasının hikmeti olmasaydı, o zalimlerin cezası anında verilecekti,*** deniliyor.[48] Demek Allah, her zaman adildir ve hikmetinin izin verdiği kadar her şey ile ilgilenir. Fakat tam adalet, ahirette yani imtihan dünyası kapandığında görünür.

Sevan Bey dil bilir, birçok felsefi metni okumuştur; onun böyle öncelikli ve açık meseleleri bilmezlikten gelmesinin sebebi, Ermenilerin tarihteki mağduriyetlerinin verdiği tepkinin kine dönüşmesi olabilir. Veya bir sağlık sorunu olabilir. TV'de izlediğim kadarı ile onun bu zamansız ve yersiz öfke patlamasında her iki sebebin de tesiri vardır.

İkincisi:

Saraswati, Fatiha suresinin ***"Ey Rabbimiz bizi doğru yola yönlendir; o yol ki gazaba uğrayanların ve sapanların yolu değil.."*** mealindeki ayetlerine itiraz ediyor. Diyor ki: **a)** Müslümanların önceki (reenkarnasyon tarzındaki) yaşamlara inanmaması. **b)** Ve Tanrının gerekçe göstermeden bazılarına gazap etmesi, adalet duygusuyla bağdaşmaz.

Sevan Bey de buna: **a)** Eğer tanrı varsa ve tek ise.. **b)** Ve eğer reenkarnasyon yoksa demek tanrı adil değildir, diye kendi notunu ilave ediyor. Burada bizim bu iki düşünürümüz, yine yedi meseleyi bilmediklerini veya bilmek istemediklerini göstermiş oluyorlar; söyle ki:

1) Kur'an yüz küsur yerde: ***"Azap görenlerin kendi iyi yeteneklerini bilerek kötüye kullandıklarını, onun için azabı hak ettiklerini.."*** söylüyor.[49]

2) Kur'an, kendilerine sağlıklı bilgi gelmeyen birey ve toplumların masum ve günahsız olduklarını, onların cennet ve mutluluk ehli olacağını söylüyor.[50]Ayrıca aşırı derecede varlığa ve insanlığa zarar vermeyen ve manevi değerlere saldırmayan insanların küçük günahlarından ve sıradan olan eksikliklerinden dolayı affedileceği, Kur'anda açıkça bildiriliyor.[51] Evet, suç ve tahribat olmadan hiç

[48] 8/68; 12/110; 10/19; 41/45
[49] 10/33; 39/6; 4/147 Hakk ve azap ile ilgili ayetlerin çoğunda bu gerçeklik açıkça gösteriliyor.
[50] 2/17-15; 4/173; 25/19
[51] , 11/117; 31/13

kimsenin cezalandırılmayacağı yani gerekçesiz ceza olmayacağı ilkesi, Kur'anın en öndeki konularından biridir, diyebiliriz.

3) Kur'anda ***"Allah istediğini saptırır ve istediğini doğru yola iletir"*** mealindeki ayetler incelendiğinde görülür ki; bu ayetlerin manası *"Onlar istek ve iradelerini iyiye veya kötüye kullandılar; Allah da bu sonuçları yarattı"* demektir. Çünkü o ayetlerin geçtiği yerlerde ya önce veya sonra bu sonucun yaratılmasının gerekçeleri anlatılıyor.

4) Söz konusu olan Fatiha suresinin 6. ve 7. ayetlerinin manası ise şöyledir: *"İnsanlar etkinlik ve hayat çalışmalarında üçe ayrılırlar. Bir kısmı, çokça sebeplere başvurur, aşırı gider; bu aşırılığın cezası olarak İlahi gazaba uğrar. İkinci kısmı, hiç teşebbüs etmez, belli bir noktaya sapar durur, geri kalır; onların geri kalışı onlar için bir azap olur. Demek doğru yol, orta yoldur ki; ne aşırı gidilir; ne de geri kalınır.."*

Kur'anda bu orta yolun ismi İslamdır. İslam, karşıt zıtları barıştırıp orta yola getirmek demektir.

5) Bazı tefsirlerde ***"Gazaba uğrayanlar Yahudilerdir; sapanlar da Hıristiyanlardır"*** şeklinde bir bilgi geçiyor. Çünkü Yahudilerin bir kısmı çok aşırı gider; başlarına belalar getirir. Hıristiyanların da bir kısmı İsa'nın tanrılığı noktasında saplanıp kalıyorlar.

6) Burada Kur'an asla ***"Bütün Yahudi ve Hıristiyanlar, böyledir,"*** demiyor. Çünkü birçok ayet iyi Yahudi ve Hıristiyanlardan övgü ile söz ediyor.[52]

7) Haliyle ve imtihan dünyasının gereği bütün Müslümanlar da bir değildir. Cehaletten veya aşırı ajitasyonlardan dolayı birkaç yüz bin insanın öfke patlamasını bir milyar masum insana leke yapmak, herhalde hiçbir adalet, insaf ve insanlığa sığmaz. Sevan Bey öfkeye takmış; fakat kendisinin bu yüzeysel iddiaları da bir öfke patlamasıdır. Çünkü kendisi bunların cevabını bilecek kadar bilgi sahibidir.

Üçüncüsü:

Kur'an, 1. surenin 1. ayetinde ***"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"*** diyor. İşte Sevan'ın Üstadı olan Saraswati bu ayetle ilgili şu dört iddiayı öne sürüyor:

a) Bu Allah'ın sözü olamaz; çünkü burada konuşan Allah değil; başkasıdır. Çünkü başka biri Allah'a hitap ediyor. **b)** İyi kötü her işe Allah'ın adıyla başla, demek uygun değildir. Kur'an, neden bunu açıklamamıştır. **c)** Hayvan kesmek kötü bir iştir. Kur'an hayvan keserken Allah'ın adını anın, diyor. **d)** Allah Rahman ve Rahim ise, hayvanları boğazlamak nasıl merhamet olur.

Bir Ara Not: Sevan Bey burada not ilave etmemiş; gerisini okuyun, diye okuyucularını uyarmış. Ayrıca anlaşılan Saraswati de, Sevan Bey de vejetaryendirler. İşte bu iddialara yine yedi cevabımız var:

---

[52] 6/44-48; 3/113-115; 7/159

<u>**446 Yazılar**</u>

1) Kur'an ve İslam önemli ve hayırlı işlerin başında besmele çekin diyor. Ki çok önemli ve hayırlı bir hakikat olan Kur'anın başında bu emir buyurulmuştur.. Demek İslam ve Kur'an kötü ve hayırsız işlerin başında besmele çekmeyi uygun görmediği gibi; günah bile sayar.

2) Burada konuşan başka biri değil; sadece Allah'tır. Çünkü Arapçaya göre; ***Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,*** cümlesinin başında ***"söyle"*** sözü mukadderdir. Bütün dillerde buna benzer takdirler var. Sevan Bey dilci olduğu için bunu bilmeli idi.

3) Vejetaryenlik doğal ve evrensel bir gerçek olmadığı halde; ***"doğru olan budur"*** deyip et yiyen diğer insanları sapık görmek galiba gerçekçi bir yaklaşım değildir.

4) Çünkü bizi yaratan Allah'tır, hayvanları da yaratan Allah'tır. Bizim onları yememize izin veren yine Allah'tır. Allah hayatın zorluklarında insanlara değişik ücretler verdiği gibi; sıkıntı çeken veya kurban edilen o hayvanlara da ücretler verir. Hadislerde onlara verilen birçok ücret bildiriliyor. (Bediüzzaman Said Nursi'nin 17. Sözüne bakınız.) Gerçekten, sıkıntıların hikmetine ve reenkarnasyona inanıp da, ruhların baki kalacağına ve ahirette onlara verilecek ücretlere inanmamak çok büyük bir şaşkınlıktır; bir körlüktür.

5) Allah sonsuz ve soyuttur. Bütün varlıklar onun somut yansımaları ve nokta görüntüleridir; işte ***besmele*** beş kelimesiyle Allah'ın bu yansımalarına ve çeşitlerine işaret eder:

Birincisi nedenselliğe, ikincisi kanunlara, üçüncüsü manevi gerçeklere, dördüncüsü somut nokta yansımalara, beşincisi olağanüstü özel ilgi ve inayetlere bakar.

6) Varolmak, yaratılmak, saf iyilik ve hayırdır. Bu süreçte bazı şeyler tam iyilik ve hayırdır; bazı şeyler ise, göreceli iyilik ve hayırdır; Allah mutlak güzellik ve adalet olduğundan bizim kötülük dediğimiz fakat gerçekte göreceli olan iyilikleri önce imtihan sistemi için kullanır; sonra onları da tam iyilik ve hayra dönüştürür.

7) İnsanların suçluyu cezalandırması göreceli bir güzelliktir. Eğer zalimler ve suçlular cezalandırılmazsa daha büyük ve yaygın kötülükler ortaya çıkar. Mesela; eğer insanlar, hayvan kesip et yemezlerse ve eğer kanun ve hukuk tanımayan, başkasına zarar veren kâfirler ve anarşistler cezalandırılmazsa daha büyük kötülük olacağını acaba Sevan Bey bilmiyor mu?

Kur'anda ***"Yahudi ve Hıristiyanları veya başka bir dinde olanları öldürün"*** diye bir ayet hiç olmadığı gibi; putperest müşrikleri de mutlaka öldürün" diye bir ayet yoktur. Tam aksine; ***Müşrikleri koruyun, onlara sahip çıkın ki Kur'anı işitip gerçeği bilsinler,*** diye ayet vardır. (9/6)

Kur'anda öldürmek kelimesi direk geçmiyor. Kıtal, mukatele ve benzeri kelimeler var. Bunlar ise savaşmak, düşman tarafı etkisiz hale getirmek veya esir almak manalarına gelir. Bu gibi ayetler de, sadece anlaşmalarını bozan, hıyanet edip arkadan vuran ve fiilen savaşanlarla ilgilidir. (9/7-13)

Katilin veya yeryüzünde bozgunculuk yapanın idam edilmesi ise o yargının işidir. Ve ancak devlet eliyle infaz edilebilir. Yargının görevine karışanlar ve keyfi olarak infaza girişenlerin yaptığı, İslam dinine göre yeryüzünde bozgunculuk sayılır.

Acaba Sevan Bey, dünyadaki bütün adalet ve yargı sistemini dışlayan anarşistler gibi mi olmak istiyorlar.?! Yoksa mutlak, adil, aşkın ve bir olan Allah'a inanmayıp da birçok tanrıya mı inanmak istiyor. Yoksa Sevan, Hindular gibi düşünmüyor da materyalist mi olmak istiyor?!

Dördüncüsü:

O Hindli, *Bütün hamd (yetkinlik ve kemalat) sadece bütün her şeyi geliştiren Allah'ındır. O Rahman ve Rahimdir,* mealindeki hakikatleri anlamadığından yani bazı Müslümanların aşırı ve yanlış yaptıklarından yola çıkarak; üç yanlış iddiada bulunuyor. **1)** Müslümanlar, şefkatli olmadığı için.. **2)** Allah bazı insanları dışladığı ve. **3)** Kur'an hayvanların kesilmesine izin verdiği için; Kur'an Allah'ın sözü değildir, diye iddia ediyor. Sevan da büyük bir keşif imiş gibi bu yüz yıllık iddiaları önümüze bir daha sürüyor.

Burada gerçeği anlamak için yine 7-8 noktayı bilmek gerekir:

1) Meallerde bu ayet, ***Allah'a hamd olsun!*** şeklinde dilek cümlesi olarak çevrilir. Hâlbuki bu gibi cümleler, dilek cümlesi değil de haber cümlesidirler. *Bütün yetkinlik, kemalat Allah'a mahsustur. (Çünkü sadece o sonsuzdur; dolayısıyla sadece o eksik olmayandır.)* şeklinde çevrilmelidir.

2) Allah göreceli zıtların diyalektiğini iki el gibi kullanarak sonsuz bir nimet ve iyilik olan bu varlık âlemini yaratmıştır.

3) Bu yaradılış sürecinde diyalektik sürecin gereği olarak göreceli, küçük ve zahiri sıkıntı ve kötülükler olsa da; bunlar gelişme ve rububiyet gereğidir. Nihai manada o mükemmel Allah, bu göreceli eksikleri telafi eder.

4) O bütün âlemlerin ve bütün insanların rabbidir. Hak ve hukukta bütün insanlar onun yanında eşittir; Müslüman olsun başka bir dinden olsun kim, dini ve inancı için diğer masum insanlara zulmederse, o cezaya uğrayacaktır.

5) Allah, Rahman olarak bütün canlıları besler; onların haklarını korur. Fakat Rahim olarak sadece iman edenlere (yani sonsuzluğa ve ebediyete inananlara) yardım eder.

6) Kur'anın kesin bir hükmü de şudur: *İster Müslüman olsun; ister Hıristiyan veya dinsiz olsun; Kim, zulmen suçsuz bir insanı öldürürse o bütün insanları öldürmüş sayılır.* (Maide, 32)

7) Kur'anın hayvan etini yemeye izin vermesi, evrensel bir gerçekliktir; doğaldır. Fakat Kur'an *"Yemek ve içmekte ve kaynakları kullanmakta aşırı gitmeyin"* diyor. (7/31-33) Ayrıca yeşil alan ve ekolojik

park kavramını (haram bölge, yani hayvanların öldürülmesinin ve bitkilerin kesilmesinin yasak olduğu bölge kavramını) ilk olarak uygulatan Kur'andır. (Maide, 95-98)

8) İnsanlar arasında hukuk eşitliğini ve savaş hukukunu sistemli olarak ilk uygulayanlar Müslümanlar olmuştur. Dolayısıyla hiçbir din ve kutsal değer, bazı taraftarlarının yanlış uygulamalarından sorumlu olmadığı gibi; İslam dini de ajite edilmiş bazı cahillerin yaptıklarından sorumlu olamaz.

Son Bir Not

Maalesef plastik ve yapay asrımız, birçok doğal ve dini değeri sarstığından; insanlarımız sağlıklı düşünemiyor. Mesela bazıları, kartelleşmeye, zalimane sermaye birikimlerine karşı çıkacağına, insanı insan eden, insanlığın gelişmesi için vazgeçilmez, doğal bir duygu olan mülkiyet kavramına tamamen karşı çıkıyor. Başkaları bir kesimin veya bir grubun yanlışından yola çıkarak bütün bir dini ve bir ümmeti suçlayabiliyorlar.

Daha başkası, zaman ve zeminin şartlarına uygun ve sınırlı düşünen insanlığın ihtiyacı için inen dini metinlerin her bir cümlesinde, dinin sahibi olan Allah'ın sonsuz yetkinliğini görmek ister. Bir çiçekte bütün baharı görmek istemek gibi bir yanlışa düşer. Göremeyince de, bütün kutsal değerlerini yitirir; kendini manen idam eder.

Duamız, arzumuz ve çabamız, bütün insanlığın, dengeli, sağlıklı ve doğal bir hayata ve düşünceye sahip olacağı bir dünya içindir.

19. 10. 2012

Bahaeddin Sağlam

PSİKOLOJİK VE SOSYAL YÖNLERİYLE KURBAN

İnsan soyunun değer verdiği ilk nesne yiyecektir. Yiyeceğin elde edilmesi sadece avcının, toplayıcının veya çiftçinin elinde olan bir şey değildi. Bunların üzerinde yiyeceği denetleyen bir güç vardı ki, insanlar ihtiyaçlarını sağlamak istediklerinde bu güce başvurmak ya da O'nun sözünü dinlemek mecburiyetinde idiler. Böylelikle, bu güç ile insanlar arasındaki ilişkinin kurulması amacına yönelik dinsel törenler ortaya çıkmıştır.[53]

Tarihte, insanlığın ilk yaratıldığı zamandan günümüze gelinceye kadar, çeşitli kültür seviyelerinde birçok insan toplulukları yaşamış ve her topluluğun kendisine özgü dini yaşantıları olmuştur. Nitekim yapılan antropolojik çalışmalar, ulaşılabilen en eski dönemlerde de insanların dini yaşantılarının olduğunu göstermektedir.

İlahi dinlerin Kutsal Kitaplarına ve Kuran'a göre ilk insanla başlayan dini hayattan bahsedebiliriz. Hz. Âdem ilk insan, aynı zamanda da ilk peygamberdir. Çeşitli kaynaklarda kurbanın ilkel topluluklardan itibaren bütün dinlerde kendini gösteren bir ibadet olduğu ifade edilmektedir.[54] Dolayısıyla bir dini inanışa sahip olan insanlar, Yaratıcı olarak kabul ettikleri Yüce Varlığa olan bu inanç ve bağlılıklarını dua ve sungularla dile getirmiş, inandıkları Yüce Varlığa ibadet etmişlerdir. Bu ibadetler içerisinde **"kurban"** hemen hemen bütün dinlerde ortak bir dini davranış olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kurban sunan toplulukların sunacakları kurbanlıklar ve kurban çeşitleri yine onların kültürüne göre değişmekle birlikte kurban sunma davranışı, ilkel insanlardan gelişmiş toplumlara kadar, bütün dinlerde görülen ortak ibadettir. O halde bu ibadeti geçmişten günümüze kadar uzanan dini davranış olarak değerlendirmek mümkündür.

Kurban çok yaygın bir ibadet olması dolayısıyla birçok araştırmaya da konu olmuştur. Dinler Tarihi ve Fıkıh açısından birçok çalışma yapılmıştır. Bizim amacımız verilen bu bilgileri tekrardan çok, kısaca kurban hakkında bilgi vererek çalışmamızın dayandığı teorik çerçevesini çizmektir.

A. KURBANIN TANIMI

Kurbanın ne olduğunu anlamak ve üzerinde değerlendirme yapabilmek için ilk önce tanımını incelememiz gerekir. Kurban sözlükte mastar olarak **"yakınlaşmak",** isim olarak da **"din buyruğu ve adak olarak, Allah Teâlâ'ya yakınlaşmak için kesilen eti yenir hayvan"** olarak geçer. Bunun dışında kurban isim olarak; "kurban bayramı" anlamında da kullanılır: "Ahmet kurbanda gelecekmiş". Mecazi anlamda kullanılan kurban, bir uğurda feda olma: "Sana kurban olsun". Bir ülkü uğruna feda edilme ya da feda olmak için: "Hava kurbanları", bir kaza veya felakete uğrayanlar için: "Trafik kurbanları", bazı bölgelerde nida olarak: "Kurban bakar mısın?" -olayım; sevgi ifadesi olarak: "Kurban olduğum memleketim", yalvarma ifadesi olarak:

"Çatma kurban olayım çehreni ey nazlı hilal" anlamlarında kullanılır.

Kurban yukarıda, insan ve hayvanların canlarının alınması şekliyle tanımlansa da, tarihte kurban bazı ürünlerin verilmesi suretiyle bir sungu olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple kurbanın alan ve kapsamının belirlenmesi açısından kurbanlık çeşitlerinin incelenmesi gerekmektedir.

B. KURBANLIK ÇEŞİTLERİ

Daha önce de belirttiğimiz gibi, insanlık tarihi boyunca hemen bütün dinlerde kurban uygulamaları mevcuttur. Ancak bu dinlerde gerek kurbanlık ve kurban etme şekilleri, gerekse kurbanın amaçları

---

[53] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi*, Gelişim Yayınları, cilt. 1-3, s. 9-10 (Tarihsiz)

[54] *Türk Ansiklopedisi,* MEB. Yayınlan, İstanbul 1975, s. 367; Beşir Gözübenli, *İslam 'da înanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi*, M.Ü. İlahiyat Fak. Vakfı Yayınlan, cilt. 3, İstanbul 1997, s. 95; Orhan Hançerlioğlu, *Dünya inançları Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1993, s. 276; Osman Cilacı, Diyanet Dergisi, *Dinler Tarihi Açısından Bir Araştırma: İlahi Dinlerde Kurban*, Eylül-Ekim, Cilt 18, Sayı 15, Ankara 1976, s. 270; *Dinler Tarihi Ansiklopedisi*, s. 8-9

bakımından bazı farklılıkların bulunduğu da gözlemlenmektedir.[55]

Kurban, tarihte sadece insan ve hayvan keserek kan akıtmak suretiyle değil, çeşitli sungular sunmak yoluyla da gerçekleştirilmiştir. Bu yönüyle kurban, iki guruba ayrılabilir: Kanlı ve kansız kurbanlar.

Kanlı kurbanlar; insan ve hayvan kesiminden, kimi ilkellerde görüldüğü gibi bedenden bir parça kopartılması veya kan akıtılması geleneğine kadar çeşitli biçimlerde yapılır.

Kansız kurbanlar ise genelde toplumun geçim kaynaklarıyla alakalı olan, toplum için bir değere sahip yiyecek ve içecekleri konu edinen sungulardır.[3]

Nitekim bu husus Tevrat'ta ve Kur'an'da da belirtilmektedir. Tevrat'a göre Kabil (Cain) ile Hâbil (Abel)'in kıssası şöyle açıklanmaktadır: Kabil çiftçi olduğundan Allah Teâlâ'ya yerin ürününden ve Habil ise çoban olduğundan sürüsünden bir hayvan sunmuştu. Allah Teâlâ Habil'inkini makbul tutunca, kardeşi onu kıskanarak öldürmüştü.[56]

Kur'an-ı Kerim'de ise "Onlara, Adem'in iki oğlunun haberini gerçek olarak anlat: Hani birer kurban takdim etmişlerdi de birisinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti (kurbanı kabul edilmeyen kardeş, kıskançlık yüzünden), ""And olsun seni öldüreceğim" dedi. Diğeri de "Allah Teâlâ ancak takva sahiplerinden kabul eder" dedi „ şeklinde izah edilmektedir.[57]

a. Kansız Kurbanlar

İnsanoğlu Allah Teâlâ'ya yönelmede ve ona kendini yakınlaştırmada sınırlarım daraltmamış aksine alabildiğine geniş tutmuştur. Bir yakınlaştırma vasıtası sayılan kurban, sadece kan akıtmak suretiyle değil, bir kısım ürünlerin Allah Teâlâ'ya adanması yoluyla da gerçekleştirilmiştir. Kurban bu geniş çerçeve içerisinde değerlendirildiğinde, insanoğlunun bir kısım yiyecek ve içecek maddelerini Allah Teâlâ'ya adaması kurban kavramının içine girmektedir. Bu çeşit sungular "kansız kurban" olarak adlandırılır.

Kansız kurban sungularına baktığımızda bunların arasında başta tahıl olmak üzere ot, yaprak ve köklerin, ceviz, üzüm ve zeytinin ve hatta paranın dahi yer aldığı dikkati çekmektedir.[58]

İslam'dan önce Türklerde de kansız kurbanlara rastlanmaktadır. **Türklerde kansız kurbanlara "saçı" denilir.** Arpa, buğday, süt, yağ, şarap ve kımız gibi şeyler saçı olanlar arasındadır. Bunların sulu olanları törenlerle ateşe serpilirdi. Bir de tanrılara sunulmak üzere serbest bırakılmış hayvanlar olurdu ki bunlar da kansız kurbanlar gurubuna girer. Bu hayvanlar kendi başına bırakılır, buna serbest anlamında **"ıtık"** denilirdi,[59]

Kansız kurbanlar, insanoğlunun bir takım isteklerinin yerine getirilmesinde bir vesile olurken, kanlı kurbanlar da insanların hayatında önemli bir yere sahip olmuştur. Hatta bu noktada kendi hem cinslerini dahi kurban etmekten çekinmemişlerdir.

b. Kanlı Kurbanlar

Kanlı kurbanlar adından da anlaşıldığı gibi, bir can fedasını gerektiren kurban çeşididir. Tarihi kaynaklar, kanlı kurban olarak gerçekleştirilen ritüellerde birçok çeşitliliğin bulunduğundan bahseder. Bu çeşitlilik kurbanlıklar açısındandır. Kurban tarihi incelendiğinde; kanlı kurbanların sığır, koyun, keçi, domuz, tavuk, at, kaz ve hatta balıktan bile verildiği görülür.[60]

Bu kurbanların sunuluş metotları yine farklılık arzeder. Depolamaktan, gömmekten, dökmekten, öldürmeğe veya öldürüp yemeğe, içmeğe, üzerine sürmeğe, meshetmeğe, kırmağa ve yakmağa

---

[55] Gözübenli, *a.g.e.*, s.95
[56] *Tevrat*: Tekvin, 4/3-15
[57] *Kuran*, Maide, 27-31
[58] Gözübenli, *a.g.e.*, s. 95; *Meydan Larrousse* Meydan Yayınevi, İstanbul 1972, Kurban Maddesi, s. 646
[59] Murat Uras, *Türk Mitolojisi,* 2. Baskı, Düşünen Adam Yayınları, İstanbul 1994, s.229-230
[60] *Meydan Larrousse, a.g.md., s.646*

kadar çeşitli şekillerde sungu gerçekleştirilir.[61]

Kanlı olsun kansız olsun, kurban uygulamalarında göze çarpan bir konuda "ilkin kurbanındır. İlk ürünün ya da ilk doğan yavrunun tanrının olduğu düşüncesinden kaynaklanan bu gelenek, birçok ilkel kültürde önemli bir yere sahiptir. Hatta bu geleneğe göre bazı toplumlarda ilk doğan çocuklar dahi kurban edilmiştir.[62] İlkel dinlerde ürünün daha bol olmasını dilemek için çobanların yeni doğan ilk yavruyu tanrılara sunması da kaynağını bu gelenekten almaktadır.

Kanlı kurbanlarda en çok dikkat çeken kurbanlık ise insandır. Daha çok tarımla uğraşan ilkel toplumlarda görülen insan kurbanlarının Hz. İbrahim'e kadar devam ettiği hatta Yahudilerde ilk doğanın kurban edilmesi geleneğinin Tevrat'ta emredildiğini görmekteyiz[63].

Museviliğin kutsal kitabı olan Tevrat'ta Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etmek isteyişi konusunu araştıran **Mircea Eliade**, Hz. İbrahim'in kurban hadisesini "ilkin kurbanı" anlayışı ile bağlantı kurarak açıklamıştır. Nitekim Mircea Eliade, Hz. İbrahim'in oğlu İshak'ı* kurban etmek isteyişini bunun Eski Doğu dünyasında sıkça uygulanan ve İbrani Peygamberler dönemine kadar süren "ilk çocuğun kurban edilişi pratiği"nin bir sonucu olduğunu ileri sürmüştür.[64]

Bu kültür İslam'dan önceki Arap toplumunda da gözlemlenir. Cahiliye dönemi Arapları hayvanların ilk doğan yavrularım putları nâmına kurban ederler ve Recep ayının ilk on günü içinde büyük putların ma'bedlerini ziyaret ve tavaf ile onlara yakınlaşmak için ayrıca kurban keserlerdi. Bu yolda kesilen kurbanlardan birinciye "Fera" İkinciye "Atire" denirdi.[65]

Hak kurbanı olarak bilinen bu çeşit sungular; Uzakdoğu Asya, Avustralya, Afrika, Kuzey ve Doğu Amerika kültürlerinde bulunmasına rağmen bu şekil kurban çeşidine Anadolu kültüründe rastlanmamaktadır.

Buraya kadar anlatılanlardan, tarihte bütün dinlerde kurban ibadetine büyük bir önem verildiği ortaya çıkmaktadır. Ancak bütün kültürlerde görülen bu ibadetin ifasında hangi sebepler ve beklentiler yatmaktadır? Bu hususun da kısaca açıklanmasına çalışılacaktır.

C. KURBAN KESME SEBEPLERİ

Kurban ibadeti, ister ilahi kaynaklardaki bilgilere dayanılarak Allah Teâlâ'nın bir emri olarak düşünülsün, ister ilk dini hayatın ilkel dinlerle başladığını savunan sosyal bilimlerin verilerine göre insan kaynaklı bir ibadet şekli olarak düşünülsün, sonuçta insan ruhunu etkileyen önemli bir ibadet şeklidir. Kurban insanda var olan bir kısım duygularla yakın alakalı bir ibadettir. İlahi dinler açısından bakıldığında da, Allah Teâlâ tarafından bütün dinlerde emredilmesi; bu ibadetin insanların tabiatlarında var olan bir takım duyguları tatmin ettiğini akla getirmektedir.

Prof Dr. Ali Murat Daryal kurbanı, insanda var olan tahrip etme (ölüm) güdüsünün tatmini ile alakalı olarak görmektedir. Bu güdünün insanın kendisine ve bunu (kendini öldürmeyi) gerçekleştiremediğinde de etrafındaki canlılara yöneldiğini iddia etmektedir. Bu konuyu "Medeniyetler" bazında ele alan Ali Murat Daryal, kurban kesen medeniyetlerle kesmeyen medeniyetleri karşılaştırmış ve bu medeniyetlerin sosyal kurumlarını incelemiş ve sonuç olarak kurban kesmenin insandaki tahrip etme güdülerini törpülediğini dolayısıyla yıkıcı ve tahrip edici olmayan insan tipinin elde edildiğini ve İlahi vahyin amacının da bu olduğunu ileri sürmektedir.[66]

---

[61] Alfred Bertlıolet, *Wörterbuch Der Relegion*, Stutgart-1962, s.402

[62] Hançerliolğu, *a.g.e.*, s.276

[11] *Tevrat*, Çıkış, 22/29-30

* Tevrat'a göre kurban edilmek istenen Hz. îshak'tır. Kuran'da ise Hz. İsmail'dir.

[64] Mircea Eliade, *Ebedi Dönüş Mitosu,* Çev. Ümit Altuğ, İmge Kitabi, Ankara 1994, s. 109- 111

[65] Tahir Olgun, *Müslümanlıkta İbadet Tarihi*, I. Baskı, Akçağ Yayınlan, Ankara 1998, s.47

[66] Ali Murat Daryal, *Kurban Kesmenin Psikolojik Temelleri*, M.Ü. İlahiyat Fak. Vakfı Yayınlan, İstanbul 1994

Kurban, insanı merkez alarak incelenebildiği gibi, vahyin bir ürünü olarak da incelenmelidir. İlahi kaynaklara göre ilk insan olan Hz. Âdem'in oğullarının kurban vermesinden dolayı ilk ilahi din ile Allah Teâlâ tarafından kurban emredilmiştir. Nitekim, ilahi dinin kaynağından çok uzaklarda gelişmiş olan, ilkel denilebilecek yaşantı ve ibadetlere sahip olan insanlarda da kurban ibadetinin görülmesi bir izahı gerekli kılmaktadır. Bu konuda Jung'un **"kollektif şuur"** teorisi bize ışık tutmaktadır.

> **Jung'a göre kollektif şuuraltı ırka ait ve fılogenetik temellidir. Fert kendi ırkının damgalarını taşır. Kollektif şuuraltı bütün insanlarda vardır. İnsan bütün bir geçmiş deposundan yararlanıp geleceğe yönelmiştir. Kollektif şuuraltı insanın insan olmadan evvelki devrelerinin kalıntılarını da içine alır. Şu halde bugünkü insanda kendinden önceki kuşakların yaşantıları vardır.[67] Jung kollektif şuuraltının, insan beyninin insanlığın derin eski deneyimleri ile biçimlendiğini ve bundan etkilendiğini belirterek bunun atalarımızın zihinsel süreçlerinden kaynaklandığını ve bugün bu izlerin insanın şuuruna zihinsel süreçler biçiminde ulaştığını savunur.**

Bu açıklama çerçevesinde diyebiliriz ki, Hz. Âdem'le emredilen kurban, İlahi dinin hüküm sürdüğü dönemlerde uygulanmıştır. İlahi dinin kaynağından uzaklaşan topluluklar, dinin bazı emirlerini unutsalar da bir can fedasını gerektiren böyle bir uygulama onları etkilemiştir. Ayrıca, tanrıyla iyi ilişkiler kurulması yolunda yoğun zihni süreçlerle alakalı olan kurban, onların kollektif şuuraltılarını etkilemiş olabilir.

Kuran-ı Kerim[5]de ise kurbanın amacının Allah Teâlâ'ya yakınlaştırmak olduğu düşüncesi hakimdir. Ahkaf suresinde "kurban" kelimesi "müşriklerin Allah Teâlâ'dan başka edindikleri tanrılara yakınlık vasıtası kılmaları" anlamında kullanılmaktadır.[68] Bir başka ayette de kurbanın ancak Allah Teâlâ'nın hoşnutluğunun kazanılması ile değer kazanacağına işaret edilmektedir.[69] Maide suresinde ise kurbanı kabul edilecek kişinin ilahi emre uyan ve takva sahibi kişi olması gerektiği belirtilmiştir.[70]

Kurban kelimesi incelendiğinde Arapça **"k r b" (yakınlaşma)** kökünden geldiği göz önüne alınırsa kendisine kurban sunulan ile, kurban sunan arasında bir yakınlığın kurulmak istendiği düşüncesi hâkim olmaktadır. Bu düşünce çok eskilere kadar gider. Kurban "paleolitik çağlardan beri doğaüstü güçlere hoş görünmek, onlarla barışık olmak, onların gazaplarını engellemek ve onların kötülüklere engel olmalarım istemek, yerine getirdikleri bir istekten dolayı teşekkür etmek için gerçekleştirilmiş dinsel bir törendir " İslam dini açısından Kurban kesmek farz değildir, fakat bir hayvan kesildiğinde bunun Allah Teâlâ'ya yaklaşmak için kesilmesi farz olur Hatta Allah Teâlâ'nın adından başka bir varlık için kesilen kurbanın etinin yenmeyeceği. Kuran-ı Kerim'in şu ifadesiyle açıklanmıştır: **"Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah Teâlâ içindir"** . Bu ayet Müslüman'ın kurbanını ancak Allah Teâlâ için kesebileceğini ifade etmektedir.

İlkellerde de tanrıya kurban veren ile kurban arasında mistik bir bağlantı yaratılır. Bir ziyafet ile kurban sunan kimseyle tanrı arasında bir birliktelik oluşur (comunio). Kurbanlık hayvanın bir güç taşıyıcısı olarak tanımlanması, kurban yemeği ile bu gücün kesen kimseye geçtiğine inanılır.[71]

Bu bir özdeşleşme olayıdır, insan tabiat karşısında güçsüz ve çaresizdir. Fakat **insan psikolojisinin bir özelliği de çevresindeki her şeye hâkim olma ve onları yönetme arzusu taşımasıdır.** Güçsüzlüğü ile bu arzusu arasında ortaya çıkan çelişki insanı tabiatta var olan bütün güçlerin üzerinde bir güç ile özdeşleşmeye ve bu sayede yine tabiata hâkim olma arzusunu tatmine yöneltir. İnsan ancak bu şekilde kendisini emniyet içerisinde hissedebilir.

Roberthson Smith de kurbanın amacını açıklarken, kurbanın insanla tanrısı arasında bir hısımlık

---

[67] Nezahat Arkım, *Şahsiyet Psikolojisi ve Şahsiyetin Dinamikleri,* Î.Ü. Edebiyat Fak. Umumi Psikoloji Kürsüsü, Ders Notlan, s.45 (Basılmamış eser).

[68] *Kuran*, Ahkaf, 28

[69] *Kuran*, Hac, 37

[70] *Kuran*, Maide, 27

[71] Bertholed, *a.g.e.*, s.402

kurmak, bunu yenilen kurbanın etinde birbirine karıştırmak[72] olduğunu ifade eder. İlkellerde kurban edilen hayvanın eti, toplum tarafından yenilir ve böylece tanrı ile aynı sofrayı paylaşmak düşüncesi devamında tanrı ile yakın olmayı, dost olmayı gerekli kılar. Böylece ilahlar ile müşterek yemek yenmiş olur. Bu yaklaşım Hıristiyanlığın önemli ibadetlerinden olan **"ekmek şarap"** ayininde de gözlemlenebilir. **"Şarap" Hz. İsa'nın kanını, "ekmek" ise etini temsil eder.** Bu ayin ile kendisi de ilah olan Hz. İsa'nın etinin yenmesi kurban etinin paylaşılması anlamına geldiği gibi aynı zamanda eti yenilen tanrının fevkalâde güçlerinin insana geçeceği de düşünülür. **Böylece tanrı ile özdeşleşilir. Bu inanç Musevilikte de görülür, "Kudas" denilen ayinde ekmek ve şarap dağıtılır.**

İlkel insanlarda da buna benzer bir inanç vardır. Şöyle ki; totem kabul edilen varlık senede bir gün avlanır ve eti halk tarafından yenilir. Halk düşüncesinde tanrı olarak kabul edilen totemin fevkalâde güçlerinin kendilerine geçtiği yani totemle özdeşleşildiği düşünülür. Keza bu yönleriyle kurbanın kaynağını Totemizmden aldığı da söylenebilir.[73]

Bir başka husus da; ilkel insanların düşüncesinde tanrının hayatı ile kurbanın hayatı arasında bir bağ kurulmuş olması ve ölen kurbanlığın, tanrının hayatına hayat kattığının düşünülmüş olmasıdır. Eğer kurbanı alacak olan bir "Numen"* ise, kurban güçlenme anlamına gelir. İlkel insanlar tanrılarına yiyecek ve içecek verirler. Çünkü tanrı menşe[5] itibari ile kendisine hürmet eden bu insanlar olmadan mevcut olamaz. Bir başka ifade ile kurbanın doğaüstü varlığa adanarak kutsanan canı, kurbanı sunan ile doğaüstü varlık arasında bağ kuran kutsal bir güce dönüşebilir. Kurban aracılığı ile canlılık, tanrısal kaynağa döner ve o kaynağın gücünü yani canlılığını yenileyip tazeler. Yani yaşam yaşamla beslenir.[74]

"Tanrılar beslenmemekten dolayı ölürler". Bu nedenle adakların yok edilmesi ya da tanrıya sunulması ölüm değil, bilakis hayat anlamına gelir. Kurban edilen nesne tanrıyı beslemek O'nun insan kaderine egemen olmasının devamını sağlamak içindir. Aynı paralelde düşünen S. Kierkegaard, tanrıdan gelen kutsal gücün, insanın tanrı için kestiği kurbanlarla yine tanrıya dönmesini, kutsal enerjinin kozmos (cosmos) içindeki dolaşımı şeklinde yorumlamıştır.[75]

Dolayısıyla kurbanlarla beslenen tanrılar, güçlü olacak ve insanların kaderine hükmedeceklerdir. İnsan güçlü olan, herşeye kadir olan varlığa inanarak bu dünyada emniyet içerisinde yaşamak arzusundadır, hatta bu insan için bir ihtiyaçtır.[76] Çünkü iman bir güvenme, yakınlaşma, ümitle bağlanma olayıdır. İnanılan varlık insana bir iç huzuru, güven açısından tatmin sağlamaktadır [77]

Bu izahlar çerçevesinde ilkel insanın düşüncesi anlaşılabilmektedir. Kendisini tamamen aciz hissettiği dünyada dayanabileceği, güvenebileceği ve yakınlık kurabileceği bir tanrısı vardır. Bu tanrı var olmalıdır ki, onu her türlü tehlikeden korusun. İlkel, kurbanlarla özdeşleştirdiği tanrının hayatını devam ettirmek gayesiyle kan akıtmaktan da geri durmamıştır.

Kurban çoğunlukla karşılıklı istekler sonucudur. **"Ben veriyorum, sen de ver"** mantığını güder. Özellikle İlkel insanların tanrılarına kurban kesme sebepleri içerisinde zikredilen bu mantık, davranışlarla da desteklenir. İlk ürünün, ilk yavrunun kurban edilmesinde, **"Biz sana veriyoruz, sen bize daha fazlasını ver"** düşüncesi gözlemlenebilir. Yine insan kurbanlarının çok görüldüğü toplumlara bakılırsa bunların çiftçi toplumları olduğu dikkati çeker. Tanrıya verilen insan kurbanlarının verimi arttıracağı düşüncesi onları insan kurban etmeye yöneltmiştir.[78] İstekler karşılık

---

[72] *İslam Ansiklopedisi*, M.E.B. Yayınlan, Ankara Kurban Maddesi, s. 1014, (Tarihsiz); S. Freud, II. Baskı, *Totem ve Tabu*, Çev. K. Sahir Sel, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1996

[73] Birant Esinoğlu, *Dinlerin Gizemi*, Ceylan Yayınları, İstanbul 1996, s. 27-28

* Numen: Tanrısallık, Allah'a ait, Taımsal varlık Bak: Knaurs Lexikon, a-z, s. 613 Augsburg 1975

[74] *Ana Britannica*, Gelişim Yayınları, İstanbul 1986, Kurban Maddesi

[75] Daha geniş bilgi için bak: Soren Kierkegaard, *Korku ve Titreme*, Çev. N. Ekrem Düzen, Ara Yayıncılık, İstanbul 1990

[76] Arkan, *a.g.e.*, s. 73-78

[77] Hökelekli, *Din Psikolojisi*,T.D.V. Yayınlan, Ankara 1993, s. 155

[78] *Ana Britannica, a.g.md.*

bulmayınca verilen kurbanın geri alınması dahi söz konusu olabilmektedir.

“Alçak gönüllü, giderek bencil köklere dayandığı halde kurban, dinsel eylemlerin en soylusudur. Kurban, tapman insanın benliğini tümüyle kendi kendine Var Olan’ın (Self Egzistan) amacına bırakması ve tanrıya olan bağlılığındaki yetersizliklerin sürekli bir onaranıdır.”[79]

İnsan ile tanrı arasında böylesine güçlü bağlara sahip olan kurban ibadetinin sebepleri çok farklı izah edilmektedir. Yukarıda verilenler haricinde, gazaba gelmiş ilahların gazabını dindirmek, şükretmek, keffaret ve hayranlık kurban verme nedenleri içinde yer alır.[80]

Kurban, duanın yanında ibadetin en önemli tezahür biçimidir. Yüce olanın karşısına “O’nun teveccühünü” kazanmak amacı ile armağansız çıkılmaması bir adettir. **(Bittopter=Arzu kurbanı).** Bunun dışında kurban arınma vasıtası olarak da sunulurdu. İffetini koruyamayan Hintlinin, bir eşeği dörtyol ağzında kurban etmesi gibi. Burada eşek günahın örtülmesinde bir vasıta olarak kullanılır.[81] Kurban sadece metafizik varlığa da verilmeyebilir. Bazen bir tarlanın tohumlanması için bile kurban verildiği olur.[82]

Birçok dinde mevcut olan kurbanın amaçlan arasında keffaret düşüncesinin var olduğunu da görüyoruz. Keffaret insanın tanrısına karşı olan tutumlarında kendisini yetersiz görmesinden, eksik hissetmesinden doğan suçluluk duygusunun onarımıdır. “Keffaret kurbanı” beşeri dinlerde olduğu gibi ilahi dinlerde de mevcuttur. Musevilikte günahla yüklü olduğuna inanılan bir teke tabiata salıverilirdi.[83] Tevrat'ta bu konu ile ilgili şu bilgi mevcuttur: "Ve Rabbine günah takdimelerini senin biçtiğin değere göre sürüden kusursuz bir koç, kahine günah takdimesi olarak getirecek ve kahin onun için Rabbin önünde keffaret edecek, bütün yaptığın işlerden suçlu olduğu şey ne olursa olsun kendisine bağışlanacaktır"[84]

Türkiye’de de böyle bir kurban geleneğinin olduğu uygulanan anketten ile tespit edilmiştir. Ankete katılan 281 denekten 100'ü keffaret kurbanı kestiğini ifade etmiştir. (1999 yılı itibarı ile)

> **Psikolojik açıdan keffaret kurbanı ile suçluluk duyguları arasında bir ilişki kurulabilir. Suçluluk duygusu, insan psişesinin önemli iki kavramı olan "ben" ile "ideal ben" arasındaki uyumun bozulmasından doğan bir durumdur. Suçluluk duygusu evrensel ve insani bir olaydır. Böyle bir durumda kişi işlenen suçu itiraf etmekle (günah çıkarma) manevi olarak rahatlar.[85] Fakat kişi sadece itirafla da yetinmez günahın etkisini gidermek için onanma da yönelir.[86]**

Suçluluk duygusunu daha geniş çerçeve içerisinde ele alırsak Tanrının üstünlüğünü kabul eden kişi O'na karşı olan borcunu ödeyemez durumdadır. O tanrıdır ve kişi O'nu yüceltme görevini asla tam olarak yerine getiremeyecektir. Bu durumda da kaçınılmaz olarak suçlu olma şuuru ortaya çıkacaktır. İşte din bu borcu, diğer ibadetler arasında kurbanın sembolik hareketi ile ifade etmektedir.[87] Dolayısıyla keffaret kurbanı bu anlamda bir onarımın sonucudur.

Bütün bu farklı sebep ve amaçların hepsinin ötesinde, kurbanın dayandığı temel, gerçekte bir tektir, bu, Yaratana yakınlaşmak ve onun rızasını kazanmak arzusudur.

---

[79] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 8-9*

[80] Ömer Rıza Doğrul, *Tanrı Buyruğu*, Cilt. 2,4.Baskı, İstanbul 1980, s. 544; Bertholed, *a.g.e.*, s. 402; *Dinler Tarihi Ansiklopedisi*, s. 1-8; Hançerlioğlu, *Dünya İnançları.,* s.276

[81] *Bertholed,, a.g. e., s.402; Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 1-8*

[82] Bertholed, *a.g.e.*, s.402

[83] Güngör, *a.g.m.*, s. 47

[84] Tevrat, Levililer, 6/6-7

[85] Antoine Vergote, *Dini İnanç ve İnançsızlık,* Çev. Veysel Uysal M.Ü. İlahiyat Fak Vakfı Yayınları No: 164 İstanbul 1999 s. 84-88

[86] Hökelekli, *a.g.e.* s. 103-106

[87] Vergote, *a.g.e.* s. 88

D. MİTOLOJİDE KURBAN

Kurban ibadeti hakkındaki mitolojik anlatımlara geçmeden önce mitolojinin bilimler içindeki yerine ve önemine kısaca değinmek gerekir.

Mitolojiler, yani efsaneler insanın aşkın gerçeğini aşkın bir alanda yeniden kurarlar. Onlar ait olduğu halkın, ekonomik, sosyal ve psikolojik gerçekliğini yansıtmakla kalmaz, varlık içindeki birliğin duygusal sezisini de yansıtırlar. Efsaneler yine insanoğlunun çocukluğu, kendinden sonraki ideolojilerin, dinlerin vb. ilk örnekleridir.[88]

Mitolojiler saf düşünce ve duyguların anlatımı olduğu için, verdiği bilgiler sadece olayların anlatımı şeklinde değil, duygu yükünü de beraberinde taşımaktadır. Bundan dolayı mitolojik bir anlatım, bilimler için önemli bir kaynak durumundadır.

Mitolojik bilgi hakkındaki bu kısa girişten sonra kurbanın çeşitli mitolojilerde nasıl yer aldığıyla ilgili birkaç örnek vererek konumuzu derinleştirelim.

İskandinav mitolojisinde kurbanla ilgili şöyle bir anlatıma rastlarız: **Tanrı Votan harflerin sırrını çözmek için bir kurban adaması gerektiğine karar vermiş, ancak Tanrıların en büyüğü kendisi olduğundan bu kurbanı kendisine adaması gerekiyormuş, bu yüzden kendisini, kendisine adak olarak bir ağaca asmış, dokuz gün dayandıktan sonra ip kopmuş ve ölmekten kurtulmuş, asılı kaldığı sürede harflerin sırrını öğrenmiş.**[89]

Bu anlatımda İskandinav düşüncesindeki tanrı anlayışı ve kurbanlık seçimi dikkatimizi çeker. Kendisinin en büyük tanrı olduğunu düşünen Votan, ölümlü bir insandır. Yüce bir tanrıya kurban sunan, hem kendisine hem de sunduğu tanrısına yaraşır kurban seçmelidir. Yine bu mitolojide de **"ben veriyorum, sen de ver"** mantığı hâkimdir. Tanrıya (yani kendine) verilen kurban karşılığı, Votan harflerin sırrını öğrenmiştir.

Yunan mitolojisinde ise kurban, çeşitli anlatımlarla işlenmiştir. Bir anlatımda kurban inanışını eleştiren Aristófanes oyunlarında bu törenleri gülünç bir şekilde alaya almıştır. "Kuşlar" adlı yapıtında, Peithetairos bulutların içinde bir şehir kurar, böylece kurbanlardan çıkan dumanın tanrılara ulaşmasını engeller. Tanrılar açlıktan ölecek duruma gelince yeni kurulan cumhuriyetle anlaşmak için elçiler gönderirler.[90]

Bu mitolojik örnekler de ortaya koyuyor ki çeşitli toplumların kurban inanışları birbirlerinden da çok farklı değildir. Burada yakılan kurbanlardan bahsedilmektedir. Yakılan kurbanlar sunulması Musevilik dinine kadar birçok dinde kurban verme şekli olarak karşımıza çıkar. Kurbanın yakılmasıyla gökte olduğu düşünülen tanrıya kurbanlardan çıkan dumanın ulaşması ve onunla da tanrıların beslendiği düşüncesi, ilkel olsun gelişmiş olsun birçok dindeki ortak inanıştır.

Yunan Mitolojisine göre, Venüs bayramında halk Aşk tanrıçası için kurbanlar keser, her yerde şenlikler yapar, şölenler verirler, sevgililer Venüs'e yalvarırlardı.[91]

Yunan mitolojisinde yer alan **"altın post"** öyküsü kurbanın kaynak ve sebeplerine de ışık tutmaktadır.

> Bu öyküye göre, karısı Nephele'den bıkan Yunan kralı Athamas ikinci defa evlenir. Nephele kralın yeni karısı Ino'nun kendisi ve çocukları Helle ve Phriksos'a kötülük yapacağından korkar. Ino, Phriksos'u öldürmek ve kralın ölümünden sonra kendi oğlunu tahta geçirmek ister. Ino, o yılın bütün tohumluk mısırlarını ele geçirip hepsini kurutur. Tahıl alınamayınca ülkede kıtlık baş gösterir. Kral, tapmağa bir haberci gönderip ne yapılması gerektiğini sorar. Ino haberciyi kandırıp cevabı değiştirtir ve Phriksos kurban edilmezse kıtlığın önlenemeyeceğini söyletir. Halk kralın üzerine

---

[88]Esinoğlu,, *a.g.e.*, s. 10-11

[89] Hançerlioğlu, *Dünya İnançları...,* s .276

[90] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 8-9*

[91] Edit Hamilton, *Mitologya*, II. Baskı, Çev: Ülkü Tamer, Varlık Yayınlan, İstanbul 1968, s. 74

> baskı yapınca, kral oğlunu kurban etme kararı alır, onu tapınağa gönderir. Bu sırada gökten altın postlu bir koç iner. Phriksos ile kız kardeşi Helle'yi kaçırır. Helle'yi bugünkü Çanakkale Boğazı üzerinde düşürür ve Helle boğularak ölür. Phriksos'u ise Karadeniz'deki Kolkhis iline götürür. **Kolkhisliler Phriksos[5]a yakınlık gösterirler hatta kral Aites, kızlarından birini onunla evlendirir, Phriksos da altın postlu koçu Zeus'a kurban eder ve postunu da kral Aites'e sunar.**[92]

Burada "koç" teması dikkatimizi çeker. Bu öyküde de Hz. İbrahim efsanesinde olduğu gibi kişiye bedel olarak, onu kurtarmak için gökten bir koç inmiştir. Bu benzerlik bize Birant Esinoğlu'nun şu değerlendirmesini çağrıştırıyor, **"...mitolojiler başka başka konuları anlatıyor görünseler de birbirinden kopuk olmayan tarihsel gerçekliktir. Çünkü insanlık ister kabileler, aşiretler, uygarlıklar, isterse uluslar şeklinde parçalanmış olsun asla gerçek bir bölünmüşlük içinde değildir".**[93]

Yunan mitolojisinde kurban ile ilgili bilgiler yalnızca bunlarla sınırlı kalmamaktadır. Başka bir mitolojide de tanrıların kurban olarak bir varlığı istemelerinden ve kurban etme yerine getirilmediğinde toplumu veya suçlu kişileri cezalandırdıklarından bahseden şu anlatımı bulmaktayız. Minotauros yarı insan, yarı boğa bir yaratıktır. Minotauros[5]u Minos'un karısı Pasiphae doğurmuştur. Poseidon, Minos'a kendine kurban edilmesi için bir boğa verir. Minos, bu boğaya acır, ve onu bir türlü öldüremez. Buna çok kızan deniz tanrısı, Minos'un karısını boğaya aşık eder. Bu aşkın sonunda da Minotauros doğar."[94]

Kurban, Yunan efsanelerine bu şekilde konu olurken, İlahi kitaplarda da mitolojik bir anlam kazanmıştır. Museviliğin kutsal kitabı Tevrat'ta Hz. İbrahim'in oğlu İshak'ı kurban etme girişimi bu şekilde bir örnektir.[95]

İslam dünyasında da kurban ile ilgili birçok mitolojiye rastlanmaktadır. Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'i kurban etmek isteyişi hadisesi, halk tarafından abartılarak mitolojik bir anlatım kazanmıştır. Buna göre; Hz. İbrahim oğlu İsmail'i kurban etmek için götürmüş O'nun gözlerini bağlamış o çok keskin bıçağı İsmail'in boğazına sürmüş fakat bıçak kesmemiş, bir taşa sürmüş taş ikiye ayrılmış, ikinci defa İsmail'in boğazına sürmüş yine kesmemiş ve yine bir taşa sürmüş yine taş ikiye ayrılmış üçüncü denemesinden sonra gökten Allah Teâlâ tarafından bir melek ile bir koç indirilmiştir. Bu anlatım, Kuran'da Hz. İbrahim kıssasında geçerken, yukarıdaki abartılı şekliyle halka mâl olmuştur.

Yine Tevrat ve Kuran'da Hz. Adem'in oğulları arasındaki kurban verme hadisesi anlatılmaktadır. Bu konuya kısa da olsa "Kurban Çeşitleri" konusunda değinmiştik.

İslami literatürdeki anlatım bunlarla kalmamaktadır. Peygamberimizin dedesi Abdülmüttalib, çok eskiden kaybolan zemzem kuyusunu bulmak ister. Kureyşliler Abdülmüttalib'e yardım etmeyince, O'da Allah Teâlâ'dan kendisine zemzem kuyusunu bulmakta yardım edecek on çocuk ister. Eğer bu dileği kabul edilir de zemzem kuyusunu bulursa oğullarından birini Kâbe'de kurban etmeyi adar. 30 yıl sonra bu arzusu yerine gelir. Akdini çocuklarına anlatır. Aralarında kura çekilir. Kura Hz. Muhammed'in babası Abdullah'a çıkar. Babası onu kurban etmeye götürürken Kureyşliler "sen bunu yaparsan herkes yapmaya kalkar, insan nesli tükenir" diyerek engel olurlar. O da, Şam'da büyük bir kadın kahine başvurur. Kahin ona bir kişinin diyetinin kaç deve olduğunu sorar. Abdülmüttalib **"on deve"** olduğunu söyler ve kahin ona memleketine geri dönmesini ve çocuk ile develer arasında kura çekmesini eğer kura çocuğa çıkarsa develerin sayısını onar, onar artırmasını ne zaman ki kura develere çıkarsa tanrının hoşnutluğunu kazanmak için o develeri kurban etmesini söyler. Yüz deveye kadar kura Abdullah'a çıkar. Sonuçta develere çıkan kurayı üç defa tekrarlar, her üçünde de develere çıkınca gönül ferahlığı içinde yüz deveyi Kabe'de kurban eder.[96]

---

[92] Hamilton, *a.g.e.* s. 79
[93] Esinoğlu, *a.g.e.*, s. 10
[94] Hamilton, *a.g.e.*, s. 105
[95] *Tevrat*, Tekvin, 22/1-13
[96] Orhan Acıpayamlı, *Ademden Günümüze Kurban*, PTT: Dergisi, 80. sayı, 7/1989 s. 7

Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve selleme **"iki kurbanlığın oğlu"** diye hitap edilir. Bunun sebebi Peygamberimize sorulduğunda birincisinin, dedesinin babasını kurban etme isteği, İkincisinin ise Hz. İsmail'in kurban edilmesi isteği olduğunu söyler.[97]

E. ÜÇ BÜYÜK DİNDEN BAŞKA KÜLTÜRLERDE KURBAN

a. İlkellerde Kurban

İlkellerin ibadet hayatında dua ve kurbanın önemli bir yeri vardır. Hatta duaları içerisinde dahi, kurban ibadeti hatırlanır. "Ey beni dünyada bırakan şey kurban sunmaya geliyorum sana"[98] bu ifadede de görüldüğü gibi, kurban ilkel dinlerde en başta yer alan bir ibadet şeklidir.

İlkellerde kurban aşkın olan varlıklarla barışıklığı sağlama ve verdiklerine şükranlarını belirtmek ve bir şeyi istemek için zemin hazırlamak gibi sebeplerle sunulur. Amaçlarına göre kurban dört gurupta toplanır:

1) İstenilen bir şeyi elde etmek için,

2) Elde edilen şeye teşekkür etmek için,

3) Bir günah veya kusurun affını dilemek için,

4) İlk ürün ilk av (hak kurbanları) tanrının olduğu düşünüldüğü içindir.[99]

Tanrılara kurban sunmak basit değil, çok karmaşık ve coşkulu bir eylem olarak karşımıza çıkar. İlkellerde kurban aynı ilahi dinlerde olduğu gibi yılın belli zamanlarında[100] ve büyük şölenlerle sunulurdu.[101]

İlkel insanlar, kurban ibadetini öyle ilkelerle çerçevelemişlerdir ki, bu görünüm oldukça ritüel bir ibadet olduğunu ortaya koymaktadır. Kurban edilecek hayvanların renkleri, kurban sunulan tanrıya göre değişmektedir.

Mesela, gökyüzü tanrısı için beyaz ve kırmızı renkli hayvanlar kurban edilirdi.[102]

Sadece kurban edilen hayvanın rengi değil ilkellerde kurban etinin tanrıya sunuluşu da belirli kurallara bağlıdır. Tanrılarını beslemek düşüncesinden dolayı kurbanlar belirli sunaklarda kesilip gök tanrı için etler yüksekçe bir yerde sunulurken, yer tanrı için toprağın üstü veya içi yağlanırdı. Deniz tanrısı için de, denize sunulurdu.[103]

Burada ilkellerin tanrı düşüncesi dikkatimizi çekmektedir. Zaten ilkel insanlar tanrı tasarımına kendilerini gözlemleyerek gitmişler, insancıl olan hareket, davranış ve istekleri abartarak bir tanrı tasarımına ulaşmışlardır. Buna. "antropomorfik"[104] tanrı anlayışı denir.[105]

---

[97] Yahya Benekay, *îlk Hacı İlk Kurban,* Kitapçılık Ticaret Ltd. Şti, İstanbul 1966 s. 68

[98] Sedat Veyis Örnek, *100 Soruda İlkellerde Din, Büyü, Sanat, Efsane,* 2.Baskı, Gerçek Yayınlan, İstanbul 1988, s.85

[99] Örnek, *a.g.e.*, s.87-88

[100] Cilacı, *a.g.m.*, s 273

[101] J.G. *Vmz.tr Altın Dal*, Çev. Mehmet H. Doğan, Payel Yayınlan, İstanbul 1992, s 230; M. Orhan Bayrak, *Türkiye Tarihi Yerler Kılavuzu,* 2. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul 1982, s 49

[102] Cilacı, *cLg.m.* 273

[103] Örnek, *a.g.e.*, s 88

[104] ANTROPOMORFİZM:

İnsan şeklinde putlara inanma ve tapma esasına dayanan batıl bir din. Allah'ı insan vasıflarıyla tasavvur eden dinî inançlar da antropomorfizm'in başka kılıkta görünüşleridir. Meselâ aslı bozulmuş Musevilik ve Hıristiyanlıkta Allah'ın insan şeklinde düşünülmesi antropomorfizm denilen putperestliğe bir geri dönüştür. İslâm dini Allah'ın varlığı, sıfatları ve fiilleriyle eşsiz ve benzersiz olduğunu bildirmekle, en üstün ve mükemmel din olmak şerefine hak kazanmıştır. İslam'ın "Görmek, işitmek, konuşmak" gibi insani vasıfları Allaha atfettiğini,

Bugün antropomorfik tanrı anlayışının daha çok 7-9 yaşları arasındaki çocuk düşüncesinde görüldüğü yapılan çalışmalarda da ortaya koyulmuştur [106] Soyut olan varlıkların kavranabilmesinin zihin gelişimi ile alakalı gören Piaget zihinsel süreçleri dönemlere ayırarak incelemiştir.[107] Bu dönemlerden biri olan ‘‘somut işlem dönemi” çocukların antropomorfist tanrı anlayışına ulaştıkları dönemi kapsamaktadır.

İnsanın zihin gelişimi ve tanrı tasarımı üzerine yapılan bu çalışmaların da ortaya koyduğu gibi, antropomorfist tanrı anlayışı gelişmemiş zihinsel süreçlerin bir sonucudur.

İslamiyet’e gelince; bilindiği gibi İslam Dinine göre bir kişinin dini sorumluluğu ergenlik dönemi ile başlar. Bu dönem kişinin soyut olan Allah Teâlâ’yı kavrayabildiği ve çeşitli benzetmelerden kurtulabildiği evredir.

“İlkel insanlardaki kurban” ibadeti konumuza son vermeden şunları da ilave edelim. İlkel insanlarda da kurban kanlı ve kansız olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Hatta ilkellerin çoğunda **“süt” “kan”** ile eşitlenmiştir.[108] Daha önceki bölümlerde bununla ilgili örnekler vermiştik.

b. Mayalarda Kurban

Orta Amerika yerlilerinden olan bu topluluk, Honduras, Guatemala ve Yucatan bölgesinde[109]yaşarlardı. Mayaların dininde aktif ve pasif olmak üzere iki türlü tanrı bulunurdu.[110] Tanrılar arasında özellikle Güneş, Yağmur, Toprak, Buğday, Ölüm ve Yeraltı tanrıları sayılabilir.[111]

Mayalar genellikle Tanrılarına, hindi, köpek, meyve, çiçek gibi şeyleri kurban ederlerdi.[112] Mayalar kudretlerini arttırması dileğiyle Güneş’e de çeşitli kurbanlar sunarlardı.[113]

Maya dininde insan kurbanlarına da rastlanmaktadır. Özellikle, düşmanın gözünü korkutmak düşüncesinden kaynaklandığı düşünülen esir kurban etme pratiğinin on ikinci yüzyılda başladığı düşünülmektedir.[114] Ayrıca Mayalar, kuraklık dönemlerinde[115] kutsal sayılan volkanik bir kuyuya ziynetleriyle beraber ' genç kızları ve delikanlıları atarak kurban ederlerdi. Yine bazı Mayalı kadınlar aşk tanrıçası için kendilerini kurban ederlerdi.[116] Her ne kadar olursa olsun, Mayalar ibadetlerinde Aztekler kadar kan dökmemişlerdir.

c. Azteklerde Kurban

Diğer Orta Amerika dinlerinde olduğu gibi Aztek dininde de çok sayıda tanrı vardır. Bu tanrılar doğanın değişik güçlerini temsil ederler.[117] Aztek tanrılarından olan Te - Katli - Poka güneş hareketini

---

ve bu sebeple antropomorfik dinler arasında yer aldığını iddia edenler ya bilgisiz ya da kasıtlı kimselerdir. Çünkü İslâm, Allah’ın "Görmek, işitmek, konuşmak" fiilinde insanın muhtaç olduğu organ ve şartlara muhtaç olmadığını bilhassa belirtir ve insan fiili ile hiçbir surette benzerliği bulunmadığını açıklar. İslâm en cahil insandan en âlim insana kadar herkese hitap eden bir din olduğu için, basit ve kaba düşünenlere, hareketlerinin Allah'dan gizli kalmayacağını anlatmak için Allah'ın, putperestlerin ilahları gibi konuşmaz, görmez, işitmez diye düşünmemelerini, Allah'ın her hal ve hareketlerinden haberdar olduğunu anlatmaktadır.

[105] Örnek, *a.g.e.*, s 71

[106] Kerim Yavuz, *Çocuklarda Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi,* Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlan, Ankara 1987, s 175

[107] Dalıa geniş bilgi için bak: J. Piaget, *Çocukta Zihin Gelişimi*, Çev. Gülseren Günçe Baylan Matbaası, Ankara (Tarihsiz)

[108] Cilacijö.g.m., s 273

[109] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s 532*

[110] Şaban Kuzgun, *Dinler Tarihi Dersleri*, 1. Cilt, Kayseri, 1993, s 168

[111] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s 532*

[112] Kuzgun, *a.g.e*, s. 169; Cilacı, *a.g.m*, s 278

[113] Cilacı, *a.g.m*, s. 278

[114] Erginer, *a.g.e.*, s. 79

[115] Erginer *a.g.e.*, s 78; Ahmet Kahraman, *Dinler Tarihi*, Sümer Matbaası, İstanbul 1965, s 58

[116] Erginer, *a.g.e.*, s. 79

[117] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 529*

temsil eden çok yüksek ve zalim bir tanrıdır. Güneş ilahı kabartmalarında bu tanrı, insan kalplerini yutmak için ağzını açmış bir şekilde tasvir edilmişti.[118]

Aztekler her yıl sık sık dinsel törenler düzenlerlerdi.[119] Azteklerde ibadetlerin büyük bir kısmı, züht ve takvadan meydana gelmekteyse de ibadetlerinin en önemli kısmını insan kurbanları oluşturmaktadır.[120]

Aztekler kurban ritüelini yerine getirirken tüyler ürpertici yöntemler kullanırlardı. Daha çok esirler arasından seçtikleri kurbanlarının kalplerini siyah, saydam bir taştan yapılmış çok keskin bir bıçakla çıkarırlardı.[121] Çıkarılan kalp güneşe sunulurdu. Aztek inancına göre bu şekilde sunulan kalpler tanrılara güç verirdi.[122]

Rahipler bazen sunulan kurbanın etini yerlerdi.[123] Yine Aztek inancına göre kurban yerlilerden olmalıdır.[124] Bunun yanısıra savaş tanrısı için de esirler kurban edilirdi.[125] Özellikle Aztekler kazandıkları savaşta savaşın en cesaretli esirini kurban edilmek üzere bir yerde saklarlardı.[126]

XX. asırda yaşayan prens **“Nezaka - Alko - Yotl”** kainatı yarattığı kabul edilen, görülmeyen yüce bir güç olan tanrı için mabet yaptırmış ve insan kurbanlarını da yasaklamıştır.[127] Bu yenilikle Aztekliler için ilahi dine benzer bir dini hayata geçtikleri düşünülebilir.

Aztekliler, insan kurbanlarını tanrıyı beslemek ve onun da yeryüzüne bereket dağıtması için verirlerdi. Özellikle kurbanlığın derisi yüzülür, bir kişi onu giyer ve kanlarını akıtarak insanlar arasında dolaşırdı.

Ölen kurbanlığın etinin yenmesi ise, Tanrının yenmesi anlamında düşünülürdü. Adanan kurban tanrı etini simgelerdi.[128] Bu yönüyle Hıristiyanlıktaki ekmek şarap ayinine de benzemektedir.[129]

d. **İnkalarda Kurban**

Peru’nun And dağları bölgesinde kurulmuş olan Keçua İmparatorluğunun hükümdarlarının, (bu hükümdarlara “İnka” denirdi), kurmuş oldukları imparatorluktur [130]

İnkalarda Azteklerde olduğu kadar olmasa da yine insan kurbanlarına rastlanmaktadır. İnkalar da Mayalar gibi tanrılarına yiyecek ve içecek gibi şeyler sunarlardı.[131] İnka ve Maya dinleri arasında ortak inanışlar vardır. Her iki topluluk da Güneşi kutsal kabul ederlerdi. İnkalar sunmuş oldukları kurbanları tanrılarından Güneş Virakoşa’ya takdim ederlerdi.[132]

Daha çok Tanrılarına evcil hayvanlar sunan İnkalarda kurban merasimini rahipler yönetirlerdi. İnsan kurbanlarına çok fazla rastlanmasa da, krallar tahta çıktıklarında insan kurban ederlerdi.[133]

---

118 Kahraman, *a.ge.*, s. 57
119 Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 529
120 Kahraman, *ag.e.*, s. 57
121 Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 529
122 Kuzgun, *a.g.e.*, s. 168
123 Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 529
124 Kuzgun, *ag.e.*, s. 168
125 Kahraman, *a.g.e.*, s. 57; Cilacı, *a.g.m.*, s. 278; M. Şemsettin Günaltay, *Tarih-i Edyan*, Kanaat Matbaası, Dersaadet 1338h.
126 Cilacı, *a.g.m.*, s. 278
127 Kahraman, *a.g.e.*, s. 57
128 Erginer, *a.g.e.*, s. 78
129 Kahraman, *a.g.e.*, s. 57
130 Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 530
131 Kuzgun, *a.g.e.*, s. 169
132 Tahsin Feyizli, *İslam'da ve Diğer İnanç Sistemlerinde Oruç Kurban,* M.E.B. Yayınlan, İstanbul 1988 s. 68
133 Kuzgun, *a.g.e.*, s. 169

e. Mısır Ye Sümerlerde Kurban (Eski Mezopotamya)

Eski Mısır dininde kurban ibadetinin önemli bir yeri vardır. Eski Mısır'da kanlı kurbanlar yanında kansız kurbanlara da rastlanmaktadır.[134] Cansız kurban olarak tuzsuz ekmek sunulurdu.[135] Kanlı kurbanlar arasında da insan kurbanlarına rastlanır. Genelde insanlar, mahsulün yeniden bitmesi için * bitki tanrılarına sunulurdu.

Eski Mısırlıların dininde kurban verme sebepleri diğer dinlerden çok farklı değildir. Bunlardan birisi; Tanrıların doyurulması amacına yöneliktir. Özellikle **İsis** adlı en büyük tanrı için önce oruç tutulup dua edilir sonra da bir inek kesilirdi.[136]

Mısır kültüründe ekinlerin tekrar bitmesi için insanlar kurban edilirdi. Bu kurbanların renkleri ile, ürün arasında bir ilişki kurulur ve bundan dolayı ekinin sarı renkli olması için sarışın insanlar kurban olarak seçilirdi.[137]

Yine insan kurbanları arasında Nil'e verilen kurbanlar vardır. Eski Mısırlılarda aristokrat babalar, kendilerini, ilahlara yakınlaştıracağı düşüncesiyle kızlarım büyük bir ilah kabul edilen Nil'e atarlardı.[138] Bu adet Hz. Ömer tarafından kaldırılmıştır.[139]

Sümerlerde de kurban ibadeti önemli bir yere sahiptir. Kurban törenleri oldukça ihtişamlı ve süslü mabetlerde gerçekleştirilirdi.[140] Sümerlerde dinsel ritüeller, Tanrıları yatıştırma, büyülü sözlerle aralarında bağ kurma, kurbanlar verme ve diğer ibadetlerden oluşmaktaydı. Bununla beraber Sümerlerde kurbanlar, tanrıların besini olarak kabul ediliyordu. Kurban edilen hayvanların etleri ateşte kızartılıp veya tencerede pişirilip yenilirdi.[141] Sümerler kurban edilecek hayvanının cinsi ve rengine önem vermezlerdi. Onlar için önemli olan kanın akmasıydı.[142]

f. Hititlerde Kurban

Hititler ile ilgili bilgiler Boğazköy kazılarından elde edilen tabletlere dayanmaktadır. Burada aktarılan bilgiler arasında kurbana ve uygulanmasına ilişkin birçok açıklamaya rastlanmaktadır.

Hititlerde kurban ibadeti, yine diğer bazı dinlerde olduğu gibi antropomorfist tanrı anlayışı ile yakın alakalıdır. Hititler kurbanı, tanrılara muhtaç oldukları yiyecek ve içecekleri O'na sunmak olarak görürlerdi. Bunun sonucunda da tanrıdan uzun ömür, sağlık ve refah, savaşlarında zafer dilerlerdi.[143] Ayrıca keffaret, gönül alma, şükran vb. sebeplerden dolayı da kurban keserlerdi.[144]

Hititlerde genellikle kurban olarak; öküz, koyun ve keçi verilir. Çok nadir olarak da pis kabul ettikleri köpek ve domuz kurbanlarına da rastlanır.

Hititlerde "ilkin kurbanı" kuralı da çok katı olarak uygulanmaktadır. Ülkenin ilk meyvelerinin, bir yaşındaki hayvanların sunulmasıyla, Tanrıların yatışacağına ve insanlara lütuflarının artacağına inanılırdı.

Hititlerde kurban sunma, İslâmiyet'te olduğu gibi kesmek ve kanın akıtılması suretiyle gerçekleştirilirdi. Zira Hititlerde de kanın akıtılması önemliydi ve bu yüzden bir içeceği sunmak da

---

[134] Feyizli, *a.g.e.*, s. 84
[135] Cilacı, *a.g.m.*, s. 277
[136] Cilacı, *a.g.m.*, s. 276
[137] Feyizli, *a.g.e.*, s. 83
[138] Feyizli, *a.g.e.*, s. 83
[139] Feyizli, *a.g.e.*, s. 82
[140] Cilacı, *a.g.m.*, s. 277; Erginer, *a.g.e.*, s. 81
[141] Cilacı, *a.g.m.,* s. 277
[142] Cilacı, *a.g.m.*, s. 277
[143] Fûruzan Kınal, *Eski Anadolu Tarihi*,!Türk Tarihi Kurumu Basımevi, Ankara, 1991, s. 221
[144] Ergmer,a.g.e., s. 82

Hititlerde aynı ifade ile anlatılırdı.

g. **Eski Yunanlılarda Kurban**

Yunanlılar Hind-i Avrupai bir millet olup, Asi soydan gelirler. Bu sebeple Yunan dininde hem Hint dinlerinin hem de eski Avrupa dinlerinin etkisi görülür. Eski Yunanlılar tanrıları, insanlığın en üst mertebesine ulaşmış insan sureti olarak görürler. Tanrıların da göğe ulaştığı düşünülen Olimpus dağı üstünde oturduklarına inanırlar.[145]

Yunanlıların efsanelerine kadar işlemiş olan kurban uygulamaları, Yunan dini içerisinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu uygulamalar sıradan sungular şeklinde olmayıp, en ince detayına kadar belirlenmiş oldukça kesin olan ritüellerdir. Bunu sunulacak kurbanın takdim şekli ve merasim şartlarının sunaklara yazılı olmasından da anlamak mümkündür.[146]

Eski Yunanda tanrılar erkek ve dişi olarak ayrılır ve erkek tanrılar için erkek, dişi tanrılar için de dişi kurbanlar takdim edilirdi.[147] Kurban edilecek hayvanlar evcil hayvanlardan, yabani hayvanlara, kuşlardan balıklara kadar çeşitliydi.[148] Fakat bazı tanrılar için özel kurbanlar sunulurdu. Bunlar **"Gök Tanrıları"** için beyaz, **"Yer altı ve Deniz Tanrıları"** için siyah, **"Ateş Tanrıları"** için de kızıl renkli hayvanlar seçilirdi.[149] Bunun dışında yine Yunanlılarda ilahi kudrete sahip bir boğanın kurban edilmesi geleneği vardı. Bu kurbanın kudretinin insana geçeceğine inanılırdı.[150] Domuz eski Yunanlılarda yenilen bir hayvan olduğundan kurban da edilirdi.[151]

Kurbanlıklar diğer kültürlerde olduğu gibi, sakat olmayan, en iyi ve kusursuz olan hayvanlardan seçilirdi.[152] Kurban sunacak olan kişiye gelince o da bazı kurallara uygun olarak bu sunguyu gerçekleştirirdi. Kurban sunacak kişi yıkanarak arınır[153], başına çelenk geçirilirdi.[154] Kurban edilecek hayvanın alın kılları kesilir, sunakta yakılır ve üzerine şarap ile arpa saçılırdı.[155] Rahipler kurban törenlerine başkanlık eder, kutsanan hayvanı keser veya yakarlardı.[156]

Kurban ritüeli eski Yunanda, iki gurupta incelenebilir. Bunlardan birisi, etlerin tamamının tanrılara sunulduğu ritüeller, diğeri ise etlerden bir kısmının tanrılara sunulduğu diğer kısmının törene katılanlar tarafından yenildiği ritüeli erdir.[157]

Eski Yunanlılarda insan kurbanları izlerine de rastlanmaktadır. Agamemnon, kızı İphygenie'yi mabude Diana'ya kurban etmişti.[158]

Eski Yunanlılarda yakarma, şükran ve arınma kurbanları yaygındır.[159] Bunun yanında ilahları hoşnut etmek, onların şefkat ve merhametini kazanmak için açlık, kıtlık, üzüntü verici olaylar ve veba salgını

---

145 Kuzgun, *a.g.e.*, s. 160-161

146 *Cilacı,a.g.m,*. s.277; Hançerlioğlu, *Dünya İnançları..,* s.274; Orhan Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* Remzi Kitabevi, İstanbul 1975, s. 342

147 Cilacı, *a.g.m*, s.227

148 Erginer, *a.g.e*, s. 86

149 Feyizli, *a.g.e*, s. 69

150 Cilacı, *a.g.m*, s. 277

151 Cilacı, *a.g.m*, s. 278

152 Erginer, *a.g.e*, s. 86

153 Erginer, *a.g.e*, s. 86

154 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* s. 343

155 Erginer, *a.g.e*, s. 86; Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü*, s. 343

156 Felicien Challaye, *Dinler Tarihi*, 2.Basım, Çev. Semih Tııyakioğlıı, Varlık Yayınevi, İstanbul 1960, s. 164

157 Erginer, *a.g.e*, s. 86

158 M. Sadettin Evrin, *Çağımız Kuran Bilgisi,* Cild. 3, Yıldız Matbaası A.Ş., Ankara 1973, s. 526

159 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü*, s. 343

olduğu zamanlar aristokrat ailelerin fertleri arasından seçilen kurbanlar sunulurdu.[160]

i. Romalılarda Kurban

Romalılarda Tanrının hoşnutluğunu kazanmak amacıyla kurban sunulurdu.[161] Sunulan bu kurbanlar ikiye ayrılarak incelenebilir. Birincisi özel tapınımlarda sunulan kurbanlardır ki bunlar bal, süt, şarap, çörek gibi kansız kurbanlardır. İkincisi ise devlet tapınmalarında sunulan kurbanlardır ki bunlar, sığır, koyun, domuz ve keçilerle gerçekleştirilen kanlı kurbanlardır.[162]

Romalılarda da kurban belirli kurallar çerçevesinde sunulurdu. Kurban edilecek hayvanların sayısı, cinsi ve rengi ayrıntılı olarak belirlenmişti.[163] Kurbanların beyaz olanları seçildiği gibi Venüs Tanrıçasına de güvercin kurban edilirdi.[164]

Kurbanların sunulma şekilleri diğer dinlere göre farklılık arzederdi. Kurbanlık hayvanın başına tuzlu un serpilir ve kafasına yalnız bir balta darbesi indirilerek kurban edilirdi. Bu sırada dua okunurdu. Dua, Jüpiter'in evine dönük vaziyette ve ayakta okunur, bu esnada bir kelimenin bile yanlış telaffuz edilmemesine dikkat edilirdi. Çünkü bir kelimenin bile yanlış okunması durumunda kurbanın boşa gideceğine inanılırdı.[165]

Farklı kaynaklar, kurban uygulamasının farklı ayrıntılarını aktarmaktadır. Hançerlioğlu, kurbanın kesilirken **"favete linguis"**[166] diye bağırılarak kurbanın kötü etkilerden korunduğuna ve bu arada da flüt çalındığına değinmiştir.[167]

Kurban etinin değerlendirilmesi konusunda da farklı bilgilere rastlanmaktadır. Gürbüz Erginer, Romalılarda kurban etinin Yunanlılarda olduğu gibi birlikte yeme âdetinin bulunmadığını kaydederken[168] Tahsin Feyizli Romalılarda da Eski Yunanlılarda olduğu gibi kurban eti üzerine şarap dökerek yeme âdetinin bulunduğunu kaydetmektedir.[169] Bunun dışında kurban etinden Tanrı için ayrılan karaciğer, akciğer, yürek gibi bölümler sunak üzerinde yakılırdı.[170]

Romalılarda da insan kurbanlarının varlığına rastlanmaktadır. Milattan önceki zamanlarda âdet halinde bulunan böyle bir gelenek M.Ö. 97 senesinde Roma ihtiyar heyetinin çıkarmış olduğu bir kanunla yasaklanmış fakat tam olarak ortadan kaldırılamamıştır. Daha sonra bu konudaki cezaları artıran ikinci bir kanunla bu adet ortadan kaldırılmıştır.[171]

Ramaklarda ilkin kurban edilmesi geleneğine de rastlanmaktadır. Romalılar, tarla ve bahçelerden toplanan ürünlerin ilkini, özel şekilde yapılmış mabetlerde kurban olarak sunarlardı.[172] "Ver sacrum" adı verilen bir geleneğe göre de büyük tehlike zamanlarında insan ve hayvanların ilkbaharda doğan

---

160 Feyizli, s. 69, Naklen, Vâfi, Abdü'l Vahid, Es Savm Ve'l Udhiye, Beynel- İslâm Ve'l- Edyâni, s-Sâbıka (risale), Mısır, s. 59-60

161 Cilacı, *a.g.m.*, s.278

162 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü*s. 343

163 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* s. 343

164 Cilacı, *a.g.m.*, s.278

165 Feyizli, *a.g.e.*, s. 70

166 "Favete linguis!" Latince cümle. Kelimenin tam anlamıyla tercüme "kolaylaştırılması [ritüel davranır] sizin dilleriyle" anlamına gelir (konuşma organı olarak "dil"). Diğer bir deyişle, **"Dilini tut"** veya **"sessiz kalarak ritüel eylemlerin kolaylaştırılması"**. 'Sizin dilleriyle bana iyilik'. Resmi ayin de bu cümle söyleyerek sessiz kalmayı diğerlerine emreder. Bu dikkatsiz bir, belki de uğursuz, kelimenin bir kesinti önlemek amacıyla yapılır.

167 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* s. 343

168 Erginer, *a.g.e.*, s. 87

169 Feyizli, *a.g.e.*, s. 70

170 Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* s. 343

171 Feyizli, *a.g.e.*, s. 70, naklen, Vâfî Vahid, a.g.e., s. 60

172 Cilacı, *ag.m.*, s. 278

yavruları kurban edilirdi.[173]

h. Eski Türklerde Kurban

Eski Türklerde tören ve ayinlerin nasıl yapıldığı tam olarak bilinmemektedir. Bu konudaki bilgiler, sadece destan ve destan kalıntılarının yorumlanmasından toplanabilmektedir. Bunlara göre şamanist Türklerin ayin ve törenlerini iki kısma ayırmak mümkündür; belirli vakitlerde yapılması gereken ayin ve törenler ile tesadüfi olaylar sebebiyle yapılan ayin ve törenler.[174]

> Bütün dinlerde ve cemiyetlerde önemli bir yere sahip olan kurbanın, Türk topluluklarında da mühim bir yeri bulunduğu muhakkaktır. Eröz bu konuda, **"Türk içtimai hayatının hiçbir safhası yoktur ki kurbanla icra edilmesin"**[175] diyerek kurbanın Türklerin ibadet hayatının en ince noktasına kadar nüfuz ettiğini belirtmektedir.

Türklerde kurban ibadeti incelendiğinde; bazı törenler vardır ki özellikle ilkbahar ve güz törenleri, coşkulu bir şekilde bir bayram havasında yapılır ve kurbanlar sunulur.[176] Buna muhalif, Harun Güngör, Gagauz Türklerinde kurbanın belli bir zamanının olmadığını belirtmektedir.[177] Bunun dışında ölenin ölüm yıl dönümünde, yatır ve mezar ziyaretlerinde kanlı ve kansız kurbanlar sunulurdu ki bu kurbanların da belirli bir zamanı yoktur.[178]

Diğer dinlerde olduğu gibi Türklerde de kurban kanlı ve kansız olmak üzere ikiye ayrılır.[179] Kanlı kurban olarak koyun, keçi ve at kurban edilirdi. Kaynaklar eski Türklerin en büyük kurbanının at olduğunu ortaya koyarken,[180] Murat Araz, eski Türklerde en makbul kurban hayvanının yak denilen tibet öküzü olduğunu, bunun kuyruğunun at kuyruğuna benzediğini ancak bu öküzün ele geçirilmesinin zor olması sebebiyle bunun yerine başka öküz veya at kurban edildiğini belirtmektedir.[181] Bunların yanında Türkler için ilginç olan bir bilgi de domuz kurbanıdır. Metin And, Anadolu'daki oyunları incelemiş ve Türklerin kültürüne ilişkin elde ettiği bilgilerden Türklerde domuzun da kurbanlık hayvanlar arasında yer aldığı belirtmiştir.[182] Bu konuda Murat Araz, her bir topluluğun bir "Ongun"u olduğunu ve bu Türk topluluklarından birinin de ongununun Tünük (domuz) olduğunu nakletmektedir. Buna göre de ongunu domuz olan boyun, kış ayı başında Sarı Han için domuz yavrusu kurban ettiğini nakletmektedir.[183]

Kurban edilecek hayvanlar, Yunan ve Roma dinlerinde olduğu gibi belirli özellikleri taşımak zorundadır. Mesela Altay Türkleri, Yüce Tanrı Ülgen için beyaz at kurban ederlerdi.[184] Yine kurban edilen hayvanların erkekleri makbul sayılırdı.[185] Koyun, keçi gibi hayvanlardan beyaz tüylü ve siyah

---

[173] Hançerlioğlu *İnanç Sözlüğü*, s. 343

[174] Abdulkadir İnan, *Eski Türk Dini Tarihi*, Kültür Bakanlığı Yayınları-9, İstanbul. 1976, s. 46

[175] Mehmet Eröz, *Türk Boylarında Kansız Kurban Geleneği*, Türk Kültürü, Aylık Dergisi, Sayı.211-214, Yıl:XVIII, Mayıs-Ağustos, Yıldız Matbaası, Ankara 1980, s.211

[176] Harun Güngör, *Gagauzlar'da Kurban Kül t ü,Tmk* Dünyası Tarihi Dergisi, Cilt. 3, Sayı. 18 Haziran 1988, s. 45-48; S.D. Maynagaşev, *Beltir Türklerinde Gök Tanrıya Kurban Töreni*, Çev. Abdülkadir İnan, Türk Folklor Araştırmaları, Cilt. 15, Sayı. 305, Aralık 1974, s. 7174-7178; İnan, *Eski Türk Dini...*, s. 46; Eröz, *ag.m.*, s. 211-216; Abdülkadir İnan,*Tarihde ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1954, s. 34*

[177] Güngör, *a.g.m.*, s. 46

[178] Güngör, *a.g.m.*, s. 46; İnan, *Tarihde ve Bugün Şamanizm..*, s. 30; Eröz, *a.g.m.*, s.212

[179] Güngör, *a.g.m.*, s.46

[180] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 4 90*

[181] Uras, *a.g.e.*, s.230

[182] Metin And, *Oyun ve Bügü, Tiirk Kültüründe Oyun Kavramı*, I. Baskı, İş Bankası Kültür Yayınları: 144, İstanbul 1974, s.40-43

[183] Uras, *a.g.e*, s.232-233

[184] Uras, *a.g.e*, s. 231

[185] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s.491*

başlı olanlar kurban edilirdi.[186]

Türklerin kurbanlarını kesme şekline gelince birçok farklılıklara rastlarız. Türklerde kurbanlar; bel kırılarak;[134] boğularak;[187] atardamarı sıkılarak;[188] sunulurdu.

Türklerde önemli unsurlardan biri de dağdır. Kurbanları Tanrıya dağlarda ve mağaralarda sunarlardı.[189] Bu dağların bir özelliği de kadın ayağının değmemiş olmasıdır. Bu durum Türk inancında, kadının kutsallığı bozduğu, kirlettiği fikrinin varlığını düşündürmektedir. Hatta daha önceleri kurban kestikleri dağa kadın çıktığı için Tanrılara ibadet ettikleri dağı değiştirmek zorunda kalmışlardır.[190] Türklerde bu inanışın; kadınlarda var olan bir takım eksikliklerden veya kirlilikten dolayı olduğu sanılabilir. Kadınların her ay muayyen günlerde hayız görmesi ve bu zamanlarda kirli olduklarının farzedilmesi, kadınlar için temelde bir kirliliğin bulunduğu fikrini doğurmuş olabilir. Bu düşünce Türklerde totemciliğin bir kalıntısı olarak da görülebilir. Bu fikri ilkel toplumlarda var olan "kan tabusu" inancıyla alakalı olarak değerlendirebiliriz. [139] Yine Türklerde kadınların idik hayvanına dokunmaları kesinlikle yasaktır. [191] Bu yasak da aynı inanışın bir uzantısı olarak karşımıza çıkar.

Bu görüşe ilahi dinlerde de rastlamak mümkündür. Tevrat'ta kadınların muayyen günlerinde onlara dokunulmaması, onların değdiği hiçbir şeye el sürülmemesi emredilmektedir.[192]

Türklerdeki dağ kültü ile Yunan düşüncesindeki dağ kültü arasında bazı ortak noktalar bulunmaktadır. Yunan mitolojisine göre Olimpus dağı tanrıların oturduğu dağdır ve kutsaldır. Türklerde de gök tanrı düşüncesi, dağların yüce, görkemli görünüşü ile özdeşleştirilip, göğe yükselmelerinden dolayı tanrıların mekânları gibi düşünülmesine sebebiyet vermiş olabilir.

Türkler ilkbahar ve sonbaharda kutsal saydıkları dağa kurbanlarını götürürlerdi. Bu kurbanlar kam ve Şamanların eşliğinde belirli usullere göre öldürülürler ve birçok ilahi ve dualar eşliğinde, oldukça törensel bir tarzda ibadetler yapılırdı. Aslında kurbanlığın tamamının tanrıya yakılarak sunulması gerekirken bugün* sadece ön kısmı ayrı bir tencerede pişirilirdi, arka kısmı da başka tencerede kurbanlık harici kesilen hayvanlarla beraber pişirilir ve oradakilere ikram edilirdi. Pişen ön kısım, yenilen ve artan etler, kemiklerle beraber ateşte yakılırdı. Bu esnada dumanın çıkışma göre de kam, bazı kehanetlerde bulunurdu.

"Saçı"da denilen kansız kurbanların Türklerin hayatında önemli bir yeri vardır. Belirli günlere mahsus büyük törenlerle beraber uygulanan kansız kurbanlar [193]yanında çeşitli ziyaret ve türbelere bağlanan iplerden[194] fakir ve düşkünlere verilen sadakalara (bahşiş)[195] varıncaya kadar hepsi kansız kurbanlar arasında zikredilebilir.

Bazı şamanistlere göre yıldırım tanrısı vardır. Urenhalar yıldırım tanrısına süt, ayran saçı ederlerdi. Urenha, Kazak, Kırgız kadınları ilkbaharda ilk şimşek çaktığı, gök gürlediği gün çadır etrafında süt, ayran, kımız kaplarını dolaştırıp saçı töreni yaparlardı.[196] Saçı her kavmin kendi emeği ile kazandığı en kıymetli ve mübarek saydığı nimetlerden olurdu. Göçebe kavimlerde süt, kımız, yağ; çiftçi kavimlerde buğday, darı, şarap; tüccar kavimlerde para v.s saçı olarak kullanılırdı.[197]

---

[186] Maynagaşev, *a.g.m*, s.7174
[187] İnan, *Eski Türk...*, s.50
[188] Uras, *a.g.e*, s. .234
[189] İnan, *Eski Türk...,s.* 37; Maynagaşev, *a.g.m.*, s. 7174
[190] Maynagaşev, *a.g.m.*, s. 7174
[191] *İnan, Eski Türk...,s. 53*
[192] *Tevrat*, Levililer, 15/19-25
* Makalenin yazıldığı tarih
[193] Maynagaşev, a.g.m., s. 7174-7177
[194] Eröz, *a.g.m*, s.212
[195] Güngör, *a.g.m*, s.46
[196] *İnan, Tarihde ve Bugün Şamanizm..., s. 30*
[197] *İnan, Eski Türk Dini..., s.54*

Bu kansız kurbanlar yanında Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan "ıdhuk'lar vardır. Idhuk; kutlu ve mübarek olan, sahibinin yaptığı bir adaktan dolayı salını verilen, bırakılan hayvanlara verilen addır.[198]

Gagavuzlarda mal, mülk sahibi olan her kişi kurban için yavru boğalardan en iyisini ayırır ve sürü ile otlatmazdı, serbest bırakırdı. Seçilmiş hayvanlar bir kimsenin bağ, bahçe, tarla vb. yerlerine girerlerse oradan kovulmazlar ve bunlara engel olunmazdı. Çünkü, bu büyük günah sayılırdı. Bunlara hırsızlar ve canavarlar bile dokunmazdı. Köyde altı yedi ıdhuk toplandığı zaman, bunlara özel bir bakıcı tutulurdu. Hayvanlar ancak yedi yaşma geldiği zaman kesilebilirdi. Eğer sahibi bunları satarsa elde ettiği parayı kiliseye bağışlardı.[199] **Idhuk geleneği Türkler Müslüman olduktan sonra da devam etmiştir.**

Idhuk, kansız kurbanlar arasında sayılmasına rağmen daha sonra kesilmesinden dolayı kanlı kurbanlar arasında düşünülmesi gerekirdi. Fakat uygulamada bu tür kurbanların bir adağa binaen yapılmasından dolayı adağın gerçekleşmesiyle beraber boğularak vs. yöntemlerle öldürülürdü. Bu esnada, kurbanın kanının yere dökülmemesi kansız kurbanlar arasında sayılmasına sebep olduğu düşünülmektedir.[200] Harun Güngör, kanın yere dökülmemesini kan tabusuna bağlar.[201]

Idhuk şeklindeki kurban sadece Türklere mahsus bir kurban çeşidi değildir. Cahiliye dönemi Arapları da bazı hayvanları başıboş bırakırlardı. Bunlara "şaibe" denirdi.[202]

Türklerde kurban kesme sebepleri oldukça fazladır. Özellikle Türkler İslam'dan önce birçok ruhlara taparlardı.[203] Bu ruhları memnun etmek ve onların kötülüklerinden korunmak amacıyla kurban sunarlardı. Bu kötü ruhlardan biri de "Erlik"tir. Altaylılara göre güçlü kuvvetli anlamına gelen Erliğe, Uygur-Buda metinlerinde, yer altındaki karanlık dünyanın hâkimi ve ölüm ruhu olarak "Erklig Yama" denirdi. Buradan geçmiş olan Erlik Uygurlarda kötü ruhların başkanı olarak adlandırılmıştır. Uygurlara göre Erlik, insanlara her türlü kötülüğü yapar, insanlara ve hayvanlara çeşitli hastalıklar bulaştırmak suretiyle onlardan kurban isterdi. Eğer kurban verilmezse musallat olduğu obaya veya aileye ölüm, felaket ruhlarını gönderirdi. Öldürdüğü insanların canlarını yer altındaki karanlık dünyasına çekerek kendisine hizmetçi yapardı. Türkler Erliğe istemeye istemeye kurban sunarlardı.

Türkler daha bunun gibi dağ ruhlarına[204] ölülerin arkasından ve doğumlarda[205] ata ruhlarına kurban verirlerdi. Genel hatlarıyla baktığımızda Türk boylarında verilen bu kurbanların, öteki dünyada ölenin ya da tanrının hizmetinde olacağı düşüncesi bulunmaktadır.[206] Bu sebepten dolayıdır ki kurbanlıklar, kemikleri kırılmadan "kazancı" denilen uzman kişiler tarafından pişirilirlerdi.[207] Kemiklerin kırılmamasına özen gösterilmesine bir sebep de Türklerin inancına göre bu hayvanların tekrar dünyaya geleceğidir. Eğer o hayvanlara eziyet edilirse tekrar dünyaya geldiğinde bunları kendi cinslerine söyleyip insanları avsız bırakabilirlerdi.[208]

Ölen Türkün atı kurban edilerek onunla birlikte gömülmekteydi. Bunun sebebi ise ölen yiğidin öbür dünyada yaya kalmamasıydı.[209] Eski Türklerde ölüm halinde yas törenleri yapılır, kırlarda ise ölünün

---

[198] Kaşgarlı Mahmut, *Divanü Lügat-ît Türk Tercümesi*, Cilt.1, Çev. Besim Atalay, Alâettin Kıral Basımevi, TDK Yayınları, Ankara 1936, s. 65

[199] Güngör, *a.g.m*, s.46, Naklen; W. Zajaczkowski *"Przynki do etnoğrafi Gagazuow"*, Rocnic Orientalistyczny, 1965, Krakow, XX, s. 357

[200] Erginer, *a.g.e*, s. 124

[201] Güngör, *a.g.e.*, s. 46

[202] Neş'et Çağatay, *İslam Öncesi Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı*, 3. Baskı, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1971, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınlan, XCV. s. 138-139

[203] İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*, 2. Baskı, Boğaziçi Yayınlan, İstanbul 1983, s. 289

[204] Maynagaşev, *a.g.m.*, s. 7174

[205] *Türk Ansiklopedisi, s. 367-368*

]78 Erginer, *a.g.e*, s. 125

[207] *İnan, Eski Türk Dini..., s. 50*

[208] Eröz, *a.g.m*, s. 215-216

[209] *Türk Ansiklopedisi, s. 367*

bulunduğu çadırın etrafında süratli atlarla dolaşılır, saçlar kesilir, saç-baş dağıtılır, yüz kulak bıçakla çizilerek kan akıtılır, ölenin atları kuyrukları kesilerek kurban edilir, ayrıca yemek verilirdi. Bu törenlere "yoğ" denilirdi.

Diğer ilkel kavimlerde olduğu gibi eski Türklerin kurbanları da bir karşılık gayesi gütmektedir. Bunu kurban kesimi icrasından sonra Altaya yapılan şu duadan anlayabiliyoruz: "Bu kurbanım mukaddes ve ulu Altaya ulaşsın, onun karar vereceği yere (yargı yerine) bağlansın. Güttüğümüz davayı halledecek mi? Bereket ve refah bize verecek mi? Bu kurbanım her engeli (bûdak'ları) aşarak ulu ve mukaddes Altaya ulaşsın"[210]

Bu dua içerisinde "güttüğümüz davayı halledecek mi? Bereket ve refah verecek mi?" ifadeleri kurban ile bir takım beklentiler içersinde olduklarım, ilkellerde olduğu gibi **"ben veriyorum sen de bize daha fazlasını ver"** mantığının güdüldüğünü gözlemleyebiliriz.

Gagauz Türklerinde görülen Hıdrellezde ilkbaharın ilk kuzusunun kurban edilmesi diğer dinlerde de olduğu gibi "ilkin kurbanı" içerisinde incelenebilir. Bu kurban türü daha bol ürün almaya matuftur.[211]

Türklerde insan kurbanlarının olduğu iddiasına gelince; bu konuyu birçok kaynak ele almış, konu ile ilgili örneklerin Türk geleneğinin değil Moğol geleneğinin bir ürünü olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda diğer bazı kaynaklarda karşıt bilgilere rastlanmaktadır.[212]

F. **ÜÇ BÜYÜK DİNDE KURBAN**

a. **Yahudilikte Kurban:**

Yahudi dininde kurban ibadeti çok önemli bir yer tutmaktadır. Bu da kutsal kitapları olan Tevrat'ta kurbandan sıkça bahsedilmesinden dolayıdır. Tevrat'ta kurban verilmesi birçok bölümde emredilmekte ve kurban ibadetinin icrasında uyulacak kurallar bütün ayrıntılarıyla belirtilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında Tevrat'ta kurbanla ilgili bölümleri incelemek oldukça geniş yer tutacak ve çalışmamızın sınırları dışına çıkacaktır. Bu sebeple biz, Yahudilikte kurban bölümünde, diğer dinlerde de ortak olan ve üzerinde tartışılmış olan konuları ele alacağız.

Tevrat'taki kurban ibadetinin anlaşılabilmesi için ilk önce tanrı anlayışının kavranması gerekir. Tevrat'ta birbirine zıt iki Tanrı anlayışıyla karşılaşıyoruz: Bunlardan biri kanlı kurbanlar isteyen, acımasız bir tanrı anlayışı, İkincisi ise, kanlı kurbanları ikinci plana atarak, insanların iyi olmalarını isteyen tanrı anlayışıdır.[213]

Yahudilikte kurban, insan kurbanlarından başlayarak[214]kanlı kurban ritüellerinin en acımasız şekilde uygulandığı dönemden,* vücuttan bir parçanın kesilmesi ve ekmek takdimelerine, oradan da Allah Teâlâ'nın kurbanlar istemediği insanların iyi olmalarım istediği tanrı tasarımına doğru bir gidişin olduğunu görüyoruz.[215]

Mircea Eliade, Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etme girişimini ele alarak incelemiş ve o dönemdeki tanrı anlayışını şu şekilde ortaya koymuştur: **"Bu kurbanın neden istendiğini anlamaz; yine de bunu yerine getirir, çünkü Tanrı böyle istemiştir."**[216] Eliade burada hiçbir dayanak ortaya koymadan emreden, isteyen bir tanrı anlayışının varlığının altını çizmektedir.

Değişen tanrı anlayışının bir başka örneği de "Fısıh bayramı"dır. İsrail eskiden Fısıh bayramında kuzu

---

[210] *İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm ...., s. 51*
[211] Güngör, *a.g.m*, s. 46
[212] Daha Geniş Bilgi îçin Bak: Feyizli, *a.g.e*, s. 73-76; *Dinler Tarihi Ansiklopedisi*, s. 491; Cilacı, *a.g.m*, s. 276
[213] *Tevrat*, İşeya, 1/11-17
[214] Mehmet Taplamacıoğhı, *Karşılaştırmalı Dinler Tarihi,* Ankara 1966, s, 162-164
Mısır'dan çıkıp Kenan'a yerleşmelerine kadar olan dönem.

[215] *Tevrat*, İşeya, 1/11-17
[216] Eliade, *a.g.e*., s, 110

kurban ederken, Kenan'a yerleştikten sonra "Hamursuz" yapmaya başladılar. Bu da onların buğday mahsulü almaya başladıklarının bir göstergesidir.[217] Bu durum kurbanların, toplumun uğraşı alanıyla ilgili olup o toplumun ürettiği ürünleri hedef aldığı fikrini açıkça destekleyen bir izahtır.

Yukarıda çok acımasız tanrı tasavvurundan, daha az kan isteyen tanrı tasarımına doğru bir gidişin olduğundan bahsetmiştik. İlk doğan çocuklara varıncaya kadar acımasızca kan peşinde koşan tanrıya daha sonraları insan kurban etmek yerine insandan bir parçanın kurban edilmesine geçilmiştir. **İnsana bedel olarak onun erkeklik organı tamamen kesilmiş**[218] daha sonraları bu da yumuşatılarak yalnızca derisinin kesilmesi şeklinde icra edilmeye başlanmıştır.[219] Musevilerde çocukların sekiz yaşında sünnet edilmesi, Tevrat'taki emre göre ilk doğan çocukların doğumunun sekizinci günü kurban olarak verilmesinin bir temsilidir.[220] Bu açıdan sünnete, ilkel insanlardan Hz. İbrahim dönemine kadar süregelen "insan kurbanının" günümüze yansıyan insanileştirilmiş şeklidir denilebilir.

İnsan kurbanlarının yön değiştirmesi hususunda diğer bir yaklaşım da "besin" merkezlidir. Buna göre, daha hayvanların evcilleştirilemediği, tarımın olmadığı dönemi yaşayan insanlık, artan nüfusun etkisiyle zorunlu olarak yamyamlığa başvurmuştur. Birant Esinoğlu bu döneme Morgan'ın ayırımı olan "aşağı barbarlık" dönemi demektedir. Aşağı barbarlığın, çocukları dahi kurban etmeye yönelten avcılığa dayalı kıtlık düzeni, hayvanların evcilleştirilmesi ile bitmiştir. İşte Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etmek isteyişi ve koçun bedel olarak verilmesi, yani insanın yerine hayvanın kurban edilmesi aşağı barbarlığın sonu ve orta barbarlığın başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Hz. İbrahim için oğlu yerine koç kurban etmesi artık hem mümkün hem de zorunludur. Arap ataları geçmişin (aşağı barbarlığın) törelerini efsaneleştirmiş ve evcil hayvanların insan hayatına girişini coşkulu bayramlar şeklinde kutlayarak nesilden nesil e aktarmışlardır.[221]

Tevrat'taki kurban ile ilgili bölümlere gelince; Kuran-ı Kerim ile oldukça benzer yönlerinin olduğunu görürüz. İlk İnsan olan Hz. Âdem aleyhisselâm iki oğlu Habil ve Kabil'in Allah Teâlâ'ya kurban sunmaları ve Habil'in kurbanının kabul edilip Kabil'in kurbanının kabul edilmemesi, bunun üzerine de Kabil'in Habil'i öldürmesi kıssası ile. Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etmek isteyişi, Tevrat'ta ve Kuran-ı Kerim'de küçük farklılıklarla işlenmiştir.[222] Yalnız bu konu oldukça fazla tartışılmıştır. Tartışma konusu Tevrat'ta kurban edilmek istenen oğulun İshak aleyhisselâm,[223] Müslümanlar arasında yaygın olan kanaate göre de İsmail aleyhisselâm olmasıdır. Bu tartışmanın sebebi ise kurbanlığın kutsanacağı ve dolayısıyla onun soyundan gelenlerin de kutsallaşacağı düşüncesidir.[224]*

Mircea Eliade kurban edilmek istenenin Hz. İshak olduğunu kabul etmektedir. O'na göre Hz. İshak tanrının oğludur. Çünkü İshak aleyhisselâm Hz. İbrahim ile Sara'ya doğal bir gebelik sonucu değil, Sara doğurganlık çağını geçtikten sonra verilmiştir. Bundan dolayı vaat ve inancın çocuğudur. Hz. İshak'm kurban edilmesiyle tanrının olan, yine tanrıya geri dönecekti.

Mircea Eliade Tevrat bilgilerine dayanarak yaptığı açıklamalarında Hz. İsmail'den bahsetmemekte, bu tartışmaya girmemektedir. Bu sebeple konuyu da farklı bir boyutla ele almış ve Hz. İbrahim'in oğlu İshak'ı kurban etmeye yönelmesinin yeni bir dinsel boyut açtığını ve bu boyutun Musevi, Hıristiyan

---

[217] Feyizli, *a.g.e.*, s, 105

[218] Orhan Hançerlioğlu, *İslam İnançları Sözlüğü,* Remzi Kitabevi, İstanbul 1984, s.279

[219] Feyizli, *a.g.e.*, s. 92, Hançerlioğlu, *İslam İnançları,* s. 274

[220] Feyizli, *a.g.e.,* s. 92 (dipnot)

[221] Esinoğlu, *a.g.e.*, s,44-45

[222] *Tevrat*, Tekvin, 4/3-9; Tekvin, 22/1-13; *Kur'an,* Maide/27-31; Saffat/101-112

Tevrat, Tekvin, 22/1-13

* Kur'an-ı Kerim'de kurban edilmek istenen oğulun adı geçmemektedir. Fakat Müslümanlar arasında yaygın olan kanaate göre kurban edilmek istenen İsmail aleyhisselâm'dır.

[224] Erginer, *a.g.e.*, s.97

* Araplar soylarının atasım Hz. İsmail (A. S.)'a bağlamaktadır.

anlamında "iman"ı mümkün kıldığını ortaya koymuştur [225]

Kurbanlığın Hz. İsmail olduğunu benimseyenlerin görüşleri daha fazla ağır basmaktadır. Kuran-ı Kerim'de Hz. İshak'ın müjdelendiğini belirten ayet Hz. İbrahim'in kurban hadisesini anlatan ayetten hemen sonra gelmektedir.[226] Bu da bizde Hz. İshak'ın bu hadiseden sonra dünyaya geldiği fikrini uyandırmaktadır.

Kurbanlığın Hz. İsmail olduğunu savunan Birant Esinoğlu da farklı bir yaklaşımla görüşünü desteklemektedir. Buna göre; İbrahim geleneği aşağı barbarlığın sonu yani anaerkil yaşamın egemen olduğu dönemdir. "Anahan" olarak kuvvetli bir konumda olan Sara'nın, Hz. İbrahim'i, cariyesi Hacer'den olan oğlu Hz. İsmail'i kurban etmeye ikna etmesi gerçeğe daha uygundur. Esinoğlu ayrıca, tarihte "ikinci'lerin kurban edilmesi geleneğine hiç rastlanmadığını belirterek kurbanlığın Hacer'den olan Hz. İsmail olduğunu ısrarla dile getirmektedir.[227]

Kurbanlığın Hz. İsmail olduğunu savunanlardan biri de Tahsin Feyizli'dir. Feyizli görüşlerini Tevrat'tan aldığı bilgilerle desteklemektedir.[228] Tevrat'a göre Hz. İbrahim Hz. İsmail ile aynı günde sünnet olmuştur. Sünnet oldukları zaman Hz. İbrahim 99 yaşında, Hz. İsmail 13 yaşında idi.[229] Yine Hz. İshak doğduğu zaman İbrahim aleyhisselâm 100 yaşında idi.[230] buna göre Hz. İsmail 14 yaşındayken Hz. İshak doğmuştur. Ayrıca Tevrat'ın ifadesine göre Hz. İbrahim oğlunu kurban edeceği esnada "biricik oğluna el uzatma"[231] şeklinde Hz. İbrahim uyarılmıştır. Eğer kurban edilmek istenen biricik oğul ise, bu durumda bu oğul Hz. İsmail'den başkası olamaz.

Müslüman araştırmacılar arasında kurbanlığın Hz. İsmail olduğunu savunanlar az değildir. Osman Cilacı da kurban edilmek istenenin Hz. İsmail olduğunu belirtmektedir. Cilacı bu işlemin Mekke civarında olduğu ve Hz. İshak'ın bu bölgeye gittiğine dair hiçbir rivayete rastlanmadığını nakletmektedir.[232]

Bu bilgilerden sonra Tevrat'ta kurban ile ilgili olan birkaç hükme değinerek Yahudilikteki kurban ibadetini izah edeceğiz. Tevrat, kurban konusunda koymuş olduğu hükümlerle, ibadetin şartlarını da oluşturmuştur. Kurbanların kesileceği günden hangi hayvanların kurban edilebileceğine, kurban kesen kimsenin vasıflarından kurban etinin nasıl değerlendirileceğine varıncaya kadar ayrıntılı olarak bilgi vermiştir.[233]

Tevrat'ta Yahova, Yahudilerden yılda üç defa bayram edilmesini istemektedir. Bu bayramlardan biri "Fısıh bayramı"dır ki, Yahudilerin Mısır'dan çıkışını sembolize eder. Yedi gün devam eden bu bayramda bir kuzu kesilir ve yenir. Diğer bir bayram da "ilk mahsul" bayramıdır. Bu bayram Fısıh bayramının ikinci gününden itibaren elli gün içinde kutlanır.[234] Bu günde Rabbe yakılan ekmek takdimesi sunulması istenmektedir.[235] İlk ürün kurbanı olarak sadece ekmek takdim edilmemektedir. Fısıh bayramında baharın ilk kuzusu kurban edilerek ilkel dinlerden beri süregelen "ilkin kurbanı" geleneği Musevilikte de devam ettirilmektedir.

Musevilerin diğer bir bayramı da suçluluk ve günahlardan arınma bayramı olan "Kipur" bayramıdır. Tevrat'ta yedinci ayın onuncu günü kutlanan bu bayramla ilgili olarak şu bilgi verilmektedir: " Ve Rab Musa'ya seslenip dedi: Bu yedinci ayın tam onuncu günü keffaret günüdür; sizin için mukaddes

---

[225] Eliade, *a.g.e.*, s. 109-110
[226] *Kur'an.* Saffat/112
[227] Esinoğlu, *a.g.e.*, s, 13
[228] Feyizli, *a.g.e.*, s. 108-113
[229] *Tevrat*, Tekvin, 17/24-25
[230] *Tevrat*, Tekvin, 21/5
[231] *Tevrat*, Tekvin, 22/12
[232] Cilacı, a.g.m.,s.290-291
[233] *Tevrat*
[234] Feyizli, *a.g.e.*, s.94
[235] *Tevrat*, Levililer, 23/10,12,15,16

toplantı olacaktır ve canlarınızı alçaltacaksınız ve Rabbe ateşle yapılan takdime arzedeceksiniz."[236]

Tevrat'ta kurban günlerinin ayrıntılı olarak zikredilmesinin yanında kurban olarak sunulacak olan hayvanlar da zikredilmektedir. Özellikle kurban olarak sunulacak hayvanlar sakatlık ve hastalıktan salim olmak zorundadır [237] Bununla beraber genelde kurban için makbul olan hayvanlar erkek olanlardır.[238] Etinin yenilebileceği ve dolayısıyla kurban olarak sunulabilecek hayvanlar da Tevrat'ta ayrıntılı olarak belirtilmektedir.[239] Musevilerde kuşlardan güvercin de kurbanlıklar arasındadır [240]

Tevrat sadece kurbanlıklar ile ilgili şartlar getirmemiş, aynı zamanda kurbanı sunan kişi ile ilgili kurallar da koymuştur. Buna göre, kurban sunan kişinin kötü olmaması, kötü kişilerin sundukları kurbanın mekruh olduğu Tevrat'ta bildirilmektedir.[241]

Takdimelerin tanrıya sunuluş şekline gelince; Tevrat genelde takdimelerin yakılmasını emreder.[242] Takdimelerin yakılmasının amacı Tevrat'ın ifadesi ile **" Rabbe hoş koku"** olması içindir.[243] Bu kokunun tanrıya ulaşması mümkün değildir. O zaman takdimelerin yakılmasındaki amaç insanları hedeflemektedir. Yakılan kurbanlardan çıkan koku cahil halka **"Allah Teâlâ yakınlığı"** fikrini vererek dini tecrübe yaşatacaktır [244]

Tevrat'taki bilgiler değerlendirildiğinde görüyoruz ki, ilkel dinlerden beri devam eden "kurban sungusu"nda genel olarak hiçbir değişiklik ve farklılık yoktur. Çok ayrıntı sayılabilecek yöntem ve şekiller dışında genel itibariyle kurban sungusu toplumlara göre değişmemektedir. Diğer dinlerde var olan "ilkin kurbanı", "kanlı ve kansız kurban" geleneği semavi dinlerin ilki olan Musevilikte de aynen sürdürülmektedir.

Eski Türklerde kurban geleneğinde incelediğimiz ve Arap toplumunda da varlığını tespit ettiğimiz "ıdhuk" kurbanına benzer bir kurban uygulamasına Musevilikte de rastlamaktayız. Kansız kurbanlar içerisinde sayabileceğimiz, "günah yüklü bir tekenin" salınıverilmesi Musevilikte yer alan inançlardan biridir.

b, Hıristiyanlıkta Kurban

İlahi kitapların İkincisi ve Hıristiyanlık dininin kutsal kitabı olan İncil, kurban konusunda diğer ilahi kitaplara göre çok farklı bir tutumu öğütlemektedir. Yalnız, dikkat çeken bir husus da şudur ki; Yahudilikte kurbanı incelerken, Yahudi düşüncesinde Allah Teâlâ anlayışının değiştiğine değinilmişti. Öyle ki, yine Yahudi toplumuna gönderilen İncil sanki bu değişikliği sürdürmeyi amaçlayan bir tutumu destekler tarzdadır. İncil'd e yer alan, "Ve onu bütün yürekle, bütün anlayışla, bütün kuvvetle sevmek ve komşuyu kendi gibi sevmek, bütün yakılan takdimelerden ve kurbandan üstündür"[245] sözleri Tevrat'a, "Kurbanlarınız çok olmuş, bana ne? Koçlardan yakılan takdimelere ve kesilen hayvanların yağına doydum; ve boğaların, kuzuların ve erkeçlerin kanından hoşlanmam,... iyilik etmeyi öğrenin; adaleti arayın, ezilmiş olanlara doğruluk edin, öksüzün hakkını koruyun, dul kadının davasına bakın"[246] ayetleriyle aynı düşünceyi ifade etmektedir.

Bu düşünce çerçevesinde Hıristiyanlarda kurban konusunu ele aldığımızda, Hıristiyan geleneğinde kanlı kurbanlara rastlanmaz. Genel olarak bakıldığında Hıristiyanlıkta kurban, **"verilen bir söz**

---

[236] *Tevrat*, Levililer, 23/23-26
[237] *Tevrat*, Tesniye, 15/21
[238] *Tevrat*, Levililer, 1/10
[239] *Tevrat*. Tesniye, 14/4-21
[240] *Tevrat*, Levililer, 1/14
[241] *Tevrat*, Süleymanm Meselleri, 15/8
[242] *Tevrat*, Levililer, 1/14
[243] *Tevrat*, Levililer, 1/17
[244] Evıin, *a.g.e.*, s. 227-228
[245] *İncit*, Markos, 12/33
[246] *Tevrat*, İşeya, 1/11-17

tutulmadığında günah işlemiş olmamak için, Allah Teâlâ'ya karşı bir şey yapmaya söz vermek" şeklinde anlaşılmıştır.[247] Bu düşünce Pavlus'un Romalılara mektubunda "İmdi ey kardeşler, bedeninizi diri, mukaddes, Allah Teâlâ'ya kurban olarak takdim etmenizi Allah Teâlâ'nın rahmetleri için size yalvarırım; ruhani ibadetiniz budur."[248] şeklindeki sözleriyle tamamlanmaktadır. Bu yaklaşımlar değerlendirildiğinde Hıristiyanlıktaki kurban anlayışının kan akıtmaktan çok iman sahibi olan kişilerin bütün ömürlerini Allah Teâlâ'ya hizmet etmeye adamaları yani kendilerini "kansız kurbanlar" olarak sunmalarını istemektedir. Bu düşünceyi destekleyen bir başka söz de şudur. **"Zira insanoğlu da kendisine hizmet edilmeye değil, ancak hizmet etmeye ve birçokları için canını fidye vermek için geldi."**[249] Hıristiyan düşüncesinde Allah Teâlâ'ya sadece bir şekilde tapınılabilir. Bu da insanın kendini Tanrının ahlak buyruklarına, acılı bir ölümü veya çileli bir yaşamı gerektirseler bile, bütün benliğiyle adamasıyla olur.[250]

Hıristiyanlıkta kurban, Hz. İsa'nın insanlığın bütün günahına bedel olarak Allah Teâlâ'ya kendini kurban olarak sunmasıyla ortadan kalkmıştır. Allah Teâlâ kurbanları ve takdimeleri ve yakılan kurbanları istemediğinden, Hz. İsa Allah Teâlâ'nın iradesini yerine getirmek için kendisi gitmiştir. İncil, Hz. İsa'nın kurban oluşunu sabit kılmak için, birinci kurbanın yani, yakılan kurbanların, kaldırıldığını açıklamaktadır [251] Buradan da anlıyoruz ki, Hıristiyanlık dininde ele alabileceğimiz tek kurban Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesi ve ondan sonra da, bu geleneğin temsili olarak ekmek- şarap ayini ile günümüze kadar getirildiği uygulamalardır.

İncil Hz. İsa ve 12 havarisinin "fısıh bayramı" dolayısıyla beraber yedikleri bir yemekten bahseder. Hz. İsa bu yemekte bir ekmek alıp dua ettikten sonra şakirtlerine "alın yiyin, bu benim bedenimdir" demiştir. Bir kase alıp şükrettikten sonra da kaseyi şakirtlerine vererek "Bundan hepiniz için. Çünkü bu benim kanım, günahların bağışlanması için birçokları uğrunda dökülen ahdin kanıdır.'' demiştir.[252] Bu yemeğe "Son Akşam Yemeği" denilmektedir [253]

Hz. İsa'nın bütün insanlığın günahına bedel olarak kurban edilmesi, İncil'de Pavlus'un Romalılara mektubunda şu şekilde anlatılmaktadır:

"Zira hepsi günah işlediler ve Allah Teâlâ'nın izzetinden mahrum kaldılar; İsa Mesih'te olan fidye vasıtası ile, onun inayetiyle bedelsiz salih sayılırlar; Allah Teâlâ'nın sabrında evvelce işlenmiş günahlardan sarfı nazar dolayısı ile, adaletinin izharı için, yani şimdiki zamanda adaletinin izharı için, onun kanında, iman vasıtası ile, kefaret olarak Allah Teâlâ onu arzetti, ta ki kendisi adil olsun ve İsa'ya ibadet edeni salih saysın "[254]

Bu sözler Hz. Âdem'in işlediği suçun insanlara geçmesi ve bu günahı Allah Teâlâ'nın ortadan kaldırarak adaletini tesis etmek için Hz. İsa'yı insan suretinde, insanlar arasına gönderip daha sonra çarmıhta kanını akıtmak suretiyle kurban olarak aldığını izah etmektedir.

Hz. İsa'nın kurbanlık olduğu fikrini benimseyen İncil, onun için "kuzu" tâbirini kullanmıştır. Hz. Yahya Hz. İsa'yı vaftiz ettikten sonra **".... İşte dünyanın günahını kaldıran Allah Teâlâ kuzusu! "**demiştir.

Cumminion ayini olarak bilinen, Hz. İsa'nın etini temsil eden ekmekle, kanını temsil eden şarabın yenmesi, "mukaddes kurban" olarak kabul edilmektedir. Bu ayin şekli Hıristiyanlarda çok önemli olup terkedilmesi mümkün değildir.[255] Bu kurban şekli, "kansız kurban" olarak nitelendirilebilir. Bugün Hıristiyan dünyasında uygulanan tek kurban şekli de budur.

---

[247] Cilacı, *ag.m.*, s. 291
[248] *İncil,* Romalılara Mektup, 12/1
[249] *İncil,* Markos, 10/45
[250] *Dinler Tarihi Ansiklopedisi, s. 9*
[2n] *İncil,* İbraniler, 10/7-10
[252] *İncil,* Matta, 26/26-29
[253] Erginer, *a.g.e.*, s. 104
[254] *İncil,* Romalılara Mektup, 3/23-27
[255] Osman Cilacı, *Dinler ve İnsanlar*, Damla Matbaacılık ve Ticaret, Konya 1990, s. 209

Hıristiyanlıktan önceki dinlerin neredeyse tamamında var olan çeşitli suç ve günahların örtülmesi için kurban verme şekli Hıristiyanlıkta ortadan kaldırılmıştır. İncil bu konuda; **"Gerçi her kahin günden güne hizmet ederek ve asla günahları kaldırmayan aynî kurbanları çok defalar takdim eyleyerek durmaktadır."**[256] sözleri ile, verilen kurbanların, akıtılan kanların günahlara bedel olmayacağını ortaya koymuştur.

Hıristiyanlıkta kurban kavramlarının altında "günaha keffaret"in bulunduğunu görmekteyiz. Diğer dinlerde var olduğu şekliyle istek, temenni, şükür, kurbanlarından çok günah ve günaha keffaret işlenmektedir. Bu açıdan da onların inançlarında yer alan "asli suçluluk" kavramının bilinçaltlarım çok fazla etkilediği ve insanları günahkarlık psikolojisine ittiğini söylemek mümkündür.

c. İslamiyet'te Kurban

İslam literatüründe fıkıh kitaplarından başlayarak ibadet konularını başlık edinen bütün çalışmalar kurban konusunda ayrıntılı bilgi vermişlerdir. Bu konuların tamamını burada tekrar ele almamız hem bilgi tekrarı olacak kurban ile ilgili ayetler ele alınarak İslam'da ve diğer dinlerde benzer yönleri incelenecektir.

İlahi dinlerin sonuncusu olan İslamiyet'te, kurban konusuna en ince ayrıntısına kadar değinilmiş, Yahudilik ve Hıristiyanlıkta olduğu gibi kapalı ve anlaşılmayan husus bırakılmamıştır.[257]

Kuran-ı Kerim incelendiğinde üç yerde "Kurban" kelimesinin geçtiğini tespit edebiliriz. Bunlardan biri, Medine'deki Yahudilerin Hz. Muhammed'e inanmak istememeleri, gökten yıldırım ile kurbanları yakan bir mucize getirmesini istemeleri üzerine cevaben gelen ayettir.[258] Diğer bir ayet de Hz. Âdem'in iki oğlunun sunmuş olduğu kurbandan bahsetmektedir.[259] Üçüncü ayet ise müşriklerin Allah Teâlâ'dan başka varlıkları, Allah Teâlâ'ya yakınlık sağlamak için ilah edinmelerinin yanlışlığını belirten ayettir.[260] Bu son ayette geçen kurban kelimesi müfessirler tarafından "şefaatçi" anlamında yorumlanmıştır.[261]

Kuranda geçen kurban kelimesi Arapça (k-r-b) kökünden gelen "yakınlaşmak" manasını da ifade etmektedir. Bu yönüyle düşünüldüğünde kurbandan kasıt, ilkel dinlerden beri bütün dinlerde var olan "Tanrılara yakınlaşmak, Onlar'la ortaklık kurmak"tır. Bu konuda Kuran: **"Onların ne etleri, ne de kanları Allah Teâlâ'ya ulaşır; Fakat O'na sadece takvanız ulaşır..."**[262] buyurmaktadır.

Kuran'da ayrıca (n-h-r) kurban kesmeyi ifade etmektedir. İslamiyet'ten önce Arapların, develerin boğazlanmasını için kullandıkları (n-h-r) kelimesi, Kuran'da "Kevser suresinde" geçmekte ve Kurban Bayramında, kurban kesmeyi ifade etmektedir.[263] Bunların dışında "mensek" ve "zibh" kelimeleri de kurban anlamına gelmektedir [264] Ayrıca Kuran'da altı yerde "hedy" kelimesi kurban manasına kullanılmıştır.[265]

İslamiyet'te kurban kesmenin gayesine gelince, yukarıda belirttiğimiz ayetlerin de ortaya koyduğu gibi, Allah Teâlâ'ya yakınlaşmaktır. Bu açıdan İslamiyet kendinden önceki dinlerdeki gayelerin bir kısmını geçersiz kılmıştır. Mesela; gazaba gelmiş tanrıları teskin etmek, günahlara keffaret, tanrıların beslenmesi gibi amaçlar İslamiyet'teki kurban anlayışı ile bağdaşmaz.

---

[256] *İncil,* İbraniler, 10/11
[257] Cilacı, *a.g.e.,* s. 364
[258] *Kur'an,* Âl-i Imran, 183
[259] *Kur'an,* Maide, 27
[260] *Kur'an Ahkaf, 28*
[261] *İslam Ansiklopedisi, a.g.md.*
[262] *Kur'an,* Hac, 37
[263] *Kur'an,* Kevser; 2
[264] Cilacı, *a.g.m.,* s. 364
[265] Evrin, *a.g.e.,* s. 531

Tevrat ile oldukça yakın bilgileri içeren Kuran, kurbanın tarihsel gelişimini küçük farklılıklarla aynı şekilde anlatmaktadır. Bu anlatım daha önceki kısımlarda işlendiğinden dolayı burada ele alınmayacaktır. Bunun dışında yine Tevrat'ta olduğu gibi Kuran da kurbanlık olabilecek hayvanlar ve kesim şekilleri hakkında bilgileri içermektedir. [266]

İslam dini kaynakları açısından "sünnetin" din içerisinde önemli bir yeri vardır. Özellikle ibadetler ve diğer birçok konu, Kuran'da emredildikten sonra sünnet tarafından da ayrıntıları ile açıklanmaktadır. Kurban ibadeti de aynı durumdadır. Kuran, kurbanın tarihî gelişimine değindikten sonra; kurbanın Müslümanlar açısından Önemi ve kurbanlık hayvanlar, kurbanın kesiliş adabı, etinin tasarruf şekli sünnette ayrıntılarıyla izah edilmiştir.[267] Biz çalışmamızın sınırları açısından sünnete girmeyip Kuran'daki ayetleri izah ile yetineceğiz.

Kuran, kurbanın kesim yeri hususunda insanları değişik yorumlara itmiştir. Kuran'daki "Kâbeye ulaşmış bir kurbanlık"[268] ve "eğer hac ve umreden kalırsanız kolayınıza gelen (kurbanı) gönderin"[269] ayetlerinden dolayı kaynaklarda, kurbanın aslında Kabeye gönderilmesi gerektiği, İslamiyet'in gelişmesiyle her Müslüman'ın hediyesini Kabeye göndermesinin güçleştiği ve artık bulunduğu yerde Allah Teâlâ'ya takdim edilmeye başlandığı yorumuna rastlanmaktadır.[270]

İslamiyet'te kurban sadece kurban bayramlarına has değildir. Bazı özel durumlarda da Allah Teâlâ'ya kurbanlar sunulur. Bunlardan biri "akika kurbanıdır". Akika, yeni bir çocuk dünyaya geldiğinde, Allah Teâlâ'ya şükür için kesilen kurbandır. Akika kurbanı bir hadise göre çocuğun doğumundan yedi gün sonra kesilmelidir.[271] Yedi günlük bir zaman sınırlaması bize, Tevrat'taki ilk doğan çocukların yedi gün annelerinin yanında kalıp sekizinci gün Allah Teâlâ'ya kurban edilmesi emrini hatırlatmaktadır.* Kuran'm Hz. İbrahim'in oğlu İsmail'i kurban girişiminde Hz. İsmail'e "bedel" olarak koçun indirilmesi açıklamasında olduğu gibi, ilk çocuğun kurban verilmesinden bedel, bir hayvanın kurban edildiğini, yani ilkel dinlerden beri uygulanagelen bir geleneğin çehre değiştirmiş şekli olduğunu düşünebiliriz.

Amaçları farklı olsa da, eski Türklerin kurbanlarını pişirmesi ile akika kurbanının pişirilmesinde bir benzerliğin olduğunu görüyoruz. Kurban eti kemikleri kırılmadın pişirilmektedir. Akika kurbanındaki bu uygulamanın amacı, çocuğun mutluluğu ve sağlığıdır [272]

Kurban bayramı dışında kesilen diğer bir kurban da "nezr" (adak) kurbanıdır. Nezr kurbanı, bir istek veya arzunun yerine gelmesine bağlı olan bir kurban şeklidir. Kişi bir işin olması, bir arzusunun gerçekleşmesine bağlı olarak kurban kesmeyi vaad eder. Eğer bu dileği yerine gelirse kişinin kurban vaadini yerine getirmesi de vacip olur. Bu kurban, **"isteğini yerine getiren Allah Teâlâ'ya teşekkür"** manasında ele alınsa da, yine geriye döndüğümüzde ilkellerden günümüze kadar bütün dinlerde rastlanan kurban telakkisi ile benzerlik göstermektedir. Buraya kadar anlatılan dinlerin neredeyse tamamında kurbanın bir "karşılıklı isteği" ifade ettiğini yani "ben veriyorum sen de bana ver" düşüncesini taşıdığını belirtmiştik. İslamiyet'teki adak kurbanı bir yönü ile bunu çağrıştırmaktadır. Fakat bu ilke biraz değişmiş, "Sen bana istediğimi verirsen ben de sana veririm" şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

İslamiyet'teki kurban anlayışında, kurban kesen ile kurbanlık arasında bir birlikteliğin (özdeşleşme) olduğu dikkatimizi çeker. Bu özdeşleşme, Hıristiyanların "kendilerini Allah Teâlâ yoluna, O'nun emrine adayarak canlı kurban olarak sunmaları" düşüncesini ortaya koymaktadır. Ömer Rıza Doğrul, İslamiyet'teki kurbanı bu şekilde anladığını şu cümleleri ile izah etmektedir. "Müslümanlık kurban

[266] *Kur'an,* Hac, 36-37
[267] *Bkz. Sahih Hadis Kitapları*
[268] *Kur'cm,* Maide, 5
[269] *Kur'an,* Bakara, 196
[270] Evrin, *a.g.e.,* s. 531
[271] Cilacı, *a.g.m.,* s. 370, naklen, Ebu Davud *en-Nesaî*
Bkz., Yahudilikte Kurban

[272] Cilacı, *a.g.m.,* s. 370; *Yeni Türk Ansiklopedisi,* Kurban Mad., Ötüken Neşriyat, İstanbul 1985

kesmek bahsi dolayısıyla, Müslümanlara hak davası uğrunda nasıl fedâkâr olunacağını öğretmiştir."[273] Zaten, Hz. İbrahim'in oğlunu kurban hadisesi düşünüldüğünde, gayenin, insanı tam bir teslimiyet ile Allah Teâlâ'ya bağlamak olduğu hükmünü verebiliriz. Bu da, insanların, hayvanlar vasıtasıyla kendilerini Allah Teâlâ'ya canlı kurbanlar olarak sunmasıdır.

Kuran, kurban etinin tasarrufu konusunda da bazı ilkeler ortaya koymuştur. Kuran'daki; "Ta ki kendi menfaatlerine şahit olsunlar; Allah Teâlâ'nın onlara rızk olarak verdiği hayvanları belli günlerde kurban ederken O'nun adını ansınlar. Siz de bunlardan yiyin çaresiz kalmış yoksulu doyurun"[274] emri kurban etinin bir kısmının kesen tarafından yenileceğini, bir kısmının da fakir fukaraya dağıtılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bugün ferdi olan kesimlerde bu husustaki hükümlere uyulsa da, Mekke'de hacılar tarafından çölde kesilen kurbanların etleri, Allah Teâlâ'nın buyruğuna muhalif, İslam düşüncesine aykırı bir şekilde greyderler ile gömülmektedir. Bu israf İslamiyet'in genel ilkeleriyle bağdaşmaz.[275] Her ne kadar kurbanda vacip olan "kan akıtmak" olsa da kurban ibadetinin de, diğer ibadetlerde olduğu gibi insanlar arasında dayanışmayı ve yardımlaşmayı sağlayan bir sosyal yönü mevcuttur. Bunu biz ibadetlerin temelinde var olan "cemaat" kavramında da görmekteyiz.

İlahi dinlerdeki kurban hususunda şunu da belirtmek gerekir. Bugün dünya coğrafyasının büyük kesiminde yaşanan bu üç büyük ilahi din içerisinde kurban ibadetinin uygulanışı, sadece İslamiyet'te, emredildiği şekliyle uygulanmaktadır.

Yahudilikte eskiden kurban ibadetine çok ehemmiyet verilirken bugün, Hz. Süleyman'ın mabedinde uygulanan kurban ibadeti artık kalkmış durumdadır. Aynı zamanda kurban ibadetlerini idare eden ruhaniler ve teşkilatları da artık mevcut değildir. Kudüs dışındaki Yahudilerin kurban kesmelerinden ise hiç bahsedilmez.[276]

KAYNAKÇA

Yahya TURAN. (İstanbul 1999). Psikolojik Ve Sosyal Yönleriyle Kurban (Y.Lisans Tez-073498)-Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Din Psikolojisi Bilim Dalı).

KONUYLA İLGİLİ KAYNAKLAR

ACIPAYAMLI, Orhan; "*Âdemden Günümüze Kurban",* PTT: dergisi, 80. sayı, 7/1989

AĞ AKA Y, Mehmet Ali; *Türkçe Sözlük,* T.D.K. Ankara 1966

AKSEKİ, Ahmet Hamdi; *İslam Dini,* 12. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınlan, Ankara, 1962

Ana Britannica; Gelişim Yayınları, İstanbul 1986

AND, Metin; *Oyun ve Bügü,* Türk Kültüründe Oyun Kavramı, İş Bankası Kültür Yayınları: 144,1. Baskı, İstanbul 1974

ARKUN, Nezahat; *Şahsiyet Psikolojisi ve Şahsiyetin Dinamikleri,* İ.Ü. Edebiyat Fak. Umumi Psikoloji Kürsüsü, Ders Notları (Basılmamış eser).

ARSLANTURK, Zeki; *Sosyal Bilimciler İçin Araştırma Metodu ve Teknikleri*, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, No: 103, İstanbul 1995 2. Baskı

BAYMUR, Feriha; *Genel Psikoloji,* 10. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1993

[273] Doğrul, *a.g.e.*, s. 399 (dipnot)

[274] *Kur'an*, Hac, 28

[275] Evrin, *a.g.e.*, s. 31-32; Doğrul, a.g.e., s. 399 (dipnot)

[276] Kahraman, *a.g.e.*, s. 141

BAYRAK, M. Orhan; *Türkiye Tarihi Yerler Kılavuzu,* 2. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul

1982

BENEK AY, Yahya; *İlk Hacı İlk Kurban,* Kitapçılık Ticaret Ltd. Şti., İstanbul 1966 BERTHOLET, Alfred; *Wörterbuch Der Relegion,* Stutgart-1962

CHALLAYE, Felicien; *Dinler Tarihi,* 2,Basım, Çev. Semih Tiryakioğlu Varlık Yayınevi, İstanbul 1960

CİLACI, Osman; "*Dinler Tarihi Açısından Bir Araştırma: İlahi Dinlerde Kurban* ", Diyanet Dergisi, Eylül-Ekim, Cilt 18, Sayı 15, Ankara 1976

CİLACI, Osman; *Dinler ve İnsanlar,* Damla Matbaacılık ve Ticaret, Konya 1990

ÇAĞATAY, Neş'et; *İslam Öncesi Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı*, Ankara Üniversitesi Basımevi, 3. Baskı, 1971, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, XCV

DARYAL, Ali Murat: *Kurban Kesmenin Psikolojik Temelleri,* M.Ü. İlahiyat Fak. Vakfı Yayınları, İstanbul 1994

Dinler Tarihi Ansiklopedisi, Gelişim Yayınları, cilt. 1-3, İstanbul (Tarihsiz)

DOĞRUL, Ömer Rıza; *Tanrı Buyruğu*, Baskı, İstanbul 1980 ELİADE, Mircea; *Ebedi Dönüş Mitosu,* Çev. Ümit Altuğ, İmge Kitabi, Ankara 1994 ERGİNER, Gürbüz; *Kurban*, I. Baskı, Yapı Kredi Yayınlan, İstanbul 1997 ERKUŞ, Adnan; *Psikolojik Terimler Sözlüğü,* Doruk Yayınları, Ankara 1994

ERÖZ, Mehmet; *"Türk Boylarında Kansız Kurban Geleneği",* Türk Kültürü, Aylık Dergisi, Sayı.211-214, Yıl:XVIII, Mayıs-Ağustos, Yıldız Matbaası, Ankara 1980

ESİNOĞLU, Birant; *Dinlerin Gizemi*, Ceylan Yayınları, İstanbul 1996

EVRİN, M. Sadettin; *Çağımız Kur'an Bilgisi,* Cild. 3, Yıldız Matbaası A.Ş., Ankara 1973

FEYİZLİ, Tahsin; *îslamda ve Diğer İnanç Sistemlerinde Oruç* Kurban, M.E.B. Yayınları, İstanbul 1988

FORDHAM, Frieda; *Jung Psikolojisi,* Çev. Aslan Yalçmer, Say Yayınları, İst.-1994 FRAZER, J.G.; *Altın Dal,* Paye! Yayınları, Çev: Mehmet H. Doğan, İstanbul 1992 FREUD, S.; *Totem ve Tabu,* II. Baskı, Çev. K. Sahir Sel, Sosyal Yayınlar, İstanbul 1996

GÖZÜBENLİ, Beşir; îslamda înanç îbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi*, M.Ü.*

İlahiyat Fak. Vakfı Yaymyarı, cilt.3, İstanbul 1997

GURNEY, O.R.; *The Hittites,* Suffolk, Richard Clay and Company Ltd., Bungay 1964

GÜNALTAY, M. Şemsettin; *Tarih-i Edyan,* Kmal Matbaası, Dersaadet 1338h

GÜNGÖR, Harun; *"Gagauzlar'da Kurban Kültü ",* Türk Dünyası Tarihi Dergisi,Cilt. 3, Sayı. 18 Haziran 1988

HAMİLTON, Edit; *Mitologya* II. Baskı, Çev: Ülkü Tamer, Varlık Yayınları, İstanbul 1968 HANÇERLİOĞLU, Orhan; *İslam İnançları Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1984

—*İnanç Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1975

—*Dünya İnançları Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1993

Hayat Büyük Türk Sözlüğü, Hayat Yayınları, İstanbul, (Tarihsiz)

HÖKELEKLİ, Hayati; *Din Psikolojisi,* T.D.V. Yayınları, Ankara 1993

İNAN, Abdulkadir; *Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1954

Eski Türk Dini Tarihi, Kültür Bakanlığı Yayınları-9, İstanbul. 1976

—İncil

İslam Ansiklopedisi, M.E.B. Yayınları, Ankara, (Tarihsiz)

KAFESOĞLU, İbrahim; *Türk Milli Kültürü*, Boğaziçi Yayınları, 2. Baskı, S.289, İstanbul

1983

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem; *İnsan ve İnsanlar,* Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Evrim Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1988

KAHRAMAN, Ahmet; *Dinler Tarihi*, Sümer Matbaası, İstanbul 1965

KIN AL, Fûruzan; *Eski Anadolu Tarihi*, Türk Tarihi Kurumu Basımevi, Ankara 1991

KİERKEGAARD, Soren; *Korku ve Titreme*, Çev. N. Ekrem Düzen, Ara Yayıncılık, İstanbul 1990

Knaurs Lexikan, a-z, Ausburg 1975

—Kur'an-ı Kerim

KUZGUN, Şaban; *Dinler Tarihi Dersleri,* 1. Cilt, Kayseri, 1993

MAHMUT, Kaşgarlı; *Divanü Lügat-ît Türk Tercümesi*, Cilt. 1, Çev. Besim Atalay, Alâettin Kıral Basımevi, "TDK Yayınları" Ankara 1936

MAYNAGAŞEV, S.D; “Beltir Türklerinde Gök Tanrıya Kurban Töreni ”, *Çev.*

Abdülkadir İnan, Türk Folklor Araştırmaları, Cilt. 15, Sayı. 305, Aralık 1974

Meydan Larousse, Meydan Yayınevi, İstanbul 1972

MORGAN, Clifford T; *Psikolojiye Giriş Ders Kitabı*, 6. Baskı, Çev: Kurul, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınlan, Ankara 1988

OLGUN, Tahir; *Müslümanlıkta İbadet Tarihi*, I.Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 1998, s.47

ÖRNEK, Sedat Veyis; *100 Soruda İlkellerde Din, Büyü*, *Sanat, Efsane*, 2. Baskı, Gerçek Yayınları, İstanbul 1988

ÖZÖN, M. Nihat; *Türk Dili Sözlüğü,* Arkın Kitabevi, İstanbul 1971

PEKER, Hüseyin; *Din Psikolojisi.* Sönmez Matbaa ve Yayınevi, Samsun 1993

PİAGET, J.; *Çocukta Zihin Gelişimi*, Çev. Gülseren Günçe Baylan Matbaası, Ankara (Tarihsiz)

Sahih-i Buhari, Kitabü'l-Edahi

SARI, Mevlüt; *Arapça-Türkçe Talebe Lügâtı*, Bahar Yayınları, İstanbul, 1982

SERPER, Özer; *Uygulamalı istatistik* 2, Genişletilmiş 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993

SEYİDOGLU, Halil; *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı,* Geliştirilmiş 6. Baskı Güzem Yayınları, No: 10, İstanbul 1995

TAPLAMACIOĞLU, Mehmet; *Karşılaştırmalı Dinler Tarihi*, Ankara 1966

—Tevrat

Türk Ansiklopedisi, MEB. Yayınları, İstanbul 1975

URAS, Murat; *Türk Mitolojisi,* 2. Baskı, Düşünen Adam Yayınları, İstanbul-1994

UYSAL ,Veysel; *“Dini Hayat ve Şahsiyet Özellikleri”,* Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, Yıl: 1995, Sayı: 2, İstanbul

Psiko-Sosyal Açıdan Oruç, T.D.V. Yayınları, Ankara 1994

Din Psikoloji Açısından Dini Tutum Davranış ve Şahsiyet Özellikleri*,*

M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1996

ÜNAL, Cavit; Genel Tutumların ve Değerlerin Psikoloji si Üzerine Bir Araştırma, *Ankara Üni. D.T.C.F Yayınları, Ankara 1981*

VÂFİ, Abdü'l Vahid; Es Savm Ve *7* Udhiye, Beynel- İslâm Ve 'l-Edyâni, s-Sâbıka *(risale), Mısır*

VERGOTE, Antoine; *Dini İnanç ve İnançsızlık,* Çev. Veysel Uysal M.Ü. İlahiyat Fak Vakfı Yayınları No: 164 İstanbul 1999

YAVUZ, Kerim; *Çocuklarda Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi,* Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları Ankara 1987

Yenİ Türk Ansiklopedisi, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1995

YILDIZ, Murat; *Dini Hayat île Ölüm Kaygısı İlişkisi Üzerine Bir Araştırma,* Dok. Tezi, İzmir 1998 (Basılmamış Eser ZAJACZKOWSKI, W.; "*Przynki do etnoğrafi Gagazuow",* Rocnic Orientalistyczny,

1965, Krakow, XX

CHAİNED (2012) (Zincirlenmiş İlişkiler)

Yönetmen: Jennifer Chambers Lynch

Ülke: ABD

Tür: Korku | Gerilim

Vizyon Tarihi: 5 Ağustos 2012 (Kanada)

Süre: 94 dakika

Dil: İngilizce Senaryo: Damian O'Donnell | Jennifer Chambers Lynch

Görüntü Yönetmeni: Shane Daly

Yapımcılar: Craig Anderson | Rhonda Baker | David Buelow |

Oyuncular: incent D'Onofrio, Julia Ormond, Gina Philips

ÖZET

"Sekiz yaşındaki Tim ve annesi Sarah sinemadan eve dönerken Bob isminde psikopat bir taksi şoförü tarafından kaçırılır. Bu Tim ve annesinin beraber son yolculukları olacaktır. Bob, çocuğun annesini öldürür ve Tim'i tutsak alır. Cinayetlerine devam eden Bob, her cinayet sonrası etrafı küçük Tim'e temizlettirir. Birkaç başarısız kaçma girişiminden sonra Tim'i sadece evin içerisinde gezinebileceği uzunlukta bir zincire bağlar. Tim'in ismi artık Rabbit olmuştur. Seneler geçtikçe Bob Rabbit'e anatomi ve insan davranışları dersi vermeye başlar. Ergenliğe girdikten sonra Bob tarafından kendi cinayet serisine başlamak için baskı gören Rabbit'in önünde iki yol vardır: ya Bob'un ayak izlerini takip edip bir seri katil olacaktır, ya da son bir kez özgürlüğe kaçmayı deneyecektir."

YORUM

Çocukluk dönemindeki hatıraların geleceğimizi nasıl etkilediğini görmek;

Kişilik gelişiminde her zaman "normal ve uyumlu" olan değerleri seçilmesi;

Hayatta ani değişikliklere gidilmemesinin ne kadar önemli olduğunu; Yani gittiğiniz yoldan gelmemenin, otobüsle yolculuk ederken birilerinin sizi başka bir yolculuğu teklif etmesi; mesela taksiye binmeniz için yardımda bulunmasının, çok da insanî davranış olmadığı, bir yanlışa;

Her türlü resmi ve gayri resmi eğitimin kişilik değişimi ve şahsiyette zamanla yapacağı olumlu veya olumsuz etkileri ve tahribatı olduğunu;

İnsanın nasıl tavşanlaştıralabileceği;

hatırlamanız ve yakından görmeniz için bu filme bakmanızı tavsiye ediyorum.

FİLMDEN

Bob ile Tim arasında geçen bazı diyaloglar hayatın bazı gerçeklerini sorguluyor..

Bob:

Babanla arka bahçede hiç top oynar mıydın? Bilirsin okuldan sonra, ya da Pazar günleri gibi işte. Yani seninle bir şeyler yapar mıydı?Bir şeyler öğretir miydi? Yoksa sadece haycangibi biri miydi?

Bir şeyler öğrenmek istiyor musun?

Gerçek bir şeyler?

Çünkü bunları öğrenmek çok önemli.

Aksi takdirde insanlar, sana eziyet ederler. Öğrenmen gereken bir şeylerim var.

Tim:

Tamam.

Bob:

Cahil biri olmayacaksın. Ders çalışacaksın ve öğreneceksin.

Tim:

Neyi:

Neyi?

Bob:

İnsanları. Nasıl çalıştıklarını, nasıl işlediklerini bağırsaklarında ve kafalarındaneler var.

Tim:

Neden?

Bob:

Çünkü eğitim olmadan hapı yutarsın. Yani bir şeyler görmüşsündür. Şüphesiz sana bir şeyler göstermişimdir ama onları anlamamışsındır.

Hiç yap-boz yaptın mı?

Kutunun dışındaki resmi yapmaya çalışmak gibi?

İnsanlar böyledir işte: Dışarıdan resim, içeriden parçalar. Bu kitap insan yap-bozunu anlatıyor. Buna çalışacaksın, öğreneceksin ve insanlar nasıl parçalara ayrılır, nasıl birleştirilir onları anlayacaksın. O yüzden çalış kitaba ve sadece çalış. Hayatının geri kalanında zincirlenmiş olarak kalmak istemiyorsun değil mi?

Tim:

- Hayır.

……………

Tim:

Bu işi yapıyorsun ve neden insanları öldürüyorsun?

Bob:

Sen neden benden kurtulamıyorsun?

Tim:

Sen zorluyorsun.

Bob:

Bu güzel bir cevap. O zaman sanırım onlar da beni zorluyorlar.

Tim:

Kim zorluyor?

Bob:

Onlar...Toprağın altındakiler, albümdekiler. Onlar.

Tim:

Onlar asla öldürülmek istemediler.

Bob:

onlar istedi.- Rica ettiler.

Tim:

- Ne zaman?

Bob:

Doğdukları gün!

Tim:

Anlamıyorum.

Bob:

Onların Hepsi sürtük!

Tim:

Bana iyi insan gibi geldiler."Bana iyi insan gibi geldiler."

EBÛ DULÂME ZEND B. EL-CEVN EL-ESEDÎ (127 / 744-161 / 777)

Hazır cevap olan Ebû Dulâme bir gün halife el-Mehdînin huzuruna girdi. Hâşimîlerin eşrâfından bir gurubun oturup sohbet etmekte olduklarım gördü. Kendisi de bir kenara çekilip oturmak üzere iken el-Mehdî nüktedân dostunun geldiğini görünce ona

"Ey Ebû Dulâme! Ahdettim; eğer şuradakilerden birini hicvetmezsen dilini keseceğim" dedi. Ebû Dulâme etrafı iyice süzdükten sonra halifenin bu teklifine karşı

"Efendim! Şu huzûrunuzdakilerin içinde kendimden başka hicve müstahak kimse göremiyorum" deyip irticâlen şu beyitleri söyledi:

"Sana söylüyorum ey Ebû Dulâme!

Değerli kimselerden değilsin, herhangi bir kerâmetin de yoktur.

O (yani Ebû Dulâme), sarığı giydiği zaman bir maymun, sarığı çıkardığı zaman ise bir domuzdur.

Çirkinliği de âdiliği de kendinde topladın.

Zaten öyledir, çirkinlik her zaman alçaklığı takip eder.

Eğer dünya nimetlerine kavuşmuşsan sevinme;

zira kıyâmet yaklaşmıştır".

Bunun üzerine oradakilerin hepsi güldüler ve ona hediyeler verdiler

Kaynak:

Ebû Dulâme ve Nükdedan Kişiliği Üzerine, Mustafa KILIÇLI, A.Ü. Erzurum, 1992

TEVRAT'TAKİ EZAN

Son yazımızda Ömer Süleyman Aşkar'ın 'Eşratu's Saa' kitabından söz etmiştik. Kitap, kıyamet alametlerini Tevrat ve İncil'le karşılaştırmalı olarak ele alıyor. Tevrat ve İncil'de İslam'la alakalı gizli kapaklı kalmış nice müjdelere temas ediyor. Bunlardan birisi, İsmail'in çocuklarından Kaydar'ın oturduğu topraklarda ve Sali'de Rabbin adının yüksek sesle anılacağı ve dağ başlarının bu sesle çınlayacağı ifade ediliyor. Tekvin Kitabı Beşinci Ishah'da yer alan bölümün tamamen ezana tekabül ettiği bir gerçek. Tevrat'ta tekbir, 'ilahi çığlık' olarak anılıyor. Tevrat'ta Kaydar ve çocuklarının meskeni olarak Mekke ve Medine gösterilmektedir. Kaydar, Hazreti İsmail'in çocuklarından birisidir. Tevrat'ta Kaydar'ın silahının azalacağı ve şanının hak ile yeksan olacağı belirtilmektedir. Gerçekten de Kureyş Kaydar oğulları demektir ve 17 Ramazan'da gerçekleşen Bedir Savaşı'nda Kaydar Oğullarının yani Kureyş'in süngüsü düşmüştür. Habkuk Kitabında ise Kuddüs'ün Faran dağlarından zuhur edeceği ifade edilmektedir. Zeytin dağı, Turu Sina ve Faran vahye konu ve muhatap olan kutsal dağlar silsilesindendir. Allah'ın Timan'dan geleceği ve Kuddüs'ün de Faran dağlarından zuhur edeceği ifade ediliyor. Ömer Süleyman Aşkar'a göre, Tevrat'ta adı geçen Timan Mekke'ye tekabül ederken Kuddüs de Hazreti Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme işaret etmektedir. Habkuk Kitabında şöyle deniliyor:

"Nur gibi parlıyor ve elinde şua var. Orada kudreti aydınlanır ve açığa çıkar. Durur, yeri karışlar ve bakar ve milletler sarsıntı geçirir..." Aşkar bu ibare ve ifadeleri, Peygamberimizin Hendek kuşatması sırasında bir kayayı yararken kıvılcım çıkması ışığında ela alır. Peygamberimiz kayaya ilk vuruşunda üçte birini kırar ve büyük bir kıvılcım çıkar. Tekbir getirir ve önce Busra ve Şam'ın saraylarını gördüğünü söyler. İkinci vuruşunda çıkan kıvılcımla birlikte Pers Saraylarını gördüğünü ifade eder. Üçüncüsünde ise Sana'nın kapılarını görmüştür.

Hendek kuşatması sırasında Peygamberimiz öncelikli olarak Şam'ın anahtarlarının kendisine verildiğini görmüştür. Hicri 15 tarihinde de Halid İbni Velid gibi büyük sahabelerin komutasında Şam Müslümanların eline geçmiştir.

Danyal Aleyhisselam, Babil sürgününe maruz kalanlardan birisidir. Pers kralının esiri olmuştur. Sürgünde vefat etmiş ve Tuster'de gömülmüştür. Hazreti Ömer döneminde mezarı burada bulunmuş ve yeniden defnedilmiştir.

Danyal Aleyhisselam Buhtunasır'ın görmüş olduğu bir rüyayı tevil etmiştir. Buhtunasır rüyasında dört krallıktan bahsetmektedir. Bunlar arasında Büyük İskender de vardır. Ardından Sasanilerin zuhurundan söz edilmekte ve sonunda da ebedi bir saltanatın kurulacağı ifade edilmektedir. Ebedi saltanat İslam saltanatıdır. Kur'an'da bir başka tasnifte Hazreti İsa'ya tabi olanların kıyamete kadar inanmayanlara üstün olacakları beyan edilmektedir. Burada Hazreti Peygamberin bisetiyle birlikte nöbet değişimi ve bayrak değişimi yaşanmıştır. ALİ İMRAN 55.te bu meseleye şöyle temas edilmektedir:

'Ey İsa! Seni vefat ettireceğim, seni nezdime yükselteceğim, seni inkâr edenlerden arındıracağım ve sana uyanları kıyamete kadar kâfirlerden üstün kılacağım. Sonra dönüşünüz bana olacak. İşte o zaman ayrılığa düştüğünüz şeyler hakkında aranızda ben hükmedeceğim..."

Hazreti İsa'nın mesajı İslam'ın zuhuruyla birlikte son mesajda indimaç (Kenetlenme- Dürülüp birbirine geçme) etmiş ve bütünleşmiştir. Buhtunnasır'ın rüyasının tevilinde de Danyal Aleyhisselam İslam'ın ebedi üstünlüğüne temas ediyor. İki fetret dönemini çıkardığınızda İslam'ın bin yıllık üstünlüğünü müşahede ediyorsunuz. 1400 yıllık brüt tarihi, içinden 400 yıllık iki devre fetret dönemlerini ve darasını çıkardığınızda 1000 yıllık zaferler tarihine yani net tarihe ulaşabilirsiniz. Şimdi ikinci fetretin de sonuna doğru geliyoruz.

Tevrat'ın Ishah bölümünde **Mescid-i Aksa'nın veya Kudüs'ün ikinci döneminde daha şanlı olacağı vurgulanmaktadır.**

Birinci dönem, Hazreti Davud ve Süleyman Aleyhisselam dönemi olduğundan şüphe yok. **İkinci şanlı dönem ise İslam gölgesi altında olacaktır**. Lakin Yahudiler bunun Mescid-i Aksa'nın yıkılarak İkinci Mabedin kurulmasıyla gerçekleşeceğine inanıyorlar. Süleyman Aşkar ise bunun Hazreti Ömer'in Kudüs'ü devralmasıyla ve fethetmesiyle birlikte başladığını ve kıyamete kadar da bu statünün baki kalacağını ifade etmektedir. Kudüs Müslümanların nöbet bölgesi ve ardu'r ribattır. Burası bir iki defa gayri Müslimlerin eline geçecek olmakla birlikte bu tarih geçici bir dönemdir. Aşkar'ın ifadesiyle Kudüs dünya barışının şah damarı ve merkezi olacaktır. Özellikle de İsa Aleyhisselam'ın nüzülünü takiben ve Deccal'ı öldürmesinden sonra (Eşratu's Saa, Ömer Süleyman Aşkar, Daru'n Nefais, s: 49). Elbette en doğrusunu Allah bilir.

Mustafa Özcan /http://www.timeturk.com/m/yazi.asp?id=40030

KİRPİLİ İLİŞKİLERDE MESAFE KONTROLÜ

Doktor Sigmund Freud, 1909 yazında bir gün, Viyana Berggasse 19 numaradaki ev-ofisinde purosunu yakıp aniden şöyle söyledi:

“Amerika’ya gideceğim, vahşi oklu kirpileri görüp, birkaç da konferans vereceğim.”

O an herkesi şaşırtmış oldu. Çünkü Freud, Amerika’ya daha önce hiç gitmemişti ve oradan ne kadar çok nefret ettiğini her fırsatta dile getiriyordu. Freud şöyle devam etti:

“Büyük hedefleriniz varsa, dikkatinizi fazla gayret gerektirmeyen ikinci bir hedefe yoğunlaştırmak, korkunuzu azaltır.” Böylece, Freud’un has müridi Ernst Jones’un aktardığına göre, **“kirpiyi bulmak”,** Freud ve çevresinin kavramları arasındaki yerini aldı.

Kirpinin Freud’un aklına düşmesinin nedeni, **Arthur Schopenhauer’in 1851’de yayınladığı Parerga ve Paralipomena:** Kısa Felsefi Denemeler adlı eserinin ünlü 396. bölümünün bir kısmıdır. Schopenhauer bu bölümde kirpilerin soğukta kaldığı bir anda karşılaştıkları ikilemi anlatmaktadır:

> [Bir grup oklu kirpi, soğuk kış gününde donmamak için birbirlerine iyice yanaşıp bedenlerinin sıcaklıklarından faydalanarak karşılıklı ısınmaya ve böylece soğuktan korunmaya çalışıyordu. Fakat çok geçmeden her biri, yanındakinin dikenlerinden canı yandığı için, ayrılmak zorunda kalıyordu. Isınma ihtiyacı onları tekrar bir araya getirdiğinde, dikenleri onları bir kez daha ayrılmaya zorluyordu. Böylece bir müşkil durumdan diğerine savrulup duruyorlardı; ta ki birbirlerine katlanabilecekleri mutedil bir mesafeyi tutturabilene dek.
>
> Nitekim hayatlarının boşluğu ve tekdüzeliğinden kaynaklanan bir araya gelme ihtiyacı insanları birbirine yaklaştırır. Fakat birçok nahoş ve itici özellikleri ile tahammül edilmez eksiklikleri yüzünden tekrar birbirlerinden koparlar. işte nihai çare olarak buldukları ve ancak sayesinde bir araya gelebildikleri bu orta yol nezaket ve muaşeret kaideleridir.
>
> Bu ölçüyü aşan kimselere İngiltere'de **"mesafeni koru"** diye seslenirler: **"Keep your distance!"** Dolayısıyla karşılıklı ısınma ihtiyacı her ne kadar tam olarak karşılanamasa da, dikenlerin acısı da hissedilmeyecektir. Kendi içini ısıtacak kadar sıcaklığa sahip olanlar ise, böyle bir zahmet ve meşakkate katlanmamak veya kimseyi buna maruz bırakmamak için toplumdan uzak durmayı tercih edeceklerdir.] [277]

Oklu kirpi, Freud’u sorularıyla lanetlemiştir.

Schopenhauer’in yazdığı bu bölümün bir kısmı, daha sonra Sigmund Freud’un 1921’de yayınladığı Grup Psikolojisi ve Ego’nun Analizi adlı eserinde dipnot olarak yer bulur. Freud, ana-oğul dışında tüm insan ve grup ilişkilerinde gözlenen çatışmayı açıklamaya çalışırken **“Schopenhauer’in ünlü donan oklu kirpi benzetmesindeki gibi, hiç kimse, komşusuna fazla yaklaşmaya katlanamaz”** der ve yukarıdaki dip notu verir. Freud’un hayatı boyunca cevapmaya çalıştığı asıl soru,

---

[277] trc. Zehra Aydın - Hüseyin Aydoğan

“Çok fazla olması için, ne kadar çok olması gereklidir?”

“Ne zaman yeter der insan?” “Ne zaman çizgi aşılır?” “Hayatta kalma güdüsünün sınırı neresidir?”

Oklu kirpi, Freud’u sorularıyla lanetlemiştir.

Freud’un Amerika yolculuğuna dönersek, buradan kendisine gelen davetler önceleri geri çevirdiğinde, aslında psikanalizin geleceğinin Yeni Dünya’da olduğunun farkındaydı. Ancak bu ülkeyi dev bir dolar işareti olarak gördüğünü söyledi hep. Sonraları, Amerika’dan döndüğünde, **“Amerika bir hata”** dedi, **“Devasa bir hata da olsa, nihayetinde bir hata.”**

Sonunda Freud Amerika’ya vardığında, Çin mahallesinde otantik yemekler, Kıbrıs antikacısında kendini kaybetmek gibi turistik güdülerin haricinde, herhangi bir oklu kirpiyle karşılaşmadı.

Kirpi yerine, Freud’un verdiği konferanslardan birini izleyen ve oldukça heyecanlanan, o zamanlar 65 yaşında olan ve ABD’nin ilk nöroloji kliniğini açarak tarihe geçen James Jackson Putnam, Freud’u Putnam’daki çiftliğine davet etti. Freud, çok istediği oklu kirpiyi göreceğini bilmeden, böylesine önemli bir adamın yanında yer almasının önemini düşünüp daveti kabul etti.

Freud ve Amerika gezisinde beraberinde yer alanlar (meslektaşları Jung, Ferenczi ve Jones) çiftlik ziyaretlerinde, masa üstü oyunu oynadılar, ateş başında şarkı söylediler ve uzun, bitmek bilmez sürelerde yemek yediler. Bunlar, o dönemin standart beyaz Anglo Sakson Amerikan vatandaşlarının (WASP) tatillerini geçirme şekliydi. Freud, ünlü “Amerikafobi”sini unutmuş gibiydi.

Freud sonunda kirpisini buluyor

Çiftlikte, Freud’un, küçük kulübesinin kapısını kikirdeyen iki genç kız çalar. Onlarla giderse, tepedeki kirpiyi görebileceğini söylerler. Freud, devamı kikirdeyen kızların halinden rahatsız olsa da, gitmek zorunda hisseder kendisini. Böylelikle Freud ile birlikte, kulübeyi paylaşan Jung ve Ferenczi, kızlarla tepeye çıkmak üzere yola koyulurlar. Sonunda kirpiyi bulacakları yolculuğun kısa olacağı söylenmiştir kendilerine. Yolculuk gayet uzun ve yorucu olur. Sonra, tepeye yaklaştıkça, bir koku karşılar onları. Kızlar isterlerse dönebileceklerini söyler, ancak Freud devam etmek ister. Böylesine beklediği kirpi arayışını, bir iki ergen kızın onu **“kafalamasıyla”** bitirecek değildir. Koku gittikçe dayanılmaz olur. Ve nihayet, tiksindirici kokunun eşliğinde, Freud kirpisiyle karşılaşır. Kirpi sineklerden görünmez olmuştur. Bir anlık duraksamadan sonra Freud, kirpi leşine doğru yürür, dürter. Arkadaşlarına **“Ölmüş”** der.

Freud’un, Amerika’da çok istediği kirpiyle değil, kirpinin çürümüş leşiyle karşılaşması onu nasıl etkiledi?

Düşüncelerine, Amerika hakkındaki fikirlerine nasıl bir yönlendirmede bulundu?

Bunları bilmek kolay değil. Ancak Freud, 5 saat süren dönüş yolculuğunda, çiftlikte Putnam’ın ona bronz bir oklu kirpi heykelciği hediye etmesiyle şaşırdı kuşkuşuz. Putnam’ın, neredeyse yaban hayatın ortasında bronz heykeli nereden bulduğu tam bir muamma.

Freud, Avusturya’ya dönüşünde, kendisine hediye edilen 10-15 santim uzunluğunda, sırtı dimdik oklarla kaplı, metal kirpi heykelciğini, masasına, kültablasının arkasına, antik biblolarının arasına koydu. Naziler’in Avusturya’ya gelişiyle, kendisi de bir Yahudi olan Freud’un olacakları anlayıp Londra’ya taşınması sonrasında, artık bir müze olan Freud’un evinde, bugün hala yazı masasının üzerinde bu kirpi bulunmaktadır.

Freud’un kirpisi vs Türkiye’nin sosyal hayattaki faşizm refleksi

Ancak Freud’un aklına oklu kirpiyi sokan ünlü Alman filozof Schopenhauer olsa da, bugün hala Freud’un Londra’daki müze-evini ziyaret edenlerin, belki de çoğunlukla fark etmediği bu metal kirpi, hem Freud’un uzun çabalar sonucu nesne büründürdüğü metaforuna, hem de bu çabalarının ödülü olan mutlu sessizliğe ortak olarak öyle durmaktadır.

Freud, eşler ve arkadaşlar arasındaki çatışmayı anlatırken, komşu köylerin rekabetini, bir mikro millyetçilik huzursuzluğunu ortaya koyarken, İngilizlerle İskoçlar, beyazlarla zenciler, Almanlarla Yahudiler arasındaki tahammülsüzlüğü anlatırken, düşüncelerini hep oklu kirpi metaforu üzerine kurmuştur.

Türkiye’de **“soğuk bir kış sabahı, donmamak için birbirine yaklaşan oklu kirpiler”** gibiyiz.

Bugün, her geçen gün birbirimizi çekilmez bulduğumuz, nefret ettiğimiz bu ülkede, kiminin dini dayatması kiminin seküler zorlamasıyla birbirimizi yerken, insanın en acı günahı olan faşizmin verdiği tahribatı fark etmeden, “soğuk bir kış sabahı, donmamak için birbirine yaklaşan oklu kirpiler” gibiyiz.

Birbirine tahammül edemediğimizden yanyana gelmek istemediğimiz gibi, genlerimize işlemiş olan sosyal birlik refleksiyle “diğeri” olmadan da yapamıyoruz. Bir yandan aynı fikirde olmadıklarımızdan nefret ederken, öte yandan herkes bizim görüşümüzü kabul etsin istiyoruz. Yukarıda aktarılan kirpilerden farkımız ise, sonunda, bir arada var olabileceğimiz, nezaket ve görgünün belirlediği ortak noktada buluşmak yerine, kendi iç sıcaklığı çok yüksek olup, ne sıkıntı vermek, ne de sıkıntı çekmek için, topluluklardan uzak durmayı tercih edenlerin gırtlağına toplum olarak basıyoruz. Oklu kirpiler kadar sosyal birliktelik oluşturamayan toplum, ısınmak için yaklaşan diğerine dikenini tüm hırsıyla saplıyor. **Faşizm, iki kirpi arasındaki ilişkide başlıyor.**

Kaynakça:

- *The Porcupine Illusion – George Prochnik – 2007*
- *Kirpinin Dayanılmaz Cazibesi – Sevil Atasoy*

-Schopenhauer, hzl: Ahmet AYDOĞAN,. (İstanbul,2009).

UZUNLUK VE ALAN ÖLÇÜLERİNDE YAPILAN HİLELER

Yurdumun garip insanlarını aldatma yöntemlerinden biride medyanın ve bürokratların halkımızı yanlışa düşecek şekilde bilgilendirmeleridir.

Şöyle ki, TV veya gazete haberinde bazen **“500 HEKTAR”** bazen **“500 DÖNÜM”** şeklinde verilen ölçü birimlerinin karşılığına gelen metrekare miktarını kaçımız doğru biliyordur diye hiç düşündünüz mü?

Mesela orman yangını olmuş, haber kimi yerde “dönüm” kimi yerde “hektar” olarak ifade ediliyor. Zannediyoruz ki **“bir el”** bu haberleri halkın tepki göstermeyeceği şekilde ifade ederken acaba ne kazançları oluyor. Sormak gerekiyor.

Mesela:

“500 HEKTAR” 500×10.000=5.000.000 m²

“500 DÖNÜM” Yeni değerlere göre 500×2500 m²=1.250.000 m²;

“500 DÖNÜM” Büyük değerlere göre 500×2720 m²=1.360.000 m²; olunca ne diyeceksiniz.

Bir de orman yangını **Afyon**’da ise 1 dönüm 2000 m²;

Çumra’da 1 dönüm 2500 m²;

Karapınar 1 çiftçi dönümü 2500 m²

Olduğuna göre; halkımızın algılama durumunun çeşitliliğini görebilirsiniz.

Bunun gibi farklılıklar gösteren bir ölçü sistemi ile aklı karışmış halka alan ölçüleri kullanırken **“m²”** ile ifade etmekten kaçınmanın birçok sebepleri vardır, denilebilir.

Bu yazıyı yazdığım sırada bir emlakçı arkadaşım bana telefon edince ona **“HEKTAR”**ı sordum doğru cevap veremedi.

Öyle ise, birileri bizi yanlış bilgilendirmenin psikolojik alt yapısını çok güzel dizayn etmişlerdir. Eğer bu yazıyı okuduysanız, bir bürokrat veya milletvekili görürseniz; bu ölçülerin **“ifade edilirken niçin m² ye çevrilerek söylenilmediği”** veya **“DÖNÜM”ün kaç m²”** olduğunu sorabilir;

ve o zevat eğer doğru cevap verebilirse, şükredip elini öpmenizi tavsiye ederim. Ancak işin “fakat”ını göreceksiniz.

Hülasa son günlerin önemli meselelerinden olan **“YABANCILARA MÜLK SATIŞI”** hakkında söylenen sözlerdeki “çarpık ifadelerde dekar, hektar ve dönüm tabirlerinin, gerçek ölçüleriyle doğru karşılıklarını bulabiliyor musunuz?

Ben bir türlü kafamda oluşturamıyorum. Siz oluşturabiliyorsanız çok mutlu olurum.

Allah Teâlâ bu vatanı bizim şerrimizden muhafaza buyursun. Amin.

Alan Ölçüsü Birimleri
Alan / Area m² a ha² km² in² ft² yard mil² acre
1 metre kare (m².) 1 0.01 - - 1550 10.76 1.196 - -
1 ar (a) 100 1 0.01 - - 1076 119.6 - 0.0247
1 hektar (ha) 10000 100 1 0.01 - - 0.0039 2.47 -
1 kilometre kare (km²) - 10000 100 1 - - - 0.3861 247.1
1 inç kare (inch square) - - - - 1 - - - -
1 ayak kare (ft²) (foot square) 0.0929 - - - 144 1 0.111 - -
1 yarda kare (square yard) 0.8361 - - - 1296 9 1 - -
1 mil kare (square mile) - - 259 2.59 - - - 1 640
1 acre 4050 40.5 0.405 - - 43640 4850 0.0016 1

Eski Alan Ölçü Birimleri

1 arşın (zirai) ²= 0,57417 m²= 4 ayak²
1 dönüm (yeni) = 2500 m²
1 dönüm (büyük) = 2720 m²
1 dönüm (atik) = 4 evlek = 1600 zirai² = 918,672 m² (bir kenarı 40 arşın (zirai) olan kare)
1 atik evlek = 400 arşın²= 229,668 m²
1 yeni evlek = 100 m²
1 cerip = 3600 zirai²= 2067,012 m²
1 ayak² = 144 parmak²= 0,14354 m²
1 parmak² = 144 hat²= 0,00099751 m²
1 hat² = 144 nokta²= 0,000006927 m²
1 çarşı arşın² = 0,46240 m²
1 urup² = 0,007225 m²
1 kirah² = 0,0018062 m²
1 endaze² = 0,422500 m²
1 urup² = 0,0066015 m²
1 kirah² = 0,0016504 m²

Kullanıldığı yere göre değişen alan ölçü birimleri

Afyon 1 dönüm 2000,00 m² **İzmir** 1 satraç 0,57417 m²
Ankara 1 mucur 32,3544 m² **Karapınar** 1 çiftçi dönümü 2500,00 m²
1 şinik 129,1883 m² 1 yeni dönüm 2025,00 m²
1 yarım 516,753 m² 1 hükümetdönümü 1000,00 m²
Aydın 1 satraç 0,57417 m² K.Maraş 1 çiftlik 3000,00 m²
Arhavi 1 kıye 150,00 m² Kelkit 1 kile 918,672 m²
Bursa 1 muzur 4643,36 m² Niksar 1/2 tenekebuğday 1300,00 m²
Çumra 1 dönüm 2500,00 m² Reşadiye 1 kil 2067,75 m²
1 havayi 17 litre 1 kot 459,00 m²
Elazığ 1 kot 57,417 m² 1 evlek 229,75 m²
1 ölçek=4 kot 229,668 m² Samsun 1 kil 918,672 m²
1 urub (rubu) 918,672 m² Çarşamba 1 kesim 2765,0 m²
1 kil 3674,688 m² 1 kesim 2025,0 m²
Eskişehir 1 araba ot 4-6 dönüm Terme 1 kesim 3600,00 m²
Erzurum 1 batman 459,336 m² Alaçam 1 kabak 8000,00 m²
Ermenek 1 kutu 4,5-5 kg Sivas 1 ölçek 918,672 m²
Gaziantep 1 kile 160-170 kg 1 evlek 229,668 m²
1 timin 1/8 kile 1 kile 12861,408 m²
Giresun 1 kod 1500,00 m² Tokat 1 rublağ 1837,344 m²
1 kıye 2500,00 m² Trabzon 1 kot 1200,00 m²
1 karış 20 cm² Ş.Urfa 1 timin 1837,344 m²
Hadim 1 mandal 30-40 m² 1 kile 14698,752 m²
1 evlek 250,00 m² 1 ölçek 918,672 m²
1 dönüm 1435,4247 m² **Yozgat** 1 kile 918,672 m²
İstanbul 1 kile 1837,344 m² 1 çerik 150,00 m²
1 müd 36746,88 m²

HAZLAR VE AŞKLAR ELDE ETMEDE "BEYİN PLASTİSİTE"SİNİN İSTİSMARI

İnsanlar cinsel plastisite açısından başka yaratıklardan farklı bir dereceye sahiplerdir. İnsanın partnerleri ile yaptığı cinsel eylem herkes için farklı olabilir. İnsanların bedenlerinde cinsel uyarılma ve haz alma şekli farklı olabilmektedir. Bazıları sürekli olarak yeni deneyimler yaşama arayışı içindedirler. Bir eşcinsel adam bir ırktan veya etnik gruptan farklı deneyimler yaşamak isteyebilir. Başka birisi ise bunu aşın aykırı bulacak ve farklı bir deneyim peşinde olacaktır. İnsanoğlunun cinsel hazlarının plastisitesi bir kişinin kendi yaşam çizgisi içinde de dönem dönem farklılık gösterebilmektedir. **İnsanın libidosu donanım değildir, sürekli olarak değişebilmektedir.** Psikolojik durum ve cinsel birliktelikler geçmişine bağlı olarak kolaylıkla değişir. Ve bizim libidomuz da değişken olabilmektedir. Daha bilimsel olarak anlatmak gerekirse biyolojik bir varlık olarak her açlık hissettiren içgüdü her zaman için tatmin edilme talebindedir—ancak bunun obur bir şekilde değil, gurme [278] olarak yapılması gerekir. Oysa insanlar, tıpkı oburlar gibi, güçlü tercihlerinin esiri olabilmektedir. Burada cinsel cazibe ön plana çıkmaktadır. Bu, sınırlayıcı bir durumdur. "Ben sarışınlardan hoşlanıyorum" demek kumralları ve kızılları üstü kapalı olarak dışarda bırakmak anlamına gelmektedir.

Cinsel tercihler de zaman zaman değişebilmektedir. Bazı bilim adamları bizim cinsel tercihlerimizin doğuştan belirlendiğini düşünmektedir. **Yaşamları boyunca hiçbir biseksüel [279]deneyim yaşamamış olan heteroseksüel kişiler[280] için ve kendini küçüklüğünden beri eşcinsel olarak hisseden kişiler için bunun bir kader olduğuna inanılmaktadır.**

Cinsel plastisite çok sayıda farklı partnere sahip olan kişilerde en üst noktasına ulaşmış görünmektedir. Onlar her bir yeni sevgiliye uyum sağlamayı öğrenmişlerdir, ancak plastisite yaşı ilerleyen evli çiftlerin de iyi bir cinsel hayata sahip olmaları için gerekli olan bir durumdur. Onlar tanıştıkları yirmili yaşlardakinden altmışlı yaşlarda daha farklı durumlardadır.

Cinsel plastisitenin konusu daha farklı noktalara kadar uzanabilmektedir. Fetişistler cansız nesnelere karşı arzu duyarlar. Erkek fetişistler uzun topuklu bir ayakkabı veya bir kadının iç çamaşırlarıyla, gerçek bir kadından daha fazla heyecanlanabilir. Eski dönemlerden beri, kırsal alanlarda bazı insanlar hayvanlarla ilişki yaşamıştır. Bazı insanlar bazı karmaşık cinsel oyunlardan haz almaktadır. Sadizm, mazoşizm, röntgencilik, teşhircilik gibi farklılıklar içeren cinsellik arayışında olanlar vardır. Onların aradıkları şeyleri yazıya dökmek gerekse gerçekten de bu bir iş ilanı formatında olacaktır.

---

[278] Gurme: Tatbilir, yemeklerin, şarap ve kahve gibi içeceklerin farklı çeşitlerinin tatlarını birbirinden ayırabilen, duyarlı damağı olan kişilere verilen addır.

[279] **Biseksüel, duygusal ve/veya cinsel yönelimi** hem kendi hem de karşı cinsine dönük olan canlı. Biseksüel sözcüğü hem isim, hem sıfat olarak kullanılır.
Biseksüel bir kimsenin aynı anda hem bir erkekle hem de bir kadınla cinsel olarak ilgili olması gerekmez. Bazı biseksüeller bu ya da öteki toplumsal cinsiyetle (veya her ikisiyle de) asla cinsel ilişkiye girmemişlerdir. Heteroseksüeller ve gay erkekler ile lezbiyenler için geçerli olduğu üzere, cinsel çekim her arzu edildiğinde davranılmasını gerektirmez.

[280] **Heteroseksüel ya da düzcinsel,** duygusal ve/veya cinsel yönelimi karşı cinsine dönük olan canlı. Dişi ise erkekten, erkek ise dişiden hoşlanan canlıdır. Heteroseksüel cinsel ilişki, üremenin tek doğal yoludur ve her toplumda normal olarak karşılanır.

Cinsellik bir içgüdü olarak kabul edilir ve içgüdü geleneksel olarak türden türe değişen kalıtsal bir davranış şeklinde tanımlanmaktadır. İçgüdüler genel olarak değişime karşı direnirler ve yaşamda kalmanın donanımlı bir amacı şeklinde görülürler. İnsanların cinsel "içgüdü"leri bu çekirdek amacın çatlaması gibi görünmektedir.

Hiçbir başka içgüdü biyolojik amaç tamamlanmadan tatminkâr olamaz, hiçbir başka içgüdü kendi amacından bu denli bağlantısız değildir. **Antropologlar uzun zamandır insanlığın cinsel birleşmenin yalnızca üreme için gerekli olmadığını bildiklerini göstermişlerdir. Bu "yaşam olgusu" tıpkı bugün çocuklarımızın öğrenmek durumunda olduğu gibi, bizim atalarımız tarafından öğrenilmiş olmalıdır.** Birincil amaçtan bu şekilde bir ayrışma belki de cinsel plastisitenin nihai işaretidir.

Aşk da gözle görülür şekilde esnektir ve onun ifadesi tarih boyunca değişikliklere uğramıştır. Biz duyguların en doğal olanı olarak romantik aşktan bahsederiz. Bu, tüm toplumlarda yaygın olarak görülen bir yoğunlaşma durumudur. Binlerce yıldır pek çok evlilik gündelik nedenlerle ebeveynler tarafından belirlenmiştir. Ancak buna rağmen unutulmaz romantik aşk öyküleri tarih içindeki yerini almıştır. Romantik aşk aristokrasi içinde ve ancak yirminci yüzyıldan itibaren toplumsal bir onaylama durumu yaşanmaya başlamıştır. **Evli olmayan bir adam ile evli olan bir kadın arasındaki bir aşk genellikle hüsranla sonuçlanacaktır.** Ancak bireyselliğin demokratik ideallerinin yayılması ile birlikte insanlar eşleri olacak kişiyi seçebilmeye ve tanımaya başlamışlardır.

Bizim cinsel plastisitemizin nöroplastisite (beynin plastik –dönüştürülebilir elastik) ile olan bağlantısını sorgulamak anlamlı olacaktır. Araştırmalar nöroplastisitenin beyin içinde bazı bölümlerde yerleşmediklerini ve duyusal, motor ve kavrayış açısından bazı alanlara sahip olmadıklarını göstermektedir. **Beyin yapısı seks içeren içgüdüsel davranışları düzenler. Bunu yapan kısım hypothalamus olarak adlandırılır.** Burası, tıpkı amygdala'da olduğu gibi plastik bir yapıya sahiptir. Duygular ve kızgınlıklar bu bölümde şekillenmektedir. Korteks gibi beynin bazı parçalan potansiyel olarak daha fazla şekillenebilir bir yapı içinde olabilir çünkü değiştirilebilecek daha fazla nöron ve bağlantı vardır. Bu, tüm beyin dokusunun bir özelliğidir. Plastisite hippocampus içinde var olur (burası bizim belleğimizin kısa dönemden uzun döneme geçtiği alandır). Bizim nefesimizi kontrol eden alan da burasıdır. İlkel duyular ve ağrı hissi buradan gelmektedir. O omurilik içindedir. Oyuncu Christopher Reeve omuriliğinde şiddetli bir zedelenme yaşamıştır ve kazadan yedi yıl sonra bazı duygularını hissedebilmeye ve hareket edebilmeye başlamıştır.

Merzenich deneylerinde beyin sisteminin değişebildiğim ortaya koymuştur. Aynı **"plastik kurallar"** "kullan veya kaybet" veya "birlikte ateşlenen" nöronların bağlanması uygulanmaktadır.

Beyin haritasına uygulanan aynı plastik kurallar, daha karmaşık bir yapıyı temsil eden ilişkiler, cinsellik ve başka durumlar için de geçerli midir? Merzenich karmaşık beyin haritalarının da basit haritalarla aynı plastik ilkeler ile yönetildiğini göstermiştir.

Freud **"Cinsel içgüdüler plastisiteye sahiptir, onların değişim kapasiteleri vardır"** demiştir. Cinselliğin plastik bir yapısı olduğunu söyleyen ilk kişi Freud değildir. Platon, sevgi üzerine yazdığı diyaloglarında Erosun çok farklı biçimlerde olduğunu tartışmıştır.

Bu konuya en büyük katkı cinsel plastisite için kritik dönemlerin keşfi olmuştur. Freud cinselliğin ilk aşamasının çocuğun kendi ebeveynlerine duyduğu ilk tutku ile başladığını söylemiştir. O hastalarını ve çocukları gözlemleyerek cinsellik ve yakın hissetme için ilk kritik dönemin ergenlik değil, çocukluk

olduğunu belirtmiştir. Çocuklar tutku dolu, ön cinsel duygulan hissetmeye muktedirdir. Bu tıpkı Anın yaşadığı durumdur. **Freud çocuklara yapılan cinsel istismarın zararları üzerine keşifler yapmıştır.** Çocukluk dönemindeki cinselliğin kritik dönemi çocuk için çok hassas bir dönemdir. Kişinin cinsellik hakkındaki düşünceleri ve sonraki davranışları bu dönemde şekillenecektir. Eğer aile sıcak, duyarlı ve güvenilirse, çocuk bu tür bir ilişki konusunda daha sonrası için sağlıklı bir yapıya sahip olacaktır; eğer aile ilgisiz ise çocuk da benzer eğilimler içinde olacaktır. Freud çocukluk döneminde yaşananların bizim beynimizde donanım haline geldiğini ve yetişkinlik döneminde tekrarlandığını belirtmiştir. Normal cinsellik sınırlarının ötesine geçilmesi onda geçmiş deneyimleri tekrar yaşamayı tetikler…..Kişilerin çevresel faktörlerden gelen uyarımların yardımıyla yeni beyin sistemleri ve haritaları geliştirdikleri kısa zaman pencereleri vardır.

Çocuk duygularının yetişkinlik aşk ve cinselliği içindeki izleri gündelik davranışlar içinde saptanabilir. Bizim kültürümüzdeki yetişkinler en çekici bayanlara **"bebek"** şeklinde argo bir tanımlamada bulunurlar. Bu, onlar çocukken kendi annelerinin **"tatlım"** gibi sözcükleri kullanmasının bir uzantısıdır….. Yetişkinler bebek gibi konuştukları zaman, "tatlım" ve "bebeğim" gibi sözcükler kullanırlar. Bu onların konuşmalarına sözel bir tat katar. Freud'a göre onlar olgun zihinsel durumlarından yaşamın daha önceki aşamalarına ilişkin olarak "gerileme" yaşamaktadır. Plastisite terimleri ile söylendiğinde, böyle bir gerileme, bence daha önceki evrelerdeki tüm çağrışımları tetikleyecek olan eski nöral yolların maskesinin düşmesini içerir. Gerileme yetişkin ön sevişmesinde olduğu gibi hoş veya zararsız olabilir veya sinirli bir ruh hali yaşanmasına neden olacak şekilde yetişkinin çocukça saldırganlık duygularının açığa çıkmasına neden olabilir.

"Küfürlü konuşmak" bile bebeğin cinsellik aşamasında iz bırakmaktadır. Cinsellik eylemlerinin küfür şeklinde ifade edilmesi çocuğun kendi genital organlarını keşfetme sürecinde bunların **"kirli"** olduğunu hissetmesine yol açar.

….

Kritik dönemin yetişkinlikteki cinsel arzuların şekillenmesine yardımcı olduğu bizim yaygın olarak kabul gören biyoloji anlayışımızdan farklı bir durum ortaya koymaktadır. Bazı insanlar -örneğin modeller ve film yıldızları yaygın olarak güzel ve seksi olarak düşünülürler. Bu kişiler bize çekici gelmektedir çünkü onlar doğurganlığın ve gücün vaadinde bulunan sağlıklı görünümün biyolojik işaretlerini sunmaktadır. Erkekler hasta görünümden uzaktadır; kadınlar ise doğurganlığı simgelemektedir. Bir erkeğin kaslan kadını ve onun doğuracağı çocukları koruyacağına dair izlenim bırakmaktadır.

Ancak bu, biyolojinin bize öğrettiklerini basitleştirmek anlamına gelir. **Herkes bedene aşık olmaz. Bir kadın veya erkek <u>"ben onun sesini duyduğum zaman onun benim için olduğunu biliyordum"</u> diyebilmektedir.**[281] Ses tonunun yanı sıra onun bedeni bu duyguları hissetmesine yardımcı olabilir ve cinsel hazlar yüzyıllar geçtikçe değişim göstermektedir. Ruben'in güzellik anlayışı şimdiki standartlardan çok farklıdır. Cinsel haz kültür ve deneyimden büyük ölçüde etkilenmektedir.

"Edinilmiş tatlar" doğuştan gelenler yerine öğrenilmiş olduklarının tanımını sunmaktadır. Bir bebeğin süt, su veya tatlıların tadını edinmesine gerek yoktur; bunlar haz olarak zaten algıladığı şeylerdir. Edinilmiş tatlar ise başlangıçta denenen ve belki de beğenilmeyen fakat sonra hoş olduğu düşünülen

---

[281] **"Kadının bakışı fitnedir. Fakat bu fitne, sesi de duyuldu mu bir katken yüz kat olur. Sesini yüceltmesine imkân bulunmazsa kadının bakışı, yalnız başına fayda etmez."** Mesnevi, c.VI 4557-4558

şeylerdir—peynirin kokusu, İtalyan bitter çikolata, şarap, kahve, kızarmış böbrek kokusu böyledir. Çocukluk döneminde rahatsız olunan pek çok yiyecek yetişkin insanlar için **"lezzetli tatlar"** olabilmektedir.

Elizabeth döneminde kadınların soyulmuş elma kokusunu sürünmeleri yaygındı. Aşıkları onlar yanında yokken bile elma kokusuyla onları hissedebiliyordu. Bizler ise, diğer taraftan, kendi beden kokumuzu bastırması için meyve ve çiçek özlerinden elde edilen sentetik aromalar kullanıyoruz. Her iki yaklaşım da doğaldır ve anlaşılması kolaydır. Bizim için **"doğal olarak" aykırı gelen inek idrarı Doğu Afrika'daki Masai kabilesi için saçlarına sürdükleri bir losyondur—bu, onların kültürlerinde ineğe verdikleri önemin doğrudan bir göstergesidir.** Bizim "doğal" olarak düşündüğümüz pek çok tat öğrenme aracılığı ile edinilmiştir ve bizim için "ikinci doğa" olmuştur. Biz "ikinci doğa"mızı "orijinal doğa"mızdan ayıramayız çünkü bizim nöroplastik beyinlerimiz, bir kez donatılmış olarak, her bir parçası bizim orijinal doğamızda olduğu gibi, yeni bir doğa geliştirmişlerdir.[282]

***

Pornografinin verdiği zararlar

Günümüzde cinselliğin etkisi nedeniyle mevcut porno sektörü kişilere cinsel hazlar sunmaktadır. Pornografi yüksek hızlı internet bağlantıları ile yayılarak nöroplastik değişimler sağlayacak şekilde ön koşullu olarak herkesi tatmin etmektedir.

Pornografi ilk bakışta tamamen içgüdüsel bir konu olarak görünmektedir: Cinsel açıdan açık saçık resimler içgüdüsel yanıtları tetiklemektedir. Bunlar milyonlarca yıllık değişim geçiren ürünlerdir. Ancak bu doğru olsaydı pornografinin değişmeyen bir olgu olması gerekirdi. Atalarımızı heyecanlandıran aynı beden kısımları ve onların oranları bizi de tetiklemeliydi.

Ancak pornografi dinamik bir fenomendir ve edinilen hazların ilerlemesine bağlı olarak kendisini mükemmel bir şekilde uyumlandırmaktadır. Otuz yıl önce "hardcore" porno genellikle iki yetişkinin genital organların gözükeceği şekilde cinsel birleşme içinde olmaları anlamına gelirdi. "Softcore" ise kadınların, çoğunlukla yatakta, genellikle iç çamaşırları üzerinde olarak fakat yan romantik ve şuh bir poz vermiş şekilde durmaları ve birkaç aşamada büstiyerini çıkararak göğüslerinin ortaya çıkması şeklindeydi.

---

[282] Perfume: The Story of a Murderer: Koku: Bir Katilin Hikayesi (2006) Bu filmi izlemenizi tavsiye ederiz. Bu film kokunun etkinden bahseder. Etkilerin ve çevrenin nöroplastik beyinlerimizi nasıl etkilediğini göreceksiniz.
Filmde, Bir parfüm yapımcısı olan **Jean-Baptiste Grenouille**'in annesi (BİRGİT MİNİCHMAYR) yılın en sıcak gününde şehrin balık pazarının bulunduğu mahallede doğum yapmaktadır. Bu istenmeyen çocuğu çevresinden saklamaya çalışmaktadır. Fakat yeni doğan bebek çıkardığı inanılmaz gürültü sayesinde çevreden yetişenler tarafından annesinin gazabından kurtulur. Çocuk yaşayacaktır fakat annesi çocuğunu öldürmeye çalıştığı için asılarak idam edilecektir.
Grenouille hayatının ilk yıllarını Madame Gaillard'ın (SİAN THOMAS) yetimhanesinde geçirir.. Diğer çocuklar onda bir gariplik olduğunun farkındadılar. **Altı yaşına geldiğinde küçük çocuk hala konuşamamaktadır fakat kokular hakkındaki inanılmaz yeteneği ortaya çıkmaya başlamıştır.**
13 yaşına geldiğinde Madame Gaillard 10 franka Grenouille'I Grimal'a (SAM DOUGLAS) satar. Grimal bir deri işleme atölyesi işletmektedir. **Yaşam şartları cehennemden beter, pis kokulu nitratlar, kokuşmuş postlar içinde geçmektedir fakat bu ortamda hayatta kalmayı başarıp genç bir adam olmuştur.**
Paris'e ilk gittiğinde havada hiç tanımadığı yabancı kokuları keşfeder genç adam' Ve bu kokular onu hiç sahip olmadığı olamayacağı hayallerine sürükler' istemeden de olsa bir genç kadının ölümüne sebep olur'

Şimdi ise hardcore zor kullanarak yapılan ve dozu gitgide artan, kadının yüzüne boşalmanın gerçekleştiği, zorla anal seks yapma gibi görüntüler içermektedir. **Hardcore pornografi böylesine sapkınlaşmışken, softcore porno ise artık birkaç on yıl öncenin hardcore görüntülerine ulaşmıştır**.[283] Karşılaştırdığında şimdi takvimlerin üzerinde bile üstsüz kadınların çeşitli görünümleri vardır. Medya organlarında tüm gün boyu bu yönde yayın yapılmaktadır. Televizyon, müzik küpleri, reklamlar ve benzer pek çok medyada bu unsur kullanılmaktadır.

Pornografinin gelişimi olağandışı olmuştur, kiralanan tüm video kasetlerin yüzde 25'i porno kasetlerdir ve insanların internete girmelerinin en yaygın dördüncü nedeni budur. Bir MSNBC.com araştırmasında **2001 yılında internet kullanıcıların toplamında pornografik sitelerde vakit geçirme oranı yüzde 80 dolayında olmuştur. Çok sayıda insan bu nedenle işini ve eşini kaybetme durumu ile karşı karşıya kalmıştır. Softcore pornografinin etkisi şimdi daha derindir çünkü artık o gizli değildir.** Çok az cinsel deneyimi olan genç insanların özellikle şekillenebilir beyinleri onların cinsel hazları ve arzularının biçimlenme süreci içinde etkilemektedir. Pornografinin yetişkinler üzerinde de şekillendirme etkisi derin olabilmektedir çünkü onların beyinleri de yeniden şekillenebilmektedir.

1990 lı yılların ortalarından sonlarına kadar, internet hızlı bir şekilde gelişirken ve pornografi onun özelliklerini keşfeden birçok kişi hasta olmuşlar tedavi görmek zorunda kalmışlardır. Onların her biri pornografinin bir türünün hazzını edinmişlerdi ve bu durum onların cinsel uyarımları üzerinde olumsuz bir etki yaratıyordu. Ve bu nihayetinde onların ilişkilerini ve cinsel yeterliliklerini etkiliyordu.

Bu adamların hiçbiri temel olarak olgunlaşmamış veya sosyal olarak sorunlu kişiler değildi. Kendilerini dünyadan çekerek gerçek kadınlarla ilişkilerinin yerine büyük bir pornografi koleksiyonu koymamışlardı. Bunlar genel olarak beğenilen, eğitimli ve başarılı ilişkiler ve evlilikler yaşayan kişilerdi. Tipik olarak bu adamlar internette gitgide daha fazla vakit harcıyorlardı, porno görüntülere bakıyorlar ve mastürbasyon yapıyorlardı. Başlangıçta playboy-tarzı bir siteye giriyorlardı veya birinin kendisine eğlence amaçlı olarak gönderdiği çıplak bir resim veya video klibe bakıyorlardı. Başka bir durumda ise zararsız bir siteyi ziyaret ediyorlar ve bu siteden riskli olan başka sitelere yönlendiriliyorlardı ve kısa süre içinde kancaya takılmış oluyorlardı.

Bu kişiler kısa süre içinde kendi gerçek cinsel partnerleri ile sorun yaşamaya başlıyorlardı. Çünkü artık onlar kendilerine çekici gelmemeye başlıyordu. Artık seks sırasında daha fazla heyecan arıyorlardı. Yatakta klasik bir seks yaşamak yerine porno görüntülerde gördüklerine benzeyen fanteziler yaşamak istiyorlardı. Bazıları nazikçe kendi sevgililerini bir porno yıldızı gibi davranmaya ikna etmeye çalışıyorlardı. Onların cinsel fantezi yaşamları gitgide artan bir şekilde beyinlerine yeni yüklemeler yapıyordu. Daha önceki cinsel fantezilerin yerini daha ilkel ve daha fazla şiddete dayalı yeni senaryolar alıyordu. Bu insanlar gitgide daha fazla olarak internet pornosuna bağımlı hale geliyorlardı.

---

[283] Porno film ya da pornografik film genellikle izleyiciyi cinsel anlamda uyarmak amacı ile kurgulanmış, cinsel ilişki sahneleri barındıran sinema filmidir. 1900'lü yılların başında film yapımının icadından kısa bir süre sonra, bu türün ilk örnekleri ortaya çıkmıştır.

Porno filmler diğer pornografi türleri ile birçok ortak noktaya sahiptir. Cinsel birleşmenin açıkça gösterilmediği filmler softcore olarak adlandırılırken, birleşmeyi gösteren veya kimi ekstrem ilişki türlerini konu alan filmler hardcore olarak adlandırılır. Hardcore pornografi filmleri cinsel bir haz uyandırmak için aşırı sapkın ve fantastik kurgular ile yapılabilmektedir.

Tıpkı bir uyuşturucu alışkanlığı gibi onlar gitgide daha fazlasını istiyorlardı. Pornografi üreticileri bu baskının farkında olarak gitgide daha fazlasını sunuyorlardı.

“Ereksiyon Yetersizliği”nin İlaçlarla Tedavi Veya Giderilme Tuzağı

Porno sitelerinin arka planı cinsel yönden uyarıcı ilaçlar ile dolup taşmaktadır. Bu reklamlarda penise giden kan akışını hızlandıran ve çoğaltan viagra türü ilaçlar ön plana çıkmaktadır. Günümüzde genç insanlar da “ereksiyon yetersizliği” tarzında bir soruna kafalarını fazlaca takmış olarak bu konuda sorunun beyinlerinde değil, penislerinde olabileceğini düşünmektedir. Pornografi kullanırken onların penisi işlevini görmektedir ancak normal cinsel ilişkilerinde aynı şeyi söylemek mümkün olmamaktadır.

Bu değişiklikler birkaç kişi ile sınırlı değildir. Sosyal bir değişim meydana gelmektedir. Her ne kadar özel cinsel davranışlar hakkında bilgi edinmek genellikle zor olsa da, bu günümüzdeki pornografi için geçerli değildir çünkü onun halk tarafından kullanımı gitgide artmaktadır. Bu değişim bizim onu “pornografi” yerine “porno” terimi ile adlandırdığımız değişim ile eşzamanlıdır.

Tom Wolfe, Amerikan kampus yaşantısı hakkında yazmış olduğu I Am Charlotte Simmorıs (Ben Charlotte Simmons’um) adlı kitabında üniversite kampuslarındaki öğrenciler üzerine yıllar boyunca süren gözlemlerini aktarmıştır. Kitapta bir erkek çocuk, Ivy Peter, erkek yatakhanesine gelmekte ve **“pornosu olan var mı?”** diye sormaktadır.

Wolfe yazısını **“Bu tuhaf bir soru değildi. Çok sayıda çocuk açık bir şekilde her gün en az bir kez nasıl mastürbasyon yaptıklarını, sanki bu psikoseksüel sistemin olağan bir durumuymuş gibi anlatmaktadır”** diye sürdürmüştür. Çocuklardan biri Ivy Peters’a, **“Üçüncü katı dene. Orada birkaç tane dergi var”** der. Ancak Peters’ın yanıtı **“Dergi beni kesmez .. . ben video istiyorum,”** şeklinde olacaktır. Başka bir çocuk “Hey İsa aşkına, I.P., saat akşamın on’u. Bir saat içinde geceyi burada geçirmek için kaltaklar gelecek ... Ve sen porno videodan ve kendi elini becermekten bahsediyorsun” demiştir. Sonra Ivy omuz silker ve avuç içini açarak, ‘Ben porno istiyorum. Benim için bu daha önemli” der.

Bu, onun dayanma gücüdür. O bir uyuşturucu bağımlısı gibi olduğunu fark eder. Artık bu konuda kendisini kontrol edememektedir. Ve tehlike onun dayanma gücünün ilişkilerini bozuyor olmasıydı. Benim görmüş olduğum hastalarda olduğu gibi bu iktidarsızlık sorunlarına neden oluyordu ve bunu ancak yeni uyaranlarla aşabiliyorlardı. Pornografi üreticileri sürekli olarak yeni, daha sert temalar ortaya koymak durumundaydı. **Onlar bunu yapmak zorundalardı çünkü müşterileri sürekli olarak daha fazlasını istiyorlardı.** Erkek dergilerinin arka sayfalan ve internet pornosu Viagra-türü ilaçların reklamlarıyla doluydu—bunlar yaşlanmaya bağlı olarak penisteki kan damarlarının tıkanmış olması nedeniyle daha yaşlı erkeklerde rastlanan ereksiyon sorunları için üretilmiş olan ilaçlardır. **Günümüzde porno sörfü yapan genç erkekler büyük oranlarda iktidarsızlık veya üstü kapalı bir terimle söylemek gerekirse ereksiyon olamama korkusu yaşamaktadır.**

Aslında bu yanlış yönlendirici terim bu insanların penislerinde bir sorun olduğuna dair bir düşünceyi içerir, fakat sorun onların kafalarında, cinsel beyin haritalarındadır. Onlar pornografiyi kullandıkları zaman penis iyi bir şekilde işlevini görmektedir. Pornografiyi tüketmeleri ve iktidarsızlık arasında bir ilişki olması nadir olarak meydana gelir (Ancak çok az erkek bilgisayar başında porno siteleri gezerek geçirdikleri zamanı “beyinleriyle mastürbasyon yapma” olarak tanımlar).

Pornografi bağımlılığı

İnternet pornografisine olan bağımlılık bir metafor değildir. Tüm bağımlılıklar uyuşturucuya veya alkole karşı değildir. İnsanlar ciddi bir şekilde kumar ve hatta koşmaya bağımlı olabilirler. Tüm bağımlılıklar etkinliğin kontrolünün kaybolmasını gösterir. Onun olumsuz sonuçlarına rağmen gitgide daha yüksek seviyede tatmin uyarımı ihtiyacı doğmaktadır ve bağımlılık yaratan eylemi tüketmeme durumunda tatminsizlik duygusu yaşanır.

Tüm alışkanlıklar uzun dönemlidir, bazen ömür boyu sürmektedir. Bağımlılıkta ılımlı olmak olanaklı değildir ve bu madde veya etkinlikten tamamen kaçınılması gereklidir. İsimsiz alkolikler "eski alkolik" olduklarında ısrarcıdırlar ve onlarca yıl boyunca içki içmeyen kişiler bir toplantıda kendisini "Benim adım John ve ben bir alkoliğim" şeklinde tanıtacaktır. Plastisite terimleriyle değerlendirildiğinde onlar genel olarak haklıdırlar.

Araştırmacılar bir sokak uyuşturucusuna bağımlılık ile ilgili olarak Maryland'de fareler üzerinde bir deney yapmışlardır. Fare bir kolun üzerine basarak bir doz uyuşturucu almaktadır. Hayvanın kola basma isteği arttıkça onun uyuşturucuya olan bağımlılığı o denli artmış olmaktadır. Kokain, tüm diğer yasadışı uyuşturucular gibi uyuşturucu bağımlılığı olmayan kişilerde bile neden istendiği açıklanabilecek bir madde içermektedir. Koşma sırasında beyini daha etkin hale getiren ve haz veren sinir taşıyıcısı dopamin[284] açığa çıkmaktadır. Dopamin ödül taşıyıcı olarak adlandırılır çünkü biz bir şeyi başardığımız zaman -bir yarışta koştuğumuz ve kazandığımızda bizim beynimiz onun açığa çıkmasını tetiklemektedir. **Kendimizi tükenmiş hissetmemize rağmen bir enerji artışı hissederiz ve bir zafer turu atarız.** Kaybedenler ise, diğer taraftan, böyle bir dopamin artışı yaşamazlar, onların enerjisi anında tükenir ve yarışın bitiş çizgisinde yığılıp kalırlar. Kendilerini korkunç derecede kötü hissetmektedirler. Dopamin sistemimiz, bağımlılık maddeleri onun için uğraş vermeden bize haz vermektedir.

Dopamin, Merzenich'in çalışmasında görmüş olduğumuz gibi ayrıca plastik değişim içermektedir. Bizi heyecanlandıran aynı dopamin artışı bizi amacımızı gerçekleştirmeye yönlendiren davranışlarımızdan sorumlu olan sinirsel bağlantıları da güçlendirmektedir. Merzenich bir hayvanın dopamin ödül sistemini bir ses çıkarırken harekete geçirmek için bir elektrot kullanmıştır. Dopamin açığa çıkması plastik değişimi uyarmıştır, hayvanın işitsel haritasındaki ses için temsili bölge genişlemiştir. Porno ile önemli bir bağlantı dopaminin cinsel heyecan sırasında da açığa çıkıyor olmasıdır. **Bu her iki cinsiyet için de orgazma ulaşmayı kolaylaştıran ve gitgide artan bir seks dürtüsüdür. Bununla birlikte beynin haz merkezleri harekete geçmektedir. Bundan dolayı pornografinin bağımlılık yapan bir gücü vardır.**

….

Pornografi üreticileri sağlıklı bir haz ve rahatlama vaadinde bulunurlar fakat onlar sıklıkla bir bağımlılık ve sonunda hazda bir düşüş sunarlar. Paradoksal olarak, erkek hastalar sıklıkla pornografiyi şiddetle arzuladıklarını fakat ondan hoşlanmadıklarını söylemişlerdir.

---

[284] Dopamin: vücutta doğal olarak üretilen bir kimyasaldır. Beyinde, dopamin reseptörlerini aktive ederek nörotransmiter olarak görev yapar. Dopamin, ayrıca, hipotalamustan da salgılanır ve kana karışarak nörohormon görevi yapar. Nörohormon olarak görevi hipofizin ön lobundan prolaktin salgılanmasını baskılamaktır.

Genel görüş bağımlılığın onun yerleşmesinin geçmişte izlerinin olmasıdır. Bu bağımlılık kişiye haz verir ve onu acıdan uzak tutar. Bağımlılığın yetersiz dozda alınması daha fazlasının istenmesine neden olur. Geriye çekilmeden önce onu daha fazla istersiniz. **İstemek ve hoşlanmak iki farklı şeydir.** Bağımlılığı olan kişi haz etkisini arttırmak için gitgide daha fazla maddeye veya etkinliğe gereksinim duyar. Artan isteme sonrasında kişinin "iştahı" kabarır. Bunun seks isteği veya iyi bir yemek isteği olması arasında çok fazla fark yoktur.

Beynimizde iki ayrı haz sistemi vardır. Onların bir tanesi heyecan hazzı, diğeri ise tatmin hazzı ile ilgilidir. Heyecan hazzı büyük ölçekli, olarak dopamin bağlantılıdır. Ve bizim gerilim seviyemizi arttırır.

İkinci haz sistemi ise tatmin ile ilgilidir. Bu tüketme hazzıdır. Onun nörokimyası endorfinin açığa çıkması temeline dayanmaktadır. Uyuşturucu kullanmak bunu tetikler. Kişi yerinde duramayacak şekilde bir mutluluk hissi ile dolar.

Pornografi insanlara cinsel nesnelerin sonsuz bir haremini sunmaktadır. Hiperaktivite ve iştah sistemini harekete geçirir. Porno izleyenler beyinlerinde yeni haritalar geliştirirler, bu görmüş oldukları fotoğraflar ve videolar üzerine temellenmiş olan haritalardır. Biz bir harita alanı geliştirdiğimiz zaman, onu hareketli bir şekilde tutmak isteriz. Nasıl ki gün boyunca oturduğumuz için kaslarımız alıştırma yapma konusunda sabırsız oluyorsa, bizim duyularımız da harekete geçirilme konusunda açlık hisseder.

Pornografinin tetikleyici köleliği ve zararları

Bilgisayar karşısında porno görüntülere bakarak oturan adamlar kafesteki farelerden farklı değildir. Denek olarak kullanılan fareler düğmeye basarak bir doz dopamin almaktadır. **Pornografi tarafından aklı çelinmiş olan insanlar da beyin haritalarının şekilsel değişimi için gerekli olan ortamı yaratmışlardır.** Birlikte ateşlenen nöronlar birlikte hareket ettikleri için, bu adamlar şekilsel değişim için gerekli olan kendini vermiş dikkat yoğunlaşması ile beynin haz merkezine bu görüntüleri göndermektedir. Onlar bilgisayarlarından uzak oldukları zaman bu görüntüleri hayal etmektedir. Ya da kendi kız arkadaşları ile seks yaparken bile bunları hayal ederler ve onları böyle olma konusunda yönlendirirler. Cinsel heyecan hissettikleri her an "bir doz dopamin" almış olacaklardır. Ödül şeklindeki bu aracı madde oturum sırasında beyindeki bağlantıyı sağlamlaştıracaktır. **Davranışı kolaylaştıran tek şey ödül değildir, artık dükkânda Playboy alırken hissettiği utanma duygusunu hissetmeyecektir.** O, artık hiçbir "cezalandırma" yaptırımına maruz olmaksızın yalnızca ödül elde edecektir.

Web sitelerinde ona heyecan veren görüntüler farkında olmadan kendi beyinlerini değiştirmelerine neden olacaktır. Plastisite rekabetçi olduğu için, yeni ve heyecanlı şeylere karşı beyin haritaları daha önceden kendisini çekmiş olan şeylerin üzerini kaplayarak değişim göstermektedir—bu kişilerin kız arkadaşları artık onlara eskisi kadar cazibeli gelmeyecektir.

Çocukluk dönemi etkilerinin beyin plasitesine etkisi

İngiltere de yayınlanan bir yayın organı olan Spectator'da ilk kez olarak yayınlanmış olan Sean Thomas'ın öyküsü porno bağımlılığına kapılmış olan bir adamın ilgi çekici sunumudur. **Porno onun beyin haritasındaki ışığı ve onun cinsel hazlarını değiştirmiştir.** Thomas "Ben asla pornodan hoşlanmadım, gerçekten öyle. Evet, gençlik yıllarında Playboy'un nüshalarını yastığımın altında sakladığım olmuştur fakat bütün olarak düşünüldüğünde ben gerçekten onlara karşı bir aşırı

düşkünlük hissetmedim. Onları sıkıcı, tekrara dayanan, saçma ve satın almayı utandırıcı bulurdum." Porno sahnelerdeki çıplaklığı iğrenç ve kadınların üzerindeki pos bıyıklı azgın erkekleri fazla gösterişli buluyordum. **Ancak 2001 yılında ilk kez olarak internet kullanmaya başladıktan kısa bir süre sonra herkesin hakkında konuştuğu internet pornosu üzerine merak sardı.** Sitelerin pek çoğu ücretsizdi. Çıplak kızların resim albümleri vardı. Çeşitli fanteziler ve çekici görüntüler vardı. Bir siteden öbürüne geçmek çok kolaydı ve beyindeki, sahip olduğunu bile bilmediği, bir düğmeye basılması için tasarlanmış görünüyorlardı. Jakuzi içindeki lezbiyenlerin, çizgi film şeklinde porno görüntülerin, liseli kızların, grup seksin ve Asyalı kadınların üzerine boşalan erkeklerin görüntüleri vardı. Resimlerin çoğu bir öykü anlatıyordu.

Thomas ilgisini çeken bazı görüntüler ve yazılar görmüştü. **"Bir sonraki gün onlar beni daha fazla çektiler. Ve ertesi gün daha fazla."** Kısa süre sonra tüm boş dakikalarını büyük bir açlıkla internet pornosu araştırarak geçiriyordu.

Sonra bir gün kıça şaplak atan görüntülerin olduğu bir siteye rastladı. Onun yoğun bir şekilde heyecanlanması şaşkınlık vericiydi. Thomas kısa süre içinde bununla ilgili tüm siteleri buldu, bunlar **"Bernie'nin Kıça Şaplak Atma Sayfaları"** ve "**Kıça Şaplak Atma Koleji"** gibi internet sayfalarıydı.[285] "Onun gerçek bir bağımlılığa tutulduğu an buydu" diye yazmıştır. "İlgim bu yönde yoğunlaşmıştı. Ben lezbiyen jinekolojisi, ırklar arası hardcore görüntüler ve Japon kızlarının seksi pantolonlarını çıkartması gibi şeylere eğilim duyuyordum. Ayrıca iç çamaşır giymeden voleybol oynayanlara, birbirini

---

[285] Kıça şaplak atma psikiyatride işlenmiş bir konudur. Bu konuyu temel alan film dahi çekilmiştir.
Tehlikeli İlişki (2011) A Dangerous Method; bu filmde kıça şaplak atmanın metod olarak tedavisi açık şekilde anlatılmaktadır. Filmde **Tecrübesiz psikiyatrist Carl Gustav Jung** ve danışmanı **Sigmund Freud** ve aralarına giren sorunlu ama bir o kadar da güzel genç kadın **Sabina Spielrein** arasındaki fırtınalı ilişkiler bütününe, bir de sınırları yıkmak konusunda kararlı olan ahlaksız hasta Otto Gross katılır. Her birinin şehvet, tutku ve aldatma üzerine kişisel keşifleri, modern düşüncenin doğasını tamamen değiştirecektir.
Filmde babası tarafından poposu dövülen kızın yaşadığı durumun cinsel fantaziye dönüşü açıkça işlenmiştir.
Dr. Carl Jung ile ileride doktor olacak fakat hasta olarak gelen Sabina Spielrein arasında geçen kıça şaplak atma hakkında şu konuşma geçiyor.
Dr. Carl Jung:
Bana hatırladığınız kadarıyla babanız tarafından ilk kez dövülmenizi anlatın.
Sabina Spielrein:
Sanırım dört yaşımdaydım. Bir tabak kırmış olmalıyım. Evet, ve babam bana küçük odaya gidip kıyafetlerimi çıkartmamı söylemişti. **Sonra içeri geldi ve popoma vurdu.** Sonra o kadar çok korkmuştum ki altımı ıslattım ve o sonra sonra yeniden vurdu. Ve ben O
Dr. Carl Jung:
ilk zaman olanlarla ilgili olarak ne hissettiniz?
Sabina Spielrein:
Hoşuma gitti.
Dr. Carl Jung:
Tekrar eder misiniz lütfen? Duyamadım.
Sabina Spielrein:
Hoşuma gitti. Beni heyecanlandırdı.
Dr. Carl Jung:
Hoşunuza gitmeye devam etti mi?
Sabina Spielrein:
Evet. Evet. Önceleri sadece babamın küçük odaya gitmemi söylemesi yeterdi. Ben de ben de ıslanırdım. Ağabeylerime gelince, hatta tehdit edildiğimde odaya gitmek ve yere uzanıp kendime dokunmak istiyordum. Sonra okulda, herhangi bir şey bunu tetikliyordu her çeşit aşağılanma. Aşağılanacak şey arıyordum. Burada bile paltoma bastonunuzla vurduğunuzda. Hemen geri dönmeliydim çünkü çok heyecanlanmıştım. Benim için**...Benim için hiç umut yok. Ben adi pis ve ahlaksızım.**

soyan sarhoş Rus kızlarına ve duşta kadın partneri tarafından tıraş edilen Danimarkalı aktristlere karşı ilgi duyuyordum. Başka bir deyişle internet beni cinsel fantezilerin ve kaçamakların sayısız çeşitliliğine sürüklüyordu ve internette bu arzuların tatmin edilmesi süreci beni daha fazla ilgi göstermeye yönlendiriyordu."

Kıça şaplak atılması görüntüleri belki de çocukken almış olduğu bir cezayı çağrıştırıyordu. Bu bir çocukluk deneyimi veya fantezi olabilirdi. **Görmüş olduğu imgeler onun ilgisini çekmişti fakat onu zorlamamıştı.** Başka insanların cinsel fantezileri bizi sıkar. Ne aradıklarından tam emin olmaksızın, onlar yüzlerce imge ve konu tararlar, ta ki bir imge veya cinsel metin onları gerçekten heyecanlandırana kadar.

Thomas bu imgeyi bulduğunda o değişti. Kıça şaplak atma imgesi onun dikkatini çekmişti, bu bir plastik değişim durumuydu. Ve gerçek bir kadından farklı olarak, bu porno görüntüler bilgisayarda her gün ulaşabileceği imgelerdi.

Thomas artık bağımlı olmuştu. Kendini kontrol etmeye çalıştı fakat günde en az beş saatini dizüstü bilgisayarının başında geçirmekten kendisini alamıyordu. Kız arkadaşı onun tükenmişliğinin farkında olarak, gözünün başka bir şey görüp görmediğini merak ediyordu. Bu yaşam tarzı nedeniyle adamın sağlığı bozuluyordu ve onu bir hastanenin acil servisine götürecek bir dizi hastalık belirtisi göstermeye başlamıştı. Hastane odasında geçirdiği zaman onun nihayet bir durum değerlendirmesi yapmasını sağlamıştı. Erkek olan arkadaşlarıyla konuşmaya ve kendisi gibi bağımlılığı olan başkası olup olmadığını araştırmaya başladı.

Açık bir şekilde Thomas'ın cinselliği hakkında onun kendisinin bile farkında olmadığı bir şey vardı. Acaba internet onun içinde olan bir şeyi açığa mı çıkarmıştı yoksa kendisinde önceden olmayan bir şeyi mi içine sokmuştu? Onun gördükleri binlerce erkeğin tanıklık ettiği türden görüntülerdi. **Duşta erotik bir gösteri yapan Danimarkalı bir oyuncu neden herkeste benzer bir etki bırakmıyordu. Freud bu tür fantezilerin zihinde bir yer kapladığını çünkü onların içinde bireysel bileşenler olduğu söylemişti.** Örnek olarak, bazı heteroseksüel adamlar nispeten daha yaşlı kadınların, daha genç kadınlarla yaşadıkları lezbiyen ilişkilere ilgi gösterirler. Bunun nedeni erken dönem çocukluk döneminde sıklıkla "patron" olarak nitelendirdikleri anneleri tarafından yönlendirilmiş olmaları olabilir. Çocukluk dönemlerinde bazı erkek çocuklar annelerini **"bir kız gibi"** hissederler ve daha sonrasında onların lezbiyen sekse olan ilgileri bir şekilde açığa çıkmış olabilir.

Hardcore porno erken dönem sinir şebekelerinin bazılarını maskeler. Bunlar kritik dönemlerde biçimlenmiş olan şebekelerdir. Bütün bu erken dönem, unutulmuş veya baskılanmış şeyler yeni bir şebeke oluşturacak şekilde bir araya gelirler. Porno sitelerinde tüm görüntüler karışık ve iç içe girmiş bir şekilde katolog olarak verilir. Er ya da geç, sörf yapan kişi kendi ilgisini çeken bir görüntü görür ve onun üzerine tıklar. Ardından sürekli olarak dopamin salgılamasını sağlayacak şekilde görüntüler gelmeye başlar. O bir şekilde bir tür **"yeni cinsellik"** yaratmıştır. Gömülü olan cinsel eğilimleri içinde güçlü köklere sahip olan bir libidoyu yeniden inşa etmiştir. Sıklıkla direnç geliştirdiği için, cinsel yükümlülüğün hazzı saldırgan bir şekilde açığa çıkan haz ile tamamlanır. Ve cinsel içerikli ve

saldırgan görüntüler gitgide artan bir şekilde birbiri içine girer—bundan dolayı hardcore pornolarda gitgide artan bir şekilde sadomazoşist[286] temalar kullanılmaktadır.

…………………………………..

***

İnsan haz sistemlerinin yeniden donatılması ve cinsel hazların edinilmesi cinsel sadomazoşizm gibi sapkınlıklarla büyük ölçüde farklılaşma yaşayabilmektedir. **Burada fiziksel acı cinsel hazza dönüşmüştür**. Beyin bunu yapmak için doğal olarak hoş olmayan bir şeyi hoş hale getirmek zorundadır ve dürtüler normal olarak bizim haz sistemimizle plastik olarak yeniden donatılmış olan acı sistemimizi tetikler.

Sapkınlığı olan insanlar sıklıkla kendi yaşamlarını saldırganlık ve cinsellik etkinlikleri etrafında organize ederler ve onlar sıklıkla utandırma, düşmanca tutum, meydan okuma, unutma, sinsilik, şehvetli günahkarlık ve tabuları yıkma gibi durumları idealize ederler; onlar "normal" olmayan şeyleri özel hisseder. Bu "haddini aşma" ve küstah tutumlar sapkınların keyif almalarının temelini oluşturur. Sapkınlığın idealleştirilmesi ve "normal olanın" değerinin düşürülmesi **Vladimir Nabokov**'un **Lolita** adlı kitabında zekice ortaya konmuştur. Kitapta orta yaşta olan bir adam idolleştirilmiştir ve daha yaşlı kadınları küçümseyerek on iki yaşındaki erişkin olmayan bir kız ile seks yapmıştır.

Cinsel sadizm iki bilinen eğilimin birleşimi içinde plastisiteyi betimlemektedir. Bunlar cinsellik ve saldırganlıktır. Bunların her biri ayrı ayrı haz verebilmektedir ve elde edilen haz ikiye katlanmıştır. Mazoşizm daha da ileriye gider çünkü doğal olarak hoş olmayan bir şey, acı, bir hazza dönüşmektedir. Bunun olması için bizim haz ve acı sistemlerimizin plastisitesi daha temel ve daha canlı bir şekilde değişerek kendisini ifade etmelidir.

Yıllar boyunca tutulan polis kayıtlan bu tür ciddi sapkınlıklar içinde olanların profili hakkında bilgi verir. Sinirlilik ve depresyon gibi sorunları olan hasta ruhlu kişiler nadiren terapi arayışında bulunmaktadır çünkü onlar genel olarak hallerinden memnundur.

Kaliforniya'da bir psikanalist olan Dr. Robert Stoller Los Angeles polis kayıtlan üzerinde önemli araştırmalarda bulunmuştur. Hardcore sadomazoşizm deneyimi yaşamış olan insanlarla röportaj yapmıştır. Onun keşfettiği şey mazoşist katılımcıların hepsinin ciddi fiziksel rahatsızlıkları olduğudur. Onlar çocukken veya ergenlik döneminde korkutucu ve ağrı verici tıbbi tedaviler görmüşlerdir. Stoller **"Sonuç olarak onların [hastanelerde] uzun dönemli bir tedavi süreci içine girmeleri gerekiyordu"** demiştir. **"Bu tür sapkınlıklarını ancak böyle yenebileceklerdi."** Onlar çocukluk döneminde acı çekmişler, ifade edilemez şiddet öğeleri yaşamışlardı. **Gün ortasında kabuslar görmek, değişken zihinsel durumlar içinde olmak veya mastürbasyon fantezileri içinde olmak onların sıkça yaşadıkları şeylerdir.** Onlar böylece travma öykülerini mutlu bir son ile bitiriyorlardı. Ve kendi kendilerine Bu kez ben kazandım diyorlardı. Ve onların kazanma şekli çektikleri ızdırabın erotikleşmiş haliydi.

"Doğal olarak" ağrı veren duyguların onlar için hoşlanılır olma düşüncesi bizim güçbela inanacağımız bir şeydir. Çünkü bizler kendi duyulanınızda ve duygularımızda doğal olarak hoşlanılır şeyler

[286] Sadomazoşist, başkalarına acı vermekten veya acıya maruz kalmaktan cinsel zevk alan kimse. Günümüzde "Alemin Kralı" adlı dizide evli olan karıkoca karakterin ilgi çekmesi altında olan psikolojik durum bunu vazıh şekilde hardcore porno seviyesindedir.

arayışındayızdır. **Ancak her şey bu kadar düz mantık üzerinde ilerlemez. Biz çok sevinçli olduğumuzda ağlayabiliriz ve nevroz durumlarında insanlar cinsel haz hakkında suçluluk hissedebilirler. Biz doğal olarak hoşlanılmayan bir duygunun, örneğin üzüntünün, müzik, edebiyat veya başka sanat dallarında güzel bir şekilde ve incelikli olarak ele alındığını biliriz.** Korku filmine gitmek veya çarpışan arabalara binmek gibi heyecan verici şeyler olabilmektedir. İnsan beyninde pek çok his ve duyu haz sistemine veya ağrı sistemine bağlı olabilir ve bu bağlantıların veya zihinsel çağrışımların her biri beyin içinde sıradışı bir plastik bağlantı gerektirir.

Stoller'in röportaj yaptığı hardcore mazoşistler acı duygularıyla bağlantılı olan bir yola sahip olmak zorundadır. Onlar kendi cinsel haz sistemlerine katlanmak durumundadır. Bunun sonucunda yeni bir birleşik deneyim, şehvetli bir acı oluşur. Bunların hepsi cinsel plastisitenin kritik dönemleri sırasında yeniden donanarak oluşmuş olan erken dönem çocuklukta güçlü bir şekilde yaşanmış şeylerdir.

……

Porno müptelası olan hastaların çoğu en azından bir kez sorunu anlayarak bu durumdan kurtulma isteği içinde olmuşlardır ve plastik olarak bunu nasıl yapabileceklerini düşünmüşlerdir. Ancak sonunda kendi arkadaşları tarafından çekilmişlerdir. **Bu adamların hiçbirisi bağımlı kişiliğe sahip olan veya ciddi çocukluk travmaları yaşayan kişiler değillerdir. Onlar kendilerine olan şeyi anladıkları zaman bir süre için sorunlu sinirsel şebekelerini zayıflatan bilgisayarlarını kullanmayı durdururlar ve pornoya olan iştahları söner.** Onların cinsel hazlar edinme konusundaki tedavileri daha sonraki yaşamlarında, kritik dönemde olduklarından çok daha basit olacaktır. Bu adamların bazıları, tıpkı A gibi, kendi cinsel tarzlarını değiştirirler çünkü bizim sorunlu hazlar edinmemize olanak tanıyan nöroplastisitenin aynı yasaları ayrıca bizim daha yeni, daha sağlıklı yoğun tedavimiz için olanak tanır ve bazı durumlarda bizim daha eski ve sorunlu olan hazlarımız kaybolur. Bu, her ne kadar cinsel arzular ve aşk ile ilgili olsa da, bir **kullan-veya-kaybet** beynidir. [287]

---

[287] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - Kendini Değiştiren Beyin, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. s.111-146

"SİCK: THE LİFE & DEATH OF BOB FLANAGAN, SUPERMASOCHİST 1997

(Hasta: Süpermazoşist Bob Flanagan'ın Yaşamı ve Ölümü)

Yönetmen: Kirby Dick

Karakter: Bob Flanagan

1997 yılında plastisite ve mazoşizm üzerine bir belgesel ortaya çıktı. Bu belgeselde Bob Flanagan bir performans sanatçısı gibi kendi mazoşist eylemlerini insanların önünde sergiliyordu. Bunu açık bir şekilde, şiirsel ve zaman zaman çok komik bir tarzda yapıyordu.

Flanagan'ın açılış sahnesinde onu çıplak olarak görürüz. Yüzünde utangaç bir ifade ve kafasının üzerinde bir huni vardır. O fiziksel olarak incinmiş ve nefesi kesilmiş gibi görünmektedir. Çok rahatsız edici bir acı içinde olduğu bellidir.

Bob 1952 yılında genetik bir akciğer ve pankreas bozukluğu olan kistik fibrozis ile doğmuştur. Bu hastalıkta beden normal dışı kalın salgı, mukus üretmektedir. Bu hava geçişini tıkamaktadır ve normal olarak nefes almayı olanaksız hale getirmektedir. Ve ayrıca kronik sindirim sorunlarına yol açmaktadır. Onun her nefes alışında bir mücadele vermesi gerekmektedir ve oksijensizlik sıklıkla mor renge dönüşmektedir. Bu hastalıkla doğmuş olan pek çok hasta çocukluk döneminde veya yirmilerinin başlarında ölmektedir.

Bob'un ebeveynleri hastaneden eve geldikleri anda onun acı içinde olduğunu fark etmişlerdir. Henüz on sekiz aylıkken doktorlar akciğerleri arasında cerahat bulmuşlardır ve göğüsten yapılan iğnelerle tedaviye başlamışlardır. Bu işlemler onda korku ve dehşet hissi yaratmıştır ve ümitsiz bir şekilde çığlıklar atmıştır. Çocukluk boyunca düzenli olarak hastaneye gitmiştir ve bir oksijen çadırının içinde neredeyse çıplak olarak çeşitli testlere tabi tutulmuştur. Doktorlar monitörden onun durumunu gözlemlemişlerdir. **Kistik fibrozis teşhisi konulduktan sonra onun bedeni artık yabancılar tarafından görünebilir olmuştur ve bu durum nedeniyle utanma duygusunu yitirmiştir.** Nefes almasına ve hastalıkla mücadele etmesine yardımcı olması için, doktorlar onun içine her türden tüp yerleştirmiştir. O, sorununun öneminin de farkındaydı: Kendinden daha küçük olan iki kız kardeşi de aynı hastalığa sahipti ve onlardan birisi altı aylıkken ve diğeri yirmi bir yaşındayken ölmüştü.

Orange Country Kistik Fibrozis Cemiyeti'nin poster çocuğu olmasına rağmen gizli bir yaşam sürdürmeye başlamıştı. Genç bir çocuk olarak, midesi durmaksızın ağrıdığı zaman, penisi kendisinin dikkatini dağıtacak şekilde uyarılıyordu. Liseye giderken, geceleri çıplak olarak yatıyordu ve nedenini bilmeksizin kendisini kalın bir tutkal ile kaplıyordu. Acı veren bir pozisyonda olarak kendisini kemerle bir kapıdan asıyordu. Ardından etini delecek şekilde kemerin üzerine iğneler yerleştirmeye başlamıştı.

Otuz bir yaşındayken, çok sorunlu bir aileden gelmiş olan Sheree Rose'a aşık oldu. Filmde, biz Sheree'nin annesini, Sheree'nin babası olan kocasını açık bir şekilde küçümserken görürüz. Sheree bu duruma karşı edilgendir ve hiçbir şefkat ifadesi göstermemektedir. Sheree çocukluğundan beri kendisini başkalarına hükmetmeyi seven biri olarak tanımlamıştır. O, Bob'un sadistidir.

Filmde Sheree Bob'u onun kendi rızasıyla, kölesi olarak kullanmaktadır. Onu aşağılamaktadır, bir bıçak ile meme uçlarına yakın derisini kesmektedir, onun meme uçlarına kıskaç koymakta, onu zorla beslemekte, bir ip ile rengi mor olana kadar bağlamaktadır, bir bilardo topu kadar büyük olan çelik topu onun anüsüne bastırmakta ve erojen bölgelerine iğneler batırmaktadır. Ağzı ve dudakları iğne iplik ile dikilerek kapatılmıştır. Bir biberona doldurulmuş olan Sheree'nin idrarını içmektedir. Biz onu penisinin üzerinde bok ile görürüz. Onun tüm delikleri doldurulmuştur. Bu aktiviteler Bob'un ereksiyon olmasını sağlar ve bunları takip eden seks sırasında büyük orgazmlar yaşamaya yönlendirir.

Bob yirmili yıllarını ve otuzlu yıllarını ve kırklı yıllarının başlarını **kistik fibrozis** hastalığının en yaşlı yaşayanı olarak geçirmiştir. Gece kulüplerinde mazoşist ritüeller icra etmiştir. Bunu yaparken nefes alabilmek için her zaman oksijen maskesi takmaktadır.

Çıplak Bob Flanagan'ın final sahnelerinden birinde o bir çekiç almakta ve tam ortasından penisini bir tahtaya çivilemektedir. Ardından çiviyi çıkarır ve penisindeki derin delikten bir kaynak gibi, kamera merceği de dâhil olmak üzere her tarafa yayılacak şekilde, kan fışkırmaktadır.

Flanagan'ın sinir sisteminin bütün bunlara nasıl dayandığını kesin olarak tanımlamak önemlidir. Onun beyni tamamen sıradışı devreler geliştirmiştir. **Acı sistemi haz sistemi ile bağlantılıdır.**

Flanagan'ın acıdan haz alınabilirlik fantezileri erken dönem çocukluk yıllarından kaynaklanmaktadır. Onun ilgi çekici öyküsü yegâne yaşam deneyiminin geliştirdiği sapkınlığını onaylar. Bütün bunlar onun travmatik belleği ile bağlantılıdır. Bir çocuk iken, hastanedeki çocuk karyolasına kaçmaması ve kendisine zarar vermemesi amacıyla bağlanmıştır. Yedi yaşındayken kapalı bir yere hapsedilmesi, onun için dar bir yere sıkıştırılmasına karşı sevgi beslemesine dönüşmüştür. Bir yetişkin iken sargılar içinde olmayı ve kelepçelenmeyi veya bağlanmayı ve uzun zaman boyunca işkence edilir bir konumda asılı kalmayı sevmektedir. Çocukken hemşirelerin ve doktorların kendisini incitmelerine katlanmak durumunda kalmıştır, yetişkinken o gönüllü olarak bu yetkiyi Sheree'e vermekte, onun kölesi olmaktadır. O aslında sahte tıbbi işlemleri onun üzerinde uygulayarak yetkisini kötüye kullanmaktadır. Doktorlarıyla olan çocukluk ilişkilerinin göze çarpmayan inceliklerini yetişkinliğinde tekrarlamaktadır. Bob'un Sheree'ye kendi rızasıyla travmasının bir yönünü tekrarlamasına izin vermesi doktorların yaptıkları gibi derisinden kan alınması ve onun incitilmesi yaşamının ona bağlı olduğunu bilmesi anlamına gelmektedir.

Çocukluk travmalarının bu yansıması bu tür incelikli ayrıntıların tekrarı aracılığı ile olmaktadır. Fetişistler -nesneleri çekici bulanlar aynı özelliğe sahiplerdir. Robert Stoller, bir fetişistin bir öykü anlatan bir nesne olduğunu, çocukluk döneminden bir travmadan kaynaklanan bir sahneyi yeniden yakaladığını ve onu erotikleştirdiğini söylemiştir (Lastik iç çamaşırlar ve yağmurluklara karşı bir fetişizm geliştirmiş olan bir adam çocukluğunda yatağını ıslatan biridir ve bu nedenle lastik pedler üzerinde uyumaya zorlanmıştır).

Bunu çok aşağılayıcı ve rahatsız edici bulmaktadır. Flanagan çok sayıda fetişi olan biriydi. Tıbbi aletler ve kesici metaller onun vazgeçmediği aksesuvarlarıydı. Vidalar, çiviler, kıskaçlar ve çekiçler çeşitli zamanlarda erotik mazoşistik uyarımlar için etini delmede kullandığı nesnelerdir.

Flanagan'ın haz merkezleri hiç kuşku yok ki iki şekilde yeniden donatılmıştır. İlki, kızgınlık gibi normal olarak hoş olmayan duygular artık hoşlanılır olmuştur. O sürekli olarak ölümle flört etmektedir çünkü erken bir ölüm yaşayacağı bellidir ve bu korkusunu aşmaya çalışmaktadır. Küçük bir plastik çadırın içine konularak doktorlar tarafından küçümsenmiş olarak artık gösteri yaptığı yerlerde böylesine dar mekanlara sıkıştırılmasından gurur duymaktadır. Bir çocuk iken açığa çıkarılmış olan ve aşağılanan duygularının efendisi olabilmek için, muzaffer bir gösterici olmuştur. **Utanma bir hazza dönüşmüştür ve utanmazlık yönünde başkalaşmıştır.**

Onun yeniden donatılmasının ikinci yönü fiziksel acının hazza dönüşmesidir. Etinin içindeki metal artık kendisini iyi hissettirmektedir, ona ereksiyon sağlamakta ve onu orgazma ulaştırmaktadır. Büyük fiziksel stres altındaki bazı insanlar endorfin açığa çıkarır. Bu, esrar benzeri ağrı kesici acıyı dindirmekte ve kişiyi coşkulu hale getirmektedir. Ancak Flanagan kendisinin acısını dindirmediğini açıklamıştır. O acının üzerine gitmektedir. Kendisini ne kadar çok incitirse acısı o denli duyarlı hale gelmektedir. Ve o denli daha fazla acı hissetmektedir. Acı ve haz sistemleri birbirine bağlantılı olduğundan, Flanagan gerçek yoğun acıyı hissedince kendisini iyi hissetmektedir.

Çocuklar yardıma muhtaç halde doğarlar ve cinsel plastisitenin kritik döneminde kendilerinin terk edilmesinden sakınmak için her şeyi yaparlar ve yetişkinlerle bağlantılı kalmaya çalışırlar. Yetişkinlerin ceza olarak verdikleri acı ve travmaları sevmeyi öğrenmek zorunda kalsalar bile bu eğilim içinde olurlar. Küçük Bob'un dünyasındaki yetişkinler **"onun kendi iyiliği için"** onun üzerinde acı dayatmasında bulunmuşlardır. Şimdi, bir süpermazoşist olarak, ironik bir şekilde kendi iyiliği için acı yaşamak istemektedir. O geçmişteki çaresizliğinin tamamıyla farkındadır. Kendisini incitmemesini **"çünkü ben büyük bir bebeğim ve bu şekilde kalmak istiyorum"** diyerek açıklamaktadır. Belki de işkence edilen bir bebek olarak kalmak kendisini ölümden uzak tutmanın hayali bir yoludur. O eğer

Peter Pan olarak kalabilirse, sonsuza dek Sheree tarafından “işkence edilerek” en azından asla büyümemiş olacak ve bebek olarak ölecektir.

Filmin sonunda biz Flanagan’ın öldüğünü görürüz. O şaka yapmayı bırakır ve köşeye atılmış bir hayvan gibi görünmeye başlar. O korkusu tarafından yenilgiye uğratılmıştır. İzleyici onun ne denli ürkmüş olduğunu görür. O acılarını ve korkularını ehlileştirmek için mazoşistik bir çözüm keşfetmiştir. Bu noktada biz Sheree’nin ayrılıktan bahsettiğini Bob’dan öğreniriz—bu her çocuğun en kötü korkusu olan terk edilmeyi çağrıştırmaktadır. Sheree sorunun Bob’un artık kendisine boyun eğmemesi olduğunu söyler. O tümüyle kalbi kırık görünmektedir—ve sonunda kadın kalır ve ona nazikçe bakım uygular.

Onun son anılarında, neredeyse şok içinde, hüzünlü bir şekilde, “Ben ölüyor muyum? Ben anlayamıyorum ... Neler oluyor? ... Ben buna asla inanmadım” dediğini duyarız. Mazoşistik fantezileri, oyunları ve ritüelleri böylesine güçlü olan biri, acı dolu bir ölümü kucaklayarak, gerçekten yenilmiş görünmektedir.

Onun yeniden donatılmasının ikinci yönü fiziksel acının hazza dönüşmesidir. Etinin içindeki metal artık kendisini iyi hissettirmektedir, ona ereksiyon sağlamakta ve onu orgazma ulaştırmaktadır. Büyük fiziksel stres altındaki bazı insanlar endorfin açığa çıkarır. Bu, esrar benzeri ağrı kesici acıyı dindirmekte ve kişiyi coşkulu hale getirmektedir. Ancak Flanagan kendisinin acısını dindirmediğini açıklamıştır. O acının üzerine gitmektedir. Kendisini ne kadar çok incitirse acısı o denli duyarlı hale gelmektedir. Ve o denli daha fazla acı hissetmektedir. Acı ve haz sistemleri birbirine bağlantılı olduğundan, Flanagan gerçek yoğun acıyı hissedince kendisini iyi hissetmektedir.

Çocuklar yardıma muhtaç halde doğarlar ve cinsel plastisitenin kritik döneminde kendilerinin terk edilmesinden sakınmak için her şeyi yaparlar ve yetişkinlerle bağlantılı kalmaya çalışırlar. Yetişkinlerin ceza olarak verdikleri acı ve travmaları sevmeyi öğrenmek zorunda kalsalar bile bu eğilim içinde olurlar. Küçük Bob’un dünyasındaki yetişkinler “onun kendi iyiliği için” onun üzerinde acı dayatmasında bulunmuşlardır. Şimdi, bir süpermazoşist olarak, ironik bir şekilde kendi iyiliği için acı yaşamak istemektedir. O geçmişteki çaresizliğinin tamamıyla farkındadır. Kendisini incitmemesini “çünkü ben büyük bir bebeğim ve bu şekilde kalmak istiyorum” diyerek açıklamaktadır. Belki de işkence edilen bir bebek olarak kalmak kendisini ölümden uzak tutmanın hayali bir yoludur. O eğer Peter Pan olarak kalabilirse, sonsuza dek Sheree tarafından “işkence edilerek” en azından asla büyümemiş olacak ve bebek olarak ölecektir.

Filmin sonunda biz Flanagan’ın öldüğünü görürüz. O şaka yapmayı bırakır ve köşeye atılmış bir hayvan gibi görünmeye başlar. O korkusu tarafından yenilgiye uğratılmıştır. İzleyici onun ne denli ürkmüş olduğunu görür. O acılarını ve korkularını ehlileştirmek için mazoşistik bir çözüm keşfetmiştir. Bu noktada biz Sheree’nin ayrılıktan bahsettiğini Bob’dan öğreniriz—bu her çocuğun en kötü korkusu olan terk edilmeyi çağrıştırmaktadır. Sheree sorunun Bob’un artık kendisine boyun eğmemesi olduğunu söyler. O tümüyle kalbi kırık görünmektedir—ve sonunda kadın kalır ve ona nazikçe bakım uygular.

Onun son anılarında, neredeyse şok içinde, hüzünlü bir şekilde, “Ben ölüyor muyum? Ben anlayamıyorum ... Neler oluyor? ... Ben buna asla inanmadım” dediğini duyarız. Mazoşistik fantezileri, oyunları ve ritüelleri böylesine güçlü olan biri, acı dolu bir ölümü kucaklayarak, gerçekten yenilmiş görünmektedir.[288]

[288] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - Kendini Değiştiren Beyin, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. s.111-146

HAKİKATİ YAZMADA BEŞ GÜÇLÜK

Bertolt Brecht

Bugün yalanlarla ve bilgisizlikle savaşa şavaşa hakikati yazmak isteyen herkesin yenmesi gereken, en azından beş güçlük çıkar karşısına. Öncelikle, her taraftan gelen baskılara boyun eğmeyerek hakikati yazma yürekliliğini gösterebilmeli; sonra el birliğiyle gizlenmesine çalışılan hakikati görebilecek, onu gün ışığına çıkarabilecek akla sahip olmalı; hakikati bir silâha dönüştürebilmeli, onu bir silâh olarak kullanabilme sanatını edinmeli; hakikatin kimlere yarayacağına karar verebilmeli; bir de hünerli olmalı, hakikati etkili kılabilecek kişilere ulaştırabilme, yayabilme hünerini gösterebilmeli. Bu güçlükler özellikle faşizmin baskısı altında yazmak zorunda olanlar için fazlasıyla var; ama bunlar, kovulduktan ya da kaçtıktan sonra burjuva özgürlüklerinin hüküm sürdüğü ülkelerde yazanlar için de yok değil.

1.Yüreklilik: Hakikati yazma yürekliliği

Yazar hakikati yazmak zorunda; burası açık; yazar hakikati saklamaya çalışmamalı, onu gizlememeli ve hakikate uymayan hiçbir şey yazmamalı. Güçlülere boyun eğmemeli, güçsüzleri aldatmamalı. Güçlülere boyun eğmemek şüphesiz çok güçtür; güçsüzleri aldatmak ise çok kazançlı bir iştir. Mülk sahiplerinin hoşuna gitmemek demek, ömür boyu mülk edinememek demektir. Harcanan emeğin bedelini ödemekten kaçınan, emeği de yadsır; güçlüler arasında ün kazanmayı geri çeviren ise, bu koşullar altında, hiç ün kazanmaz, hiç övülmez. Bu yüzden yürekli olmalıdır. Baskıların çok arttığı dönemlerde, genellikle büyük, yüce şeylerden söz edilir. Çığlıkların göklere yükseldiği, kemerleri sıkmanın en yüce erdem olarak yutturulmaya çalışıldığı bu gibi dönemlerde, örneğin çalışanların beslenmesi ve barınması gibi küçük, bayağı konulardan söz etmek için yürek gerekir. Köylülere övgüler yağdırılırken, onların bu kutsanan emeklerinden tasarruf ettirecek makinelerden, ucuz yemlerden söz edebilmek için yürekli olmak gerekir. Herkesin eğitim görmemiş, bilgisiz insan bilgilisinden iyidir, diye bas bas bağırdığı bir ortamda, şunu yalnızca yürekli kişiler sorabilir: Kimin yararınadır bu durum? Üstün ya da üstün olmayan ırklardan edilen bir ortamda, acaba açlık, bilgisizlik ve savaş bunca korkunç yıkımı da birlikte getirir mi diye sormak yürek ister. Benzer biçimde, yenik düşmüş, ezilmiş kişinin kendi gerçeğini söyleyebilmesi için de yürek gerek. Takip edilen birçok insan, kendi kusurlarını görebilme yeteneğini yitirir. Onlara göre takip edilmek haksızlıkların en büyüğüdür. Takip edenler, takip ettikleri için kötüdürler; takip edilenler ise, iyi oldukları için takip ediliyorlardır. Ama bu, ayaklar altına alınmış, yenilmiş, engellenmiş bir iyiliktir; bu nedenle de güçsüz bir iyiliktir, yani kötü bir iyiliktir, direnemeyen, güvenilmez bir iyiliktir; ne de olsa iyilikle bu güçsüzlüğü bağdaştırabilmek kolay değildir, yağmurla ıslaklığı bağdaştırmak kadar kolay değildir bu. İyilerin iyi oldukları için değil, güçsüz oldukları için yenildiklerini söylemeye yürek ister. Kuşkusuz hakikat, hakikat-olmayanla kavgası içinde gösterilmelidir; genel, ulaşılmaz, kavranamaz bir şey olarak yansıtılmamalıdır. Genel, erişilmez, kavranamaz olan hakikat değil, yalandır. Şu kişi **hakikati dile getiriyor dendiğinde birkaç kişinin ya da birçok kişinin ya da tek bir kişinin başka bir şey söylediği, yalana başvurduğu, yuvarlak sözler gevelediği anlaşılır.** Hakikati söyleyen ise, pratik, somut, yadsınmaz, söylenmesi gereken bir şeyi dile getirmiştir.

Dünyanın kötülüğünden, canavarlığın zaferinden yakınmak, bir gün haklılar kazanacaktır diye tehditler savurmak, yeryüzünün bütün bunların söylemesine göz yumulan bölgelerinde bunları söyleyebilmek, hiç de büyük bir yüreklilik sayılmaz. Birçok insan, sanki bütün namlular kendilerine çevrilmiş gibi davranıyorlar; gerçekte onlara çevrilen namlular değil, tiyatro dürbünleridir! Bunlar, belirsiz dileklerini haykırıyor, tasasız, vurdumduymaz kişilere ait bir dünyayı özlüyorlar. Uğrunda hiçbir şey yapmadıkları belirsiz hakların özlemiyle yanıp tutuşuyorlar; uzun zamandan beri yemlendikleri ganimetten pay almalarını sağlayacak genel bir özgürlüğün hayalini kuruyorlar. Onlara göre hakikat, yalnızca kulağa hoş gelen şeylerden ibarettir. Hakikat elle tutulabilir, ölçülebilir, var olan bir şeyse, ona ulaşmak biraz çabayı, araştırmayı gerektiriyorsa, hakikat diye bir şeyi tanımazdan gelirler o zaman; kafalarını bulandıracak hakikate boş verirler. Bunlar, hakikate şöyle bir dokunup

geçen bir şeyleri geveleyen, yüzeyde kalmış, derine inmeyen kişilerdir. İşin kötüsü: Hakikatten haberi yoktur bunların.

2. Akıl: Hakikati görmek, fark edebilmek

Her alanda gizlenen, örtbas edilmeye çalışılan hakikati yazmak güç iş olduğundan, birçoğu için hakikatin yazılması ya da yazılmaması yalnızca bir namus sorunundan ibarettir. Hakikati yazmak için bir tek yürekli olmanın gerektiğini sanırlar. İkinci güçlüğü ise hep unuturlar. Bu ikinci güçlük hakikati bulabilmektir. Hakikati bulmanın kolay bir iş olduğunu kimse söyleyemez.

Öncelikle, hangi hakikatin söylenmeye değer olduğunu bulup ortaya çıkarmak, işte bu, sanıldığı gibi kolay değildir. Örneğin, dünyanın en uygar sayılan ülkelerinden biri, günümüzde en aşağılık bir barbarlığın içine batmış durumda. Bu durumu gören herkes, en korkunç, en canavarca araçlarla yürütülen iç savaşın, bir gün, dünyayı belki de bir yıkıntı yığınına çevirecek bir savaşa dönüşeceğini biliyor. Bunun bir hakikat olduğu kuşku götürmez. Ama bunun yanında başka hakikatler de var. Sözgelimi, koltuklar oturmaya yarar, yağmur gökten yağar türünden hakikatler. Bunlar da yanlış değil. Birçok yazar, bunlara benzer hakikatleri yazıyorlar. Bunlar, batmakta olan bir geminin duvarlarına natürmortlar çizmeye çalışan ressamları andırıyorlar. Belirttiğimiz ilk güçlük, onlar için geçerli değil, buna aldırdıkları yok ama vicdanları da rahat. Resimlerini güçlülere aldırmayarak çiziyorlar. Ama ezilenlerin çığlıklarıyla da ilgilenmiyor, bundan etkilemiyorlar. Seçtikleri davranış biçiminin anlamsızlığından kendilerini de etkiliyor, **"derin"** bir karamsarlığa kapılıyorlar. Karamsarlığa kapılıyorlar kapılmasına ama çok iyi fiyattan satıyorlar karamsarlıklarını; ustalık sıfatının gerçek sahipleriyse bu karamsar sahte ustalara gösterilen ilgiyi görmüyor, ürünlerini satamıyorlar bile. İşte bundan dolayı, bu karamsarların dile getirdiği hakikatlerin, koltuklarla ya da yağmurla ilgili olarak yukarıda belirttiğimiz hakikatlere benzediğini hemen görmek kolay olmuyor. Kolay olmuyor, çünkü bambaşka biçimde, sanki önemli hakikatlermiş gibi çıkıyorlar ortaya. Çünkü sanatın, sıradan bir şeyi önemli kılmak olduğu sanılıyor.

Ama yakından bakılacak olursa, bu karamsarların sadece şunu söyledikleri anlaşılır: **"Koltuk, koltuktur,"** ya da **«hiç kimse yağmurun gökyüzünden yeryüzüne yağmasını engelleyemez.»**

Bu kişiler, yazılması gerekli hakikati bulamazlar. Bir başka türden insanlar vardır. Bunlar, yerine getirilmesi yüzde yüz zorunlu görevleri üstlenirler; ne güçlüklerden, ne de yoksulluktan korkarlar; ne var ki, yine de yakalayamazlar hakikati. Bilgileri yetersizdir. Eski hurafelerle, eski dönemlerin bilinen önyargılarıyla doludur kafaları. Dünya çok karmaşıktır onlara göre. Olayları değerlendiremezler, karşılaştıkları olaylar arasındaki nedensellik ilişkilerini kuramazlar. Dürüstlükten başka, emek harcayarak kazanılan bilgilere, öğrenilebilir yöntemlere gerek vardır bunun için. Karışıklıklarla dolu, büyük değişimlerin gerçekleştiği günümüzde yazan herkes, materyalist diyalektiği, ekonomiyi ve tarihi bilmelidir. Gerekli çalışkanlık gösterilebilirse, bu bilgiler kitaplardan ve yaşamın kendisinden edinilebilir. Hakikatin parçaları ya da hakikati bulmaya yönelten nesnel varlıklar, kısacası birçok hakikat daha sıradan yöntemlerle de bulunabilir. Araştırmak isteyen kişinin bir yöntemi olmalı; gerçi yöntem olmadan da hakikat bulunabilir, hatta aramadan da bulunabilir. Ama böyle rastlantıyla bulunan hakikat, yazarı insanlara nasıl davranmaları gerektiğini gösterebilecek bir hakikate asla götürmez. Yalnızca basit, sıradan olguları kaleme alanlar, dünyamızın sorunlarını kullanamazlar, onlardan yararlanamazlar. Oysa hakikati yansıtmanın amacı, sadece budur; başka da bir amacı yoktur. Söz konusu ettiğimiz kişilerde hakikati yazma isteği vazgeçilemeyen bir tutkuya dönüşmemiştir.

İş bununla bitmiyor. Hakikati yazma amacı taşıyanlar ve hakikati fark etme yeteneğine sahip olanlar için aşılması gerekli üç güçlük daha var.

3. Sanat: Hakikati silâha dönüştürebilme, onu bir silâh olarak kullanabilme sanatı

Hakikat, sonuçları için dile getirilmelidir; çünkü hakikatten çıkarılacak sonuçlar, tutumları belirler. Hiçbir sonuca varmayan ya da yanlış sonuçları doğuran hakikate örnek olarak, çok yaygın olan şu görüşü anımsatabiliriz: Kimi ülkelerde barbarlığa kadar varan korkunç olaylar görülüyor, yaşanıyor. Bu

görüşten yola çıkarsak, faşizmin sırf doğanın gücüyle kimi ülkelerin üzerine çöreklenen bir barbarlık dalgası olduğunu söyleyecek denli yanılgıya düşebiliriz.

Bu görüşe göre faşizm, kapitalizmin ve sosyalizmin yanında (hattâ onların üstünde), yeni, üçüncü bir güç; yalnızca sosyalist hareket değil, kapitalizm de faşizm olmadan varlığını sürdürebilir. Kuşkusuz faşistçe bir şey bu, faşizmin karşısında bir yenilgi. Faşizm, kapitalizmin ulaştığı bir aşama, tarihî bir aşama: bu açıdan bakılırsa, yeni bir şey, öte yandan da eski bir şey. Kapitalizm faşist ülkelerde faşizm olarak varolur; kapitalizmin en açık, en saldırgan, en baskıcı, en yalancı biçimi olan faşizme karşı mücadele vermek, ancak kapitalizmle mücadele etmekle gerçekleşebilir.

Faşizmi doğuran kapitalizme karşı tek sözcük bile söylemek istemeyen kişi, karşı olduğu faşizmin hakikati üzerine nasıl konuşabilir? Bu konudaki hakikati dile getirmek nasıl yararlı bir sonuç doğurabilir?

Kapitalizme karşı çıkmadan faşizme karşı çıkan, barbarlığın yarattığı barbarlıktan yakınan kişiler, danadan kendilerine düşen payı büyük bir iştahla tıkman, ama danacıkların kesilmesine karşı çıkan insanları andırıyorlar. Durum şu: Danayı büyük bir zevkle yiyorlar, kan görmeye dayanamıyorlar. Kasap, eti önlerine getirmeden önce ellerindeki kanı yıkayıp temizlerse, keyiflerine diyecek yok. Barbarlığın nedeni olan mülkiyet ilişkilerine karşı değil onlar, yalnızca barbarlığa karşılar. Barbarlığa karşı yükseltiyorlar seslerini; üstelik de bunu aynı mülkiyet ilişkilerinin geçerli olduğu ülkelerde yapıyorlar; ama o ülkelerdeki kasaplar, eti vermeden önce yıkayıp temizliyorlar ellerindeki kanı.

Barbarca önlemlere karşı yükselen sesler; bu suçlamaları dinleyenler böylesi önlemlere kendi ülkelerinde başvurulmadığına inandıkları sürece, yani kısa bir süre için; etkili olabilir. Kimi ülkeler mülkiyet ilişkilerini başka ülkelerdeki gibi zor kullanarak değil, görünüşte sert olmayan önlemlere başvurarak koruyabiliyorlar henüz. O ülkelerde geçerli olan demokrasi ve yürütülen kamu hizmetleri başka ülkelerdeki şiddetin işlevini taşıyor, yani üretim araçları mülkiyetinin korunmasına yöneliyor. Fabrikalar, maden ocakları ve toprak mülkiyeti üzerinde kurulan tekeller, her yerde barbarca olaylara gebe; ancak bu çeşit barbarlıklar pek göze batmıyor. Barbarlık ancak tekeller doğrudan doğruya kaba güçle korunmaya başlandığında göze batıyor.

Barbarlık tekellerini korumak için hukuk devleti anlayışının yanında, sanat gibi, felsefe gibi, edebiyat gibi güzelliklerden vazgeçmeyi henüz gerekli görmeyen birkaç ülke, bu güzelliklerden vazgeçtiği için anayurdunu suçlayan konukların çıkardığı gürültüyü hoşnutlukla dinliyor; çünkü beklenen savaşlardan yarar umuyor o ülkeler. Almanya'ya karşı açılacak acımasız bir savaşı iple çeken, **"Almanya'nın günümüzde kötülerin yurdu olduğunu, Cehennemin bir şubesine dönüştüğünü, şeytanın orada konakladığını"** bağıra çağıra bütün dünyaya ilân eden bu kişilerin hakikati gördükleri söylenebilir mi? Olsa olsa onların umutsuz budalalar oldukları, zararlı kişiler oldukları söylenebilir. Çünkü bütün bu gevezeliklerden çıkartılacak sonuç, Almanya'nın yeryüzünden silinmesi gerektiği olacaktır. Bunlardan, insanlarının tümüyle birlikte koca bir ülkenin ortadan kaldırılması gerektiği sonucu çıkarılabilir yalnızca; çünkü zehirli gaz, insanları öldürürken, suçluları suçsuzlardan ayıramaz.

Hakikati tanımayan, düşüncesiz, sıradan insan belirsiz sözler eder, yüksekten atıp tutar, birtakım bulanık şeyleri ağzında geveler durur. Örneğin Almanlara veriştirir, kötülerden yakınır; bu kişileri dinleyenler de, en azından ne yapacaklarını şaşırırlar. Almanlıktan vazgeçmeye mi karar vermelidirler? Kendileri iyi insan olurlarsa, söz konusu cehennem ortadan kalkacak mıdır acaba? Barbarlıktan doğan, barbarlık üzerine yürütülen gevezelikler de buna benziyor. Bu gevezeliklere göre, barbarlığın sonucu olan barbarlık, eğitimle kişilere kazandırılacak ahlâklı davranış biçimiyle ortadan kalkabilir. Bütün bunlar çok parlak sözler, ama bu sözlerden takınılması gerekli tavırlar konusunda herhangi bir sonuç çıkarılamaz; bu nedenle de kimseye seslenemez bu gevezelikler.

Bu tür konuşmalar, nedenler zincirinin çok sayıda halkasını yansıtabiliyor ve eylem içindeki belirli güçleri, alt edilmez güçler biçiminde tanımlıyor. Buna benzer ifadelerin karanlık yanları çok, yıkımları hazırlayan güçleri gizliyor bu konuşmalar. Biraz açık konuşsalar, tüm yıkımların nedeninin insan olduğunu öne sürecekler! Çünkü içinde yaşadığımız şu günlerde insanın yazgısını, insan çiziyor.

Faşizm öyle, insanın **"doğasıyla"** açıklanabilecek **"doğal bir felâket"** değildir. Ama doğal yıkımlar bile, şu **"tabiî afetler"** bile insana yaraşır bir biçimde dile getirilebilir; bu da insanın mücadeleci gücüne seslenen anlatım biçimidir.

Yokohama'yı yerle bir eden büyük depremden sonra, geniş bir yıkıntı alanını gösteren fotoğraflar yayımlanmıştı birçok Amerikan gazetesinde. Resimlerin altında şu yazılıydı: **"Steel stood" ("Çeliğe bir şey olmadı");** gerçekten de, ilk bakışta salt yıkıntıları görenler, yazıyı okuduktan sonra uyarılmış durumda, ayakta kalabilen birkaç yapıyı da fark ediyorlardı. Depremi dile getiren bakış açıları içinde, söz konusu ettiğimiz inşaat mühendislerinin bu bakış açısı özel bir önemlilik taşımaktadır; çünkü onlar, toprak kayması, deprem dalgasının yıkıcı gücü, depremle oluşan ısı konularında bilgi edindiler bu deprem aracılığıyla; bu bilgiler, depreme dayanıklı yapıları oluşturmalarını kolaylaştıracaktır onların. Faşizm gibi, savaş gibi **"felâketleri", "doğal afetlere"** hiç benzemeyen bu yıkımları dile getirmek amacını taşıyanlar, hakikati kullanışlı bir biçimde yansıtmalıdırlar. Üretim araçları mülkiyetinden yoksun bırakılmış, çalışan dev kitlelerin başına bu belâları saranların, o araçları ellerinde tutanlardan başka kimseler olmadığını açıkça belirtmelidirler.

İnsanların içine düştükleri kötü durumlar konusundaki hakikatler yazılmak isteniyorsa, önce o durumları yaratan önlenebilir nedenler ortaya çıkarılmalıdır. Ancak önlenebilir nedenler ortaya koyulduktan sonra kötü durumlarla savaşılabilir.

4. Karar: Hakikatin kimlere yarayabileceğine karar verebilmek

Yazılanların fikirler ve sanat yapıtları pazarında karşılaştığı, yüzyıllardır süregelen alışılmış ticari kurallar, yazarı, yazdıklarının sorumluluğunu taşımaktan kurtarıyordu; yazar, müşterisinin ya da çalıştığı yayınevi patronunun, yani aracı kişinin, yazdıklarım herkese ulaştırabildiğini sanıyordu. Kısacası şöyle düşünüyordu yazar: Ben konuşurum, beni dinlemek isteyenler de dinlerler. Gerçekte yazar konuşuyordu, ama onu parası olanlar (eseri satın alabilenler) dinliyordu. Herkes işitmiyordu konuştuklarını; işitenler de her şeyi duymak istemiyorlardı. Bu konuda çok şey söylendi, ama yine de bu kadarı yeterli değil; burada yalnız şunu söylemekle yetineceğim: Sonunda **"birine yazmak", "yazmak"** olup çıktı. Ama hakikat öyle rastgele yazılamaz; doğrudan doğruya birine, ondan yararlanacak olan birine yazılmalıdır hakikat. Hakikate ilişkin bilgilerin edinilmesi, yazarlar ve okurlar açısından ortak bir süreçte gerçekleşebilir. Doğru konuşabilmek için iyi işitebilmek, doğruyu işitebilmek gerekir. Hakikati söylemenin de, dinlemenin de bir amacı, ereği olmalıdır. Biz yazarlar için önemli olan, hakikati kime söylediğimiz ve onu bize kimin söylediğidir.

İçine düşülen kötü durumlarla ilgili hakikati, bu kötü durumlardan en çok zarar görenlere iletmeliyiz ve onlardan da öğrenmeliyiz. Yalnızca belirli görüşleri benimsemiş kişilere seslenmemeli, aynı zamanda görüşleri, içinde bulundukları durumun etkisiyle biçimlenmiş kişilere de seslenebilmeli. Bizleri dinleyenler sürekli bir değişim içinde! Unutulmamalı ki, hesapları tutmazsa, ya da tehlike büyürse, cellâtlar bile yükseltebilirler seslerini. Bavyeralı köylüler başkaldırıya karşıdırlar hep, ama savaş uzun sürerse, savaştan evlerine dönen oğulları çiftliklerde iş bulamazsa, o zaman onlar da başkaldırıdan yana olurlar.

Yazarlar için önemli olan, hakikatin hangi ses tınısıyla söyleneceğinin bulunmasıdır. Çoğu zaman yumuşak, ağlamaklı bir sesle, karıncayı incitmeyen insanların tutumuyla söylendiğini işitiriz hakikatin. Yoksulluk ve acılar içinde yüzen kişi, bu sesi duyunca daha çok acı çekmeye başlar. Bu şekilde konuşanlar belki düşman değillerdir, ama mücadelede yer alamazlar. Hakikat kavgacıdır, yalnızca hakikat olmayanla değil, hakikat olmayanı yayan, savunan kişilerle de savaşır.

5. Hüner: Çok kişiye hakikati ulaştırabilme, onu çok kişiye yayabilme hüneri

Birçokları hakikati söyleyebilme cesaretini gösterdikleri için böbürleniyorlar, onu bulabildikleri için mutluluk duyuyorlar, hakikate kullanışlı, yararlı bir biçim vermeye çalıştıklarından yorgun düşüyorlar belki de; ama sonradan hiçbir şey yapmıyorlar, oturup çıkarlarını savundukları insanların onlara el uzatmasını bekliyorlar; hakikati o insanlara ulaştırabilmek, o insanlar arasında yayabilmek için belirli bir hünerin gerektiğini hiç düşünmüyorlar. Bu yüzden çabalarının bütün etkisi güme gidiyor. Hakikatin

baskı altına alındığı, gizlendiği her dönemde, onu kitlelere ulaştırabilmek için kurnazlık (hüner) gerekmiştir. Konfüçyüs aşırı yurtseverliklerle dolu, eski bir tarih belgesinde değişiklikler yapmıştı. Birkaç sözcüğü değiştirmişti yalnızca. Tarih belgesinin bir bölümünde şöyle yazıyordu**: "Kun ülkesinin hükümdarı, dilini tutamaması nedeniyle filozof Wan'ı öldürttü."** Konfüçyüs, buradaki "öldürttü" sözcüğü yerine **"katletti"** sözcüğünü yerleştirmişti. Hükümdar bilmem kim bir suikasta kurban gitti- cümlesiniyse, **"idam edildi"** diye değiştirmişti. Böylelikle Konfüçyüs, tarihin akışının yeni bir açıdan yargılanmasını sağlayabilmişti.

Çağımızda da halk yerine sınıflar, toprak yerine mülkiyet sözcüklerini kullanan kişi, birçok yalana aracılık etmekten kurtulur. O sözcüklerin (değiştirilmesi gerekenlerin) kişiyi uyuşturucu, tembelleştirici, yani mistik özelliklerini ortadan kaldırmış olur. Halk sözcüğü, belirli bir birliği ifade ediyor ve ortak çıkarları akla getiriyor; bu nedenle bu sözcük, yalnızca birden fazla halkın söz konusu olduğu durumlarda kullanılabilir, çünkü ancak o durumlarda çıkarların ortaklığından söz edilebilir. Bir toprak parçası üstünde yaşayan sınıfların çıkarları ise farklıdır ve genellikle de bu çıkarlar birbirleriyle çelişir; işte bu hakikat hep gizlenmeye çalışılan bir hakikattir. Toprak deyip de, tarlaları anlatan, tarlaların kokusunu ve rengini uzun uzadıya dile getirerek burun ve göz zevklerine seslenen yazar, egemenlerin yalanlarını desteklemiş olur; çünkü söz konusu olan ne toprağın verimliliğidir, ne de insanlardaki toprak sevgisi ve çalışkanlıktır; gerçekte önemli olan, tahıl fiyatları ve tarlada çalışanın emeğine ödenen ücrettir. Topraktan kazanç sağlayanlar, kızgın güneş altında buğday üretenler değildir; toprak kokusunu tanıyan yoktur borsalarda. Borsaların kokusu bambaşkadır. Buraya uyan sözcük, toprak mülkiyetidir; böylelikle, daha az yalan söylenmiş olur. Baskıların egemenlik kurduğu ülkelerde, disiplin sözcüğü yerine, itaat ya da baş eğme sözcükleri kullanılmalıdır; çünkü disiplin, mutlaka baskıları gerektirmez, bu açıdan bakınca, baş eğme sözcüğünden daha soylu bir anlam taşır. Şeref sözcüğü yerine de insanlık onuru sözcüğü kullanılmalıdır. Böylece tek tek kişiler, kolaylıkla gözden kaçmamış olurlar. Böylece, halkın onurunu kurtarmak savıyla ortaya çıkanların, bir yüzsüzler takımı oldukları gizlenmemiş olur: Toklar, aç kalma pahasına onları doyuranlara büyük bir eli açıklıkla şeref dağıtırlar. Konfüçyüs'ün kurnazlığı (hüneri) bugün için de geçerlidir. Ulusuyla ilgili olayların irdelenmesini haklı nedenlere dayandırıyordu o... İngiliz Thomas More, **"Ütopya"** adlı yapıtında; adil bir yönetimin egemenlik kurduğu bir ülkeden söz ediyordu-kuşkusuz kendi ülkesi değildi sözünü ettiği ülke; ama, aslında, ne kadar da çok benziyordu o Ütopya kendi ülkesine, anlattığı olaylar ülkesinde görülenleri ne de çok andırıyordu! İngiltere'yi eleştiriyordu More.

Lenin, Rus burjuvazisinin Sahalin adasında uyguladığı sömürüyü ve baskıları anlatmak istiyordu, ama çarın polisinden çekiniyordu. Rusya yerine Japonya'yı, Sahalin yerine de Kore'yi koydu. Japon burjuvazisinin uyguladığı yöntemler, Rus burjuvazisinin Sahalin adasında uyguladığı yöntemleri anımsatıyordu her okura; ama yazı yasaklanmadı, çünkü Rusya ile Japonya arasında düşmanlık vardı o yıllarda. Almanya'da, Almanya konusunda söylenemeyen birçok şey, örneğin Avusturya için söylenebilir.

Söz konusu edilen devlet değiştirme kurnazlığının pek çok örneği vardır.

Voltaire, kilisenin mucize inancına karşı çıkmak istiyordu, bu amaçla Orleans'lı bakire üzerine çapkın bir şiir yazdı. Bir ordu askerin arasına düşen, bir çiftlikte kalan ve papazların arasında yaşayan Jeanne Darc'ın, bütün bunlara karşın bakire kalabilmesi için kuşkusuz mucize gerekti; işte böylesine bir mucizeyi anlatıyordu Voltaire.

Zevk düşkünü egemenlerin yaşamlarından türettiği erotik serüvenleri anlatırken kullandığı çekici üslûpla Voltaire, egemenleri, bu uçkuru düşük yaşamları için gerekli koşulları onlara hazırlayan bir dine dört elle sarılmaya çağırıyordu. Böylece Voltaire'in emeği, kanunsuz yoldan da olsa, ulaşmayı amaçladığı kişilere ulaşmış oluyordu. Okurları arasındaki güçlüler, Voltaire'in görüşlerinin yayılmasına aracı oluyorlar, ya da buna katlanmak zorunda kalıyorlardı. Ve büyük Lucretius savunduğu Epikürcü ateist görüşlerin yayılmasında, dizelerinin güzelliğinden yararlandığını açıkça, vurgulayarak belirtiyordu.

Bir ifadenin yüksek edebi düzeyi, gerçekte yazar için bir güvence olabilir. Ama bunun sık sık kuşkulara yol açtığı da görülür. O zaman anlatımların sanat değeri bilerek, isteyerek düşürülür. Sözgelimi, hor görülen polisiye romanların göze çarpmayacak yerlerine kötü, karanlık durumları dile getiren ifadeler sokulabilir. İçinde bu çeşit ifadelerin bulunması, bir polis romanının yazılmasını bile haklı ve yararlı kılabilir. Büyük Shakespeare, anayurduna karşı yürümeye kalkışan Coriolanus'a engel olmak isteğindeki anasının bu amaçla yaptığı konuşmayı bilerek etkisiz bir konuşma biçimine sokmuştu; bu arada, oldukça sıradan düşünceleri dile getirerek yazınsal düzeyi de kasıtlı biçimde alçaltıyordu-çünkü Coriolanus'un tasarısından vazgeçmesini elle tutulur nedenlerle, ya da anlamı derin bir karşı koyuşla açıklamak istemiyordu; tam tersi, belirli bir tembelliğin sonucu olarak eski bir alışkanlığın buyruğu altına girmişti Coriolanus; tasarısından vazgeçmesinin nedeni buydu ve Shakespeare de bunu göstermek istiyordu. Antonius'un, Caesar'ın ölüsü başında yaptığı konuşma da, hünerlilikle dağıtılmış hakikate Shakespeare'den verebileceğimiz bir başka örnek olabilir. Antonius, Caesar'ın katili Brutus'un saygın bir kişi olduğunu yineliyordu sürekli; ama bu arada onun eylemini de dile getiriyordu ve eylemin bu biçimde dile getirilişi, eylem sahibine saldırılmasından çok daha etkileyici oluyordu; konuşmacı, salt olup biteni anlatarak haklı çıkarıyordu kendisini; olaylara böylece "abartılmış" bir etkileyicilik özelliği kazandırıyordu. Bundan dört bin yıl önce yaşamış Mısırlı bir şair de buna benzer bir yöntem uygulamıştı. Sınıflar arasında kanlı bir savaşın hüküm sürdüğü bir dönemdi. O güne dek egemen olan sınıf, en büyük düşmanına, yani halkın o güne dek kölelik eden kesimine karşı kendini güçlükle savunmaya çabalıyordu. Şiirde hükümdarın, firavunun sarayına ermiş, bilge bir kişi gelir ve firavunu uyararak iç düşmanlara karşı saldırıya geçilmesi gerektiğini öğütler. Alt sınıfların başkaldırmasıyla ülkede oluşan düzensizliği ve karışıklıkları uzun uzadıya, etkileyici bir dille anlatır. Söylediği şunlardır:

Böyle işte: Gözyaşı döküyor soylular, ayaktakımı sevinçle donanmış tepeden tırnağa. Haykırıyor her kent, bırakın kovalım güçlüleri aramızdan diye. Böyle işte: Basılıyor devlet daireleri, resmî belgeler yağmalanıyor; bakın şu işe, çiftlik köleleri, bey oldu artık. Böyle işte: Saygım mı saygın beylerin çocuklarını kimsecikler tanımıyor; soylu hanımların yavrucakları, kölelerin oğullarıyla bir şimdi.

Böyle işte: Kentlileri değirmen taşlarına bağladılar. Hani şu güneşi hiç göremeyenler vardı, onlar da oynaşıyor gün ışığında, şıkır şıkır.

Böyle işte: Abanozdan yapılma kutsal bağış kutuları paramparça edildi; güzelim sedir ağaçlarından döşek yapıyorlar kaba saba gövdelerini dinlendirmek için. Acılarla görün, başkentimiz bir saat içinde yerle bir oldu. Görün acılarla, daha dün bir lokma ekmek bulamayanların ambar dolusu yiyeceği var şimdi, ambarlarım elbet başkalarının mallarıyla doldurdular. Acılarla görün, yiyecek bulabilen soylular kendini mutlu sayar oldu. Görün acılarla, tek bir buğday tanesine el açanların ambarları dolup taşmış buğdaylarla, eskiden buğday dilenenler, şimdi sadaka dağıtıyor efendilerine. Acılarla görün, çift sürecek öküzü olmayanların şimdi sürüleri var, sabanına koşacak hayvan bulamayanlar kocabaş sürülerini ele geçirdiler tümden. Görün acılarla, başını sokacak tek göz odası olmayanlar, artık sağlam evlere kavuştu.

Acılarla görün, saray danışmanları ambarlarda barınmaya uğraşıyor, bir dam altı bulamayan çapulcular sedir döşeklere uzanmışken.

Görün acılarla, bir kayığı bile olmayanlar vardı ya, şimdi gemi sahibi oldular, gemilerin eski sahipleri mi, onlar boyunlarını bükmüş bakıyorlar bu çapulculara, gemiler eski sahiplerinin değil artık. Acılarla görün, bir giydiğini bir daha giymeyen zevk sahipleri, o canım gözdeler paçavralara bürünmüş, onların kumaş dokuyucuları ipek çamaşırlarla bezenmiş hep.

Zenginin susuzluktan dili damağına yapışmış, öyle baygın, kendinden geçmiş, dün onun artığını dilenenler, şimdi keskin mi keskin içkilerle serinliyorlar. Görün acılarla, arp çalmasını bilmeyenlerin elinde altın yaldızlı arpler, eskiden yanında şarkı söylemeye gönül indirilmeyenler, şimdi müzikle eğleniyor. Acılarla görün, yoksulluktan kadınsız uyuyanların döşeğinde soylu bayanlar oynaşmak zorunda şimdi, yüzünü ancak bulanık suda görenlerin gümüş sırlı aynası var artık.

Büyüklere kimseler saygı göstermiyor bugün. Ayak işlerine koşturulanlar, şimdi koşturucularını kullanıyorlar ayak işleri için.

Görün korkularla, işte beş adam, ne idüğü belirsiz önderleri göndermiş. Şöyle diyorlar: Biz ulaştık amacımıza. Çektiğimiz acılardan siz inleyin şimdi.

Şairin anlattığı bu düzensizliklerin ve karışıklıkların, gerçekte, ezilenler açısından çok çekici, çok özlenen bir durumu göstermek amacıyla, yani ezilenleri o duruma özendirmek amacıyla yazıldığı açıkça görülüyor. Ama kimse karşı çıkamaz şaire. Çünkü anlattığı durumları benimsemiyormuş gibi görünüyor şair...

Jonathan Swift kaleme aldığı bir bildiride, yoksul çocukların kesilip, salamura et olarak satılmasının ülke refahına olumlu yönde etki yapacağını söylüyordu. Kesin hesaplar koyuyordu ortaya; acımasızca davranışlarla iktisadî alanda ne denli büyük bir tasarrufun gerçekleştirilebileceğini kanıtlıyordu.

Açıkça aptal yerine koyuyordu kendisini Swift. Herkesin ilgilendiği, çok ciddî bir soruna çözüm yolu bulmak ereğiyle ortaya attığı düşünce tarzı, tüm nefretleri çekmesine yol açıyorken, önerisinin bayağılığı ve alçaklığı da herkesin fark edebileceği gibi apaçık çıkıyordu ortaya. Ama kimi görüşlerin doğuracağı sonuçları hiç düşünmemiş olanlar da içinde olmak üzere, herkes Swift'in önerisinden daha akılcı, ya da en azından daha insancı düşünmek zorunda bırakılıyordu kuşkusuz.

Hangi alanda olursa olsun, düşünmenin teşvik edilmesi hep ezilenlerin yararınadır. Çok gereklidir bu. Sömürü düzenine hizmet eden yönetimler hep aşağılar düşünmeyi, horlar, yok sayar.

Aşağılananların yararına olan her şey aşağılıktır o yönetimlere bakılırsa. Örneğin açların ekmek bulabilme kaygıları; açlıktan kimileri ölürlerken, ülkenin savunucuları sıfatıyla onurlandırılan insanlara uygun görülmüş bu payeleri yadsımak; ülkesini yıkıma sürükleyen yönetici (Führer-Hitler) karşısında duyulan kaygı; sahibini besleyemeyen emeğe karşı duyulan nefret; insanları anlamsız birtakım davranışlara zorlayan kurallara karşı koyma; çıkarlarını koruyamayan aileye karşı kayıtsızlık... Bütün bunlar aşağılık düşünceler olarak nitelendirilmektedir. Açlar, hiçbir şeyi savunamayan, korkak, gözü doymaz yaratıklar sayılırlar; ezenlere kuşkuyla bakanlar da birer haindir; işçiler, gördükleri işin gerçek değerini bilmeden emeklerinin hakkını arayan miskinler diye sıfatlandırılarak, tüm sövgüleri üstlerine çekerler. O düzenlerde düşünmekten daha aşağılık bir iş yoktur, düşünenlerin adı kötüye çıkar. Ama bütün bu baskılara karşın, insanın cezalandırılmaksızın düşüncenin başarısını, düşünmenin sonuçlarını tanıtlayabileceği ve gösterebileceği alanlar da yok değildir; bu alanlar, diktatörlerin de üzerinde düşünmeyi gereksindiği konulardır. Örneğin düşünmenin üstünlüğü ve başarısı, savaş bilgisi ve teknik alanında kanıtlanabilir. Yünün yerini tutabilecek sentetik maddelerin bulunması ve üretilmesi de, düşünmenin gerektiği bir alandır. Yiyecek maddelerinin bozulmadan uzun süre saklanabilmeleri, gençlerin savaşa hazırlanmaları, bütün bunlar üzerlerinde düşünmeyi gerektiren konulardır: Düşünmenin önemi bu konuların yardımıyla gösterilebilir. Gerçi bu saydığımız düşüncelerin zorunlu ve istenmeyen amacı savaşa teşviktir, ama yine de kurnazlıkla kurtulunabilir bu tuzağa düşmekten; bir savaşın en iyi nasıl yürütülebileceği üzerinde düşünme, yürütülmek istenen anlamsız bir savaşsa, savaşın anlamı üzerine düşünmeye zorlar insanı; böylece anlamsız bir savaştan kaçınmanın yollarına ilişkin düşünceler gelişir, kafa yorar bu mesele için herkes.

Bu sorun üzerine açıkça yazıp çizmek olanaksız kuşkusuz. Peki, sürekli övülen düşünce yararlı, yani etkili bir biçime sokulamaz mı? Sokulabilir.

İçinde yaşadığımız günlerdeki gibi, halkın bir bölümünün (küçük bir kesiminin), bir başka bölümünü (büyük çoğunluğunu) sömürebilmek için baskı düzeni kurduğu dönemlerde, baskıların yürütülebilmesi içki, her alanda belirli bir temel tutumun geçerli olması gerekir; halkın temel bir tutumu benimsemesi istenir. Zooloji alanında, İngiliz Darwin'inki gibi bir buluş, sömürü düzeni için ansızın bir tehlike sayıldı sözgelimi; gelgelelim uzunca bir süre salt kiliseyi kaygılandırmıştı Darwin'in buluşu, polis hiçbir şeyi fark etmemişti. Fizikçilerin araştırıları, son yıllarda mantık alanında çeşitli sonuçlar doğuruyor; yalnızca baskılara hizmet eden bir dizi inançla ilgili kuralı tehdit ediyor bu araştırılar. Prusyalı devlet filozofu Hegel'in mantık alanındaki çalışmaları, Marx'a ve Lenin'e

klasiklerini yazarken kullandıkları yöntem için son kerte değerli ipuçları verdi. Bilimlerin gelişimi birbirine bağlı olarak, ama farklı hızlarda gerçekleşiyor; devlet, -her gelişmeyi yakından izleyebilecek durumda değil. Hakikatin savunucuları şöyle böyle kolaylıkla gözden kaçabilecek alanlarda yürütebilirler savaşlarını. En önemli şey doğru düşünmeyi öğretebilmektir; her şeyi ve her olayı geçici, değiştirilebilir yanıyla kurcalayan düşünme tarzının insanlara aşılanabilmesidir işte en önemlisi. Egemenler köklü değişmelerin kesinlikle karşısındadırlar. Her şeyin, bin yıl da olsa, bin yıl da geçse hep aynı kalmasını isterler. Ay yerinde dursa, güneş hareket etmese ne de iyi olur onlar için! O zaman kimse aç falan kalmaz, akşamlan yemek yiyebilir sanki. Onlar silahlarını ateşledikten sonra, düşmanları ateş etmemelidir artık, son kurşunu atan onlar olmalıdır. Geçici olanı araştıran bir düşünce tarzı ezilenleri yüreklendirmek için çok iyi bir araçtır. Her şeyin ve her durumun kendi çelişkisini içinde taşıdığı ve bu çelişkinin giderek büyüdüğü gerçekliği, güçlülere karşı bir koz olarak kullanılmalıdır. Böylesi bir düşünce tarzı (örneğin şeylerin akışının öğretisi olan diyalektik) egemenlerin sürekli kaçtıkları nesnelerin araştırılmasında kullanılabilir. Bu düşünce yöntemi biyolojide ya da kimyada bile uygulama alanına getirilebilir. Ama aynı zamanda, bir ailenin yazgısını dile getirirken de kullanılabilir bu yöntem; üstelik pek de dikkat çekmez. Her şeyin, sürekli değişim içinde olan birçok başka şeye bağımlılığı, diktatörlerin çok tehlikeli buldukları bir görüştür; bu görüşü polisin ilgisini çekmeden yansıtabilmenin pek çok yolu vardır yine de.

http://www.sanatcephesi.org/SC/168/hakikati_yazmada_bes_gucluk/

BELLEK DESTEKLEYİCİLER

Örgütleme ve eklemleme çok güçlü kodlama(anlamlandırma) türleri olmakla birlikte, tüm bilgiler, örgütleme için elverişli olmayabilir. Ayrıca bazı bilgiler de tamamıyla yeni ya da eskilerle tümden ilişkisiz olabilir. Bu nedenle de eklemleme yoluyla kodlamak mümkün olmaz. Bu durumda anlamlı kodlama yapmak için bellek destekleyici ipuçlarını kullanmak oldukça faydalıdır. Bellek destekleyiciler, okul öğrenmelerinde özellikle terimleri ve olguları(kim,ne zaman, nerede sorularına cevap veren bilgi türü) kodlamak üzere geniş ölçüde kullanılmaktadır.Bellek destekleyici stratejiler, öğrenilecek kapsam içinde doğal olarak bulunmayan ilişkileri, çağrışımları meydana getirerek kodlamaya yardım eden stratejilerdir. Bu stratejiler doğal olarak ilişkilerin bulunmadığı durumda, benzer ve farklı özelliklere sahip bilgiler arasında yapay bir bağ yaratır bu nedenle bellek destekleyici stratejiler, bir bakıma eklemlemenin bir türü olarak tanımlanabilir. Sonuç olarak bellek destekleyiciler, öğrenilecek bilgiyi daha anlamlı hale getirerek öğrenilenin hatırlanmasını kolaylaştırmaktadır. Araştırmalar, bilgi ne kadar anlamlı olursa, bilginin kalıcılığı ve hatırlanmasının o derece kolay olduğunu göstermektedir(Lehsin, Pollock ve Regeluth,1992). Bu durumda, "bellek destekleyen stratejilerin öğrenciye ne zaman verilmesi gerekir?" sorusu akla gelmektedir. Öğrenciye yeni bilginin sunulduğu anda bellek destekleyici stratejinin de verilmesi gerekir. Böylece öğrenci, yeni bilgiyi uygun olan bellek destekleyici stratejiyle öğrenme çabasına girerek yeni bilgi ile bellek destekleyici ipucu arasındaki ilişki yapılan araştırmalar yoluyla güçlü bir şekilde kurulur.

Yapılan araştırmalar, sınıflarda bellek destekleyici stratejilerin öğretimine çok az yer verildiğini göstermektedir(Moely ve diğerleri, 1986). Her öğrenci öğrenme için gerekli olan bellek destekleyici stratejileri geliştirme gücünde değildir. Bu nedenle öğretmenler, doğrudan öğretim yoluyla çocukların bu stratejileri öğrenmelerini sağlamalıdırlar.

Yukarda da açıklandığı gibi bellek destekleyici stratejiler özellikle sözcüklerin, terimlerin ve olguların öğrenilmesine ve hatırlanmasına yardımcıdırlar. Bellek destekleyici stratejilere temel olarak iki grup altında toplamak mümkündür. Bunlardan birincisi imajlar(imagery), diğeri de sözel(verbal) semboller kullanılarak yapılan kodlamalardır. İmajların kullanıldığı bellek destekleyici stratejilerle bilgi zihinsel resimler içine yerleştirilerek ya da onlarla ilişkilendirilerek kodlandırılır. Sözel stratejilerle ise yeni bilgi, eski öğrenilen sözel yapılarla anlamlı bağlar oluşturularak kodlandırılır.

İmajlar: Luria(1968) tarafından yapılan bir örnek olay çalışmasında(cesa study) fotoğrafik belleğe sahip olan bir kişi imajları kullanarak bilgiyi kodlamaktadır. Bu kişi tablo 6'da verilen anlamsız hece listesini tam olarak hatırladığı gibi, çalışmada dört yıl sonra da bu anlamsız hece listesini hiç yanlış yapmadan hatırlayabilmiştir. B uşahsın yaptığı bütün şey, anlamsız hece listesine uygun olarak, zihninde bir resim çizmektir.

Hatırlaması İstenen Anlamsız Heceler

1) ma va na sa na va

2) na sa na ma va

3) sa na ma va na

4) va sa na va na ma

5) na va na va sa ma

6) na ma sa ma va na

7) sa ma sa va na

na sa ma va ma na

(Luria, 1968; Bulunduğu Kaynak: Gage ve Berliner, 1988)

Örneğin; üçüncü satırdaki anlamsız hece listesi(sa na ma va na) için çizdiği hayaki resim şöyledir.

"Bu durum Slizkaya Caddesinde geçer. Kule kapısının yanında bir SANA durmaktadır.(SANA Rusça'da kızak anlamına gelmektedir). Benim ev sahibim MAVA ise kızahın içinde oturmaktadır. Ev sahibim üstünde NA harfleri yazılı uzun beyez bir levha tutmaktadır(NA Rusça'da üstünde anlamına gelmektedir)." (Luria,1968;x, s.54; Bulunduğu Kaynak: Gage ve Berliner,1988).

Yukarıdaki araştırmaya konu olan kişi çevresini öylesine resmeder ve anlamlandırır ki, onun herhangi bir yönünü unutması mümkün değildir. Bu kişinin görme, işitme, dokunma, tat alma, ya da koklama duyuları arasında bir sınır yoktur. İmajları çok çeşitli duyumlarla oluşturmaktadır. Herhangi bir şeyin imajını oluştururken sadece görerek ve işiterek değil, bazen tüm duyularıyla oluşturduğunu; genellikle sözcüklerin tatlarını ve ağırlıklarını hissettiğini; bu nedenle de onları hatırlamak için çaba sarfetmeksizin sözcüğün kendi kendini hatırlattığını söylemektedir. Hatta rakamların bile kendisine imajları hatırlattığını söylemektedir. Örneğin; 1 rakamı onurlu, soylu bir erkeği; 2 rakamı üstün ruhlu kadını; 3 rakamı umutsuz bir insanı; 6 rakamı şiş ayaklı bir adamı hatırlattığını ifada etmektedir.Bu kişi ünlü Rus Pskoloğu Vygotsky'ye de "Ne kadar çökmüş, sarı bir sese sahipsin" demiştir.

Sonuç olarak, oluşturulan imajların öğrenme ve hatırlamada önemli bir yere sahip olmasına rağmen, eğitimciler bellek destekleyici stratejileri ve imajların bellek desteklemedeki önemini son yıllarda anlamışlardır. Nörofizyolojik kuramda da açıklandığı gibi sözel ve görsel kodlama yetileri ile ilgili olan fonksiyonlar, beynin farklı iki yarım küresi tarafından yerine getirilmektedir. Konuşma, genel olarak beynin sol yarı küresinde organize edilmekte; sözel olmayan imajlar ise beynin sağ yarı küresinde organize edilmektedir. Ancak daha önce de belirtildiği gibi, beyinde bilginin temsil edilmesi için her iki yarım kürede kullanılmaktadır. İnsanlar bilgiyi kodlamak için, hem imajları hem de sözel sembolleri kullanmalıdırlar.Somut ve uzaysal(mekanda konum) bilgi için imaj sistemi(Örneğin; Ömer Seyfettin'in Diyet adlı öyküsü, Geometri); soyut ve aşamalı bilgi için de sözel sistem,(Örneğin; öğrenmenin tanımı, bilgisayar için SPSS programı) daha kullanılışlıdır.Ancak, iki sistem de büyük ölçüde birbirleriyle bağlantılıdır. Çünkü, sözel sembolleri resimsel imajlarla ilişkilendirdiğimiz ya da resimsel imajlarla sözel sembollerle birleştirdiğimiz zaman bilgi, daha etkili olarak öğrenilmekte ve daha kolay geriye getirilmekte, hatırlanmaktadır(Bower, 1970). Örneğin; "at" ve "televizyon" terimleri hem imajlarla hem de sözel semboller ile kodlanıp saklanabilir. Oysa; ulus, özgürlük, adelet gibi terimler sözel kodlarla saklanır. Bu durumda somut terimleri öğrenmenin çok daha kolay olduğu açıktır. O halde eğitimcilerin soyut terimleri bile olabildiğince, imaj oluşturma gücü olan somut terimlerle öğretmeye çalışması önem taşımaktadır(Anderson,1974).

Ancak Rohwer(1972), yaptığı bir çok çalışmada çocuklara imaj geliştirmeyi öğretme bakımından başarısız olmuştur. Belli bir yaşın altındaki çocuklar imaj geliştirme stratejisini öğrenememişlerdir. Levin(1976), yedi yaşın altındaki çocuklarda imaj geliştirme öğretiminin faydalı olmadığını, ancak, bu yaşın üstündeki çocuklarda ve özelliklede yetişkinlerde olumlu etkilerin gözlendiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte küçük çocukların, objelerin resimlerini çizmeleri ve çizilmiş olan resimleri görmeleri sağlanarak psiko-motor katılım ve resimsel temsilciler yoluyla, diğer bir deyişle, doğrudan yapmaları ve yaşamaları sağlanarak öğrenmeleri desteklenebilir(Varley, Levin, Severson ve Wolff, 1974).

Bellek destekleyici olarak görsel imaj oluşturma sürecinde şu noktalara dikkat etmek gerekir. 1- Düşünülen yada zihinsel olarak çizilen resim çok basit olmalı, gereksiz konu dışı öğelere yer verilmemelidir. 2- İmajlar hatırlamayı kolaylaştırıcı şekilde canlı ve kolay olmalıdır.

Aşağıda imajların kullanıldığı dört tür bellek destekleyici yöntem açıklanmıştır. Bunlar; a) Yerleşim(loci) Yöntemi, b) Zincirleme Yöntemi, c) Askı Sözcük(Pegword) Yöntemi ve d) Anahtar Sözcük(Keyword) Yöntemidir.

a- Yerleşim(loci) Yöntemi: Yerleşim yöntemi, belli bir bilgiyi doğru sırayla hatırlamaya yardım eder. Yerleşim yönteminde çok iyi bilinen bir çevrede bulunan öğelerle, hatırlanmak istenen listedeki öğeler sırasıyla eşleştirilerek imajlar oluşturulur. Bu yöntem, ilk defa eski Yunan hatipleri tarafından yapacakları konuşmayı sırasıyla hatırlamada kullanılmıştır. O tarihlerde elindeki nota bakarak konuşma yapmak hoş karşılanmazdı. Bu nedenle hatiplerin ünü, notlara bakmadan ayrıntılı ve uzun bir konuşma metnini hatırlama yeteneklerine de bağlıydı. Ayrıntılı bir konuşmayı hatırlayabilmek için konuşma metnini temel fikirlere bölüp her temel fikri çok iyi tanıdıkları bir çevredeki belli noktalara sırasıyla yerleştirerek bir zihinsel harita oluşturuyorlardı. Örneğin; bir odanın içindeki eşyaları ve onlarla ilişkilendirdikleri fikirleri sırasıyla, tam olarak öğrendikten sonra, hatip konuşma sırasında odanın içinde gezinir gibi eşyaları gözünün önüne getirir ve eşyaların sırasına göre ilişkilendirdiği fikirleri doğru sırasıyla hatırlayıp açıklayabilirdi(Anderson,1980).

Ross ve Lawrence(1968) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilere her bir listede 40 sözcük bulunan bir çok isim listesi verilmiş; üniversite kampüsünde bildikleri 40 yere sıralı bir şekilde yerleştirerek listedeki isimleri sırasıyla öğrenmeleri istenmiştir. Diğer bir deyişle, 40 isimden oluşan listeyi yerleşim yöntemiyle öğrenmeleri sağlanmıştır. Her biri 13 saniye olmak üzere 40 sözcük sadece bir kez çalışılmıştır. Sürenin bitiminde ise deneklerin 40 sözcükten ortalama 30'unu doğru ve sırasıyla hatırladıkları gözlenmiştir. 40 sözcüğü bir gün sonraki hatırlanma ortalaması ise 34'tür.

Örneğin; öğrencilerden Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanlarının sırasıyla öğrenmeleri beklenmektedir. Bu durumda öğrenci evden okula gittiği temel noktalara cumhurbaşkanlarını sırasıyla yerleştirebilir. Hatırlaması gerektiğinde ise evden okula gitme güzergahını gözünün önüne getirerek, birinci noktadan başlayıp her noktaya yerleştirdiği cumhurbaşkanı adını sırasıyla söyleyebilir.bunun gibi pek çok bilgiyi çok iyi bildiği fiziksel çevrede bulunan öğelere yerleştirip bir zihinsel haritaya oluşturarak sırasıyla hatırlayabilir.

Sırasıyla hatırlama gerektirmeyen durumlarda da yerleşim yöntemi kolaylıkla kullanılabiliş. Örneğin; alışverişe çıkan bir kişi alışveriş listesinde bulunan her maddeyi odadaki belli bir eşyanın üzerine yerleştirerek bir zihinsel harita oluşturabilir. Alışveriş sırasında odanın içindeki her bir eşyayı gözünün önüne getirip o eşyanın üstüne yerleştirdiği alınması gerekli maddeyi hatırlayıp eksiksiz alışveriş yapabilir.

b) zincirleme Yöntemi: Bu 7yöntemde hatırlanması gereken birinci öğe ikinci öğe ile ikinci öğe üçüncü öğeyle üçüncü öğe dördüncü öğe ile ilişkilendirilecek şekilde öykü haline getirilir. Öykünün birinci cümlesi birinci öğeyi hatırlatırken, ondan sonra gelen ikinci öğe için ipucu olur. İkinci öğe üçüncü için ipucudur ve zincirleme bu şekilde devam ederek bütün öğelerin hatırlanması sağlanır. Örneğin; ortaokul fen bilgisi dersinde "elektirik enerjisi" konusunda "iletkenlerin" neler olduğunun öğrenildiği bir durumda şöyle bir öykü oluşturulabilir. İnsan yalın ayak toprağa bastığında vücudundaki elektirik toprağa geçer. Toprağa asit, baz, tuz çözeltileri döküldüğünde köpükler çıkarak kabarır. Toprakta köpükler çıkartan bu çözeltilere metaller batırıldığında kimini karatır, kimini deler, kimini de parlatır. Bu durumda da görüldüğü gibi iletken olan insan, toprak, asit, baz, tuz çözeltileri ve metallere ilişkin her bir görsel ipucu bir diğeri için ipucu oluşturmalıdır. Diğer bir örnekte katılarda basıncın kuvvet arttıkça arttığı, alan arttıkça azaldığını öğrenmek için şöyle bir zincirleme imaj oluşturulabilir. Örnek imaj: uçağın içinde dar bir alanda üstümde kuvvetli bir basınç hissettim. Hızla uçaktan dışarı fırladım. Dışarıda, büyükçe bir alanda üstümdeki basınç azaldı, rahatladım.

c) Askı Sözcük(Pegword) Yöntemi: İmaj oluşturarak bir listedeki öğeleri sırasıyla hatırlamada kullanılan diğer bir bellek destekleme yöntemi de askı-sözcük yöntemidir. Bu yöntemde, 1'den 10'a kadar her bir sayı için söylenişine uygun bir askı-sözcük bulunur. Bu askı sözcüklerin zihinsel resimlerinin oluşturulması kolay olmalıdır. Diğer bir deyişle askı-sözcükleri somut sözcükler arasından seçmeye özen gösterilmelidir. Örneğin; Amerikalıların 1'den 10'a kadar olan sayılar için yaygın olarak kullandıkları askı-sözcükler şunlardır:

d) Anahtar Sözcük(Keyword) Yöntemi: Anahtar sözcük yöntemi de imajların kullanıldığı iki yönteme benzemekle birlikte, bu yöntem bilgiyi doğru sırayla hatırlamak için kullanılmaz; özellikle yabancı

dildeki sözcükleri öğrenmek için kullanılmakla birlikte çok çeşitli konu alanlarının kavram ve olgularının öğrenilmesinde de kullanılabilir. Öğreneğin; ülkelerde başkentlerinin, söyleyişleri birbirlerine yakın fakat anlamları farklı kavramların öğrenilmesinde bu yöntem kullanılabilir.

Bu yöntemin kullanımına ilişkin fikirler çok eski olmakla birlikte, sistemli ilk araştırmalar Atkinson ve arkadaşları tarafından 1970'li yılların ortalarında, yabansı dil öğretiminde yapılmıştır(Atkinson, 1975; Atkinson ve Raugh, 1975). Ayrıca Levin ve arkadaşları tarafından da 1980'li yıllarda bu konuyla ilgili bir çok araştırma yapılmıştır. Levin(1981); Goin, Peters ve Levin(1986); Peters ve Levin(1986); Bellezza(1981) tarafından yapılan araştımalarda anahtar sözcük yönteminin eğitimde kullanılmasına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

a. Anahtar sözcük yöntemi, araştırmaların tamamında öğrenmeye ve hatırlamaya olumlu etkide bulunmuştur.

b. Bir çok farklı konu alanında etkili olarak kullanılabilmiştir.

c. Bu yöntem okuduğunu anlama ve öğrenme düzeyi düşük olan özel eğitime muhtaç çocuklarda da başarılı olarak kullanılmıştır.

d. Ayrıca bu yöntemin çocuklara öğretimi çok kısa zaman almaktadır.

1. Baş Harflerle Düzenleme Stratejileri(Embeded Letter Strategies)

Harf yerleştirme stratejileri genel olarak iki grupta toplanabilir. Bunlardan biri; sözcüklerin baş harflerinin birleştirilmesiyle oluşan kısaltmalardır(acronym). İkincisi ise yine sözcüklerin baş harfleriyle anlamlı cümleler oluşturmaktır.

a. Hatırlanması istenen bilginin ya da sözcüklerin baş harfleriyle yapılan kısaltmalara şu örnekler verilebilir: Örnek 1. Aile planlaması danışmanlığının adımlarının kolaylıkla hatırlanması için öğrencilere şu taktik öğretilebilir:

1- Karşılayarak selamlama

2- Alaka ve yakınlık göstermek

3- Yöntemleri anlamak

4- Nasıl koruduğunu, ne kadar koruduğunu belirtmek

5- Açıklayıcı bilgiler vermek

6- Kontrol için randevu vermek(Örnek: Şevkat Öz davranış tarafından verilmiştir)

b. Hatırlanması beklenen bilginin ya da sözcüklerin baş harfleriyle oluşturulan cümlelere de şu örnekler verilebilir. Örnek: Gezegenlerin dünyadan uzaklıklarına göre listesinin öğrenilmesi gerektiğinde şöyle bir cümle oluşturulabilir.

Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jupiter, Saturn, Uranüs, Neptün, Pluton

Meltem Veli Dedeye Meyve Jölesi Sunmuş; Uyarıldığında Nasıl Paylamış

2. kafiye Oluşturma Stratejisi(Ryming): Kafiye oluşturma stratejisi de bellek desteklemede kullanılan eski bir yoldur. Örneğin, İsveç ve İsviçre söyleniş benzerliği nedeniyle hep birbirine karıştırılır. Bunu önlemek için kuzeydeki ülkeler topluluğunun bir arada söylendiği ve Ankara'nın Türkiye'nin başkenti olduğunu şu kafiyeli ifade çok eskiden beri kullanılmaktadır.

İsveç, Norveç, Danimarka

Türkiye'nin başkenti Ankara

http://www.utku618.com/konu-BELLEK-DESTEKLEYICILER.html

BILL GATES, ROCKEFELLER VE GDO DEVLERİ BİLMEDİĞİMİZ ŞEYLERİ Mİ BİLİYOR?

Yazar F. William Engdahl - sendika.org
02. 08. 2009

Microsoft'un kurucusu Bill Gates'in suçlanamayacağı şeylerden birisi tembelliktir. Daha 14 yaşındayken programcılık yapmaya başladı, 20 yaşında henüz Harvard'ta öğrenciyken Microsoft'u kurdu. 1995'da, durmak bilmez hırsıyla kişisel bilgisayarlar alanında fiili tekel yaratan bir şirket olan Microsoft'un en büyük ortağı haline gelerek Forbes tarafından dünyanın en zengin adamı ilan edildi.

Bill Gates, 2006'da bu durumdaki birçok insanın hayal edeceği gibi sakin bir Pasifik adası emekliliğini düşlemek yerine tüm enerjisini Bill&Melinda Gates Vakfı'na aktarmaya karar verdi. Bu, 34,6 milyar dolarlık kuruluş varlığına sahip olan ve vergiden muaf hayırsever statüsünü korumak için dünya çapındaki hayırseverlik projelerine yılda 1,5 milyar dolarlık harcama yapması yasal olarak zorunlu olan dünyanın en büyük "şeffaf" özel vakfı. 2006'da dostu ve iş ortağı mega-yatırımcı Warren Buffet'ın hediyesi olarak gelen, Buffet'ın Berkshire Hathaway şirketinin 30 milyar dolarlık hissesi ise, Gates vakfını, Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü'nün yıllık bütçesinin tamamı kadar harcama yapabilecek bir düzeye yerleştirdi.

O halde Bill Gates zarzor kazanılmış olan 30 milyon dolarlık gelirini Gates Vakfı aracılığıyla bir projeye yatırmaya karar vermişse, dönüp bu karara bir bakmakta fayda vardır.

Şu anda hiçbir proje dünyanın en uzak köşelerinden birisi olan Svalbard'daki merak uyandırıcı bir proje kadar ilginç değildir. Bill Gates milyonlarını Kuzey Kutbu'nun 1,100 kilometre uzağındaki Arktik Okyanusu yakınlarındaki Barents Denizi'ndeki bir tohum bankasına yatırmaktadır. Svalbard, Norveç'in kendisine bağlı olduğunu iddia ettiği ve 1925'te uluslararası anlaşmalarla terk ettiği çıplak bir kaya parçasıdır.

Bill Gates tanrının insafına bırakılmış olan bu adada Rockefeller Vakfı, Monsanto Şirketi, Syngenta Vakfı, Norveç hükümeti ve diğerleriyle birlikte, "kıyamet günü tohum bankası" olarak adlandırılan bir projeye on milyonlarca dolar yatırmaktadır. Norveç'in Svalbard adalar grubunun bir parçası olan Spitsbergen adası üzerindeki Proje, resmi olarak, Svalbard Küresel Tohum Deposu olarak adlandırılmaktadır.

Kıyamet Günü Tohum Deposu

Tohum bankası küçük Longyearbyen köyü yakınlarında bulunan Spitsbergen Adası üzerindeki bir dağın içine inşa edilmektedir. Yapılan açıklamalara göre neredeyse "işe" hazır durumdadır Banka hareket sensörleri olan çifte sıcak hava dalgası korumalı kapılar, iki ara bölme ve bir metre kalınlığında çelikle güçlendirilmiş beton duvarlara sahip olacaktır. Tüm dünyadan gelen üç milyon farklı tohum çeşidini içerecek, Norveç hükümetine göre "böylece ürün çeşitliliği gelecek için korunabilecektir". Tohumlar nemden uzak kalmaları için özel olarak ambalajlanacaktır. Tam zamanlı çalışan personel olmayacak, ama deponun görece ulaşılamaz bir konumda olması, her türlü olası insan faaliyetinin izlenmesini kolaylaştıracaktır.

Burada kaçırdığımız bir şey var mı? Yaptıkları basın açıklamasında, "böylece ürün çeşitliliği gelecek için korunabilecektir" denilmektedir. Peki tohum bankasının destekçileri, neredeyse tümü de dünyanın birçok yerinde bulunan tohum bankalarında zaten gayet iyi korunmakta olan mevcut tohumların küresel ulaşılabilirliğini tehdit edecek nasıl bir gelecek öngörmektedirler?

Bill Gates, Rockefeller Vakfı, Monsanto ve Syngenta ne zaman ortak bir proje için bir araya gelseler, Spitsbergen üzerindeki kayaların altını biraz eşelemekte büyük yarar vardır. Bunu yaptığımızda şaşırtıcı kimi şeyler bulabiliriz.

Dikkate değer ilk nokta, kıyamet günü tohum deposu destekçilerinin kimliği ile ilgilidir. Burada demin de belirtildiği gibi, Bill&Melinda Gates Vakfı; dünyanın en büyük patentlenmiş genetiği değiştirilmiş (GDO) bitki tohumları ve bunlarla ilgili tarımsal kimyasallarının sahibi olan ABD tarımsal ticaret devi DuPont/Pioneer Hi-Bred şirketi; Syngenta Vakfı aracılığıyla, İsveç kökenli büyük GDO'lu tohum ve tarımsal kimyasallar şirketi Syngenta; 1970'lerden bu yana 100 milyon dolardan fazla tohum parasıyla birlikte "gen devrimini" yaratmış olan Rockefeller Vakfı; Rockefeller Vakfı tarafından tarımsal değişim yoluyla genetik saflık elde etme idealini desteklemek üzere yaratılmış olan küresel bir ağ olan CGIAR, Norveçlilere katılmaktadır.

CGIAR ve 'Proje'

Ölüm Tohumları isimli kitapta da ayrıntılarını verdiğim gibi, 1960'da Rockefeller Vakfı, John D. Rockefeller III'ün Tarımsal Gelişim Konseyi ve Ford Vakfı, Filipinlerdeki Los Baños'taki Uluslararası Pirinç Araştırma Enstitüsü'nü (IRRI) kurmak üzere güçlerini birleştirdiler. (1) Rockefeller Vakfı, 1971'de, IRRI, Meksika kökenli Uluslarararası Mısır ve Buğday İyileştirme Merkezi ve diğer iki Rockefeller ve Ford Vakfı destekli uluslarararası araştırma merkezi olan, biri Nijerya'daki tropik tarım IITA'sı ve diğeri Filipinler'deki pirinç IRRI'sı ile birlikte, Uluslararası Tarım Araştırmaları Küresel Danışma Grubu'nu (CGIAR) oluşturmak üzere bir araya geldiler.

CGIAR, Rockefeller Vakfı'nın İtalya'nın Bellagio kentinde bulunan konferans merkezinde yapılan bir dizi özel konferansta biçimlendirildi. Bellagio görüşmelerinin başlıca katılımcıları Rockefeller Vakfı'ndan George Harrar, Ford Vakfı'ndan Forrest Hill, Dünya Bankası'ndan Robert McNamara ve 1972 yılında Stockholm'de yapılan BM Yeryüzü Zirvesi'ni Rockefeller Vakfı Mütevelli heyeti üyesi olarak örgütleyen, Rockefeller ailesinin uluslararası çevre örgütçüsü Maurice Strong'du. Konferans vakfın, bilimi, Proje adı verilen bir ırksal saflık geliştirme projesi olan öjeniğin (soy geliştirme) hizmetine sunmayı amaçlayan onlarca yıllık çabalarının bir parçasıydı.

CGIAR, azami etkiyi yaratmak amacıyla Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, BM Kalkınma Programı ve Dünya Bankası'nı da işin içine soktu. Rockefeller Vakfı, ilk başta sahip olduğu kaynakları böylesine planlı bir biçimde güçlendirerek, 1970'lerin başlarında küresel tarım politikalarını biçimlendirecek bir konum elde etti. Ve bu politikaları biçimlendirdi.

Cömert Rockefeller ve Ford Vakıfları tarafından finanse edilen CGIAR, önde gelen Üçüncü Dünya tarım bilimcileri ve agronomistlerini, yeniden anayurtlarına taşıyacakları modern tarımsal ticaret üretimi kavramlarına "vakıf" hale getirmek amacıyla ABD'ye götürdü. Bu süreç içinde bu ülkelerde, ABD tarımsal ticaretinin, özellikle de gelişmekte olan ülkelerdeki GDO'lu "Gen Devriminin" desteklenmesini amaçlayan paha biçilmez bir etki ağını bilim ve etkin-serbest piyasa tarımı adına inşa etti.

Genetik olarak üstün ırk yaratmak?

Svalbard Tohum Bankası tam bu noktada ilginçleşmeye başlamaktadır. Hatta daha da fazlası mevcuttur. "Proje" olarak atıfta bulunduğum proje, Rockefeller Vakfı ile güçlü finansal çıkar çevrelerinin, daha sonra genetik olarak adlandırılacak olan öjenik bilimini, genetik olarak imal edilmiş bir üstün ırkın yaratılmasını meşrulaştırmak amacıyla 1920'lerden itibaren kullanması projesidir. Hitler ve Naziler bunu Ayran Üstün Irkı olarak adlandırmışlardı.

Hitler'in öjeniği de, bugün gezegenimiz üzerinde bulunan bütün tohumların numunelerini saklamak amacıyla bir kıyamet günü deposu inşa etmekte olan aynı Rockefeller Vakfı tarafından finanse edilmişti. Konu bu noktada gerçekten merak uyandırıcı bir hal almaktadır. Aynı Rockefeller Vakfı, insan hayatını insan özelliklerini iradi olarak değiştirecek biçimde dönüştürme yeteneğinde olduğunu umdukları "tanımlayıcı gen dizilimlerine" indirgeme peşindeki durmak bilmez çabasının bir parçası olarak, bir sahte bilim olan moleküler biyoloji disiplinini de yaratmıştır. Hitler'in, çoğu Savaştan sonra biyolojik öjenik araştırmalarını sürdürmeleri için sessiz sedasız Amerika Birleşik Devletleri'ne getirilen öjenik bilimcileri, Rockefeller Vakfı'nın cömert bağışları ile Üçüncü Reich'a kadar açıkça desteklenmiş olan, çeşitli hayat formlarıyla ilgili genetik mühendisliğinin temellerini attılar.(2)

Yine aynı Rockefeller Vakfı, Nelson Rockefeller ve New Deal döneminin Tarım Bakanı ve Pioneer Hi-Bred Tohum Şirketi'nin kurucusu olan Henry Wallace tarafından 1946'da Meksika'ya yapılan bir seyahat sonrasında sözüm ona Yeşil Devrimi de yarattı.

Yeşil Devrim, dünya açlık sorununu Meksika, Hindistan ve Rockefeller'ın çalıştığı bir dizi seçilmiş ülkede çözme iddiasında bulundu. Rockefeller Vakfı agronomisti Norman Borlaug, aynı ödülü paylaşan Henry Kisinger'ın çabalarını andıran çabaları için Nobel Barış Ödülü aldı.

Gerçekte, yıllar geçtikçe ortaya çıkacağı üzere, Yeşil Devrim, yarım yüzyıl önce dünya petrol sanayini tekelleştirdiği gibi tekelleştirebileceği küresel bir tarımsal ticaret alanı yaratmak amacıyla ortaya atılmış olan parlak bir Rockefeller ailesi programıydı. Henry Kissinger'ın 1970'lerde ifade ettiği gibi: 'Petrolü kontrol ederseniz ülkeyi kontrol edersiniz; ama yiyeceği kontrol ederseniz, halkı kontrol edersiniz".

Tarımsal ticaret ve Rockefeller Yeşil Devrimi iç içe gelişti. Her ikisi de Rockefeller Vakfı tarafından birkaç yıl sonra bitkiler ve hayvanlarla ilgili genetik mühendisliğinin geliştirilmesi amacıyla yapılan araştırmaların finanse edilmesini içeren büyük bir stratejinin parçalarıydılar.

John H. Davis, 1950'lerin başlarında Başkan Dwight Eisenhower yönetimindeki Tarım Bakanı yardımcısıydı. 1955'te Washington'u terk etti ve o günlerde bir tarım uzmanı için alışılmamış bir yer olan Harvard Graduate School of Business'e gitti. Net bir stratejisi vardı. Davis, 1956'da, Harvard Business Review dergisinde aşağıdakileri dile getirdiği bir makale yazdı: "sözüm ona tarım sorununu tek bir seferde ve sonsuza değin çözmenin ve yorucu hükümet programlarından kaçınmanın tek yolu, tarımdan, tarımsal ticarete doğru yol almaktır". O zamanlar sadece pek az kimsenin aklında bazı ipuçları varken Davis bu konuda netti: tarımsal üretimdeki gıda zinciri üzerindeki kontrolü, geleneksel aile çiftçisinin elinden alarak çokuluslu şirketlerin ellerinde yoğunlaştıracak bir devrim. (3)

Rockefeller Vakfı ile ABD kökenli tarımsal ticaret şirketlerinin çıkarlarının önemli bir yönünü Yeşil Devrimin gelişmekte olan piyasalarda yeni melez tohumların yaygınlaşmasına dayanıyor olması olgusu oluşturuyordu. Melez tohumların yaşamsal özelliklerinden birisi yeniden üretim yeteneğine sahip olmamalarıydı. Melezler, çoğalmaya karşı içsel bir korunma mekanizmasına sahiptiler. Tohumları ebeveynlerine benzer verim veren normal, açık döllenmeye dayalı türlerin aksine, melez bitkilerden elde edilen tohumun ürün verimi ilk kuşağınkinden önemli ölçüde daha düşüktü.

Melezlerin azalan verim özelliği çiftçilerin yüksek verim elde etmek için normalde her yıl tohum satın alması anlamına geliyordu. Üstelik ikinci kuşağın daha düşük verim vermesi çoğunlukla tohum üreticileri tarafından üreticinin izni olmadan yapılan tohum ticaretini ortadan kaldırıyordu. Ticari ürün tohumlarının aracılar tarafından yeniden dağıtılmasını da engelliyordu. Büyük çokuluslu tohum şirketleri herhangi bir kuruma ait parental tohum soylarını kontrol edebildiklerinde, hiçbir rakip ya da çiftçi, melezi üretme yeteneğine sahip olmayacaktı. Melez tohum patentlerinin, DuPont'un Pioneer Hi-Bred ve Monsanto'nun Dekalb şirketleri önderliğindeki az sayıda küresel tohum şirketinin ellerinde yoğunlaşması daha sonraki GDO'lu tohum devriminin temellerini attı. (4)

Gerçekte, modern Amerikan tarımsal teknolojisinin, kimyasal gübrelerin ve ticari melez tohumların devreye sokulması, gelişmekte olan ülkelerdeki bütün yerel çiftçileri, özellikle de daha varlıklı olanları,

yabancı, çoğunlukla da ABD kökenli tarımsal ticaret ve petro-kimya şirketlerinin girdilerine bağımlı hale getirdi. Bu onyıllarca sürecek olan, dikkatle planlanmış bir sürecin ilk adımıydı.

Yeşil Devrim kapsamındaki tarımsal ticaret önceden ABD ihracatçıları açısından sınırlı biçimde ulaşılabilen piyasalara önemli giriş kanalları yaratıyordu. Bu trend daha sonra "piyasa-yönelimli tarım"la birlikte sıçrama yaşadı. Aslında söz konusu olan, tarımsal ticaret tarafından kontrol edilen tarımdı.

Rockefeller Vakfı ve daha sonra da Ford Vakfı ele ele, Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) ve CIA'nin dış siyaset hedeflerini Yeşil Devrim aracılığıyla biçimlendirdiler ve desteklediler.

Yeşil Devrim'in önemli etkilerinden birisi umutsuzca iş arayarak kentlerin çeperlerindeki gecekondu mahallelerine göçmeye zorlanan köylülerin kırsal nüfusu azaltmasıydı. Bu raslantısal bir durum değildi; önceki yıllardaki "küreselleşme" dâhilinde bu ülkelere gelmekte olan ABD çokuluslu imalat şirketleri için ucuz emek havuzları yaratma planının bir parçasıydı.

Yeşil Devrim'in kendinden menkul reklamları yatıştıkça ortaya çıkan sonuçlar vaat edilenlerden oldukça farklı oldu. Çoğunlukla ciddi sağlık sonuçları doğuran yeni kimyasal ilaçların ayrım gözetmeden kullanılması önemli sorunlar yarattı. Yeni melez tohum çeşitlerinin monokültürel bir tarzda ekilmesi zaman içinde toprak verimliliğini ve verimi düşürdü. İlk sonuçlar etkileyiciydi: buğday ve daha sonra Meksika'da mısır gibi ürünlerin verimleri iki hatta üç kat arttı. Ancak daha sonra düştü.

Yeşil Devrimin tipik eşlikçilerinden birisi çoğunlukla yeni büyük barajlar inşa etmeye yönelik Dünya Bankası kredilerini içeren ve önceden yerleşim yerleri olan bölgeleri ve zaman içinde de verimli tarım arazilerini sular altında bırakan büyük sulama projeleriydi. Ayrıca, süper buğday, toprağı dönüm başına muazzam miktarlarda gübreye doyurarak verimi büyük ölçüde artırdı; kullanılan gübre de Rockefeller'in hâkimiyeti altındaki Yedi Kız Kardeşler unvanlı büyük petrol şirketleri tarafından kontrol edilen metalar olan nitrat ve petrol yan ürünlerinden imal ediliyordu.

Muazzam miktarlarda zararlı bitki ve böcek ilaçları da kullanıldı ki bu durum petrol ve kimya devleri için ek piyasalar yarattı. Bir analizcinin belirttiği gibi, aslında, Yeşil Devrim temelde bir kimya devrimiydi. Gelişmekte olan ülkelerin muazam miktarlardaki kimyasal gübre ve ilaçların karşılığını ödemeleri hiçbir noktada mümkün değildi. Dünya Bankası kredi ikramları ile Chase Bank ve diğer büyük New York bankalarının, ABD Hükümet garantileri tarafından desteklenen özel kredilerini almak zorunda kalacaklardı.

Bir dizi gelişmekte olan ülkeye verilen bu krediler çoğunlukla büyük toprak sahiplerine gitti. Küçük köylüler için durum daha başka türlü gelişti. Küçük köylü çiftçiler gübre ve diğer modern girdileri karşılayamıyor ve borçlanmak zorunda kalıyorlardı.

Başlangıçta çeşitli hükümet programları çiftçilere kimi krediler vererek bunların tohum ve gübre almalarını sağlamaya çalıştı. Bu tür programlara katılamayan çiftçiler özel sektörden borçlanmak zorunda kaldılar. Gayrı resmi kredilerin üstüne yüklenen tefeci faizleri nedeniyle birçok küçük çiftçi ilk başlarda gözlenen yüksek verimlerden bile yararlanamadı. Hasattan sonra, ürünlerinin tamamını olmasa bile büyük bir bölümünü kredi ve faizlerini ödemek için satmak zorunda kalıyorlardı. Tefecilere ve tüccarlara bağımlı hale geldiler ve çoğunlukla topraklarını kaybetiler. Hükümet kurumlarından alınan yumuşak krediler söz konusu olduğunda bile, geçimlik ürün üreticiliği, yerini nakit ürün üretimine bıraktı. (5)

Aradan geçen on yıllar içinde aynı çıkarlar, ilk Yeşil Devrimi destekleyen Rockefeller Vakfı'nın, Rockefeller Vakfı Başkanı Gordon Conway'in birkaç yıl önce dile getirdiği gibi, GDO'lu patentlenmiş tohumları da içeren endüstriyel tarım ve ticari girdilerin yayılmasını amaçlayan ikinci "Gen Devrimini" desteklemesine yol açtı.

Gates, Rockefeller ve Afrika'daki Yeşil Devrim

1950'lerin Rockefeller Vakfı Yeşil Devrimi'nin gerçek arka planını berrak bir biçimde akılda tuttuğumuzda, şu anda her türlü tohumu olası bir "kıyamet" senaryosu karşısında korumak amacıyla milyonlarca dolarlık yatırımlar yapmakta olan aynı Rockefeller Vakfı'nın, Gates Vakfı ile birlikte bir yandan da Afrika'da Yeşil Devrim İttifakı isimli bir projeye de milyonlar yatırmakta olması, durumu özellikle ilginç kılmaktadır.

Kendisine verdiği isimle AGRA, yine "Gen Devrimini" yaratmış olan aynı Rockefeller Vakfı'nın dâhil olduğu bir ittifaktır. AGRA Yönetim Kuruluna baktığımızda bu durumu göreceğiz.

Yönetim Kurulu başkanı olarak eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ı görüyoruz. Kofi Annan, 2007 Haziran ayında Güney Afrika'nın Cape Town kentindeki bir Dünya Ekonomik Forumu etkinliğinde yaptığı kabul konuşmasında, "Bu meydan okumayı Rockefeller Vakfı'na, Bill & Melinda Gates Vakfı'na ve Afrika kampanyamızı destekleyen tüm kurumlara şükranlarımla kabul ediyorum" demişti.

AGRA yönetim kurulunda bunlara ek olarak Rockefeller Vakfı mütevelli heyeti üyelerinden Güney Afrikalı Strive Masiyiwa da var. Bill&Melinda Gates Vakfı'ndan Sylvia M. Mathews; Dünya Bankası eski Yönetici Müdürü (2000 – 2006) Mamphela Ramphele; Gates Vakfı'ndan Rajiv J. Shah; Rockefeller Vakfı'ndan Nadya K. Shmavonian; Gates Vakfı'ndan Roy Steiner ise diğer üyeler. Ayrıca, AGRA İttifakı'na Rockefeller Vakfı Yönetim Müdürü Gary Toenniessen ve Rockefeller Vakfı Müdür Yardımcısı Akinwumi Adesina da dâhil.

Diziyi tamamlamak için devam edersek, AGRA Programları, Rockefeller Vakfı Yönetim Müdürü Peter Matlon; Afrika Tohum Sistemleri Programı Müdürü ve Rockefeller Vakfı Müdür Yardımcısı Joseph De Vries; Rockefeller Vakfı Müdür Yardımcısı Akinwumi Adesina'yı da içeriyor. Hindistan ve Meksika'nın eski müflis Yeşil Devrimi gibi, yeni Afrika Yeşil Devrimi de açık seçik bir biçimde Rockefeller Vakfı'nın yüksek öncelikleri arasında yer alıyor.

Monsanto ve büyük GDO'lu tarımsal ticaret devleri şu ana kadar düşük bir profil sergilemekle birlikte, Kofi Annan'ın AGRA'sını, patentlenmiş GDO'lu tohumlarını, genetik mühendisliğinin ürünü olan patentlenmiş tohumlara verilen yeni aldatıcı "biyo-teknoloji" ismi altında Afrika çapında yaygınlaştırmak amacıyla kullanmaya gönülden razılar. Şu ana kadar Güney Afrika, GDO'lu ürünlerin yasal ekimine izin veren tek Afrika ülkesi oldu. 2003'te Burkina Faso, GDO denemelerine izin verdi. 2005'te Kofi Annan'ın ülkesi olan Gana, biyo-güvenlik yasa taslağını yayımladı ve önemli yöneticiler GDO'lu ürünlerle ilgili araştırmalar yürütme niyetinde olduklarını açıkladılar.

Afrika, ABD hükümetinin GDO'ları dünya çapında yaygınlaştırma kampanyasının yeni hedefi. Zengin toprakları onu ideal bir aday haline getiriyor. Afrika'da GDO'yu Afrika tarımsal sistemlerine sokma amacıyla bir dizi genetik mühendislik ve biyo-güvenlik projesi başlatılırken, birçok Afrika hükümeti de hiç de şaşırtıcı olmayan bir biçimde GDO sponsorlarına ciddi kuşku ile yaklaşıyor. Bu projeler arasında ABD hükümeti tarafından Afrikalı bilim insanlarını ABD'de genetik mühendislik alanında eğitmek amacıyla teklif edilen sponsorluk projelerinden, Birleşik Devletler Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) ve Dünya Bankası tarafından fonlanan biyo-güvenlik projelerine; Afrika yerli gıda ürünlerine yönelik GDO araştırmalarına kadar uzanan birçok proje var.

Rockefeller Vakfı, Afrika topraklarına GDO sokma projesini desteklemek için yıllarca, önemli ölçüde başarısızlıkla da olsa çaba gösterdi. Güney Afrika'daki Makhathini Düzlüklerinde GDO'lu pamuk yetiştirilmesini savunan araştırmalara destek oldu.

Güney Afrika'nın GDO'lu melez tohum sanayinde güçlü ayaklara sahip olan Monsanto, küçük ölçekli yoksul çiftçilere yönelik olarak, elbette daha sonra bunu Monsanto'nun patentlenmiş GDO'lu tohumlarının takip edeceği bir yeşil devrim paketini devreye sokan, "Umut Tohumları Kampanyası" isimli bir yerli küçük üretici programı düzenliyor. (6)

“GDO Mahşerinin Dört Atlısından” biri olan İsviçre kökenli Syngenta AG, böceğe dirençli GDO’lu mısır geliştirmek için Nairobi’deki yeni bir sera tesisine milyonlarca dolar akıtıyor. Syngenta aynı zamanda CGIAR’nin de bir parçası.(7)

Svalbard’a yolculuk

Bütün bunlar felsefi uydurmalar anlamına gelebilir mi? Gates ve Rockefeller vakıflarını bir ve aynı anda, patentlenmiş ve çok yakında da patentlenmiş Terminatör tohumların Afrika çapında yaygınlaştırmasını desteklemeye yönelten şey nedir? Bu, dünyanın bütün diğer yerlerinde olduğu gibi Afrika’da da monokültürel endüstrileşmiş tarımsal ticaretin devreye sokulmasıyla birlikte, bitkisel tohum çeşitliliğini imha eden bir süreçtir. Aynı zamanda, bilinen her türlü tohum çeşidini uzaklardaki Arktrik Çemberi yakınlarında bulunan, patlamaya karşı korunaklı bir kıyamet deposunda korumak için milyonlarca dolar akıtmaktadırlar ki resmi açıklamalarını tekrar etmek gerekirse, “böylece ürün çeşitliliği gelecekte de korunacaktır”.

Rockefeller ve Gates vakıflarının Afrika’ya GDO-tarzı bir Yeşil Devrim’i sokmak için ekip halinde çalıştıkları bir dönemde, bir yandan da Svalbard’da sessiz sedasız bir “kıyamet günü tohum deposu” finanse etmeleri tesadüf değildir. GDO’lu tarımsal ticaret devleri, Svalbard projesine boyunlarına kadar batmışlardır.

Aslında Svalbard projesinin tamamı ve bununla uğraşan kimseler, Michael Crichton’un bütün insanlığı tehdit eden dünya dışı ölümcül bir hastalığın kanda hızlı, ölümcül bir pıhtılaşmaya neden olmasını anlattığı bir bilim kurgu kitabı olan Andromeda Strain çoksatarını hatırlatmaktadır. Svalbard’da, geleceğin dünyasının en güvenli tohum deposu, GDO Yeşil Devriminin bekçileri olan Rockefeller ve Gates Vakıfları, Syngenta, DuPont ve CGIAR tarafından korunacaktır.

Svalbard projesi, Küresel Ürün Çeşitliliği Tröstü (Global Crop Diversity Trust -GCDT) isimli bir örgüt tarafından yönetilecektir. Gezegenin tohum çeşitliliğinin tamamı üzerinde böylesine korkunç bir tröst sahibi olan bu insanlar kimdir? GCDT, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ve CGIAR’ın bir yan örgütü olan Uluslararası Biyoçeşitlilik (Bioversity International- eski Uluslararası Bitki Genetik Araştırma Enstitüsü-International Plant Genetic Research Institute) tarafından kurulmuştur.

Küresel Ürün Çeşitliliği Tröstü’nün merkezi Roma’dadır. Yönetim Kurulu başkanı aynı zamanda dünyanın en büyük özel su şirketlerinden birisi olan Group Suez Lyonnaise des Eaux’nün de danışma kurulunda olan Kanadalı Margaret Catley-Carlson’dur. Catley-Carlson daha önce 1998’e kadar, John D. Rockefeller’ın, gelişmekte olan ülkelerde “aile planlaması”, doğum kontrol araçları, kısırlaştırma ve “nüfus kontrolü” örtüsü altında Rockefeller ailesinin öjenik programını ilerletmek üzere 1952’de kurmuş olduğu New York merkezli Nüfus Konseyi’ne de başkanlık etmişti.

Diğer GCDT yönetim kurulu üyeleri arasında eski Bank of America yöneticisi şimdiki Hollywood DreamWorks Animation başkanı Lewis Coleman da vardır. Coleman ayrıca Amerika’nın en büyük askeri sanayi Pentagon tedarikçilerinden birisi olan Northrup Grumman Şirketi’nin de Yönetim Kurulu başkanıdır.

Jorio Dauster (Brezilya) aynı zamanda Brasil Ecodiesel’in Yönetim Kurulu başkanıdır. Kendisi eski Avrupa Birliği nezdindeki Brezilya Büyükelçisi ve Brezilya Maliye Bakanlığı adına dış borçlar Baş Müzakerecisidir. Dauster aynı zamanda Brezilya Kahve Enstitütüsü Başkanı ve Brezilya yasaları kapsamında yakın zamana kadar yasak olan genetiğiyle oynanmış tohumların patentlerini yasallaştırmakla uğraşan Brezilya Patent Sistemlerini Modernleştirme Projesi Koordinatörü’dür.

Cary Fowler, Tröst’ün Yürütme Müdürü’dür. Fowler, Norveç Üniversitesi Hayat Bilimleri’ndeki Uluslararası Çevre ve Kalkınma Çalışmaları Bölümü’nde profesör ve araştırma müdürüdür. Kendisi ayrıca Uluslararası Biyoçeşitlilik Genel Müdürü’nün Özel Danışmanı’ydı. Orada Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Anlaşması müzakerelerinde Uluslararası Tarımsal Araştırmalar Danışma Grubu’nun (CGIAR) Geleceğin Hasat Merkezleri bölümünü temsil etti. 1990’larda, FAO’daki Bitki

Genetik Kaynakları Uluslararası Programı'na başkanlık yaptı. FAO'nun 1996'da 150 ülke tarafından kabul edilen Bitki Genetik Kaynakları Küresel Planı müzakerelerinin taslağını oluşturdu ve müzakerelere gözetmenlik yaptı. ABD Ulusal Bitki Genetik Kaynakları Kurulu ile yeni bir Rockefeller Vakfı ve CGIAR projesi olan Meksika'daki Uluslararası Mısır ve Buğday İyileştirme Merkezi mütevelli heyetinin eski bir üyesiydi.

GCDT'nin Hindistanlı üyesi Dr. Mangala Rai ise Tarımsal Araştırma ve Eğitim Bölümü (DARE) Sekreteri ve Tarımsal Araştırma Hindistan Konseyi (ICAR) Genel Müdürü'dür. Aynı zamanda Rockefeller Vakfı'nın, dünyanın ilk önemli GDO deneyi olan, başarısız olduğu sonradan ortaya çıkmış, şişirilmiş "Altın Pirinç" deneyini destekleyen Uluslararası Pirinç Araştırma Enstitüsü'nün (IRRI) Yönetim Kurulu üyesidir. Rai, CIMMYT (Uluslararası Mısır ve Buğday İyileştirme Merkezi) Yönetim Kurulu üyesi ve CGIAR Yürütme Konseyi üyesi olarak da hizmet etmiştir.

Küresel Ürün Çeşitliliği Tröst Donörleri ya da finansal meleklerinin arasında, Humphrey Bogart'ın Casablanca filmindeki klasik sözleriyle "bütün olağan şüpheliler" mevcuttur. Donörler arasında Rockefeller ve Gates Vakıflarına ek olarak GDO devleri DuPont-Pioneer Hi-Bred, İsviçre kökenli Syngenta, CGIAR Dışişleri Bakanlığının enerjik GDO destekçisi kalkınma yardımı kurumu USAID de bulunmaktadır. Aslında Svalbard'daki küresel tohum çeşitliliği deposunda, insan türünün barındığı tavuk kümesi, GDO ve nüfus azaltımı alanlarında faaliyet gösteren bütün eski yaşlı tilkilere emanet edilmiş gibi görünmektedir. (8)

Neden şimdi Svalbard?

Bill Gates ve Rockefeller Vakfı'nın, DuPont ve Syngenta gibi genetik mühendisliğiyle uğraşan büyük tarımsal ticaret devleri ile birlikte ve CGIAR ile birlikte Arktiklerdeki Kıyamet Günü Tohum Deposu'nu neden kurdukları sorusunu sorma meşruiyetine sahibiz.

Öncelikle böyle bir tohum bankasını kimler kullanır? Bitki yetiştiricileri ve araştırmacılar gen bankalarının en önemli kullanıcılarıdır. Günümüzün en büyük bitki yetiştiricileri Monsanto, DuPont, Syngenta ve Dow Chemical olmak üzere küresel bitki patentçisi GDO devleridir. Monsanto, 2007 başlarından bu yana Birleşik Devletler Hükümeti ile birlikte "Terminatör" ya da Genetik Kullanımı Kısıtlama Teknolojisi (GURT) ismi verilen bitki patent haklarını elinde tutmaktadır. Terminatör, patentlenmiş bir ticari tohumun hasattan sonra "intihar ettiği" uğursuz bir teknolojidir. Özel tohum şirketlerinin tam kontrolü söz konusudur. Gıda zinciri üzerinde kurulan böylesi bir kontrol ve güç, insan türünün tarihinde daha önce asla var olmuş değildir.

Zeki bir genetik mühendislik ürünü olan bu terminatör cins, çiftçileri pirinç, soya fasülyesi, mısır, buğday ya da her yıl nüfuslarını doyurmak için ihtiyaç duydukları bütün temel ürünleri elde etmek için Monsanto ya da diğer GDO tohumu tedarikçilerine dönmeye zorlamaktadır. Terminatör tohum dünya çapında yaygın biçimde dağıtılacak olursa, belki de yaklaşık on yıl içinde dünya gıda üreticilerinin çoğunluğunu Monsanto ya da DuPont ya da Dow Chemical gibi üç ya da dört dev tohum şirketinin yeni sözleşmeli feodal serfleri haline dönüştürebilir.

Bu da elbette, aynı zamanda özel şirketler açısından, belki de kendilerine ev sahipliği yapan hükümetin, yani Washington'un isteği üzerine, Washington'un güttüğü siyasetle sürtüşme içinde olan şu ya da bu gelişmekte olan ülkeye tohum yasağı konulmasının yolunu açabilecektir. "Böyle şey olmaz" diyenlerin mevcut küresel olaylara daha yakından bakması gerekir. İktidarın üç ya da dört özel ABD kökenli tarımsal ticaret devinin ellerinde böylesine yoğunlaşmış olması, hasatlarının verimli olması halinde bile ki bu söz konusu değildir, tüm GDO'lu ürünlerin yasal anlamda yasaklanmasının zeminini oluşturmaktadır.

Monsanto, DuPont ve Dow Chemical isimli bu özel şirketlerin insan hayatının vekilharçları olarak hiç de masum bir sicilleri yoktur. Bu şirketler diyoksin, PCB'ler (poliklorlu bifeniller), [Vietnam Savaşında

kullanılan; ç.n.] Agent Orange gibi kimi yenilikleri geliştirdiler ve yaygınlaştırdılar. Toksik kimyasalların karsinogenik ve insan sağlığı karşısındaki diğer ciddi sonuçlarıyla ilgili açık kanıtları on yıllarca sakladılar. Dünyanın en yaygın zararlı bitki ilacı olan ve Monsanto'nun genetik mühendisliği ürünü olan birçok tohumu için satın alınması zorunlu bulunan Roundup zararlı bitki ilacının temel bileşeni olan glifosfatın, içme suyuna karıştığında toksik etki yarattığına dair ciddi bilimsel raporları sakladılar. (9) Danimarka, ülkenin yer altı sularını kirlettiğini teyit ettiği 2003'te glifosfatı yasakladı.(10)

Tohum gen bankalarında depolanan çeşitlilik bitki yetiştiriciliğinin ve önemli ölçüde de temel biyolojik araştırmaların hammaddesidir. Bu tür amaçlar için her yıl yüz binlerce numune dağıtılmaktadır. BM'nin FAO kuruluşu dünya çapında yaklaşık 1400 tohum bankası sıralamaktadır ki bunların en büyüğü ABD hükümetinin elindedir. Diğer büyük bankalar küçülerek sırasıyla Çin, Rusya, Japonya, Hindistan, Güney Kore, Almanya ve Kanada'nın elindedir. Ayrıca CGIAR, dünya çapında seçilmiş merkezlerde bulunan bir tohum bankaları zincirini yönetmektedir.

1972'de Rockefeller Vakfı ve Ford Vakfı tarafından Yeşil Devrim tarımsal ticaret modellerini yaymak için kurulan CGIAR, Filipinlerden Suriye'ye ve Kenya'ya kadar uzanan özel tohum bankalarının çoğunu kontrol etmektedir. Bütün bu mevcut tohum bankalarında neredeyse iki milyonu "farklı" olan altı buçuk milyon tohum çeşidini saklamaktadır. Svalbard'ın Kıyamet Günü Deposu dört buçuk milyon farklı tohuma ev sahipliği yapma kapasitesine sahip olacaktır.

Biyolojik savaş aracı olarak GDO?

Şimdi tehlikenin merkezine ve Bill Gates ile Rockefeller Vakfı'nın Svalbard projesinde içkin olan suiistimal potansiyeline gelmiş bulunuyoruz. Pirinç, mısır, buğday ve soya fasülyesi benzeri yem bitkileri gibi dünyanın en önemli geçimlik ürünleri için geliştirilen patentlenmiş tohumlar nihayetinde korkunç bir biyolojik savaş türü için kullanılabilir mi?

Rockefeller, Carnegie, Harriman ve diğerleri gibi varlıklı seçkin aileler tarafından 1920'lerden bu yana fonlanan öjeniğin açık hedefi, arzu edilmeyen kansoylarının sistematik biçimde imha edilmesi anlamına gelen "negatif öjenik" teriminde içkindir. Uluslararası Planlanmış Ebeveynlik kurumunun kurucusu ve Rockefeller ailesinin bir yakını olan hızlı öjenikçi Margaret Sanger, 1939'da Harlem'de, adına Negro Project-Zenci Projesi dediği bir şey yarattı; bu proje, bir arkadaşına bir mektubunda açarken kullandığı sözlerle, "Zenci nüfusunu bitirme arzusu" ile ilgiliydi. (11)

2001 yılında Kaliforniya'daki küçük bir biyoteknoloji şirketi olan Epicyte, yiyen erkeklerin menilerini kısırlaştıran bir sperm öldürücü içeren genetik mühendislik ürünü bir mısırın geliştirildiğini açıkladı. Epicyte, o dönemde teknolojisi yaymak için, Svalbard Kıyamet Günü Tohum Deposunun sponsorlarından ikisi olan DuPont ve Syngenta ile bir ortak girişim anlaşmasına sahipti. Epicyte daha sonra Kuzey Carolina kökenli bir biyoteknoloji şirketince satın alındı. Epicyte'in sperm öldürücü GDO'lu mısırını ABD Tarım Bakanlığı tarafından sağlanan fonlarla, yani dünya çapındaki muhalefete karşın, şu anda Monsanto'nun elinde olan Terminatör teknolojisinin gelişmesini finanse eden ABD Tarım Bakanlığı tarafından sağlanan fonlarla yürütmüş olduğunu öğrenmek hayret uyandırmaktadır.

1990'da, BM Dünya Sağlık Örgütü Nikaragua, Meksika ve Filipinlerdeki 15 ve 45 yaşları arasındaki milyonlarca kadına, paslı çivi gibi şeylerin üzerine basmaktan kaynaklanan bir hastalık olan Tetanos'a karşı olduğu iddia edilen bir aşı yapmak üzere bir kampanya başlattı. Aşı, paslı çivilere basmaları kadınlar kadar muhtemel olan erkeklere ya da oğlan çocuklarına uygulanmadı.

Katolik bir taban örgütü olan Comite Pro Vida de Mexico bu merak uyandırıcı tuhaflıktan kuşkulanarak aşı numunelerini test ettirdi. Testler WHO tarafından sadece çocuk doğurma yaşında olan kadınlara uygulanan tetanos aşısının, tetanos toksiod taşıyıcısı ile birleştiğinde kadının gebeliği tutmasını imkânsız hale getiren antikorları uyaran doğal bir hormon olan human korionik gonadotrophin ya da hCG içerdiğini açığa çıkardı.

Daha sonra Rockefeller Vakfı'nın, Rockefeller'ın Nüfus Konseyi, (CGIAR'ın evsahibi) Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler'in Ulusal Sağlık Enstitüleri ile birlikte WHO için, tetanos taşıcıyısı içeren gizli bir kürtaj aşısı geliştirmek üzere 1972'de başlayan 20 yıllık bir proje üzerinde uğraştıkları ortaya çıktı. Ayrıca, şu anda, Svalbard Kıyamet Günü Tohum Deposuna ev sahipliği yapan Norveç Hükümeti de özel kürtaj Tetanos aşısının geliştirilmesi için 41 milyon dolar hibe etmişti. (12)

Norveç'ten Rockefeller Vakfı'na ve Dünya Bankası'na kadar uzanan aynı örgütlerin Svalbard tohum bankası projesi ile de uğraşmaları raslantı mıdır? 1989'da ABD Kongresi tarafından çıkartılan Biyolojik Silahlar Anti-Terörizm Yasa'sını kaleme alan Profesör Francis Boyle'a göre, Pentagon 2002'de, "kamuoyunun bilgisi ve denetimi dışında" benimsenmiş olduğunu belirttiği iki Bush ulusal strateji direktifinin parçası olarak "şu anda biyolojik savaşı yürütmek ve kazanmayı amaçlamaktadır". Boyle, sadece ABD Federal Hükümetinin 2001-2004 yılında sivil biyo-savaşla ilgili çalışmalar için, muazzam bir miktar olan 14,5 milyar dolar harcadığını eklemektedir.

Rutgers Üniversitesi biyoloğu Richard Ebright ise bugün ABD'de 300'den fazla bilimsel kurum ve 12.000 kadar bireyin biyosavaşa uygun patojenlere erişiminin olduğunu tahmin etmektedir. Biyosavaş potansiyeli taşıyan bulaşıcı hastalıklarla ilgili araştırmalar için 497 adet ABD hükümeti NIH hibe programı mevcuttur. Elbette bütün bunlar, bugün olduğu gibi olası terör saldırılarına karşı savunma örtüsü altında meşrulaştırılmaktadır.

ABD hükümetinin biyo-savaş araştırmalarına harcanan paralarının önemli bir bölümü genetik mühendisliği ile ilgilidir. MIT biyoloji profesörü Jonathan King "yaygınlaşan biyo-terör programları halkımıza yönelik ciddi bir yükselen tehdit oluşturmaktadır" demektedir. King, "söz konusu programlar daima savunma amaçlı olarak adlandırılırken, biyolojik silahlarla birlikte, savunma ve saldırı programları neredeyse tamamen çakışmaya başlamıştır" diye eklemektedir. (13)

Bill Gates ve Rockefeller Vakfı'nın Svalbard Kıyamet Günü Tohum Bankası'nın, tanrı korusun, bu kez, Son, Büyük Gezegen Dünya'nın imha edilmesiyle sonuçlanacak bir başka Nihai Çözüm'ün parçası olup olmadığını zaman gösterecektir.

Notlar:

1 F. William Engdahl,Seeds of Destruction, Montreal, (Global Research, 2007). (Türkçe'de: Ölüm Tohumları, Çeviren: Özgün Şulekoğlu, Bilim+Gönül, 2009).

2 Age, s.72-90.

3 John H. Davis, Harvard Business Review, 1956, Geoffrey Lawrence, Agribusiness, Capitalism and the Countryside, Pluto Press, Sydney, 1987 içinde alıntı. Ayrıca bakınız Harvard Business School, The Evolution of an Industry and a Seminar: Agribusiness Seminar, http://www.exed.hbs.edu/programs/agb/seminar.html.

4 Engdahl, age., s. 130.

5 Age. S. 123-30.

6 Myriam Mayet, The New Green Revolution in Africa: Trojan Horse for GMOs?, May, 2007, African Centre for Biosafety, www.biosafetyafrica.net.

7 ETC Group, Green Revolution 2.0 for Africa?, Communique Issue #94, March/April 2007.

8 Global Crop Diversity Trust website, in http://www.croptrust.org/main/donors.php.

9 Engdahl, age., s.227-236.

10 Anders Legarth Smith, Denmark Bans Glyphosates, the Active Ingredient in Roundup, Politiken, September 15, 2003, organic.com.au/news/2003.09.15 içinde.

11 Tanya L. Green, The Negro Project: Margaret Sanger's Genocide Project for Black American's, www.blackgenocide.org/negro.html içinde.

12 Engdahl, age., s. 273-275; J.A. Miller, Are New Vaccines Laced With Birth-Control Drugs?, HLI Reports, Human Life International, Gaithersburg, Maryland; June/July 1995, Volume 13, Number 8.

13 Sherwood Ross, Bush Developing Illegal Bioterror Weapons for Offensive Use,' December 20, 2006, www.truthout.org'de.

Global research'deki İngilizce orijinalinden Sendika.Org tarafından çevrilmiştir

YIL 1943 GENC MUSTAFA……

Yıl 1943.

Genç Mustafa'nın tayini kütüphaneci olarak Ürgüp Tahsin Ağa Kütüphanesi'ne çıkar.

Devlet memurluğu o dönemde süper bir şey, çünkü özel sektör falan yok.

Bizimki kütüphanede heyecanla okurları bekler; bir gün olur, beş gün olur, gelen giden yok.

Etraftakilerle konuşur, herkese anlatır:

"Bakın kütüphane bomboş duruyor, gelin kitap okuyun."

Gelen giden olmaz. Amirlerine durumu bildirir.

– Kardeşim otur oturduğun yerde, maaşını düzenli alıyon mu, almıyon mu ?

– Alıyorum.!

– Eee, o zaman ne karıştırıyon ortalığı, gelen giden olsa maaşın mı artacak?

Başına daha fazla bela alacan, o kütüphaneye yıllardır kimse gelmez zaten.

23 yaşındaki genç memur "Ne yapayım, ne yapayım?" diye düşünür durur.

Sonunda aklına bir fikir gelir, eşine söyler.

Eşi önce "Deli misin bey?" der ama kocasının bir şeyler üretme, işe yarama çabasını yakından görünce fikri kabullenir.

O dönem devletteki amirlerinin çıkardığı tüm engellerin tek tek, bin bir güçlükle üstesinden gelir.

Çünkü o zaman da şimdiki gibi, "Aman bir şeyyap mayalım da başımıza bir iş gelmesin.

Çalışsan da aynı maaş, çalışmasan da" zihniyeti aynen var.

O bıyıklı, kravatlı, asık yüzlü, sigara kokan, arkalarındaki Atatürk resminden utanmayan, ama ülkesine gram faydası olmayan bürokratları zorlukla ikna eder ve bir eşek alır.

İki tane de sandık yaptırır.

İki sandığa, kalınlığına göre 180-200 kitap sığar.

Sandıkların üstüne "Kitap İade Sandığı" yazar.

Kitapları eşeğe yükler ve köy köy gezmeye başlar.

Kütüphaneye de bir yazı asar: "Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyoruz."

Köydeki çocuklar şaşırır.

Eşeğe bir sürü kitap yüklemiş bir amca, o gariban çocukların küçücük ellerine kitapları verir.

Düşünün, Noel Baba gibi.

Noel Baba yalan, Mustafa Amca ise gerçek.

Geyikler yerine eşeği var.

Eşek de daha gerçek, Mustafa Amca da.

"Çocuklar bunları okuyun, aranızda da değişin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım.

Aman yıpratmayın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak" der.

Mustafa artık Ürgüp'teki kütüphanede bir iki gün durmakta, diğer günler eşeği Yüksel'le köy köy gezmektedir.

Köylerdeki çocuklar Eşekli Kütüphaneciyi her seferinde alkışlarla karşılarlar.

Kalpleri küt küt atar heyecandan, sevinç içinde yeni kitapları beklerler.

Mustafa Amca'nın ünü etrafa yayılır.

Diğer devlet memurları makam odalarında sıcak sıcak oturup iş yapmazken,

Mustafa'nın eşeği Yüksel, yediği otu hepsinden fazla hak etmektedir.

Zamanla insanlar kütüphaneye de gelmeye başlar.

Mustafa bakar ki kütüphaneye kadınlar hiç gelmiyor.

Zenith ve Singer'e mektup yazar:

"Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine kocaman yazayım" der.

Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi yollar (ilk sponsorluk faaliyeti).

Salı günlerini kadınlar günü yapar.

Kumaşı alan kadın kütüphaneye koşar. On makine yetmediği için sıra oluşur.

Sırada bekleyen kadınların eline birer kitap verir, beklerken okusunlar diye.

Okuma-yazma oranının düşüklüğünü görünce halkevlerine okuma yazma kursları vermeye gider

Halıcılık kursları başlatır, bölgede halıcılığı canlandırır.

Bu arada valilik Mustafa hakkında dava açar, "kendi görev tanımı dışında davranıyor" diye.

Sonuçta ;

50 yaşına gelen Mustafa Amca baskıyla emekli edilir.

Mustafa Amca köylüler arasında efsane olur, yıllar geçtikçe köylerdeki çocuklarda okuma aşkı yerleşir.

2005 yılında Mustafa Amca vefat eder.

Tüm Kapadokya çok üzülür, aralarında toplanırlar.

Ürgüp'e Eşekli Kütüphaneci Mustafa Güzelgöz ve eşeğinin heykelini dikerler.

Girişimcilik nedir biliyor musunuz ?

Bulunduğunuz yere yenilik katmalısınız.

Mutlaka adım ve adımlar atmalısınız.

Yaptığınız iş veya işler olduğu yerde durup duruyorsa, sizde bir uyuzluk vardır arkadaşlar.

İnsan vardır, dokunduğu yere değer katar;

insan vardır, dokunduğu yere değer kaybettirir.

Bakın, Nevşehir'den ve bu ülkenin her yerinden nice müdür, amir, vali, bürokrat, milletvekili, politikacı geçti;

binlercesinin adını kimse hatırlamaz ama, olağanüstü adımlar atarak verdiği hizmetlerini halkın unutmadığı ;

Mustafa Güzelgöz ve eşeğinin heykeli var.

http://www.utku618.com/konu-Yil-1943-genc-Mustafa.html

ÂŞIK RUHSATÎ BABA

İrfan Ünal

Türküler, halk türküleri, yüzyıllar boyu Anadolu'da ve dünyanın birçok coğrafyasında haklılığın; zulme karşı direnişin, başkaldırının; ezilmişliğin, ezene karşı ezilenin feryadının, sevdanın ve kolektif yaşamın adsız kahramanları olmuştur. Ozanının dilinden, sazının yüreğinden, bir ananın yürek sızısı gibi pak, bir çocuğun parlayan gözleri gibi cıvıl cıvıl dökülen ırmaklardır türküler. Gün gelir yoldaş olurlar bize, gün gelir sırdaş; gün gelir kavgada silah ve gün gelir hayın bir kurşunun delip geçtiği yürekte bin ah…

Yüz yıllar ötesinden haykıran tarihtir türküler, gerçek birer tarih; insanlık adına söylenmiş/yazılmış en temiz sayfalar, en masum sevdalar. Asırlarca hor görülmüş, dışlanmış, yoksul halklar gibi itilmiş, bastırılmış; fakat hiçbir zaman direncini yitirmemiş, her zaman yeni bir nefesle kavgada yerini almayı başarmış birer silah arkadaşı, birer yârendir türküler.

Ne var ki onları ozanlarıyla, öyküleriyle tanımak ve anlamak, gerçek felsefelerini kavrayarak dinlemek burjuvazinin inkâr-imha-asimilasyoncu politikalarında ve kültür yaşamında neredeyse imkânsız hâle gelmiş ve hatta bunu söylemeye dilim varmasa da üzülerek söylüyorum ki bu bugün aynen de böyledir, kavgada saf değiştirerek zalimin silahı hâlini almıştır. Unutmayalım ki, burjuvazi her ne kadar aksini iddia etse de, kapitalist sistemin olduğu her yerde sömüren-sömürülen veya ezen-ezilen olmak üzere iki sosyal sınıf vardır; türküler de sömürülen-ezilen sınıfların binlerce yıllık öykülerini şifahi yer yer de yazılı olarak günümüze taşıyan birer ulak, gerçek birer tarihçidirler.

Onları bazen bir ozan yakar, söyleyeni bellidir ama halka mal olmuşlardır; bazen kimin yaktığını bilemeyiz, ortak (kolektif) bir yaşamın (anonim) ürünleridirler. Burada bizlere, yani türkülerin gerçek sahibi olan halklara düşen görev onları burjuvazinin işgalci kültüründen kurtarıp geleceğin gerçek sahiplerine çoğaltarak iletmek ve sonsuza kadar yaşatmaktır.

İşte bu düşünce ve duygularımızla türkülerimizin bir gün asıl sahiplerini bulacaklarına ve içlerinden yükselen çığlıkların duyularak, anlaşılarak yaşamımızdaki haklı yerlerini alacaklarına olan sonsuz inancımızın da etkisiyle 19. yüzyılın ikinci yarısıyla 20. yüzyılın başlarında yaşamış olan Sivaslı ozanımız Âşık Ruhsâtî'yi sizlere tanıtmaya çalışacağız. Birçoğunuz onu bestelenen türkülerinden de tanıyacaksınız. Yazımızın ilerleyen kısımlarında bestelenen bu şiirlerine de kısaca değineceğiz.

Her şeyden önce şunu hatırlatmakta fayda var ki Ruhsâtî badeli bir âşık olmasına rağmen bağlama ya da başka herhangi bir enstrüman çalmamaktadır. Badeli âşıklarda herhangi bir müzik aleti çalma koşulu yoktur. Rivayet olur ki onlar bir gece rüyalarında pirlerinin elinden bir kadeh içerisinde sunulan badeyi içtikleri, bölgelerinde yaşayan pir meclisine kanıtladıkları anda âşık olurlar ve birden dillerinden şiirler dökülmeye başlar. Çoğu, şiirlerini saz eşliğinde söyler; ama arada saz çalmayı bilmeyenler de vardır; Ruhsatî de onlardan biridir.

Ruhsâtî, 1835-1911 yılları arasında Sivas'ın Deliktaş bucağında yaşamış bir köy şairidir. Asıl adı Mehmet'tir. Babasının adı da Mehmet'tir. Eflatun Cem Güney'e göre annesinin adı Safiye'dir.

12 yaşında öksüz ve yetim kalan Ruhsâtî, iyi bir eğitim görememiştir. Dört kez evlendiği ve bu evliliklerinden 23 çocuğu olduğu söylenmektedir.

Ruhsâtî, uzun müddet Ali Ağa'nın yanında azap olarak rençberlik, çobanlık işlerinde çalışmıştır. Zaman zaman gurbete de çıkan Ruhsâtî, ömrünün son yıllarını köyünde imamlık yaparak geçirmiştir. Bazı deyişleri nedeniyle yargılanmış ve tutuklanmıştır.

Ruhsâtî, saz çalmayı bilmese de zaman zaman başka âşıklarla atışmalara girmiştir.

Şiirlerini daha çok halk edebiyatı geleneğine bağlı kalarak hece ölçüsüyle yazmıştır; ama zaman zaman aruz vezniyle yazdığı da olmuştur. Şiirlerinde biçim bakımından titiz davranan Ruhsâtî, konu bütünlüğüne de önem vermiştir. Mahallî söyleyişlere de sıkça rastlanır.

Birçok konuda şiir yazmış olan Ruhsâtî'yi biz bu yazımızda taşlamalarıyla ele alacağız.

Şu türküyü hepiniz dinlemişsinizdir; ben Grup Kızılırmak'dan ilk dinlediğimde kim yazmış, şiir kimin diye araştırma gereği duymuştum; çünkü bu kadar doğru ve güncel olan sözlerin şairini merak etmemek elde değildi:

Hele bir düşün ki gözümün nuru
Bu kadar parayı sana kim verdi
Bazı fukaraya bulma kusuru
Mesti kundurayı sana kim verdi

Anadan doğunca kürkün var mıydı
Üryan gelmedin mi börkün var mıydı
Torba torba mecidiyen var mıydı
Tükenmez parayı sana kim verdi

Kuş tüyü döşekte yattın uzandın
Haftada bir çeşit geydin özendin
Aferin aklına sen mi kazandın
Şu tompu tarlayı sana kim verdi

Dinle Ruhsâtî 'yi ne diyom sana
İyi bir öğüttür sanma ki çene
Çalışmayla verse verirdi bana
Bu köşkü sarayı sana kim verdi

Sınıf çatışmasını ne kadar etkili ve doğru bir şekilde dile getirmiş. Sanırım yorum yazmama gerek yok. Şiir oldukça açık ve anlaşılır. Sadece bir iki sözcüğün anlamını açıklayacağım: Üryan: Çıplak / Börk: Deriden yapılmış başlık. / Tomp: Küçük tepe, tümsek.

Bir başka şiirinde Ruhsâtî efendisine şöyle seslenmektedir:

Efendim nazar kıl arzuhalime
Açlıktan madde bir diyeceğim yok
İane buyurmuş devletli beyim
Akşamdan sabaha yiyeceğim yok

(…)

Kimini ne güzel sevmiş kayırmış
Kimini ne güzel vermiş doyurmuş
Kimini ne güzel vermiş buyurmuş
İmanım muhkemdir sayacağım yok

Murat kapusunda bir tül-i emel
Yazılmaz mahfuza bozulmaz ezel
Günde nida eder cellad-ı ecel
Kapanmış kulağım duyacağım yok

Biraz ahvalimden yazdım varaka
Verirsen Ruhsâtî atmaz ırağa
Bir top bez isterim biraz nafaka
Ölürsem mezarda giyeceğim yok

İane: Yardım. / Muhkem: Sağlam. / Murat kapusu: İstek kapısı. / tül-i emel, öznel bir söyleyiş, istek tülü anlamında kullanılmış; Ruhsâtî isteklerini büyük istekler kapısında incecik bir tüle benzetmiş. / Mahfuz: Saklı mallar. / Günde nida eder cellad-ı ecel: Böyle günde (açlığın ortasında) ecel celladı seslenir. / Varak: Yaprak, kâğıt.

Bir başka şiirinde Ruhsâtî, Şathiye geleneğinde olduğu gibi Tanrı'ya sataşmaktadır:

Ya ilahı görünmezden bir devlet
Zekatını vermez isem geri al
Helalinden dört öküz ver yarabbi
Koşup çifte süremezsem geri al

(…)

Çok verirsin beynamaza hayına
Saldın beni züğürtlüğün yayına
Köprüler yaptıram Tecer suyuna
Kâgir bina kuramazsam geri al

Eğer fırsat verilirse neler yapabileceğini, toplumsal üretime ne derecede katılabileceğini mübalağa sanatına başvurarak dile getiriyor Ruhsâtî. Bundan daha doğal daha etkili bir söyleyiş olabilir mi?

Onun feryadı sömürü sisteminin yok ettiği en büyük değerlerden sadece küçücük birinin feryadıdır; ama bir o kadar da temsili bir haykırıştır o haykırış. Yine de günümüz şair-yazar takımıyla kıyaslandığında, olanaklarının kısıtlı olmasına rağmen aydınlanmış ve ışığını gelecek kuşaklara aktarmayı başarmış bir şairdir Ruhsâtî. Burada günümüz şair-yazar takımından kasıt başını devekuşu gibi kuma gömmüş, idealizmin kucağında mışıl mışıl uyuyan ya da uyku numarası yaparak değişik yayın organlarında köşe kapmaya çalışan, bir türlü aydınlanmak istemeyen, aksine halkın kafasını bulandıran oportünist-kariyerist burjuva sanat çığırtkanları-uşaklarıdır; aydınlanmayı kendine yol edinmiş ve bunun bedellerini ödemekten korkmayan, ezilen sınıfın yanında yer alan, halka ışık tutan gerçek anlamda ilerici şair-yazar diyebileceğimiz beyin ve yürek emektarı aydınlarımızı-sanatçılarımızı tenzih ediyoruz.

Halk şiirindeki "dedim dedi"li şiir geleneğine de çağdaş örnekler veren Ruhsâtî kendisinden sonra gelen onlarca halk şairini etkilemiş, etkilemeye devam etmektedir:

Dedim Dilber Gel Bir Pazar Edelim
Dedim dilber gel bir pazar edelim
Dedi ben alışı verişi bilmem
Dedim muhabbetten kuralım çarşı
Dedi ben tenhada görüşü bilmem

Dedim işittin mi Ferhat-Şirin'i
Dedi aşk yoluna vermiş varını
Dedim Ferhat vermedi mi serini
Dedi düşmanım çok, şer işi bilmem

Dedim Kerem yanmış Aslı yoluna
Dedi Aslı düşmüş elin diline
Dedim Kamber ölmüş Arzu yoluna
Dedi ben inkisar, kargışı bilmem

Dedim Ruhsat sana olmuş mülâzim
Dedi bir ruhsat da olsun ne lâzım
Dedim eğer kabul olsa niyazım
Dedi ben oraya varışı bilmem

İçinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşullardan bunalan ve bir çıkış yolu, bir kurtuluş yolu arayışında olan şair mistisizme de yönelmiş, elde edemediği şeyleri öteleyerek gerçek mutluluğu bulmaya, anlamaya algılamaya çalışmıştır. Böyle bir ruh hâliyle yazmış olduğu şu şiiri bugün en çok sevilen türküler arasında yerini almıştır:

Daha senden gayrı âşık mı yoktur
Nedir bu telaşın ey deli gönül
Hele düşün devr-i Âdem'den beri
Neler gelmiş geçmiş say deli gönül
Baktım iki kişi mezar eşiyor
Gam kasavet dalgalanıp aşıyor
Çok yaşayan yüze kadar yaşıyor
Topraklar başına; vay deli gönül.

1835-1911 tarihlerin arasında yaşamış olan Ruhsâtî'nin şiirlerinde "mistik" konulara yer vermesini, günümüzde "diyalektik tarihsel materyalizm" diye söze başlayıp da idealist-metafizik kulvarlardan bir türlü çıkamayan ve de ilerici-devrimci geçinen şair-yazar-sanatçılarla kıyasladığımızda gayet olağan karşılamamız gerekiyor, hatta onların yanında Ruhsâtî'ninki çok önemsiz kalıyor. Böylelerine göre Ruhsâtî'nin daha ileride olduğunu söyleyebiliriz. O, yaşadığı koşullarda kendisinden daha geride olan düşünce-davranış çizgileriyle hesaplaşmaya girmiştir. Ruhsâtî'nin yaşadığı dönemlere damgasını vuran İslâmî kültür ve değer yargıları onun şiirlerinde yer yer ilksel materyalist ögelerle karşıya alınmış ve hicvedilmiştir. Dönemin ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, dinsel, insanî vb. ilişki, çelişki ve çatışkıları akıl-mantık ve bilgi birikimiyle açığa vurulmaya çalışılmıştır. Ruhsâtî günümüzün ilerici-devrimci geçinip de idealizme kaymış şair ve sanatçılarından çok daha ilerici, çok daha "sevimli" bir konumdadır.

Burjuva sanat çığırtkanları tıpkı Yunus Emre'ye, Mahzunî'ye yaptıkları gibi Ruhsâtî'nin gerçek yönünü görmezlikten gelip mistik şiirlerini onun en önemli şiirleriymiş, onun gerçek dünya görüşüymüş gibi göstererek bedel ödediği direniş ve başkaldırı şiirlerini-türkülerini unutturmakla meşguldür.

Dilinin duruluğu, akıcılığı ve öz bakımdan dolu şiirleriyle etkisini devam ettiren Ruhsâtî, egemen güçlerce içi boşaltılmaya çalışılsa da Yunuslar, Mahzunîler gibi tüm saldırılara rağmen gerçek şiirleriyle yaşama tutunmuş, yaşamaya devam etmektedir. Şu dizeleriyle âdeta içinde bulunduğumuz koşulların tanığı ve bugün aramızda yaşamakta olduğunu kanıtlar gibidir.

Çarh bozulmuş dünya ıslah olmuyor
Ehl-i fukaranın yüzü gülmüyor
Ruhsati de dediğini bilmiyor
Yazı belli değil hat belli değil

Her ne kadar "Ruhsâtî de dediğini bilmiyor" dese de bizler büyük ozanın ne dediğini gayet iyi anlıyoruz ve anlatmak istiyoruz. Onun yargılanmaları boşuna değildi, mahkûmiyetleri boşuna değildi; bedeller ödemişse eğer bunların bir nedeni vardı. İşte o nedenler bu şiirlerinde apaçık ortadadır. Tüm türkü ve Ruhsâtî sevenlerin onu mistik yönüyle değil de daha çok bedel ödemek zorunda olduğu sosyal ve insanî yönüyle anlamaya, anlatmaya çalışmalarının bir sorumluluk-görev olduğunu belirtmek istiyorum.

Yüreğinizde türkülerle kalın.

http://www.sanatcephesi.org/SC/193/%C3%82sik_ruhsat%C3%AE/

İDRİS KÜÇÜKÖMER

İdris Küçükömer, 1 Haziran 1925 Giresun'da doğdu, 5 Temmuz 1987 İstanbul'da öldü; Türk iktisatçı ve düşünür. Turkiye'de sağ ve sol kavramlarının ters oturduğunu, CHP'nin aslında sağ bir parti olduğunu iddia etmesi ile ünlenmiştir.

İstanbul Üniversitesi iktisat fakültesinde öğrenim gördü. Aynı fakültede doktorasını tamamladı, daha sonra da doçent oldu. Fakülte kurulunun profesörlüğe yükseltilmesi için aldığı karar, üniversite senatosunca onaylanmadı. Bunun üzerine Danıştay'da açtığı davayı kazanmasına karşın, profesörlüğüne ilişkin kararname 10 Yıllık bir gecikme ile ancak 1976'da yürürlüğe girdi.

1960 sonrasında Yön'de yazdığı yazılarla tanındı. Ant dergisindeki yazıları tartışma yarattı. Milliyet gazetesindeki açık oturumlarda dönemin yerleşik yargılarını sorguladı. Sonra 1973'de on yıllık bir suskunluğa büründü ve daha sonra Yeni Gündem yazılarıyla tekrar ortaya çıktı.

Küçükömer'in ileri sürdüğü en önemli görüş, Türkiye’de devletin despotik niteliğinin sivil toplumun gelişmesi önünde duran en büyük engellerden biri olduğudur. Başta Sencer Divitoğlu ve Selahattin Hilav olmak üzere bazı aydınlarla birlikte Türkiye'nin toplumsal tarihine ilişkin çözümlemelerinde Asya Tip Üretim Tarzı (ATÜT) kuramını gündeme getiren Küçükömer, Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) yönetim ve bilim kurullarında görev aldı. Birçok yapıtı bulunan İdris Küçükömer ölümünden kısa bir süre önce Sosyal Demokrasi Partisi'ne üye olmuştu...

Eserleri

Gelişmiş ve Az Gelişmiş Ülkelerin İlişkileri (1966) İktisat İlkeleri Üzerine (1964-1967) Batılaşma - Düzenin Yabancılaşması (1969)İktisat İlkelerine Yeniden Bakış (1972) Anılar ve Düşünceler Cuntacılıktan Sivil Topluma / Yön ve Ant YazılarıSivil Toplum Yazıları, ISBN 9757696617 Halk Demokrasi İstiyor mu? Bitmemiş Son EserDüzenin yabancılaşması

Solda bir ışık /Taha AKYOL Objektif

SOLDA da elbette büyük düşünürler, ışık saçan beyinler oldu. Bunlardan biri bizde İdris Küçükömer'dir. Bu ışık söneli yirmi yıl olmuş, ama günümüzdeki ana yönelişleri anlamada onun tuttuğu ışık bize hâlâ yardımcı oluyor. İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti merhum Küçükömer'in anısına bir panel düzenledi. Yakın arkadaşları Sencer Divitçioğlu konuştu, Asaf Savaş Akat, Burhan Şenatalar konuştu... Prof. Gülten Kazgan Hoca'nın yönettiği oturumda solcu Ömer Laçiner ve Yücel Yaman konuştu; ben de konuştum. Ortak görüşümüz, merhum Küçükömer'in solda ve aslında tümüyle düşünce hayatımızda yeni bir ufuk, yeni bir bakış getirmiş olmasıydı. İdris Küçükömer'e kadar Türkiye'de hâkim düşünce, "ilerici devlet" ile "gerici halk" arasındaki çelişki olduğu, sandıktan hep gericilik çıktığı, öyleyse ilericiliğin namlunun ucundan çıkması gerektiği idi! 27 Mayıs bunun tipik örneğidir.Bu şablonu eskiden beri sorgulayan muhafazakârlar ve liberaller susturulmuştu. Solda, 1960'ların ortalarından itibaren ilk defa İdris Küçükömer gibi büyük bir beyin bu şablonu sorguladı, ezberi bozdu. Böylece düşünce hayatımızda büyük bir ufuk açtı. **Zinde kuvvetler**İdris Hoca'ya göre, devlet diye kutsallaştırılan siyasi kudret, aslında "bürokrasi"dir, "asker-sivil aydın" elitlerdir. Bunlar kaçınılmaz olarak kendi düzenlerinin statükocularıdır.1972 Mayıs'ında İdris Hoca bu görüşlerini anlatırken, merhum Metin Toker'in o sıralarda yazdığı bir yazıdan şu satırları aktarır:**"Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana Türkiye'yi idare eden sağlam kuvvetler, hep CHP tarafından temsil edilmiştir!"**

'Sağlam kuvvetler'

veya nam-ı diğer **"zinde kuvvetler!"**Küçükömer, kitaplarında, konuşmalarında, bürokratik devrimciliği "bürokratik kapıkulu geleneği" olarak niteler.Buna göre, Kemalizm sağcı, ama muhalif Terakkiperver Fırka solcu oluyordu. Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi bir devrimdi.CHP ancak bürokratik

gelenekten ayrılıp "halkın partisi"ne dönüşürse solcu olabilirdi ve ancak o takdirde oy alabilirdi...O zaman, merhum Ecevit'in liderliğinde "Ortanın Solu" hareketi gelişiyor, CHP "devletlu" geleneğini terk edip halka açılıyordu.Hem Ecevit'in, hem İdris Hoca'nın o yıllarda yazdıkları aynen şudur:**"Karl Marx Türkiye'de yaşasaydı, emek-sermaye çelişkisini değil, halk-bürokrasi çelişkisini yazardı!"**İdris Hoca'nın tarihe ve topluma bakışının özeti budur.

'Sivil toplum'

Bürokratik geleneğin statükocu olmasına örnek, İdris Hoca'ya göre, köylüyü köyünde tutmak isteyen Köy Enstitüleri'dir! Toplumsal değişme ve reformist hareketler ise ancak halktan, sivil toplumdan gelebilirdi. Siyaset dilimize "sivil toplum" terimini kazandıran İdris Hoca, Demokrat Parti'nin bir halk hareketi, demokratik bir devrim olduğunu vurguluyordu. Gerçekten toplumsal statükonun değişmesi, şehirleşme, ticarileşme, eğitimin yaygınlaşması gibi dinamikler DP ile harekete geçmiştir. Halk daima bu çizgiyi desteklemiştir. Bugünkü CHP'nin sıkıştığı çıkmazdan kurtulması için İdris Hoca'yı ve Ortanın Solu hareketini iyi anlaması lazımdır. İdris Hoca'nın "Bütün Eserleri" Bağlam Yayınları'ndan çıktı. Başta "Düzenin Yabancılaşması" adlı kitabı olmak üzere, hâlâ önümüze ışık tutan eserlerdir.Küçükömer'i rahmet ve saygıyla anıyorum.

*t.akyol@milliyet.com.tr*n15 Aralık 2007 / Cumartesi

İdris Hoca'nın dramı/ Toktamış Ateş 27 Haziran 2007, Çarşamba

Birtakım "aykırı" isimlerin, kendi düşüncelerine ters görünen siyasal partilerden milletvekili adayı olmalarının ardından; rahmetli hocam **Prof**. Dr. İdris Küçükömer\'in, şimdilerde kısmen unutulmaya başlayan ve "Düzenin Yabancılaşması" başlıklı kitabında ileri sürülen analizi yeniden gündeme getirildi.

Rahmetli Küçükömer\'in; önce gündelik bir gazetede, (sanıyorum **Akşam**) yayınlanan; sonra da, Ant Yayınları arasında küçük bir kitap olarak (Düzenin Yabancılaşması), günışığına çıkan görüşleri, o zamanlar müthiş tartışmalara zemin oluşturmuştu. O dönemde, büyük hayal kırıklıkları içindeydik. "27 Mayıs"ın devrimci rüzgarları dinmiş; aynı rüzgarları estirmek umudu ile sokağa inen, rahmetli Talat Aydemir ve arkadaşları, en ağır biçimlerde cezalandırılmışlardı.

Bugün bile, "Harbiyeli aldanmaz", sloganını yaşatıyor ve heyecanını duyuyor olsalar bile; Kara Harp Okulu\'nun 1400 küsur öğrencisi, ordudan atılmıştı.

Sokaklarda, belli bir devrimci gençlik gücünün olmasına karşın, Adalet Partisi Süleyman Demirel liderliğinde tek başına iktidar olmuştu. Hem de nispi temsil sistemine ve "milli bakiye" yöntemine rağmen... Aynı 1965 Milletvekili Genel Seçimleri\'nde, Türkiye İşçi Partisi 15 milletvekili ile TBMM\'ye girmiş ve "sol bir soluk" getirmişti. **Bizler, yani ben ve bazı arkadaşlarım biraz da İdris Hoca\'nın ağzına bakarak TİP\'in savunduğu düşüncelere karşı, "Milli Demokratik Devrim" düşüncesinin savunuculuğunu yapıyorduk. Daha sonra İdris Hoca, Türkiye İşçi Partisi\'ne girince, müthiş bir şaşkınlık yaşamıştık.** (O olay sonrası, fakültedeki odasında tartışırken kullandığım üslubu, sanıyorum hiçbir zaman affetmedi).

* * *

Düzenin Yabancılaşması" işte bu türden olaylar sonrasında kaleme alındı ve yayınlandı. Hiç ayrıntıya girmeden şu kadarını vurgulayayım ki; o zamana kadar, bazen "zinde kuvvetler" ve bazen de, "sol" olarak tanımladığımız ne varsa; örneğin CHP, 27 Mayısçılar vb. bunları "sağ"a; "Hürriyet ve İtilaf Partisi, Terakkiperver Fırka, Demokrat Parti vb." gibi geleneksel olarak "sağ" saydığımız örgüt ve partileri, "sol"a yazıyordu...

Aslında, değerli hocamızın anlamaya ve anlatmaya çabaladığı şey, Türkiye\'nin toplumsal yapısı ve bu yapının siyasete yansıyış biçimiydi. Türkiye\'de, "sağ"ın başarısının, aslında bu cephenin "halkçı" yapısından kaynaklandığına inanıyor, bunların yaklaşımının, sol bir yaklaşım olduğunu düşünüyordu. Doğrusu, "halkçı yaklaşım" konusunda ben de aynı düşüncedeyim ama; bunun "sol" olduğunu, hiçbir zaman düşünmedim.

* * *

Yukarıda da vurguladığım gibi; hepimiz, bir "çıkış" ve "açıklama" arayışı içindeydik. Kısmen Sencer Divitçioğlu Hoca\'nın başını çektiği bir anlayış, "Asya Tipi Üretim Tarzı" adıyla, Türkiye\'ye ve Türkçe\'ye adapte edilmiş bir kurama sarılıyor ve Türkiye\'nin sınıf ve toplumsal yapısını, anlamaya ve anlatmaya çabalıyordu. İşte böyle bir ortamda; İdris Hoca\'nın, toplumsal ezberimizi alt-üst eden şeması, gerçekten çarpıcı olmuştu. Bu "şema" çok çarpıcı olmuştu ama herkes için "inandırıcı" olmamıştı. İsmet Paşa\'nın ağzından, **"Kurulduğu günden itibaren ortanın solunda olduğunu ilan eden"** bir CHP\'yi sağcı; toplumun gelenekselci güçlerine dayanmak isteyen örgütleri, solcu olarak ilan etmek pek mantıklı gelmiyordu. Aslında İdris Hoca da, aynı kuşkuları paylaşıyordu. Kitabı çok kısa dönemde tükenmişti ama bir türlü yeni bir baskı yapamıyordu. Zira, kafasında beliren soruları yanıtlayamıyordu. Ve sonunda ecel, hocamızı genç yaşında aramızdan ayırdı. Ne diyelim, Allah rahmet etsin.

Fakat bir dizi soru, yanıtlanamadan kaldı. Onu çok seven, sadık öğrencisi ve değerli arkadaşım Yücel Yaman, Küçükömer\'in kitaplarını, "aynen" yeniden yayınladı. Ve gençlerimiz, hocanın son düşüncelerinin bunlar olduğunu sanıyor. Peki son düşünceleri bu idiyse, samimi bir solcu olan Küçükömer\'in, emekli olduktan sonra, SODEP (Yoksa SHP mi?..) Adalar ilçesinde, ne işi vardı?

ÖĞRENCİLERDEKİ BAŞARI PERİYODUNUN KALİTELENDİRİLMESİ

[Her çocuğun bir "beyin- temelli" değerlendirmeden geçirildiğinde **"nasıl daha iyi şeylerde başarılı"** olabileceğini düşünebiliriz. Eğer sorunlar bulunursa, buna uygun olarak yeni uygulama türü elbise yapımı gibi bir program yaratılabilir. Nöroplastisite [289]bu alanda önemlidir. Beyin sorunlarını daha küçük ölçekli iken yani küçük yaşlarda bir ağaç gibi budamak "budala" olarak bilinenen çocuklar için yeni bir ufuk açacaktır. **Okuldan ve öğrenmekten nefret eden ve zayıf oldukları alanda çalışmayı durduran çocuklar sahip oldukları gücü kaybetmektedir.**

Daha genç çocuklar genellikle yetişkinlere göre **"beyin alıştırması"** konusunda daha hızlıdırlar, bunun nedeni muhtemelen nöronlar arasında bağlantı sayılarının olgunlaşmamış beyinlerde, yetişkin beynine göre yüzde 50 oranında daha fazla olmasıdır. Ergenlik dönemine ulaşıldığı zaman büyük bir **"geriye doğru budama"** olur. Beyinde operasyonlar başlar ve birdenbire çok sayıda nöron ve sinaptik [290] bağlantı yok olur. Bu klasik bir **"kullan veya kaybet"** durumudur. Bu muhtemelen zayıf olan

---

[289] Nöroplastisite terimi aslında 100 yılı aşkın süredir bilinmektedir. 1800'lü yıllarda Pavlov'un fare deneylerinde şartlı refleks olarak ortaya atılan konunun asıl temelinin Nöroplastisite olduğu son 60 yıldır anlaşılmaya başlamıştır. Pavlov'un farelerle yaptığı deneylerde farelerin kafeslerine yiyecek koyarak bir zil sesi ile uyarılar vermekteydi. Fareler zamanla her zil çaldığında yiyecek geldi diye o yöne yönelirler. Daha sonraları Pavlov deneylerine sadece zil çalma ile devam ederek fareleri uyarmış ama yiyecek vermemişti. Ama fareler yine yiyecek geldi diye o yöne yönelmeye devam ettiler. Bu Pavlov'un şartlı refleksi idi. Farelerin içgüdüsel olarak oraya yöneldiklerini ve reflekse zil sesiyle refleks olarak oraya yöneldiklerini ve bir şartlı refleks olduğunu ifade etmişti. Çünkü farelerin iç güdüsel hareket ettiklerini ve bilinç düzeylerinin olmadığını düşünmüştü. Halbuki farelerin her nekadar içgüdüleriyle yiyeceğe doğru hareket etmeleri gözlense de farelerin görme, koklama, sesi algılama ve hafıza merkezleri ilkel de olsa vardı. Bu çok basit gibi anlatılan deney halbuki beyinin korteksi, limbik sistemi, hipokampusu, görme merkezi ve işitme merkezi ile motor merkezleri ile denge merkezleri arasında kombine yürüyen bir karmaşık olaydı. Yani fare de olsa bir bilinçlenme durumu, aç karnını doyurma, kokuyu algılama, işitme ile ilişkilendirme, etki ile tepkiyi kombine yapma ve geliştirme olayı söz konusuydu. Fareler aslında olayın gidişatını basit bir uyarı ile öğrenmişlerdi. Halk arasında bir kişiye kırk defa deli dendiğinde bu kişi zaman içinde kendini deli zannetmeye başlar diye bir espiri vardır. Gerçekten de bir çocuğu tembelsin, yapamazsın, sen bilemezsin diye sürekli sıkıştırdığınzda ve baskı altında tuttuğunuzda o çocuk kendisini basit şeylerde bile ben bilmem ki, ben yapamam, ben değersizim gibi sorunlarla boğuşmaya başlar. Bazı insanlarda doğuştan kollarda kısalık ve ellerde küçüklük vardır (bu olgulara fokomelia denir). Bu kişiler zaman içinde elleri yerine ayakları ile birçok işi yamaya başlarlar. Bu hatta saat tamirine kadar varabilir. Ayakları ile yemek yerler, ayaklarını el gibi kullanmaya çalışırlar.

Görme engelliler hiç görmedikleri nesneleri çıkan seslere göre gayet net bir şekilde tanıyabilmektedirler. Parmak uçları ile okuyabilmektedirler. İşitme engelliler ise dudak hareketlerini okuyabilirler, görme yeteneklerini arttırabilirler. Bütün bunlar basit bir şekilde olmamaktadır. Doğru eğitim, ciddi çalışma çabaları ile olmaktadır. **Bu yeteneklerin gelişmesi nöroplastisite dediğimiz sinir sisteminin gelişmesi ve öğrenme yeteneklerinin kalıcı hale gelmesi sayesinde oluşmaktadır.** <u>**Nöroplastisite her eylem için bir grup nöron grubunun birlikte hareket etmeye programlanması, bu işlemleri kalıcı hale getirme yeteneklerini geliştirmesi olayıdır.** Hasarlı beyin ve sinir sisteminde de kalan rezervlerin bu şekilde geliştirilmesi söz konusudur. Nöroplastisite sadece depresyon gibi psikiatrik bozuklukları izah etmede kullanılan bir olgu değildir.</u>

[290] sinirsel iletim,sinir hücresi boyunca elektriksel yolla olur.ama iki sinirin arasındaki boşluklarda yani sinapslarda iletimin devamı için sinaptik yollarla olur. iki yönde de iletim olabilmesine rağmen anlamlı iletim aksondan dendrite doğru olur.burada akson presinaptik fiber,dendrit postsinaptik fiber adını alır. presinaptik fiberin uç kısmında transmitter maddeler bulunur. transmitter maddeler sinaptik iletimde taşıma görevini üstlenirler. postsinaptik fiberde transmitter maddelere karşı duyarlı bir alan bulunur.
sinaptik iletimde en bilinen transmitter madde asetilcolindir.puls presinaptik fibere geldiğinde çok kısa bir sürede asetilkolin sinaptik boşluğa difüze olur.post sinaptik fiberdeki asetilcolin na+ iyonunun geçirgenliğinin değişmesine sebep olur.sinaps,bir diğer pulsu iletebilecek şekilde depolarize olduktan sonra eski haline

alanların güçlendirilmesinin en iyi yoludur. **Beyin-temelli değerlendirme hâlâ okul dönemi boyunca ve hatta üniversite sırasında faydalı olabilir.**

LİSE DÖNEMİNDE BAŞARILI OLAN ÇOK SAYIDA ÖĞRENCİ ÜNİVERSİTEDE BAŞARISIZ OLUR ÇÜNKÜ ONLARIN ZAYIF BEYİN İŞLEVLERİ GİTGİDE ARTAN TALEP NEDENİYLE AŞIN DERECEDE YÜKLENMİŞTİR. Bu krizlerden ayrı olarak, her yetişkin bir beyin-temelli kavramsal değerlendirmeden fayda sağlayabilecektir. Bir kavrayış zindeliği testi onların kendi beyinlerini daha iyi anlamalarını sağlayacaktır.

Yıllar boyunca onun uyarılan beynin hemen hemen her kavrayış şeklinde gelişim sağladığını göstermiştir. Zengin bir çevrede -etrafı başka hayvanlarla çevrili olan, keşfedilecek nesnelerle dolu, yuvarlayacak oyuncak, tırmanacak merdiven ve koşacak çarklar olan- yetişen hayvanlar genetik olarak özdeş olan ve bu tür bir çevrede olmayan hayvanlardan daha iyi öğrenmektedir.

Öğrenmek için gerekli olan bir "beyin kimyasalı Acetyl- choline" zorlu uzamsal sorunlarla eğitilen farelerde, daha basit sorunlarla eğitilen farelere göre daha yüksek orandadır.

Zihinsel eğitim veya zenginleştirilmiş çevrede yaşamak beyin ağırlığını hayvanların beyin korteksinde yüzde 5'ten yüzde 9 oranına kadar arttırmaktadır. Eğitilmiş veya uyarılmış nöronlar yüzde 25 oranında daha fazla gelişirler ve onların boyutları artar. Ayrıca nöron başına bağlantı sayılarında ve kendi kan tedarikinde artış olur. Eğitim ve zengin çevrenin beyin anatomisi üzerindeki benzer etkileri canlıların tüm türleri üzerinde görülebilmektedir.][291]

Çocukların eğitimlerinde süreklilik, geniş kapsamlı okuma, yetenek ve beceri üzerine faaliyet yanında oyun gibi çok amaçlı ortamların sağlanması ile kaliteli ve yüksek seviyeli gelecek elde edilebilir.

---

dönmesi gerekmektedir.yani repolarize olması gerekir.eğer repolarize olmassa sinirsel iletimin devamlılığı olmaz.bu olayın olmasını asetilkolin esteraz adı verilen bir enzim sağlar.
kısacası sinapslar tek yönde bilgiyi ileten yani,istenilen yöne bilgi akışını sağlayan istenilmeyen yöne bilgi akışını engelleyen bir şalter görevindedir.

[291] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - **Kendini Değiştiren Beyin**, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. s.61-62

“BEYİN”İN “DİL VE YABANCI DİL” ÖĞRENME DÖNEMİ

[1960’lı yıllarda, **Merzenich**[292] beyin üzerinde mikro-elektrot kullanımına yeni başladığında, başka iki bilim adamı çok küçük hayvanlardaki **beynin plastik (dönüştürülebilir-elastik) olduğunun keşfini yapmışlardı.** Yine Mountcastle’de Johns Hopkins’te çalışan David Hubel ve Torsten Wiesel görsel korteksin mikro-haritalandırılmasını yapmışlardır.

Onlar ayrıca yaşamın üçüncü haftası ile sekizinci haftasına kadar olan süreçte **“bir kritik dönem”** keşfetmişlerdir. **Yeni doğmuş olan yavruların beyinleri gelişimini normal olarak sürdürebilmesi için görsel olarak uyarımlar almak zorundadır.** Hubel ve Wiesel’in önemli deneyinde bu kritik dönemde bazı yavruların gözkapakları dikilerek kapatılmıştır. Böylece onlar hiçbir görsel uyarım almamışlardır. Bu kapalı gözler açıldığı zaman, onlann beyin haritalarındaki görsel alanların oluşmadığı ve yavru hayvanların yaşamları boyunca kör kaldıkları ortaya çıkmıştır. Açık bir şekilde, yavru hayvanların beyinleri bu kritik dönemde plastik bir yapıya sahiptir.

Hubel ve Wiesel bu kör göz için beyin haritası incelemesi yaptığında, plastisite hakkında daha beklenmedik bir keşif yapmışlardır. Yavru hayvanın beyninin parçası girdiden yoksun kalmıştır fakat açık gözden görsel girdi işlemi başlamıştır. Beyin herhangi bir şekilde kendisini atıl bırakmamaktadır ve kendisini yeniden donatmanın bir yolunu bulmaktadır—bu ise kritik dönemde beynin plastik olduğunu göstermektedir. Bu çalışma nedeniyle Hubel ve Wiesel Nobel Ödülü almıştır. Onlar çocukluk döneminde plastisiteyi keşfettikleri için bu ödülü almışlardır.

Lokalleşme (yerleşik olma) düşüncesi yetişkin beyinler için daha doğru gözükmektedir. Çocukluk döneminden sonra işlevlerin gerçekleşmesinde sabit lokalleşmeler söz konusudur.

Kritik dönemin keşfedilmesi biyoloji alanında yirmi birinci yüzyılın ikinci yarısındaki en ünlü keşiflerden biri olmuştur. Bilim adamları başka beyin sistemlerinin gelişim için çevresel uyaranlara ihtiyaç duyduğunu göstermişlerdir. Bu ayrıca her bir sinirsel sistemin farklı bir kritik döneme sahip olduğu şeklinde görünmektedir.

ÖZELLİKLE PLASTİK VE ÇEVREYE DUYARLI KONULARDA SEKİZ YAŞ İLE ERGENLİK DÖNEMİ ARASI ÖNEMLİDİR.

Bu dönemde hızlı ve şekilsel bir gelişim olmaktadır. Örneğin **dil gelişimi çocuklukta başlayan ve sekiz yaş ve ergenlik ile sona eren bir kritik döneme sahiptir. Bu kritik dönem kapandıktan sonra, kişinin ikinci dili öğrenme yeteneği sınırlı olmaktadır. Aslında kritik dönemden sonra öğrenilen ikinci dil kişinin ana dilinde olduğu gibi beynin aynı bölümünde işlem görmez.**

---

[292] Dr. Michael M. Merzenich, Scientific Learning Corporation'ın yöneticilerinden olup, aynı zamanda Kaliforniya Üniversitesi, San Francisco Tıp Merkezindeki Entegratif Nörolojik Bilimler alanında faaliyet gösteren Keck Center'da Francis A. Sooy Otolarenjoloji Başkanlığı görevini de yürütmektedir. Beynin plastik özelliği alanında yapmış olduğu çalışmalar nedeniyle Ulusal Bilimler Akademisi (National Academy of Sciences) üyeliğine seçilmiştir. Kendisi, Portland Üniversitesi mezunu olup, doktora derecesini John Hopkins Üniversitesinde yaptığı çalışmalarla almıştır. Merzenich 50'den fazla patent sahibi olup, birçok terepatik eğitim programına yazılım geliştirme yeteneği ile katkıda bulunmuştur. Almış olduğu ödüller arasında IPSEN ve Zülch ödülleri bulunmaktadır. Merzenich ayrıca beynin doğal plastik özelliğini devreye sokan etkin ve non-invasiv araçlar kullanarak her yaşta insanın beyin sağlığını iyileştirmek için çaba harcayan Posit Science'da Bilim Dairesi Başkanı olarak da görev yapmaktadır.

Kritik dönemler düşüncesi aynca etolojist Konrad Lorenz'in kaz yavrusu gözlemi ile desteklenmiştir. İnsanlar doğduktan kısa süre sonra, on beş saat ile üç gün arasında, anneleri yerine başka birine karşı bağlılık hissettiklerinde yaşamları boyunca bu durum sürecektir. Bunu kanıtlamak için kaz yavrulan ile bir deney yapmıştır. Kritik dönemin psikolojik versiyonu Freud'a kadar geri gitmektedir. O bizim bazı deneyimlerimizin gelişim aşamasında belirleyici bir rol oynadığını söylemiştir. Bu dönemler şekilseldir, demiştir ve bizim yaşantımızın geri kalanını biçimlendirir.

Kritik dönem plastisite tıbbi uygulamayı değiştirmiştir. Hubel ve Wiesel'in keşfi nedeniyle katarakt ile doğmuş olan çocuklar artık körlük tehlikesi ile karşı karşıya kalmamaktadır. Onlar çocukken düzeltici bir cerrahi müdahale geçirerek kendi kritik dönemlerini aşmaktadır. Böylece onların beyinleri yaşamsal bağlantıları oluşturmak için gerekli olan ışığı elde edebilmektedir. Mikro-elektrotlar plastisitenin çocukluğun tartışmasız bir gerçeği olduğunu göstermiştir. Ve onlar ayrıca, tıpkı çocukluk döneminde olduğu gibi, bu beyin esnekliği döneminin çok kısa süreli olduğunu göstermiştir.]

[Plastisitenin rekabetçi doğası hepimizi etkiler. Bizim beynimizin her birisinin içindeki sinirlerin sonsuz bir savaşımı vardır.

> **Eğer biz kendi zihinsel yeteneklerimizi durdurursak, onları yalnızca unutmayız: Bu yetenekler için beyin haritası uzamı bizim uygulamasını yaptığımız yeteneklerle yer değiştirir.**

Eğer kendimize "Ben ne kadar sıklıkla Fransızca veya gitar veya matematik çalışarak onu üst noktada tutabilirim?" diye sorarsanız rekabetçi plastisite hakkında bir soru soruyorsunuz demektir. Siz bir etkinliği ne kadar sıklıkla uygulayacağınızı sorarak onun beyin harita uzamının başka biri lehine kaybolmayacağından emin olursunuz.

Yetişkinlerde bile rekabetçi plastisite bizim sınırlarımızın bazılarını açıklar. **Pek çok yetişkinin ikinci dili öğrenmede zorluk yaşadığını düşünün.** Buradaki geleneksel görüş dil öğrenmeleri döneminin sona ermiş olmasıdır. Beyin bu dönemde büyük ölçekte kendi yapısını değiştirme konusunda çok katı bir yapıya sahiptir. **Ancak rekabetçi plastisitenin keşfi bunun böyle olmadığını iddia etmektedir.** Biz yaşlanırken kendi ana dilimizi daha fazla konuştukça, bizim dilbilimsel harita uzamımız daha fazla kaplanmış olur. Böylece bizim beynimiz dönüştürülebilir olduğu için -ve plastisite rekabetçi olduğu için yeni bir dili öğrenmek ve ana dilin egemenliğinin sona ermesi çok zordur.

> **Ancak eğer bu doğruysa, neden biz gençken ikinci dili öğrenmek daha kolaydır?** O zaman da rekabet yok mudur? Aslında yoktur. **Eğer kritik dönem boyunca iki dil aynı anda öğrenilmişse her ikisi de kendisine yer bulacaktır.** Merzenich beyin taramalarının iki dil bilen çocuklarda her iki dilin de tek bir büyük haritayı paylaştıklarını göstermiştir.

Rekabetçi plastisite ayrıca bizim kötü alışkanlıklarımızı kırmanın veya onları "öğrenmenin" neden zor olduğunu açıklamaktadır. Çoğumuz beynimizi bir kap olarak düşünürüz ve öğrenmeyi onun içine konulan bir şey olarak algılarız. Biz kötü bir alışkanlığı kırmak istediğimiz zaman çözümün yeni bir şeyi kabın içine koymak olduğunu düşünürüz. Ancak kötü bir alışkanlığı öğrendiğimiz zaman, bu beyin haritasında bir yer edinir ve onu tekrarladığımız her seferinde bu haritanın kontrolünü daha fazla eline geçirir ve "iyi" alışkanlıklar için olan uzamın kullanımını engellemiş olur. **"Öğrenmemiş olmak"** bu nedenle öğrenmekten çok daha zordur ve erken dönem çocukluk eğitimi bu nedenle böylesine

önemlidir—Bunun mümkün olduğunca erken elde edilmesi, **“kötü alışkanlığın”** rekabetçi bir avantaj elde etmesinden önce olması en iyisidir.

Hebb, 1949 yılında, öğrenmenin nöronların yeni şekillerde bağlanmasına ilişkin bir durum olduğunu öne sürmüştür. İki nöron ateşini aynı anda ateşlediği zaman (veya bir ateş başka birinin ateş almasına neden olduğu zaman) her ikisinde de kimyasal değişimler meydana gelmektedir, böylece ikisi birbirine daha güçlü bir şekilde bağlanma eğilimi içinde olurlar. Hebb’in kavramı -aslında altmış yıl önce Freud tarafından ortaya konmuştur. Nöro-bilimci Carla Shatz tarafından iyi bir şekilde özetlenmiştir: **Birbirlerini ateşleyen nöronlar birbirlerine bağlanırlar.**

Hebb’in teorisi sinirsel yapının deneyim ile değiştirilebileceğini ortaya koymaktadır. Merzenich’in yeni teorisi, Hebb’i izleyerek, beyin haritasındaki nöronların eşzamanlı olarak hareket kazandıkları zaman birbiri arasında güçlü bir bağ geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. **“Ve eğer haritalar değişebiliyorsa”** diye düşünmüştür Merzenich, **“bu durumda beyninde sorun olarak doğmuş olan insanlar -öğrenme sorunu olanlar, psikolojik problemleri olanlar, felçliler veya beyin hasarları olanlar için umut var demektir.”** Onlara yeni sinirsel bağlantılar oluşturma konusunda yardım edilebilirse, sağlıklı nöronların birbirini ateşlemesi ve birbirine bağlanmasını sağlayarak yeni haritalar oluşturabilecektir.] [293]

[293] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - Kendini Değiştiren Beyin, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. s.71-83

HAYAL KURMA-FİZİKSEL HAREKETLERLE "BEYİN"İN ÖĞRENME DURUMU

Hayal kurma deneyiminin ayrıntıları basittir. Bu sebeple iki grup insan ile çalışılmıştır.

Bunların birisi daha önceden hiç piyano çalışmamış olanlardır. Onlara notaları nasıl çalacakları öğretilecektir. Bir grubun üyeleri **"zihinsel alıştırma"** grubu olarak elektro piyano keybordunun önüne oturmuş ve günde iki saat haftada beş gün sanki bir parça çalıyormuş ve onun çalındığını duyuyormuş gibi hayal kurmuştur.

İkinci bir **"fiziksel uygulama"** grubu gerçekten de günde iki saat olmak üzere haftada beş gün müzik parçaları çalmıştır.

Her iki grup da deneyden önce kendi beyinlerinin haritalanmış kayıtlarına sahiptirler. Deney sırasında her gün ve deneyden sonra haritalandırma yapılmıştır. Ardından her iki gruba bir dizi (sekans) çalışmaları istenmiştir ve onların performansının kesinliğini bir bilgisayar ölçmüştür.

> **Her iki grubun da sekansı çalmayı öğrenmiş olduklarını görmüştür, her ikisi de benzer beyin haritaları değişiklikleri göstermiştir.** Göz alıcı bir şekilde, zihinsel uygulama tek başına motor sistemde sanki gerçekten bir parça çalıyormuş gibi aynı fiziksel değişiklikleri üretmiştir. Beşinci günün sonunda kaslara giden motor sinyallerindeki değişiklikler her iki grupta aynı idi ve hayal kuran kişiler ile gerçekten yapan kişiler kendi üçüncü günlerinde aynı idi.

Zihinsel uygulama grubu içindeki beş günde gelişim seviyesi, azımsanmayacak şekilde, fiziksel uygulama yapan kişilerdeki kadar büyük değildi. Ancak zihinsel uygulama grubu kendi zihinsel eğitimini bitirdiği zaman ve ona iki saatlik fiziksel uygulama oturumu tek sefer için verildiğinde, onun genel performansı fiziksel uygulama grubunun beş gündeki performansının seviyesinde gelişim göstermiştir. Açık bir şekilde, zihinsel uygulama en az fiziksel uygulama ile bir fiziksel yeteneği öğrenmeye hazırlanmanın etkin bir yoludur.

> **Bilim adamlarının zihinsel uygulama veya zihinsel tekrarlama olarak adlandırdığı şeyi hepimiz yaparız. Ancak çok azımız onu sistematik bir şekilde yaptığımız için etkinliğini tam olarak anlayamayız. Bazı sporcular ve müzisyenler onu performans hazırlığı için kullanırlar.**

Zihinsel alıştırmanın en gelişmiş biçimlerinden bir tanesi bir satranç tahtası olmaksızın **"zihinsel satranç"** oynamaktır. Oyuncular tahtayı ve oyunu hayal ederler. Sovyet insan hakları eylemcisi **Anatoly Sharansky** hapishanedeyken hayatta kalabilmek için zihinsel satranç kullanmıştır. Bir Yahudi bilgisayar uzmanı olan **Sharansky 1977 yılında ABD için casusluk yapma suçundan haksızlıkla tutuklanmıştır.** Hapishanede dokuz yıl geçirmiştir bu zamanın dört yüz gününde yaklaşık üç metrekarelik bir alanda dondurucu ve karanlık bir ortamda hücre hapsinde tutulmuştur. Başkalarından soyutlanan politik mahkûmlar sıklıkla zihinsel olarak sorun yaşamaktadır çünkü kullan veya kaybet beyinleri onun haritalarını sürdürmek için dışsal uyarımlara ihtiyaç duyar. **Sharansky duyusal yoksunluk döneminden korunmak için aylar boyunca zihinsel satranç oynamıştır.** Bu, onun beynini zinde tutmasına yardımcı olmuştur. Hem siyahları hem de beyazları oynamıştır, oyunu

zihninde tutarak karşıt açıdan bakmıştır, bu zihin için olağanüstü bir mücadeledir. Sharansky bir defasında bana, yan şaka yan ciddi olarak, sanki dünya şampiyonu olma fırsatı varmış gibi düşündüğünü söylemişti. Batılı baskıların yardımıyla serbest kaldıktan sonra İsrail'e gitmiştir ve bir kabine bakanı olmuştur. **Dünya Şampiyonu Garry Kasparov başbakan ve kabine liderlerine karşı oynadığında, Sharansky hariç herkesi yenmiştir.**[294]

Yüksek miktarda zihinsel alıştırma yapan insanların beyin taramalarından Sharansky'nin hapisteyken beynine ne olduğunu biliyoruz. **Normal bir zekâya sahip, genç bir Alman olan Rüdiger Gamm kendisini bir matematik fenomenine, bir insan hesap makinesine dönüştürmüştür.** Gamm sıradışı bir matematiksel yetenek ile doğmamış olmasına rağmen sayıların dokuzuncu üssünü veya beşinci kökünü hesaplayabilmekte ve "68 kez 76 kaç eder?" gibi soruları çözebilmektedir. Gamm, yirmi yaşından itibaren, bankada çalışarak günde dört saat boyunca hesaplama yapmıştır. **Yirmi altı yaşına geldiğinde, bir hesaplama dehası olmuştu.** Artık televizyonda performans sergileyerek yaşantısını sürdürebilmekteydi. Onu bir pozitron **emisyon tomografi (PET)** ile inceleyen araştırmacılar o hesap yaparken beyin taramasını gerçekleştirmişlerdir. **Onun beyindeki hesaplama alanı "normal" insanların sahip oldukları alandan beş kez daha büyüktür.** Uzmanlaşma gelişimi konusunda bir uzman olan psikolog Anders Ericsson, diğer insanlar matematiksel sorunları kısa dönemli belleğe dayanarak yaparken Gamm gibi insanların bu tür sorunları çözmede uzun dönemli belleğe dayandıklarını ortaya koymuştur. Uzmanlar yanıtları depolamazlar, onlar yanıtlara ulaşmada kendilerine yardımcı olacak anahtar olguları ve stratejileri depolarlar. Böylece zihinlerinde bunun için çok fazla alan işgal etmeden sonuca ulaşırlar. Ericsson çok sayıda alanda uzman olmanın yaklaşık on yıllık yoğunlaştırılmış çaba gerektiğini bulmuştur.

> **Bizim hayal gücümüz ile basit bir şekilde beyinlerimizi değiştirebilmemizin bir nedeni, nörobilimsel bakış açısından bakıldığında, bir eylemin hayalini kurmanın ve onu yapmanın kulağa geldiği gibi birbirinden çok ayrı şeyler olmadığıdır. İnsanlar gözlerini kapattıkları ve basit bir nesneyi zihinlerinde görselleştirdikleri zaman, temel görsel korteks ışığı yanmaktadır ve eğer zihinde canlandırılan şey örneğin "a" harfi ise, gerçekten de "a" harfine bakıyormuş gibi hissedilmektedir. Beyin taramaları eylemde ve hayal gücünde beynin aynı parçalarının pek çoğunun etkinleşmiş olduğunu göstermiştir.** (Tasavvufta rabıta ilkesinin temel olduğu ve bunun inkar edilmesinin yanlış olduğu bir kez daha bilimsel olarak açıklanmıştır.)
>
> **Basit olmasına karşın inanması zor olan bir deneyde Dr. Guang Yue ve Dr. Kelly Cole kasların kullanıldığını hayal etmenin gerçekten de kasları güçlendirdiğini göstermişlerdir.** Çalışmada iki gruba bakılmıştır. Bir grup gerçekten fiziksel alıştırma yapmıştır ve diğer grup alıştırma yaptığını hayal etmiştir. Her iki grup da dört hafta boyunca pazartesiden cumaya kadar bir parmak kasının alıştırmasını yapmıştır. Fiziksel olarak çalışan grup ile zihinsel olarak çalışan grup tam olarak aynı oranda gelişim sağlamıştır. (Zayıflamanın beyinde gerçekleşebileceğini kabul edebiliriz. Diyetlerin çokta o kadar önemli olmadığı fark edilmektedir.)

[294] 01.11.1996, Milliyet, Sayfa 32
Refusnik: SSCB'yi terk etmeye teşebbüs ettiği için cezalandırılan ve çıkış vizesinden mahrum bırakılan Rus Yahudi http://www.jewishpress.com/tag/natan-sharansky/

Çalışma sonunda fiziksel grubun kas gücünde yüzde 30’luk bir artış görülmüştür. Alıştırmayı yaptığını hayal eden grup aynı dönem içinde kas gücünde yüzde 22’lik bir artış kaydetmiştir. **Açıklama beynin motor nöronlarında bulunan “program” hareketlerinde yatmaktadır. Hayali kasılmalar sırasında hareket için gerekli olan dizilimden sorumlu nöronların etkinleştikleri ve güçlendikleri ve bunun sonucunda da kaslar kasılmış gibi güçlerinde bir artışın olduğu görülmektedir.**

BU ARAŞTIRMA İNSANLARIN DÜŞÜNCELERİNİ GERÇEKTEN **“OKUYAN”** İLK MAKİNELERİN GELİŞİMİNE DOĞRU YÖNLENMİŞTİR. Düşünme dönüştürme makineleri düşüncenin ayırt edici elektriksel imzası temeline dayanır. Bu makineler biz düşünürken beynimizde elektronik ölçümler ile ölçülebilecek durum ve yapıdaki plastik ve fiziksel değişiklikler nedeniyle işler.

Bu cihazlar tümüyle felç olmuş insanların düşünce ile nesneleri hareket ettirebilmeleri için geliştirilmektedir. Makineler daha fazla geliştikçe onlar düşünce okuma yönünde gelişim gösterecek. Bu makineler birkaç basit adımda gelişim göstermişlerdir.

1990’ların ortalarında, Duke Üniversitesinde Miguel Nicolelis ve John Chapin bir davranış deneyine başladılar. Amaçları bir hayvanın düşüncelerini okuyabilmeyi öğrenmekti.][295]

[295] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - Kendini Değiştiren Beyin, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. s.218-225

DENİZ ÇİNGENELERİ

Deniz Çingeneleri, Tayland'ın batı sahilinde yer alan Burma'daki tropik adalarda yaşayan göçebe insanlardır. **Suda dolanan bir kabile.** Yürümeyi öğrenmeden yüzmeyi öğrenirler ve hayatlarının yarısından fazlası, genelde doğdukları ve öldükleri yer olan açık denizde bir teknede geçer. Yaşamlarını midye ve denizhıyarı toplayarak sürdürürler. Çocukları genelde deniz yüzeyinden on metre derinliğe kadar dalar ve yiyecek toplar; bunların arasında su altı yaşamının küçük parçaları da vardır ve bunu asırlardır yaparlar. Kalp atışlarını yavaşlatmayı öğrenerek suyun altında birçok yüzücüden iki kat daha fazla kalabilirler. Bunu hiçbir dalma ekipmanı olmadan yaparlar. Onlardan bir kabile olan Sulular, inci çıkartmak için yirmi iki metreden fazla dalarlar. Bizim açımızdan bu çocuklan farklı kılan şey onların bu kadar derinde gözlük kullanmadan çok rahat görebilmeleri. İnsanların çoğu su altında net göremez çünkü güneş ışığı suda kırılır, bu yüzden de ışık retinada doğru noktaya düşmez.

İsveçli bir araştırmacı olan Anna Gislen, Deniz Çingenelerinin su altında okuma becerilerini araştırdı ve bunun Avrupalı çocuklardan en az iki kat fazla olduğunu gördü. Çingeneler göz merceklerinin şeklini daha da önemlisi gözbebeklerinin boyutunu yüzde 22 daraltarak kontrol etmeyi, öğrenmişlerdi. Bu çok dikkat çekici bir buluştu çünkü insanların gözbebekleri su altında refleks olarak büyür ve gözbebeği ayarının, beynin ve sinir sisteminin kontrol ettiği sabit ve doğuştan gelen bir refleks olduğu düşünülür.

> **Deniz Çingenelerinin su altında görme becerisi benzersiz bir genetik yetenek ürünü değildir. Bunu öğrendiği andan beri Gislen, İsveçli çocuklara su altında görebilmeleri için gözbebeklerini daraltmayı öğretiyor; bu, fiziksel bağlantılı, değiştirilemez devre olduğu düşünülen şeyi değiştiren eğitimin umulmadık etkilerini gösteren beynin ve sinir sisteminin başka bir örneğidir**[296]

[296] Geniş bilgi: DOIDGE Dr. Norman [Kitap]. - Kendini Değiştiren Beyin, Özgün Adı: The Brain that Changes Itself, Editör: Prof. Dr. YAŞAR KÜÇÜKARDALI İngilizceden Çeviren: İBRAHİM ŞENER, Nisan-2012, İstanbul. S.308-309

ENTRİKA (2012) ARBİTRAGE

Yönetmen: Nicholas Jarecki

Ülke: ABD

Tür: Dram | Gerilim

Vizyon Tarihi: 21 Ocak 2012 (ABD)

Süre: 107 dakika

Dil: İngilizce

Senaryo: Nicholas Jarecki

Oyuncular: Richard Gere, Susan Sarandon, Brit Marling

Özet

Düşük fiyata alıp yüksek fiyata satma arbitrajı [297](ara kazancı) kişinin o piyasanın gerçek değerini tespit etme yeteneğine bağlıdır. Serbest yatırım fonu patronu olan milyarder Robert Miller'ı Amerikan iş dünyasında başarının portresi yapan şey de bu yetenektir. Ancak Miller altmışıncı yaş gününün arifesinde, kendisini yaptığı hilekârlığın boyutu ortaya çıkmadan, ticaret imparatorluğunu büyük bir bankaya satmaya çalışırken bulur.

Yorum:

Film, hayatta hırslı olmanın çok şeyleri kaybettirdiğini ve kazandığını kendi eliyle hediye etmeye mecbur bıraktığını anlatıyor.

Filmde, "Dünya olayları dört şey etrafında döndüğünü yani, P.A.R.A. olduğunu;

Çok fazla getirisi olan şeylerin fazla risk taşıdığını;

Yabancı devletlere güvenilmeyeceğini;

Kaçamak ilişkilerin kontrol edilemediğini;

Metreslerin gönüllerinin yapılamadığı ve gerçek aileye düşman davranışları ile paylaşma sorunu yaşandığını;

Başa bela geldiğinde ve gizli ilişkileri ortaya çıktığında, insanın karısının ve kızının dahi vefalı olmadığı gibi; annelerin kızları için babalardan acımasız intikam alacaklarını;

Vakıf gibi yerlere yapılan büyük meblağ bağışların arkasında muhakkak iyiliğin olmayıp tehdit ve rüşvetin bulunduğunu;

Hayatın hatayı affetmediğini;

Görmek istiyorsanız bu yapıtı ibretle izleyebilirsiniz.

Filmde; hayatta insanın hep yalnız olduğu, gerçek dostluk ve arkadaşlığın ancak erkekler arasında olacağını;

bir kez daha görebilirsiniz.

Ayrıca bu film siyasi bir hayattaki bir liderin başından geçen olayların finans dünyası üzerinde servis edilmesidir. Filme siyasi olaylar yönünden bakarsanız, anlayabilirsiniz.

*****

---

[297] Arbitrage/(an der Börse) borsa alaveresi; arbitraj –klausei /arhitraj sarti;7ur. tahkim sarti; (tic.) bir borsada satın alınan tahvilatı aynı zamanda diğer bir borsada kâr ile satma; arbitraj; hakem vasıtası ile bir davayı halletme.

Filmden

“Para basıyordum.

O’nunda bir lisans vardır. Ancak, herkesin para basma şansı daima, Tanrı’nın elindedir.”

ASKERE GİDEN ÇOCUKLARIMIZIN SAĞ SALİM DÖNMELERİ İÇİN YAPILMASI GEREKEN ÖNEMLİ BİR HUSUS!!!!

Milletimizin çektiği sıkıntılarının çok olduğu bir vakitte bulunduğumuzdan, hatırlatılması gereken faydalı bilgililerden birisini sizinle acizâne paylaşmak istiyorum.

Aşağıda gelecek terkibi **"yola çıkan", "gurbete çıkan", "askere giden", "okumak için başka diyarlara giden"** çocuklarımıza, sevdiklerimize verirsek, Allah Teâlâ'nın izn-i keremi, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin şefaati ve büyüklerimizin himmetiyle sağ salim dönüşleri olduklarına dair geçmiş zaman büyüklerimizden beri tecrübe ile sabit olduğu bilinmektedir.

Bir kimse bir vesile ile gurbete gidene bu terkibi verir, bu süre zarfında günde

100 defa لآ اِلهَ إلاَّ اللهُ مُحمَّدٌ رَسُولُ اللهِ **(Lâ ilâhe illâl'llâh Muhammedür'rasûlüllâh)** der ve beş vakit namazını kılarsa;

Allah Teâlâ, muhakkak ayrılanları birbirine kavuşturacaktır. Bizler bu terkibin boş bir mana olmadığını ve sırrı içine bağlı bir gerçek olduğuna iman ederiz.

Aşağıdaki resmi, bir kâğıda çıkarıp orta yerinden besmele ile iki parçaya ayırmalı; 1. Kısmı evde duvar saati veya bir resim olmayan bir tablo arkasında saklamalı, diğer 2. Kısmı da gurbete giden üzerine almalıdır.

Bizler Allah Teâlâ'ya güveniyoruz ve O'ndan yardım diliyoruz.

Âmin

İhramcızâde İsmail Hakkı

Kaynak:

Abdusamed bin Muhammed Said Halîdî el Farkinî, Mektubat, İnegöl, 2008, s.24

İçindekiler